ÎMPĂRATUL

LA PORȚILE ROMEI

CONN IGGULDEN

Uimitor. La porțile Romei *începe prin a insinua misterul și continuă sub forma unui thriller istoric electrizant.*

LOS ANGELES TIMES

www.virtual-project.eu

CONN IGGULDEN

Seria **ÎMPĂRATUL**

Volumul 1

LA PORŢILE ROMEI

Original: *Emperor. The Gates of Rome*

Traducere de:

ALINA STAN şi OANA DONŢU

Fiului meu, Cameron, şi fratelui meu, Hal,
celălalt membru al Clubului Pisica Neagră

Capitolul 1

Celor doi băieţi care o coborau, poteca din pădure li se părea un dig anevoios. Erau atât de murdari de noroi gros şi negru, încât abia dacă îţi dădeai seama că sunt oameni. Cel mai înalt dintre ei avea ochi albaştri, nefiresc de strălucitori în comparaţie cu nămolul care-l acoperea şi care-i dădea o senzaţie de uscăciune şi mâncărime.

— O să fim ucişi pentru asta, Marcus, spuse rânjind.

În mână, o bandulieră îi atârna leneş, îngreunată sub povara unei pietre netede de râu.

— E vina ta că m-ai împins, Gaius. Ţi-am spus că albia râului nu a secat peste tot.

În timp ce vorbea, băiatul mai scund râdea, înghiontindu-şi prietenul în tufişurile care mărgineau cărarea. Ţipa şi fugea, iar Gaius sărea şi pornea în urmărire, învârtind banduliera deasupra capului.

— La luptă! striga cu vocea lui înaltă, puternică.

Bătaia pe care urmau să o primească acasă pentru că îşi stricaseră tunicile era încă departe şi oricum amândoi cunoşteau toate şiretlicurile care să-i scoată din belea; tot ce conta era să se alerge pe potecile din pădure, cât de repede puteau, speriind păsările. Doi copii desculţi, având deja semne de bătături, deşi nu împliniseră mai mult de opt ani.

„De data asta îl prind”, îşi spuse Gaius trăgându-şi sufletul în timp ce fugea. Pentru el reprezenta un mister cum de reuşea Marcus să-şi mişte picioarele şi braţele mai repede, deşi avea tot atâtea la număr. De fapt, pentru că era mai scund, pasul acestuia ar fi trebuit să fie mai mic, nu?

Frunzele îl loveau, înţepându-i braţele goale. Undeva, în faţă, îl auzea pe Marcus întărâtându-l. Gaius strânse din dinţi, începea să-l doară pieptul.

Năvăli dintr-odată într-un luminiş, dar se opri brusc, încremenit. Marcus zăcea la pământ, încercând să se ridice şi sprijinindu-şi capul în mâna dreaptă. Trei bărbaţi – de fapt, nu, băieţi mai mari – stăteau lângă el, cu beţe în mâini.

Gaius îşi dădu seama unde se află şi scoase un geamăt. Joaca îi purtase pe cei doi băieţi dincolo de micul domeniu al tatălui său, în pădurea vecinilor. Ar fi trebuit să recunoască drumul care marca hotarul, dar fusese prea pornit să-l prindă pe Marcus.

— Ce-avem noi aici? Doi peştişori plini de noroi, care s-au târât din apa râului.

Cel care vorbea era Suetonius, fiul cel mare al vecinilor. Avea paisprezece ani şi era un pierde-vară care abia aştepta să intre în armată. Muşchii îi erau proeminenţi, genul acela de musculatură pe care cei doi băieţi mai tineri nu îl dezvoltaseră încă, avea o hălăciugă de păr blond, deasupra unei feţe pătate de coşuri pline cu puroi, care îi acopereau atât obrajii, cât şi fruntea şi care se continuau, roşii şi agresive, dispărând sub toga pretextă[1]. Mai avea un ditamai băţul lung şi drept, prieteni pe care să-i impresioneze şi o după-amiază la dispoziţie.

Gaius era înspăimântat, ştiindu-se în primejdie. El şi Marcus tocmai încălcaseră o proprietate, aşa încât cel mai bun lucru la care s-ar fi putut aştepta era să încaseze nişte pumni, iar cel mai rău, să li se rupă oasele în bătaie. Aruncă o privire către Marcus şi-l văzu cum se străduia să se ridice în picioare. Era clar că fusese lovit când se întâlnise cu băieţii mai mari.

— Lasă-ne să plecăm, Tonius! Suntem aşteptaţi.

— Un peştişor care vorbeşte! O să ne îmbogăţim, băieţi! Ţineţi-l, am nişte sfoară pentru legat porcii, dar merge şi pentru peştişori de noroi.

Gaius nu se gândise niciun moment să fugă, mai ales că Marcus era rănit. Chiar nu reprezenta un joc ceea ce se întâmpla, iar cruzimea băieţilor ar fi putut fi controlată dacă erau luaţi cu binişorul, dacă erau trataţi ca nişte scorpioni gata să atace în orice moment.

Ceilalţi doi băieţi se apropiară cu bâtele pregătite. Gaius nu îi ştia. Unul din ei îl săltă în picioare pe Marcus, iar al doilea, un tânăr robust cu faţă deloc inteligentă, îl pocni pe Gaius cu bâta în stomac. Acesta se chirci de durere, amuţit. Auzea hohotele de râs ale băiatului, în timp ce el se zvârcolea şi gemea, încercând să-şi domolească durerea.

— Uite o creangă bună. Legaţi-le picioarele şi atârnaţi-i de ea. Să vedem cine-i mai bun la aruncatul cu suliţa şi cu pietrele.

— Tatăl tău îl cunoaşte pe tatăl meu, scrâşni Gaius, profitând de faptul că durerea îl mai slăbise.

— Aşa e, deşi nu îl place. Tatăl meu e un patrician adevărat, nu ca al tău. Toată familia ta i-ar putea servi de slugi, dacă el ar vrea. Aş pune-o pe nebuna de maică-ta să frece podelele.

Măcar vorbea. Bruta cu funia din păr de cal se pregătea să lege picioarele lui Gaius, pentru a-l ridica în aer. Oare cu ce se putea tocmi? Tatăl său nu prea avea influenţă în oraş, iar din familia mamei abia dacă se născuseră

câţiva consuli – asta era tot. Dar unchiul Marius era un om puternic, cel puţin aşa zicea maică-sa.

— Suntem nobili. Unchiul Marius nu e un om cu care să te…

Dintr-odată se auzi un ţipăt ascuţit, funia se încordă, iar Marcus fu ridicat în aer, cu picioarele-n sus.

— Leagă capătul de buturuga aia. Urmează celălalt peştişor, spuse Tonius, râzând vesel.

Gaius băgă de seamă că prietenii îi urmau acestuia comenzile fără ezitare. Ar fi fost în zadar să încerce să-i abordeze.

— Lasă-ne jos, vierme plin de coşuri ce eşti! ţipă Marcus, cu faţa întunecată de sângele care îi năpădea obrajii.

Gaius gemu. Acum chiar că aveau să-i omoare.

— Marcus, eşti un idiot! Nu te lua de coşurile lui; îţi dai seama că e complexat de ele.

Suetonius ridică o sprânceană şi rămase cu gura căscată de uimire. Tânărul mătăhălos se opri o clipă, apoi petrecu funia pe aceeaşi creangă pe care se afla şi Marcus.

— Ai greşit amarnic, peştişorule! Termină ce-ai început, Decius, o să-i umplu puţin de sânge.

Brusc, pământul se înclină ameţitor; Gaius auzi sfoara scârţâind şi un şuierat surd îi înfundă urechile. Sângele îi năvăli în cap. Se întoarse încet şi îl văzu pe Marcus atârnând în acelaşi fel. Nasul îi sângera puţin, de la prima lovitură care îl pusese la pământ.

— Cred că mi-ai oprit sângerarea, Tonius. Mulţumesc.

Vocea lui Marcus tremură uşor. Curajul lui îl făcu pe Gaius să zâmbească.

Atunci când venise să stea cu ei pentru prima dată, Marcus era un copil agitat din fire şi puţin cam scund pentru vârsta lui. Gaius îi făcuse turul proprietăţii şi apoi se suiseră în hambarul cu fân, chiar în vârful căpiţelor îndesate. Se uitaseră în jos la o grămadă de paie ce părea tare departe, iar Gaius îi văzuse mâinile tremurând.

— Hai că sar eu primul, ca să vezi cum se face, spusese voios, dându-şi drumul cu picioarele înainte şi strigând de bucurie.

Când se văzuse jos, privise către marginea hambarului, pentru câteva secunde, aşteptând ca Marcus să-şi facă apariţia. Tocmai când se gândea că n-avea să se întâmple niciodată, o siluetă mică ţâşnise prin aer, într-un salt plin de forţă. Gaius se ferise din drum, iar Marcus se prăbuşise în fân, gâfâind.

— Credeam că ţi-e frică să sari, îi spusese prietenului, care îl privea de jos, întins în praf.
— Chiar îmi era, răspunsese în şoaptă Marcus, dar n-am să accept asta. Nu vreau să-mi fie frică.
Vocea aspră a lui Suetonius întrerupse gândurile lui Gaius:
— Domnilor, carnea trebuie frăgezită cu ciocanul. Ocupaţi-vă poziţiile şi aplicaţi procedeul în consecinţă.
Îşi repezi băţul către capul lui Gaius, pocnindu-l peste ureche. Totul deveni alb, apoi negru, şi când deschise ochii i se păru că lumea în jur se învârte, răsuncindu-se odată cu sfoara de care atârna. Pentru o vreme, simţi loviturile numărate de Suetonius:
— „Un-doi-trei, un-doi-trei…”
I se păru că îl aude pe Marcus plângând, apoi îşi pierdu cunoştinţa, în aplauze însoţite de râsete batjocoritoare.

•

Se trezi şi leşină de mai multe ori pe parcursul zilei, neizbutind să rămână conştient decât către asfinţit. Ochiul drept îi sângera abundent, iar faţa îi era umflată şi lipicioasă. Încă stăteau atârnaţi şi se legănau încet, purtaţi de briza de seară care cobora de pe dealuri.
— Marcus, trezeşte-te! Marcus!
Prietenul său nu schiţa niciun gest. Arăta groaznic, aducea aproape cu un demon. Crusta uscată de nămol de râu i se desprinsese de pe corp, lăsând în urmă doar praful sur, străbătut de vinişoare roşii. Avea o falcă umflată şi un cucui mare în dreptul tâmplei, iar mâna dreaptă, tumefiată, căpătase o tentă vineţie în lumina slabă a apusului. Gaius încercă să-şi mişte braţele legate cu sfoară. Deşi înţepenite şi săgetate de durere, ambele braţe erau tefere. Gaius începu operaţiunea de eliberare. Trupul lui tânăr era agil, iar explozia de durere care-l cuprinse păli în faţa îngrijorării pentru soarta prietenului său. Nu se putea să fi păţit ceva. Însă înainte de toate, Gaius trebuia să coboare de acolo.
Îşi eliberă o mână şi bâjbâi pe jos, scotocind prin praf şi prin frunze moarte cu vârfurile degetelor. Nimic. Apoi îşi slobozi şi cealaltă mână şi îşi lărgi aria de căutare, legănându-şi uşor trupul în cerc. În sfârşit, dibui o piatră mai ascuţită. Acum urma partea cea mai grea.
— Marcus, mă auzi? O să te dau jos, nu-ţi face griji! Pe urmă o să-l omor pe Suetonius, împreună cu grăsanii lui de prieteni.

Marcus se clătina uşor în linişteа serii, cu gura deschisă, înţepenită. Gaius trase adânc aer în piept şi se pregăti să înfrunte durerea. Chiar şi în condiţii normale, i-ar fi fost destul de greu să se ridice şi să reteze sfoara groasă doar cu ajutorul unei pietre cu vârful ascuţit, dar acum, mai ales că abdomenul îi era plin de răni, acest lucru îi părea a fi imposibil.

„Haide!”

Se ridică brusc, urlând de durerea care-i năvăli din stomac. Se căţără pe creangă şi se prinse de ea cu ambele mâini, respirând cu greu din cauza efortului. Se simţea slăbit, vederea i se înceţoşa. Îi venea să vomite, aşa că îşi ţinu respiraţia câteva secunde, pentru a-şi reveni. Apoi, centimetru cu centimetru, îşi lăsă liberă mâna în care ţinea piatra şi se aplecă, dându-şi destul spaţiu ca să poată apuca sfoara şi să o taie fără să-şi vatăme pielea acolo unde laţul intrase în carne.

Piatra era însă destul de boantă, iar el nu se putu menţine în poziţie. Încercă să se desprindă înainte ca mâinile să-i alunece, ca să-şi poată controla căderea, dar se dovedi un lucru prea dificil. „Măcar n-am scăpat piatra, murmură în sinea lui. Trebuie să mai încerc, să nu cumva să se întoarcă Suetonius.”

Încă un gând îl cutremură. Probabil că tatăl lui se întorsese deja de la Roma. Putea sosi din moment în moment. Se întuneca şi sigur şi-ar fi făcut griji. Poate că şi începuse să-i caute, poate că se apropia de locul unde se aflau ei şi le striga numele. Nu trebuia să-i găsească în halul ăsta. Ar fi fost prea umilitor.

— Marcus, o să le zicem tuturor că am căzut. Nu vreau ca tata să afle ce s-a întâmplat.

Marcus se legăna în cerc, inconştient.

Gaius avu nevoie de alte cinci încercări până când, în cele din urmă, sfoara cedă. Căzu la pământ cât era de lung, gemând sub convulsiile muşchilor.

Încercă să-l coboare uşor pe Marcus, dar trupul acestuia cântărea prea mult pentru el şi impactul îl dărâmă.

Trezit de spasmul de durere provocat de cădere, Marcus deschise ochii.

— Mâna mea, şopti cu voce pierdută.

— Cred că e ruptă. N-o mişca. Trebuie să plecăm înainte ca Suetonius să se întoarcă sau ca tata să încerce să ne găsească. Aproape că s-a înnoptat. Poţi să te ţii pe picioare?

— Cred că da, deşi abia mi le simt. Tonius ăla e un ticălos, mârâi Marcus.

Nu se încumetă să deschidă mandibula umflată, ci vorbi din vârful buzelor tumefiate şi crăpate.

Gaius îl aprobă, prevestind a rău.

— Aşa e, cred că va trebui să ne luăm revanşa.

Marcus zâmbi, înfiorându-se sub înţepătura durerii.

— Dar numai după ce ne revenim un pic, da? Nu cred c-aş fi în stare să-l înfrunt chiar acum.

Sprijinindu-se unul pe celălalt, o luară clătinându-se spre casă prin întunericul nopţii, mergând cale de mai bine de un kilometru, prin lanurile de grâu, trecând de adăposturile sclavilor care lucrau câmpul, până la casa de pe deal. După cum era de aşteptat, lămpile străluceau, încă aprinse, străjuind pereţii corpului central.

— Sigur ne aşteaptă Tubruk; nu doarme niciodată, spuse Gaius pe când treceau pe sub stâlpii porţii.

O voce din umbră îi făcu să sară în sus de spaimă.

— Şi bine fac că nu dorm. Nu mi-aş fi iertat-o dacă ratam aşa o privelişte. Aveţi noroc că taică-tău nu e aici, v-ar fi dat o mamă de bătaie zdravănă dacă v-ar fi văzut întorcându-vă într-un asemenea hal. Ce s-a mai întâmplat de data asta?

Tubruk păşi în lumina gălbuie a lămpilor şi se aplecă. Era bine clădit, fusese cândva gladiator, acum deţinea postul de supraveghetor pe moşioara aceea de la marginea Romei, şi nu tânjea deloc după vechea lui viaţă. Tatăl lui Gaius spunea că nu mai găseai unul ca el, atât de priceput în gospodărie. Sclavii îi dădeau ascultare, unii de frică, iar alţii, de drag. Îi adulmecă pe cei doi băieţi.

— Aţi căzut în râu, nu? Aşa pare.

Cei doi încuviinţară, mulţumiţi de explicaţie.

— Hmm… şi vânătăile tot de acolo le-aţi căpătat? Sau e mai degrabă mâna lui Suetonius? Trebuia să-i fi dat o lecţie de mult, cât era destul de tânăr ca să înţeleagă. Ce aveţi de zis despre asta?

— Te înşeli, ne-am certat între noi şi pe urmă ne-am luat la trântă. Nimeni nu a mai fost implicat şi, chiar dacă ar fi fost, am prefera să ne ocupăm personal de asta, înţelegi?

Tubruk fu surprins de bravura băiatului. Avea patruzeci şi cinci de ani şi albise încă de când împlinise treizeci. Luptase ca legionar în Africa în Legiunea a III-a Cirenaica şi luptase de aproape o sută de ori în arena

gladiatorilor, adunând o mulţime de cicatrici pe trup. Îşi trecu degetele butucănoase prin părul lui Gaius.

— Înţeleg, pui de lup. Doar semeni cu taică-tău. Dar acum nu poţi să faci nimic, nu eşti decât un puşti şi am auzit că Suetonius – sau cine-o fi – s-a făcut un luptător pe cinste. Vedeţi-vă de treaba voastră, tatăl lui s-ar putea transforma într-un duşman prea puternic în Senat.

Gaius adoptă o poziţie cât mai demnă şi grăi pe tonul cel mai serios pe care-l ştia, încercând să pară cât mai credibil cu putinţă:

— Atunci suntem norocoşi că acest Suetonius nu are *nicio* legătură cu noi.

Tubruk încuviinţă ca şi cum ar fi acceptat adevărul celor auzite, încercând să nu-şi trădeze zâmbetul.

Gaius continuă şi mai încrezător:

— Trimite-l pe Lucius să ne oblojească rănile. Am nasul spart şi mai mult ca sigur că şi Marcus are mâna ruptă.

Tubruk îi urmări împleticindu-se către casă şi reveni la postul său în beznă, străjuind poarta ca în fiecare noapte. Vara se apropia cu paşi repezi şi vipia zilei urma să fie prea greu de suportat. Era plăcut să fii în viaţă, să te bucuri de seninul cerului şi de roadele unei munci cinstite.

•

Dimineaţa următoare aduse cu sine agonia trupului, iar vreme de două zile durerile se înrăutăţiră. Marcus fu doborât de febră şi doctorul era de părere că acesta reprezenta un efect al mâinii rupte care se umflase căpătând proporţii considerabile în urma punerii atelei. Temperatura ridicată se menţinu mai multe zile, timp în care pacientul fu ţinut la întuneric, cu Gaius fierbând de nelinişte pe treptele casei.

La aproape o săptămână de la atacul din pădure, Marcus zăcea în pat, încă slăbit, dar în afara oricărui pericol. Pe Gaius încă îl mai dureau muşchii şi faţa îi era plină de pete galbene-roşietice, vânătăi încă umede, altele uscate, în funcţie de faza de vindecare. Dar chiar şi aşa, sosise momentul să-l înfrunte pe Suetonius.

În timp ce străbătea pădurea de pe moşia familiei, mintea îi fu cuprinsă de teamă. Dacă Suetonius n-avea să apară? Nu exista niciun motiv care să-i dea certitudinea că vecinul ieşea la plimbări regulate prin codru. Dacă era din nou însoţit de prieteni? Cu siguranţă că de data asta l-ar fi omorât. Numai că acum Gaius adusese cu el un arc, cu care exersa din mers. Arma fusese concepută pentru a fi mânuită de un adult şi era prea mare pentru el,

dar descoperise că putea înfige unul din capete în pământ, punând o săgeată în strună, destul cât să-l sperie pe Suetonius, dacă l-ar fi ameninţat.

— Suetonius, nu eşti decât o piază plină de coşuri! Dacă te mai prind pe pământul tatălui meu, îţi înfig o săgeată drept în cap.

Mergea şi vorbea singur. Era o zi frumoasă, numai bună de o plimbare prin pădure, şi poate că s-ar fi bucurat de ea dacă motivul pentru care venise acolo nu ar fi fost unul extrem de serios. De data asta îşi dăduse cu ulei în părul castaniu, pentru a-i sta lins pe cap, şi îmbrăcase haine curate şi simple, care i-ar fi permis mişcări uşoare şi rapide.

Încă nu trecuse de hotarul moşiei tatălui său; deodată Gaius fu surprins să audă zgomot de paşi şi îl văzu apoi pe Suetonius, apărând pe cărare însoţit de o fată, toată numai chicote. Iniţial, băiatul mai mare nu-l observă, fiind mult prea preocupat de prezenţa fetei.

— Mi-ai încălcat proprietatea, interveni Gaius, satisfăcut de faptul că vocea îi răsuna ferm, chiar dacă puţin cam ascuţit. Eşti pe moşia tatălui meu.

Suetonius tresări şi trase o înjurătură, surprins. Înţelegând că se confrunta cu ameninţarea arcului înfipt în pământ de Gaius, începu să râdă.

— Acum eşti un pui de lup! O creatură cu multe feţe, se pare. Nu ţi-a ajuns bătaia de data trecută, pui de lup?

Lui Gaius îi plăcea tânăra domnişoară, cu toate că şi-ar fi dorit să plece, să se facă nevăzută. Nu şi-ar fi închipuit că va da de o prezenţă feminină la întâlnirea lui cu Suetonius; simţea că adversarul era acum cu mult mai primejdios.

Suetonius îşi puse braţul în jurul fetei, într-o manieră melodramatică.

— Ai grijă, dragă! Avem de-a face c-un bătăuş periculos. E de nestăvilit, mai ales atunci când stă atârnat de o creangă!

Râse la propria glumă şi fata se grăbi să-i ţină isonul.

— El este cel despre care îmi spuneai, Tonius? Uită-te ce mutrişoară furioasă are!

— Dacă te mai prind pe aici, o să bag o săgeată-n tine, se repezi Gaius, vorbele sale rostogolindu-se asupra lor ca tunetul. Trase coarda înapoi câţiva centimetri. Pleacă acum sau te dobor!

Suetonius nu mai zâmbea; îşi analiza şansele de reuşită contra adversarului.

— Bine, parvus lupus[2]. O să-ţi dau ceea ce vrei.

Pe nepregătite, se năpusti asupra lui, iar Gaius slobozi săgeata prea repede. Aceasta lovi tunica tânărului, dar căzu deoparte, fără a-l străpunge. Suetonius scoase un strigăt de victorie şi înaintă, cu braţele întinse şi cu privirea nemiloasă. Gaius ridică arcul, panicat, şi îl lovi pe băiat în nas. Sângele ţâşni şi Tonius urlă de mânie şi de durere, cu ochii inundaţi de lacrimi. Gaius se pregătea de un nou atac, însă băiatul mai mare îi înşfăcă arcul într-o mână şi cu cealaltă îl apucă de gât, târându-l înapoi vreo şase, şapte paşi, purtat de un acces de furie oarbă.

— Tot mă mai ameninţi? mârâi, strângâdu-l mai tare.

Sângele îi curgea din nas, pătându-i tunica. Smulse arcul din mâinile lui Gaius şi se năpusti asupra acestuia cu o ploaie de lovituri, fără a-i slăbi gâtul din strânsoare.

„O să mă omoare şi o să spună că a fost un accident, se gândi Gaius disperat. I se citeşte în ochi. Nu mai pot să respir."

Începu şi el să-i care pumni băiatului mai mare, dar nu avea destulă forţă ca să-l rănească serios. În cele din urmă, o ceaţă i se aşternu peste ochi şi realitatea se transformă în vis; urechile îşi pierdură puterea de a auzi. Când Tonius îl aruncă pe frunzele umede, Gaius îşi pierduse deja cunoştinţa.

•

După o oră, Tubruk îl găsi pe Gaius pe cărare şi îl trezi turnându-i apă peste capul plin de vânătăi. Din nou, chipul băiatului părea desprins dintr-un coşmar. Ochiul i se umpluse de sânge, întunecându-i vederea pe o parte; nasul îi fusese din nou spart; tot restul era o rană.

— Tubruk? şopti ameţit. Am căzut din copac.

Ecoul hohotelor de râs ale voinicului se pierdu în pădurea deasă.

— Băiete, nimeni nu-ţi pune la îndoială curajul. Doar abilităţile tale de luptător mă îngrijorează. E timpul să te antrenezi cum se cuvine, înainte să te ucidă careva. O să discut despre asta cu taică-tău când se întoarce din oraş.

— N-o să-i spui că… am căzut din copac? M-am lovit de o groază de crengi până am atins pământul.

Gaius simţea în gură gustul sângelui care i se prelingea din nasul spart.

— Dar tu ai reuşit să dai în copac măcar o dată? întrebă Tubruk, citind deja răspunsul în frunzele răvăşite.

— Şi copacul are un nas exact ca al meu.

Gaius încercă să facă o glumă, dar sfârşi prin a vomita într-un tufiş.

— Hmmm, nu crezi că e cazul să pui capăt poveştii? Nu te pot lăsa să continui aşa, să ajungi schilod sau chiar mort. Când taică-tău e plecat în oraş se aşteaptă ca-n timpul ăsta tu să deprinzi responsabilităţile pe care le ai ca moştenitor al lui şi ca patrician, nu să te porţi ca un mucos care se încaieră toată ziua. Tubruk făcu o mică pauză ca să ridice arcul din boscheţi. Ei, drace! Coarda era ruptă: Ai merita o bătaie la fund şi pentru că ai furat arcul.

Gaius dădu din cap deznădăjduit.

— Fără încăierări de-aici înainte, ai înţeles?

Tubruk îl ridică în picioare şi îi curăţă o parte din noroiul adunat pe haine.

— Promit. Mulţumesc că ai venit să mă iei, răspunse Gaius.

Băiatul se împletici şi aproape căzu în timp ce vorbea, stârnind mila bătrânului gladiator. Cu o mişcare iute, acesta îl urcă pe băiat pe umerii săi şi-l purtă la vale, către casă, strigând: „Fereşte!” ori de câte ori întâlneau ramuri mai joase.

•

Cu excepţia mâinii bandajate, după o săptămână Marcus era din nou pe picioare. Mai scund decât Gaius cu vreo cinci centimetri, avea părul castaniu şi o figură atletică. Braţele îi erau un pic cam prea lungi faţă de corp, ceea ce, susţinea el, avea să-l ajute să devină un spadasin iscusit când va mai creşte, pentru că urma să aibă o alonjă mai mare. Ştia să facă jonglerii cu mere şi ar fi încercat chiar şi cuţitele, dacă sclavii de la bucătărie nu l-ar fi pârât Aureliei, mama lui Gaius. Atât de tare se luase de el, încât îl făcuse să jure că n-o să mai încerce în viaţa lui aşa ceva. Amintirea respectivului eveniment îl făcea să ezite chiar şi atunci când se folosea de cuţit ca să mănânce.

Când Tubruk îl aduse pe Gaius la vilă, aproape inconştient, Marcus coborâse deja din pat şi se furişase la etajul inferior, unde se aflau sălile încăpătoare ale bucătăriei. Tocmai îşi muia degetele în tigăile unsuroase; deodată, auzi un murmur de voci şi trecu grăbit de cuptoarele din cărămidă grea, către încăperea unde Lucius îngrijea de cei suferinzi.

Ca întotdeauna atunci când păţeau ceva, Lucius, sclavul care lucra ca medic, le oblojea rănile. Avea grijă de familie, dar şi de toţi ceilalţi sclavi de pe moşie. Pansa umflături, punea cataplasme cu lipitori pe infecţii, scotea dinţii cu cleştele şi cosea răni. Era un om tăcut şi răbdător, şi respira întotdeauna pe nas atunci când se concentra. Şuieratul blând care-i izvora

din plămâni însemna pentru băieţi linişte şi siguranţă. Gaius ştia că atunci când tatăl său va muri, Lucius avea să fie eliberat, ca răsplată pentru grija lui devotată pentru Aurelia.

Marcus şedea alături, plescăind la pâinea unsă cu untură, în timp ce Lucius vedea din nou de nasul spart recent.

— Iar te-a scărmănat Suetonius? întrebă.

Gaius dădu din cap în semn de aprobare, fără a putea vorbi, fără a putea vedea prin perdeaua de lacrimi care-i năpădiseră ochii.

— Trebuia să mă aştepţi, împreună l-am fi doborât.

De data asta Gaius nu mai putu încuviinţa. Lucius termină de examinat cartilajul nazal şi trase brusc, ca să fixeze porţiunea desprinsă. Un nou izvor de sânge ţâşni peste coaja deja uscată.

— Pe toţi zeii, Lucius, fii atent! Mai ai puţin şi-mi smulgi nasul de tot!

Lucius zâmbi şi tăie o nouă bucată de pânză în fâşii, ca să-i înfăşoare capul.

Între timp, Gaius se întoarse către prietenul său.

— Nu te poţi lupta. Ai o mână ruptă şi bandajată şi coastele făcute ţăndări.

Marcus îl privi, dus de gânduri.

— Da, poate că nu. O să încerci iar? De data asta o să te omoare, să ştii.

Gaius îl privi calm, pe deasupra bandajelor. Lucius îşi adună ustensilele şi se ridică să plece.

— Mulţam, Lucius! N-o să mă omoare, pentru c-o să-l bat eu primul. Trebuie doar să mai lucrez un pic la strategie, asta-i tot.

— Ba o să te omoare, repetă Marcus şi muşcă dintr-un măr uscat, furat din cămara cu provizii pentru iarnă.

•

O săptămână mai târziu, Marcus se trezi de cum se iviră zorile şi îşi începu antrenamentele, încrezător că acestea îi vor crea reflexele necesare ca să devină un mare spadasin. Camera lui era o chilie simplă din piatră albă, în care se aflau doar un pat şi un cufăr pentru lucruri personale. În drum spre toaletă, dădu un picior în uşa camerei lui Gaius, aflată alături, ca să-l trezească. Intră în odaia mică şi alese unul dintre cele patru orificii pietruite care duceau către un canal cu apă curentă, o minune inginerească prin care se elimina aproape orice miros şi care purta murdăria de peste noapte pe râul care traversa valea. Dădu la o parte lespedea, ridicându-şi cămaşa de noapte.

La întoarcere, Gaius nici nu se clintise, aşa că deschise uşa ca să se ia de el că e prea leneş. Odaia era goală şi Marcus se simţi profund dezamăgit.

„Trebuia să mă fi luat cu tine, prietene. Nu era nevoie să-mi arăţi pe faţă că nu ai nevoie de mine."

Se îmbrăcă repede şi porni după Gaius, la ceasul când soarele se revărsa în vale, luminând domeniile pe care sclavii pământului îşi începeau prima rundă de lucru.

Ultimele fire de ceaţă se mistuiseră deja, chiar şi în codrii cei mai reci. Marcus îl găsi pe Gaius neînarmat, la hotarul dintre cele două moşii.

La auzul paşilor care se apropiau din spate, Gaius se întoarse, afişând o privire cuprinsă de groază. Se relaxă şi zâmbi când văzu că nu era decât tovarăşul său.

— Îmi pare bine că ai venit, Marcus! Nu ştiam când o să apară, aşa că am sosit mai din timp. Am crezut că eşti el, pentru o clipă.

— Puteam să te însoţesc, să ştii. Doar sunt prietenul tău, nu? Pe deasupra, şi eu îi sunt dator cu o bătaie.

— Ai mâna ruptă, Marcus. Şi oricum, faţă de tine, eu îi sunt dator de două ori.

— E adevărat, dar măcar aş fi putut să-i sar în spate din copac sau să-i pun piedică în timp ce-şi lua avânt.

— Nu câştigi o luptă cu tertipuri. O să-l dobor cu mâinile goale.

O clipă, Marcus păstră tăcerea. O hotărâre rece şi necruţătoare se citea pe faţa de obicei senină a prietenului său.

Soarele se înălţă încet, umbrele îngustându-se. Marcus se aşeză pe pământ, mai întâi ghemuit, apoi îşi întinse picioarele în faţă. Nu voia să fie el cel care rupea tăcerea în concursul de seriozitate impus de Gaius. Şi nici nu putea sta în picioare ore în şir, aşa cum părea să fie dispus prietenul său. Umbrele se mişcară şi Marcus însemnă cu beţe poziţia în care se aflau, estimând că aşteptau deja de trei ore, când deodată Suetonius îşi făcu apariţia tăcut, mergând agale de-a lungul potecii. Când îi văzu, zâmbi fără chef şi se opri.

— Începi să-mi placi, pui de lup! Socot că azi o să te omor sau măcar o să-ţi rup un picior. Ce crezi că ar fi mai potrivit?

Gaius zâmbi, luând o poziţie cât mai semeaţă.

— Eu aş alege prima variantă. Pentru că altfel o să mă lupt cu tine până o să mă fac mare şi o să am destulă putere ca să te omor eu pe tine. După care o să-ţi iau femeia, dar nu înainte de a o da mai întâi prietenului meu.

Marcus ascultă îngrozit vorbele lui Gaius. Singura lor salvare acum era să o ia la fugă. Suetonius îi privi sălbatic şi trase de la brâu o sabie mică, extrem de ascuţită.

— Pui de lup şi tu, peştişorule! Sunteţi prea proşti ca să mă supăr pe voi, dar faceţi zgomot mai ceva ca nişte căţeluşi. O să vă pun eu din nou cu botul pe labe!

Se năpusti asupra lor. Dar chiar înainte de a-i ajunge, pământul se căscă trosnind, înghiţindu-l cu zgomot, într-o explozie de frunze şi de praf.

— Ţi-am făcut o capcană pentru lupi, Suetonius! strigă Gaius cuprins de veselie.

Băiatul de paisprezece ani se zbătea dintr-o parte în alta, spre deliciul celor doi camarazi care petrecură câteva minute bune lovindu-l peste degete pe când încerca să iasă la suprafaţă. Le striga cele mai cumplite ameninţări, dar băieţii se băteau reciproc pe spinări şi-i făceau în ciudă.

— Mă gândeam să arunc un bolovan peste tine, aşa cum se omoară lupii în nord, îi şopti Gaius, când Suetonius încetă să se mai zbată, cotropit de o furie neputincioasă. Dar tu nu m-ai omorât, aşa că nici eu n-o s-o fac. S-ar putea chiar să nu spun nimănui cum l-am azvârlit pe Suetonius într-o capcană pentru lupi. Baftă la evadat!

Slobozi un strigăt de victorie, urmat imediat de Marcus. Ţipetele şi chiuiturile de bucurie se mistuiră în pădure în urma celor doi băieţi care se îndepărtau, zburdând de fericire.

În timp ce hoinăreau pe cărări, Marcus îi strigă peste umăr:

— Ziceai c-o să-l dobori cu mâinile goale!

— Păi, asta am şi făcut! Toată noaptea am săpat la groapa aia.

Soarele străluci printre copaci şi lor li se păru că puteau alerga ziua-ntreagă.

Rămas singur, Suetonius îşi croi drum cu mâinile la suprafaţă, se agăţă de o margine a gropii şi, cu o mişcare iute, reuşi să se elibereze. Pentru o vreme stătu acolo, contemplându-şi tunica şi pantalonii murdari. Aproape tot drumul spre casă merse încruntat, dar, pe măsură ce copacii rămâneau în urmă şi ieşi la lumina zilei, începu să râdă.

Capitolul 2

Gaius şi Marcus mergeau în urma lui Tubruk în timp ce acesta măsura cu pasul o nouă parcelă pentru arat. La fiecare cinci paşi, fostul gladiator întindea o mână ca să ia un ţăruş pe care Gaius i-l dădea dintr-un coş greu. Bărbatul căra un ghem mare de sfoară, înfăşurată în jurul unui fus de lemn. Cu răbdarea care-l caracteriza, lega mai întâi sfoara de ţăruş, apoi i-l dădea lui Marcus să-l ţină, iar el îl bătea cu ciocanul în pământul tare. Din când în când, Tubruk privea înapoi la însemnele făcute de-a lungul hotarului care prindea contur, dând din cap mulţumit înainte de a continua.

Era o îndeletnicire plictisitoare, de care amândoi băieţii s-ar fi lipsit bucuroşi ca să meargă în vale, în afara porţilor oraşului, pe Câmpul întins al lui Marte[3], unde puteau să călărească şi să participe la competiţiile sportive.

— Ţine-l drept, îl repezi Tubruk pe Marcus, a cărui minte zburase departe.

— Cât o să ne mai ţii, Tubruk? întrebă Gaius.

— Atât cât este nevoie ca să ne facem bine treaba. Trebuie să marcăm câmpurile pentru plugari şi pe urmă să batem ţăruşii ca să fixăm hotarul. Taică-tău vrea să facă moşia mai productivă şi pământurile astea au sol bun pentru smochine, pe care putem să le vindem în pieţele din oraş.

Gaius îmbrăţişă cu privirea dealurile verzi-aurii care alcătuiau domeniul tatălui său.

— Înseamnă că este o moşie bogată?!

Tubruk râse pe înfundate.

— De pe urma ei mănânci şi te îmbraci, dar pământul nu ajunge ca să plantăm prea mult orz sau grâu pentru pâine. Recoltele noastre nu pot fi prea mari, aşa că trebuie să ne concentrăm pe produse de care oraşul are nevoie. De exemplu, din grădinile de flori scoatem seminţe, le zdrobim şi din ele obţinem uleiuri de faţă, folosite de doamnele din înalta societate. Taică-tău a şi cumpărat o duzină de stupi pentru noi roiuri de albine. În câteva luni o să aveţi miere la fiecare masă şi o să obţinem şi un câştig frumuşel din asta.

— Putem să te ajutăm cu stupii când vin albinele? interveni Marcus, brusc interesat.

— Să vedem, trebuie să le mânuim cu grijă. Bătrânul Tadius creştea albine înainte să devină sclav. Sper să ne ajute să adunăm mierea. Albinelor nu le place să le furi proviziile pentru iarnă, aşa că avem nevoie de cineva cu experienţă. Hai, ţine ţăruşul ăla drept! Ăsta-i un stadiu, adică am măsurat deja şase sute douăzeci de picioare, o să facem colţul aici.

— O să ne mai ţii mult, Tubruk? Voiam să mergem cu poneii în oraş să vedem dacă putem asculta dezbaterea Senatului.

Tubruk pufni.

— Vrei să spui că vreţi să mergeţi pe câmp să vă întreceţi cu poneii cu ceilalţi băieţi, nu? Nu mai avem decât latura asta de marcat astăzi şi o să-i pun mâine pe oameni să fixeze restul de ţăruşi. Cred că într-o oră, două terminăm.

Cei doi băieţi se priviră posomorâţi. Tubruk puse jos ghemul şi ciocanul de lemn şi îşi îndreptă spinarea, cu un oftat. Îl bătu pe Gaius uşor pe umăr.

— Ăsta pe care muncim e pământul tău, să ţii minte. A fost al bunicului tău şi mai târziu o să fie al copiilor tăi. Uite!

Bărbatul se sprijini într-un genunchi şi sparse ţărâna tare folosind ţăruşul şi ciocanul, bătând până când dădu de pământul negru, cleios. Vârî mâna şi luă un pumn din materia negricioasă, ridicând-o către cei doi băieţi.

Gaius şi Marcus priviră vrăjiţi cum sfărâmă pământul între degete.

— Unde stăm noi acum au stat alţi romani înaintea noastră, de sute de ani. Ăsta nu este doar pământ. Suntem noi toţi, este cenuşa celor care au trăit aici înaintea noastră. De aici ne tragem şi aici o să ne întoarcem. Alţi oameni vor călca aceste meleaguri în urma noastră, fără să ştie că am existat vreodată.

— Cripta familiei este în drumul spre oraş, nu aici, mârâi Gaius, iritat de patosul crescând al lui Tubruk.

Bătrânul gladiator ridică din umeri.

— Asta se întâmplă de puţin timp. Poporul nostru a vieţuit aici cu multă vreme înainte de a exista vreun oraş. Am sângerat şi ne-am dat viaţa pe câmpurile astea în războaie de mult uitate. Şi poate c-o s-o facem iar, în cele ce vor veni. Aşază-ţi mâna pe pământ!

Aplecându-se către băiatul care şovăia, prinse mâna lui Gaius şi o împinse către ţărâna frământată, strângând-o ferm şi împiedicând-o astfel să se retragă.

— Ce ţii tu în mână este istorie, băiete! Pământul ăsta a văzut lucruri pe care noi nu le vom vedea niciodată. Aici este familia ta şi Roma întreagă.

De-aici o să ne luăm hrana şi banii cu care ne bucurăm de lux. Fără el nu suntem nimic. Pământul este totul şi oriunde te vei duce în lumea asta, numai el o să fie cu adevărat al tău. Numai lutul ăsta negru pe care îl ţii tu în mână va fi casa ta.

Marcus urmărise totul cu solemnitate.

— Va fi şi casa mea?

Pentru o clipă Tubruk nu-i răspunse, în schimb îl urmări pe Gaius care strângea cu forţă pământul între degete. Apoi se uită către Marcus şi zâmbi.

— Bineînţeles, băiete! Nu eşti şi tu tot un roman? Oraşul ăsta nu este şi al tău? Zâmbetul îi păli şi îşi întoarse din nou privirea către Gaius. Dar moşia asta este a lui Gaius, într-o bună zi el o să fie stăpânul ei, el o să-şi plece ochii către livezile încărcate de smochini şi la stupii plini de zumzet, şi o să-şi aducă aminte de vremurile când era doar un flăcău care nu voia decât să le arate celorlalţi băieţi noi trucuri cu poneiul pe Câmpul lui Marte.

Tubruk nu observă tristeţea care se aşternu o clipă pe chipul lui Marcus.

Gaius îşi descleştă degetele şi puse pământul înapoi în gropiţa făcută de gladiator, bătătorindu-l cu grijă.

— Atunci, hai să terminăm de măsurat, spuse Gaius, iar Tubruk încuviinţă, ridicându-se în picioare.

•

Soarele era la asfinţit când băieţii traversară unul dintre podurile de pe Tibru, care ducea spre Câmpul lui Marte. Tubruk ţinuse morţiş ca ei să se spele şi să se schimbe în veşminte curate înainte de a pleca, dar chiar şi la acea oră târzie întinderea Câmpului era încă plină de tinerii Romei adunaţi în grupuri, unii aruncând discuri şi suliţe, alţii bătând mingea cu piciorul sau călărind ponei şi cai, sub încurajările mulţimii. Era un loc zgomotos şi băieţii mureau de nerăbdare să asiste la luptele corp la corp şi la întrecerile cu carele.

Deşi foarte tineri, Gaius şi Marcus se simţeau în largul lor în şaua înaltă, strânsă bine pe pântece şi pe coapse, ce le oferea siguranţă în timpul manevrelor. Picioarele le atârnau peste coastele armăsarilor, lipindu-se cu forţă la viraje, pentru mai multă stabilitate.

Gaius se uită în jur după Suetonius, mulţumit că acesta nu se zărea în mulţime. De când îl prinsese în capcana pentru lupi, nu se mai întâlniseră şi ar fi vrut ca lucrurile să rămână aşa, bătălia fiind câştigată şi încheiată. Orice alte altercaţii nu ar fi adus decât necazuri.

Cei doi o luară în sus la trap, către un grup de copii de vârstă apropiată de a lor. Îi salutară, descălecând din mers, trecându-şi un picior pe deasupra poneiului. Nimeni dintre cunoscuţi nu se afla acolo, dar grupul îi primi în mijlocul său; atmosfera era una prietenoasă, atenţia tuturor fiind concentrată asupra unui bărbat care ţinea strâns un disc în mâna dreaptă.

— Ăla e Tani, e campion în legiunea lui, murmură unul dintre băieţi către Gaius.

Sub privirile mulţimii, Tani îşi luă avânt, rotindu-se pe loc şi slobozind discul spre apus. Se auziră fluierături în semn de apreciere şi aplauzele câtorva băieţi.

Tani se întoarse către ei.

— Aveţi grijă. E posibil să vină spre voi.

Gaius zări un alt bărbat alergând către discul căzut, ridicându-l şi rotindu-se înainte de a-l lansa din nou. Asistenţa se risipi, ghicind că se îndrepta spre ei. Un băiat rămas în urmă fu lovit cu putere în coaste, tocmai când încerca să se ferească. Căzu la pământ cu respiraţia tăiată şi gemând de durere. Tani alergă către el.

— Straşnică oprire, tinere! Te simţi bine?

Băiatul încuviinţă din cap şi se ridică şovăielnic în picioare, ţinându-se încă de locul unde-l durea. Tani îl bătu uşor pe umăr şi se aplecă să ia discul. Apoi se îndepărtă ca să arunce din nou.

— A făcut cineva întrecere cu caii astăzi? întrebă Marcus.

Câţiva băieţi se întoarseră curioşi către el, holbându-se la poneiul robust pe care i-l alesese Tubruk.

— Încă nu. Am venit să ne uităm la lupte, dar s-au terminat acum o oră.

Cel care vorbise arătă către o suprafaţă bătătorită din apropiere, unde fusese trasat un pătrat în iarbă. Alături stăteau în grupuri bărbaţi şi femei, sporovăind şi mâncând.

— Aş putea să mă lupt eu, interveni brusc Gaius, luminându-se la faţă. Am putea să organizăm o competiţie a noastră.

Grupul începu să şuşotească, vădind interes.

— Pe perechi?

— Nu, toţi odată. Şi ultimul care rămâne în picioare e câştigător, ce ziceţi? răspunse Gaius. Dar avem nevoie şi de un premiu. Ce-ar fi să punem la bătaie banii pe care îi avem şi câştigătorul să îi ia pe toţi?

Băieţii din grup dezbătură problema, apoi începură să se caute de monede prin buzunarele de la tunici, pe care le dădură celui mai voinic dintre ei.

Acesta păşea încrezător printre ei, iar grămăjoara de bani creştea în palma sa.

— Eu sunt Petronius. Am strâns aproape douăzeci de bănuţi. Tu câţi ai?

— Marcus, ai vreo monedă? Eu am câteva piese de bronz.

Gaius le puse şi pe acestea în palma băiatului, iar Marcus adăugă încă trei.

Petronius le numără din nou şi zâmbi.

— O colectă pe cinste! Pentru că şi eu o să iau parte la lupte, am nevoie de cineva care să ţină banii până câştig.

Băiatul rânji cu subînţeles la cei doi nou-veniţi.

— O să-i ţin eu, Petronius, spuse o fată, primind monedele în mâna sa mică.

— Ea este sora mea Lavia, explică Petronius.

Fata le făcu cu ochiul lui Gaius şi lui Marcus, acesta din urmă semănând izbitor cu fratele ei, la fel de voinic, deşi puţin mai scund.

Veseli şi sporovăind, băieţii se îndreptară către pătratul trasat în iarbă. Foarte puţini rămaseră pe margine ca să privească. Gaius numără încă şapte băieţi pe lângă Petronius, începând cu toţii siguri pe ei să-şi încălzească muşchii.

— Care sunt regulile? întrebă Gaius în timp ce-şi întindea picioarele şi spatele.

Petronius făcu un semn şi băieţii se adunară în jurul lui.

— Nu aveţi voie să daţi cu pumnul. Dacă aterizaţi pe spate sunteţi eliminaţi, aţi înţeles?

Băieţii consimţiră încruntaţi. Pe măsură ce se priveau unii pe ceilalţi, atmosfera deveni din ce în ce mai ostilă.

Lavia rosti de pe margine:

— Eu o să dau semnalul. Sunteţi gata?

Participanţii aprobară din cap. Gaius observă şi alţi oameni adunându-se în jur, gata oricând să asiste sau să parieze pe o competiţie. Aerul purta mireasmă de iarbă şi el se simţi plin de viaţă. Îşi frecă picioarele de pământ şi se gândi la ceea ce îi spusese Tubruk. Era pământ roman, hrănit cu sângele şi cu oasele strămoşilor lui. Pentru o clipă, timpul rămase suspendat şi Gaius îl văzu pe campionul Tani rotindu-se şi aruncându-şi din nou discul, care se înălţă şi traversă Câmpul lui Marte. Soarele asfinţea, tot mai însângerat, aruncând îmbrăţişări calde peste băieţii încordaţi.

— Începeţi! strigă Lavia.

Gaius se lăsă într-un genunchi, ferindu-se din calea unei lovituri care-i trecu pe deasupra capului. Apoi se ridică iute şi, cu toată puterea braţelor, săltă un alt băiat în aer, trântindu-l în iarba prăfuită. Fu izbit imediat dintr-o parte, dar se răsuci în cădere, făcând ca atacatorul necunoscut să se izbească primul de pământ, cu răsuflarea tăiată.

Marcus era prins într-o luptă strânsă cu Petronius, fiecare apucând strâns de braţele şi umerii celuilalt. Deodată Petronius fu izbit de un alt combatant care se prăvăli peste ei, trântindu-i la pământ. Profitând de neatenţia de moment a lui Gaius, adversarul îi încolăci un braţ în jurul gâtului, strângându-l tot mai tare. Gaius lovi cu picioarele în spate şi sandalele sale întâlniră tibia cuiva; izbi totodată cu cotul. Simţi cum strânsoarea slăbeşte, dar apoi fură amândoi răsturnaţi de un grup de băieţi încolăciţi în luptă. Gaius lovi pământul cu putere şi se rostogoli spre marginea pătratului de iarbă, însă o lovitură de picior îl pocni în bărbie, crăpându-i pielea.

Pentru o clipă fu cuprins de furie, dar îşi dădu repede seama că atacatorul nici măcar nu-l observase, aşa că se retrase la marginea pătratului, încurajându-l pe Marcus, aflat din nou în picioare.

Petronius fusese redus la tăcere şi eliminat din joc. Nu mai rămăseseră decât Marcus şi încă trei băieţi. Mulţimea care se strânsese în jur striga cuvinte de încurajare şi oamenii făceau pariuri pe câte unul dintre concurenţi. Marcus îl apucă pe un combatant de gât şi de picioare şi încercă să-l ridice în aer ca să-l arunce. Îndată ce se desprinse de la pământ, băiatul începu să se zbată sălbatic şi Marcus se clătină cu el preţ de câţiva paşi; deodată ostaticul se încolăci de pieptul lui şi-l răsturnă pe spate, într-o grămadă de mădulare zvâcnind prin aer.

Străinul se ridică în picioare cu un strigăt de victorie şi făcu turul arenei improvizate fluturându-şi mâinile în aer. Gaius îl auzi pe Marcus râzând şi trase adânc în piept aerul proaspăt de vară, văzând că acesta se ridică în picioare şi se scutură de praf.

În depărtare, dincolo de Câmpul lui Marte, Gaius privi oraşul ridicat pe şapte coline străvechi, cu secole în urmă. Băiatul era înconjurat de strigătele şi de uralele poporului său, iar sub tălpi se afla pământul lui.

•

În bezna fierbinte, luminată doar de ultimul pătrar al astrului nopţii, care prevestea sfârşitul de lună, cei doi băieţi îşi croiau drum tăcuţi peste câmpurile şi potecile moşiei. În aer se simţea miros de fructe şi de flori, şi greierii ţârâiau din tufişuri. Merseră fără să vorbească până când ajunseră în

locul unde stătuseră mai devreme cu Tubruk, la colţul parcelei marcate cu ţăruşi.

Lumina lunii fiind atât de slabă, Gaius trebui să meargă pe dibuite de-a lungul sforii până atinse colţul, apoi se ridică în picioare şi scoase de la cingătoare un cuţit cu lama subţire, pe care îl luase de la bucătărie. Foarte solemn, îşi crestă buricul degetului mare. Lama pătrunse mai adânc decât intenţionase şi sângele ţâşni abundent. Îi dădu şi lui Marcus cuţitul, ţinându-şi degetul ridicat, puţin îngrijorat de rana pe care şi-o provocase şi sperând să domolească sângerarea.

Marcus îşi petrecu lama peste degetul mare o dată, apoi de două ori, rezultând o zgârietură din care stoarse câteva mărgele de sânge.

— Eu aproape mi-am retezat degetul! spuse Gaius nervos.

Marcus se strădui să rămână serios, dar nu reuşi. Întinse mâna spre Gaius, întâlnind-o pe a acestuia pentru ca sângele lor să se amestece în întuneric. Apoi Gaius îşi apăsă înfiorat degetul sângerând peste ţărâna fărâmiţată. Marcus îl privi îndelung înainte de a-i urma gestul.

— Acum suntem fraţi şi tu faci parte din moşie, spuse Gaius.

Marcus încuviinţă. În linştea serii porniră înapoi către casele spaţioase şi albe. Ascunşi în întuneric, ochii lui Marcus se umplură de lacrimi pe care băiatul le şterse repede cu mâna, lăsând pe pielea obrazului o dâră de sânge.

•

Gaius se căţărase pe poartă, privind către Roma cu mâna streaşină la ochi, din cauza soarelui puternic. Tubruk îi spusese că tatăl lui trebuia să se întoarcă din oraş şi voia să fie primul care-l întâmpină. Scuipă în palmă şi-şi trecu mâna prin părul negru ca să-l netezească.

Îi plăcea nespus că se afla acolo sus, departe de sarcinile şi de grijile zilnice. Sclavii care treceau către un capăt sau altul al moşiei rareori priveau în sus. Era un sentiment ciudat să urmăreşti totul, dar să nu poţi fi văzut: un răgaz nepreţuit de intimitate şi de linişte. Mai mult ca sigur că mamă-sa era pe undeva, căutându-l ca să-i ţină coşul la culesul fructelor; sau poate că Tubruk avea nevoie de cineva care să ungă cu ceară şi cu ulei pielea hamurilor de la cai şi de la boi; probabil că mai erau o groază de alte treburi de făcut, iar faptul că el le putea evita îi ridica moralul. Nu aveau cum să-l găsească în acel culcuş secret, de unde veghea drumul către Roma.

Văzu dâra de praf şi se ridică pe stâlpul porţii. Călăreţul se afla încă departe, dar nici nu existau prea multe moşii care să dea spre drumul acela, aşa că şansele erau mari.

După câteva minute putu să desluşească omul de pe cal şi slobozi un chiot de bucurie, coborând în grabă la pământ. Poarta era masivă, dar Gaius se împinse în ea cu toată forţa şi o deschise cât să se poată strecura; o zbughi apoi în jos pe cărare, ca să-şi întâlnească tatăl.

Sandalele îi lipăiau de pământul uscat, iar el îşi agita braţele entuziasmat, alergând într-un suflet către silueta care se apropia. Tatăl său lipsise de acasă o lună întreagă şi Gaius era dornic să îi arate cât de mult crescuse între timp. Cel puţin aşa zicea toată lumea.

— Tată! îl strigă.

Acesta îl auzi şi struni calul, văzându-l pe băiat alergându-i în întâmpinare. Deşi părea obosit şi plin de praf, Gaius desluşi în ochii lui albaştri începutul unui zâmbet.

— Oare drumeţul care mi se arată este un cerşetor sau un pui de hoţ? întrebă bărbatul, întinzând un braţ ca să-şi ridice fiul în şa.

Gaius râse şi fu săltat în aer, prinzându-se de spatele tatălui său, în timp ce calul îşi începu galopul la deal, către zidurile moşiei.

— Eşti mai înalt decât ultima dată când te-am văzut, spuse tatăl cu voce blândă.

— Da, puţin. Tubruk zice că mă înalţ ca spicele de grâu.

Bărbatul aprobă din cap în semn de răspuns, apoi între cei doi se lăsă o tăcere prietenească până când ajunseră la porţi. Gaius coborî de pe cal şi împinse poarta atât cât să poată intra tatăl lui.

— O să stai acasă mai mult de data asta?

Tatăl descălecă şi îi trecu mâna prin păr, stricându-i netezimea la care muncise mai devreme.

— O să stau câteva zile, poate şi o săptămână. Aş vrea să pot rămâne mai mult, dar întotdeauna se găseşte ceva de făcut pentru Republică. Îi dădu hăţurile fiului său. Ia-l pe bătrânul Mercur şi du-l la grajduri. Ţesală-l cum se cuvine. Ne vedem după ce vorbesc cu oamenii şi cu maică-ta.

Faţa lui Gaius se crispă când auzi numele Aureliei, iar tatăl său observă. Oftă şi îşi puse mâna pe umărul băiatului, făcându-l să-i întâlnească privirea.

— Aş vrea să pot petrece mai mult timp cu voi, băiete, dar mă preocupă ceea ce fac pentru oraş. Înţelegi tu cuvântul „Republică"?

Gaius dădu din cap afirmativ, dar tatăl său se arătă sceptic.

— Mă îndoiesc. Şi aşa, prea puţini dintre colegii mei senatori par să mai înţeleagă asta. Trăim un ideal, un sistem de guvernare care permite oricui să

iasă în faţă, chiar şi unui om de rând. Îţi dai seama cât de rar este acest lucru? Orice altă ţărişoară pe care o ştiu eu e condusă de un rege sau de o căpetenie anume. Ei împart pământuri prietenilor şi iau bani de la cei care-i cad în dizgraţie. E ca şi cum i-ai permite unui copil să se plimbe nestingherit cu o sabie. În Roma guvernează legea. Nu este perfectă şi nici atât de dreaptă pe cât mi-aş dori, dar măcar încearcă să fie astfel, şi pentru asta îmi dedic întreaga viaţă. Merită s-o fac… şi o s-o faci şi tu la vremea potrivită.

— Dar îmi lipseşti, răspunse Gaius, dându-şi seama că era egoist.

Privirea tatălui se înăspri uşor, apoi acesta se aplecă să-şi mai treacă o dată mâna prin părul băiatului.

— Şi mie îmi e dor de tine. Ai genunchii murdari şi tunica asta ar fi mai potrivită pentru un copil al străzii, dar tot îţi duc dorul. Du-te şi spală-te! Dar mai întâi îngrijeşte-te de Mercur.

Îşi urmări fiul îndepărtându-se agale ţinând calul de dârlogi şi zâmbi cu tristeţe. Chiar era mai înalt, Tubruk avea dreptate.

La grajduri, Gaius ţesălă cu râvnă armăsarul, îndepărtând transpiraţia şi praful, şi meditând la cuvintele tatălui său. Ideea unei republici nu era rea, dar cu siguranţă era mult mai interesant să fii rege.

•

De câte ori Iulius, tatăl lui Gaius, se întorcea acasă după o perioadă mai îndelungată, Aurelia ţinea ca masa să fie una după tot tipicul şi să se desfăşoare în *triclinium*[4]. Cei doi băieţi şedeau pe tabureţi speciali, lângă sofalele lungi, de care Aurelia şi soţul ei se sprijineau desculţi, aşteptând ca mâncarea să fie servită pe măsuţele joase de sclavii din gospodărie.

Gaius şi Marcus urau aceste mese. Nu aveau voie să vorbească, aşa că îndurau o tăcere chinuitoare pe toată durata lor; iar sclavilor nu li se permitea decât să le cureţe rapid degetele înainte ca ei să şi le înmoaie în mâncare. Deşi aveau o poftă grozavă, Gaius şi Marcus învăţaseră să nu o jignească pe Aurelia mâncând în grabă, aşa că se vedeau obligaţi să mestece şi să înghită la fel de încet ca adulţii, în timp ce ziua se transforma în noapte.

Primenit şi îmbrăcat în haine curate, Gaius se simţea cumva agitat şi stingher în prezenţa părinţilor lui. Tatăl său nu mai era jovial ca atunci când se întâlniseră pe drum; acum vorbea cu soţia sa de parcă cei doi băieţi nici nu ar fi existat. Gaius îşi urmărea mama îndeaproape atunci când avea prilejul, pândind acel tremurat care-i prevestea crizele. La început fusese

îngrozit, sfârşind în hohote de plâns, dar cu timpul devenise oarecum impasibil şi uneori chiar spera ca simptomele să apară pentru ca el şi Marcus să fie alungaţi de la masă.

Încercă să asculte cu interes conversaţia părinţilor, dar nu erau decât discuţii despre mersul legilor şi al decretelor de la oraş. Tatăl său nu avea niciodată ceva interesant de povestit, cum ar fi vreo execuţie sau întâmplări cu bandiţi celebri.

— Ai prea multă încredere în popor, Iulius, spunea Aurelia. Trebuie să ai grijă de el ca de un copil. Unii oameni pot gândi în nume propriu, sunt de acord, dar cei mai mulţi nu vor decât să fie protejaţi…

Vocea i se stinse şi se lăsă tăcerea.

Iulius îşi ridică privirea şi Gaius zări în acea căutătură o tristeţe care-l făcu să-şi ferească ochii jenat, de parcă ar fi fost martorul unei scene intime.

— Relia?

Auzind vocea tatălui, băiatul îşi întoarse privirea către mama lui, care stătea imobilă ca o statuie, cu ochii fixaţi undeva departe. Mâna îi prinse a tremura şi faţa i se strâmbă ca a unui copil. Apoi spasmele se răspândiră în tot corpul, contorsionându-l, şi un braţ mătură vasele de pe măsuţă. Vocea îi izbucni violent din gâtlej, într-un torent de ţipete care-i făcu pe băieţi să sară în picioare.

Iulius se ridică uşor de pe scaun şi-şi luă soţia în braţe.

— Plecaţi! le porunci lui Gaius şi lui Marcus, care ieşiră împreună cu sclavii, lăsând în urmă bărbatul şi făptura sluţită de spasme, îmbrăţişaţi.

•

În dimineaţa următoare, Gaius fu trezit de Tubruk, care-l scutură de umăr.

— Trezeşte-te băiete! Mama ta vrea să te vadă.

Băiatul mormăi mai mult pentru sine, dar Tubruk îl auzi.

— De obicei e liniştită după… o noapte proastă. Se opri ca să-şi tragă hainele. Apoi privi către bătrânul gladiator. Uneori o urăsc.

Tubruk oftă încetişor.

— Aş fi vrut să o cunoşti înainte să se-mbolnăvească. Întotdeauna fredona cântece şi casa era plină de veselie. Trebuie să înţelegi că este aceeaşi persoană, numai că nu poate să-şi comunice sentimentele. Dar să ştii că te iubeşte.

Gaius încuviinţă şi-şi aranjă nepăsător părul.

— Tata s-a întors cumva în oraş? întrebă, ştiind deja răspunsul. Tatăl lui nu suporta să se simtă neputincios.

— A plecat în zori, răspunse Tubruk.

Fără să mai rostească vreun cuvânt, Gaius îl urmă pe coridoarele reci către camera mamei lui.

Aceasta stătea în capul oaselor în pat, cu faţa proaspăt spălată şi cu părul lung legat la spate. Era palidă, dar îi zâmbi lui Gaius atunci când intră, şi el îi răspunse la zâmbet.

— Vino mai aproape, Gaius. Îmi pare rău dacă te-am speriat seara trecută.

Se duse la ea şi o lăsă să-l îmbrăţişeze, fără să simtă însă nimic. Cum ar fi putut să-i spună că nici măcar nu se mai speria? O văzuse astfel de prea multe ori, întotdeauna mai rău decât ultima dată. În adâncul sufletului ştia că starea ei avea să se înrăutăţească tot mai mult, că deja era pe ducă. Dar nu se putea gândi la asta, prefera să ţină totul în el, să zâmbească şi să o îmbrăţişeze fără să se implice în vreun fel.

— Ce ai de făcut astăzi? îl întrebă, eliberându-l.

— Treburi în gospodărie cu Marcus, răspunse băiatul.

Ea înţelese, apoi păru că uită de el. Gaius aşteptă câteva secunde, fără însă a mai primi atenţie, se întoarse şi ieşi din cameră.

Când golul din mintea Aureliei se risipi şi se concentră din nou la realitatea înconjurătoare, încăperea era goală.

•

Îl întâlni pe Marcus la poartă, în timp ce căra o plasă de prins păsări. Văzându-şi prietenul, Gaius deveni senin şi vesel.

— Cred că o să am noroc azi. O să prindem un şoim; ba nu, doi şoimi. O să-i dresăm să stea pe umăr şi să atace la comanda noastră. Când o să ne vadă Suetonius, o s-o ia la fugă de frică!

Gaius chicoti mulţumit, eliberându-şi mintea de gândurile despre mama sa. Deja îi era dor de tatăl său, dar ziua abia începea şi întotdeauna se găsea ceva de făcut în pădure. Nu prea credea în reuşita planului lui Marcus de a prinde şoimi, dar acceptă propunerea, măcar cât să treacă ziua şi să vadă ce mai e prin pădure.

Din cauza umbrelor verzi, abia zăriră un corb care stătea pe o creangă mai joasă, în apropierea câmpurilor scăldate în lumină. Marcus îl observă primul şi încremeni cu o mână pe pieptul lui Gaius.

— Uită-te cât e de mare! şopti, desfăcând plasa.

Se ghemuiră la pământ şi porniră târâş înainte, sub privirile curioase ale păsării. Era mare chiar şi pentru un corb. Pe măsură ce ei se apropiau, îşi

desfăcu aripile negre şi grele, apoi săltă uşor în copacul alăturat, cu o bătaie leneşă.

— Înconjoar-o, şopti Marcus cu o voce tensionată, imitând mişcarea din degete.

Gaius rânji şi se strecură în bălăriile de pe margine. Merse târâş, urmând un cerc larg şi încercând să nu scape copacul din ochi, atent în acelaşi timp să nu păşească pe crenguţe sau pe frunze uscate.

Când Gaius se arătă de partea cealaltă, văzu că pasărea schimbase din nou copacul, aterizând de data asta pe un trunchi gros, prăbuşit cu ani în urmă. Panta lină a buşteanului era uşor de urcat, aşa că Marcus începuse deja să se caţere încet către corb, cu plasa pregătită de lansare.

Gaius se furişă şi el tiptil spre baza arborelui. „De ce nu-şi ia zborul?” se gândi, privind în sus, către corb. Pasărea îşi lăsă capul mare într-o parte şi-şi deschise din nou aripile. Amândoi băieţii încremeniră până când zburătoarea păru că se linişteşte, apoi Marcus îşi croi drum din nou în sus, bălăbănindu-şi picioarele de-o parte şi de alta a trunchiului puternic.

Era la doar câţiva paşi de pasare, temându-se că o să-şi ia din nou zborul. Corbul ţopăia însă de colo-colo pe ramuri şi pe trunchi, părând a nu avea nicio grijă. Marcus desfăcu plasa din sfoară aspră, folosită de obicei la depozitarea cepei în bucătărie, prefăcută acum în mâinile lui într-o unealtă grozavă de prins păsări.

O aruncă, ţinându-şi răsuflarea, şi corbul îşi luă zborul c-un ţipăt de indignare. Bătu din nou din aripi şi ateriză pe crengile subţiri ale unui pomişor aflat lângă Gaius, care fugi imediat spre el.

În timp ce Marcus cobora de pe trunchi, Gaius se năpusti asupra copăcelului, care cedă sub greutatea lui, trosnind. Corbul fu ţintuit la pământ, printre frunze şi surcele, iar Gaius reuşi să-l ţină până când Marcus îl prinse strâns cu ambele mâini. Îl ridică triumfător, făcând cu greu faţă zbaterilor păsării care încerca să evadeze.

— Ajută-mă! E puternic! strigă Marcus şi Gaius îşi înfipse şi el degetele în maldărul de pene care se zbătea.

Brusc, o durere atroce îl străbătu. Ciocul păsării, lung şi încovoiat ca o lance din lemn negru, i se năpustea spre mână, prinzând carnea moale dintre degetul mare şi arătător.

Gaius scoase un urlet de durere.

— Ia-l de pe mine! M-a apucat de mână!

Durerea era de nesuportat şi amândoi fură cuprinşi de panică: Marcus încercă să ţină strâns pasărea, iar Gaius se strădui să îndepărteze ciocul feroce care i se înfipsese în piele.

— Marcus, nu pot să scap de el!

— Va trebui să tragi, fu răspunsul lipsit de inimă al lui Marcus, a cărui faţă se înroşise de la efortul de a ţine corbul furios.

— Nu pot, e ascuţit rău! Dă-i drumul!

— Nu vreau să-i dau drumul! Corbul ăsta este al nostru. L-am prins în sălbăticie, ca nişte adevăraţi vânători.

Gaius gemea de durere.

— Cred că mai degrabă ne-a prins el pe noi.

Îşi agită degetele disperat şi corbul îi dădu brusc drumul, încercând să le atace. Gaius răsuflă uşurat şi se retrase în grabă, chircindu-se şi apăsându-şi palma de stomac.

— E un luptător, ce mai! spuse Marcus rânjind şi schimbând priza ca să evite ciocul păsării. O să-l luăm acasă să-l antrenăm. Am auzit că sunt păsări foarte inteligente. O să-l învăţăm tot felul de şmecherii şi o să-l luăm cu noi când mergem pe Câmpul lui Marte.

— Trebuie să îi dăm un nume. Ceva războinic, răspunse Gaius în timp ce-şi sugea pielea zdrelită.

— Cum îl cheamă pe zeul ăla care zboară sub formă de corb sau poartă un corb cu el?

— Nu ştiu sigur, cred că e vreun zeu grec. Zeus?

— Cred că ăla e cu bufniţa. Ştiu că e unul care are o bufniţă.

— Nici eu nu-mi amintesc de unul cu corb, dar cred că i s-ar potrivi Zeus.

Îşi zâmbiră şi corbul se linişti, privind în jur, părând calm acum.

— Atunci Zeus îi va fi numele.

Îşi începură drumul înapoi spre casă, peste câmpurile moşiei, cu pasărea ţinută bine de Marcus.

— O să trebuiască să găsim un loc unde să-l ascundem, spuse acesta. Mamei tale nu-i place să prindem animale. Îţi aminteşti când a aflat de vulpe?

Gaius tresări, privind în pământ.

— E un coteţ pentru păsări chiar lângă grajduri. L-am putea instala acolo. Cu ce se hrănesc corbii?

— Cu carne, cred. Cu hoiturile de pe câmpurile de luptă, dacă nu cumva alea sunt ciori. Oricum, putem să-i aducem câteva resturi de la bucătărie, să vedem ce-i place. Nu va fi nicio problemă.

— Va trebui să-i legăm picioarele cu sfoară când îl antrenăm. Altfel, o să-şi ia zborul, spuse Gaius, pe gânduri.

Tubruk stătea de vorbă cu trei tâmplari care urmau să repare o bucată din acoperişul conacului. Îi observă pe băieţi de cum intrară în curte şi le făcu semn să vină la el. Cei doi se priviră cu înţeles, întrebându-se dacă ar putea scăpa fugind, numai că Tubruk i-ar fi ajuns îndată, chiar dacă se întorsese către muncitori şi părea că nu este atent.

— Nu renunţ la Zeus, şopti Marcus încrâncenat.

Gaius încuviinţă din cap, în vreme ce se apropiau de grupul de oameni.

— Vin şi eu în câteva clipe, le spuse Tubruk muncitorilor, iar aceştia porniră către treburile lor. Scoateţi ţigla până ajung.

Se întoarse către băieţi.

— Ce-i ăsta? Un corb? Trebuie să fie bolnav dacă a stat să-l prindeţi.

— L-am capturat în pădure. L-am urmărit şi apoi l-am doborât, spuse Marcus cu glas sfidător.

Tubruk zâmbi, părând că înţelege şi întinse mâna ca să mângâie pasărea. Părea că toată energia de mai devreme o părăsise şi acum se gudura aproape ca un câine, iţindu-şi limba subţire printre lamele tăioase ale ciocului.

— Sărăcuţul, şopti Tubruk. Pare mort de frică. Ce aveţi de gând să faceţi cu el?

— Îl cheamă Zeus. O să-l antrenăm ca pe un animal de casă. Ca pe un şoim.

Tubruk dădu încet din cap.

— Băieţi, nu puteţi să antrenaţi o pasăre sălbatică. Un şoim este crescut de mic de cineva care se pricepe, ba chiar şi atunci tot sălbatic rămâne. Până şi un specialist mai pierde câte unul din când în când, dacă zboară prea departe de el. Dar Zeus e deja mare. O să moară dacă îl păstraţi.

— Putem să folosim o cotineaţă veche pentru păsări, insistă Gaius. Acum nu mai e nimic acolo. O să-l hrănim şi o să-i dăm drumul să zboare cu sfoara.

Tubruk oftă mâhnit.

— Ştiţi ce face o pasăre dacă o ţineţi închisă? Nu poate suporta pereţii din jur. Mai ales într-un spaţiu mic, ca ăla din cotineaţă. O să fie copleşit de tristeţe şi încet-încet o să-şi smulgă toate penele de nefericire. Nici nu o să

mai mănânce, o să se chinuie până moare. Zeus al vostru o să aleagă moartea, nu va suporta să fie prizonier. Cel mai bun lucru pe care îl puteţi face pentru el este să-i daţi drumul. Nu cred că aţi fi putut să-l prindeţi dacă nu era bolnav, aşa că oricum s-ar putea să fie pe moarte, dar măcar o să-şi petreacă ultimele zile în pădure, la aer curat, acolo unde-i e locul.

— Dar…

Marcus tăcu, uitându-se la corb.

— Haideţi, spuse Tubruk. Să mergem pe câmp să-l vedem cum zboară.

Băieţii se priviră cu un aer ursuz, apoi îl urmară către poartă. Se opriră, uitându-se în gol, în josul dealului.

— Dă-i drumul, băiete! rosti Tubruk şi ceva în vocea lui îi făcu pe cei doi să-l privească.

Marcus se înălţă, îşi deschise mâinile şi Zeus se avântă în văzduh, desfăcându-şi larg aripile mari şi negre. Corbul îşi ţipă frustrarea până când deveni doar un punct pe cerul de deasupra pădurii. Apoi îl văzură coborând spre copaci şi dispăru.

Tubruk se aplecă, punându-şi mâinile aspre pe umerii celor doi băieţi.

— Aţi făcut un gest nobil. Acum însă avem multe treburi de făcut în gospodărie. Şi pentru că nu v-am găsit mai devreme, s-au tot adunat şi vă aşteaptă. Poftiţi înăuntru!

Îi mână pe băieţi în curte, aruncând o ultimă privire peste câmpurile dinspre pădure, înainte de a-i urma.

Capitolul 3

În acea vară băieţii îşi începură în mod oficial educaţia. Amândoi fură trataţi în mod egal, aşa că Marcus primi şi el învăţătura necesară pentru a conduce o moşie complexă, deşi micuţă. În afară de continuarea lecţiilor de latină literară, cu care fuseseră pisaţi încă de la naştere, fură iniţiaţi în cunoaşterea războaielor celebre, a tacticilor de luptă, dar şi în ştiinţa de a cârmui oameni şi de a administra banii şi debitele. Anul următor, când Suetonius plecă să devină ofiţer într-o legiune din Africa, Marcus şi Gaius începură să studieze retorica greacă şi arta polemicii, de care ar fi avut nevoie mai târziu ca tineri senatori, în cazul în care ar fi acuzat sau ar fi apărat un cetăţean într-o chestiune legală.

Deşi cei trei sute de membri ai Senatului se întâlneau doar de două ori în fiecare lună, tatăl lui Gaius zăbovea din ce în ce mai mult timp la Roma, asistând la eforturile tot mai mari ale Republicii de a face faţă noilor colonii şi puterii crescânde. Luni întregi, singurii oameni mari pe care cei doi băieţi îi vedeau erau Aurelia şi dascălii care soseau la conac de cu zori şi plecau seara la apus, cu dinarii[5] zornăindu-le în buzunare. Tubruk era şi el mereu prezent la datorie, întotdeauna prietenos, dar foarte strict cu băieţii. Înainte ca Suetonius să plece, bătrânul gladiator mersese pe jos cei opt kilometri până la conacul de pe moşia vecină şi aşteptase unsprezece ore, din zori şi până-n seară, ca să obţină permisiunea de a-l vedea pe fiul cel mare al casei. Nu-i spusese lui Gaius la ce concluzie ajunsese în urma vizitei, însă revenise acasă zâmbind şi petrecându-şi mâna mare prin părul băiatului, înainte de a se îndrepta spre grajdurile unde trebuia să vadă de iepele intrate în călduri.

Dintre toţi profesorii, lui Gaius şi lui Marcus cel mai mult le plăceau lecţiile cu Vepax. Era un tânăr de origine greacă, înalt şi slab, îmbrăcat în togă. Acesta ajungea întotdeauna pe jos la moşie şi îşi număra atent monedele câştigate înainte de a se întoarce în oraş. Se vedeau cu el două ore pe săptămână într-o încăpere mică, pe care tatăl lui Gaius o păstrase special pentru lecţii. Era un loc sărăcăcios, cu lespezi de piatră şi cu pereţii goi. Cu ceilalţi profesori, care perorau despre poemele lui Homer şi despre gramatica latină, băieţii se foiau pe băncile de lemn sau visau cu ochii deschişi, până când dascălul băga de seamă şi-i trezea cu lovituri usturătoare de baston. Cei mai mulţi dintre ei erau severi, aşa că era greu să

scape basma curată, băieţii fiind singurii elevi din clasă. Odată, Marcus se folosise de *stylus*[6] ca să deseneze un porc care avea faţa şi barba unui profesor. Fusese prins tocmai când încerca să-i arate portretul lui Gaius şi trebuise să ţină palma întinsă ca să primească trei lovituri de băţ, chinuitor de dureroase.

Vepax nu avea baston. Singurul lucru pe care-l purta cu sine era o traistă grea de pânză, plină cu figurine şi cu tăbliţe de lut, roşii sau albastre, pentru tabere diferite. Înainte de începerea lecţiei, dădea băncile într-o parte a camerei şi-şi etala piesele pentru a înfăţişa vreo bătălie celebră din trecut. După un an de astfel de reprezentări, prima sarcină atribuită elevilor fu aceea de a recunoaşte structura de luptă şi de a numi generalii din fruntea armatelor. Bănuiau că Vepax nu avea să se oprească la războaiele romane; uneori figurinele minuscule ilustrau oştirile Parţiei[7], ale Greciei Antice sau ale Cartaginei[8]. Ştiind că el însuşi era grec, cei doi băieţi îl forţaseră să le arate şi războaiele purtate de Alexandru[9], vrăjiţi de legendele despre acesta şi de lucrurile pe care împăratul le înfăptuise la o vârstă atât de fragedă. La început Vepax ezitase, nevrând să pară că ţine partea istoriei poporului său, dar în timp se lăsase convins şi le arătase toate bătăliile importante despre care se mai păstraseră oarece mărturii scrise sau hărţi. Când venea vorba despre războaiele grecilor, Vepax nu se folosea niciodată de cărţi, plasând şi mutând fiecare piesă din memorie.

Le spunea băieţilor numele generalilor şi ale celor care jucaseră un rol important în conflict şi, dacă împrejurările o cereau, le vorbea de atmosfera istorică şi politică din jurul evenimentului. Întotdeauna reuşea să dea viaţă pieselor de lut, aşa că la sfârşitul celor două ore Marcus şi Gaius deja le duceau dorul, nostalgici, în timp ce Vepax le strângea ca să le pună la loc în desagă, încet şi cu grijă.

Într-o zi, când ajunseră în cămăruţa în care se ţinea lecţia, descoperiră că podeaua era aproape plină de personajele neînsufleţite. O bătălie grozavă se pregătea în faţa lor şi Gaius numără repede figurinele albastre, apoi pe cele roşii, calculând în minte aşa cum învăţase la ora de aritmetică.

— Spune-mi ce vezi, i se adresă încet Vepax.

— Două oşti, una cu peste cincizeci de mii de combatanţi, cealaltă, cu aproape patruzeci. Cea roşie este… armata romană, judecând după infanteria grea plasată în faţă, cu legiuni de formă pătrată, susţinute pe cele două laturi de cavalerie. Aceeaşi aşezare o văd şi la armata albastră poziţionată în faţă. Văd aici aruncători cu praştia şi lăncieri, dar nu văd

arcaşi. Asta înseamnă că atacurile cu proiectile se vor face de la mică distanţă. Oştile par destul de echilibrate. Ar trebui să fie o bătălie lungă şi dificilă.

Vepax dădu din cap a aprobare.

— Cea roşie este într-adevăr armata romană, alcătuită din veterani disciplinaţi, căliţi în multe războaie. Dar dacă v-aş spune că armata albastră este amestecată, compusă din gali, spanioli, numidieni şi cartaginezi? Credeţi că asta ar conta în rezultatul final?

Ochii lui Gaius sclipiră de curiozitate.

— Înseamnă că avem în faţă trupele lui Hannibal[10]. Dar unde-i sunt faimoşii elefanţi? Parcă aveai şi elefanţi în traistă.

Marcus privi cu speranţă către sacul mototolit.

— Da, romanii se vor lupta cu Hannibal, dar în această bătălie elefanţii muriseră. A reuşit să găsească alţii mai târziu. Te îngrozeau atunci când atacau. Dar aici a trebuit să se descurce fără ei. Observaţi că este depăşit numeric cu două legiuni. Trupele lui sunt amestecate, pe când armata romană e unită. Ce alţi factori ar mai putea afecta rezultatul?

— Terenul! strigă Gaius. Sunt aşezaţi pe deal? Cavaleria lui ar putea zdrobi…

Vepax îl întrerupse cu o fluturare a mâinii.

— Bătălia s-a dat în câmpie. Vremea era rece, cerul – senin. Hannibal ar fi trebuit să piardă. Vreţi să vedeţi cum a ieşit victorios?

Gaius privi lung la piesele adunate în luptă. Totul era împotriva trupelor albastre. Îşi ridică privirea.

— Putem să mutăm figurinele în timp ce explici?

Vepax zâmbi.

— Sigur. Astăzi o să am nevoie de amândoi ca să însufleţim lupta, aşa cum a fost atunci. Gaius, tu vei fi de partea romană. Marcus şi cu mine vom prelua forţele lui Hannibal.

Zâmbind, cei trei se priviră unii pe alţii deasupra şirurilor de soldaţi.

— Aceasta este bătălia de la Cannae[11], purtată acum o sută douăzeci şi şase de ani. Toţi cei care au luptat acolo acum sunt cenuşă, toate săbiile au ruginit, dar lecţia rămâne, pentru cei ce vor să o înveţe.

Gaius îşi dădu seama că Vepax îşi adusese probabil toţi soldaţii şi toţi caii de lut pentru această bătălie. Chiar dacă fiecare piesă reprezenta cinci sute de oameni, armata ocupase aproape întreg spaţiul din încăpere.

— Gaius, tu vei fi Aemilius Paullus şi Terentius Varro, cei mai încercaţi comandanţi romani. Cu fiecare linie vei avansa direct către inamic şi nu vei permite nicio abatere de la disciplină. Ai o infanterie impunătoare, care ar trebui să ţină piept cu succes falangelor străine.

Gaius începu să îşi mişte gânditor oamenii înainte, regiment după regiment.

— Adu-ţi şi cavaleria. Altfel rişti să fii atacat de inamic.

Încuviinţând, băiatul îşi aduse şi căluţii de lut, angajându-i împotriva cavaleriei grele comandate de Hannibal.

— Marcus, infanteria noastră *trebuie* să reziste! Vom avansa către ei şi cavaleria noastră o va ataca pe a lor pe laterale, ţinând-o pe loc.

Cu capetele plecate, toţi trei mutară tăcuţi figurinele până când cele două armate fură faţă în faţă. Gaius şi Marcus puteau auzi fornăitul cailor şi strigătele de luptă care spintecau văzduhul.

— Acum vor muri oameni, murmură Vepax. Infanteria noastră se va retrage în centru în faţa celui mai bine instruit inamic pe care l-a înfruntat vreodată.

Îşi flutură mâinile, schimbând piesele pe noi poziţii şi îndemnându-i pe băieţi să-l urmeze.

Pe podeaua din faţa lor, legiunile romane se afundau tot mai mult în inima armatei lui Hannibal, care se retrăgea în derută.

— Adversarii nu pot face faţă, şopti Gaius, văzând cum legiunile de nestăvilit îşi croiau drum tot mai adânc în oastea vrăjmaşă.

Se opri şi privi peste câmpul de luptă. Cavaleria stătea pe loc, prinsă într-o luptă sângeroasă cu inamicul. Rămase mut de uimire, în timp ce Marcus şi Vepax continuau să mişte piesele. Dintr-odată înţelese întregul plan.

— N-am să mai înaintez, spuse, iar Vepax îi răspunse cu o expresie mirată:

— Aşa de repede, Gaius? Ai văzut un pericol de care nici Paullus, nici Varro nu şi-au dat seama decât atunci când a fost prea târziu. Condu-ţi oamenii înainte, bătălia trebuie dusă până la capăt!

Era clar că se amuza, dar Gaius se simţi iritat că trebuia să continue nişte mutări care aveau să ducă la distrugerea armatelor sale.

Legiunile înaintară în interiorul forţelor cartagineze, iar inamicul le îngădui să pătrundă, retrăgându-se fără prea multă grabă şi încercând să piardă cât mai puţini soldaţi în faţa trupelor care avansau. Armata lui Hannibal se deplasa din spatele câmpului de luptă către laterale, lărgind

capcana, astfel încât, după numai câteva ore, le spuse Vepax, întreaga oştire romană fusese înconjurată de inamic din trei părţi ca într-un cleşte zămislit de Hannibal, care se închise încet în urma lor. Cavaleria romană încă se lupta cu forţele egale ale inamicului, aşa că masacrul din scena finală nu avu nevoie de prea multe explicaţii.

— Cei mai mulţi romani nu puteau lupta, aflându-se chiar în mijlocul propriilor formaţii de luptă. Oamenii lui Hannibal i-au măcelărit toată ziua, strângând laţul până când niciunul nu a mai rămas în viaţă. A fost o înfrângere totală, nemaiîntâlnită până în zilele noastre. În majoritatea bătăliilor mulţi oameni scapă cu viaţă, măcar cei care fug, dar romanii aceştia au fost înconjuraţi din toate părţile şi nu au mai avut nicio ieşire.

Tăcerea se aşternu pentru câteva clipe bune, timp în care băieţii îşi fixară în minte detaliile luptei.

— Am terminat pe ziua de astăzi, băieţi. Săptămâna viitoare o să vă arăt ce au învăţat romanii şi alţii care au căzut în mâinile lui Hannibal din această înfrângere. Deşi aici le-a lipsit imaginaţia, mai târziu au adus un comandant nou, renumit pentru îndrăzneala şi spiritul lui inovator. El l-a întâlnit pe Hannibal în bătălia de la Zama[12], paisprezece ani mai târziu, iar rezultatul a fost cu totul altul.

— Cum îl chema? întrebă Marcus înflăcărat.

— A avut mai multe nume. Cel oficial era Publius Scipio, dar, pentru că a câştigat multe bătălii împotriva Cartaginei, a rămas cunoscut ca Scipio Africanul.

•

Gaius nu împlinise nici zece ani şi deja părea să se transforme într-un tânăr bine clădit, cu statură atletică. Putea să strunească orice armăsar, chiar şi pe cei mai îndărătnici, care necesitau o mână de fier. Toţi păreau să se calmeze şi să se supună când veneau în contact cu el, în afară de unul, care refuzase să îl poarte în şa şi-l aruncase de vreo zece ori înainte ca Tubruk să-l vândă, evitând astfel ca unul din ei să sfârşească răpus de celălalt.

Într-o oarecare măsură, Tubruk era cel care controla banii moşiei cât timp tatăl lui Gaius era plecat. Avea voie să decidă cum se cheltuiau profiturile obţinute din vânzarea grânelor şi a vitelor, folosindu-şi propria judecată. I se acorda o mare încredere, ceea ce era rar întâlnit. Singurul lucru care nu depindea de el îl reprezenta angajarea unor luptători profesionişti care să-i înveţe pe băieţi arta războiului. Această hotărâre, precum şi tot ceea ce ţinea de educaţia copiilor erau de competenţa tatălui. Conform legii romane,

acesta ar fi putut chiar să-şi stranguleze copiii sau să-i vândă ca sclavi, dacă nu l-ar fi mulţumit. Puterea sa în gospodărie era absolută, iar bunăvoinţa sa nu trebuia să-i fie pusă la încercare.

Iulius se întoarse acasă pentru petrecerea de ziua fiului său. Tubruk îl ajută să-şi spele praful de pe drum în piscina cu apă minerală. Deşi stăpânul era cu zece ani mai bătrân decât el, tenul bronzat nu lăsa să i se ghicească adevărata vârstă. Se afundă încet în bazin. Un şuvoi de apă proaspătă şi fierbinte ţâşni dintr-o ţeavă în apele calme ale băii, făcând ca aburii să se ridice în vălătuci. Tubruk cercetă cu ochi atent starea de sănătate a stăpânului şi fu mulţumit de rezultat. Aşteptă în tăcere ca acesta să se lase încet pe treptele de marmură, aflate chiar lângă ţeavă, în locul unde apa era mai mică şi mai caldă.

Iulius se lăsă pe spate, sprijinit de bordura rece a bazinului şi ridică o sprânceană către Tubruk.

— Dă-mi raportul, spuse el, apoi închise ochii.

Tubruk adoptă o poziţie rigidă şi-i enumeră profiturile şi pierderile înregistrate în luna anterioară. Cu ochii fixaţi undeva în depărtare, vorbi răspicat despre cele mai amănunţite probleme şi succese avute, fără să recurgă măcar o dată la notiţe. Când în sfârşit îşi termină discursul, aşteptă în tăcere. După o clipă, ochii albaştri ai singurului om care l-ar fi angajat vreodată fără să-l cumpere se deschiseră din nou şi se uitară la el cu o privire lucidă, nemoleşită de fierbinţeala piscinei.

— Soţia mea cum se simte?

Tubruk păstră o expresie senină pe chip. Ce rost avea să-i spună acestui om că starea Aureliei se înrăutăţea în continuare? Cândva fusese frumoasă, dar după ce născuse se zbătuse între viaţă şi moarte luni întregi. De când Gaius venise pe lume, părea nesigură pe propriile picioare şi nici nu mai umplea casa cu râsete ori cu florile pe care le culegea cu mâna ei de pe câmpuri îndepărtate.

— Lucius are grijă de ea, dar nu e mai bine… A trebuit să-i ţin departe pe băieţi câteva zile, atunci când nu era în apele ei.

Faţa lui Iulius se înăspri şi o venă de la gât începu să i se zbată furioasă sub apăsarea năvalnică a sângelui.

— Doctorii ăştia chiar nu pot face nimic? Îmi iau banii fără nicio jenă, dar starea ei e din ce în ce mai rea de fiecare dată când o văd!

Tubruk făcu o grimasă, cu o expresie vădită de regret. Ştia că unele lucruri le dobândeşti în mod firesc la naştere. Soarta te loveşte şi te face să

suferi, şi tu trebuie să i te supui în linişte până la capăt.

Uneori Aurelia îşi smulgea hainele de pe ea şi le făcea bucăţi, apoi se ghemuia într-un colţ până când o răzbea foamea şi trebuia să iasă din cameră ca să mănânce. Alteori se comporta exact ca atunci când o cunoscuse Iulius şi se îndrăgostise de ea de prima dată când venise la moşie, deşi trecea prin perioade lungi de absenţă. Obişnuia să vorbească despre o grămadă de lucruri, apoi, dintr-odată, ca şi cum ar fi ascultat de o altă voce, îşi înclina capul în aşteptare şi puteai să şi pleci din cameră, că nu mai ştia de tine.

Un alt şuvoi de apă fierbinte tulbură liniştea picurilor şi Iulius oftă adânc, de parcă ar fi scos pe gură aburi.

— Se pare că grecii sunt foarte avansaţi în medicină. Angajează unul şi alungă-i pe proştii ăştia care nu o ajută cu nimic. Şi dacă îndrăzneşte vreunul să pretindă că datorită lui starea ei nu s-a înrăutăţit şi mai tare, pune oamenii să-l biciuiască şi aruncă-l pe drumul către oraş. Încearcă şi o moaşă. Uneori femeile se înţeleg mai bine una pe alta decât putem noi s-o facem; au unele indispoziţii de care noi, bărbaţii, suntem străini.

Ochii albaştri se închiseră iarăşi, precum o uşă în faţa dogorii unui cuptor. Fără personalitatea aceea puternică, acest om cufundat în apă ar fi putut fi asemenea oricărui roman. Avea prestanţa unui soldat şi cicatricile albe, subţiri, erau mărturii înscrise în piele ale faptelor trecute. Nu era un om căruia să îi stai împotrivă şi Tubruk ştia că avea o reputaţie feroce în Senat. Avea interese mărunte, dar şi le apăra cu încrâncenare. Aşa că nu îi deranja pe cei care deţineau puterea, iar ei erau prea indolenţi ca să-şi dea osteneala să-l provoace în domeniile pe care el le stăpânea cel mai bine. Această stare de lucruri făcea ca moşia să prospere, permiţându-i să angajeze chiar şi pe cei mai scumpi doctori străini pe care Tubruk i-ar fi putut găsi. Banii cheltuiţi aveau să fie tot în zadar, era convins, dar la ce bun să îi ai dacă nu îi foloseai atunci când te aflai în nevoie?

— Vreau să plantăm o vie pe versantul de sud. Solul este foarte bun acolo şi ar fi perfect pentru un vin roşu.

Vorbiră despre treburile moşiei şi, din nou, Tubruk nu îşi notă nimic; nici nu simţea nevoia, după atâţia ani de discuţii pe teme similare. După două ore, Iulius zâmbi în sfârşit.

— Ai făcut o treabă bună. Moşia se dezvoltă şi ne merge bine.

Tubruk încuviinţă şi zâmbi la rândul lui. Cât timp se sfătuiseră, Iulius nu-l întrebase nici măcar o dată de sănătate sau dacă îi este bine. Amândoi ştiau

că nu se vor discuta decât problemele serioase, de cele minore urmând a se ocupa fiecare în particular. Aveau o relaţie bazată pe încredere; e adevărat, nu era una între egali, ci una între stăpân şi un slujbaş a cărui pricepere era respectată. Tubruk nu mai era un sclav, dar, fiind un om dezrobit, nu ar fi putut niciodată să arate aceeaşi siguranţă de sine ca un om născut liber.

— Mai este o problemă, una mai personală, continuă Iulius. E timpul să-mi antrenez fiul în luptă. Într-o oarecare măsură m-am îndepărtat de datoria mea de tată, dar adevărul este că nu există un prilej mai bun pentru un bărbat de a-şi pune în valoare talentele decât atunci când îşi educă fiul. Vreau să fiu mândru de el şi mi-e teamă ca absenţele mele, care s-ar putea să se prelungească, să nu fie în defavoarea băiatului.

Tubruk aprobă din cap, satisfăcut la auzul acestor vorbe.

— La oraş sunt o groază de experţi care pregătesc băieţii şi tinerii din familiile înstărite.

— Nu. Pe unii îi cunosc personal, alţii mi-au fost recomandaţi. Le-am cercetat roadele muncii, mergând în vizite la vilele din oraş ca să văd tânăra generaţie. Trebuie să-ţi spun că nu am fost impresionat, Tubruk. Am văzut prea mulţi tineri contaminaţi de învăţătura asta filosofică nouă, în care se acordă atâta importanţă cultivării minţii în detrimentul trupului sau al spiritului. La ce îţi serveşte să te joci cu logica, dacă ai un suflet vlăguit de griji? Nu, după cum văd eu, moda de la Roma nu va zămisli decât fiinţe plăpânde, în afara câtorva excepţii, desigur. Eu vreau ca Gaius să fie instruit de oameni pe care mă pot baza; de oameni ca tine, Tubruk. Nimănui nu i-aş putea încredinţa o sarcină atât de serioasă în afară de tine.

Tubruk îşi frecă bărbia, încurcat.

— Eu nu pot să-l învăţ arta pe care am deprins-o ca soldat, domnule. Stăpânesc multe cunoştinţe, dar nu am ştiinţa de a da mai departe.

Iulius se încruntă, vizibil deranjat, dar nu stărui. Tubruk nu vorbea niciodată cu atâta uşurinţă.

— Atunci fă-ţi timp ca să-l căleşti, să-l faci tare ca o stâncă. Pune-l să alerge şi să călărească ore în şir în fiecare zi, până când va fi vrednic de mine. O să găsim noi pe alţii care să-l înveţe cum să ucidă şi cum să conducă oamenii în luptă.

— Ce facem cu celălalt flăcău, domnule?

— Marcus? Ce-i cu el?

— O să-l instruim şi pe el?

Iulius se încruntă din nou şi pentru o clipă privi înapoi în trecut.

— Da, i-am promis tatălui său înainte să moară. Mamă-sa nu a fost bună niciodată ca să crească un fiu, practic ea l-a omorât pe bătrân, când a fugit de-acasă. Mereu a fost prea tânără pentru el. Ultima oară când am auzit de ea locuia într-un district interior şi nu ducea o viaţă mai demnă decât a unei târfe, aşa că băiatul va rămâne în continuare în casa mea. Înţeleg că el şi Gaius sunt încă prieteni?

— Sunt ca două fire de iarbă îngemănate. Mereu dau de bucluc.

— Nu şi de acum înainte. Vor trebui să înveţe ce e disciplina.

— O să am eu grijă de asta.

•

Gaius şi Marcus ascultaseră dincolo de uşă. Ochii lui Gaius luceau de entuziasm. Rânji şi se întoarse către Marcus, dar zâmbetul îi pieri când îşi văzu prietenul cu faţa palidă şi cu gura încleştată.

— Ce ai, Marc?

— A spus că mama mea e o târfă, îi răspunse acesta şuierând printre dinţi.

Ochii îi scânteiară sălbatic şi Gaius îşi înăbuşi tentaţia de a replica în glumă.

— A spus că aşa a auzit; e doar un zvon. Sunt sigur că nu-i adevărat.

— Mi-au spus că a murit, la fel ca tata. Dar ea a fugit şi m-a părăsit. Marcus rămase neclintit, cu ochii scăldaţi în lacrimi. Sper că este o târfă! Sper să moară ca o sclavă cu plămânii stricaţi!

Se răsuci pe călcâie şi o luă la fugă, braţele şi picioarele mişcându-i-se alandala.

Gaius oftă şi renunţă la ideea de a-l urma. Probabil că Marcus se ducea la grajduri să stea în fân şi să mediteze preţ de câteva ore. Dacă ar fi mers după el prea devreme, i-ar fi vorbit la mânie şi poate chiar s-ar fi luat la harţă. Aşa, lăsându-l în pace, cu timpul avea să-şi revină, schimbându-şi dispoziţia când te aşteptai mai puţin; cunoscându-i gândurile repezi, Gaius ştia că nu aveau să-i stăruie în minte prea multă vreme. Era în firea lui şi nimic nu l-ar fi putut schimba. Gaius îşi lipi din nou urechea de crăpătura uşii, de unde putea să-i audă pe cei doi bărbaţi vorbind despre viitorul lui.

— … Fără lanţuri pentru prima dată, aşa se aude. Cred că va fi un spectacol nemaipomenit. Toată Roma o să fie acolo. Nu toţi gladiatorii vor fi sclavi legaţi prin contract – unii dintre ei sunt oameni liberi ademeniţi de monedele de aur. Se zvoneşte că şi Renius o să-şi facă apariţia.

— Renius… ar trebui să fie bătrân de-acum! Lupta în arenă încă de când eram eu tânăr, mârâi Iulius neîncrezător.

— Poate are nevoie de bani. Unii oameni trăiesc pe picior mai mare decât îi ţin curelele, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Faima îţi dă voie să faci datorii, dar totul trebuie plătit la sfârşit.

— Poate l-am putea angaja să-l instruiască pe Gaius. Obişnuia să primească elevi, din câte îmi aduc aminte. Dar asta se întâmpla de mult. Nu-mi vine să cred că o să lupte din nou. Atunci să iei patru bilete, chiar mi-a trezit interesul. Şi băieţii o să se bucure şi ei de o călătorie la oraş.

— Bine, dar înainte să-i oferim de lucru, haideţi să aşteptăm măcar până îi vin leii de hac bătrânului Renius. Ar trebui să-şi vândă serviciile mai ieftin dacă sângerează puţin, spuse Tubruk cu subînţeles.

— Iar cel mai ieftin ar fi mort. N-aş suporta să-l văd cum piere. Era o forţă de nestăvilit când eram eu tânăr. L-am văzut luptând în arenă cu patru sau chiar cu cinci bărbaţi. Odată l-au legat la ochi şi l-au pus să lupte cu doi adversari. I-a doborât din două lovituri.

— L-am văzut pregătindu-se pentru acel meci. Pânza de pe ochi îi permitea să distingă siluetele adversarilor. Nici nu avea nevoie de mai mult. Pentru că oponenţii lui îl credeau orb cu totul.

— Pune mulţi bani deoparte pentru angajarea instructorilor. Arena este locul unde o să-i găsim, dar am nevoie de experienţa ta ca să-i alegem pe aceia respectabili şi în putere.

— Ca întotdeauna, vă stau la dispoziţie, domnule. Voi trimite vorbă chiar în seara asta să se cumpere biletele în contul moşiei. Dacă nu mai aveţi nevoie de mine…

— Mai vreau doar să-ţi mulţumesc. Ştiu că iscusinţa ta ne ţine pe linia de plutire. În timp ce colegii mei senatori se dau de ceasul morţii văzându-şi averile irosite, eu îmi permit să stau liniştit şi să zâmbesc în faţa necazurilor lor.

Se ridică în picioare şi cei doi îşi strânseră mâinile de la încheietură, aşa cum obişnuiau legionarii[13].

Gaius se îndepărtă tiptil de uşă şi apoi o luă la fugă, ducându-se la grajduri, după Marcus. După puţin timp se opri însă şi se rezemă de un perete alb şi rece. Dacă nu-i trecuse supărarea? Nu, cu siguranţă că gândul la biletele pentru arenă – ca să nu mai vorbim de leii lăsaţi slobozi – erau de ajuns ca să-i alunge orice întristare. Cu forţe proaspete şi cu soarele mângâindu-l pe spate, se avântă în jos, pe pantele care duceau către

dependinţele acoperite în lemn de tec şi tei, unde erau adăpostiţi caii de muncă şi boii. De undeva auzi vocea mamei lui strigându-i numele, dar nu o luă în seamă, aşa cum ar fi făcut cu ţipătul ascuţit al unei păsări. Sunetul se prelinse pe lângă el, fără să-l atingă.

•

Cei doi băieţi găsiră corbul neînsufleţit aproape de locul unde-l văzuseră prima oară, la marginea pădurii de pe moşie. Zăcea pe frunzele umede, ţeapăn şi negru; Marcus îl zări primul, uitând într-o clipă de tristeţea şi de furia de mai devreme.

— Zeus, şopti. Tubruk a avut dreptate. Era bolnav…

Se ghemui şi mângâie penele încă lucioase. Gaius se aplecă odată cu el şi răcoarea pădurii îi pătrunse deodată pe cei doi, făcându-i să tremure uşor.

— Corbii prevestesc a rău, adu-ţi aminte, şopti Gaius.

— Nu şi Zeus. El nu îşi căuta decât un loc unde să moară.

Instinctiv, Marcus ridică din nou corbul, ţinându-l în mâini aşa cum o făcuse pentru prima dată. Contrastul îi întristă pe amândoi. Zbaterea de dinainte pierise, iar capul atârna acum fără vlagă, susţinut parcă numai de piele. Ciocul amuţise deschis şi ochii se ofiliseră, două găuri pustii. Marcus continuă să-i mângâie penele cu degetul mare.

— Ar trebui să-l incinerăm, să-i facem o înmormântare onorabilă, spuse Gaius. Aş fugi înapoi la bucătărie să aduc o lampă cu ulei. Am putea să-i ridicăm un rug şi să turnăm puţin ulei peste el. Ar fi un rămas-bun cum se cuvine.

Marcus încuviinţă şi-l aşeză pe Zeus cu grijă pe pământ.

— A fost un luptător. Merită ceva mai mult decât să fie lăsat să putrezească. Găsim aici destul lemn uscat. Eu rămân să fac rugul.

— Mă întorc cât pot de repede, răspunse Gaius şi se răsuci să plece. Gândeşte-te la nişte rugăciuni, ceva.

O luă cu pas grăbit spre conacul moşiei şi Marcus rămase singur cu pasărea. Se simţi înconjurat de o solemnitate ciudată, de parcă ar fi îndeplinit un ritual religios. Încet şi cu grijă, adună surcelele uscate şi le aşeză formând un pătrat, începând cu rămurelele mai groase şi mai vechi, şi continuând cu straturi de vreascuri amestecate cu frunze uscate. I se păru firesc să nu se grăbească.

Când se întoarse Gaius, în pădure era linişte. Băiatul păşea cu grijă, protejând flacăra mică a fitilului în locul unde limba se revărsa în afara

lămpii vechi de bucătărie. Îl găsi pe Marcus şezând pe poteca uscată, lângă leşul negru al lui Zeus care zăcea pe o grămadă de lemn uscat.

— Va trebui să întreţin flacăra în timp ce torn uleiul, ca să se aprindă repede. Mai bine spunem acum rugăciunile.

Odată cu lăsarea serii, lumina gălbuie şi tremurândă a lămpii păru să crească în intensitate, dezvăluindu-le chipurile aplecate asupra stârvului mic al corbului.

— Jupiter, stăpân al tuturor zeilor, redă-i acestui luptător care a murit liber zborul în lumea de dincolo, spuse Marcus cu glasul calm, dar ferm.

Gaius se pregăti să toarne uleiul. Eliberă fitilul, evitând flacăra, şi începu să reverse substanţa uleioasă, îmbibând în ea pasărea şi lemnul uscat. Apoi atinse văpaia de rug.

Timp de câteva minute nu avu loc nicio reacţie, cu excepţia unei scântei plăpânde, din care se ivi o vâlvătaie care crescu tot mai mare, arzând cu o lucire bolnavă.

Băieţii se ridicară în picioare şi Gaius aşeză lampa pe cărare. Urmăriră fascinaţi cum penele se aprinseră şi arseră împrăştiind un iz puturos. Limbile de foc tremurară deasupra leşului, emanând grăsimea pârjolită. Aşteptară răbdători.

— La sfârşit am putea să adunăm şi să îngropăm cenuşa sau s-o împrăştiem prin pădure ori în râu, şopti Gaius.

Marcus încuviinţă în tăcere.

Pentru a stârni focul, Gaius turnă şi restul de ulei din lampă, stingând flacăra mică. Văpăile se înteţiră din nou, transformând în scrum mare parte din pene, mai puţin pe cele din jurul capului şi al ciocului, care păreau de nebiruit.

Într-un sfârşit, arse şi ultima picătură de combustibil, lăsând în urmă doar tăciunii aprinşi.

— Cred că abia l-am prăjit, şopti Gaius. Focul n-a fost de-ajuns de puternic.

Marcus luă un băţ lung şi răscoli cu el leşul acoperit în cenuşa lemnului, în care încă se mai distingea silueta corbului. Fără voia lui, băiatul rostogoli ghemul afumat de pe patul de tăciuni şi Marcus se strădui în zadar preţ de câteva minute să-l readucă în poziţia iniţială.

— N-are niciun sens. Zi-mi tu: unde este grandoarea momentului? întrebă furios.

— Uite care e treaba, nu putem să facem mai mult de atât. Haide să-l acoperim cu frunze şi gata.

Cei doi băieţi adunară câteva braţe de frunze şi în curând corbul pârjolit fu ascuns vederii. O apucară tăcuţi spre casă; atmosfera solemnă se risipise însă.

Capitolul 4

Circul fusese pregătit de Cornelius Sulla[14], un bărbat aflat în plină ascensiune în rândurile aristocraţiei romane. Însuşi suveranul Mauretaniei[15] îl însoţise pe tânărul senator pe când era la comanda Legiunii a II-a Alaudae în Africa. Iar acum, ca să-i facă o plăcere, regele Bocchus[16] trimisese o sută de lei şi douăzeci dintre cei mai buni lăncieri ai săi către capitală. Aceasta era atracţia principală a programului iniţiat de Sulla, care avea să se întindă pe parcursul a cinci zile de senzaţii tari.

Trebuia să fie cel mai grandios circ amenajat vreodată la Roma, reputaţia şi poziţia socială a lui Cornelius Sulla depinzând de reuşita evenimentului. Chiar şi în Senat se dezbătea problema unei structuri permanente, care să găzduiască jocurile publice, căci băncile de lemn unite şi bătute în cuie erau prea mici şi cu adevărat neîncăpătoare pentru mulţimea pestriţă care se înghesuia să vadă leii aduşi tocmai de pe misteriosul continent negru. Planurile pentru un amfiteatru amplu, de formă rotundă, o arenă ce putea fi umplută cu apă, reproducând astfel lupte navale, fuseseră deja înaintate Senatului, dar costurile uriaşe atrăseseră, în mod firesc, respingerea de către tribuni.

Gaius şi Marcus îi urmau zburdând pe cei doi bărbaţi mai în vârstă. De când mama lui Gaius se îmbolnăvise, rar li se dădea voie să meargă la oraş, în timp ce ea se frământa şi se agita disperată la gândul că li s-ar putea întâmpla ceva rău pe străzile pline de violenţă. Zgomotul mulţimii îi copleşea pe băieţi şi ochii lor scotoceau pretutindeni, plini de interes.

Mulţi senatori obişnuiau să se ducă la întreceri cu trăsura trasă de sclavi sau de cai. Dar tatăl lui Gaius detesta acest lucru, preferând să meargă chiar prin mulţime, alături de voinicul Tubruk, care, înarmat până-n dinţi, ştia să evite îmbrâncelile obraznice ale gloatei.

Noroiul de pe străduţele înguste devenise, sub tălpile puhoiului de oameni, o mocirlă rău mirositoare, care în scurt timp îi acoperi cu murdărie până la genunchi, făcându-le sandalele de nerecunoscut. Toate prăvăliile gemeau de oameni, iar trecători se îmbulzeau încontinuu din spate, împingându-i înainte. Când drumurile erau complet blocate de carele pline de mărfuri ale negustorilor ce le transportau de la un capăt în altul al oraşului, tatăl lui Gaius îi conducea pe străduţe lăturalnice, înţesate şi ele de oameni sărmani, de cerşetori orbi sau schilozi care stăteau cu mâna întinsă

în uşa dughenelor. Clădirile de cărămidă se înălţau deasupra lor cu cinci sau şase etaje şi odată se întâmplă chiar ca Tubruk să-l ferească pe Gaius de conţinutul unei găleţi cu lături care se vărsase în stradă de la o fereastră deschisă.

Tatăl lui Gaius se încruntase, dar îşi continuase drumul fără oprire, simţul lui de orientare ajutându-i să răzbată prin labirintul întunecos, regăsind străzile principale care duceau către circ. Zgomotul oraşului creştea pe măsură ce se apropiau, adunând în el strigătele vânzătorilor de mâncare caldă, ciocanele fierarilor şi ţipetele odraslelor, care atârnau de şoldurile mamelor.

La fiecare colţ de stradă, jongleri, scamatori, clovni şi vrăjitori de şerpi se dădeau în spectacol pentru câteva monede aruncate pe jos. În acea zi, profitul nu fusese prea mare, în ciuda numărului uriaş de trecători; aceştia preferau să meargă la amfiteatru decât să arunce banii pe nişte lucruri pe care oricum le vedeau acolo în fiecare zi.

— Nu vă îndepărtaţi de noi, spuse Tubruk, distrăgându-i pe băieţi de la şuvoiul de culori, mirosuri şi zgomote. Râse când văzu că aceştia priveau în jur cu gurile căscate. Îmi aduc aminte de prima dată când am văzut un circ. Se numea Vespia. Acolo am purtat prima mea luptă. Nu mă antrenasem înainte şi eram foarte lent. Un simplu sclav cu sabia în mână.

— Şi totuşi, ai câştigat, îi răspunse Iulius zâmbind din mers.

— Mă durea foarte tare stomacul, aşa că eram într-o dispoziţie groaznică.

Amândoi bărbaţii izbucniră în râs.

— N-aş suporta să înfrunt un leu, continuă Tubruk. Am văzut câţiva în libertate în Africa. Când vor, pot fi mai rapizi decât orice armăsar, iar colţii şi ghearele parcă sunt din fier.

— Au adus o sută de fiare ca astea. Se vor bate de două ori pe zi timp de cinci zile, aşa că o să fie zece împotriva mai multor luptători. Abia aştept să-i văd pe lăncierii negri în acţiune. Sunt curios să aflu dacă sunt la fel de bine pregătiţi ca aruncătorii noştri de suliţe.

Trecură pe sub intrarea arcuită şi se opriră în faţa unor butoaie pline cu apă. Pentru un bănuţ, li se curăţară de noroi picioarele şi sandalele. Era bine să fii din nou curat. Cu ajutorul însoţitorului, îşi găsiră locurile rezervate de unul dintre sclavii de pe moşie, care sosise cu o seară înainte special pentru a le ocupa. Când în sfârşit se aşezară, acesta se ridică pentru a-şi începe drumul lung înapoi spre casă. Tubruk îi mai dădu o monedă, ca să-şi

cumpere de mâncare, şi omul zâmbi vesel, mulţumit că măcar o dată scăpase de munca istovitoare de pe câmp.

Peste tot în jur, locurile erau ocupate de familiile de patricieni şi de sclavii lor. Deşi Senatul nu avea decât trei sute de reprezentanţi, existau aproape o mie de alţi patricieni. Legiuitorii Romei îşi luaseră zi liberă pentru a asista la primele lupte ale maratonului de cinci zile. Nisipul din arenă era netezit, iar băncile de lemn gemeau sub greutatea celor treizeci de mii de cetăţeni ai Romei. Căldura dimineţii se ridica din ce în ce mai aspră, ignorată însă de cei mai mulţi dintre spectatori.

— Unde sunt luptătorii, tată? întrebă Gaius, căutând cu privirea leii din cuşti.

— Sunt în clădirea de-acolo, cea care seamănă cu un grajd. Vezi unde sunt porţile? Acolo.

Deschise un program împăturit, cumpărat la intrare de la un sclav.

•

Organizatorul jocurilor ne va ura bun venit şi probabil îi va mulţumi lui Cornelius Sulla. Vom aplauda cu toţii iscusinţa cu care el a făcut posibil un astfel de spectacol. Apoi vor urma patru lupte între gladiatori care se vor bate până când unul va fi rănit. Bătălia finală se va purta până la moarte. Renius va face probabil o demonstraţie şi apoi leii vor „bate tărâmurile Africii" sau ce-o mai fi însemnând şi asta. Spectacolul promite să fie impresionant.

— Ai văzut vreodată un leu?

— O singură dată, la grădina zoologică. Dar niciodată nu m-am luptat cu vreunul. Tubruk zice că sunt grozavi în luptă.

Amfiteatrul se cufundă în linişte când porţile se deschiseră şi un om se înfăţişă privirilor, îmbrăcat într-o togă atât de albă încât aproape că strălucea.

— Parc-ar fi un zeu, şopti Marcus.

Tubruk se aplecă spre băiat.

— Nu uita că albesc materialul cu urină de om. Probabil, există un înţeles ce trebuie desprins din asta.

Marcus îl privi uimit pentru o clipă, întrebându-se dacă nu cumva făcuse vreo glumă. Apoi dădu uitării gândul, chinuindu-se să audă glasul celui care acum ajunsese în mijlocul arenei acoperite cu nisip. Avea o voce antrenată, care răsuna perfect în cercul amfiteatrului. Însă, pentru că oamenii se foiau sau îşi şopteau la ureche unul altuia, o parte din vorbele sale se pierdu.

— … Mulţumiri care trebuie aduse… bestiile Africii… Cornelius Sulla!

Ultimele cuvinte fură rostite pe un ton din ce în ce mai puternic şi audienţa ovaţionă ascultătoare, mai entuziastă decât se aşteptaseră Iulius şi Tubruk. Gaius auzi cuvintele bătrânului gladiator şi se apropie de tatăl său.

— Trebuie să fie un om care merită văzut.

— Şi temut, îi răspunse tatăl cu o privire plină de înţelesuri.

Gaius îşi încordă privirea, pentru a-l vedea pe cel care se ridicase de pe locul său, făcând o plecăciune. Purta tot o togă simplă, cu tivul de aur, brodat. Stătea îndeajuns de aproape de Gaius pentru ca băiatul să vadă că într-adevăr acest om arăta ca un zeu. Avea o faţă puternică şi frumoasă, şi o piele ca de aur. Salută mulţimea şi se aşeză la loc, zâmbind satisfăcut de manifestarea de bucurie a oamenilor.

Toată lumea se aşeză confortabil, în aşteptarea atracţiei zilei, iar conversaţiile începură să se aprindă. Se discuta despre politică şi finanţe. Cazurile în curs de judecare fură dezbătute de-a fir a păr de patricieni. Ei reprezentau puterea supremă la Roma şi deci în lumea întreagă. Deşi tribunii poporului, prin dreptul de veto conferit de lege, le mai reduseseră din atribuţiuni, încă aveau putere de viaţă şi de moarte asupra celor mai mulţi cetăţeni ai Romei.

Prima pereche de luptători îşi făcu apariţia în tunici de culoare albastru cu negru. Niciunul nu purta armură grea, căci spectacolul consta mai degrabă într-o etalare de viteză şi de aptitudini de luptă decât de barbarie. E adevărat că se mai şi murea la aceste întreceri, dar asta se întâmpla rar. După ce salutară organizatorul şi sponsorul jocurilor, săbiile scurte, ţinute strâns, şi scuturile începură să se mişte într-un ritm halucinant.

— Cine o să câştige, Tubruk? se repezi deodată tatăl lui Gaius.

— Cel mai mic de statură, îmbrăcat în albastru. Are un joc de picioare excelent.

Iulius îl chemă pe unul dintre angajaţii circului răspunzători de alcătuirea grupurilor de pariuri şi îi dădu o monedă de aur, primind în schimb o mică plăcuţă albastră. După niciun minut, bărbatul mai scund făcu o fandare spectaculoasă şi-şi petrecu uşor lama spadei peste stomacul celuilalt combatant, care tocmai înainta. Sângele ţâşni ca de pe buza unei căni vărsate, sub ovaţiile şi blestemele audienţei. Iulius câştigă două monede în locul celei pe care o pusese chezăşie şi îşi încasă profitul entuziasmat. Pentru fiecare dispută care urmă, de îndată ce luptătorii îşi intrau în rol, îl întreba pe Tubruk cine avea să câştige. După începutul fericit,

probabilităţile de a câştiga din nou scăzuseră, evident, dar ochiul de expert al lui Tubruk nu dădu greş nici măcar o singură dată în acea zi. Deja, de la al patrulea meci, toţi spectatorii din jur îşi lungeau gâturile pentru a prinde spusele lui Tubruk şi apoi ţipau după sclavii de pariuri să le ia banii.

Tubruk se distra de minune.

— Următoarea luptă se dă până la moarte. Şansele par să fie în favoarea corintianului Alexandros. A fost de neoprit până acum, dar şi adversarul lui din sudul Italiei este la fel de temut şi nu a fost rănit niciodată în luptă. Deocamdată, nu pot alege între ei.

— Să mă anunţi de cum îţi dai seama. Am zece monede puse deoparte pe care să pariez – tot profitul meu şi miza iniţială. Ai un ochi desăvârşit astăzi.

Iulius îl chemă pe sclavul care ţinea pariurile şi îi spuse să stea în preajmă. Nimeni altcineva din zonă nu voia să parieze, simţind că totul era în voia norocului de moment şi mulţumindu-se să aştepte semnalul lui Tubruk. Îl urmăriră, unii dintre ei cu respiraţia tăiată, nemişcaţi în aşteptarea primului semnal.

Gaius şi Marcus priviră mulţimea.

— Ce şleahtă de lacomi şi romanii ăştia, murmură Gaius şi rânjiră unul la celălalt.

Porţile se deschiseră din nou, iar Alexandros şi Enzo îşi făcură apariţia. Romanul Enzo purta o platoşă obişnuită, care-i acoperea braţul drept de la încheietura mâinii până la gât, şi un coif de bronz deasupra zalelor din fier. În mâna stângă ţinea un scut roşu. Singurele veşminte pe care le purta erau o pânză în jurul coapselor şi câteva fâşii de in în jurul picioarelor şi gleznelor. Avea un trup puternic, pe care se zăreau puţine cicatrici; totuşi, o linie încreţită îi traversa pielea de la încheietura mâinii stângi până la cot. Făcu o plecăciune către Cornelius Sulla şi salută primul mulţimea, înaintea străinului.

Alexandros se mişca bine, deplasându-se către centrul amfiteatrului cu mers egal şi sigur. Era îmbrăcat aidoma adversarului, doar scutul îi era pictat în albastru.

— Nu sunt deloc uşor de deosebit, spuse Gaius. În armură, parcă ar fi fraţi.

Tatăl său pufni dezaprobator.

— Sângele lor nu este acelaşi. Grecul nu este la fel ca italianul. Zeii lui sunt diferiţi şi falşi. Crede în lucruri pe care niciun roman întreg la minte nu

le-ar lua vreodată în seamă.

Vorbi fără a-şi întoarce capul, atent la bărbaţii din arenă.

— Şi ai să pariezi pe un astfel de om? continuă Gaius.

— Am să pariez, dacă Tubruk crede că va câştiga, veni răspunsul, însoţit de un zâmbet.

Întrecerea avea să înceapă la sunetul unui corn de berbec, ţinut pe un suport de aramă, în primul rând de locuri, acolo unde un bărbat scund şi bărbos aştepta un semnal pentru a sufla cu putere. Cei doi gladiatori se apropiară unul de celălalt şi sunetul cornului se rostogoli în cuprinsul întinderii de nisip.

Înainte ca Gaius să-şi poată da seama dacă sunetul se oprise, mulţimea deja vuia şi cei doi bărbaţi se înfruntau cu sălbăticie. În primele secunde, fiecare prăvăli asupra adversarului o ploaie de lovituri, unele găsindu-şi ţinta, altele alunecând pe oţelul armurilor scăldate dintr-odată în strălucirea sângelui.

— Tubruk? se auzi vocea tatălui.

Zona de tribună unde se aflau era sfâşiată între dorinţa de a urmări fantastica şi cruda confruntare şi dorinţa de a paria.

Tubruk se încruntă, sprijinindu-şi bărbia în pumn.

— Nu încă. Nu-mi pot da seama. Sunt amândoi la fel de buni.

Cei doi bărbaţi se despărţiră pentru o clipă, neputând menţine ritmul acelui prim minut. Amândoi sângerau, amândoi erau acoperiţi de pulbere lipicioasă, îmbibată cu transpiraţie.

Alexandros îşi împinse cu forţă scutul albastru sub cel al adversarului, tăindu-i avântul şi dezechilibrându-l. Sabia i se rotea în căutarea unei breşe unde să străpungă. Italianul se târî pe spate fără onoare pentru a scăpa de lovitură şi scutul îi căzu în praf, sub huiduielile şi batjocura mulţimii, ruşinate de purtarea reprezentantului ei. Acesta se ridică din nou şi atacă, atins poate de comentariile concetăţenilor.

— Tubruk? Iulius îşi puse mâna pe braţul bărbatului. Lupta s-ar putea sfârşi în câteva clipe, iar dacă ar fi un avantaj evident pentru unul din cei doi, pariurile s-ar opri.

— Nu încă. Nu…

Tubruk era un monument de concentrare.

Pe nisip, porţiunea din jurul combatanţilor era stropită în negru, acolo unde li se scursese sângele. Amândoi săreau când la stânga, când la dreapta, apoi se năpusteau înainte tăind şi spintecând, se fereau şi parau, loveau şi

încercau să-şi păcălească adversarul. Alexandros blocă sabia italianului cu scutul. Scutul fu în parte distrus de forţa loviturii şi lama se prinse în metalul mai moale al dreptunghiului albastru. Ca şi cel al adversarului, scutul fu zvârlit în nisip, cei doi bărbaţi înfruntându-se acum dintr-o parte, cu mişcări ca de crab, protejaţi de armura de pe braţ. Săbiile erau crestate şi tocite, iar efortul depus sub muşcătura vipiei romane începu să-şi spună cuvântul.

— Mizează totul pe grec! Repede! cuvântă Tubruk.

Sclavul care primea pariurile privi către stăpânul său pentru aprobare. Probabilităţile fură cântărite în şoaptă şi pariurile continuară, cu aproape toţi cei prezenţi făcându-şi partea.

— Cinci la unu pentru Alexandros… putea să fie şi mai bine dacă ne băgam mai devreme, murmură Iulius în timp ce-i urmărea pe cei doi luptători.

Tubruk tăcu.

Unul din gladiatori fandă, cu o mişcare din braţ rapidă, care-şi surprinse oponentul. Sabia izbi în coaste şi un şuvoi de sânge ţâşni. Riposta veni însă ca un fulger, cu o lovitură care spintecă un muşchi important al piciorului. Mădularul cedă şi bărbatul căzu la pământ, sub ploaia de lovituri ale adversarului, care-l izbi cu sete în gât, până când celălalt rămase fără de suflare. Se prăbuşi, cu pieptul umflat de efort şi durere, în balta formată din sângele lor amestecat, pe care nisipul îl sorbea încet.

— Cine a câştigat? întrebă Gaius înnebunit.

În lipsa scuturilor, finalul nu era clar. Un zvon făcu înconjurul arenei, cu aceeaşi întrebare repetată la nesfârşit. Cine câştigase?

— Cred că grecul e mort, spuse sclavul care ţinea pariurile.

Stăpânul său fu de părere că trupul neînsufleţit îi aparţinea romanului, dar nimeni nu putea spune cu siguranţă a cui era victoria, până când învingătorul nu se ridica, îndepărtându-şi coiful.

— Ce se întâmplă dacă mor amândoi? întrebă Marcus.

— Toate pariurile se anulează, răspunse stăpânul şi finanţatorul sclavului.

Pesemne că şi el mizase o grămadă de bani pe rezultatul final, căci părea la fel de încordat ca toţi ceilalţi.

Timp de aproape un minut, supravieţuitorul zăcu epuizat, cu sângele curgându-i şiroaie. Gloata deveni tot mai zgomotoasă, îndemnându-l să se ridice şi să-şi scoată coiful. Încet, vizibil săgetat de dureri, gladiatorul apucă sabia, proptindu-se în ea ca să se ridice. Odată ajuns în picioare, se clătină

uşor şi se aplecă la pământ ca să ia o mână de nisip. Îl frecă de rană, privindu-l cum se desprinde apoi sub forma unor bulgări moi şi roşii. Degetele pe care le ridică pentru a-şi scoate coiful îi erau pline de sânge.

Grecul Alexandros stătea în picioare zâmbind, cu faţa palidă din cauza sângelui pierdut. Mulţimea începu să arunce înjurături către silueta care se clătina, iar monedele sclipiră în soare, în timp ce erau azvârlite nu ca răsplată, ci pentru a-l lovi pe grec. Banii treceau dintr-un buzunar în altul în tot amfiteatrul, însoţiţi de blesteme, şi nimănui nu îi păsă atunci când gladiatorul se prăbuşi din nou în genunchi şi trebui să fie ajutat de sclavi.

Tubruk îl urmări plecând, cu faţa împietrită.

— Merită să vorbeşti cu el pentru antrenamente? întrebă Iulius, fierbând la văzul câştigurilor care îi erau numărate într-un săculeţ.

— Nu, cred că nu va rezista nici până la sfârşitul săptămânii. Oricum, a fost prea puţină şcoală în tehnica lui, totul s-a bazat pe viteză şi pe reflexe bune.

— Destul de bune pentru un grec, spuse Marcus, încercând să se alăture discuţiei.

— Da, a avut reflexe bune pentru un grec, răspunse Tubruk cu mintea departe.

•

În timp ce nisipul era netezit, mulţimea îşi văzu mai departe de ale ei, deşi Gaius şi Marcus observară câţiva spectatori care mimau loviturile gladiatorilor, urlând şi plângând în batjocură în semn de durere. Pe când aşteptau, băieţii îl văzură pe Iulius bătându-l pe braţ pe Tubruk şi atrăgându-i atenţia asupra a doi bărbaţi care se apropiau printre rânduri. Amândoi păreau uşor străini locului, purtau togi din lână aspră şi trupul nu le era încărcat de podoabe de metal.

Iulius se ridică în picioare, urmat de Tubruk şi de băieţi. Tatăl lui Gaius întinse mâna pentru a-l saluta pe bărbatul aflat mai în faţă. Acesta îşi plecă uşor capul când ajunse în dreptul lor.

— Salutare, prieteni! Vă rog să luaţi loc. Aceştia sunt fiul meu şi încă un flăcău pe care-l am în grijă. Cu siguranţă pot petrece câteva minute să-şi cumpere ceva de mâncare?!

Tubruk le dădu o monedă la amândoi, mesajul fiind clar. Fără prea mult chef, băieţii se îndepărtară printre rânduri, alăturându-se unei cozi din faţa unei dughene cu mâncare. Îi urmăriră pe cei patru bărbaţi care vorbeau, foarte aproape unul de altul, sunetul vocilor pierzându-se în zarva generală.

După câteva minute, în timp ce Marcus cumpăra portocale, Gaius îi văzu pe cei doi străini mulţumindu-i din nou tatălui său şi strângându-i mâna. Apoi se îndreptă fiecare către Tubruk, care le înmână câteva monede la plecare.

Marcus cumpărase portocale pentru fiecare şi le împărţi când se întoarseră la locurile lor.

— Cine erau acei oameni, tată? întrebă Gaius curios.

— Nişte clienţi ai mei. Am câţiva în oraş care-mi sunt apropiaţi, răspunse Iulius, în timp ce decojea portocala.

— Dar cu ce se ocupă? Nu i-am mai văzut până acum.

Simţindu-i interesul, Iulius se întoarse către fiul său, zâmbind.

— Sunt oameni *utili.* Votează candidaţii pe care îi susţin sau mă păzesc în locuri periculoase. Poartă mesaje în numele meu sau… îndeplinesc o grămadă de alte mărunţişuri. În schimb, fiecare primeşte şase dinari pe zi.

Marcus slobozi un fluierat.

— Cred că adună o avere!

Iulius îşi îndreptă atenţia către Marcus, care-şi plecă privirea, jucându-se cu coaja de la portocala sa.

— Sunt bani cheltuiţi cu cap. În oraşul ăsta e bine să ai oameni la care poţi apela repede, pentru orice sarcină neprevăzută. Senatorii bogaţi pot avea şi sute de clienţi. Face parte din sistemul nostru.

— Şi te poţi încrede în clienţii ăştia? interveni Gaius.

— Nu cu ceva care valorează mai mult de şase dinari pe zi, murmură Iulius.

•

Renius îşi făcu apariţia fără a fi anunţat. Gloata de oameni care sporovăiau de zor cât timp arena de nisip murdar era încă pustie se trezi că o uşă scundă se deschide şi un bărbat păşeşte în lumina soarelui. La început nu fu observat, apoi spectatorii îl arătară cu degetul, ridicându-se pe rând în picioare.

— De ce ovaţionează atât de tare? întrebă Marcus, privind printre gene la silueta care stătea în soarele arzător.

— Pentru că a revenit în arenă. Acum o să poţi spune copiilor tăi că l-ai văzut pe Renius luptând, răspunse Tubruk zâmbind.

Toţi cei prezenţi păreau electrizaţi de spectacol. Mulţimea scanda tot mai tare:

— Re-ni-us!… Re-ni-us!

Zgomotul glasurilor înecă orice alt sunet, orice altă mişcare. Singurul ecou de pe lume era numele acestui bărbat.

Gladiatorul îşi ridică sabia în semn de salut. Privit chiar şi din depărtare, era clar că încă nu arăta doborât de vârstă.

— Arată bine la şaizeci de ani, cu toate că abdomenul nu mai este plat. Uită-te la centura aia largă, spuse Tubruk ca pentru sine. Ai pierdut puţin controlul, bătrân prostănac ce eşti!

În timp ce gladiatorul primea aplauzele mulţimii, pe nisipul arenei se înşiră un rând de sclavi luptători. Fiecare sclav purta o pânză în jurul şalelor pentru a avea libertate în mişcări şi o sabie scurtă. Nu aveau scuturi şi nu purtau armură. Peste mulţime se aşternu liniştea în timp ce luptătorii formară un diamant cu Renius în centru. Urmă un moment de aşteptare încordată, apoi ţarcul animalelor se deschise.

Răgetele înăbuşite se putură auzi din cuşcă încă mai înainte ca jivinele să fie târâte pe nisip. Mulţimea stătea cu sufletul la gură. Trei lei se învârteau în cuşca trasă de sclavii asudaţi. Printre gratii păreau nişte creaturi respingătoare, cu umerii ca nişte cocoaşe uriaşe, cu capetele înzestrate cu fălci puternice privind înapoi către coapse ca după un gând pierdut. Erau animale plăsmuite anume pentru a strivi viaţa între fălcile lor masive. Labele lor loveau cu furie oarbă în barele cuştii care se mişca huruind, până ce aceasta în sfârşit se opri.

Sclavii îşi ridicară ciocanele pentru a zdrobi cuiele de lemn care susţineau porţiunea din faţă a cuştii. Mulţimea aştepta cu răsuflarea tăiată. Ciocanele izbiră şi zăbrelele de fier se prăbuşiră în nisip, stârnind ecouri care străpunseră tăcerea. Una câte una, felinele maiestuoase îşi croiră drum afară, având o iuţeală şi o siguranţă în mişcări de-a dreptul înfricoşătoare.

Cea mai mare dintre fiare scoase un răget sfidător către grupul de bărbaţi care o înfrunta de cealaltă parte a nisipului. Cum aceştia rămaseră neclintiţi, leul începu să se plimbe în sus şi în jos în dreptul cuştii, fără a-i scăpa din ochi. Tovarăşii săi răgeau şi dădeau târcoale.

Leul cel mare se aruncă fără de veste spre grupul de gladiatori, care se retraseră puţin, întrucât moartea însăşi se îndrepta spre ei.

Se putea auzi cum Renius urla poruncile. Cei aflaţi în vârful diamantului, trei bărbaţi neînfricaţi, înfruntară atacul cu săbiile pregătite. În ultimul moment, leul făcu un salt fulgerător, trântindu-i la pământ pe doi dintre ei, cu câte-o lovitură de labă ţintită în piept. Amândoi rămaseră nemişcaţi, cu piepturile sfâşiate, dezvăluind vederii albul oaselor. Al treilea sclav îşi roti

sabia şi lovi în coama bogată a animalului, fără a-i provoca vreo rană serioasă. Fălcile se înfipseră în braţul bărbatului cu iuţeala unei muşcături de şarpe. Acesta izbucni într-un ţipăt fără de sfârşit, depărtându-se derutat şi sprijinind cu o mână rămăşiţele sângerânde ale celeilalte. O sabie zdreli coastele leului şi-o alta reteză un tendon al piciorului din spate, lăsându-l dintr-odată şchiop. Acest lucru înfurie şi mai tare fiara, care începu să se zbată derutată. Renius răcni o poruncă şi ceilalţi se dădură înapoi pentru a-i permite uciderea animalului.

În timp ce aplica lovitura finală, ceilalţi doi lei atacară. Unul din ei prinse capul bărbatului rănit care se îndepărtase, clătinându-se pe picioare. Se auzi un trosnet scurt al fălcilor şi totul luă sfârşit. Leul se aşeză lângă cadavru, ignorându-i pe ceilalţi sclavi şi înfruptându-se din stomacul moale. Fu repede ucis, străpuns de trei lovituri de spadă abătute în cap şi în piept.

Renius întâmpină asaltul ultimului leu pe partea stângă. Sclavul care îl apăra fu trântit la pământ şi fiara se năpusti furioasă asupra lui. Lovea cu labele, iar ghearele mari şi întunecate ieşiseră ca nişte vârfuri de lance, încovoiate pentru a tăia şi sfâşia. Renius fandă şi străpunse animalul în piept. Sângele ţâşni din rana deschisă, negru şi lipicios; lama alunecă însă pe osul pieptului şi Renius se izbi de umărul fiarei, scăpând ca prin minune de o lovitură în plin. Se rostogoli şi se redresă, cu sabia încă în mână. Când animalul îşi reveni şi se întoarse din nou către el, Renius era deja pregătit şi înfipse sabia direct în inima leului. Acesta fu îndată părăsit de puteri, ca şi cum oţelul lamei ar fi lucrat cu precizie de chirurg. Se întinse pe nisip sângerând, gâfâind, cu simţurile încă vii, dar un suflet demn de milă de acum. Un geamăt surd îi ieşi din adâncul pieptului însângerat când Renius se apropie, scoţând un pumnal de la brâu. Bale purpurii se prelinseră pe nisip în vreme ce plămânii sfâşiaţi se luptau după aer.

Renius vorbi fiarei în şoaptă, dar cuvintele nu se auziră în tribune. Îşi puse mâna pe coama animalului, mângâindu-l absent, ca pe un tovarăş devotat. Apoi îi înfipse lama în gât şi se aşternu tăcerea.

Mulţimea păru că-şi trage răsuflarea pentru prima dată după un timp mult prea îndelungat, apoi râse uşurată. Patru bărbaţi zăceau în nisip, însă Renius, bătrânul mercenar, rămăsese în picioare, stors de puteri. Gloata începu să-i scandeze numele, dar luptătorul făcu o plecăciune scurtă şi părăsi ringul, păşind grăbit către uşa cea scundă şi apoi mistuindu-se în întuneric.

— Du-te repede, Tubruk! Ştii care-i oferta mea cea mai mare. Ţine minte, un an. Un an întreg în slujba mea.

Tubruk dispăru în mulţime, lăsându-i pe băieţi să se întreţină cu Iulius. Dar fără el, ca să lege conversaţia, aceasta fu repede abandonată. Iulius îşi iubea fiul, dar nu-i plăcuse niciodată să stea de vorbă cu cei tineri. Trăncăneau tot timpul şi nu ştiau să dea dovadă de moderaţie şi de tact.

— O să fie un profesor dur, dacă e adevărat ce se spune despre el. Pe vremuri era fără pereche în tot imperiul, dar Tubruk ştie povestea mai bine decât mine.

Băieţii încuviinţară nerăbdători, hotărâţi să scoată mai multe de la Tubruk de îndată ce s-ar ivi ocazia.

•

La moşie toamna îşi îmbrăcase deja hainele când băieţii îl văzură din nou pe Renius, descălecând în curtea pietruită a grajdurilor. Faptul că putea călări ca un ofiţer sau ca un membru al Senatului era un semn al poziţiei sale în societate.

Marcus şi Gaius îşi petrecuseră timpul în hambarul vecin, sărind de pe baloţii înalţi în paiele moi. Nu se cădea să fie văzuţi, acoperiţi de fân şi de praf cum erau, aşa că-l iscodeau cu privirea pe vizitator de după colţ. Acesta se uită în jur când Tubruk veni să-l întâmpine, luându-i hăţurile.

— Vei fi primit de îndată ce-ţi vei trage sufletul după călătorie.

— Am parcurs mai puţin de opt kilometri. Nu-s nici murdar şi nici nu put ca un animal. Condu-mă acum sau îmi găsesc singur drumul, îl repezi bătrânul soldat, încruntându-se.

— Văd că farmecul şi bunele maniere nu te-au părăsit de când ai lucrat cu mine.

Renius nu schiţă niciun zâmbet şi pentru o clipă băieţii se aşteptară să-l vadă lovindu-l sau înjurându-l.

— Observ că încă nu ai deprins buna-cuviinţă faţă de cei mai în vârstă. Mă aşteptam la mai mult.

— Dar tu eşti mai în vârstă decât oricine. Cred că acum înţeleg la ce te aştepţi.

Renius rămase o clipă nemişcat, clipind rar.

— Vrei să-mi trag sabia?

Tubruk nu se clinti din loc şi cei doi băieţi observară pentru prima dată că şi el îşi purta sabia veche în teacă.

— Nu vreau decât să nu uiţi că eu sunt răspunzător de administrarea moşiei şi că sunt un om liber la fel ca tine. Ne-ar prinde bine la amândoi să ne înţelegem; aici nu e vorba despre favoruri.

De data asta Renius zâmbi.

— Ai dreptate. Condu-mă atunci la stăpânul casei. Aş vrea să-l întâlnesc pe omul care ţine în slujba sa nişte indivizi aşa de interesanţi.

Când bărbaţii se îndepărtară, Gaius şi Marcus îşi întâlniră privirile, cu ochii strălucind de emoţie.

— Va fi un adevărat tiran, dar o să fie repede impresionat de talentul pe care-l are pe mână… şopti Marcus.

— O să-şi dea seama că noi suntem ultima lui mare realizare înainte să dea colţul, continuă Gaius, urmărind ideea.

— O să fiu cel mai mare spadasin din ţinut, mai ales că încă de când eram în scutece fac exerciţii de întindere a braţelor în fiecare seară, adăugă Marcus.

— Maimuţa războinică va fi numele tău! proclamă Gaius cu nespusă admiraţie.

Marcus îi aruncă paie-n faţă apoi se luară la trântă bătându-se în joacă şi rostogolindu-se până când Gaius sfârşi călare pe tovarăşul său, cu toată greutatea pe pieptul acestuia.

— Eu am să fiu un spadasin un pic mai bun, dar prea modest ca să te fac de râs în faţa doamnelor.

Luă o poziţie mândră, dar Marcus îl trânti din nou în fân. Şezură astfel o vreme, gâfâind şi visând cu ochii deschişi.

În cele din urmă, Marcus vorbi:

— E adevărat, tu o să conduci moşia asta, ca şi tatăl tău. Eu nu am nimic, iar tu ştii că maică-mea e o târfă… nu, să nu-mi spui nimic. Amândoi am auzit ce a spus tatăl tău. În afară de nume, care e pătat, nu am nicio altă moştenire. Nu pot avea un viitor strălucit decât în armată; măcar acolo am o origine destul de nobilă ca să-mi permită un rang înalt. Faptul că Renius ne antrenează ne va ajuta pe amândoi, dar îmi va fi de folos mai ales mie.

— Ştii că vei fi mereu prietenul meu. Nimic nu ne poate despărţi. Gaius vorbi răspicat, privindu-l în ochi.

— Ne vom găsi drumul împreună.

Amândoi încuviinţară şi-şi strânseră mâinile pentru a pecetlui pactul. Când terminară, zăriră silueta masivă a lui Tubruk ivindu-se de după hambar.

— Treceţi şi vă spălaţi. Când Renius o să termine cu tatăl vostru, o să vrea să facă un soi de inspecţie.

Se ridicară încet, neliniştea vădindu-li-se din mişcări.

— Este un om rău? întrebă Gaius.

Tubruk nu zâmbi.

— Da, e dur. E cel mai aspru om pe care l-am cunoscut vreodată. Câştigă în luptă pentru că alţi oameni simt durerea şi le este teamă de moarte şi de schilodire. Seamănă mai mult cu o sabie decât cu un om şi-o să vă facă pe amândoi la fel de aspri ca şi el. Poate că nu o să-i mulţumiţi niciodată – o să-l urâţi chiar –, dar ceea ce veţi primi de la el vă va salva viaţa în multe rânduri.

Gaius îl privi întrebător.

— Îl cunoşteai dinainte?

Tubruk râse cu un fel de lătrat lipsit de haz.

— Aşa aş zice. M-a antrenat pentru arenă când eram sclav.

Se întoarse şi ochii îi sclipiră în bătaia soarelui, apoi se făcu nevăzut.

•

Renius stătea drept, cu picioarele depărtate şi mâinile la spate. Se încruntă la Iulius, care stătea pe scaun.

— Nu, dacă intervine cineva, am plecat pe loc. Vrei ca fiul tău şi plodul târfei să devină soldaţi. Eu ştiu cum să fac asta. Într-un fel sau altul, asta am făcut toată viaţa. Unii învaţă doar când sunt atacaţi, alţii nu învaţă niciodată. Pe câţiva dintre aceştia i-am lăsat în urmă în morminte străine.

— Tubruk o să vrea să discute cu tine despre ce progrese au făcut. De obicei are o judecată ireproşabilă. Doar a fost antrenat de tine, spuse Iulius, încă încercând să-şi recâştige poziţia pe care simţea că o pierduse.

Bărbatul din faţa lui avea o putere copleşitoare. Dominase conversaţia din momentul în care păşise în cameră. În loc să stabilească planul de antrenament pe care băieţii aveau să-l urmeze, aşa cum intenţionase, Iulius se trezise în poziţie defensivă, răspunzând la întrebări legate de moşie şi de condiţiile de pregătire. Acum ştia mai bine ce *nu* avea decât ce avea.

— Sunt foarte tineri şi…

— Mai târziu ar fi prea târziu. Poţi să iei un om de douăzeci de ani şi să-l transformi într-un soldat priceput, capabil şi puternic. Un copil, însă, poate fi modelat într-un luptător de fier, invincibil. Unii ar spune chiar că ai aşteptat prea mult, un antrenament adecvat ar trebui să înceapă la cinci ani. Eu personal sunt de părere că la zece ani e vârsta optimă pentru a asigura o

bună dezvoltare a muşchilor şi a capacităţii pulmonare. Dacă începi mai devreme i-ai putea descuraja; mai târziu, dimpotrivă, caracterul e deja orientat în direcţia proastă.

— Sunt de acord, într-o oarecare mă…

— Băiatul târfei este de fapt fiul tău? întrebă Renius cu voce tăioasă, dar joasă, ca şi cum s-ar fi interesat de vreme.

— Cum? Pe zei, nu! Eu…

— Bine. Ar fi însemnat că lucrurile se complică. Atunci accept un an de contract. Ai cuvântul meu. În cinci minute să-i aduci pe băieţi în curtea grajdurilor ca să-i inspectez. M-au văzut când am venit, aşa că ar trebui să fie pregătiţi. O să vin să-ţi raportez în camera asta o dată pe trimestru. Fii amabil şi anunţă-mă când nu poţi ajunge la întâlnire. Ziua bună!

Se întoarse pe călcâie şi ieşi cu paşi mari. În urma lui, Iulius răsuflă uşurat, cu un sentiment amestecat de uimire şi mulţumire.

— S-ar putea să fie exact ce voiam, spuse şi, pentru prima dată în acea dimineaţă, zâmbi.

Capitolul 5

Primul lucru care li se spusese fusese că vor avea parte de o noapte bună de somn. Vreme de opt ore, dinainte de miezul nopţii şi până în zori, erau lăsaţi în pace. În restul timpului erau dăscăliţi, îmbărbătaţi sau îndopaţi cu forţa în pauze făcute pe fugă, de numai câteva minute.

Încă din prima zi, lui Marcus îi pierise tot entuziasmul, când Renius îl apucase de bărbie cu mâna lui aspră şi îl privise iscoditor în ochi.

— Slab de înger ca şi maică-sa.

Nu mai spusese nimic altceva, dar obrajii lui Marcus ardeau de umilinţă, gândindu-se că bătrânul ostaş, de care îşi dorise atât de mult să fie apreciat, probabil o văzuse pe mama lui în oraş. Din prima clipă, dorinţa de a-i fi pe plac lui Renius deveni pentru el o sursă de ruşine. Ştia că trebuia să dea tot ce avea mai bun la antrenamente, dar că niciodată nu-l va mulţumi pe ticălosul bătrân.

Pe Renius era uşor să-l duşmăneşti. Din primul moment, i se adresă lui Gaius pe nume, în timp ce pe Marcus îl strigă „băiete" sau „fiul târfei". Gaius îşi dădea seama că o făcea înadins, poate că era vreo încercare de a le transforma ura într-un instrument care să-i facă mai buni. Şi totuşi, nu-şi putea reprima un sentiment de enervare văzându-şi prietenul umilit la nesfârşit.

Moşia era traversată de un râu care-şi purta undele reci la vale, către mare. La o lună de la sosirea lui Renius, fură duşi la albie, cândva înainte de prânz. Gladiatorul făcu semn către o zonă întunecată, aflată la umbră.

— Intraţi în apă, le spuse.

Se uitară unul la celălalt nedumeriţi.

Amorţiră de frig chiar dintru început.

— Staţi aici până mă întorc după voi, răsună porunca, strigată peste umăr, în timp ce Renius îşi urmă drumul la deal, către casă, unde mâncă puţin şi se îmbăie înainte de a-şi petrece după-amiaza fierbinte dormind.

Marcus fu pătruns de frig mai rău decât prietenul său. După numai câteva ore, era deja vânăt la faţă şi nu putea vorbi din cauza tremuratului. Către seară picioarele îi amorţiseră de tot şi muşchii feţei şi ai gâtului îl dureau din cauza spasmelor.

Vorbiră cu greutate, numai cât să-şi abată atenţia de la frig. Orele trecură şi conversaţia se stinse. Starea lui Gaius nu era nici pe departe atât de

proastă ca a lui Marcus. Mădularele îi amorţiseră de mult, dar încă respira cu uşurinţă, pe când Marcus abia îşi trăgea sufletul.

Ziua se răci pe nesimţite dincolo de frigul etern aşternut în acea porţiune umbrită a apei care curgea cu repeziciune. Marcus se odihnea, rezemându-şi capul când într-o parte, când în cealaltă, cu un ochi pe jumătate scufundat şi clipind rar, fără a vedea nimic. Mintea îi zbura departe până când nasul i se acoperea de apă şi se îndrepta din nou, ridicându-se la suprafaţă. Apoi, când durerea devenea insuportabilă, se mai scufunda o dată. Nu îşi vorbiseră de mult. Devenise o luptă personală, dar nu împotriva celuilalt. Erau hotărâţi să rămână acolo până când Renius avea să se întoarcă şi să le poruncească să iasă.

Odată cu lăsarea serii, amândoi îşi dădură seama că nu ar putea ieşi singuri din apă. În caz că Renius şi-ar fi făcut chiar atunci apariţia şi i-ar fi felicitat, ar fi trebuit să-i tragă afară chiar el, udându-se astfel şi umplându-se de noroi, dacă exista strop de dreptate pe lume.

Marcus aţipea, apoi se trezea tresărind, dându-şi seama că nu mai percepea atât de clar frigul şi întunericul. În acel moment îşi puse întrebarea dacă nu cumva avea să moară în râu.

În timp ce moţăia astfel, simţi căldura învăluindu-l şi i se păru că aude trosnind un foc de lemne. Un bătrânel răscolea jarul cu piciorul, zâmbind la scânteile limbilor de foc. Se întoarse şi păru că-l observă pe băiatul care-l urmărea cu privirea, pierdut şi alb ca varul.

— Vino mai aproape de căldură, băiete. N-o să-ţi fac niciun rău.

Faţa bătrânului era brăzdată de riduri şi de praful anilor de muncă şi de griji. Era plină de cicatrici şi aproape că semăna cu o geantă peticită. Mâinile-i erau traversate de vene groase care tresăreau sub piele la orice mişcare a degetelor umflate. Era îmbrăcat ca un veşnic călător, cu hainele cârpite, iar la gât purta o bucată de pânză roşie.

— Ce avem noi aici? Un peştişor de noroi! Destul de rar prin părţile astea, dar, zice-se, destul de bun de mâncat. Ai putea să-ţi tai un picior şi să ne hrănim amândoi. Să ştii că mă pricep să opresc sângerarea, cunosc eu o şmecherie.

Sprâncenele uriaşe se zbârliră, ridicându-se, vădind interes la adresa acestui gând. Ochii sclipiră şi gura se deschise descoperind gingiile moi, umede şi încreţite. Omul se căută prin buzunare, copiat de umbrele care fluturau pe pereţii de un galben-închis, luminaţi doar de flăcări.

— Stai nemişcat, băiete, am un cuţit cu zimţi pentru tine…

O mână ca o piatră îi apăsă pe toată faţa, mai mare decât s-ar fi cuvenit să fie orice mână de om. Respiraţia bătrânului îi sufla cald în ureche, cu un miros pătrunzător de dinţi stricaţi.

Se trezi aproape înecat, sleit de puteri. Stomacul îi ghiorăia şi luna se ridicase pe cer. Gaius stătea lângă el nemişcat, cu faţa abia răsărind deasupra apei negre şi reci ca gheaţa.

Gata. Îi era de ajuns. Dacă trebuia să aleagă între a pierde sau a muri, atunci alegea să piardă, fără să-i pese câtuşi de puţin de urmări. Tactic vorbind, era cea mai bună alegere. Câteodată e mai bine să te retragi şi să-ţi grupezi forţele. Asta era ceea ce voia bătrânul să le arate. *Voia* ca ei să renunţe şi poate că aştepta pe undeva în apropiere, aştepta ca ei să înveţe această lecţie extrem de importantă.

Marcus nu-şi mai aducea aminte de vis, doar de teama că s-ar fi putut sufoca, pe care încă o resimţea. Corpul părea că-şi pierduse contururile; acum plutea greu la suprafaţă, ca un buştean scufundat în apă. Se transformase într-un fel de peşte cu pielea subţire, un locuitor al adâncurilor. Încerca să-şi adune puterile, iar gura i se deschise, umplându-se cu apă îngheţată. Se aplecă în faţă şi-şi ridică braţul ca să apuce o rădăcină. Era pentru prima oară după unsprezece ore când un mădular ieşea din apă. Simţi abătându-se asupra lui un frig de moarte, dar nu îi păru rău. Gaius se afla încă acolo, dar el avea cu siguranţă o altă rezistenţă trupească. Marcus nu voia să moară doar ca să-i facă pe plac unui moş de gladiator ros de vărsat.

Se târî afară, centimetru cu centimetru, cu mâlul împroşcându-i faţa şi pieptul în timp ce se căţăra pe mal. Stomacul umflat părea că-i pluteşte în apă, plin cu aer. Un fior de extaz îl străbătu când se văzu la mal, când simţi sub tălpi pământul tare. Se întinse pe jos şi începu să tremure, cuprins de spasme de greaţă. Fierea galbenă i se prelinse încet de pe buze şi se scurse în nămolul negru. Noaptea era învăluită în tăcere, iar el se simţea ca şi cum se târâse afară din mormânt.

Zorile îl găsiră tot acolo, o umbră deasupra lui împiedicând soarele palid să-l încălzească. Renius stătea în picioare şi privea încruntat, dar nu la Marcus, ci la silueta mică şi albă ca varul a băiatului care se afla încă în apă, cu ochii închişi şi cu buzele vinete. Marcus zări un fior brusc de îngrijorare străbătând chipul ca de stâncă.

— Băiete! se repezi vocea aspră pe care deja o urau. Gaius!

Făptura din apă se legănă purtată de curent, dar nu se auzi niciun răspuns. Gura lui Renius se încleştă şi bătrânul soldat intră până la brâu în râu, apucându-l şi trăgându-l afară pe băiatul de zece ani ca pe un căţeluş purtat pe umăr. Ochii lui Gaius se deschiseră brusc, fără a putea însă focaliza. Marcus se ridică, în vreme ce bătrânul se îndepărta cu paşi mari, purtându-şi povara. Era clar că se îndrepta către casă. Băiatul se luă după el, clătinându-se, chinuit de dureri de muşchi.

În urma lor, Tubruk stătea în umbra malului opus, încă ascuns vederii de frunzişul în care se aflase toată noaptea. Cu ochi mijiţi şi reci ca râul, privea la siluetele care se îndepărtau.

•

Renius părea mânat de o furie continuă. După luni întregi de antrenament, băieţii nu-l văzuseră zâmbind decât în bătaie de joc. În zilele proaste avea obiceiul să îşi frece gâtul, apoi se repezea la ei, creând impresia că avea să explodeze în orice moment. Cel mai rău era la amiază, când soarele era în înaltul cerului; atunci pielea i se irita de enervare la cea mai mică greşeală.

— Ţineţi piatra chiar în faţa voastră! se răstea la Gaius şi la Marcus, care năduşeau de cald.

Sarcina lor în acea după-amiază era să stea în picioare cu mâinile întinse în faţă, ţinând în palme o piatră de mărimea pumnului. La început fusese uşor.

Pe Gaius îl dureau acum umerii, iar braţele-i amorţiseră, încercă să-şi încordeze muşchii, dar părea că nu-i mai putea controla. Transpirând, văzu cum mâna îi coboară sub greutatea pietrei, apoi simţi un spasm în stomac sub lovitura de bici a lui Renius. Mâinile şi muşchii îi tremurară de durere. Se concentră asupra pietrei muşcându-şi buza.

— N-o să-i daţi drumul! Veţi primi durerea cu bucurie. N-o să-i daţi drumul.

Vocea lui Renius suna ca o lozincă aspră în timp ce se-nvârtea în jurul băieţilor. Ridicau pietrele pentru a patra oară şi de fiecare dată era tot mai greu. Li se îngăduia să-şi odihnească braţele chinuite numai un minut, apoi comanda se auzea din nou.

— Opriţi-vă, spuse Renius, urmărindu-i cu biciul să vadă dacă-şi controlau coborârea braţelor.

Marcus respira din greu; bătrânul luptător strânse din buze.

— Va veni o vreme când o să vi se pară că nu mai puteţi suporta durerea şi vieţile oamenilor vor depinde de asta. Poate că veţi susţine o sfoară pe care se caţără alţii sau veţi merge complet echipaţi mai bine de şaizeci de kilometri ca să vă salvaţi tovarăşii. Mă urmăriţi?

Băieţii dădură din cap încercând să nu gâfâie de oboseală, mulţumiţi că le vorbea, în loc să le comande să ridice iar piatra.

— Am văzut oameni mărşăluind până la moarte, căzând în colbul drumului, cu mădularele zvâcnind şi încercând să se ridice. Au fost îngropaţi cu cinste. Am văzut oameni din legiunea mea care păstrau rândurile şi se mişcau în formaţie, ţinându-şi maţele cu o mână ca să nu le cadă. Au fost îngropaţi cu cinste. Făcu o pauză ca să-şi cântărească vorbele, frecându-şi ceafa de parcă îl înţepase ceva. Vor fi momente când o să vă doriţi pur şi simplu să staţi jos, să renunţaţi. Când trupul vă va spune că nu mai poate şi spiritul va fi slab. Toate astea sunt minciuni. Doar sălbaticii şi fiarele câmpului renunţă. Noi mergem tot înainte. Credeţi că acum sunteţi epuizaţi? Vă dor braţele? Vă asigur că o să ridicaţi piatra aia de încă zece ori într-o oră şi o s-o ţineţi în mâna întinsă. Şi de încă zece ori dacă o lăsaţi să cadă.

O sclavă tocmai spăla praful de pe un perete ce împrejmuia curtea într-o parte. Nu privea deloc către băieţi, doar tresărea uşor atunci când bătrânul gladiator urla vreo comandă. Gaius văzu că şi ea părea obosită, dar mai observă şi că era atrăgătoare; avea părul lung şi negru, iar pe trup purta veşminte largi de sclavă. Faţa îi era delicată, avea ochii negri şi gura cărnoasă, pe care o ţinea strânsă, semn că era concentrată la muncă. Din câte îşi amintea el, o chema Alexandria.

În timp ce Renius vorbea, fata se aplecă să înmoaie cârpa în găleată, zăbovind să cureţe murdăria de pe material. Gulerul cămăşii se deschise larg când ea se lăsă în jos şi Gaius putu zări pielea fină a gâtului curgând lin până la formele molatice ale sânilor. I se păru că vede în adânc, până la pântece, şi îşi imagină sfârcurile frecându-se uşor de stofa aspră la fiecare mişcare.

În acel moment uită de Renius, în ciuda durerii din braţe.

Bătrânul se opri din vorbit şi se răsuci pe călcâie ca să vadă ce anume le distrăgea atenţia băieţilor de la lecţie. La vederea sclavei scoase un mârâit puternic şi ajunse la ea din trei salturi mari, o luă de braţ şi o strânse cu atâta forţă, încât fata ţipă. Vocea bărbatului suna ca un răget:

— Eu îi învăţ pe copiii ăştia o lecţie care o să le salveze viaţa şi tu îţi vânturi ţâţele la ei ca o târfă ieftină!

Fata se chirci sub furia gladiatorului, trăgându-se cât mai departe de bărbatul ce-i strângea în continuare încheietura.

— Eu… se bâlbâi ea, părând zăpăcită, dar Renius trase o înjurătură şi-o apucă de păr.

Fata tresări de durere, iar el o răsuci cu faţa spre băieţi.

— Nu-mi pasă dacă mai sunt o mie ca asta în spatele meu! Eu vă învăţ să vă concentraţi!

Cu o mişcare bruscă îi seceră picioarele, iar fata căzu la pământ.

Ţinând-o în continuare de păr cu o mână, cu cealaltă ridică biciul şi-l abătu cu lovituri ascuţite, în ritmul vorbelor.

— Nu-i vei *distrage* pe aceşti *băieţi* în timp ce *predau* eu!

Fata plângea când Renius îi dădu drumul. Se târî câţiva paşi, apoi se ridică şi fugi din curte suspinând.

Marcus şi Gaius păreau de-a dreptul împietriţi când Renius se întoarse către ei. Avea o expresie cruntă pe chip.

— Ţineţi-vă gura, băieţi! Ăsta n-a fost nicicând un joc. O să vă fac îndeajuns de vrednici şi de tari ca să slujiţi Republica atunci când eu nu voi mai fi. Nu voi tolera nicio slăbiciune din partea voastră. Acum ridicaţi pietrele şi ţineţi-le în mână până am să vă spun eu.

Băieţii îşi înălţară din nou braţele, fără a îndrăzni să se privească.

•

În acea seară, când liniştea se aşternu peste moşie şi Renius plecase deja la oraş, Gaius îşi amână prăbuşirea obişnuită în apele adânci ale somnului pentru a vizita dependinţele sclavilor. Se simţea vinovat că se afla acolo şi trăgea cu ochiul după umbra lui Tubruk, deşi nu putea să-şi explice prea bine de ce.

Sclavii din gospodărie dormeau sub acelaşi acoperiş ca şi familia, într-o aripă a casei cu încăperi simple. Nu era un mediu cu care să fi fost obişnuit, aşa că nu se simţea în apele lui mergând pe coridoarele întunecate şi întrebându-se dacă ar fi trebuit să bată la uşi sau pur şi simplu s-o strige pe nume, în caz că într-adevăr o chema Alexandria.

O găsi şezând pe o poliţă joasă, în faţa unei uşi deschise. Părea că e pierdută-n gânduri, iar el îşi drese uşor vocea când o recunoscu. Fata sări în picioare speriată, apoi rămase nemişcată, privind în jos. Se spălase de praful de peste zi şi pielea îi era acum catifelată şi palidă în lumina serii. Părul îl

avea strâns la spate cu o bucată de pânză şi ochii adânci păreau a aduna în ei întunericul.

— Te numeşti cumva Alexandria? o întrebă şoptit.

Fata aprobă din cap.

— Am venit să-mi cer scuze pentru azi. Te urmăream cum trebăluieşti şi Renius a crezut că ne distrăgeai atenţia.

Stătea în faţa lui perfect nemişcată, cu ochii încă aţintiţi în podea, la picioarele lui. Tăcerea se aşternu pentru o clipă şi el roşi, neştiind cum să-şi ducă vorba mai departe.

— Asta am vrut să-ţi spun. Îmi pare rău. A fost prea aspru…

Fata continuă să tacă. Ar fi vrut să-şi verse mâhnirea, dar cel din faţa ei era fiul casei.

„Sunt o sclavă, şi-ar fi dorit să spună. Fiecare zi pentru mine înseamnă durere şi umilinţă. Nu trebuie să-mi spui nimic."

Gaius mai aşteptă câteva clipe, apoi plecă, dorindu-şi să nu fi venit.

Alexandria îl urmări plecând, privindu-i mersul încrezător şi puterea care se ghicea în el, scoasă la lumină de Renius. Cu anii, avea să ajungă la fel de rău ca bătrânul gladiator. Doar era om liber şi roman pe deasupra. Era milos numai datorită tinereţii, dar asta urma să piară curând în curtea de antrenamente. Faţa îi ardea, cuprinsă de furia pe care nu îndrăznise să şi-o arate. Faptul că nu îi vorbise însemna o victorie, una mică, pe care însă o preţuia.

•

Renius raporta progresul pe care-l făceau băieţii de patru ori pe an. Cu o seară înainte de ziua stabilită, tatăl lui Gaius se întorcea de la reşedinţa din capitală pentru a primi veştile lui Tubruk despre starea moşiei. Urma să se vadă şi cu băieţii şi să petreacă puţin timp cu fiul său. A doua zi avea să-l întâlnească pe Renius în zori, iar băieţii puteau dormi mai mult dimineaţa, bucuroşi să aibă parte de o mică pauză în rutina zilnică.

Prima dare de seamă fusese frustrant de scurtă.

— E un început. Amândoi au ceva talent. La asta se rezumase întreg raportul lui Renius.

După o tăcere lungă, Iulius îşi dădu seama că nu avea să mai urmeze niciun alt comentariu.

— Sunt ascultători? întrebă, mirat de lipsa de informaţii.

Pentru asta plătea atâta aur?

— Bineînţeles, răspunse Renius ca şi cum nu se aşteptase la o asemenea întrebare.

— Putem avea… speranţe? se încăpăţână Iulius, refuzând să lase conversaţia să se încheie ca şi ultima oară, cu toate că avea din nou sentimentul că se adresa unui superior, şi nu unuia care era în slujba lui.

— Începutul a fost mai greu. Ăsta nu e un lucru care să se obţină repede.

— Niciun lucru de valoare nu se obţine repede, răspunse Iulius calm.

Se priviră o clipă în linişte şi amândoi încuviinţară cele deja spuse. Interviul era pe sfârşite. Bătrânul luptător îl salută pe Iulius printr-o strângere rapidă, dar fermă a mâinii aspre şi plecă. Tatăl lui Gaius rămase în picioare, privind lung la uşa care se închisese în urma gladiatorului.

Tubruk considera că metodele de antrenament erau primejdioase şi chiar îi menţionase un incident, o situaţie în care băieţii s-ar fi putut îneca, nefiind supravegheaţi. Iulius strânse din dinţi. Ştia că, dacă i-ar fi spus lui Renius despre temerile lui, ar fi însemnat să rupă înţelegerea cu el. Sarcina de a-l împiedica pe bătrânul mercenar să meargă prea departe îi revenea administratorului moşiei.

Oftând, se aşeză din nou pentru a medita la problemele care-l aşteptau la Roma. Puterea lui Cornelius Sulla creştea din ce în ce mai mult, acesta aducând câteva orăşele din sudul ţării sub controlul Romei. Oare care era numele celui din urmă? Pompei, un fel de orăşel de munte. Sulla reuşea să pătrundă în mintea publicului neştiutor cu victorii mărunte ca aceasta. Un grup de senatori se afla sub influenţa lui datorită unei urzeli de minciuni, de mituiri şi linguşiri. Gândul că toţi erau oameni tineri îl făcu să se cutremure pe soldatul mult încercat. Dacă ăsta era viitorul Romei, atunci nu mai voia să-l vadă!

În loc să trateze cu seriozitate problemele imperiului, ei păreau a trăi numai cu plăceri murdare dintre cele mai oculte; se închinau la templul Afroditei şi pretindeau că sunt „Noii Romani”.

Puţine lucruri care se petreceau în templele Capitoliului[17] mai îngrozeau opinia publică, dar noua bandă de indivizi părea dispusă să întreacă orice limită, orice cuviinţă. Unul dintre tribunii poporului, un oponent înverşunat al lui Sulla, fusese găsit mort. Acesta nu ar fi fost un lucru neobişnuit în sine; fusese găsit într-o baltă formată de sângele care se scursese dintr-o venă a piciorului, tăiată cu precizie, o moarte destul de întâlnită. Problema era că şi copiii lui fuseseră omorâţi, ceea ce părea să reprezinte un avertisment pentru ceilalţi. Nu existau martori, nici indicii care să conducă

la făptaş. Era puţin probabil ca ucigaşul să fie găsit vreodată, numai că, înainte de alegerea unui nou tribun, Sulla impusese o rezoluţie prin care generalilor li se acorda autonomie mai mare pe câmpul de luptă. El însuşi pledase pentru necesitatea unei astfel de legi într-un discurs în care pusese multă elocinţă şi pasiune. Senatul votase pentru, crescându-i şi mai mult puterea, în timp ce Republica îşi pierdea din autoritate.

Până acum Iulius reuşise să rămână neutru, dar, pentru că era înrudit prin alianţă cu un alt personaj influent, Marius, cumnatul lui, ştia că în cele din urmă trebuia să aleagă în ce tabără va intra. Un om înţelept ca el putea să prevadă schimbările ce aveau să vină, dar faptul că libertăţile Republicii erau percepute drept piedici de tot mai multe capete înfierbântate din Senat nu putea decât să-l întristeze. Marius credea şi el în ideea că un om puternic ar trebui să se folosească de lege în avantajul lui, în loc să i se supună. Deja dovedise acest lucru făcând din sistemul de alegere a consulilor o bătaie de joc. Legea romană spunea că un consul nu putea fi numit decât o singură dată de Senat, urmând ca după această perioadă alesul să renunţe la funcţie. Dimpotrivă, Marius îşi aranjase de curând o a treia numire, profitând de războaiele câştigate împotriva triburilor cimbri[18] şi a teutonilor, pe care-i zdrobise cu Legiunea Primigenia[19]. În Roma viitorului, cumnatul lui era încă un om cu greutate şi Iulius trebuia să-şi găsească protecţie în umbra lui, dacă puterea lui Sulla ar fi crescut în continuare.

Ar fi însemnat să rămână dator şi să-şi piardă o parte din autonomie dacă ar fi trecut făţiş în tabăra lui Marius, dar asta s-ar fi putut dovedi singura alegere înţeleaptă. Îşi dorea să se poată sfătui cu soţia lui, s-o asculte disecând problema cu mintea ei ageră, aşa ca altădată. De fiecare dată ea vedea un aspect al problemei sau aducea în discuţie un punct de vedere de care nimeni altcineva nu şi-ar fi dat seama. Ducea dorul zâmbetului ei ascuns, îi lipsea felul în care obişnuia să-i pună palmele pe ochi când era obosit, aducându-i o senzaţie minunată de linişte şi pace…

Porni grăbit pe coridoarele ce duceau spre camerele Aureliei şi se opri în faţa uşii, ascultându-i respiraţia adâncă şi calmă, abia perceptibilă în tăcerea nopţii.

Intră cu grijă şi traversă încăperea până în dreptul făpturii adormite, sărutând-o uşor pe frunte. Aurelia nu se trezi, iar el se aşeză pe marginea patului, privind-o.

Atunci când dormea, părea aceeaşi femeie dintotdeauna. În orice moment s-ar fi putut deştepta şi ochii i s-ar fi umplut de spirit şi de vioiciune. Ar fi

râs să-l vadă cum stătea acolo în întuneric, ar fi tras pătura şi l-ar fi chemat lângă ea, să-i încălzească trupul.

— La cine aş putea să caut sprijin, draga mea? şopti el. Cui ar trebui să-i ofer susţinerea şi încrederea mea ca să protejeze oraşul şi Republica? Cred că lui Marius nu-i pasă mai mult de asta decât îi pasă lui Sulla însuşi. Îşi frecă bărbia, simţindu-şi barba ţepoasă. Cum să asigur adăpostul soţiei şi fiului meu? Cui să-i încredinţez casa mea? Lupului sau şarpelui?

Întrebarea se risipi în tăcere şi Iulius dădu uşor din cap. Se ridică şi-o sărută pe Aurelia, închipuindu-şi pentru o clipă că, dacă ea şi-ar fi deschis ochii, ar fi putut recunoaşte în adâncul lor pe cineva de demult. Apoi plecă în linişte, închizând uşor uşa în urma lui.

Când Tubruk îşi făcu turul de strajă în acea seară, până şi cele din urmă lumânări se topiseră, iar camerele erau învăluite în întuneric. Iulius stătea încă pe scaun, însă ochii îi erau închişi, iar pieptul se ridica şi cobora uşor, un şuierat slab ieşindu-i din nări. Tubruk dădu din cap, mulţumit că stăpânul său avea parte de puţină odihnă de la grijile zilnice.

•

A doua zi dimineaţă Iulius luă micul dejun cu băieţii, o mică încălcare a postului cu pâine, fructe şi o fiertură caldă, pentru a compensa răcoarea zorilor. Gândurile negre ale zilei trecute fuseseră date deoparte; Iulius stătea mândru în scaun, cu privirea limpede.

— Arătaţi sănătoşi şi puternici, le spuse celor doi. Renius a făcut din voi nişte flăcăi de toată isprava.

Pentru o clipă, pe feţele lor se ivi un rânjet.

— Renius zice că în curând vom putea să ne antrenăm pentru luptă. Am demonstrat că putem să îndurăm şi arşiţa, şi frigul; am învăţat să ne cunoaştem limitele, punctele tari şi cele slabe. Totul vine din interior. Renius spune că spiritul stă la baza puterii fizice.

Gaius vorbi cu însufleţire, acompaniindu-şi cuvintele cu gesturi largi.

Era clar că amândoi băieţii erau din ce în ce mai încrezători în propriile forţe, şi Iulius fu străbătut de remuşcări pentru faptul că nu putea să asiste mai îndeaproape la progresul lor. Uitându-se la fiul său, se întrebă dacă într-o bună zi nu avea să găsească acasă un străin.

— Tu eşti fiul meu. Renius i-a antrenat pe mulţi, dar niciodată pe fiul meu. Îl vei impresiona, cred.

Iulius se uită la expresia sceptică de pe chipul lui Gaius, ştiind că băiatul nu era obişnuit să fie lăudat sau preţuit.

— Voi încerca. Cred că şi Marcus va face o impresie la fel de bună.

Iulius nu se uită la celălalt băiat aflat la masă, deşi îi simţea privirea. Răspunse ca şi cum acesta n-ar fi fost de faţă, deranjat de încercarea lui Gaius de a-şi aduce prietenul în discuţie şi vrând ca vorbele lui să i se întipărească în minte:

— Marcus nu e fiul meu. Numai tu duci mai departe numele şi reputaţia mea.

Gaius îşi lăsă capul în jos, jenat şi incapabil să suporte privirea nefiresc de dură a tatălui său.

— Da, tată, murmură printre dinţi şi continuă să mănânce.

Câteodată şi-ar fi dorit să mai existe şi alţi copii, fraţi sau surori cu care să se joace şi care să poarte pe umeri povara aşteptărilor părinteşti. Sigur că nu ar fi renunţat la moşie pentru ei, asta fusese a lui dintotdeauna şi aşa avea să rămână, dar uneori tensiunea era prea greu de îndurat. Mama sa, mai ales, în momentele ei de linişte, îi şopotea încet că el era singurul copil care-i fusese hărăzit, cel mai de preţ lucru din viaţa ei. Îi spunea adesea că i-ar fi plăcut să aibă şi fete pe care să le îmbrace frumos şi cărora să le împărtăşească din înţelepciunea ei, dar că febra care o cuprinsese la naşterea lui îi răpise această şansă.

Renius îşi făcu apariţia în bucătăria caldă. Purta sandale decupate, o tunică de soldat roşie şi şosete scurte care se terminau în jurul gambelor, întinse bine pe muşchii aproape nefiresc de mari, evident, moştenirea unei vieţi de infanterist în legiunile romane. În ciuda vârstei, părea că musteşte de sănătate şi energie. Se opri în faţa mesei, cu spatele drept şi ochii sclipindu-i iscoditor.

— Domnule, cu permisiunea dumneavoastră, se apropie răsăritul şi băieţii trebuie să alerge opt kilometri înainte ca soarele să se arate peste dealuri.

Iulius încuviinţă şi cei doi băieţi se ridicară iute, aşteptând un semn de la tată pentru a putea pleca.

— Mergeţi. Antrenaţi-vă bine, spuse zâmbind.

Fiul lui părea nerăbdător, însă în ochii negri ai celuilalt se citea altceva. Să fi fost furie? Nu, se risipise cu totul.

Băieţii ieşiră în fugă pe uşă şi cei doi bărbaţi rămaseră din nou singuri. Iulius îi făcu semn bătrânului gladiator să se aşeze la masă.

— Am auzit că intenţionezi să începi cu ei instruirea de luptă în curând.

— Încă nu au destulă forţă pentru asta. Poate că totuşi nu se va întâmpla anul ăsta. Până la urmă, pentru ei sunt ceva mai mult decât un simplu instructor de educaţie fizică.

— Te-ai mai gândit să continui pregătirea cu ei după ce expiră contractul pe anul ăsta? întrebă Iulius, sperând că maniera neoficială de a pune problema i-ar fi mascat adevăratul interes.

— La anu' mă voi retrage la ţară. Nu prea sunt şanse să mă răzgândesc.

— Atunci ei vor fi ultimii tăi elevi, ultima ta moştenire lăsată Romei, îi răspunse Iulius.

Pentru o clipă, Renius rămase împietrit; Iulius însă nu-şi lăsă emoţiile să-l trădeze.

— E un lucru de luat în consideraţie, rosti în cele din urmă gladiatorul, apoi se întoarse pe călcâie şi dispăru în lumina slabă a zorilor.

În urma lui, un rânjet de lup înflori pe chipul lui Iulius.

Capitolul 6

— Ca ofiţeri de armată, veţi merge la război călare, dar lupta de pe cal nu e punctul nostru forte. Deşi ne folosim de cavalerie pentru atacurile în forţă, cei care zdrobesc în final inamicul sunt pedestraşii celor douăzeci şi opt de legiuni. Fiecare bărbat din cei o sută cincizeci de mii de legionari mobilizaţi pe câmpul de luptă poate parcurge în orice moment al zilei cincizeci de kilometri complet echipat, ducând în spate o raniţă egală cu o treime din greutatea sa. Chiar şi în condiţiile astea, poate lupta cu inamicul la capacitate maximă şi fără să se plângă.

Renius îi urmărea pe cei doi băieţi care stăteau în arşiţa amiezii, încercând să-şi controleze respiraţia după alergare. Lor, ultimii lui elevi, le dăruise mai bine de trei ani de pregătire. Şi mai aveau încă atâtea de învăţat! Mergea în jurul lor în timp ce le vorbea, cuvintele curgând pe nerăsuflate.

— Faptul că ţările lumii au căzut în mâinile Romei nu este un dar al zeilor. Şi nici slăbiciunea triburilor străine nu este aceea care le împinge să cadă sub tăişul sabiei noastre. Este *puterea* noastră, mai mare decât orice alt lucru pe care ei îl pot aduce în luptă. Asta este cea mai însemnată tactică a romanilor. Înainte chiar de a ajunge pe câmpul de război, oamenii noştri vor fi invincibili în spirit şi vor avea trupuri oţelite. Mai mult decât atât, vor fi dobândit o disciplină pe care armatele lumii se vor strădui zadarnic să o distrugă. Fiecare bărbat va şti că fraţii care luptă alături de el nu îl vor părăsi, stându-i alături până la moarte. Asta îl va face mai puternic decât orice asalt eroic, decât orice strigăte zadarnice ale triburilor sălbatice. Trăim pentru a lupta. Noi rămânem în picioare, şi ei pier.

Respiraţia lui Gaius se domoli pe măsură ce plămânii încetară să mai ceară atât de aprig oxigen. În cei trei ani de când Renius sosise la conacul tatălui său, se înălţase binişor şi puterea îi crescuse. La cei aproape paisprezece ani ai săi, în el putea fi deja recunoscut bărbatul de mai târziu.

Pielea, sub arsura soarelui roman, căpătase o culoare cafenie, statura îi era zveltă şi atletică, având umeri viguroşi şi picioare puternice. Putea alerga ore în şir pe dealuri şi tot mai găsea rezerve pentru un sprint când zărea de departe moşia tatălui său.

Şi Marcus se transformase trupeşte, dar şi în spirit. Bucuria inocentă a băiatului de altădată acum nu se mai ivea decât arareori. Renius îl învăţase să-şi stăpânească emoţiile şi reacţiile. Trei ani întregi deprinsese asta prin

intermediul biciului, fără nicio fărâmă de blândeţe. Şi el dezvoltase umeri bine clădiţi şi nişte pumni care loveau ca fulgerul, cărora Gaius nu le mai putea face faţă. Dorinţa care mocnea înăuntrul lui, aceea de a fi pe picioarele lui, de a nu depinde de nimeni din familie sau de protecţia altora era ca o otravă ce-i rodea stomacul.

Sub privirile lui Renius, băieţii se liniştiră, alungând oboseala şi urmărindu-l cu atenţie. Nu era străin de ei faptul că obişnuia să lovească pe neaşteptate într-un stomac expus, mereu în căutarea unui punct slab.

— Săbiile, domnilor! Aduceţi-vă săbiile.

Se îndepărtară în tăcere şi-şi luară săbiile scurte atârnate de peretele curţii de antrenament. Îşi prinseră cingătorile grele de piele cu suportul pentru sabie în jurul taliei. Teaca era strânsă bine cu pânză, pentru a rămâne fixă dacă sabia ar fi fost scoasă pe neaşteptate.

Echipaţi cum se cuvine, reveniră la poziţia iniţială, aşteptând următoarea comandă.

— Gaius, tu o să priveşti. O să-l folosesc pe băiat ca să demonstrez un lucru cât se poate de simplu.

Renius îşi întinse umerii cu un pocnet de oase şi rânji către Marcus, care-şi scoase încet sabia.

— În poziţie de atac, băiete! Stai ca un soldat, dacă mai ştii cum se face asta.

Marcus luă poziţia de atac, cu picioarele depărtate la lăţimea umerilor, cu trupul puţin înclinat în faţă, sabia ţinută la nivelul taliei gata să lovească în vintre, în stomac sau în gât, cele trei obiective principale. Preferate erau gâtul şi vintrele, unde o tăietură adâncă ar fi însemnat că adversarul ar fi sângerat până la moarte în numai câteva clipe.

Renius îşi schimbă poziţia şi Marcus flutură şovăind vârful sabiei pentru a-i urma mişcarea.

— Iar spinteci aerul? Dacă faci asta, îţi voi ghici fiecare mişcare. Nu am nevoie decât de o singură breşă ca să-ţi tai gâtul, una singură. Dă-mi voie să văd în ce direcţie vei merge şi te tai în două. Începu să se mişte în jurul lui Marcus care rămase calm, cu sprâncenele ridicate pe chipul lipsit de expresie. Renius continuă să vorbească: Vrei să mă ucizi, nu-i aşa, băiete? Îţi *simt* ura. O *simt* aşa cum simt un vin bun în stomac. Poţi să crezi că mă înveseleşte?

Marcus atacă brusc, fără nicio veste. Avusese nevoie de sute de ore de instrucţie ca să-şi poată ascunde intenţiile, încordarea prevestitoare a

muşchilor care-l trădau. Nu conta cât erai de rapid, un adversar bun te-ar fi spintecat dacă ţi-ar fi citit gândurile înainte de fiecare mişcare.

Renius fentase cu abilitate atacul. Îşi lipi lama sabiei de gâtul lui Marcus.

— Încă o dată. Ai fost încet şi neîndemânatic ca de obicei. Dacă nu ai fi o idee mai rapid decât Gaius, aş zice că eşti cel mai prost spadasin pe care l-am văzut vreodată.

Marcus rămase năucit. Într-o fracţiune de secundă, spada încălzită de soare îi atinse coapsa, chiar lângă vena mare prin care i se scurgea viaţa.

Renius îşi scutură capul dezgustat.

— *Niciodată* să nu-ţi asculţi adversarul. *Gaius* ne priveşte, tu te lupţi. Te concentrezi pe mişcările, nu pe vorbele mele, care sunt menite doar să-ţi distragă atenţia. Încă o dată.

Trupurile lor se roteau în bătaia soarelui.

— La început şi maică-ta era neîndemânatică în pat.

Sabia lui Renius şerpui în afară, apoi ţâşni într-o parte cu zgomot de metal. Marcus interveni, lipindu-şi lama de gâtul aspru şi zbârcit al lui Renius. Avea o privire de gheaţă, neiertătoare.

— Previzibil, mârâi Marcus, privindu-l fix în ochii albaştri, reci şi sfredelitori.

Simţi o împunsătură şi privind în jos zări pumnalul pe care Renius îl ţinea în mâna stângă, atingându-l uşor pe stomac. Bătrânul schiţă un rânjet.

— Mulţi vor fi aceia care te vor urî atât de mult, încât te vor ucide cu ultima lor suflare. Sunt cei mai periculoşi dintre toţi. Se pot arunca în sabia ta, orbindu-te în acelaşi timp cu degetele. Am văzut o femeie făcând asta unui camarad al meu.

— De ce îl ura atât de mult? întrebă Marcus dându-se un pas înapoi, cu sabia încă în poziţie de apărare.

— Învingătorii vor fi întotdeauna detestaţi. E preţul pe care trebuie să-l plătim. Dacă eşti iubit, oamenii vor face ceea ce vrei tu, dar numai când vor dori ei. Dacă însă le va fi teamă de tine, vor face voia ta atunci când vrei tu. Deci, cum e mai bine: să fii iubit sau temut?

— Amândouă, spuse Gaius pe un ton serios.

Renius zâmbi.

— Vrei să spui adorat şi respectat, ceea ce este un lucru imposibil atunci când cucereşti pământuri noi trecându-le prin foc şi sabie. Viaţa nu-ţi va pune niciodată întrebări simple. Întotdeauna vor exista mai multe răspunsuri.

Băieţii păreau derutaţi şi Renius izbucni enervat:

— O să v-arăt eu ce înseamnă disciplina! O să vă arăt ceea ce deja aţi învăţat. Lăsaţi săbiile deoparte şi fiţi atenţi!

Bătrânul gladiator îi privi cu un ochi critic. Clopotul amiezii bătu pe neaşteptate şi el se încruntă, schimbându-şi imediat dispoziţia. Glasul îşi pierdu tonul autoritar şi pentru prima dată le vorbi încet şi calm:

— Ştiaţi că în oraş oamenii se răscoală de foame? Bande întregi distrug pământuri şi apoi se împrăştie ca şobolanii când cineva are destul curaj să-i întâmpine cu sabia. Ar trebui să fiu acolo, nu să mă joc cu copiii. Şi aşa v-am antrenat încă doi ani peste cât ne-a fost înţelegerea la început. Încă nu sunteţi pregătiţi, dar n-o să-mi mai irosesc bătrâneţea cu voi. Asta va fi ultima voastră lecţie. Se îndreptă spre Gaius, care privea hotărât înainte. Trebuia să mă întâlnesc aici cu tatăl tău ca să-i dau raportul. Oare ce vrea să spună faptul că a întârziat pentru prima dată în trei ani?

Gaius îşi drese vocea:

— Poate că răscoalele din Roma sunt mai grave decât ai crezut.

— Aşa e. Păcat că tatăl tău nu va fi aici să asiste la cea din urmă lecţie. Dacă el moare şi eu vă ucid, cine va moşteni moşia?

Gaius clipi încurcat. Poate că nu auzise bine. Cuvintele bărbatului sunaseră ca şi cum şi-ar fi comandat o tunică nouă.

— Unchiul meu, Marius, deşi acum e plecat cu Legiunea Primigenia. Nu se va aştepta la…

— Bună legiune, Primigenia. S-a descurcat de minune în Egipt. Atunci lui o să-i trimit nota de plată. Între timp o să-ţi fac pe plac. Tu vei fi stăpânul moşiei în absenţa tatălui tău. Când te simţi pregătit mă vei înfrunta de-adevărat, nu pentru exerciţii, nici n-o să ne luptăm până când unul din noi sângerează; vom pretinde pur şi simplu că astăzi trebuie să faci faţă unui atac al răsculaţilor pe străzile Romei. Voi lupta corect, iar dacă mă ucizi poţi considera că ai absolvit şcoala mea.

— De ce să ne ucizi după tot timpul în care ne-ai… îndrugă Marcus, încălcând regulile de disciplină prin faptul că vorbi neîntrebat.

— Cândva tot va trebui să înfruntaţi moartea. Nu pot să vă antrenez la nesfârşit. Trebuie să învăţaţi o ultimă lecţie despre cum să vă controlaţi teama şi furia.

Pentru o clipă Renius păru nesigur de spusele sale, apoi capul i se semeţi, iar „ţestoasa arţăgoasă”, cum îl porecleau sclavii, reveni cu o intensitate şi-o energie copleşitoare.

— Sunteţi ultimii mei elevi. Eu mă voi retrage în curând, aşa că reputaţia mea atârnă acum de bietele voastre căpăţâni. N-am să permit să nu aveţi un antrenament desăvârşit, ca apoi să-mi pătaţi numele cu faptele voastre. Numele meu este lucrul pe care mi l-am construit o viaţă întreagă. E prea târziu să mă gândesc că aş putea renunţa la el.

— Nu o să te facem de râs, murmură Marcus aproape ca pentru sine.

Renius îl repezi ţipând:

— Fiecare lovitură a ta mă face de râs! Ţii sabia ca un măcelar care jupoaie turbat carnea de pe un stârv de bou. Nu te poţi controla. Eşti dus de nas de cea mai simplă capcană şi dintr-odată ţi se scurge tot sângele din cap. Şi TU! Se întoarse către Gaius, care începuse să rânjească. Tu ai mintea în pantaloni, eşti mult prea uşuratic pentru a putea fi un roman adevărat. Te crezi nobil? Îmi îngheaţă sângele în vine când mă gândesc că tineri ca tine ajung să moştenească numele meu, oraşul acesta şi poporul întreg.

Lui Gaius îi pieri zâmbetul la aluzia despre sclava pe care Renius o biciuise în faţa lor pe motiv că le distrăgea atenţia, încă îi era ruşine pentru acea întâmplare şi simţi o furie crescândă înlăuntrul lui, în timp ce tirada continua.

— Gaius, ai voie să alegi care din voi se va duela primul. Asta va fi prima ta decizie tactică.

Renius se întoarse şi se îndreptă cu paşi mari către pătratul marcat pentru luptă, pavat cu mozaic pe terenul de antrenament. Începu mişcări de încălzire a muşchilor de la picioare, părând că nu bagă de seamă privirile năucite ale celor doi.

— A înnebunit, şopti Marcus. O să ne omoare pe amândoi.

— Încă ne joacă feste, spuse Gaius îndârjit. Ca atunci, la râu. Am să-l dobor. Cred că sunt în stare. Cu siguranţă n-o să refuz provocarea. Dacă aşa îi arăt că mi-am învăţat lecţia, fie. O să lupt cu propriile lui arme.

Marcus îşi privi prietenul şi văzu hotărârea din ochii lui. Ştia că, oricât de mult şi-ar fi dorit ca niciunul din ei să nu se lupte cu Renius, el era totuşi cel care avea cele mai multe şanse. Ştia că victoria nu avea să fie deloc uşoară, dar numai el era îndeajuns de rapid ca să-l ucidă pe bătrân, chiar dacă asta ar fi însemnat să piară la rândul său.

— Gaius, şopti. Lasă-mă pe mine primul.

Gaius îl privi în ochi, părând că vrea să-i ghicească gândurile.

— De data asta nu. Eşti prietenul meu. Nu vreau să văd cum te ucide.

— Nici eu pe tine. Eu sunt cel mai rapid dintre noi. Am mai multe şanse.

Gaius își relaxă umerii și zâmbi încordat.

— Nu e decât un moș neputincios. Mă întorc îndată.

Ajuns în fața bătrânului, Gaius adoptă poziția de luptă. Renius îl privi printre gene, cu ochii mijiți sub razele soarelui.

— De ce ai ales să te lupți primul?

Gaius ridică din umeri.

— Cu toții murim odată și-odată. E alegerea mea. Asta-i tot.

— Cum să nu! Începe, băiete! Să vedem dacă ai învățat ceva.

Începură să se miște unul în jurul celuilalt cu mișcări agile, cu săbiile trase sclipind în soare.

Renius simulă un atac cu o mișcare rapidă din umăr. Gaius îi ghici intenția și-l obligă pe bătrân să se dea un pas înapoi lovind cu vârful spadei. Armele se ciocniră și lupta începu. Atacară și parară loviturile, apoi își încrucișară săbiile, încordați și foarte aproape unul de celălalt. Cu o zvâcnire a mușchilor, bătrânul gladiator îl aruncă înapoi pe băiat, care se prăbuși în praf.

Pentru prima dată, chipul lui Renius rămase extrem de concentrat; pentru prima dată, nu se auzi vreo replică în batjocură. Gaius se ridică încet, recăpătându-și echilibrul. Era clar că nu putea câștiga apelând la forță.

Făcu doi pași repezi înainte și lovi scurt cu sabia, spărgând apărarea adversarului și tăind adânc în pielea maronie de pe pieptul lui Renius.

•

Bătrânul scoase un geamăt de uimire în timp ce băiatul își continua atacul, lovitură după lovitură. Fiecare înaintare era parată cu schimbări ușoare de poziție și cu mișcări de spadă. Era limpede că Gaius avea să fie în curând foarte obosit, o pradă numai bună de hăcuit.

Transpirația abundentă i se scurgea în ochi. Se simțea pierdut, incapabil să născocească mișcări noi prin care să păcălească vigilența acestui om de piatră care-i citea și-i para loviturile cu atâta ușurință. Împunse cu sabia și rată, pierzându-și echilibrul, în timp ce Renius întinse brațul drept și-și adânci lama spadei în vintrele lipsite de apărare.

Gaius simți cum îl părăsesc puterile. Picioarele păreau niște nuiele firave care se îndoiră sub greutatea trupului, elastice și nedureroase. Sângele stropi țărâna și culorile se șterseră împrejurul băiatului, înlocuite de bătăile puternice ale inimii și de imaginile care-i fulgerau în minte.

Renius privi spre el și Gaius văzu că ochii îi erau umezi. Oare plângea?

— Nu ești destul… de bun… rosti gladiatorul.

Renius înaintă, cu ochii înecaţi de durere.

Lumina soarelui fu blocată de o umbră. Marcus îşi vârî sabia sub gâtul zbârcit de vreme al bătrânului luptător. La un pas în spatele lui Renius, văzu cum acesta înţepeni de uimire.

— Ai uitat de mine, nu-i aşa?

O clipire de ochi ar fi fost de ajuns ca să curme viaţa ticălosului bătrân petrecându-şi repede lama peste gâtlej, dar Marcus zări trupul prietenului său şi înţelese că viaţa i se scurgea din vine. Se lăsă pentru o clipă pradă furiei care clocotea înlăuntrul lui şi ocazia unei morţi sigure dispăru când Renius se îndepărtă uşor şi-şi înălţă iar sabia plină de sânge. Ochii îi străluceau pe chipul ca de piatră.

Marcus îşi începu atacul, trecând peste apărarea bătrânului şi revenind fără ca acesta să apuce să reacţioneze. Dacă ar fi încercat o lovitură mortală, cu siguranţă i-ar fi reuşit, căci Renius stătea nemişcat, cu faţa aspră de încordare. Lovitura băiatului nu făcu însă decât să-l aducă din nou în simţiri.

— Nu poţi să mă ucizi nici măcar atunci când stau nemişcat în faţa ta? îl repezi Renius dându-i iarăşi târcoale, cu partea dreaptă către Marcus.

— Întotdeauna ai fost un prost. Eşti orgolios ca un prost! urlă Marcus, obligat să-i dea atenţie celui care-i vorbea, în timp ce prietenul său murea singur sub razele arzătoare ale soarelui.

Îşi lansă din nou atacul, şi gândul i se preschimbă în faptă. Loviturile cădeau de la sine, fără a fi cântărite, de neoprit. Rănile se căscară roşii pe trupul bătrân şi Marcus auzi sângele picurând în praf ca o ploaie de primăvară.

Renius nu mai avu timp să-i răspundă. Se apăra disperat, zguduit de ceea ce i se întâmpla, înainte de a-şi aşterne din nou pe chip masca de gladiator. Mişcările lui Marcus erau pline de supleţe şi bine echilibrate, erau mişcările unui luptător înnăscut, prea iuţi pentru a putea fi oprite.

În repetate rânduri, bătrânul îşi dăduse seama că parase o lovitură abia când auzea zăngănitul metalului; trupul i se mişca, reacţionând din instinct, iar mintea părea că e desprinsă de luptă.

Îşi putea auzi gândurile surde: „Sunt un bătrân nebun. Ăsta s-ar putea să fie cel mai bun elev pe care l-am antrenat vreodată, dar l-am ucis pe celălalt. I-am aplicat o lovitură de moarte”.

Braţul stâng îi atârna bălăbănindu-se, cu muşchiul umărului secţionat. Durerea era ca un ciocan care-l doborî brusc, sleindu-l de puteri ca şi cum

oboseala bătrâneţii ar fi pătruns în el deodată. Băiatul nu mai fusese nicicând atât de rapid; era ca şi cum priveliştea prietenului muribund ar fi deschis înlăuntrul lui uşi secrete.

Renius simţi cum îl părăsesc puterile şi gemu deznădăjduit. De multe ori i se întâmplase să vadă cum trupul cedează în faţa spiritului prea puternic. Se apăra fără vlagă, rotind lama tocită a sabiei, convins că o făcea pentru ultima oară.

— Încetaţi sau vă dobor pe loc! se auzi o voce necunoscută, joasă, dar care răsună clar în jur.

Marcus nu se opri. Fusese antrenat să nu reacţioneze la stimuli din afară. Nimeni şi nimic nu avea să-l priveze de acea victorie. Îşi încordă umerii, pregătindu-se să înfigă lama de fier.

— Arcul ăsta o să te ucidă, băiete! Pune sabia jos.

Renius îl privi pe Marcus în ochi, văzând în ei, pentru o clipă, licărind nebunia. *Ştia* că ţâncul avea să-l omoare. Apoi strălucirea dementă din ochi păli şi bătrânul îşi trase sufletul. Chiar dacă sângele îi curgea în vene încălzindu-i trupul, curtea îi părea rece; bătrânul îl urmări pe Marcus păşind încet în spate, ieşind din spaţiul de luptă, apoi întorcându-şi privirea către nou-venit. Rareori i se întâmplase lui Renius să fie atât de încredinţat de iminenţa morţii.

Într-adevăr, se zărea un arc şi vârful unei săgeţi care sclipea în soare. Cel care-l ţinea, fără niciun tremur al braţelor, în ciuda forţei de care avea nevoie ca să-l încordeze, era un bărbat încă mai bătrân decât Renius. Purta o robă aspră cafenie şi zâmbea cu jumătate de gură.

— Nimeni nu trebuie să moară astăzi, credeţi-mă. Puneţi armele deoparte şi lăsaţi-mă să chem doctorii şi să vă aduc băuturi reci.

Marcus se simţi dintr-odată copleşit de realitate. Sabia scurtă îi scăpă din mână în timp ce vorbea:

— Gaius, prietenul meu, e rănit. S-ar putea să moară. Are nevoie de ajutor.

Renius se prăbuşi într-un genunchi, nemaiputându-se ţine pe picioare. Sabia îi căzu din mâna neputincioasă şi pata de sânge se lăţi în jurul lui. Capul gladiatorului se plecă. Marcus trecu pe lângă el fără ca măcar să-l privească şi se îndreptă către locul unde zăcea Gaius.

— Văd că apendicele i-a fost străpuns, spuse bătrânul peste umăr.

— Atunci e ca şi mort. Când ţi se umflă apendicele e clar că eşti pe ducă. Doctorii noştri nu-l pot îndepărta.

— Eu am mai făcut asta odată. Cheamă sclavii din gospodărie să-l ducă pe băiat înăuntru. Adu-mi nişte pansamente şi apă încălzită.

— Eşti cumva vreun vindecător? întrebă Marcus căutând în ochii omului, după un strop de speranţă.

— Am mai învăţat câte ceva din călătoriile mele. Încă nu e totul pierdut.

Privirile celor doi se întâlniră, apoi Marcus se întoarse, încuviinţând în tăcere. Avea încredere în străin, deşi nu putea spune de ce.

Renius se lăsă pe spate cu mişcări greoaie. Nu era decât un bătrân hârşit, călit sub soarele Romei, dar atât de fragil totodată. Când întâlni privirea lui Marcus încercă să se ridice, tremurând.

Marcus simţi o mână poposindu-i pe umăr şi potolindu-i furia crescândă. Lângă el se afla Tubruk, cu faţa neagră de mânie. Un tremur uşor scutura braţul fostului gladiator.

— Linişteşte-te, băiete. Nu veţi mai lupta. I-am chemat pe Lucius şi pe doctorul mamei tale.

— Ai văzut şi tu? îngăimă Marcus.

Tubruk îşi încleştă şi mai tare degetele în umărul său.

— Doar sfârşitul. Am sperat că-l vei ucide, spuse mohorât, privind către locul unde Renius zăcea într-o baltă de sânge. Pe faţa lui Tubruk se citea neînduplecarea când se întoarse către nou-venit. Cine eşti, bătrâne? Vreun braconier? Asta este o proprietate privată.

Bătrânul se ridică agale şi-l privi pe Tubruk în ochi.

— Sunt doar un călător, un hoinar, spuse.

— O să moară? îl întrerupse Marcus.

— Cred că nu azi, îi răspunse bătrânul. N-ar fi cinstit să se întâmple asta odată cu sosirea mea… Doar sunt un musafir al casei acum, nu?

Marcus clipi derutat, încercând să-şi măsoare felul în care rostea vorbele, în ciuda durerii şi a furiei care-i mocneau în suflet.

— Nici măcar nu ştiu cum te cheamă, spuse băiatul.

— Sunt Cabera, răspunse bătrânul cu voce blândă. Liniştiţi-vă acum. Vă voi ajuta.

Capitolul 7

Gaius îşi recăpătă cunoştinţa, trezit de vocile furioase din încăpere. Capul îi atârna greu şi simţea slăbiciune în tot trupul, iar durerea din vintre i se răspândea în valuri, pulsând cu fiecare bătaie a inimii. Avea gura uscată, nu putea să vorbească şi nici să-şi deschidă ochii. Încercă să se scufunde iar în bezna caldă şi roşie, nevrând să revină la realitate.

— Am îndepărtat apendicele străpuns şi am legat vasele de sânge distruse. A pierdut o groază de sânge, aşa că va mai trece un timp până să se înzdrăvenească, dar e tânăr şi puternic.

Vocea unui străin. Oare era unul dintre doctorii de pe moşie? Gaius nu ştia răspunsul şi nici nu-i păsa. Din moment ce nu avea să moară, cel mai bine era să fie lăsat singur să se facă bine.

— Doctorul soţiei mele spune că eşti un escroc.

Ăsta era glasul tatălui său, fără nicio îndoială.

— El nu a vrut să opereze o rană ca asta, aşa că nu ai pierdut nimic, nu? Am mai scos apendicele şi altădată, nu este o operaţie mortală. Problema este febra cu care trebuie să se lupte singur.

— Eu aşa am învăţat. Întotdeauna când apendicele se umflă, plesneşte şi mori. Nu poate fi scos ca şi cum ai tăia un deget.

Lui Gaius i se păru că tatăl său era obosit.

— Şi totuşi, am făcut-o. Şi l-am pansat şi pe bătrân. O să-şi revină, dar n-o să mai poată lupta niciodată din cauza rănii de la umărul stâng. Nimeni n-o să moară. Ar trebui să dormi.

Gaius auzi paşii care traversară camera şi simţi pe fruntea umedă mâna caldă şi aspră a tatălui său.

— Este singurul meu copil. Cum aş putea să dorm, Cabera? Tu ai dormi dacă ai fi în locul meu?

— Aş dormi ca un prunc. Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă. O să veghez asupra lui, dar tu trebuie să te odihneşti.

Părea o voce blândă, dar nu mieroasă ca a doctorilor care vedeau de mamă-sa; avea un accent ciudat, totuşi plăcut.

Gaius se cufundă din nou în apele somnului, de parcă o povară grea îi fusese legată de trup. Vocile se auzeau departe, ca prin vis.

— De ce nu ai cusut rana? Am văzut multe răni făcute în luptă, dar le închidem şi le coasem…

— De asta grecilor nu le plac metodele mele. Rănii trebuie să i se îngăduie să-şi scurgă puroiul atunci când creşte febra. Dacă aş închide-o de tot, mizeria nu ar mai avea unde să se ducă şi i-ar otrăvi trupul. Atunci cu siguranţă ar muri, cum li se întâmplă aproape tuturor. Dar asta l-ar putea salva.

— Dacă moare, o să-ţi scot apendicele cu mâna mea!

Auzi un râs pe înfundate şi câteva cuvinte într-o limbă străină, care-i răsunară în minte lui Gaius ca prin vis.

— Ai avea ceva de lucru ca să-l găseşti. Uite cicatricea pe care o am de când tatăl meu mi l-a scos cu mulţi ani în urmă… şi a lăsat şi loc puroiului să iasă.

— Atunci mă încred în judecata ta. Vei avea mulţumirile mele şi chiar mai mult dacă trăieşte, rosti hotărât tatăl lui Gaius.

•

Băiatul se trezi sub atingerea rece a unei mâini pe frunte. Privirea sa întâlni doi ochi albaştri, strălucitori în contrastul lor cu pielea cafenie.

— Eu sunt Cabera, Gaius. Mă bucur că în sfârşit te întâlnesc şi mai ales într-un moment ca ăsta din viaţa ta. Am călătorit mii de kilometri de-ai voştri. Faptul că am ajuns aici când era mai mare nevoie de mine este de ajuns ca să mă facă să cred în zei, nu socoţi?

Gaius nu putu răspunde. Avea limba umflată şi tare. De parcă i-ar fi citit gândurile, bătrânul întinse mâna după un vas mic cu apă şi i-l apropie de buze.

— Bea puţin. Febra îţi arde umezeala din corp.

Cele câteva picături îi alunecară în gură, eliberând saliva vâscoasă care se adunase acolo. Gaius tuşi şi ochii i se închiseră iar. Cabera îl privi şi oftă. Se uită să vadă dacă mai era cineva prin preajmă şi apoi îşi puse mâinile bătrâne şi osoase pe rană, în jurul tubului de drenaj din care încă se mai scurgeau picături de lichid vâscos.

Din mâinile sale ieşi o căldură pe care Gaius o simţi până în vis. Undele ei i se împrăştiară în piept, apoi se cuibăriră în plămâni, curăţând lichidul.

Căldura aceea crescu până deveni aproape dureroasă, apoi Cabera îşi îndepărtă mâinile şi rămase nemişcat, cu respiraţia îngreunată.

Gaius deschise ochii din nou. Era încă prea slăbit ca să se mişte, dar senzaţia lichidului care circula în corp dispăruse, în sfârşit putea respira.

— Ce ai făcut? întrebă stins.

— Acum e mai bine, nu? Aveai nevoie de puţin ajutor, cu toate calităţile mele de chirurg.

Pe chipul bătrânului se zăreau cearcănele aduse de oboseală, dar ochii îi străluceau încă din adânciturile negre.

Băiatul simţi din nou mâna pe frunte.

— Cine eşti? şopti.

Bătrânul ridică din umeri.

— Nici eu nu sunt sigur de asta. Am fost cerşetor şi conducătorul unui sat. Aş spune că sunt un căutător de adevăruri, câte unul pentru fiecare loc în care ajung.

— O poţi ajuta pe mama?

Gaius îşi ţinea ochii închişi, dar putu auzi oftatul uşor al bătrânului.

— Nu, Gaius. Problema ei este în minte sau poate în suflet. Mă pricep un pic la durerea fizică, nimic mai mult. E mult mai simplu. Îmi pare rău. Dormi acum, băiete! Somnul este cel care vindecă cu adevărat, nu eu.

Întunericul se aşternu, ca la comandă.

•

Când se trezi din nou, Renius stătea pe pat, cu faţa la fel de inexpresivă ca întotdeauna. Gaius privi atent la înfăţişarea schimbată a dascălului. Umărul stâng îi era legat strâns de corp, iar pielea arsă de soare fusese cuprinsă de paloare.

— Cum te simţi, băiete? Nici nu ştii ce bine îmi pare să văd că-ţi e mai bine. Sălbaticul ăla bătrân trebuie să fie un vrăjitor.

Cel puţin glasul îi era acelaşi.

— Da, s-ar putea să fie. Mă mir să te văd aici după ce aproape că m-ai omorât, şopti Gaius, simţindu-şi inima bătându-i mai tare, pe măsură ce amintirile îi reveneau în minte.

Sudoarea îi răsări pe frunte.

— N-am vrut să te rănesc atât de tare. A fost o greşeală, îmi pare rău.

Bătrânul gladiator îl privi în ochi, găsind în ei iertarea pe care o căuta.

— Să nu-ţi pară rău. Amândoi suntem în viaţă. Chiar şi tu poţi greşi.

— Când am crezut că te-am ucis…

Durerea se aşternu pe chipul lui Renius. Gaius se strădui să se ridice şi, spre surprinderea lui, văzu că puterea îi revenea.

— Dar nu m-ai ucis. Voi fi mereu mândru să spun că tu ai fost acela care m-a antrenat. Să nu mai vorbim despre asta. Ce a fost a fost.

O clipă, Gaius fu surprins de ridicolul situaţiei în care un băiat de numai treisprezece ani îl consola pe gladiatorul încercat, dar cuvintele îi veneau uşor şi îşi dădu seama că afecţiunea lui pentru bărbatul acela era adevărată, mai ales acum, când îl ştia un om, nu doar un soldat perfect, făcut dintr-un material straniu şi dur.

— Tatăl meu mai este aici? întrebă, sperând că răspunsul avea să fie afirmativ.

Renius clătină din cap.

— A trebuit să se întoarcă în oraş, dar a vegheat lângă patul tău câteva zile, până când am fost siguri că eşti pe drumul cel bun. Răscoalele sunt din ce în ce mai numeroase şi legiunea lui Sulla a fost chemată înapoi ca să restabilească ordinea.

Gaius încuviinţă şi ridică pumnul strâns dinaintea ochilor.

— Mi-ar plăcea să fiu acolo, să văd legiunea intrând pe porţi.

Renius zâmbi observând entuziasmul tânărului.

— Cred că de data asta nu, dar vei avea timp să mai vezi oraşul când o să te faci bine. Tubruk e afară. Te simţi în stare să-l primeşti?

— Mă simt mult mai bine, am aproape aceeaşi vână ca de obicei. Cât timp am stat la pat?

— O săptămână. Cabera ţi-a dat ierburi ca să dormi. Dar chiar şi aşa, te-ai vindecat incredibil de repede şi crede-mă că am văzut o groază de răni la viaţa mea. Bătrânul zice că e clarvăzător. Eu cred că e ceva vrăjitorie la mijloc. Îl chem pe Tubruk.

Când Renius dădu să se ridice, Gaius îşi întinse mâna.

— O să mai rămâi aici?

Renius zâmbi, dar clătină din cap a negare.

— Antrenamentul s-a sfârşit. Mă retrag la căsuţa mea, să îmbătrânesc în linişte.

O clipă Gaius ezită.

— Ai… familie?

— Am avut una cândva, dar nu mai sunt de mult. O să-mi petrec serile cu ceilalţi moşnegi, turuind minciuni şi bând vin roşu bun. Dar o să te urmăresc şi pe tine. Cabera zice că eşti un om deosebit şi nu cred că diavolul ăsta bătrân se înşală prea des.

— Mulţumesc, spuse Gaius, neputând să exprime în cuvinte întreaga recunoştinţă pe care i-o purta gladiatorului.

Renius dădu din cap, apoi îi strânse mâna hotărât. Plecă şi încăperea păru deodată pustie.

Tubruk apăru în uşă, purtând pe buze un zâmbet vag.

— Arăţi mai bine. Ai culoare în obraji.

Gaius rânji, începând să se simtă din nou ca odinioară.

— Mă simt mai în putere. Am avut noroc.

— Nu e vorba de noroc. Cabera e răspunzător de însănătoşirea ta. E un om extraordinar. Cred că are vreo optzeci de ani. Cu toate astea, când fostul doctor al mamei tale s-a plâns de modul cum te-a tratat, Cabera l-a scos afară şi i-a tras o mamă de bătaie. N-am mai râs aşa de multă vreme. N-ai spune că zace atâta putere în braţele alea slăbănoage, plus că are şi o directă iute ca fulgerul. Trebuia să-l fi văzut! râse pe înfundate când îşi aduse aminte, apoi chipul îi deveni serios. Mama ta vrea să te vadă, dar m-am gândit că… ar suferi prea tare să te întâlnească până nu te faci bine. O s-o aduc mâine.

— Poţi să o aduci şi acum. Nu sunt obosit.

— Nu, eşti încă slăbit şi Cabera zice că nu trebuie să te extenuăm cu prea mulţi vizitatori.

Gaius rămase uimit că Tubruk accepta sfaturi de la altcineva.

Gladiatorul zâmbi din nou.

— Păi, după cum am spus, este un om nemaipomenit. Iar după tot ce a reuşit cu tine, tot ce spune el este sfânt, mai ales în ce te priveşte. L-am lăsat pe Renius să te vadă doar pentru că astăzi pleacă.

— Mă bucur că ai făcut asta. Nu mi-ar fi plăcut să las lucrurile neterminate.

— Şi eu am zis la fel.

— Mă mir că nu i-ai luat capul, spuse Gaius vesel.

— M-am gândit la asta, dar uneori, la antrenament, se mai întâmplă şi accidente. A mers prea departe, asta-i tot. Important este că e mândru de amândoi. Cred că ticălosul ăla bătrân chiar te place, probabil pentru că eşti la fel de încăpăţânat ca şi el.

— Marcus ce face? întrebă Gaius.

— Moare de nerăbdare să te vadă, normal. Poate o să-l convingi că n-a fost vina lui. Zice că ar fi trebuit să te oblige să-l laşi pe el să lupte primul, dar…

— A fost hotărârea mea şi nu-mi pare rău. Până la urmă am supravieţuit.

Tubruk pufni.

— Nu fi prea încrezător. Numai un miracol te-ar fi putut salva după o rană ca asta. Dacă nu era Cabera, nu ai fi trăit. Îi datorezi viaţa, să ştii. Tatăl tău a tot încercat să-l facă să accepte o răsplată, dar nu vrea să ia nimic. Tot ce doreşte e un adăpost. Încă nu-mi dau seama de ce e aici. Pare a crede… că noi trăim după voinţa zeilor şi că ei au vrut ca el să vadă cetatea glorioasă a Romei înainte de a fi prea bătrân.

Omul părea contrariat de afirmaţiile acelea şi Gaius se gândi că nu ar fi fost de niciun folos să-i vorbească de întâmplarea stranie a căldurii pe care o simţise izvorând din mâinile lui Cabera. Era un secret pe care avea să-l păstreze.

— Am să pun să-ţi aducă o supă. Vrei şi nişte pâine proaspătă?

Stomacul lui Gaius încuviinţă bucuros şi Tubruk plecă zâmbind din nou.

•

Renius nimeri cu greu şaua armăsarului. Braţul stâng îi era neputincios, iar durerea părea altfel decât cea pe care o cunoştea deja şi pe care o simţise de atâtea ori atunci când i se vindeca o rană adâncă.

Era mulţumit că niciun servitor sau sclav nu era prin preajmă ca să-i vadă neîndemânarea. Casa mare de pe moşie părea părăsită.

În cele din urmă, reuşi să-şi prindă picioarele strâns de trupul calului, puterea muşchilor susţinând greutatea. Chiar dacă era pe înserat, ar fi putut să ajungă în oraş înainte de lăsarea întunericului. Gândul acesta îl făcu să ofteze. Oare ce-l mai aştepta acum acolo? Avea să-şi vândă casa, deşi preţurile scăzuseră de când cu răscoalele. Poate că era mai bine să aştepte până când liniştea s-ar aşterne din nou în oraş. Acum că Sulla sosea cu legiunea sa în cetate, sigur urmau execuţii şi pedepse publice, dar până la urmă ordinea avea să fie restabilită. Se mai întâmplase şi altădată. Romanilor nu le plăcea să stea cu războiul la uşă. Se entuziasmau când auzeau de armatele zdrobite ale barbarilor, dar nimănui nu-i plăcea violenţa legii marţiale, când le era interzis să iasă din casă şi hrana era puţină. Cu siguranţă că…

Auzi un zgomot în spate şi firul gândurilor i se curmă.

Marcus îl privea calm.

— Am venit să-mi iau la revedere.

Aproape fără să-şi dea seama, Renius observă umerii dezvoltaţi şi statura impunătoare a tânărului. Cu siguranţă avea să devină cineva într-un viitor pe care bătrânul luptător nu avea să-l mai apuce.

Un fior îl străbătu la acest gând. Nimeni nu trăieşte o veşnicie. Nici Alexandru, nici Scipio, nici Hannibal, nici măcar Renius.

— Mă bucur că Gaius se vindecă, răspunse răspicat.

— Ştiu. Nu am venit să-mi arăt supărarea. Am venit să-mi cer iertare, răspunse Marcus, privind la nisipul de sub picioare.

Renius ridică din sprâncene.

Marcus trase adânc aer în piept.

— Îmi pare rău că nu te-am ucis, ticălos afurisit ce eşti! Dacă peste ani drumurile noastre se vor întâlni din nou, am să-ţi iau gâtul.

Renius se clătină în şa, de parcă vorbele l-ar fi lovit! Îi simţea ura şi asta îl amuza nespus de mult. Îi venea să bufnească în râs auzind ameninţările mucosului, dar îşi dădu seama că i-ar fi făcut un ultim dar elevului său dacă şi-ar fi ales cuvintele cu grijă.

— O asemenea ură te-ar putea ucide, băiete! Şi pe urmă nu vei mai fi aici ca să-l aperi pe Gaius.

— O să fiu întotdeauna lângă el.

— N-ai să poţi, dacă nu înveţi să te stăpâneşti. O să sfârşeşti ucis în vreo încăierare din nu ştiu ce bodegă împuţită dacă nu te linişteşti. Da, poate că ai fi reuşit să mă omori. La vârsta mea, puterea se scurge mai repede decât mi-ar plăcea mie să recunosc. Dar dacă ne-am fi întâlnit când eram tânăr, te-aş fi doborât mai uşor decât ai tăia spicele de grâu. Să ţii minte asta când vei da peste un tânăr care vrea să se afirme.

Renius rânji şi din spatele buzelor se iviră nişte dinţi ca de rechin, oferind o privelişte înfiorătoare.

— S-ar putea să aibă ocazia asta mai devreme decât crezi, spuse Cabera, făcându-şi apariţia parcă de nicăieri.

— Cum? Stăteai la pândă, diavol bătrân? spuse Renius, rânjind încă, deşi expresia feţei se destinse la vederea vindecătorului pe care ajunsese să-l respecte.

— Priveşte către oraş. Cred că în seara asta nu pleci nicăieri, continuă Cabera pe un ton serios.

Marcus şi Renius se întoarseră să privească dincolo de dealuri. Deşi Roma era ascunsă după valuri de pământ, o văpaie portocalie tot mai aprinsă se ridica spre cer, sub privirile îngrozite ale celor doi.

— Pe Jupiter! Au dat foc oraşului! răbufni Renius.

Oraşul lui iubit!

O clipă se gândi să dea pinteni calului; ştia că locul lui era acolo, pe străzi. Oamenii îl cunoşteau, putea să ajute la restabilirea ordinii. O mână rece îi atinse glezna. Coborându-şi ochii, întâlni privirile bătrânului Cabera.

— Viitorul mi se arată din când în când. Dacă pleci acum, până în zori eşti mort. Ăsta e adevărul.

Renius se foi în şa, iar armăsarul frământă nisipul cu copitele, simţind neliniştea stăpânului.

— Iar dacă rămân? întrebă răstit gladiatorul.

Cabera înălţă din umeri.

— Şi aici ai putea muri. Sclavii vin încoace să prade totul. Nu mai avem mult timp la dispoziţie.

La auzul acestor vorbe, Marcus rămase cu gura căscată. Pe moşie existau aproape cinci sute de sclavi. Dacă se răsculau, ar fi fost măcel. Fără a mai rosti vreun cuvânt, se repezi spre conac, strigând după Tubruk, care să dea alarma.

— Vrei o mână de ajutor ca să poţi descăleca de pe mândrul armăsar? întrebă Cabera, cu ochi mari şi inocenţi.

Renius făcu o grimasă, recăpătându-şi deodată obişnuita furie.

— Zeii nu ne spun ce va să fie, rosti el.

Cabera zâmbi cu tâlc.

— Şi eu am crezut asta o vreme. Când eram tânăr şi arogant socoteam că pot cumva citi în sufletele oamenilor, să văd cine sunt cu adevărat şi să prevăd ce au de gând să facă. Mi-au trebuit mulţi ani să ating acea umilinţă care să-mi îngăduie a şti că nu aşa se petrec lucrurile. Nu e ca şi cum ai privi printr-o fereastră la toate cele. Ci doar mă uit la tine şi spre oraş, şi presimt moartea. De ce nu? Mulţi oameni au puteri despre care alţii – cei care nu le posedă –, ar zice că sunt ireale. Priveşte lucrurile în felul ăsta, dacă te face să te simţi mai bine. Haide. Va fi nevoie de tine aici în seara asta.

Renius pufni.

— Presupun că ai făcut o groază de bani cu talentul ăsta al tău!?

— O dată sau de două ori. Banii nu-mi prea ţin tovărăşie. Ajung în mâinile negustorilor de vin, se duc pe femei uşoare şi pe jocuri de noroc. Tot ce am este experienţa mea de viaţă, care valorează mai mult decât banii.

După câteva clipe de gândire, Renius acceptă mâna întinsă, fără să-l surprindă deloc fermitatea strânsorii, mai ales după ce văzuse cum braţele

slăbănoage ale bătrânului încordaseră arcul acela greu în curtea de antrenamente.

— O să trebuiască să-mi ţii tu teaca, bătrâne! O să-mi fie bine fără sabie. Începu să-şi conducă armăsarul înapoi în grajduri, mângâindu-l pe bot şi şoptindu-i că vor porni mai târziu la drum, când tot freamătul avea să ia sfârşit. Se opri o clipă. Într-adevăr poţi vedea în viitor?

Cabera rânji, ţopăind amuzat de pe un picior pe altul.

— Vrei să ştii dacă o să mori sau nu aici, nu-i aşa? Asta mă întreabă toată lumea.

Renius redeveni pe dată morocănos ca întotdeauna.

— Nu, nu cred că vreau să ştiu asta. Ţine-o pentru tine, vrăjitorule! Conduse calul mai departe, fără să privească înapoi, cu umerii crispaţi de enervare.

Când dispăru din vedere, ochii lui Cabera se umplură de mâhnire. Îi plăcea Renius şi era mulţumit că vedea în el o urmă de omenie, în ciuda gloriei dobândite şi a banilor pe care îi câştigase în viaţă.

— Poate că ar fi trebuit să te las să pleci şi să te ofileşti încet alături de ceilalţi bătrâni, prietene, spuse ca pentru sine. Poate că ţi-ai fi găsit fericirea pe undeva. Dar dacă ai fi plecat, băieţii ar fi fost ucişi cu siguranţă, aşa că pot trăi cu păcatul ăsta.

Ochii îi erau trişti când se întoarse către porţile exterioare ale moşiei ca să le închidă. Se întreba dacă şi el avea să piară pe meleagurile acelea străine, neştiut de nimeni, dacă nu cumva spiritul tatălui său nu era undeva pe aproape, urmărindu-l. Decise că erau mai mari şansele să nu fie. Cel puţin tatăl său ar fi avut atâta minte cât să nu stea în bârlogul ursului, aşteptând să se întoarcă fiara.

•

În depărtare se auzi zgomot de copite. Cabera ţinu poarta deschisă, uitându-se să vadă cine se apropie. Oare era unul dintre atacatori sau vreun mesager de la Roma? Îşi blestemă slăbiciunea puterii de a vedea în viitor, care nu-i permitea decât priviri fugare şi niciodată ceva referitor la propria soartă. Se pomeni că ţine poarta în aşteptarea călăreţului, deşi nu avusese nicio prevestire. Viziunile cele mai clare erau acelea care nu aveau nicio legătură cu el. Probabil că zeii voiau să-i dea o lecţie, deşi se pare că era una irosită. Până la urmă, descoperise că nu putea să-şi trăiască viaţa ca un simplu spectator.

O dâră de praf negru se ridica în urma călăreţului abia vizibil în întunericul tot mai adânc al apusului.

— Ţine poarta! ordonă o voce.

Cabera ridică dintr-o sprânceană. „Dar ce credea că fac?”

Tatăl lui Gaius trecu printre porţi în tunet de copite. Avea faţa roşie şi hainele scumpe erau pătate de funingine.

— Roma este în flăcări, spuse şi sări de pe cal. Dar n-o să pună mâna pe casa mea! Imediat îl recunoscu pe Cabera şi-l bătu prieteneşte pe umăr. Ce face fiul meu?

— E bine. Am…

Glasul bătrânului se stinse, în timp ce bărbatul robust se îndepărtă în grabă ca să organizeze apărarea. Numele lui Tubruk răsună pe coridoarele casei.

Pentru o clipă, Cabera rămase încurcat. Viziunile se schimbaseră puţin: bărbatul cu care tocmai vorbise era o adevărată forţă a naturii. Poate că prezenţa sa ar fi fost tot ce trebuia ca să încline balanţa în favoarea lor.

Strigăte tot mai puternice se auziră pe câmpuri şi mintea i se goli din nou. Frustrat, Cabera se căţără pe zidul moşiei ca să vadă cu ochii ceea ce mintea nu reuşise să desluşească.

Deşi întunericul învăluise zarea, bătrânul văzu cum puncte de lumină cât un vârf de ac se adunară laolaltă, înmulţindu-se ca licuricii. Erau felinare şi torţe purtate de sclavi furioşi, cu sângele fierbând de văpaia care arsese oraşul. Deja îşi croiau drum către domeniul întins al lui Iulius.

Capitolul 8

Toţi slujitorii şi sclavii din gospodărie rămaseră devotaţi casei. Lucius, doctorul de pe moşie, îşi desfăcu pansamentele şi materialele de lucru, răspândindu-şi ustensilele înfiorătoare pe o bucată de pânză aşezată pe una din mesele de la bucătărie. Opri din drum pe doi dintre băieţii care slujeau aici; aceştia tocmai ce înşfăcaseră satârele ca să ajute în luptă.

— Voi rămâneţi cu mine. O să aveţi parte de sânge chiar aici.

Băieţii ezitară, dar Lucius era mai mult decât un vechi prieten de familie şi cuvântul lui fusese întotdeauna lege pentru ei.

Anarhia care la Roma era în floare nu se întinsese încă până la moşie.

Afară, Renius strânsese pe toată lumea în curte. Numără oamenii cu o mină sumbră. Erau douăzeci şi nouă de bărbaţi şi şaptesprezece femei.

— Câţi dintre voi aţi fost în armată? strigă.

Şase sau şapte mâini se ridicară.

— Voi aveţi prioritate la săbii. Restul, mergeţi şi căutaţi orice altceva cu care puteţi tăia sau zdrobi. Repede!

Ultima poruncă îi scoase pe oamenii îngroziţi din letargie şi îi făcu să se împrăştie. Cei care găsiseră deja arme rămaseră pe loc, cu feţele înnegurate de spaimă.

Renius se îndreptă către unul dintre ei, un bucătar gras care purta pe umăr un satâr uriaş.

— Cum te cheamă? îl întrebă.

— Cecilius, veni răspunsul. Când totul va lua sfârşit, voi povesti copiilor mei că am luptat alături de tine.

— Aşa să faci. Nu vom întâmpina un atac în plină forţă. Agresorii caută ţinte uşoare pe care să le siluiască şi să le jefuiască. Vreau să fac din moşia asta un loc prea greu de cucerit ca să merite efortul. Eşti slab de înger?

— Nu, domnule. M-am obişnuit să tai porcii şi viţeii, aşa că n-o să leşin pentru o picătură, două de sânge.

— Nu e acelaşi lucru. Porcii ăştia au săbii şi bâte. Nu sta pe gânduri. Loveşte la gât şi în vintre. Şi caută ceva pentru a para loviturile. Ceva care să ţină loc de scut.

— Da, domnule. Îndată.

Omul încercă un salut şi Renius se forţă să zâmbească, stăvilindu-şi pornirile în faţa manierelor necioplite. Îl urmări cu privirea în timp ce alerga

către conac şi-şi şterse de pe frunte primele broboane de sudoare. Ce straniu că oameni ca acesta puteau nutri un sentiment de devotament pe când mulţi alţii îl călcau în picioare numai la auzul cuvântului „libertate”. Dădu din umeri cuprins de silă. Unii oameni nu sunt decât nişte animale, iar alţii vor rămâne… oameni.

Marcus intră în curte cu sabia scoasă din teacă. Zâmbea.

— Ţi-ar plăcea să-ţi stau prin preajmă Renius? Să-ţi acopăr flancul stâng?

— Dacă aş avea nevoie de ajutor, căţelandrule, să fii sigur că ţi l-aş cere. Dar până atunci du-te la poartă şi fii cu ochii în patru. Strigă-mă când poţi să-mi dai nişte cifre.

Marcus repezi un salut, mai precis decât al bucătarului, dar care totuşi ţinu prea mult. Renius simţi obrăznicia gestului şi pentru o clipă se gândi să-i rupă gura ţâncului. Dar nu, acum chiar avea nevoie de încrederea prostească în sine a tinereţii. Şi oricum, avea să afle destul de curând ce înseamnă să ucizi.

Când bărbaţii se întoarseră, îi trimise pe poziţii de-a lungul zidurilor. Erau prea puţini, dar se încredea în ceea ce-i spusese lui Cecilius. Fără îndoială că dependinţele aveau să fie arse; poate că aveau să piardă grânele şi animalele urmau să fie măcelărite, dar casa nu avea să merite prăpădul pe care l-ar fi produs asaltul asupra ei. O armată i-ar fi asediat şi cucerit în doar câteva minute, ştia asta, dar atacatorii lor nu erau decât nişte sclavi ameţiţi de vinul furat şi de gândul la libertatea care oricum avea să se risipească în zori. Un singur bărbat în putere, o sabie bună şi o fire nemiloasă ar fi fost de-ajuns să ţină piept gloatei.

Încă nu se vedea nici urmă de Iulius sau de Cabera. Fără îndoială că tatăl lui Gaius îşi punea platoşa, se echipa complet. Dar unde era vraciul cel bătrân? Arcul lui s-ar fi putut dovedi foarte de folos în primele minute de măcel.

Zgomotul făcut de bărbaţii de pe ziduri semăna cu flecăreala unui cârd de gâşte nervoase.

— Linişte! îi repezi Renius. Primul care mai vorbeşte o să aibă de-a face cu mine!

Când tăcerea se aşternu brusc, se auziră din nou ţipetele şi urletele sclavilor de pe câmpuri.

— Trebuie să ascultăm ce se petrece afară. Faceţi linişte şi mai încălziţi-vă muşchii. Păstraţi distanţa faţă de cel de lângă voi, ca să puteţi schimba

direcţia fără să-l răniţi.

Oamenii se îndepărtară unul de altul, rupând micile grupuri care se formaseră din nevoia de apropiere. Teama se citea în ochii tuturor. Renius blestemă în şoaptă. Dac-ar fi avut chiar şi numai zece oameni buni din legiunea în care luptase ar fi putut ţine piept atacatorilor până în zori. Pe când ăştia nu erau decât nişte copii cu beţe şi cuţite. Trase adânc aer în piept, încercând să-şi aleagă cuvintele menite a-i încuraja. Chiar şi legiunile de fier avuseseră nevoie de discursuri care să le îmbărbăteze şi să le dea curajul de a ucide.

— Nu aveţi unde să fugiţi. Dacă gloata trece de voi, toţi cei din casă vor muri. Asta este responsabilitatea pe care o aveţi. Nu trebuie să vă părăsiţi posturile; şi aşa suntem destul de puţini. Zidul nu are mai mult de un metru jumătate, exact lungimea unui pas mai hotărât. Ţineţi minte, dacă faceţi mai mult de un pas înapoi, veţi cădea.

Îi urmări cu privirea în timp ce se foiau pe zid, verificându-i fiecare lăţimea. Faţa i se înăspri.

— Am să pun oameni în curte ca să se ocupe de toţi cei care vor trece de zid. Nu vă uitaţi în jos, chiar dacă vedeţi că propriii prieteni vă sunt ucişi.

Cabera ieşi din casă, cu arcul în mână.

— Aşa le dai tu curaj? Crezi că imperiul ăsta pe cuvinte ca astea a fost clădit? mârâi bătrânul.

Renius îl privi încruntat.

— N-am pierdut niciodată o bătălie, nici în război, nici în arenă. Niciun om nu a dezertat vreodată şi nici nu a cedat sub comanda mea. Cine fuge va trebui să treacă de mine.

— Eu n-am să fug.

Vocea lui Marcus săgetă liniştea serii.

Renius îi întâlni privirea, citind în ea nebunia pe care o cunoştea deja.

— Nici eu, Renius, spuse un altul.

Ceilalţi încuviinţară cu toţii, murmurând că mai degrabă ar muri decât să fugă, deşi feţele unora erau încă boţite de spaimă.

— Copiii, fraţii şi părinţii voştri vă vor întreba cum aţi luptat. Fiţi siguri că o să-i puteţi privi în ochi.

Capetele încuviinţară şi umerii se ridicară mai semeţ.

— Aşa e mai bine, mârâi din nou Cabera.

Iulius îşi făcu apariţia pe uşa ce dădea spre curte. Platoşa şi jambierele unse îi străluceau, iar teaca se legăna în ton cu paşii. O expresie sălbatică i

se citea pe faţă, trădând furia clocotitoare din interior. Bărbaţii de pe zid se întoarseră cu spatele la el, privind peste câmpuri.

— Voi tăia capul tuturor celor care vor fi în afara acestor ziduri! urlă Iulius.

Cabera scutură repede din cap, nevoind să-l contrazică în auzul tuturor oamenilor.

— Domnule, şopti. Cu toţii au prieteni afară. Sunt bărbaţi şi femei cumsecade, care au căzut în capcană sau sunt neputincioşi să se opună. O ameninţare ca asta le afectează moralul.

— Asta şi vreau! Toţi cei care nu vor fi între aceste ziduri vor fi ucişi şi-am să le pun capetele grămadă pe poartă! Asta e casa mea şi Roma este urbea mea! Îi vom opri pe ticăloşii care au ars case şi-i vom împrăştia în cele patru zări! Ai înţeles, om nebun ce eşti?

Furia îi crescu tot mai mare, ca un foc de paie înteţit de vânt. Renius şi Cabera îl urmăriră înmărmuriţi în timp ce se căţără pe zid, străbătându-i lungimea, urlând noi ordine şi înfierând lipsa de disciplină.

— Pentru un politician, are un mod de abordare destul de neobişnuit, spuse Cabera încet.

— Roma e plină de oameni ca el. Imperiul ăsta n-a fost clădit pe discursuri inutile şi pe vorbe goale, prietene.

Renius afişă acelaşi zâmbet de rechin, apoi se îndreptă către un grup de femei care aşteptau, şoptind între ele.

— Cu ce putem fi de folos? întrebă o sclavă.

O recunoscu. Era fata pe care o biciuise cu multe luni în urmă, pe motiv că le distrăgea atenţia băieţilor de la antrenament. Da, îşi aminti că o chema Alexandria. Pe când celelalte femei se făcuseră mici în faţa lui, aşa cum se cuvenea sclavelor casei, fata aceasta îl privea în ochi în aşteptarea răspunsului.

— Aduceţi nişte cuţite. Dacă trece careva de zid, trebuie să tăbărâţi asupra lui şi să-l înjunghiaţi până la ultima suflare.

Un icnet de spaimă se ridică dinspre câteva femei mai în vârstă, uneia dintre ele părând chiar a-i veni rău.

— Vreţi să fiţi violate şi ucise? Pe toţi zeii, femeie, nu ţi-am cerut să stai pe zid, doar să ne aperi spatele! Şi aşa sunt prea puţini bărbaţi; n-am cum să mai dau câţiva jos să ne apere!

Nu le putea răbda slăbiciunea felului de-a fi. În pat sunt bune, dar dacă ai nevoie de ele… să te ferească zeii!

Alexandria încuviinţă.

— Vom aduce cuţite. Şi mai avem şi un topor de rezervă în grajduri, dacă nu cumva l-a luat altcineva. Repede, Suzana, du-te de le caută!

O femeie mai în vârstă, încă palidă, dădu fuga să îndeplinească porunca.

— Ce să mai aducem? Apă, săgeţi, foc?

— Nimic! se stropşi Renius, pierzându-şi răbdarea. Asiguraţi-vă doar că ucideţi pe oricine pătrunde în curte. Înfigeţi-i cuţitul în beregată înainte să aibă timp să reacţioneze. O să cadă de la trei metri, aşa că va fi un moment de slăbiciune, şi atunci trebuie să atacaţi.

— N-o să vă dezamăgim, domnule, răspunse Alexandria.

O mai privi o clipă, de-ajuns cât să zărească în ochii ei scânteia de ură care se citea dincolo de înfăţişarea calmă. După cum părea, bătrânul avea mai mulţi duşmani între ziduri decât în afara lor.

— Aşa să faceţi! spuse tăios şi apoi se răsuci pe călcâie.

Bucătarul se întorsese cu o farfurie mare de metal prinsă de piept. Era caraghios de entuziasmat dar Renius îl bătu pe umăr, apoi îl trimise să se alăture celorlalţi.

Tubruk stătea lângă Cabera, ţinând în mâinile mari un arc strunit.

— Bătrânul Lucius se descurcă de minune cu arcul, dar acum e la bucătărie, se pregăteşte pentru răniţi, spuse Tubruk încruntat.

— Adu-l afară. Poate să se-ntoarcă la bucătărie mai târziu, după ce îşi face treaba aici, îi spuse Renius fără să-l privească.

Cerceta zidurile, observând poziţiile oamenilor, în căutarea punctelor slabe. Nu aveau cum să reziste unui atac în forţă, aşa că se rugă la zeii casei ca sclavii să nu fie în stare de aşa ceva.

— Sclavii vor avea arcuri? îl întrebă pe Tubruk.

— Probabil unul sau două pentru prins iepuri. Pe toată moşia nu există niciun arc ca lumea, în afara de ăsta şi cel al lui Cabera.

— Bine. Altfel ne-ar doborî pe toţi. O să trebuiască să luminăm curtea cu torţe destul de curând, să dăm oamenilor vizibilitate. Îşi vor dezvălui astfel poziţiile, dar nu pot lupta în întuneric. Nu ei.

— S-ar putea să te surprindă, Renius. Numele tău are încă putere asupra lor. Ţii minte ce de lume a venit la jocuri? Fiecare bărbat prezent aici va avea ce povesti urmaşilor săi dacă supravieţuieşte.

Renius pufni.

— Mai bine te-ai duce pe zid. E un loc gol pe partea din lateral.

Tubruk scutură din cap.

— Toţi ceilalţi te văd ca pe un lider, ştiu asta. Până şi Iulius va asculta de porunca ta când o să-şi vină în fire. O să stau lângă Marcus, să-l pot apăra, dacă-mi dai voie.

Renius îl privi lung. Chiar toate mergeau anapoda? Bucătari graşi, fete cu cuţite, copii aroganţi! Şi acum, colac peste pupăză, ordinele îi erau ignorate chiar înainte de luptă. Îşi repezi pumnul drept, prăvălindu-l pe Tubruk în ţărână. Acesta rămase nemişcat; Renius nu-l învrednici cu vreo privire şi se întoarse către Cabera.

— Când se trezeşte, spune-i că băiatul e-n stare să-şi poarte singur de grijă. Ştiu asta. Spune-i să-şi ocupe postul sau îl omor.

Cabera zâmbi cu ochii lui mari, dar chipul bătrânului rămase întunecat. În depărtare se auzi deodată zgomot de metal izbit. Larma crescu în valuri şi strigătele răsunară în noaptea adâncă. Torţele fură aprinse tocmai când primii oameni ajunseră la zid. În urma lor, veneau alte sute de sclavi, de la Roma, pârjolind totul în cale.

Capitolul 9

Lupta aproape că se termină înainte de a începe. Aşa cum prevăzuse Renius, gloata de sclavi sălbatici care se înşirase de-a lungul zidurilor de pe moşie habar nu avea cum să treacă de apărătorii înarmaţi şi se învârtea de colo-colo, zbierând în derută. Deşi ar fi fost o ocazie perfectă pentru arcaşi, Renius le făcuse semn să aştepte lui Cabera şi lui Lucius care urmăreau totul cu arcurile pregătite şi cu ochi nemiloşi. Încă mai exista o şansă ca sclavii să caute o pradă mai uşor de obţinut şi poate că săgeţile le-ar fi înteţit ura, transformând-o într-o furie oarbă.

— Deschideţi porţile! strigă un om din mulţimea purtătorilor de torţe.

Cu luminile care licăreau în noapte, ai fi putut crede că era vreo sărbătoare, dacă nu vedeai chipurile crunte ale atacatorilor. Renius îi urmări, cântărindu-şi şansele. Din spate veneau tot mai mulţi, mai mulţi decât putea cuprinde o moşie precum aceea. Toată pleava Romei îngroşa rândurile mulţimii, fără nimic de pierdut, aducând cu ei ura şi violenţa, acolo unde ar fi putut domni pacea. Cei din faţă erau împinşi înainte şi Renius ridică braţul, pregătit să dea semnalul pentru ca arcaşii lor răzleţi să-şi trimită primele săgeţi în bulucul de oameni. Nu aveau cum să rateze de la o distanţă aşa de mică.

Un bărbat păşi în faţă, ieşind din mulţime. Era foarte voinic şi-şi etala ostentativ barba groasă şi neagră care-i dădea o înfăţişare de barbar. Poate că numai cu câteva zile înainte cărase supus pietrele într-o carieră sau antrenase caii vreunui stăpân mai îngăduitor. Acum avea pieptul stropit de sângele altcuiva şi pe chip purta un rânjet de ură, iar ochii îi sticleau în flacăra torţei.

— Voi, de pe ziduri! Sunteţi sclavi ca şi noi. Ucideţi-i pe cei care se cred deasupra voastră. Omorâţi-i pe toţi şi veţi fi prietenii noştri.

Renius îşi coborî braţul şi Cabera slobozi o săgeată în gâtul bărbatului.

În liniştea care se aşternu, Renius urlă către gloata de sclavi:

— Asta o să primiţi de la mine! Sunt Renius şi nu veţi trece de mine. Mergeţi acasă şi aşteptaţi-vă dreptatea!

— Asta-i dreptate? se auzi un strigăt de furie.

Un alt bărbat alergă către ziduri şi sări să se prindă de marginea înaltă. Sosise momentul. Gloata urlă şi se repezi înainte.

Puţini aveau săbii. Ca şi ei, cei mai mulţi se înarmaseră cu ce găsiseră la îndemână, iar alţii nu purtau cu sine decât furia nebună. Renius îl ucise pe primul venit cu o lovitură aplicată direct în gât, neluând în seamă degetele tremurânde care-i răcâiau platoşa. De-a lungul meterezelor ţipetele înecau zgomotul făcut de armele ce se izbeau. Renius îl văzu pe Cabera renunţând la arc şi ridicând în loc un pumnal fioros cu care înjunghia şi apoi sărea înapoi, lăsând trupurile să cadă peste camarazii de dedesubt. Bătrânul strivea în picioare degetele care se agăţau tot mai lesne de ziduri pe măsură ce trupurile morţilor serveau de sprijin noilor agresori.

Renius simţi cum îl învăluie ameţeala. Ştia că umărul îi cedase iar, căci îl încerca un val brusc de căldură venind de sub bandaje, însoţit de o durere usturătoare. Strânse din dinţi, apoi înfipse sabia în stomacul unui bărbat, aproape pierzând-o printre maţele slinoase, în timp ce omul se rostogolea pe spate. Un altul îi luă locul, apoi încă unul, iar Renius nu le mai putea vedea sfârşitul. Fu pocnit cu o bucată de lemn care-l lăsă năuc pentru o clipă. Se clătină înapoi ameţit, încercând să-şi adune puterile pentru a-şi ridica sabia ca să-l întâmpine pe următorul atacator. Îl dureau muşchii şi sentimentul de epuizare pe care îl simţise atunci când se lupta cu Marcus se întoarse.

— Sunt prea bătrân pentru asta, mârâi, scuipând sânge pe gură.

Întrezări o mişcare în stânga şi se întoarse pentru a para, însă prea încet. Era Marcus, care-i rânjea. Era acoperit de sânge şi arăta ca un demon coborât din miturile străvechi.

— Sunt un pic îngrijorat că nu mă pot apăra singur. Ai putea să ţii un ochi deschis pentru mine? Să-mi dai de ştire când e vreun pericol?

În timp ce vorbea împinse cu umărul un bărbat care încerca să se ridice în picioare. Omul căzu rău, rostogolindu-se direct în cap, cu un ţipăt.

— Ţi-am spus să nu-ţi părăseşti postul.

Renius îşi trase răsuflarea, încercând să nu-şi arate slăbiciunea.

— Ai fi fost ucis. Această onoare îmi aparţine. Nu merită s-o risipesc atât de uşor pe nişte lepădături ca astea, nu crezi?

Arătă către cealaltă parte a porţii, unde Cecilius, căruia cei mai mulţi îi ziceau, simplu, Bucătarul, spinteca în jur ca în transă, cu un rânjet imens pe buze.

— Veniţi la mine, porci şi vite ce sunteţi! O să vă tai în bucăţele!

Sub stratul de grăsime sigur avea ceva muşchi, căci mânuia satârul uriaş de parcă era un vreasc.

— Îi ţine-n loc Bucătarul pentru mine. De fapt, se distrează cum nu s-a distrat în viaţa lui, continuă vesel Marcus.

Trei bărbaţi se năpustiră deodată asupra zidului, sărind de pe grămada de trupuri, care ajunsese deja la jumătatea înălţimii. Primul ridică o sabie asupra lui Marcus, dar băiatul îşi adânci dintr-o parte spada în pieptul bărbatului şi acesta căzu sub izbitura sălbatică pe bolovanii din curte. Pe al doilea îl execută cu o lovitură prin întoarcere, care nimeri la nivelul ochilor, tăind prin carne şi oase. Sclavul muri pe loc.

Al treilea atacator striga de bucurie pe măsură ce se apropia de Renius. Ştia de renumele bătrânului şi în mintea sa deja îşi închipuia povestea pe care avea s-o spună prietenilor. Dar gladiatorul ridică sabia spărgând apărarea bărbatului şi despicându-i pieptul.

Renius îl lăsă pe bărbat să cadă şi lama îi rămase în mână, scăldată în sânge. Îl durea din nou braţul stâng, dar de data asta suferinţa era mult mai adâncă. Pieptul îi era săgetat de durere şi scoase un geamăt.

— Eşti rănit? îl întrebă Marcus fără să-şi ia ochii de la zid.

— Nu, du-te înapoi la locul tău, îl repezi Renius şi faţa îi deveni galbenă ca de ceară.

Marcus îl privi îndelung.

— Cred că o să mai stau puţin, spuse încet.

Tot mai mulţi oameni se năpusteau pe ziduri şi sabia îi dansa, alunecând de la o beregată la alta fără oprire.

Tatăl lui Gaius abia îi observa pe cei care-i cădeau sub sabie. Lupta aşa cum învăţase: se năpustea asupra adversarului, para şi apoi lovea. Grămada de cadavre creştea tot mai mare la baza porţii. O voce interioară îi spunea că ar fi trebuit să cedeze până acum. Nu erau decât nişte sclavi. N-aveau nevoie să treacă de zid. De ce nu se opreau? Când totul avea să se termine, era hotărât să înalţe zidul cu încă un stat de om.

Păreau că i se aruncă în sabia plină de sânge, împroşcând zidurile şi porţile, împroşcându-l pe el. Îl dureau umerii şi braţul îi era de plumb. Numai picioarele erau încă puternice. Cu siguranţă aveau să cedeze curând, aveau să caute alte locuri de prădat. Împingea, se apăra şi iar lovea. Intrase în ritmul dătător de moarte al legionarului, dar tot mai mulţi se căţărau pe grămada de carne fără viaţă ca să pătrundă înăuntru. Îşi rupsese vârful sabiei în oase şi în tăişul altor arme, şi abia îl zgârie pe bărbatul care-i sări dinainte. Un pumnal îi străpunse muşchii tari ai abdomenului, făcându-l să

geamă străbătut de durere, apoi îl lovi pe atacator peste falcă până ce acesta căzu mort.

Alexandria stătea în curte într-o beznă totală. Celelalte femei plângeau în tăcere. Una se ruga. Fata observă că Renius era epuizat şi fu dezamăgită când Marcus interveni să-l salveze. Se întreba de ce o făcuse şi privi îndelung la contrastul dintre cei doi. De o parte stătea luptătorul cărunt, veteranul a o mie de războaie, acum lent şi rănit. De cealaltă parte stătea Marcus, un asasin agil, care hăcuia zâmbind la sclavii care-i cădeau sub tăiş. Nu conta că aveau săbii sau bâte. În faţa lui păreau neputincioşi. Îi dobora dintr-o lovitură. Văzu un om care nu-şi dădea seama că moare. Sângele îi ţâşnea şuvoaie din piept, dar el lovea în continuare sălbatic, folosindu-se de o lance ruptă.

Era straniu. Alexandria se strădui să vadă faţa omului şi surprinse chiar clipa fatală în care bărbatul simţi durerea, vestindu-i astfel întunericul de veci.

Toată viaţa auzise poveşti despre putere şi glorie, iar acum luptătorii păreau că se măcelăresc între ei ca nişte stafii desprinse de realitate. Se aşteptase să vadă momente de sacrificiu de sine şi de curaj în faţa morţii, dar de acolo de jos, din umbră, nu zărea nimic de acest fel.

Era clar, pentru bucătar lupta reprezenta o distracţie. Începuse chiar să cânte un cântec vulgar despre o zi la piaţă şi nişte fete drăguţe, mai mult ţipând decât cântând, în timp ce-şi afunda satârul în mădularele nefericiţilor. Pe măsură ce bărbaţii cădeau sub loviturile lui, cântecul îi era tot mai răguşit.

În stânga ei, unul dintre apărători căzu în curte, lângă intrare. Nu încercă în niciun fel să se protejeze la contactul cu pământul şi capul i se zdrobi de o piatră cu un zgomot surd. Alexandria se cutremură şi, prin întuneric, apucă umărul unei alte femei. Oricine ar fi fost, suspina încet, însă nu aveau vreme pentru asta.

— Repede, o să pătrundă prin breşă! spuse Alexandria cu glas şuierat, apoi o trase pe femeie după ea, nefiind sigură dacă putea să ducă de una singură sarcina la bun sfârşit.

Pe măsură ce se îndepărtară, o bufnitură surdă se auzi din altă parte a zidului, urmată de strigăte de victorie. Un alt bărbat se prăvăli, agăţându-se o secundă, înainte de a-şi da drumul de tot.

Se învârti sălbatic pe loc, întruchiparea unui coşmar sângeros, iar ochii îi scânteiară, înţelegând că nu avea adversari care să-l atace; exact atunci

Alexandria se năpusti asupra lui şi-i înfipse cuţitul în inimă. Viaţa se scurse din el cu un geamăt, în vreme ce un alt atacator lovi pietrele din apropiere. Zgomotul gleznei cedând la contactul cu pământul se auzi atât de tare, încât acoperi tumultul de dincolo de ziduri. Suzana, de obicei atât de grijulie cu pregătirea mesei stăpânului pentru banchete, îşi petrecu acum cuţitul subţire peste beregata bărbatului, apoi se îndepărtă, lăsându-l în urmă, tremurând spasmodic.

Alexandria privi la cercul luminat de torţe de deasupra. În sfârşit aveau lumină! Era groaznic să mori în întuneric.

— Aduceţi mai multe torţe aici! ţipă, sperând că avea să-i răspundă cineva.

Nişte braţe o apucară din spate şi capul îi fu răsucit într-o parte. Se încordă în aşteptarea momentului de agonie, dar greutatea de pe umeri dispăru brusc. Se întoarse şi o văzu pe Suzana ţinând în mână cuţitul acoperit de sânge proaspăt.

— Fii tare, dragă! Noaptea încă nu s-a sfârşit.

Suzana zâmbi şi Alexandria depăşi momentul de panică. Cercetă curtea în căutarea altor intruşi şi aproape că nici nu clipi când un apărător căzu de pe zid, izbind pământul cu un ţipăt. De data asta, trei bărbaţi pătrunseră prin spărtură şi în urma lor se mai zăreau încă doi, zbătându-se să urce peste trupurile alunecoase.

Toate femeile îşi scoaseră cuţitele, ale căror lame străluciră în lumina torţelor. Înainte ca ei să desluşească ceva în întuneric, femeile tăbărâră pe ei, înjunghiindu-i.

•

Gaius se trezi cu un tresărit. Aurelia stătea pe marginea patului, ţinând în mână o cârpă umedă pe care i-o apăsa pe frunte, murmurând un cântecel. În depărtare auzi ţipete şi zgomote clare de luptă. Cum de nu se trezise? Cabera îi dăduse o băutură caldă de cum se înnoptase. Trebuie că pusese ceva în ea.

— Ce se întâmplă, mamă? Aud zgomote de luptă!

Aurelia îi zâmbi trist.

— Taci, dragul meu. Nu trebuie să te oboseşti. Eşti pe moarte şi am venit să-ţi alin ultimele clipe.

Lui Gaius i se scurse pentru o clipă sângele din obraji. Apoi îşi reveni: se simţea slăbit, dar era bine.

— Nu sunt pe moarte. Mă însănătoşesc. Dar spune-mi, ce se întâmplă în curte? Trebuie să ies afară!

— Şşşt! Ştiu că au spus că te înzdrăveneşti, dar m-au minţit. Linişteşte-te, o să-ţi răcoresc fruntea.

Gaius o privi întristat. Toată viaţa, neputinţa asta stupidă ieşise mereu la suprafaţă, trăgând înapoi femeia ageră şi plină de viaţă care îi lipsea atât de mult. Se înfioră prevăzând criza care avea să urmeze dacă ar fi spus vreun cuvânt greşit.

— Vreau să simt răcoarea nopţii pe piele, mamă. Pentru ultima dată. Te rog să pleci ca să mă pot îmbrăca.

— Sigur, dragul meu. Acum că mi-am luat la revedere, mă pot întoarce în camera mea, preabunul meu fiu. Râse prosteşte, apoi oftă de parcă purta o mare povară în suflet. Tatăl tău e afară. Se lasă ucis în loc să aibă grijă de mine. Niciodată nu m-a îngrijit cum se cuvine. De ani de zile nu a mai făcut dragoste cu mine.

Gaius nu ştiu ce să zică. Se ridică în capul oaselor şi închise ochii, străbătut de un val de slăbiciune. Nici măcar nu putea să ţină pumnul strâns, dar trebuia să afle cu orice preţ ce se întâmpla afară. De ce nu era nimeni prin preajmă? Oare se găseau cu toţii în curte? Chiar şi Tubruk?

— Te rog, mamă, pleacă. Trebuie să mă îmbrac. Vreau să-mi petrec ultimele clipe afară.

— Înţeleg, iubirea mea. Adio.

Îl sărută pe frunte şi ochii i se umplură de lacrimi, apoi Gaius rămase din nou singur în mica încăpere.

Pentru o clipă, fu tentat să se prăbuşească în perne pur şi simplu. Îşi simţea capul mare şi greu; înţelese că medicamentul pe care i-l dăduse Cabera l-ar fi ţinut adormit până dimineaţă dacă mama lui nu ar fi avut încă o dată o idee ciudată. Încet, îşi scoase picioarele de sub aşternut şi le sprijini de podea. Era slăbit. Dar mai întâi trebuia să se îmbrace. Toate la timpul lor.

•

Tubruk ştia că nu mai putea rezista mult timp. Încerca deznădăjduit să acopere golul lăsat de doi bărbaţi care luptaseră alături de el. Alerga în stânga şi în dreapta, ajungând aproape în ultima clipă ca să oprească atacul celor care se căţărau după ce el îi ucidea pe cei din faţa lor. Respira cu greutate şi, cu toată priceperea lui, ştia că moartea era aproape.

De ce nu renunţau? La naiba cu toţi zeii, trebuiau să renunţe odată! Se blestemă că nu organizase apărarea de rezervă, dar chiar nu avusese cu cine.

Zidurile, singura apărare a moşiei, erau acum pe punctul de a fi copleşite cu totul. Alunecă într-o baltă de sânge şi căzu rău, cu respiraţia tăiată. Un pumnal îl lovi în coaste, apoi simţi un picior murdar apăsându-l pe cap şi încercând să-i zdrobească faţa. Îl muşcă pe atacator, apoi auzi un ţipăt în depărtare. Reuşi să se ridice într-un genunchi, însă fu prea târziu ca să-i mai poată opri pe alţi doi bărbaţi; aceştia săriră în curte. Speră că femeile aveau să se ocupe de ei. Duse mâna cu grijă la coaste şi tresări simţind sângele cum picură; încercă să-şi dea seama dacă fusese atins plămânul şi observă că sângele nu ţâşnea din rană bolborosind. Încă putea respira, deşi aerul pe care îl trăgea în piept avea gust de metal încins şi de sânge.

Preţ de câteva clipe nimeni nu-şi mai făcu apariţia, aşa că avu timp să cerceteze zidurile. Din cei douăzeci şi nouă de oameni care se luptaseră la început rămăseseră mai puţin de cincisprezece. Făcuseră adevărate minuni, dar nu avea să fie de ajuns.

Iulius lupta în continuare, cu puterile scurgându-i-se odată cu sângele din răni. Îşi scoase un pumnal din carne cu un geamăt şi-l înfipse apoi, imediat, în pieptul următorului bărbat care-l înfruntă. Răsuflarea îi ardea gâtul; privi în curte şi-şi văzu fiul apărând. Zâmbi şi mândria pe care o simţi aproape că-i arse pieptul. O altă sabie îl străpunse, înfiptă adânc în plămân, prin golul dintre platoşă şi gât. Scuipă sânge, apoi îşi vârî spada în cel care-l atacase, fără a-i vedea măcar chipul. Braţele îi căzură nevolnice pe lângă trup, scăpând din mână sabia, care zăngăni pe pietrele din curtea de dedesubt. Nu mai putu decât să privească la gloata care se năpustea.

Tubruk îşi zări stăpânul prăbuşindu-se sub avalanşa de trupuri care se prăvăliră asupra lui prin spărtura îngustă, mistuindu-se în beznă. Îşi strigă în gol durerea şi furia, ştiind că nu avea să ajungă la timp.

Renius era încă în picioare, sfidând moartea, dar numai datorită lui Marcus. Vârtejul orbitor de săbii se clătina dinaintea tânărului plin de răni, din care viaţa se scurgea încet.

Gaius urcă lângă Tubruk, cu faţa albă din cauza efortului pe care-l făcuse târându-şi picioarele pe treptele zidului. Când ajunse în vârf se clătină cu sabia în mână, tăindu-l pe primul bărbat care se ridică deasupra trupurilor ţepene. Apoi, când îşi pierdu echilibrul, Tubruk îşi vârî şi el spada în coastele omului, dar sclavul refuză să moară şi se repezi cu un pumnal asupra lui Gaius, tăindu-l pe faţă. Băiatul îl lovi din nou, de data asta în gât, şi totul se termină. Alte şi alte chipuri îşi făcură apariţia, urlând şi blestemând în încercarea de a escalada pietrele alunecoase.

— Gaius, tatăl tău…

— Ştiu.

Braţul i se ridică fără tremur şi blocă o suliţă, o relicvă a unei lupte de demult. Se trase mai aproape şi reteză gâtul bărbatului, într-o ploaie de sânge. Tubruk atacă alţi doi adversari, pe unul azvârlindu-l înapoi peste zid, dar făcând asta căzu în genunchi în murdăria lipicioasă. Gaius îl doborî pe celălalt, oprind o lovitură destinată lui Tubruk. Apoi se clătină, făcând un pas în spate, cu faţa albă sub stropii roşii de sânge şi cu genunchii îndoiţi de efort. Împreună, îl aşteptară pe următorul care avea să urce pe zid.

Noaptea deveni deodată mai luminoasă sub focul care cuprinse hambarele cu grâu; dar niciun sclav nu-şi mai arătă chipul.

— Încă unul, urlă Tubruk cu buzele pline de sânge. Mai pot doborî încă unul! Tu ar trebui să cobori, nu eşti bun de luptă.

Gaius nu-l luă în seamă. Pe faţă i se citea încrâncenarea. Aşteptară, dar nu mai veni nimeni. Tubruk se apropie mai mult de marginea zidului şi privi la grămada de mădulare şi de hoituri hăcuite de dedesubt. Nu văzu niciun suflet care să-l aştepte cu sabia în mână.

Lumina de la hambarele în flăcări desluşi făpturi sărind haotic prin întuneric. Tubruk prinse a chicoti ca pentru sine, tresărind de durere.

— Au găsit crama! spuse, nemaiizbutind să-şi înfrâneze hohotul de râs, în ciuda suferinţei cumplite care-l însoţi.

— Pleacă! urlă Marcus înmărmurit.

Tuşi şi scuipă sânge, întrebându-se ca prin vis dacă era într-adevăr al lui. Se întoarse şi rânji către Renius, care zăcea sprijinit, fără puteri, de două hoituri. Bătrânul gladiator îl privi pentru o clipă, de-ajuns cât Marcus să-şi amintească de ura pe care i-o purta.

— Eu…

Se opri însă şi se apropie repede de bătrân.

Într-adevăr, era pe moarte. Marcus îşi apăsă mâna purtând sânge închegat pe pieptul lui Renius, simţind bătăile tot mai slabe ale inimii.

— Cabera! Vino aici! Repede! ţipă băiatul.

Renius închise ochii în faţa zgomotului şi a durerii.

•

Alexandria respira greu, de parcă ar fi fost în chinurile facerii. Era istovită şi acoperită de sânge. Niciodată nu şi-ar fi închipuit că era atât de lipicios şi de scârbos. Nici nu auzise asta povestindu-se vreodată. La început, lichidul acela fusese alunecos, apoi i se închegase pe mână, făcând

ca tot ceea ce atingea să devină cleios. Aşteptă ca următorul atacator să cadă în curte, plimbându-se împrejur aproape beată, ţinând cuţitul în mâna ţeapănă.

Se împiedică de un trup neînsufleţit şi-şi dădu seama că era Suzana. Aceasta nu avea să mai taie în veci nicio gâscă, nici nu avea să mai jumulească vreo pasăre la bucătărie, darămite să mai arunce resturi căţeilor vagabonzi în drum spre Roma. Gândul din urmă făcu să o podidească lacrimi limpezi ca apa, care i se prelinseră peste noroiul şi murdăria de pe faţă. Alexandria patrulă mai departe, dar niciun duşman nu mai ateriză în curte. Nimeni nu-i mai ieşi în cale, dar ea îşi continuă năucă drumul, neputând să se oprească. Cu două ceasuri înainte de ivirea zorilor încă mai auzea strigătele de pe câmpuri.

•

— Rămâneţi pe ziduri! Nimeni nu-şi părăseşte postul până în zori! urlă Tubruk în tot cuprinsul curţii. Ar putea să se întoarcă.

Şi totuşi, nu credea că o vor face. Crama adăpostea o mie de amfore cu vinul cel mai bun. Chiar dacă sclavii ar mai fi spart câteva, tot ar fi rămas destule ca să-i facă fericiţi până în zori.

După ce dădu ultima comandă, simţi nevoia să coboare şi să se ducă el însuşi în locul unde Iulius zăcea printre morţi, dar cineva trebuia să-i ţină pe oameni pe loc.

— Du-te la tatăl tău, băiete!

Gaius încuviinţă din cap, apoi coborî, sprijinindu-se de zid. Durerea era înfiorătoare. Simţi că operaţia i se deschisese şi atinse locul cu degetele observând sângele cleios care i se lipi de mână. Pe măsură ce urca treptele de piatră, către poziţiile apărătorilor, rănile îl copleşiră cu arsura lor, dar reuşi să-şi adune puterile.

— Tată, ai murit? şopti privind trupul care zăcea pe jos.

Nimeni nu-i răspunse.

— Rămâneţi pe poziţii, băieţi! Nu s-a sfârşit decât pentru o vreme.

Vocea lui Tubruk răsună de-a lungul şi de-a latul curţii.

Alexandria auzi vestea şi cuţitul îi căzu pe pietre. O altă fată de la bucătărie o ţinea strâns de mâini, spunându-i ceva. Nu putea desluşi cuvintele din cauza strigătelor de durere ale răniţilor, care sfâşiau dintr-odată ceea ce ea socotise a fi linişte.

„Parcă de-o veşnicie mă aflu în tăcere şi în întuneric, se gândi. Am văzut infernul.”

Cine era ea de fapt? Hotarul înţelegerii se ştersese undeva în noapte, când ucidea sclavii care doreau libertatea la care şi ea râvnea atât de mult. Povara ultimelor întâmplări o doborî la pământ şi prinse să suspine.

•

Tubruk nu mai putu rezista. Coborî şchiopătând de la locul lui de pe zid şi urcă din nou acolo unde zăcea Iulius. Privi trupul în tăcere alături de Gaius.

Gaius încercă să simtă realitatea morţii tatălui său, dar nu izbuti. Omul care stătea întins pe pietre nu mai era nimic din ce fusese odată. Din el nu mai rămăsese decât o grămadă de carne sfârtecată, odihnind într-o baltă de lichid care aducea mai degrabă a ulei decât a sânge în lumina slabă a torţelor. Tatăl său nu se mai găsea acolo.

Se răsuci brusc împrejur, cu mâna ridicată, ferindu-se parcă de un atac închipuit.

— Era cineva acolo. Îl simţeam alături, privind odată cu mine, îngăimă Gaius.

— Cu siguranţă că el a fost. Asta e noaptea nălucilor.

Senzaţia dispăruse, iar Gaius se cutremură, sfâşiat de durere.

— Lasă-mă singur, Tubruk. Şi mulţumesc.

Bărbatul se supuse şi o luă în jos şchiopătând, pe treptele care duceau în curte. Obosit, se căţără din nou spre vechiul post de pe zid şi cercetă pe rând fiecare trup pe care-l doborâse, încercând să-şi amintească detaliile fiecărei morţi. Nu recunoscu decât pe câţiva şi renunţă curând. Se rezemă de un stâlp, cu sabia odihnind la picioare, aşteptând zorile şi privind la tremurul tot mai slab al focului de pe câmpuri.

•

Cabera îşi puse mâinile în dreptul inimii lui Renius.

— Cred că i-a sosit ceasul. Pereţii dinăuntrul lui sunt tociţi şi slabi. Sângele se scurge din locuri din care n-ar trebui.

— L-ai vindecat pe Gaius. Îl poţi vindeca şi pe el.

— El este bătrân, băiete. Era deja slăbit, şi eu…

Cabera se opri, simţind o sabie fierbinte atingându-i spatele. Încet şi cu grijă îşi întoarse capul ca să-l privească pe Marcus. Nu găsi nimic care să-l liniştească pe faţa încrâncenată a băiatului.

— O să trăiască! Fă-ţi treaba sau o să mai ucid o dată astăzi.

La aceste cuvinte, Cabera simţi o schimbare bruscă şi un alt viitor îi apăru în faţă, ca piesele unui joc care reveneau tăcut în poziţia iniţială.

Deschise ochii mari, dar nu spuse nimic şi începu să-şi adune energiile vindecătoare. Ce tânăr ciudat era acesta care avea puterea să transforme viitorul celor din jurul său! Cu siguranţă nimerise nişte vremuri potrivite. Erau momente de prefaceri hotărâtoare, în care ordinea obişnuită a lucrurilor şi cursul firesc al faptelor nu îşi găseau locul.

Scoase un ac de fier din tivul robei şi începu să lucreze curat şi repede. Cu grijă, cusu la loc buzele însângerate ale cărnii zdrobite, amintindu-şi cum era să fii tânăr, când totul părea atât de uşor. Sub privirile lui Marcus, Cabera îşi apăsă mâinile arse de soare pe pieptul lui Renius, masând în jurul inimii. Simţi cum bătăile se înteţesc şi-şi înăbuşi un strigăt de uimire când suflul vieţii inundă iar trupul şubred. Menţinu apăsarea vreme îndelungată, până ce durerea dispăru de pe chipul lui Renius, care acum părea că doarme. Cabera se ridică în picioare, clătinându-se istovit şi dădu din cap, încuviinţând parcă un gând lăuntric.

— Zeii sunt jucători ascunşi, Marcus. Nu ne spun niciodată ce planuri au. Ai avut dreptate. Viaţa lui nu se termină aici.

Capitolul 10

Când soarele se ridică pe cer, câmpurile erau deja pustii. Sclavii care intraseră cu forţa în cramă cu siguranţă zăceau printre grâne, învăluiţi în somnul adânc al beţiei. Gaius se uită peste zid la fumul leneş care se ridica deasupra pământului ca smoala. Copacii pârjoliţi erau ţepeni şi goi, iar grânele pentru iarnă încă mocneau în ruinele scheletice ale hambarelor.

Era o privelişte de un calm straniu, în care până şi păsările amuţiseră. Violenţa şi trăirile puternice ale nopţii trecute păreau departe când priveai peste câmpuri. Gaius se frecă pe faţă preţ de o clipă, apoi se întoarse să coboare treptele care duceau în curte.

Fiecare perete şi orice suprafaţă deschisă la culoare era stropită de pete cafenii. Sângele se închegase în bălţi pe la colţuri şi pete dezgustătoare rămăseseră în urma cadavrelor care fuseseră deja târâte în faţa porţilor, aşteptând să fie duse la gropi comune, când aveau să ajungă carele. Apărătorii moşiei fuseseră întinşi pe pânze curate în încăperile răcoroase, cu trupurile pregătite pentru îngropăciune. Ceilalţi fuseseră aruncaţi într-o grămadă mereu crescândă de braţe şi de picioare care se iţeau pe la colţuri. Gaius urmări oamenii la lucru, auzind în fundal ţipetele de durere ale celor cărora li se coseau rănile sau ale celor care erau pregătiţi pentru amputare.

Ardea de mânie, dar nu avea pe cine să şi-o verse. Fusese închis ca să fie ferit de pericole în timp ce toţi cei dragi îşi riscau viaţa afară, în timp ce tatăl lui murea ca să-şi apere casa şi familia. E adevărat că era încă slăbit după operaţie, că rănile nu i se vindecaseră, dar să i se refuze ocazia de a-şi apăra tatăl… asta nu putea înţelege! Niciun cuvânt nu putea să exprime ceea ce simţea. Când Cabera veni să-şi arate compasiunea, Gaius nu-l băgă în seamă şi se îndepărtă. Se întinse pe pământ obosit, cernând praful printre degete; îşi aminti cuvintele rostite de Tubruk cu ani în urmă şi în sfârşit înţelese. Ăsta era pământul lui.

Un sclav se apropie de el; era unul dintre aceia ale căror nume nu le cunoştea, dar pentru care rănile vorbeau de la sine.

— Morţii sunt toţi în faţa porţii, stăpâne. Să aducem care pentru ei?

Era pentru prima oară când cineva i se adresa altfel decât pe nume. Faţa lui Gaius se înăspri, ca să-i ascundă surpriza. Sufletul îi era încărcat de durere şi glasul îi sună ca dintr-o prăpastie adâncă:

— Adu nişte ulei. O să-i ard acolo unde se află.

Sclavul încuviinţă plecându-şi capul şi alergă să-i îndeplinească porunca. Gaius merse în faţa porţilor şi privi la grămada diformă de trupuri. Era o privelişte înfiorătoare, dar nu simţi în suflet nicio urmă de simpatie. Fiecare dintre cei care zăceau în faţa lui îşi alesese singur soarta când atacase moşia.

Turnă uleiul peste mormanul de trupuri, vărsându-l peste carne şi peste feţe, în gurile deschise şi în ochii împietriţi. Apoi aprinse focul, dar în cele din urmă îşi dădu seama că nu putea să privească hoiturile arzând. Fumul îi aminti de corbul pe care el şi Marcus îl prinseseră; chemă un sclav.

— Adu butoaiele din magazie şi ţine focul aprins până se fac cenuşă, zise cu îndârjire.

Se întoarse în casă, dar dogoarea crescu tot mai mare şi mirosul îl urmări ca un deget plin de vină.

Îl găsi pe Tubruk întins pe o parte, în bucătăria spaţioasă, muşcând dintr-o bucată de piele în timp ce Cabera îi examina o rană de pumnal în stomac. Gaius îi urmări o vreme; nimeni nu spuse nimic. Plecă mai departe şi îl găsi pe bucătar stând pe trepte cu un satâr plin de sânge în mână. Ştia că tatăl lui l-ar fi încurajat pe bărbat, care acum părea pierdut şi trist. Însă şi el era la fel de plin de ură, aşa că trecu mai departe, lăsându-l cu ochii pierduţi în zare, de parcă Gaius nici n-ar fi existat. Apoi se opri. Dacă tatăl lui i-ar fi vorbit bărbatului, atunci aşa avea să facă şi el.

— Te-am văzut luptând pe zid, îi spuse bucătarului, şi vocea îi sună în sfârşit hotărâtă.

Omul dădu din cap a încuviinţare şi păru că-şi vine în fire. Se chinui să se ridice.

— Da, stăpâne. Am doborât pe mulţi, dar după o vreme le-am pierdut şirul.

— Tocmai am ars o sută patruzeci şi nouă de trupuri, aşa că trebuie să fi fost mulţi, într-adevăr, spuse Gaius, încercând să zâmbească.

— Da. Nimeni nu a trecut de mine. Niciodată n-am fost atât de norocos. Cred că am fost ales de zei. Noi toţi am fost.

— L-ai văzut murind pe tatăl meu?

Bucătarul se ridică în picioare şi înălţă un braţ, ca şi cum ar fi vrut să-l pună pe umărul băiatului. Se răzgândi în ultimul moment şi gestul lui se transformă într-unul de regret.

— L-am văzut. A luptat până la moarte şi a ucis pe mulţi. La sfârşit, în jurul lui se adunaseră grămezi întregi de trupuri. A fost un om curajos şi

bun.

Gaius simţi că-şi pierde cumpătul la auzul vorbelor de laudă şi gura i se încleştă. Când valul de tristeţe trecu, îi vorbi cu respect:

— Ştiu că ar fi fost mândru de tine. Când te-am surprins cu privirea cântai.

Spre mirarea lui, omul roşi până-n vârful urechilor.

— Da. Mi-a plăcut să mă lupt. Ştiam că peste tot în jurul meu nu erau decât sânge şi moarte, dar până la urmă totul a fost simplu. Trebuia să-i ucid pe toţi cei care-mi ieşeau în cale. Îmi place ca lucrurile să fie clare.

— Înţeleg, spuse Gaius, forţând un zâmbet trist. Odihneşte-te acum. S-a dat drumul la bucătărie. În curând o să aducă şi supa.

— Bucătăria! Şi eu sunt aici! Trebuie să plec, stăpâne, altfel supa n-o să fie bună de nimic.

Gaius încuviinţă şi omul o luă la picior, uitându-şi satârul uriaş sprijinit de trepte. Gaius oftă. Şi-ar fi dorit ca viaţa lui să fie la fel de simplă, să poată schimba un rol cu altul fără niciun regret.

Pierdut în gânduri cum era, nu observă că omul se întorsese până când acesta nu vorbi:

— Cred că tatăl tău ar fi mândru de tine. Tubruk zice că l-ai salvat la sfârşit, când deja nu mai putea lupta, şi mai erai şi rănit pe deasupra. Eu aş fi mândru dacă fiul meu ar fi aşa de puternic.

Lacrimile izvorâră din ochii lui Gaius pe neaşteptate şi băiatul se întoarse cu spatele pentru ca omul să nu le vadă. Nu era momentul să se lase învins, mai ales acum când moşia fusese martora unui măcel şi mâncarea pentru iarnă se făcuse scrum. Încercă să-şi ocupe mintea cu tot felul de mărunţişuri, dar se simţi neajutorat şi singur, şi lacrimile îl podidiră mai abitir, pe măsură ce mintea deveni conştientă de pierderea suferită, întocmai ca o pasăre care ciuguleşte dintr-o rană deschisă.

•

— Salutare vouă! se auzi o voce de dincolo de poartă.

Tonul acela vesel îl făcu pe Gaius să-şi vină în fire. Doar era stăpânul moşiei, un fiu al Romei şi al tatălui său, a cărui memorie trebuia s-o cinstească. Urcă treptele până pe culmea zidului, nebăgând de seamă tablourile fantomatice care i se perindau în minte cu o viteză uluitoare. Erau năluci ale întunericului, care în lumina soarelui îşi pierdeau din consistenţă.

De sus, privi la coiful de bronz al ofiţerului zvelt, călare pe un armăsar care lovea nervos din copite în timp ce aştepta. Ofiţerul era însoţit de o suită

de zece legionari, cu toţii pregătiţi pentru noi ordine. Omul privi în sus şi-l salută din cap pe Gaius. Avea în jur de patruzeci de ani, un ten bronzat şi părea într-o formă fizică excelentă.

— Am văzut fumul şi am venit să cercetăm dacă nu cumva erau alţi sclavi furioşi. Văd că aţi avut de furcă aici. Numele meu e Titus Priscus. Sunt centurion[20] în legiunea lui Sulla, care a binecuvântat oraşul cu prezenţa ei. Oamenii mei patrulează prin împrejurimi ca să facă curăţenie şi să pună la punct execuţiile. Aş putea să vorbesc cu stăpânul moşiei?

— Eu sunt acela, spuse Gaius. Deschideţi porţile! le strigă celor de jos.

Cuvintele lui înfăptuiră tot ceea ce nu reuşiseră jefuitorii în noaptea precedentă şi porţile grele se deschiseră, îngăduindu-le bărbaţilor să intre.

— Se pare că aţi avut parte de un măcel aici, spuse Titus, fără nicio urmă de veselie rămasă în glas. Trebuia să-mi dau seama din grămada de trupuri, dar… Aţi pierdut pe mulţi dintr-ai voştri?

— Câţiva. Am rezistat bine pe ziduri. Care e starea oraşului?

Gaius nu prea ştia ce cuvinte să-i adreseze bărbatului. Se cuvenea oare să poarte o discuţie de politeţe?

Titus descălecă, dându-i frâiele unuia dintre tovarăşii săi.

— E tot acolo, domnule, deşi sute de case de lemn au fost arse şi câteva mii de oameni zac morţi pe străzi. Pentru moment ordinea a fost restabilită, dar nu bag mâna în foc că poţi ieşi afară după lăsarea întunericului. Acum strângem toţi sclavii pe care îi găsim şi răstignim unul din zece oameni ca să dăm exemplu pe toate moşiile din jurul Romei. Astea-s ordinele lui Sulla.

— Dacă-s de pe moşia mea, alege unul din trei. O să-i înlocuiesc când se mai liniştesc apele. Nu pot trăi cu gândul că cineva care a luptat împotriva mea noaptea trecută ar putea scăpa nepedepsit.

Centurionul îl privi o clipă nedumerit.

— Îmi cer iertare, domnule, aveţi autoritatea să daţi un astfel de ordin? Îmi pare rău că trebuie să verific, dar, date fiind împrejurările, mai este altcineva care să vă sprijine afirmaţiile?

O clipă Gaius simţi mânia crescând în el, dar apoi îşi aduse aminte ce impresie trebuie să-i fi făcut bărbatului.

Nu avusese timp să se spele după ce Lucius şi Cabera îi cususeră şi-i bandajaseră rănile. Era murdar, pătat de sânge şi nefiresc de palid. Nu ştia că ochii albaştri erau plânşi şi roşii în jur de la fumul uleios şi că numai bunul-simţ îl oprea pe Titus să nu-l pălmuiască pentru obrăznicia sa. Şi totuşi, ceva îl oprea, deşi nu putea spune exact ce anume. Poate era

sentimentul că tânărul nu reprezenta un om pe care să-l treci uşor cu vederea.

— Şi eu aş face la fel în locul tău. O să-l aduc pe administratorul moşiei, dacă a terminat cu doctorul.

Gaius se întoarse fără să mai spună nimic.

Ar fi fost politicos să-i ofere bărbatului ceva de băut, dar Gaius era prea enervat că trebuia să-l aducă pe Tubruk pentru a-i câştiga încrederea. Aşa că-i lăsă să aştepte.

Măcar Tubruk era primenit şi îmbrăcat în haine bune. Rănile şi pansamentul îi erau ascunse de tunica de lână şi de *bracae* – pantalonii de piele. Zâmbi la vederea legionarilor. Aceştia reprezentau dovada că lucrurile intrau din nou pe făgaşul normal.

— Sunteţi singurii în zonă? întrebă direct.

— A… nu, dar… începu Titus.

— Bine. Tubruk se întoarse către Gaius. Domnule, vă sfătuiesc să-i trimiteţi pe oamenii aceştia să dea de veste că vor întârzia. Avem nevoie de ei ca să restabilim ordinea la moşie.

Gaius rămase la fel de neclintit ca Tubruk, ignorând expresia de pe faţa lui Titus.

— Bine zis, Tubruk. Până la urmă, Sulla a trimis oamenii să ajute moşiile mărginaşe. E multă muncă de făcut.

Titus încercă din nou să intervină:

— Ascultaţi, dar…

Tubruk îşi îndreptă din nou privirea către el.

— Te-aş sfătui să duci chiar tu mesajul. Văd că tovarăşii tăi par potriviţi pentru muncile grele. Sunt sigur că Sulla nu şi-ar dori să ne părăsiţi la nevoie.

Cei doi bărbaţi se uitară unul la celălalt şi Titus oftă, scoţându-şi coiful.

— Nu vreau să se spună că am fugit de muncă, spuse printre dinţi. Întorcându-se către unul dintre legionari, arătă din cap către câmpuri. Mergi înapoi şi alătură-te celorlalte regimente. Spune-le că o să mai rămân aici câteva ore. Şi dacă mai găsiţi vreun sclav… spune-le să execute pe unul din trei, aţi înţeles?

Bărbatul încuviinţă mulţumit şi porni la drum.

Titus începu să-şi descheie platoşa.

— Ei bine, de unde vrei să înceapă băieţii mei?

— Ocupă-te tu de asta, Tubruk. Mă duc să văd ce fac ceilalţi.

Gaius se întoarse, arătându-şi recunoştinţa printr-o strângere hotărâtă a umărului celuilalt. De fapt, şi-ar fi dorit să facă o plimbare lungă prin pădure, de unul singur, sau să stea pe malul râului, cufundat în gânduri. Însă toate astea aveau să se întâmple mai târziu, după ce vorbea cu fiecare om care luptase pentru familia sa cu o noapte înainte. Şi tatăl lui ar fi făcut la fel.

Trecând pe lângă grajduri, auzi pe cineva suspinând în întuneric. Se opri, gândindu-se dacă s-ar fi cuvenit să intre nepoftit. Era prea multă suferinţă în aer, dar şi în sufletul lui. Cei care pieriseră lăsaseră în urmă prieteni şi rude care nu se aşteptaseră să înceapă singuri o nouă zi. Mai zăbovi un timp, mirosind încă duhoarea cu iz de ulei a trupurilor pe care le arsese. Apoi intră în umbra răcoroasă a grajdurilor. Oricine ar fi fost înăuntru şi oricare i-ar fi fost suferinţa, acum erau de datoria lui, greutăţile acelui om erau şi ale sale. Aşa înţelesese tatăl său că trebuie să stea lucrurile şi din acest motiv moşia prosperase atât de multă vreme.

Ochii i se obişnuiră încet cu trecerea de la lumina orbitoare a dimineţii la obscuritatea grajdului, cercetând fiecare staul în căutarea locului de unde veneau sunetele. Numai două erau ocupate de cai, care scoaseră un nechezat blând când se întinse să-i mângâie pe bot. Se lovi de o piatră şi suspinele încetară pe loc, ca şi cum cineva şi-ar fi ţinut respiraţia. Gaius aşteptă neclintit, aşa cum îl învăţase Renius, până auzi din nou suflul respiraţiei şi-şi dădu seama de unde venea.

Alexandria stătea în paiele murdare, cu genunchii adunaţi sub bărbie şi cu spinarea lipită de zidul de piatră din spatele grajdului. Când Gaius se apropie, fata îşi ridică privirea şi el văzu că praful de pe chipul ei era brăzdat de lacrimi. Îşi aminti că era aproape de vârsta lui, poate doar cu un an mai mare, şi gândul că fusese biciuită de Renius îi veni în minte ca o lovitură de cuţit purtătoare de vinovăţie.

Oftă. Nu ştia ce să-i spună. Parcurse distanţa scurtă până la ea şi se sprijini de peretele din apropiere, având grijă să lase destul spaţiu între ei pentru ca fata să nu se simtă ameninţată. Era o tăcere liniştitoare; grajdul înmiresmat fusese întotdeauna un loc odihnitor pentru Gaius. Când era foarte mic, şi el se refugia acolo ca să scape de bucluc sau de pedeapsa care-l aştepta acasă. Rămase aşa o vreme, pierdut în gânduri, şi între ei se aşternu o tăcere firească, deloc stranie. Nu se auzeau decât fornăitul cailor şi suspinul sacadat al Alexandriei.

— Tatăl tău a fost un om bun, şopti fata în cele din urmă.

Se întrebă de câte ori avea să mai suporte auzul acelor cuvinte până la sfârşitul zilei. Încuviinţă tăcut din cap.

— Îmi pare rău, îi spuse, simţindu-i mai degrabă decât văzându-i capul întorcându-se către el.

Ştia că omorâse oameni, o văzuse acoperită de sânge atunci când ieşise în curte noaptea trecută. Îi păru că-i înţelege plânsul, şi chiar ar fi vrut să i-l aline, dar cuvintele slobozirĂ în el o durere şi mai mare iar ochii i se umplură de lacrimi. Chipul i se schimonosi sub povara sufletului şi capul i se plecă în piept.

Alexandria îl privi cu ochi mari, năucită. Fără să-şi dea seama, se treziră îmbrăţişaţi în întuneric ca într-un nod de suferinţă în mijlocul unei lumi care îşi urma cursul netulburată. Îl mângâie pe păr cu o mână, şoptindu-i vorbe liniştitoare în timp ce el le cerea pierdut iertare ei şi tatălui lui, morţilor, celor care arseseră.

Când termină, fata îi dădu drumul din îmbrăţişare, dar în ultima clipă, când încă nu era prea departe, îşi apăsă încet buzele de ale lui, simţindu-i un tremur uşor. Se trase înapoi şi se ghemui nevăzută, cu faţa în flăcări. Ştia că ochii lui erau aţintiţi asupra ei, dar nu putu să-l privească.

— De ce m-ai…? rosti Gaius cu voce aspră, umflată de plâns.

— Nu ştiu. Mă întrebam doar cum ar fi.

— Şi cum a fost? întrebă amuzat.

— Groaznic! Cineva ar trebui să te înveţe să săruţi.

O privi vrăjit. Cu câteva clipe înainte se înecase într-un ocean de suferinţă care părea fără sfârşit, iar acum îşi dădea seama că dincolo de praf, de fânul din jur şi de mirosul sângelui, dincolo de tristeţea mare din sufletul ei, în faţa lui se afla o fiinţă deosebită.

— Am toată ziua ca să învăţ, spuse încet, cu noduri în gât, care-i trădau nervozitatea.

Fata clătină din cap.

— Am treabă de făcut. Ar trebui să mă întorc la bucătărie.

Se ridică pe nesimţite şi ieşi din staul, de parc-ar fi vrut să plece fără să mai spună nimic. Apoi se opri şi se uită la el.

— Îţi mulţumesc că ai venit să mă cauţi, spuse fata, apoi se pierdu în strălucirea zilei.

Gaius o petrecu din priviri. Se întrebă dacă ea ghicise că nu mai sărutase niciodată o fată. Încă mai simţea atingerea uşoară pe buze de parcă l-ar fi însemnat cu fierul. Doar nu vorbise serios când spusese că e groaznic?! O

privi îndepărtându-se de grajduri cu mersul ei încordat. Parcă era o pasăre cu aripa ruptă, dar care în timp, cu ajutorul prietenilor, avea să se vindece. La fel cum avea să se vindece şi el.

•

Când Gaius intră în cameră, Marcus şi Tubruk râdeau de ceva ce spusese Cabera. Când îl văzură se lăsă tăcerea.

— Am venit… să vă mulţumesc pentru ce aţi făcut pe ziduri, începu Gaius.

Marcus îi tăie vorba. Se apropie de el şi îi luă mâna.

— Nu e nevoie să-mi mulţumeşti pentru nimic. N-am să pot plăti niciodată pentru cât îi datorez tatălui tău. Mi-a părut rău să aud că a murit când mai aveam puţin şi răzbeam.

— Dar noi am supravieţuit. Şi mama, şi eu am răzbătut cu bine. Sunt sigur că ar face-o din nou dacă ar avea ocazia. Şi tu ai fost rănit?

— Spre sfârşit. Nu e nimic serios. Nimeni nu s-a putut atinge de mine. Cabera zice că voi fi un mare luptător.

Pe faţa lui Marcus se ivi un rânjet.

— Dacă nu cumva şi-o face cu mâna lui. Asta l-ar încetini puţin, murmură Cabera în timp ce ungea lemnul arcului cu ceară.

— Cum se simte Renius? întrebă Gaius.

Amândoi se opriră auzind întrebarea. Marcus părea că şovăie. Ceva nu era în regulă, se gândi Gaius.

— O să supravieţuiască, dar o să treacă mult timp până o să-şi revină, spuse Marcus. La vârsta lui o infecţie i-ar putea aduce sfârşitul, dar Cabera zice că o să treacă şi peste asta.

— O să-şi revină, spuse Cabera hotărât.

Gaius oftă şi se aşeză pe scaun.

„Oare ce-o să se mai întâmple? Sunt prea tânăr ca să iau locul tatălui meu şi să-i reprezint interesele la Roma. E adevărat că niciodată n-aş fi fericit doar administrând moşia, dar nu ştiu nimic despre celelalte treburi de care se ocupa el. Nu ştiu cine se îngrijea de averea lui, nici unde sunt actele moşiei.” Se întoarse către Tubruk.

— Ştiu că tu cunoşti o parte din afacerile tatălui meu şi că pot avea încredere în tine să te ocupi de situaţia financiară până când am să fiu eu în stare s-o fac, dar acum ce va fi? Să continui să angajez tutori pentru Marcus şi pentru mine? Dintr-odată viaţa îmi pare atât de neclară! Pentru prima oară, parcă nu mai are sens.

Cabera se opri din lucru.
— Cu toţii simţim asta la un moment dat. Crezi că eu m-am gândit că voi ajunge aici când eram tânăr? Viaţa te duce unde te aştepţi mai puţin. Dar chiar şi aşa, nu mi-aş dori să fie altfel. Viitorul este deja scris şi e bine că nu ştim fiecare detaliu, altfel viaţa s-ar transforma într-o moarte cenuşie şi înceată.
— Va trebui să înveţi repede, asta-i tot, continuă Marcus cu faţa luminată de entuziasm.
— Acum, când Roma e aşa cum e? Cine o să mă înveţe? Nu trăim vremuri de pace şi de bunăstare, ca să poţi trece cu vederea lipsa de abilitate politică. Întotdeauna tata a fost foarte clar în privinţa asta, că Roma e plină de lupi.
Tubruk încuviinţă încruntat.
— Voi face tot ce-mi stă în putinţă, dar mulţi vor căuta să cumpere ieftin moşiile slăbite. Nu e timpul să ne lăsăm în voia sorţii.
— Dar nu ştiu destul ca să vă pot apăra, continuă Gaius. Senatul mi-ar putea lua tot ce am dacă nu plătesc taxele, să zicem, dar cum le plătesc? Unde sunt banii, cui îi dau şi cât ar trebui să plătesc? Unde sunt trecute numele clienţilor tatălui meu? Înţelegi?
— Linişteşte-te, spuse Cabera, începând din nou să-şi ceruiască arcul. Mai bine chibzuieşte la ce ai decât la ce nu ştii.
Gaius trase adânc aer în piept, gândindu-se, oare pentru a câta oară, ce mult şi-ar fi dorit ca tatăl său să fie acolo, să-i dea acel punct de sprijin de care avea atâta nevoie în viaţă.
— Te am pe tine, Tubruk. Tu cunoşti moşia, dar nu şi celelalte afaceri. Niciunul din noi nu ştie nimic despre politică sau despre cum merg treburile în Senat.
Îi privi din nou pe Cabera şi pe Marcus.
— Vă am pe voi doi şi îl am şi pe Renius, dar nimeni nici măcar nu a păşit în Senat, iar aliaţii tatălui meu sunt nişte străini pentru noi.
— Concentrează-te pe ceea ce ai, altfel o iei razna. Până acum ai numit câţiva oameni foarte capabili. Există armate care au pornit de la mai puţin. Ce altceva mai ai?
— Îi am pe mama şi pe fratele ei, Marius, dar tata spunea mereu că el e cel mai mare lup dintre toţi.
— Ai avea nevoie de unul acum. De cineva care ştie cum merge treaba în politică. Are acelaşi sânge ca şi tine, trebuie să te duci să-l vezi, şopti

Marcus.

— Nu ştiu dacă mă pot încrede în el, spuse Gaius mohorât.

— N-o s-o părăsească pe maică-ta. Chiar şi numai pentru ea, trebuie să te ajute să păstrezi moşia, zise Tubruk.

Gaius încuviinţă fără tragere de inimă.

— E adevărat. Aş putea să-l vizitez la casa din Roma. Nimeni altcineva nu mă poate ajuta, aşa că nu mi-a rămas decât el, deşi pentru mine e un străin. De când s-a îmbolnăvit mama, nu prea a mai dat pe la moşie.

— Asta nu contează. N-o să te refuze, spuse Cabera pe un ton liniştitor, privind la luciul în care-şi îmbrăcase arcul cu atâta grijă.

Marcus îl privi pe bătrân cu luare-aminte.

— Pari foarte sigur, îi spuse.

Cabera dădu din umeri.

— Nimic nu e sigur pe lumea asta.

— Atunci aşa rămâne. O să trimit un mesager să-mi anunţe vizita, spuse Gaius înviorându-se puţin.

— Voi veni cu tine, se repezi Marcus. Încă nu ţi-ai revenit de tot şi Roma nu e un loc tocmai sigur acum, să ştii.

Pentru prima dată în acea zi, Gaius îşi îngădui un zâmbet cum se cuvine.

Cabera spuse mai mult ca pentru sine:

— Am venit pe pământurile astea ca să văd Roma. Am trăit în sate înalte de munte şi-am întâlnit în drumul meu triburi despre care se credea că se pierduseră în negura vremurilor. Credeam că le văzusem pe toate, dar tot timpul oamenii îmi spuneau că trebuie să vizitez Roma înainte să mor. Le răspundeam: „Locul acesta este cu adevărat frumos”, dar ei îmi spuneau mereu: „Stai să vezi Roma”. Zice-se că e un loc nemaipomenit, că e centrul lumii, dar niciodată nu i-am trecut zidurile.

Amândoi băieţii zâmbiră la auzul aluziei subtile a bătrânului.

— Bineînţeles că vei veni şi tu. Doar eşti un prieten al casei, întotdeauna vei fi binevenit oriunde mă aflu. Ai cuvântul meu, răspunse Gaius cu glas formal, de parcă ar fi repetat un jurământ.

Cabera puse arcul deoparte şi se ridică în picioare, întinzându-şi mâna. Gaius i-o strânse hotărât.

— Şi tu vei fi mereu binevenit la mine, spuse Cabera. Dar îmi place vremea şi îmi plac şi oamenii de pe aici. Cred că o să-mi amân călătoriile o perioadă.

Gaius îşi retrase mâna gânditor.

— O să am nevoie de prieteni buni în jurul meu, dacă vreau să supravieţuiesc primului meu an în politică. Tatăl meu zicea că e ca şi cum ai merge desculţ printr-un cuib de vipere.

— Se vede treaba că avea limbă foarte ascuţită şi o părere nu prea bună despre colegii lui, spuse Cabera, râzând pe înfundate. Atunci o să păşim cu prudenţă şi din când în când o să mai zdrobim câte-o ţeastă, dacă e nevoie.

Cu toţii zâmbiră, simţind prietenia adevărată dintre ei, în ciuda diferenţelor de vârstă şi a trecutului fiecăruia.

— Aş vrea să o iau pe Alexandria cu noi, adăugă dintr-odată Gaius.

— A, da? Pe fata aia drăguţă? răspunse Marcus cu faţa luminându-i-se.

Gaius simţi că se înroşeşte şi speră că nimeni nu-şi dădea seama. Dar judecând după chipurile celorlalţi, era clar că lucrurile nu stăteau aşa.

— Va trebui să mi-o prezinţi pe fata asta, spuse Cabera.

— Renius a biciuit-o odată pentru că ne distrăgea atenţia de la antrenamente, continuă Marcus.

— Ce arţăgos poate să fie, spuse cu ciudă Cabera. Femeile frumoase sunt o bucurie în viaţă.

— Uitaţi, eu… începu Gaius.

— Da, sunt sigur că nu vrei decât să aibă grijă de cai sau mai ştiu eu ce. Voi, romanii, aveţi un aşa fel de-a vă purta cu femeile, încât e o mirare că rasa voastră mai există.

După un timp, Gaius părăsi încăperea, care se umplu de râsete în urma lui.

•

Bătu la uşa camerei în care stătea Renius. Era singur, cu toate că Lucius se afla în apropiere şi tocmai fusese la el să-i cerceteze rănile. Înăuntru domnea întunericul şi la început Gaius crezu că bătrânul adormise.

Se întoarse cu gând să plece ca să nu-i întrerupă odihna, dar o voce şoptită îl opri.

— Gaius? Mă gândeam că tu eşti.

— Renius! Voiam să-ţi mulţumesc.

Tânărul se apropie de pat şi trase un scaun mai aproape. Bătrânul avea ochii deschişi şi Gaius clipi privindu-l. Poate că era din pricina luminii slabe, dar Renius arăta mai tânăr. Fără îndoială că unele riduri mai adânci se atenuaseră şi la tâmple i se vedeau câteva fire negre, aproape invizibile în lumină, dar care contrastau cu părul alb.

— Arăţi bine… rosti Gaius în cele din urmă.

Renius slobozi un hohot de râs.
— Cabera m-a vindecat, a fost un miracol. El a fost mai surprins decât toţi, a spus că trebuie să fie mâna destinului, să aibă el o putere aşa de mare asupra mea. Şi într-adevăr, mă simt în putere, mai puţin cu braţul stâng, care încă nu-i bun de nimic. Lucius ar fi vrut să-l taie decât să-l lase să atârne aşa. Poate că am să-i permit, când o să mă vindec de tot…
Gaius ascultă în tăcere, luptându-se cu amintiri dureroase.
— S-au întâmplat atât de multe într-un timp aşa de scurt, spuse. Mă bucur că eşti încă aici.
— N-am putut să-l salvez pe tatăl tău. Se afla prea departe şi eram sleit de puteri. Cabera zice că a murit pe loc, străpuns în inimă de o sabie. Probabil că nici nu şi-a dat seama când s-a întâmplat.
— Nu-i nimic. Nu trebuie să-mi spui. Ştiu că a vrut să fie pe zid. Şi eu aş fi vrut, dacă n-aş fi fost lăsat în cameră, dar…
— Dar tot ai ieşit, nu? Îmi pare bine că ai făcut-o până la urmă, mai ales că lucrurile s-au întâmplat aşa. Tubruk mi-a zis că l-ai salvat chiar la sfârşit… cu ultimele forţe.
Bătrânul zâmbi şi tuşi pentru câteva clipe. Gaius aşteptă răbdător până când termină.
— Eu am dat ordin să nu te lase în luptă. Erai prea slăbit ca să te baţi ore în şir, iar tatăl tău a fost de acord cu mine. Voia să te ştie în siguranţă. Dar mă bucur că ai ieşit până la urmă.
— Şi eu mă bucur. Doar am luptat alături de Renius! spuse Gaius cu ochii înecaţi în lacrimi, deşi zâmbind.
— Eu mereu mă lupt cu Renius, spuse bătrânul printre dinţi. Nu e nimic atât de nemaipomenit.

Capitolul 11

Lumina dimineţii era rece şi cenuşie, iar cerul era limpede deasupra câmpurilor de la moşie. Cornurile îndoliate sunau surd, înecând în ele ciripitul vesel al păsărilor, atât de străin într-o zi care însemna stingerea unei vieţi. Casa fu despuiată de podoabe, cu excepţia unei ramuri de chiparos, puse deasupra porţii principale pentru a vesti preoţilor lui Jupiter să nu intre cât timp trupul se afla încă înăuntru.

Cornul sună de trei ori a jale şi oamenii intonară în cele din urmă *Conclamatum est*[21], strigându-şi tristeţea. Curtea era plină de cunoscuţii îndoliaţi de la oraş, îmbrăcaţi în togi aspre de lână, nespălaţi şi nebărbieriţi pentru a-şi arăta durerea.

Gaius stătea lângă porţi şi, împreună cu Tubruk şi cu Marcus, urmări cum trupul tatălui său fu scos cu picioarele înainte şi aşezat cu grijă în carul deschis care avea să-l poarte spre rugul funerar. Mulţimea aşteptă cu capetele plecate în rugăciune sau în meditaţie, în timp ce Gaius se îndreptă ceremonios către bărbatul neînsufleţit.

Privi la chipul cunoscut pe care-l iubise de când se ştia şi încercă să şi-l amintească aşa cum arăta atunci când ochii erau vii şi mâna puternică îl bătea pe umăr sau îi trecea degetele prin păr. Aceleaşi mâini acum atârnau fără vlagă pe lângă corp, iar pielea era curată şi lucea de la ulei.

Rănile căpătate la apărarea zidurilor erau acoperite de faldurile togii; nu se zărea niciun semn de viaţă. Suflarea i se stinsese şi pielea arăta nefiresc de palidă. Se întrebă dacă era rece la atingere, dar nu fu în stare să-şi ridice mâna.

— Adio, tată, şopti şi aproape se prăbuşi sub povara durerii crescânde.

Mulţimea îl privea şi el îşi veni în fire. Poate că unii dintre ei erau prieteni, pe care el nu-i ştia, dar alţii nu reprezentau decât nişte corbi veniţi să-i judece slăbiciunea. Gândul îi provocă un acces de furie care-l ajută să-şi înăbuşe mâhnirea. Întinse mâna şi o apucă pe a tatălui, plecându-şi capul. Îi simţi pielea ca pe o cârpă aspră şi rece.

— *Conclamatum est!* rosti cu voce tare şi mulţimea murmură din nou cuvintele.

Se dădu înapoi şi urmări în tăcere cum mama lui se apropie de bărbatul care-i fusese soţ. O văzu tremurând sub mantia de lână murdară. Părul nu-i fusese îngrijit de sclavi şi stătea răvăşit în dezordine. Avea ochii injectaţi şi

mâna îi tremură când îl atinse pe tatăl lui pentru ultima dată. Trupul lui Gaius se încordă şi băiatul imploră în sinea lui ca femeia să încheie ritualul cu demnitate. Stând atât de aproape, el fu singurul care auzi cuvintele pe care mama le rosti plecându-se deasupra chipului tatălui său.

— De ce m-ai lăsat singură, dragul meu? Cine o să mă mai facă să râd când voi fi tristă? Cine o să mă mai îmbrăţişeze în întuneric? Nu era ăsta visul nostru. Mi-ai promis că o să fii întotdeauna lângă mine atunci când o să fiu obosită şi supărată pe viaţă.

Începu să plângă cu suspine şi Tubruk îi făcu semn îngrijitoarei pe care o angajase pentru ea. La fel cum se întâmplase şi cu doctorii, nici ea nu-i îmbunătăţise cu nimic starea fizică, dar Aurelia părea că-şi aflase alinarea în femeia romană, poate doar şi pentru că găsise în ea o tovarăşă. Era de-ajuns pentru ca Tubruk să o păstreze, aşa că încuviinţă când femeia o luă pe Aurelia de braţ cu blândeţe şi o conduse înapoi în casa întunecată.

Gaius răsuflă uşurat, dar fu brusc conştient din nou de mulţimea care-l privea. Ignoră lacrimile care-i umplură ochii, împiedicate doar de gene să nu înceapă şiroi.

Tubruk se apropie de el şi-i vorbi în şoaptă.

— O să fie bine, spuse.

Amândoi ştiau însă că nu era adevărat.

Unul câte unul, cei prezenţi veniră să aducă un ultim omagiu celui mort şi câţiva rămaseră să-i vorbească lui Gaius, aducând laude tatălui său şi insistând să vină în vizită când avea să se afle în oraş.

— Întotdeauna a fost sincer cu mine, chiar şi atunci când nu aveam profit, spuse un bărbat cu părul cărunt, îmbrăcat într-o togă sărăcăcioasă. Avea o cincime din prăvăliile mele din oraş şi mi-a împrumutat bani ca să le cumpăr. Era un om rar, unul dintre aceia în care te puteai încrede în orice privinţă şi era mereu cinstit.

Gaius îi strânse mâna cu putere.

— Îţi mulţumesc! Tubruk o să aranjeze o întâlnire ca să discutăm ce e de făcut mai departe.

Omul încuviinţă.

— Dacă se uită acum la mine, vreau să vadă că şi eu sunt drept cu fiul său. Îi datorez asta şi chiar mai mult decât atât.

Alţii îl urmară şi Gaius fu mândru să vadă tristeţea sinceră pe care tatăl său o lăsase în urmă. La Roma era o lume pe care fiul n-o cunoscuse

niciodată, dar tatăl fusese un om cumsecade şi asta conta cu adevărat, faptul că oraşul devenise puţin mai sărac fără tatăl lui.

Un bărbat îmbrăcat într-o togă curată de lână albă şi fină stătea la marginea cortegiului. Nu se opri în dreptul carului funebru, ci veni direct la Gaius.

— Sunt aici în numele consulului Marius. E plecat din oraş, dar a vrut să mă trimită ca să-ţi spun că nu-l va uita pe tatăl tău.

Gaius îi mulţumi politicos, cu mintea frământată de gânduri.

— Du mesajul că am să-i fac o vizită consulului Marius cu prima ocazie când va fi în oraş.

Omul încuviinţă din cap.

— Unchiul tău te va primi călduros, sunt sigur. O să vină în oraş peste trei săptămâni. O să-i dau de ştire.

Mesagerul îşi făcu loc înapoi prin mulţime şi ieşi pe poartă sub privirile lui Gaius.

Marcus se apropie de prietenul său.

— Deja nu mai eşti atât de singur, spuse încet.

Lui Gaius îi veniră în minte cuvintele mamei lui.

— Nu. Nu am să mă abat de la modelul pe care mi l-a arătat tatăl meu. Nu vreau să fiu mai prejos decât el când am să zac întins acolo şi fiul meu îi va întâmpina pe cei care mă vor cunoaşte. Jur.

Liniştea zorilor fu străpunsă de vocile grave ale bocitoarelor. Lumea se umplu de cântecul de jale, repetat iar şi iar; caii traseră încet carul îndoliat pe porţi, urmat de oamenii cu capetele plecate.

Curtea se goli din nou în numai câteva clipe şi Gaius îl aşteptă pe Tubruk care intrase puţin pentru a vedea ce face Aurelia.

— Vii? îl întrebă Gaius când se întoarse.

Tubruk clătină din cap.

— O să rămân să am grijă de mama ta. Nu vreau să o las singură tocmai acum.

Ochii lui Gaius se umplură din nou de lacrimi şi cuprinse braţul bărbatului.

— Închide tu porţile după mine, Tubruk. Nu cred că sunt în stare s-o fac eu.

— Trebuie. Tatăl tău se duce în mormânt şi tu trebuie să-i iei locul, dar mai întâi porţile trebuie închise de noul stăpân. Nu pot să fac eu asta în locul tău. Închide moşia pentru doliu şi du-te şi aprinde rugul funerar. Astea

sunt ultimele sarcini pe care le ai de îndeplinit înainte de a te putea numi stăpân. Hai, du-te!

Gaius nu fu în stare să rostească niciun cuvânt, aşa că se întoarse, trăgând după el porţile grele. Cortegiul nu se îndepărtase prea mult, mergând cu pas măsurat, şi băiatul îl urmă agale, cu spatele drept şi cu inima frântă.

Crematoriul era în afara oraşului, lângă cripta familiei. Decenii la rând, înmormântările fuseseră interzise între zidurile Romei, căci clădirile împânziseră fiecare colţ al oraşului. Gaius urmări în tăcere cum trupul tatălui său fu aşezat în mijlocul unui rug înalt, care-l ferea vederii. Lemnul şi paiele fuseseră îmbibate cu uleiuri parfumate şi mireasma florilor atârna greu în aer, în timp ce bocitoarele îşi preschimbară jalea într-un cântec al speranţei şi al renaşterii. Bărbatul care pregătise trupul tatălui său pentru înmormântare îi aduse lui Gaius o torţă. Avea ochii negri şi chipul liniştit al omului obişnuit cu moartea şi cu suferinţa, iar Gaius îi mulţumi cu politeţe rece, apoi se apropie de rug şi simţi ochii tuturor aţintiţi asupra lui. Îşi jură că nu avea să-şi arate slăbiciunea în public. Tatăl său şi întreaga Romă îl urmăreau ca să vadă dacă nu cumva urma să se prăbuşească, dar asta nu avea să se întâmple.

De aproape, miresmele în care fusese scăldat trupul erau copleşitoare. Gaius scoase o monedă de argint şi deschise gura fără vlagă a tatălui său, apăsând metalul pe limba uscată şi rece. Era plata pentru Caron, barcagiul care avea să-l poarte către tărâmurile senine de dincolo. Închise gura uşor şi păşi în spate, apăsând torţa fumegândă pe paiele îmbibate în ulei, îndesate printre ramurile de la baza rugului. Mirosul de pene arzânde i se strecură în minte, dar pieri înainte de a-şi da seama de unde venea.

Focul crescu repede şi ramurile trosniră, învăluind în zgomotul lor cântecul lin al bocitoarelor. Gaius se îndepărtă de căldură cu faţa roşie, ţinând neputincios torţa în mână. Era sfârşitul copilăriei lui, chiar dacă nu ajunsese încă un om mare. Cetatea îl chema şi nu se simţea pregătit. Senatul îl chema şi era îngrozit. Dar nu avea să întineze memoria tatălui său, avea să înfrunte toate provocările pe rând. În trei săptămâni avea să părăsească moşia, intrând în Roma ca un cetăţean, ca un adevărat membru al nobilimii.

În cele din urmă, izbucni în plâns.

Capitolul 12

— Roma, cel mai mare oraş din lume! spuse Marcus, clătinând uimit din cap atunci când intrară pe întinderea pavată a forumului[22].

Statui măreţe de bronz priveau în jos la pâlcul de oameni care-şi mânau caii prin pedestrimea fremătândă.

— Nici nu-ţi dai seama cât de mare e totul până nu te apropii, răspunse Cabera, mai puţin încrezător ca altădată.

Piramidele Egiptului i se întipăriseră în minte ca fiind mai mari, dar oamenii de-acolo trăiau în trecut, privind spre morminte. Aici, structurile falnice erau pentru cei vii, şi bătrânul le simţi optimismul.

Alexandria părea la rândul ei copleşită, deşi mai mult o minunau toate câte se schimbaseră în cei cinci ani de când tatăl lui Gaius o adusese să lucreze în bucătăria lui. Se întrebă dacă nu cumva bărbatul la care fusese mama sa sclavă era încă în oraş şi se cutremură aducându-şi aminte de chipul lui şi de felul în care se purtase cu ele. Mama ei nu fusese niciodată liberă, murise ca sclavă, lovită de febră, împreună cu alţi câţiva sclavi, în acareturile de sub casa care avea să fie vândută. Astfel de epidemii erau destul de des întâlnite, iar la marile târguri de sclavi nu reprezenta un lucru neobişnuit să se treacă cu vederea câteva trupuri pe lună în schimbul unor monede primite de la cenuşari. Amintirile i se îngrămădeau în suflet şi chipul de ceară al mamei încă o mai bântuia în vis. Se înfioră din nou, scuturându-şi capul, vrând parcă să şi-l limpezească.

„N-am să mor o sclavă!” îşi spuse şi Cabera se întoarse s-o privească, de parcă i-ar fi auzit gândul. Dădu din cap făcându-i cu ochiul şi ea îi zâmbi. Îi plăcuse de el de prima dată când îl văzuse. Era încă un om dintre aceia care, oriunde s-ar fi aflat, nu-şi găseau locul.

„O să învăţ să fiu de folos, o să fac lucruri să le vând şi o să-mi cumpăr libertatea”, se gândi, dându-şi seama că înfăţişarea glorioasă a forumului o influenţa. Dar nu-i păsa. Cine nu ar fi visat într-un astfel de loc care arăta de parcă ar fi fost construit de zei? Poate mai înţelegeai cum se face o colibă doar uitându-te la ea, dar cine şi-ar fi putut închipui că o mână de om ridicase acele coloane? Totul era strălucitor, neatins de murdăria pe care o ştia atât de bine, departe de străzile înguste şi slinoase unde trecătorii sluţi o angajau pe mama sa cu ora pentru banii care trebuiau duşi stăpânului casei.

În forum nu erau nici cerşetori, nici târfe, doar bărbaţi şi femei bine îmbrăcaţi şi curaţi care cumpărau sau vindeau, care mâncau, beau sau discutau politică şi afaceri. De fiecare parte se vedeau temple uriaşe construite în piatră masivă, statui înalte cu capetele şi cu picioarele de aur, cupole impunătoare ridicate în memoria triumfurilor militare. Aici se afla într-adevăr inima vie a imperiului. Cu toţii simţeau siguranţa, chiar aroganţa care plutea în aer. În timp ce mai toate popoarele se scăldau încă în mizerie, oamenii aceştia aveau puterea şi bogăţiile lumii.

Singurul semn care vorbea de tulburările recente era prezenţa sinistră a legionarilor care păzeau atenţi fiecare colţ, urmărind mulţimea cu ochi reci.

— Locul ăsta te face să te simţi neînsemnat, murmură Renius.

— Nu e adevărat, continuă Cabera, căscând gura în jur. Dimpotrivă, mă face să mă simt mândru că un om poate construi aşa ceva. Ce rasă minunată suntem!

Alexandria încuviinţă în tăcere. Asta reprezenta dovada că totul era posibil, poate chiar şi libertatea.

Tot felul de băieţaşi făceau reclamă mărfurilor stăpânilor din sute de prăvălii înghesuite pe marginea drumului; bărbieri, tâmplari, măcelari, pietrari, bijutieri în aur şi argint, olari, mozaicari, ţesători de covoare şi lista era nesfârşită, îmbinând de-a valma culori şi zgomote.

— Acela de pe dealul Capitoliului e Templul lui Jupiter. O să ne întoarcem să aducem o ofrandă după ce o să-l vedem pe unchiul tău Marius, spuse Tubruk zâmbind relaxat în soarele dimineţii. Era în fruntea grupului şi-şi ridică braţul în semn de oprire. Aşteptaţi! Drumul acelui bărbat se va încrucişa cu al nostru. Este magistrat senior şi nu trebuie să-i stăm în cale.

Ceilalţi îl ajunseră din urmă şi se opriră.

— De unde ştii cine este? întrebă Marcus.

— Îl vezi pe omul de lângă el? Este un lictor, un însoţitor special. Vezi snopul ăla de pe umărul lui? Alea sunt nuiele de lemn cu care biciuieşte oamenii şi mai are şi un topor pentru tăierea capului. Dacă s-ar fi lovit de un cal de-al nostru, să zicem, ar fi putut ordona să fim ucişi pe loc. Nu are nevoie nici de martori, nici de legi ca s-o facă. E mai bine să-i evităm, dacă se poate.

Urmăriră în tăcere cum bărbatul şi însoţitorul său traversară piaţa, părând că nu-şi dau seama de atenţia care se îndrepta către ei.

— Un loc destul de periculos pentru un neştiutor, şopti Cabera.

— Orice loc e periculos, dacă mă întrebi pe mine, mârâi Renius din spate.

După ce trecură de forum, intrară pe străduţele lăturalnice care nu mai respectau drumul drept al celor principale. Aici erau mai puţine denumiri la intersecţii. De multe ori casele aveau patru sau chiar cinci etaje şi mai ales Cabera le privea cu gura căscată.

— Ce vedere trebuie să aibă! Sunt scumpe casele astea înalte?

— Se numesc apartamente şi nu sunt deloc scumpe; chiar sunt cele mai ieftine. La înălţimea aia nu au apă curentă şi sunt în mare pericol de incendiu. Dacă se iscă vreun foc la etajul de jos, cei de sus rareori mai apucă să iasă. Vezi cât de mici sunt ferestrele? În felul ăsta oamenii sunt feriţi de soare şi de ploaie, dar asta înseamnă că nici nu pot sări de la etaj.

Îşi croiră drum păşind pe pietrele grele care străbăteau drumurile desfundate. Fără ele, trecătorii pretenţioşi ar fi trebuit să-şi afunde picioarele în murdăria lăsată de cai şi de măgari. Roţile carelor trebuiau fixate într-un fel aparte pentru a depăşi golurile dintre pietre şi Cabera dădu din cap a mirare privind procedeul.

— Ce oraş pus la punct! spuse. N-am mai văzut altul la fel!

Tubruk râse.

— Dar nici nu este altul la fel! Cartagina, se spune, era la fel de frumoasă, dar am nimicit-o acum mai bine de cincizeci de ani şi am semănat pământul cu sare, ca să nu se mai ridice niciodată împotriva noastră.

— Vorbeşti de parcă un oraş ar fi o fiinţă vie, răspunse Cabera.

— Şi nu e aşa? Totul e plin de viaţă aici. Am simţit asta de îndată ce am intrat pe poartă. Aici mă simt acasă mai mult decât oriunde.

Şi Gaius simţea fiorul din jurul lui. Deşi nu trăise niciodată între zidurile cetăţii, acolo era casa lui la fel cum era şi a lui Tubruk, poate chiar mai mult a lui decât a lui Tubruk, pentru că el făcea parte din nobilime, se născuse liber şi se trăgea din spiţa celor mai mari oameni ai lumii. „Poporul meu a construit oraşul ăsta, se gândi. Strămoşii mei au ridicat pietrele astea, ei au mers pe străzile astea. Poate că tata a stat cândva în colţul ăla şi poate că mama a crescut într-una din grădinile pe care le-am zărit pe strada principală.”

Strânsoarea cu care ţinea hăţurile slăbi şi Cabera îl privi zâmbitor, simţindu-i schimbarea de dispoziţie.

— Aproape am ajuns, spuse Tubruk. Măcar casa lui Marius e departe de mirosul de murdărie de pe străzi. Chiar nu-i duc dorul, să ştiţi!

Ieşiră de pe drumul aglomerat şi-şi conduseră caii pe o colină abruptă, pe o străduţă mai liniştită şi mai curată.

— Astea sunt casele celor bogaţi şi puternici. La ţară au moşii, dar aici au adevărate palate unde-şi petrec vremea şi complotează ca să obţină şi mai multă putere şi bogăţie, continuă Tubruk cu glasul atât de absorbit, încât Gaius îşi îndreptă privirea către el.

Casele erau ascunse căutăturii curioase a trecătorilor de porţile înalte de fier, mai înalte decât statul de om. Fiecare poartă avea un număr şi o uşiţă pe unde intrau cei veniţi pe jos. Tubruk le spuse că asta era partea cea mai neînsemnată; clădirile se întindeau mult în spate şi aveau tot ce-şi putea imagina un om, de la băi private, la grajduri şi grădini imense, toate fiind ascunse vederii plebei de rând.

— La Roma se pune mare preţ pe intimitate, spuse Tubruk. Poate că asta face parte din viaţa de la oraş. Dacă te-ai duce într-o vizită neaşteptată la cineva de la ţară, mai mult ca sigur că nu s-ar supăra, dar aici trebuie să stabileşti o întâlnire, să-ţi anunţi venirea şi să aştepţi la nesfârşit până sunt pregătiţi să te primească. Asta-i casa. Mă duc să-i spun portarului că am ajuns.

— Vă las aici atunci, spuse Renius. Mă duc şi eu acasă să văd dacă nu cumva mi-au făcut vreo stricăciune la răscoală.

— Nu uita de interdicţii. Să fii în casă la apus, prietene! Încă îi mai ucid pe toţi cei care ies pe străzi după lăsarea întunericului.

Renius încuviinţă din cap.

— O să am grijă.

Îşi întoarse calul şi Gaius îi puse o mână pe braţul drept.

— Pleci? Credeam că…

— Trebuie să-mi verific casa, să fiu singur o vreme. Nu mă mai simt pregătit să mă alătur celorlalţi bătrâni. O să mă întorc mâine în zori să te văd. Aşadar, pe mâine!

Zâmbi şi se îndepărtă.

În timp ce Renius cobora sprinten dealul, Gaius observă din nou părul plin de culoare şi energia de care dădea dovadă bătrânul gladiator. Se întoarse şi se uită la Cabera, care înălţă din umeri.

— Portar! strigă Tubruk. Deschide!

•

După vipia care se aşternuse pe străzile romane, coridoarele din piatră rece care duceau spre încăperile casei erau o uşurare binevenită. Ajutoare preluară caii şi bagajele, şi cei cinci vizitatori fură conduşi în prima clădire de un sclav mai în vârstă, care le făcu semn să-l urmeze.

Se opriră în faţa unei uşi din lemn aurit şi sclavul o deschise, îndemnându-i să intre.

— Aici veţi găsi tot ce aveţi nevoie, domnule Gaius. Consulul Marius vă dă un răgaz ca să vă spălaţi şi să vă schimbaţi după călătorie. N-o să vă vedeţi înainte de apus, adică nu mai devreme de trei ore, când veţi merge la cină. Să-i conduc pe tovarăşii dumneavoastră către locuinţele servitorilor?

— Nu. Vor rămâne cu mine.

— Cum doriţi, domnule. Să o duc pe fată la dependinţele sclavilor?

Gaius încuviinţă gânditor:

— Fiţi blânzi cu ea. Este o prietenă de familie.

— Bineînţeles, domnule, răspunse bărbatul, făcând semn către Alexandria.

Fata îi aruncă o privire lui Gaius, dar din ochii ei negri nu răzbătu nimic.

Fără vreun alt cuvânt, omuleţul plecă, purtându-şi sandalele într-o linişte deplină pe podeaua de piatră. Ceilalţi se priviră unul pe altul, mulţumiţi în sinea lor că se aflau între prieteni.

— Cred că fata asta mă place, spuse Marcus pe un ton gânditor.

Gaius îl privi surprins şi prietenul său dădu din umeri.

— Şi are şi picioare frumoase!

Apoi păşi mai departe chicotind, cu Gaius urmărindu-l năucit.

Cabera fluieră admirativ când intră în încăpere. Tavanul se înălţa impunător deasupra pardoselii mozaicate, iar grinzile de bronz brăzdau spaţiul de la un capăt la altul. Pereţii erau pictaţi în nuanţe de roşu-închis şi portocaliu, aceleaşi pe care le văzuseră de atâtea ori de când intraseră în oraş, însă cea care le atrăsese atenţia încă înainte de a-şi ridica privirile către bolta acoperişului era pardoseala, alcătuită dintr-o serie de cercuri care se înfăşurau în jurul unei fântâni de marmură, aflate în mijlocul sălii imense. Fiecare cerc conţinea figuri în mişcare care se întreceau în a o prinde pe cea din faţă, dar care se prefăcuseră în stane de piatră înainte de a o ajunge. Cercurile din exterior înfăţişau oameni la piaţă, cărându-şi mărfurile, apoi privirea pătrundea mai departe în interior, către diferite aspecte ale societăţii. Erau înfăţişaţi sclavi, magistraţi, membri ai Senatului, legionari sau doctori. Un alt cerc conţinea numai regi care purtau doar

coroana pe cap, fără alt fel de acoperământ, iar inelul cel mai adânc, care alcătuia un fel de cingătoare în jurul fântânii propriu-zise, cuprindea desene ale zeilor, ei fiind singurii ce stăteau nemişcaţi, privind în jos la hoardele mişcătoare care alergau de colo-colo, fără a putea sări vreodată dintr-un cerc în altul.

Gaius traversă inelele către fântână şi bău apă, folosindu-se de o cupă de pe marginea de marmură. Într-adevăr, se simţea istovit şi, chiar dacă era răscolit de frumuseţea încăperii, se întreba de ce nu se vedea nici mâncare, nici vreun divan în acea splendoare.

Ceilalţi îl urmară, trecând pe sub o arcadă în cealaltă încăpere.

— Aşa mai merge, spuse Marcus binedispus.

Pe o masă dichisită era aşternută mâncarea: carne, pâine, ouă, legume şi peşte, în timp ce fructele erau îngrămădite în pocale de aur. Canapelele moi te îmbiau de pretutindeni, dar o altă uşă ducea mai departe şi Gaius nu se putu abţine să nu arunce o privire.

A treia cameră avea în mijloc un bazin adânc. Din apă ieşeau aburi ademenitori şi bănci simple de lemn se înşirau de-a lungul pereţilor, înţesate de prosoape albe şi moi. Halate atârnau de suporturi lângă apă şi patru sclavi bărbaţi aşteptau lângă mesele joase, gata să le facă masaj dacă era nevoie.

— Nemaipomenit! spuse Tubruk. Unchiul tău este o gazdă pe cinste, Gaius! Eu o să fac o baie, înainte să mănânc.

Începu să-şi scoată hainele în timp ce vorbea. Unul dintre sclavi se îndreptă către el şi întinse un braţ ca să ţină veşmintele. Când Tubruk fu gol, sclavul dispăru cu ele pe singura uşă din încăpere. După câteva clipe, un alt sclav intră, luându-i locul la mese.

Tubruk se afundă cu totul în bazin, ţinându-şi respiraţia şi relaxându-şi fiecare muşchi în fierbinţeala apei. Până să iasă din nou la suprafaţă, Gaius şi Marcus se despuiaseră şi ei de veşminte, zvârlindu-le către alt sclav, apoi se aruncară goi şi râzând în celălalt capăt al bazinului.

Un servitor îşi întinse braţul ca să-i ţină hainele lui Cabera; bătrânul se încruntă, apoi oftă şi începu să-şi îndepărteze roba de pe trupul slăbănog.

— Să zicem că e o nouă încercare, spuse şi se cufundă uşor în apă, tresărind.

— Masează-mi umerii, băiete! strigă Tubruk la unul dintre sclavi.

Omul dădu din cap şi îngenunche pe marginea bazinului, frământând cu degetele mari muşchii gladiatorului şi eliberând grijile care se adunaseră

acolo de când cu atacul sclavilor asupra moşiei.

— Foarte bine, oftă Tubruk şi începu să moţăie, moleşit de căldură.

Marcus fu primul care se aşeză pe masa de masaj, întins pe pânza moale, cu aburi ieşindu-i din trup în aerul ceva mai rece al încăperii. Sclavul care se afla mai aproape desprinse de la cingătoare câteva unelte ca nişte chei lungi de bronz. Turnă din belşug ulei cald de măsline, apoi începu să frece pielea udă a tânărului, ca şi cum ar fi curăţat un peşte de solzi, scoţând praful de pe drum la suprafaţă şi ştergând o cantitate uimitoare de murdărie neagră cu o cârpă pe care o ţinea la brâu. Apoi şterse din nou pielea până se uscă de tot şi mai turnă puţin ulei pentru masaj, începându-şi mişcările repezi de-a lungul şirei spinării.

Marcus oftă de plăcere.

— Cred că o să-mi placă aici, prietene, spuse leneş.

În apă, Gaius îşi dăduse frâu liber gândurilor. Se putea ca Marius să nu-i vrea pe amândoi băieţii în preajma lui. Nu avea copii şi Republica trecea prin vremuri grele. Toate libertăţile firave pe care tatăl său le iubise atât de mult erau ameninţate de prezenţa soldaţilor care patrulau oraşul. Fiind consul, Marius era unul dintre cei doi bărbaţi ai cetăţii care deţineau puterea, dar cum legiunile lui Sulla cutreierau străzile, puterea lui devenise mai mult una teoretică şi viaţa îi atârna în mâinile celuilalt. Şi totuşi, cum ar fi putut Gaius să apere interesele tatălui său fără ajutorul lui Marius? Trebuia să fie introdus în Senat, să fie finanţat de cineva. Nu putea să ia pur şi simplu locul tatălui său. Ar fi fost dat afară şi totul s-ar fi sfârşit. Legătura de sânge cu mama lui avea să-i folosească, dar el nu putea să fie sigur de nimic. Marius era generalul de aur care mai trecea din când în când să-şi vadă sora când Gaius era mai mic. Dar vizitele se răriseră tot mai mult pe măsură ce boala ei înainta. Trecuseră ani de zile de când nu mai dăduse pe la moşie.

— Gaius? Vocea lui Marcus îi întrerupse gândurile. Vino să-ţi faci un masaj. Iar gândeşti prea mult.

Gaius rânji către prietenul său şi ieşi din apă. Nici nu-i trecu prin minte să se simtă stânjenit de goliciunea lui. Nimeni nu se sinchisea de asta.

— Cabera! Ai avut parte vreodată de un masaj? îl întrebă pe bătrânul aproape adormit în timp ce trecea pe lângă el.

— Nu, dar orice lucru merită o încercare, răspunse Cabera, îndreptându-se prin apă către trepte.

— Atunci te afli în cetatea potrivită, spuse Tubruk zâmbind cu ochii închişi.

•

Curaţi, îmbrăcaţi în haine noi şi răcoroase şi cu foamea potolită, cei patru fură conduşi la Marius la asfinţitul soarelui. Fiind o sclavă, Alexandria nu îi însoţi şi pentru o clipă Gaius fu dezamăgit. Când se afla cu ei abia izbutea să i se adreseze, dar când era plecată mintea i se umplea de vorbe de duh pe care mai apoi nu şi le putea aduce aminte niciodată. Nu mai adusese vorba de sărutul de la grajduri şi se întreba dacă ea se gândea la asta la fel de des ca şi el. Îşi goli însă mintea de prezenţa fetei, ştiind că la întâlnirea cu un consul al Romei trebuia să fie ager şi atent.

Un sclav de statură impunătoare îi opri în faţa uşii care dădea către sala de oaspeţi şi, nemulţumit de înfăţişarea vizitatorilor, scoase un pieptăn cioplit în fildeş cu care potrivi buclele lui Marcus pe spate, apoi îndreptă haina lui Tubruk. Când degetele cărnoase se apropiară de Cabera, mâinile bătrânului ţâşniră plesnindu-le din scurt.

— Nu mă atinge! îl repezi cu un glas ca de viespe.

Chipul sclavului rămase ca de piatră în timp ce continuă să-i gătească pe ceilalţi. În cele din urmă fu mulţumit, dar îndrăzni să se încrunte la Cabera.

— În seara asta veţi fi primiţi de stăpân şi de soţia lui. Când vă prezentaţi plecaţi-vă capul mai întâi în faţa stăpânului şi priviţi în pământ. Apoi faceţi o plecăciune în faţa stăpânei Metella, dar nu atât de adâncă precum prima dată. Dacă e nevoie, sclavul vostru barbar poate să se dea de câteva ori cu capul de podea.

Cabera se pregăti să răspundă insultei, dar sclavul se întoarse şi deschise uşile.

Gaius intră primul, dând cu ochii de o sală frumoasă având o grădină în centru, fără acoperiş. În jurul dreptunghiului care încadra grădina era o alee care ducea către alte încăperi. Coloane de piatră albă susţineau tavanul şi pereţii erau pictaţi cu scene din istoria Romei, înfăţişând victoriile lui Scipio sau cucerirea Greciei. Marius şi soţia lui, Metella, se ridicară în picioare ca să-şi primească oaspeţii şi Gaius se forţă să zâmbească, simţindu-se deodată prea tânăr şi nelalocul lui.

Apropiindu-se, văzu că bărbatul îl măsura din priviri şi se întrebă la ce concluzie ajunsese. Cât despre Marius, acesta avea o statură impresionantă. Generalul trecut prin sute de campanii purta o togă largă care lăsa să i se vadă braţul şi umărul drept, dezvăluind o musculatură masivă; pieptul şi

braţele erau acoperite de o ţesătură de păr negru. Nu purta nicio bijuterie sau alt ornament, de parcă asemenea lucruri ar fi fost de prisos pentru un om de statura lui. Ţinuta îi era mândră, răspândind o senzaţie de putere şi de voinţă fermă. Avea faţa aspră şi ochii de un cafeniu-închis străluceau de sub sprâncenele dese. Fiecare trăsătură a chipului vorbea despre obârşia bărbatului. Îşi ţinea mâinile la spate şi nu spuse nimic atunci când Gaius se apropie şi făcu o plecăciune.

Cândva Metella fusese frumoasă, dar timpul şi grijile i se întipăriseră pe chip şi ridurile unei suferinţe neştiute se adânciseră în pielea unei femei de-acum bătrâne. Părea încordată şi mâinile îi tremurară uşor când îl privi. Purta o rochie simplă din stofă roşie, împodobită cu cercei şi cu brăţări din aur strălucitor.

— Fiul surorii mele este întotdeauna binevenit în casa mea, spuse Marius, vocea sa umplând încăperea.

Gaius aproape că scăpă un oftat de uşurare la auzul acelor vorbe, dar se ţinu tare.

Marcus înaintă până în dreptul lui şi-şi plecă uşor capul. Metella îi întâlni privirea şi tremurul mâinilor crescu. Gaius surprinse îngrijorarea din ochii lui Marius când aceasta păşi către ei.

— Ce tineri chipeşi! spuse stăpâna casei, întinzându-şi mâinile.

Fiecare apucară câte una, vrăjiţi.

— Cât aţi mai suferit pe timpul revoltei! Câte grozăvii trebuie să fi văzut!

Puse o mână pe obrazul lui Marcus.

— Aici veţi fi în siguranţă, să ştiţi! Casa noastră este şi a voastră, atât cât veţi pofti.

Marcus îşi puse palma deasupra palmei ei, mulţumindu-i în şoaptă. Părea mult mai în largul lui în prezenţa acelei femei stranii decât era Gaius. Înflăcărarea cu care le vorbea îi amintea în mod dureros de propria mamă.

— Poate ar fi bine să vezi de pregătirile pentru cină, draga mea. În timpul ăsta eu o să discut afaceri cu băieţii, izbucni Marius vesel din spatele lor.

Femeia încuviinţă şi plecă, aruncând o privire în spate către Marcus.

Marius îşi drese vocea.

— Cred că soţia mea te place, spuse. Zeii nu ne-au hărăzit copii şi cred că voi o să-i aduceţi alinare. Privirea bărbatului trecu mai departe. Tubruk, văd că ai rămas tot un păzitor de nădejde. Am auzit că ai luptat cu cinste ca să aperi casa surorii mele.

— Mi-am făcut datoria, domnule. Dar se pare că nu a fost de-ajuns.

— Fiul şi mama lui sunt încă în viaţă. Iulius ar spune că a fost de ajuns, răspunse Marius, apoi ochii i se îndreptară din nou către Gaius. Văd că ai chipul tatălui tău. Îmi pare rău că l-am pierdut. Nu pot să spun că eram foarte buni prieteni, dar ne respectam reciproc şi ăsta e un lucru mult mai cinstit decât multe prietenii. N-am putut veni la înmormântarea lui, dar l-am purtat în gândurile şi în rugăciunile mele.

Gaius simţi că avea să-l placă pe acest om. Poate că ăsta era talentul lui ascuns, îl avertiză o voce interioară. Poate de aceea fusese reales de atâtea ori. Era un conducător înnăscut, un om care te cucerea.

— Mulţumesc. Întotdeauna vorbea de bine despre dumneavoastră, răspunse Gaius cu voce tare.

Marius râse cu poftă.

— Mă îndoiesc. Cum se simte mama ta. E… la fel?

— Aproape la fel. Doctorii sunt deznădăjduiţi.

Marius dădu din cap, dar pe chip nu i se citi nimic.

— Cred că ar trebui să-mi spui „unchiule” de aici înainte. Da, unchi mi se potriveşte. Dar cine este el?

Încă o dată, privirea îi fugi pe neaşteptate, de data asta către Cabera, care i se uită nepăsător în adâncul ochilor.

— Este preot şi vindecător. E sfătuitorul meu. Cabera îl cheamă, răspunse Gaius.

— De unde eşti, Cabera? Nu ai trăsături romane.

— Vin din Orientul îndepărtat, domnule. Locurile acelea nu sunt cunoscute la Roma.

— Încearcă-mă. Am călătorit destul de departe cu legiunea mea de-a lungul vieţii.

Marius nu clipi, privirea îi era neabătută.

Cabera nu părea deloc tulburat.

— Vin dintr-un sat de deal aflat la mai mult de o mie de kilometri la răsărit de Egipt. L-am părăsit când eram încă un băiat şi nu mai ţin minte numele. Şi eu am călătorit departe de atunci.

Flacăra din ochii lui Marius păli şi acesta îşi pierdu interesul. Se uită din nou către cei doi băieţi.

— De aici înainte casa mea va fi şi a voastră. Bănuiesc că Tubruk se va întoarce la moşie?

Gaius încuviinţă.

— Foarte bine. Am să-ţi pregătesc intrarea în Senat de îndată ce rezolv câteva treburi personale. Ai auzit de Sulla?

Gaius îşi dădu seama în mod dureros că îi erau măsurate cunoştinţele.

— El controlează Roma acum.

Marius se încruntă, dar Gaius spuse mai departe:

— Faptul că legiunea lui patrulează străzile oraşului îi dă o mare putere.

— Ai dreptate. Văd că viaţa la ţară nu te-a înstrăinat de tot de problemele de la oraş. Vino şi ia loc. Nu bei vin? Atunci e un moment prielnic să înveţi.

După ce luară loc în jurul mesei încărcate de bucate, Marius îşi înclină capul şi începu să se roage cu voce tare:

— Mărite Marte[23], ajută-mă să iau deciziile corecte în vremurile grele care vor urma!

Îşi îndreptă spatele şi le zâmbi, făcând semn unui sclav să toarne vin.

— Tatăl tău ar fi putut să fie un mare general, dacă ar fi vrut, spuse Marius. Avea cea mai ageră minte din câte am întâlnit, dar a preferat să aibă interese mărunte. Nu înţelegea ce înseamnă puterea, că un om influent poate fi deasupra regulilor şi a legilor care-i conduc pe semenii lui.

— Punea mare preţ pe legile Romei, răspunse Gaius după o clipă de gândire.

— Aşa este. Era unul dintre neajunsurile lui. Ştii oare de câte ori am fost ales consul?

— De trei ori, interveni Marcus.

— Şi cu toate astea legea nu permite decât un singur mandat. Voi fi ales iar şi iar, până o să mă satur de jocul ăsta. E prea periculos să fiu refuzat, înţelegi? La asta se reduce problema, în ciuda tuturor legilor şi regulamentelor atât de dragi bătrânilor din Senat. Legiunea mea îmi este devotată doar mie. Am abolit restricţia de a avea pământ ca să intri în armată, aşa că mulţi dintre oamenii mei îmi datorează mie traiul bun. E adevărat că unii provin din plebea Romei, dar sunt devotaţi şi puternici, în ciuda originii proaste. Cinci mii de oameni ar nimici oraşul ăsta dacă aş fi asasinat, aşa că mă pot plimba în siguranţă pe străzi. Ei ştiu ce s-ar întâmpla dacă eu aş muri, înţelegi? Prin urmare, dacă nu mă pot ucide, trebuie să mă suporte; numai că Sulla a intrat şi el în joc cu o legiune care îi este devotată numai lui. Eu nu-l pot ucide şi el nu mă poate ucide, aşa că urlăm unul la celălalt în Senat aşteptând ca unul din noi să arate un semn de slăbiciune. În momentul ăsta el este în avantaj, pentru că oamenii lui sunt pe străzi, cum ai

spus şi tu, pe când ai mei sunt campaţi în afara cetăţii. Suntem în impas! Ştii să joci *latrunculi*[24]*?* Am o masă de joc.

Ultima întrebare îi fu adresată lui Gaius, care clipi şi clătină din cap a negare.

— O să te învăţ. Sulla este expert în jocul ăsta, la fel ca mine. E un joc bun pentru generali. Ideea este să-l ucizi pe celălalt rege sau să îi iei puterea, astfel încât să rămână neajutorat şi să se predea.

Un soldat echipat complet, în uniformă strălucitoare, îşi făcu apariţia, salutând cu braţul drept întins înainte.

— Generale, oamenii pe care i-ai cerut au sosit. Au intrat în oraş din direcţii diferite şi s-au adunat aici.

— Excelent! Vezi, Gaius, acum urmează să facem noi mutarea. Am cincizeci de soldaţi la mine acasă. Sulla nu va şti că ei au intrat în oraş decât dacă are spioni la fiecare poartă. Dacă îmi ghiceşte intenţiile, în zori o să ne aştepte afară o centurie[25] din legiunea lui, dar viaţa e un joc, nu-i aşa? I se adresă soldatului: Vom pleca în zori. Ai grijă ca sclavii mei să se ocupe de oameni. Vin şi eu imediat.

Ostaşul salută din nou şi dispăru pe uşă.

— Ce veţi face? întrebă Marcus, simţindu-se complet inoportun în intervenţia sa.

Marius se ridică şi-şi îndreptă umerii. Strigă unui sclav să se apropie şi-i spuse să-i pregătească uniforma până în zori.

— Aţi văzut vreodată un Triumf[26]?

— Nu. Nu cred că a mai fost vreunul de câţiva ani, răspunse Gaius.

— Este dreptul oricărui general care a cucerit pământuri noi să-şi conducă legiunile pe străzile capitalei mult iubite şi să primească aprecierea mulţimii şi mulţumirile Senatului. Am cucerit întinderi mari şi bogate de pământ arabil în nordul Africii, cum a făcut şi Scipio înaintea mea. Şi, cu toate astea, Sulla mi-a refuzat un Triumf, iar deocamdată are Senatul la degetul mic. Spune că oraşul a fost prea răvăşit de răscoale în ultimul timp, dar nu ăsta este motivul adevărat. Vreţi să vă spun eu care este?

— Nu doreşte ca oamenii tăi să intre în oraş sub niciun pretext, spuse repede Gaius.

— Exact. Deci ce trebuie să fac eu?

— Să-i aduci oricum? îndrăzni Gaius.

Marius se îmbăţoşă.

— Nu. Ăsta chiar este oraşul pe care-l iubesc extrem de mult şi nu a văzut niciodată armate duşmane intrându-i pe porţi. N-am să fiu eu primul care face asta. Este o mutare riscantă şi nu se ştie niciodată ce ar urma. Nu, voi cere permisiunea. Mai sunt şase ore până în zori. Vă sfătuiesc să dormiţi un pic, domnilor. Daţi de ştire unui sclav când vreţi să vă conducă în încăperile voastre. Noapte bună!

Râse înfundat, apoi se îndepărtă cu paşi grăbiţi, lăsându-i singuri pe cei patru tovarăşi.

— El… începu Cabera, dar Tubruk ridică un deget, făcând semn cu ochiul către sclavii de lângă ei, care păreau că nu-i bagă în seamă.

— N-o să ne plictisim aici, spuse în şoaptă.

Marcus şi Gaius încuviinţară şi rânjiră unul la celălalt.

— Mi-ar plăcea să-l văd cum „cere permisiunea", spuse Marcus.

Tubruk scutură repede din cap.

— E prea periculos. O să fie cu siguranţă vărsare de sânge şi nu v-am adus la Roma ca să fiţi ucişi din prima zi. Dacă ştiam că Marius pune asta la cale, mi-aş fi amânat venirea.

Gaius îşi puse mâna pe braţul bărbatului.

— Ai fost un apărător bun, Tubruk, dar şi eu vreau să văd ce va urma. Nu vom accepta un refuz.

Vorbea încet, însă Tubruk se holba la el ca şi cum ar fi ţipat. Apoi îşi veni în fire.

— Tatăl tău n-a fost niciodată atât de nesăbuit, dar dacă eşti hotărât că asta vrei şi dacă Marius e de acord, o să vă urmez ca să veghez asupra voastră, cum am făcut întotdeauna. Cabera?

— Unde aş putea să mă duc? Merg pe acelaşi drum cu voi.

Tubruk încuviinţă.

— Atunci ne vedem în zori. Aţi face bine să vă treziţi cu cel puţin o oră sau două înainte să se crape de ziuă, ca să vă dezmorţiţi oasele şi să mâncaţi ceva uşor. Se ridică şi făcu o plecăciune în faţa lui Gaius. Domnule?

— Poţi pleca, Tubruk, spuse Gaius hotărât.

Tubruk se îndepărtă.

Marcus ridică din sprâncene, dar Gaius nu-l băgă în seamă. Nu erau singuri şi nu puteau să se bucure de aceeaşi relaţie firească pe care o aveau la moşie. Chiar dacă erau rude, casa lui Marius nu reprezenta un loc unde să te poţi relaxa. Tubruk le adusese aminte de asta în felul lui ceremonios.

Marcus şi Cabera plecară în scurt timp, lăsându-l pe Gaius cu gândurile lui. Se întinse pe spate pe un divan şi privi la stelele nopţii prin acoperişul deschis.

Simţi cum lacrimile îi năpădesc ochii. Tatăl lui nu mai era şi acum se afla printre străini. Totul era atât de nou, de diferit şi de copleşitor! Trebuia să cântărească fiecare cuvânt care-i ieşea pe gură, să judece bine fiecare decizie pe care o lua. Era obositor şi îşi dori pentru a mia oară să mai fi fost din nou copil, să nu aibă nicio grijă. Întotdeauna avusese pe cineva care să-l ajute atunci când greşea, dar acum cine avea să-l mai ajute? Se întrebă dacă tatăl lui sau Tubruk se simţise vreodată la fel de pierdut cum era el. Părea un lucru de necrezut ca ei să fi avut aceleaşi temeri. Poate că toată lumea le avea, dar oamenii îşi ascundeau grijile în faţa altora.

Când îşi veni din nou în fire, se ridică în întuneric şi ieşi neauzit din încăpere, acceptând cu greu destinaţia pe care şi-o alesese. Coridoarele erau învăluite în tăcere şi păreau pustii, dar nu făcu nici doi paşi când un paznic îi ieşi înainte şi-i vorbi:

— Vă pot ajuta cu ceva, domnule?

Gaius tresări. Bineînţeles că Marius avea gărzi peste tot, în casă şi în grădină.

— Am adus o sclavă astăzi cu mine. Aş vrea să văd ce face înainte să mă culc.

— Înţeleg, domnule, fu răspunsul omului, însoţit de un zâmbet. O să vă arăt drumul spre locuinţele sclavilor.

Gaius scrâşni din dinţi. Ştia ce gândea bărbatul, dar dacă ar fi vorbit din nou nu ar fi făcut decât să-i adeverească suspiciunile. Îl urmă în tăcere până dădură de o uşă grea la capătul culoarului. Soldatul bătu încet şi aşteptară câteva clipe până ce uşa i se deschise.

O femeie în vârstă îl întâmpină cu o privire strâmbă. Avea părul cărunt şi chipul i se preschimbă repede într-o mască a dezaprobării, ceea ce părea o expresie normală pentru ea.

— Ce vrei, Thomas? Lucy a adormit şi ţi-am mai zis că…

— Nu e pentru mine. Acest tânăr este nepotul lui Marius. A adus o fată cu el astăzi.

Femeia îşi schimbă atitudinea când dădu cu ochii de Gaius, care clătină tăcut din cap, întrebându-se cu durere cât de publice aveau să devină lucrurile.

— Parcă Alexandria o cheamă, nu? E o fată frumoasă. Eu sunt Caria. O să vă conduc la camera ei. Majoritatea sclavilor dorm deja, aşa că vă rog să păşiţi în linişte.

Îi făcu semn lui Gaius să o urmeze şi el se supuse, stânjenit până peste poate. Simţi privirea lui Thomas fixându-l din spate, apoi uşa se închise uşor în urma lui.

Acea porţiune a casei lui Marius era simplă, dar curată. De-a lungul holului se înşirau uşile închise şi lumânări mici atârnau pe pereţi din loc în loc, în suporturi. Doar câteva erau aprinse, răspândind destulă lumină pentru ca Gaius să vadă încotro se îndreaptă. Când se întoarse către el, vocea Cariei se transformă într-un şuierat aspru.

— Cei mai mulţi sclavi dorm împreună în câteva încăperi mari, dar fata dumneavoastră a fost repartizată într-o cameră numai pentru ea, pe care o păstrăm pentru oaspeţi mai de seamă. Aţi spus să o tratăm cu blândeţe, nu-i aşa?

Gaius roşi. Uitase de interesul pe care sclavii lui Marius aveau să i-l arate lui şi Alexandriei. Până în zori toată casa avea să ştie că el o vizitase în timpul nopţii.

Cotiră pe un ultim culoar şi Gaius încremeni de uimire. Uşa din capăt era deschisă şi în lumina slabă a lumânării o zări pe frumoasa Alexandria. Dacă ar fi văzut-o numai pe ea şi tot ar fi tras adânc aer în piept, dar în încăpere, cu fata, se mai zărea umbra cuiva, care stătea sprijinit de perete.

Caria ţâşni înainte şi amândoi îl recunoscură pe Marcus în acelaşi timp. Părea la fel de surprins să-i vadă ca şi ei.

— Pe unde ai intrat? îl întrebă Caria cu vocea crispată.

Marcus clipi din ochi.

— M-am furişat. N-am vrut să trezesc pe toată lumea, răspunse.

Gaius se uită la Alexandria şi pieptul i se încordă de gelozie. Părea supărată, dar lucirea din ochi nu făcea decât să-i sporească înfăţişarea zbârlită.

Vorbi tăios:

— După cum vedeţi amândoi, sunt foarte bine. Sclavii trebuie să se trezească înainte de ivirea zorilor, aşa că mi-aş dori să mă culc, doar dacă nu vreţi să-i aduceţi aici şi pe Cabera sau pe Tubruk.

Marcus şi Gaius o priviră năuciţi. Părea furioasă de-a dreptul.

— Nu vreţi? Atunci vă doresc noapte bună!

Îşi plecă hotărâtă capul, apoi închise încet uşa.

Caria rămase cu gura căscată de uimire. Nu ştia cum să înceapă în a-şi cere scuze.

— Ce faci aici, Marcus? întrebă Gaius cu voce joasă.

— Acelaşi lucru ca şi tine. M-am gândit că e singură. N-aveam de unde să ştiu că tu o să faci din asta o întrunire în grup.

Uşile se deschideau de-a lungul coridorului; se auzi o voce şoptită de femeie:

— Totul e în ordine, Caria?

— Da, dragă. Mulţumesc, răspunse femeia printre dinţi. Uitaţi care e treaba. S-a dus la culcare, aşa că vă sfătuiesc să-i urmaţi şi voi exemplul înainte să se ridice toată casa în picioare ca să vadă ce se întâmplă.

Posomorâţi, cei doi dădură din cap în semn de aprobare şi o luară împreună înapoi pe coridor, lăsând-o pe Caria cu mâna la gură, încercând să-şi oprească hohotele de râs. Aproape că reuşi.

•

Aşa cum prevăzuse Alexandria, casa lui Marius se trezi brusc la viaţă cu vreo două ore bune înainte de ivirea zorilor. Cuptoarele de la bucătărie fură aprinse, ferestrele – deschise şi torţele – aşezate de-a lungul pereţilor până la răsăritul soarelui.

Sclavii zoreau fără astâmpăr, cărând tăvi cu mâncare şi ştergare pentru soldaţi. Liniştea nopţii fu străpunsă de hohote de râs şi de strigăte. Gaius şi Marcus se treziră de la primele zvonuri de larmă şi Tubruk îi urmă după numai câteva clipe, însă Cabera refuză să se scoale din pat.

— De ce m-aş ridica din pat? Nu trebuie decât să-mi arunc roba pe mine şi să merg până la poartă! Încă două ore de somn până în zori nu mi-ar strica!

— Ai putea să te speli şi să mănânci ceva între timp, spuse Marcus cu ochii scăpărându-i în orbite.

— M-am spălat ieri şi de obicei nu prea mănânc până la prânz. Acum lăsaţi-mă!

Marcus plecă şi se alătură celorlalţi ca să îmbuce puţină pâine cu miere, unsă cu un vin tare şi parfumat, care le umplu burţile de căldură.

Nu vorbiseră despre cele întâmplate cu o seară înainte şi amândoi simţeau acum o oarecare încordare între ei, tensionând liniştea în care de obicei se înfiripau discuţii despre nimicuri.

În cele din urmă Gaius îşi luă inima în dinţi.

— Dacă te place pe tine, n-am să mă bag, spuse, pronunţând clar fiecare cuvânt.

— Foarte amabil din partea ta, răspunse Marcus zâmbind.

Îşi goli cana de vin tare şi ieşi din încăpere, netezindu-şi părul cu mâna.

Tubruk se uită la expresia de pe chipul lui Gaius şi slobozi un hohot de râs înainte de a se duce după Marcus.

•

Odihnit, Marius se îndreptă cu paşi grăbiţi spre grădină, în zgomotul pe care sandalele cu talpă de fier îl făceau pe piatră. Părea şi mai impunător în uniforma de general, un adevărat învingător. Marcus se trezi că-i urmăreşte mersul căutând un punct slab, aşa cum învăţase să-şi observe orice adversar. Trăda cumva un umăr rănit în vreo luptă de demult, călca apăsat pe vreun picior? Nu se vedea nimic. Avea în faţă un bărbat care nu fusese niciodată aproape de moarte, care nu cunoscuse niciodată deznădejdea. Faptul că nu avea niciun fiu era singura lui slăbiciune. Marcus se întrebă care din cei doi soţi nu putea avea copii. Toată lumea ştia că zeii erau capricioşi, dar să dai unui om atât de mult şi să nu-l laşi să-şi transmită moştenirea reprezenta chiar o glumă proastă.

Marius purta o platoşă de bronz şi o mantie lungă şi roşie peste umeri. De mijloc îi atârna o sabie obişnuită de legionar, dar Marcus băgă de seamă mânerul de argint care o deosebea de celelalte. Picioarele cafenii erau aproape goale sub tunica de piele. Pentru un bărbat de vârsta lui, se mişca neobişnuit de bine, iar în ochi i se citea o oarecare nerăbdare sau poate anticipare.

— Îmi pare bine să văd că v-aţi trezit şi că sunteţi gata de plecare. Aşadar, veţi defila împreună cu oamenii mei?

Vorbea cu glas hotărât, fără nicio urmă de nervozitate.

Gaius zâmbi, mulţumit că nu trebuia să mai întrebe.

— Mergem cu toţii, cu permisiunea ta… unchiule.

Marius încuviinţă din cap la auzul cuvântului.

— Bineînţeles, dar să staţi în urmă de tot. Asta e o distracţie periculoasă, indiferent cum va ieşi. Să nu uit un lucru. Voi nu cunoaşteţi oraşul, aşa că, dacă ne despărţim, s-ar putea ca aici să nu mai fiţi în siguranţă. Să întrebaţi de Valcinus la băile publice. Până la amiază sunt închise, dar o să vă lase să intraţi dacă rostiţi numele meu. Aţi înţeles?

Marcus, Gaius şi Tubruk se priviră unul pe altul, zăpăciţi de cum se precipitau lucrurile. Cel puţin doi dintre ei erau în acelaşi timp entuziasmaţi.

Se aliniară în urma lui Marius, iar acesta se îndreptă cu paşi mari spre curtea unde oamenii lui aşteptau răbdători.

Cabera li se alătură în ultima clipă. Avea ochii la fel de ageri ca întotdeauna, dar pe obraji şi pe bărbie se întrezărea o barbă ţepoasă. Marcus îi rânji şi i se răspunse cu o privire încruntată. Se aşezară în spatele grupului de oameni şi Gaius observă pe îndelete înfăţişarea soldaţilor. Bărbaţii cu pielea arsă şi cu părul negru purtau scuturi dreptunghice legate pe braţul stâng, iar pe bronz era înscris blazonul casei lui Marius, alcătuit din trei săgeţi intersectate. Văzându-l, Gaius înţelese ceea ce îi explicase unchiul său cu o seară înainte. Oamenii din jurul lui erau soldaţi romani care luptau să-şi apere oraşul, dar care erau devotaţi în primul rând blazonului pe care îl purtau.

Cu toţii aşteptau în tăcere ca porţile uriaşe să se deschidă. Metella apăru din întuneric şi-l sărută pe Marius, care-i răspunse cu entuziasm, apucând-o de o fesă. Oamenii priviră totul netulburaţi şi fără să-i împărtăşească buna dispoziţie. Apoi femeia se întoarse şi îi sărută pe Gaius şi pe Marcus. Aceştia fură surprinşi să-i vadă lacrimile din ochi.

— Să vă întoarceţi teferi. O să v-aştept pe toţi.

Gaius se uită în jur după Alexandria. Avea impresia vagă că ar fi putut să-i spună de hotărârea lui nobilă de a-i face loc lui Marcus către inima ei. Spera ca fata să fie mişcată de sacrificiul lui şi să dispreţuiască afecţiunea lui Marcus. Din păcate, nu o zări nicăieri şi porţile se deschiseră. Nu mai era timp.

Gaius şi Marcus se aliniară alături de Tubruk şi de Cabera, păşind în urma soldaţilor lui Marius, care porniră zăngănind pe străzile Romei.

Capitolul 13

În împrejurări normale, străzile Romei ar fi fost pustii la ivirea zorilor. Majoritatea oamenilor obişnuiau să se trezească dimineaţa târziu şi lucrau până spre miezul nopţii. Însă de când cu interdicţia de a ieşi din casă, ritmul zilei se schimbase, aşa că prăvăliile îşi deschideau deja porţile când Marius şi oamenii lui îşi începură marşul.

Generalul îşi conducea soldaţii cu pasul uşor şi sigur. Strigăte de atenţionare se auzeau printre trecători şi Gaius văzu cum oamenii se fereau în spatele uşilor de cum zăreau bărbaţii înarmaţi. După răscoalele recente, nimeni nu mai avea chef să urmărească alaiul care-şi croia drum în josul dealului, către forum, acolo unde se găsea clădirea Senatului roman.

La început, drumurile principale se goliră pe măsură ce muncitorii treziţi devreme se retrăgeau din calea soldaţilor. Gaius le simţi privirea aţintită asupra lor şi le auzi mârâielile furioase. Cuvântul „scelus”[27] se repeta mereu, ieşind din piepturile aspre. Era o crimă că soldaţii se afişaseră pe străzi. Aerul dimineţii era umed şi rece, şi Gaius fu străbătut de un fior. Şi Marcus părea încruntat în lumina slabă şi prietenul său dădu din cap cu mâna pe sabie când privirile li se întâlniră. Încordarea crescu în ritmul marşului. Gaius nu-şi închipuise cât de zgomotoşi puteau fi cincizeci de soldaţi, dar pe străduţele înguste zăngănitul sandalelor cu talpă de fier răsuna în toate direcţiile. Câteva ferestre se deschiseră la apartamentele superioare şi o voce se răsti furioasă, dar ei îşi continuară drumul.

— Sulla o să vă scoată ochii! urlă un bărbat înainte de a trânti uşa cu putere.

Oamenii lui Marius ignorară strigătele dispreţuitoare ale gloatei care se aduna tot mai mare în spatele lor, atrasă de freamătul şi de pericolul din stradă.

În depărtare, un legionar purtând pe scut însemnele lui Sulla se întoarse în direcţia de unde venea larma şi împietri. Convoiul se îndrepta către el şi Gaius simţi emoţia fiecărui ochi aţintit asupra bărbatului singuratic. Omul lui Sulla alese retragerea în faţa vitejiei şi porni să alerge, dispărând după un colţ de stradă. Un soldat aflat în faţă, lângă Marius, se aplecă înainte, pregătit să-l urmeze pe legionar, dar generalul îl opri punându-i mâna pe piept.

— Lasă-l să plece. O să le spună că vin.

Vocea îi răsună printre rânduri şi Gaius rămase uimit de calmul unchiului său. Nimeni nu mai spuse nimic şi oamenii îşi continuară drumul cu paşi asurzitori.

Cabera privi înapoi şi se făcu alb ca varul când văzu că străzile se umpluseră de privitori. Nu aveau unde să se retragă; o gloată de oameni le ţinea urma cu ochii lucind de nerăbdare, zbierând şi huiduindu-se unul pe altul. Cabera se căută prin robă şi scoase o piatră mică, albastră, incrustată într-o chingă, pe care o sărută, bolborosind o rugăciune scurtă. Tubruk îl privi pe bătrân şi-l strânse scurt cu mâna de umăr.

Înainte ca ei să ajungă la întinderea vastă a forumului, mulţimea se împrăştiase deja, umplând drumurile paralele, revărsându-se peste tot în spatele şi în jurul lor. Gaius simţi tensiunea soldaţilor şi îi văzu cum îşi încordează muşchii când îşi traseră săbiile din teacă, gata de luptă. Înghiţi în sec şi-şi dădu seama că avea gâtul uscat. Inima îi bătea repede şi se simţi ameţit.

Ca şi cum le-ar fi râs în nas, soarele răsări din ceaţa dimineţii tocmai când ei intrară în forum, aruncându-şi razele aurii pe o latură a statuilor şi a templelor. Gaius văzu treptele Senatului înălţându-se dinaintea sa şi gura i se uscă brusc când bărbaţii în robe albe se iviră din întuneric, aşteptându-i. Numără patru dintre legionarii lui Sulla pe trepte, cu mâinile pe săbii. Cu siguranţă mai erau şi alţii pe drum.

Sute de oameni umpleau forumul din toate părţile, strigătele lor răsunând pe străzile din apropiere. Cu toţii îi urmăreau pe Marius şi pe oamenii lui, şi goliră o străduţă care ducea spre Senat, ghicindu-le destinaţia fără să le spună cineva dinainte. Gaius strânse din dinţi. Era atât de multă lume! Pe chipurile lor nu se citea nicio urmă de teamă sau de uimire; dimpotrivă, gloata arăta cu degetul şi ţipa, se înghesuia şi se îmbrâncea pentru un loc de unde puteau să vadă mai bine. Lui Gaius începea să-i pară rău că voise să-i însoţească pe soldaţi.

Marius îşi opri oamenii la marginea treptelor şi făcu un pas înainte. Gloata se împinse tot mai în faţă în jurul lor, umplând fiecare ungher disponibil. În aer plutea un miros de sudoare şi de mâncare condimentată. Treizeci de trepte largi duceau către sala de dezbateri, iar pe ele stăteau nouă senatori.

Gaius îl recunoscu pe Sulla, care se afla pe treapta cea mai de sus. Se uita fix la Marius, cu chipul lipsit de expresie, ca o mască. Îşi ţinea mâinile la spate, ca şi cum s-ar fi pregătit să dea glas unui discurs. Cei patru legionari

îşi ocupaseră poziţiile pe treapta cea mai de jos şi Gaius băgă de seamă că măcar ei aşteptau tensionaţi ceea ce avea să se întâmple.

Parcă răspunzând unei replici neauzite, peste mulţime se lăsă tăcerea, străpunsă când şi când de bombănelile şi de înjurăturile celor care se luptau pentru locuri mai bune.

— Mă cunoaşteţi cu toţii! răsună ca un tunet vocea lui Marius. Sunt generalul, consulul şi cetăţeanul Marius! Aici, în faţa Senatului, îmi reclam dreptul de a ţine un Triumf, în semn de recunoaştere a pământurilor pe care le-am cucerit în Africa!

Gloata se împinse mai aproape şi se auziră înjurăturile câtorva oameni, care străpunseră încordarea momentului. Se îmbrânceau în soldaţi şi doi dintre ei fură nevoiţi să-şi ridice braţele ca să-i împingă înapoi în mulţime; li se răspunse cu strigăte şi mai furioase. Gaius simţi setea de sânge a mulţimii. Se adunase acolo aşa cum o făcuse la jocuri, să vadă moarte şi violenţă, şi să se distreze.

Observă că toţi ceilalţi senatori îşi întoarseră privirile către Sulla, în aşteptarea unui răspuns. Fiind al doilea consul al Republicii, cuvântul lui era cel care avea autoritate în oraş.

Acesta coborî două trepte, apropiindu-se de soldaţi. Era roşu la faţă de furie, dar cuvintele îi sunau netulburate.

— Ce faci tu este în afara legii. Spune-le oamenilor tăi să se împrăştie. Vino înăuntru şi o să discutăm despre asta când se va convoca tot Senatul. Ştii care e legea, Marius!

Cei din mulţime care îi auziră cuvintele îl aclamară, în timp ce restul strigară înjurături, ştiind că nu pot fi văzuţi în spatele gloatei agitate.

— Ştiu care e legea! Şi mai ştiu că un general are dreptul să ceară un Triumf. Eu cer dreptul la un Triumf! Ai de gând să mi-l negi? Marius urcase şi el o treaptă mai sus şi mulţimea se mişcă odată cu el, împingându-se înainte şi înghiontindu-se pe treptele Senatului între cei doi bărbaţi.

— *Vappa*! *Cunnus*[28]*!* ţipau revoltaţi către soldaţii care-i împingeau înapoi.

Marius se întoarse către soldaţii din primul rând. Avea privirea rece şi întunecată.

— *Destul!* Faceţi loc pentru generalul vostru, spuse cu voce sumbră.

Primii zece soldaţi îşi scoaseră săbiile şi-i doborâră pe acei oameni din mulţime care erau cel mai aproape de ei. În câteva secunde, trupurile spintecate stropiră cu sânge treptele de marmură. Soldaţii nu se opriră,

ucigând ca în transă femei şi bărbaţi care căzură pe rând înaintea lor. Un vaiet se ridică în văzduh în timp ce gloata încerca să se retragă, dar cei aflaţi în spate, neputând să vadă ce se întâmplă, continuară să se împingă înainte. Toţi cei cincizeci de soldaţi tăiau în stânga şi în dreapta, fără să le pese cine le cădea sub sabie.

Totul nu ţinu mai mult de câteva clipe, dar lui Gaius şi lui Marcus, care urmăriseră cu groază cum oamenii cădeau seceraţi, li se păru că trecuse o veşnicie. Trupurile sângerânde murdăriră treptele forumului şi mulţimea se zbătu deodată să scape, dându-şi seama în sfârşit, de ceea ce se întâmpla. În câteva clipe, un cerc larg se formă în jurul lui Marius şi al oamenilor săi, care crescu tot mai mare pe măsură ce sclavii şi cetăţenii deopotrivă fugeau de săbiile pline de sânge.

Nimeni nu mai spuse nimic. Săbiile fură şterse de trupurile morţilor şi băgate înapoi în teacă. Oamenii se întoarseră la locurile lor şi Marius privi din nou în sus, către senatori.

Treptele din piatră ale forumului erau pline de sânge. Ceilalţi bărbaţi se făcuseră albi ca varul, păşind fără să vrea înapoi din faţa măcelului. Doar Sulla rămăsese pe loc hotărât, cu buzele strânse, încordate într-o grimasă, ferindu-se parcă de duhoarea cărnii şi a intestinelor revărsate.

Cei doi bărbaţi se priviră îndelung unul pe celălalt, ca şi cum numai ei ar fi fost în întreg forumul. Liniştea deveni apăsătoare şi Marius îşi ridică mâna de parcă ar fi vrut să le dea o nouă comandă oamenilor săi.

— Într-o lună de azi înainte, răsună vocea lui Sulla. Ţine-ţi Triumful, generale, dar să nu uiţi că astăzi ţi-ai făcut un duşman. Bucură-te de clipele de fericire pe care le meriţi.

Marius îşi înclină capul.

— Îţi mulţumesc, Sulla, pentru înţelepciunea de care dai dovadă.

Se întoarse cu spatele la senatori şi ordonă retragerea, mergând printre rânduri pentru a-şi lua din nou poziţia în fruntea regimentului. Mulţimea se dădu înapoi, dar furia se citea pe feţele aspre.

— Înainte! răsună comanda şi zgomotul tălpilor de fier se făcu din nou auzit pe drumul de piatră, în timp ce jumătatea de centurie îşi urma generalul la ieşirea din piaţă.

Gaius scutură uimit din cap către Tubruk şi Marcus, fără să spună nimic. Cu coada ochiului zări o sută din oamenii lui Sulla intrând în piaţă pe o străduţă lăturalnică, fiecare bărbat purtând în mână sabia scoasă. Se încordă şi vru să strige un avertisment, dar îl văzu pe Tubruk clătinând din cap.

În spatele lor, Sulla ridicase mâna pentru a-şi opri oamenii şi aceştia rămaseră pe loc, atenţi, urmărind furioşi retragerea lui Marius. Când ajunse la marginea forumului, Gaius îl văzu pe Sulla făcând un cerc cu mâna dreaptă în aer.

— Puţin cam prea devreme pentru gustul meu, şopti Tubruk.

Auzindu-l, Marius mârâi nemulţumit. Mergea înainte, dar vocea îi răsună în spate:

— Soldaţi, strângeţi rândurile pe străzi. Încă nu s-a sfârşit.

Soldaţii se grupară în formaţii. Marius privi înapoi peste umăr.

— Fiţi atenţi la străzile lăturalnice! Sulla n-o să ne lase să scăpăm aşa de uşor, dacă are ocazia. Fiţi pregătiţi pentru orice şi ţineţi-vă săbiile slobode!

Gaius se simţi năucit de întâmplările care se petreceau cu atâta iuţeală, fără a le putea controla. Asta era siguranţa de care avea parte sub protecţia unchiului său? Merse în rând cu ceilalţi, înconjurat de legionari.

Un ţipăt scurt şi puternic răsună din urmă şi Gaius se răsuci cu viteză, aproape doborât de soldatul din spate. Unul dintre oamenii lor zăcea pe bolovani, în murdăria de pe drum. Sângele se adunase în jurul lui şi Gaius zări trei bărbaţi care-l înjunghiau turbaţi.

— Nu te uita! îl preveni Tubruk, întorcându-l înainte, cu o apăsare uşoară pe umăr.

— Dar omul ăla! N-ar trebui să ne oprim? urlă Gaius, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Dacă ne oprim, murim cu toţii. Sulla şi-a dat drumul la câini.

În trecere, Gaius aruncă o privire pe o străduţă dosnică şi văzu un grup de bărbaţi cu pumnalele scoase alergând către ei. După cum arătau, cu siguranţă erau legionari, numai că nu purtau uniformă. Îşi trase sabia din teacă aproape odată cu ceilalţi. Inima începu să-i bată din nou cu putere şi simţi cum sudoarea i se prelinge pe frunte.

— Ţineţi-vă cumpătul! Nu ne oprim pentru nimic în lume! urlă Marius în spate, cu muşchii gâtului şi ai spatelui încordaţi.

Cuţitarii atacară din nou ultimul rând, unul dintre soldaţi fiind doborât de o sabie care-i intră în coaste înainte ca ceilalţi să-l culce jos, pe pământ. Omul ţipase îngrozit văzând că sabia îi este smulsă din mână, apoi strigătul fusese brusc înăbuşit.

În timp ce-şi continuau marşul, Gaius auzi uralele de victorie în urmă. Aruncă o privire furişă în spate, dar îşi dori să n-o fi făcut, căci atacatorii

ridicară în sus un cap însângerat, urlând ca nişte fiare sălbatice. Bărbaţii din jurul lui înjurau cu duşmănie şi unul se opri dintr-odată, ridicându-şi sabia.

— Haide, Vegus, aproape am ajuns! îl îndemnă un altul, dar legionarul scutură din umeri şi scuipă în ţărână.

— Era prietenul meu, mârâi şi rupse rândurile, gonind înapoi spre grupul de asasini.

Gaius încercă să urmărească ce se întâmpla. Auzi strigătele celor din spate când îl văzură venind, apoi alţi bărbaţi năvăliră de pe străduţe şi-l sfârtecară fără niciun zgomot.

— Atenţie! strigă Marius şi Gaius îi întrezări pentru prima dată mânia din glas. Atenţie! strigă din nou.

Marcus luă un pumnal de la bărbatul din dreapta lui şi se retrase printre rânduri. Ajunse în spatele convoiului când trecură pe lângă gura întunecată a unei alei de unde mai ţâşniră încă patru atacatori, cu lamele gata să ucidă. Marcus se feri şi se năpusti asupra unuia dintre bărbaţi, cei doi izbindu-se într-o îmbrăţişare violentă. Îşi trase cuţitul de-a lungul gâtlejului pe care-l văzu atât de aproape de al lui şi strânse din ochi când sângele ţâşni spre el. Se folosi de trupul celui mort ca să blocheze un alt atac, apoi îl aruncă peste ceilalţi. Încercând să se ferească, aceştia fură loviţi de trei legionari care apoi se alăturară din nou rândului, fără să spună un cuvânt. Unul dintre ei îl bătu pe Marcus pe umăr şi tânărul rânji drept răspuns. Se strecură printre rânduri şi-l ajunse din urmă pe Gaius, gâfâind uşor. Gaius îl apucă prieteneşte de gât apoi porţile se deschiseră în faţa lor şi fură în siguranţă, păstrând formaţia până când ultimul om intră în curte.

Când porţile se închiseră, Gaius se întoarse să privească dealul pe care-l urcaseră împreună. Era pustiu. Roma părea la fel de liniştită ca întotdeauna.

Capitolul 14

Marius aproape că strălucea de bucurie şi energie mergând printre oamenii lui, bătându-i pe umăr şi râzând, iar legionarii rânjeau în colţul gurii, ca nişte şcolari lăudaţi de dascăl.

— Am făcut-o, băieţi! strigă Marius. De azi într-o lună o să arătăm oraşului ăstuia o zi de pomină!

Oamenii îl ovaţionară şi generalul ordonă să li se aducă vin şi bucate, adunând toţi sclavii din casă ca să-i trateze ca pe nişte regi.

— Daţi-le tot ce poftesc! răsună glasul lui Marius.

Cupe din aur şi argint fură îngrămădite în mâinile aspre ale fiecărui bărbat care scăpase cu viaţă printre porţi, inclusiv în mâinile lui Gaius şi ale lui Marcus.

Vinul roşu ca sângele se revărsă gâlgâind din urcioarele de lut. Alexandria se afla şi ea printre ceilalţi sclavi şi le zâmbi lui Marcus şi lui Gaius. Cel din urmă o salută din cap, dar Marcus îi făcu cu ochiul atunci când trecu pe lângă el.

Tubruk îşi adulmecă vinul, chicotind.

— E cel mai bun vin.

Marius îşi înălţă cupa, luând o expresie gravă. În câteva clipe se aşternu tăcerea.

— Să bem pentru toţi cei care au murit azi pentru noi. Pentru Tagoe, Luca şi Vegus, trei oameni buni!

— Oameni buni! strigară toţi într-un glas şi cupele fură băute până la fund, apoi întinse din nou către sclavii care aşteptau să le umple.

— Le ştie numele, îi şopti Gaius lui Tubruk, care-şi apropie capul de al lui, ca să-i răspundă.

— Ştie numele tuturor, murmură bărbatul. Pentru asta este un bun general, şi ei îl iubesc. Ar fi în stare să-ţi povestească o bună bucată din viaţa fiecărui bărbat de aici, chiar şi a multora care se află în legiunea din afara Romei. Dacă vrei, ai putea să spui că e un tertip, un mod ieftin de a-i impresiona pe cei care te slujesc. Sunt convins că asta ţi-ar spune dacă l-ai întreba.

Se opri ca să-l privească pe general cum prindea strâns capul uriaş şi puternic al unui soldat, trăgându-l după el prin mulţime. Omul urla, dar nu se împotrivea. Se supunea ca şi cum era ceva firesc.

— Sunt ca şi copiii lui. Poţi să-ţi dai seama după cât de mult îi iubeşte. Matahala aia ar putea să-i smulgă generalului braţul, dacă ar vrea. În mod normal, ar înjunghia un om doar pentru că s-a uitat la el chiorâş ziua în amiaza mare. Dar Marius poate să-l tragă după el şi el râde. Nu sunt sigur că poţi să antrenezi un om să capete harul ăsta. Cred că ori te naşti cu el, ori ba. Nici nu trebuie să-l ai ca să fii un bun general. Oamenii ăştia l-ar urma pe Sulla dacă ar fi în legiunea lui. Ar lupta pentru el în formaţii şi şi-ar da viaţa pentru el. Dar ei îl iubesc pe Marius, aşa că nu pot fi mituiţi şi nici cumpăraţi, iar în luptă nu va fugi niciodată nici măcar unul. Înainte trebuia să ai pământ ca să poţi să te alături legiunii, dar Marius a abolit legea asta. Acum oricine poate să-şi facă o carieră luptând pentru Roma sau cel puţin pentru el. Jumătate din oamenii ăştia nu ar fi ajuns în armată dacă Marius nu ar fi trecut legea asta de Senat. Lui îi datorează aproape totul.

Bărbaţii începură să iasă pe poarta grădinii, acolo unde îi aştepta baia şi masajul de care aveau să se ocupe cele mai atrăgătoare femei de pe moşie. Câteva frumuseţi îi şi luaseră de braţ, exclamând de mirare la auzul poveştilor de fapte-vitejeşti. Când Marius slobozi capul uriaş al legionarului, chemă imediat o fată, o brunetă zveltă cu ochi negri de cărbune. Bărbatul îi aruncă o privire şi rânji ca un lup, strângând-o în braţe. Ecoul râsului ei răsună prin zidurile de cărămidă în timp ce el porni la trap spre camerele de locuit.

Un soldat tânăr îşi puse braţul musculos pe umărul Alexandriei şi-i spuse ceva. Marcus se repezi în spatele bărbatului.

— Nu şi fata asta, prietene! Nu e de-a casei.

Soldatul îl privi, examinându-i înfăţişarea şi hotărârea din ochi. Apoi înălţă din umeri şi strigă o altă sclavă care trecea pe acolo. Gaius urmări schimbul, iar când Alexandria îi întâlni privirea, chipul fetei se umplu de mânie. Se întoarse cu spatele la Marcus şi plecă grăbită spre încăperile răcoroase ale grădinii.

Marcus se întoarse spre prietenul lui. Observase reacţia fetei şi îl pusese pe gânduri.

— De ce era aşa de supărată? îl întrebă Gaius, scos din sărite. Nici nu mă gândeam că vrea să meargă cu matahala aia. Ai salvat-o.

Marcus încuviinţă.

— Poate că asta este problema. Poate că nu voia s-o salvez eu. Poate voia s-o salvezi tu.

— O! Faţa lui Gaius se lumină deodată. Crezi?

Marius se îndreptă clătinându-se către Gaius şi prietenii lui, încă râzând şi cu părul lipit de frunte de la vinul care i se turnase în cap. Ochii îi străluceau de plăcere. Îl apucă pe Gaius de amândoi umerii.

— Ei bine, băiete? Cum ţi-a plăcut Roma?

Gaius rânji. Nu se putea abţine. Buna dispoziţie pe care o împrăştia generalul era molipsitoare. Când se încrunta, nori negri de teamă şi de furie îl urmăreau şi îi atingeau pe toţi cei care-i ieşeau în cale. Când zâmbea, îţi venea şi ţie să zâmbeşti, îţi doreai să fii omul lui. Gaius simţi puterea bărbatului din faţa sa şi pentru prima dată se întrebă dacă şi el va putea să insufle celor din jur atâta devotament precum unchiul său.

— A fost înfricoşător şi captivant deopotrivă, răspunse, neputând să-şi ascundă zâmbetul.

— Foarte bine! Unii nu simt asta, să ştii. Nu fac decât să calculeze de câte provizii şi de câţi oameni este nevoie ca să aperi o trecătoare. Pur şi simplu nu simt fiorul luptei.

Privi către Marcus, Tubruk şi Cabera.

— Îmbătaţi-vă dacă vreţi şi alegeţi-vă o femeie, dacă mai găsiţi. Astăzi nu muncim şi nimeni nu pleacă până la apusul soarelui. Destule necazuri am avut pe ziua de azi. Mâine o să începem să facem planuri ca să vedem cum aducem cinci mii de oameni de la o depărtare de optzeci de kilometri până la Roma. Ştiţi ceva despre aprovizionare?

Marcus şi Gaius dădură din cap că nu.

— O să învăţaţi. Chiar şi cea mai bună armată din lume e pierdută fără apă şi mâncare, băieţi. Ăsta e un lucru pe care nu trebuie să-l uitaţi. Tot restul vine de la sine. Ţineţi minte, casa mea e şi a voastră. Mă duc să stau în fântână şi să mă îmbăt.

Strânse trei urcioare de vin neîncepute de la sclavii bărbaţi care mai rămăseseră şi se îndepărtă.

Tubruk îl privi cum pleacă din grădină, zâmbind nostalgic.

— Odată, în Africa de Nord, în ajunul unei bătălii împotriva unui trib sălbatic, se spune că Marius s-a dus singur în tabăra inamicului, cărând câte un urcior cu vin în fiecare mână. Să nu uitaţi că vorbim despre o tabără de şapte mii dintre cei mai răi luptători pe care-i întâlnise vreodată legiunea. A băut toată noaptea cu şeful tribului, deşi niciunul nu înţelegea un cuvânt din ce spunea celălalt. Au băut pentru viaţă, pentru viitor şi pentru vitejie. Apoi, a doua zi dimineaţă, s-a dus înapoi în tabăra lui, abia ţinându-se pe picioare.

— Şi ce s-a întâmplat mai departe? întrebă Marcus.

— I-a ras de pe faţa pământului, până la ultimul. Ce credeai că s-a întâmplat? râse Tubruk.

— De ce nu l-a omorât şeful tribului? continuă Marcus.

— Cred că îl plăcea. Cei mai mulţi oameni îl plac.

Metella intră în curte şi-şi întinse mâinile către Gaius şi Marcus, zâmbind.

— Îmi pare bine că v-aţi întors teferi! Vreau să vă gândiţi la casa asta ca la un loc unde vă puteţi găsi pacea şi odihna.

Se uită îndelung în ochii lui Marcus şi el îi răspunse cu o privire calmă.

— E adevărat că ai crescut fără mamă?

Marcus roşi puţin, întrebându-se cât de multe îi spusese Marius. Încuviinţă din cap şi Metella oftă uşor.

— Săracul băiat! Te-aş fi adus la mine mai devreme, dacă ştiam.

Marcus se întrebă dacă ştia ce aveau de gând legionarii cu sclavele ei. Părea atât de nepotrivită în lumea prefăcută a lui Marius şi-a legiunii sale! Se întrebă cum o fi fost mama lui şi pentru prima dată se gândi să încerce să o caute. Probabil că Marius ştia deja unde este, dar nu era o întrebare pe care să vrea să i-o pună. Poate că Tubruk avea să-i spună înainte de a se întoarce la moşie.

Metella îşi retrase mâna dintr-a lui şi-l mângâie pe obraz.

— Ţi-a fost greu, dar acum totul s-a sfârşit.

Tânărul îi atinse mâna uşor, de parcă ar fi ajuns la o înţelegere secretă. Ochii femeii se umplură deodată de lacrimi. Se întoarse şi plecă, păşind de-a lungul arcadelor.

Marcus se uită la Gaius şi dădu nedumerit din umeri.

— Ţi-ai făcut un prieten, spuse Tubruk, urmărind silueta care se îndepărta. Cred că te place.

— Sunt un pic cam bătrân ca să mai am nevoie de o mamă, mârâi Marcus.

— Se poate, doar că ea nu e prea bătrână, ca să aibă nevoie de un fiu.

•

Spre amiază, porţile casei vuiră de zarvă. Câţiva legionari ieşiră afară cu săbiile scoase, în caz că s-ar fi pregătit represalii la lucrătura de dimineaţă. Gaius şi Marcus se repeziră şi ei în curte alături de ceilalţi, apoi se opriră cu gurile căscate.

Dincolo de stâlpii de metal se afla Renius, beat şi cântând. Se sprijinea de bare ca să nu cadă, iar tunica îi era îmbibată de vin şi de pete de vomă. Un

paznic se apropie de gardul de fier ca să-i vorbească, apoi Gaius şi Marcus îşi făcură apariţia, urmaţi de Tubruk.

Deodată Renius întinse mâna, apucă părul bărbatului şi-l izbi cu zgomot cu capul de metal. Omul căzu leşinat şi ceilalţi începură să strige furioşi.

— Lăsaţi-l să intre şi omorâţi-l! urlă unul, dar altul fu de părere că putea fi o capcană a lui Sulla ca să-i facă să deschidă porţile.

Toţi se opriră la auzul acestor cuvinte, apoi Marcus şi Gaius veniră lângă porţi.

— Vă putem ajuta? spuse Marcus, ridicând politicos dintr-o sprânceană.

Renius bolborosi mânios:

— O să-mi înfig sabia în tine, copil de târfă ce eşti!

Marcus începu să râdă.

— Deschideţi porţile! strigă Gaius către celălalt paznic. E Renius. E cu noi.

Paznicul nu-l băgă în seamă, de parcă nici n-ar fi vorbit, arătându-i cât se poate de limpede că el nu putea comanda în acea casă. Când Gaius păşi mai aproape de porţi, un legionar îi ieşi în faţă, clătinând uşor din cap.

Marcus se îndreptă către poartă şi-i spuse câteva cuvinte paznicului de acolo. Omul tocmai îi răspundea când tânărul îl lovi sălbatic cu capul, doborându-l în praf. Fără să-l bage în seamă pe paznicul care se zbătea încercând să se ridice, Marcus trase zăvoarele grele ale porţii şi o deschise.

Renius căzu lat în curte, cu braţul cel bun zvâcnind. Marcus rânji şi începu să închidă poarta când auzi zgomotul metalic al unei săbii ieşind din teacă. Se răsuci, tocmai la timp ca să pareze cu antebraţul o lovitură din partea paznicului furios. Cu dosul palmei stângi îl lovi pe bărbat peste gură, trântindu-l din nou la pământ. Apoi închise poarta.

Alţi doi bărbaţi se năpustiră asupra lui când se auzi o voce:

— Staţi!

Cu toţii îngheţară pe loc.

Marius intră în curte, fără a părea afectat în vreun fel de vinul pe care-l turnase pe gât timp de două ore fără oprire. În timp ce se apropie, cei doi bărbaţi rămaseră cu ochii pironiţi pe Marcus, care-i privea liniştit.

— Pe toţi zeii! Ce se întâmplă în casa mea?

Marius îi ajunse şi-şi puse mâna grea pe umărul unuia dintre bărbaţii care-l înfruntau pe Marcus.

— Renius este aici, spuse Gaius. A venit cu noi de la moşie.

Marius privi la omul care zăcea pe pietre, dormind liniştit.

— Nu s-a îmbătat niciodată cât a fost gladiator. Acum îmi dau seama de ce. Tu ce-ai păţit?

Ultima întrebare fu adresată paznicului care îşi reluase postul. Avea gura şi nasul pline de sânge, iar ochii îi scânteiau mânioşi, dar ştia că nu avea voie să se plângă în faţa lui Marius.

— M-am lovit de poartă când am dat s-o deschid, spuse încet.

— Nu eşti atent deloc, Fulvio. Trebuia să-l laşi pe nepotul meu să te ajute.

Mesajul fu clar. Omul dădu din cap că înţelesese şi-şi şterse sângele cu mâna.

— Mă bucur că am rezolvat şi problema asta. Acum voi doi, şi arătă cu degetul ţeapăn către Gaius şi Marcus, veniţi cu mine în cabinetul meu! Trebuie să vorbesc cu voi câteva lucruri.

Aşteptă până când cei doi băieţi i-o luară înainte, apoi îi urmă, strigând peste umăr:

— Duceţi-l pe bătrân undeva să doarmă şi ţineţi naibii porţile alea închise!

Marcus îi surprinse cu privirea pe legionarii din apropiere şi văzu că rânjeau cu toţii, poate din răutate sau pur şi simplu pentru că se distrau, nu putea spune cu siguranţă de ce.

Marius deschise uşa cabinetului de lucru şi-i conduse pe cei doi înăuntru, într-o încăpere ticsită pe fiecare perete cu hărţi ale Africii, ale Imperiului Roman şi ale Romei. Închise încet uşa, apoi se întoarse cu faţa la ei. Avea o privire de gheaţă şi Gaius simţi pentru o clipă un fior de teamă, căci omul îşi pironise ochii întunecaţi asupra lui.

— Ce aţi avut în cap? scrâşni Marius printre dinţii încleştaţi.

Gaius deschise gura să spună că nu intenţionase decât să-l lase pe Renius să intre, apoi se răzgândi.

— Îmi pare rău. Ar fi trebuit să te aştept.

Marius lovi cu pumnul greu în masă.

— Cred că-ţi dai seama că, dacă Sulla ar fi ales douăzeci de oameni să aştepte în stradă o ocazie ca asta, mai mult ca sigur că am fi fost morţi până acum!

Gaius roşi, simţindu-se cel mai netrebnic om din lume.

Marius se răsuci cu faţa spre Marcus.

— Şi tu de ce l-ai atacat pe Fulvio?

— Gaius a dat ordin să se deschidă porţile şi omul nu l-a băgat în seamă. Aşa că l-am forţat s-o deschidă.

Pe chipul lui Marcus nu se citea nimic. Îşi ridică ochii spre general şi îi întâlni privirea fără să clipească.

Marius ridică o sprânceană.

— Te aşteptai ca un veteran de război, care a luat parte la treizeci de bătălii, să primească ordine de la un băieţaş imberb de paisprezece ani?

— Nu… nu m-am gândit la asta…

Pentru prima oară, Marcus păru nesigur pe sine; generalul se întoarse din nou către Gaius.

— Dacă vă ţin partea acum, o să pierd din respectul oamenilor mei. Cu toţii ştiu că aţi greşit şi aşteaptă să vadă ce o să fac în privinţa asta.

Lui Gaius îi stătu inima în loc.

— Există o cale de ieşire, dar o să vă coste scump pe amândoi. Fulvio este campion la box în centuria lui. Azi şi-a pierdut din demnitate când l-ai lovit, Marcus. Îndrăznesc să spun că ar accepta să aveţi o luptă prietenească, cât să mai calmaţi spiritele. Altfel, ar putea să te înjunghie când nu sunt prin preajmă ca să intervin.

— O să mă ucidă, rosti Marcus printre dinţi.

— Nu într-un meci amical. Pentru că eşti atât de tânăr, n-o să folosim mănuşile de fier, doar unele din piele de capră, ca să vă apere mâinile. Aveţi vreun antrenament în asta?

Băieţii bombăniră că da, gândindu-se la Renius. Marius se întoarse din nou către Gaius.

— Bineînţeles, indiferent că pierde sau câştigă, dacă prietenul tău demonstrează că e curajos, oamenii o să-l iubească şi nu pot să-mi ţin nepotul în umbra lui, înţelegi?

Gaius dădu din cap, ghicind ce avea să urmeze.

— Tu o să lupţi cu unul dintre ceilalţi. Toţi sunt campioni la ceva, de-aia i-am şi ales ca să mă escorteze la Senat. Amândoi o să luaţi o mamă de bătaie, dar dacă vă descurcaţi de-ajuns de bine, întâmplarea va fi dată uitării şi poate chiar o să câştigaţi puţin respect în faţa oamenilor mei. Cei mai mulţi se trag din scursura societăţii. Nu se tem de nimic şi nu se pleacă decât în faţa puterii. Mai există varianta să le comand să-şi vadă de treburile lor şi să nu facă nimic, să vă las să vă ascundeţi în umbra autorităţii mele, dar asta nu ar rezolva lucrurile, înţelegeţi?

Aveau feţele palide şi Marius pufni dintr-odată în râs.

— Zâmbiţi, băieţi! N-aveţi încotro. Nu există altă cale de ieşire, aşa că, de ce nu i-aţi râde în nas lui Jupiter, dacă tot aveţi ocazia?

Marcus şi Gaius se priviră unul pe celălalt, rânjind.

Marius râse din nou.

— O să vă descurcaţi. Vă dau două ore. O să le spun oamenilor şi o să anunţ adversarii. O să aibă timp şi Renius să se mai trezească puţin din beţie. Bănuiesc că ar vrea să vadă şi el asta. Pe toţi zeii! Şi *eu* vreau să văd asta! Sunteţi liberi!

Cei doi băieţi o porniră agale către camerele lor. Uşurarea de dinainte pălise, lăsând în urmă un freamăt în stomac, la gândul a ceea ce avea să vină.

— Hei! Îţi dai seama că am doborât un campion la box? Să fiu al naibii dacă n-o să câştig meciul ăsta! Dacă l-am lovit o dată, pot să-l dobor de tot. Nu e nevoie decât de o lovitură bine plasată.

— Da, numai că de data asta n-o să-l mai iei prin surprindere, răspunse Gaius îmbufnat. Probabil că eu o să am parte de maimuţoiul ăla uriaş pe care-l târa Marius de cap mai devreme; cred că ar fi o glumă pe placul lui.

— Bărbaţii de talie mare sunt mai înceţi. Tu loveşti repede de aproape, dar trebuie să te fereşti de el. Toţi soldaţii ăştia sunt masivi şi asta înseamnă că lovesc mai tare ca noi. Să-ţi mişti tot timpul picioarele şi să rezişti cât poţi.

— O să fim ucişi, răspunse Gaius.

— Da, cred că e cu putinţă.

Tubruk primi împăcat vestea când băieţii i-o aduseră la sosirea în cameră.

— Mă aşteptam la aşa ceva. Marius iubeşte competiţiile. Tot timpul pune la cale câte una între oamenii lui, şi chiar între cei din alte legiuni. Este exact stilul lui: puţin zgomot, mult sânge şi totul este uitat şi iertat. Bine că n-aţi băut mai mult de o cupă, două de vin. Haideţi, două ore nu sunt tocmai suficiente ca să vă încălziţi şi să fiţi gata. Mai bine vă mişcaţi oasele într-una din încăperile pentru antrenament. Puneţi un sclav să vă conducă acolo şi o să vă găsesc de îndată ce fac rost de nişte mănuşi. Şi încă ceva. Nu-l dezamăgiţi pe Marius! Mai ales tu, Gaius. Eşti sânge din sângele lui, aşa că trebuie să fii în formă.

— Am înţeles, răspunse Gaius mohorât.

— Atunci, apucaţi-vă de treabă. O să pun câţiva sclavi să arunce apă rece pe Renius… de la distanţă, ca să nu-l apuce pandaliile.

— Ce s-a întâmplat cu el? De ce s-a îmbătat atât de devreme dimineaţa? întrebă Gaius curios.

— Nu ştiu. Concentraţi-vă la fiecare lucru pe rând. O să aveţi ocazia să vorbiţi şi cu Renius în seara asta. Acum plecaţi!

•

În timp ce restul Romei îşi petrecea după-amiaza fierbinte dormind, bărbaţii din Legiunea Primigenia se adunară în cea mai mare sală de antrenament, înşiraţi de-a lungul pereţilor, râzând, trăncănind şi sorbind din berea rece şi din sucurile de fructe. După lupte, Marius le promisese un adevărat ospăţ, alcătuit din zece feluri din cele mai alese bucate şi cel mai bun vin, aşa că atmosfera era una de relaxare şi de bună dispoziţie. Tubruk stătea lângă Marcus şi Gaius, masându-le pe rând umerii. Cabera şedea pe un scăunel, cu faţa de nepătruns.

— Amândoi sunt dreptaci, şopti Tubruk. Pe Fulvio îl ştiţi; celălalt, Decidus, este campion la aruncarea cu lancea. Are umerii foarte puternici, chiar dacă nu pare rapid. Staţi departe şi faceţi-i pe ei să vină la voi!

Marcus şi Gaius încuviinţară din cap. Amândoi erau un pic cam galbeni sub tenul bronzat.

— Ţineţi minte, ideea este să rezistaţi suficient timp cât să demonstraţi că sunteţi puternici şi curajoşi. Dacă ajungeţi la pământ prea devreme, ridicaţi-vă din nou. O să opresc lupta dacă văd că aţi dat într-adevăr de necaz, dar lui Marius nu o să-i placă asta, aşa că o să trebuiască să fiu atent. Îşi puse câte o mână pe umerii fiecăruia. Amândoi sunt pricepuţi, curajoşi şi ageri. Renius vă urmăreşte. Să nu ne dezamăgiţi.

Cei doi băieţi aruncară o privire spre locul unde stătea Renius, cu braţul beteag strâns la cingătoare. Avea părul încă umed şi ochii-i scânteiau ucigători.

Începură uralele şi Marius îşi făcu intrarea în încăpere. Îşi ridică mâinile şi tăcerea se aşternu imediat.

— Sunt convins că fiecare dintre voi va da ce are mai bun, dar să ştiţi că eu voi paria pe nepotul meu şi pe tovarăşul lui. Două mize de câte douăzeci şi cinci de monede de aur fiecare. Se mai anunţă cineva?

Pentru o clipă, nimeni nu rupse tăcerea. Cincizeci de piese de aur reprezentau o sumă uriaşă pentru o luptă amicală, dar cine ar fi putut să se abţină? Bărbaţii îşi goliră pungile şi câţiva chiar plecară spre camerele lor să aducă mai multe monede. În scurt timp se adunară toţi banii şi Marius îşi adăugă şi el punga, astfel încât la sfârşit în mâna lui mare se strânseseră o

sută de monede de aur, destul cât să cumperi o mică proprietate sau un cal de luptă cu tot cu armură şi cu arme.

— Ţii tu punga pentru noi, Renius? întrebă Marius.

— O ţin, răspunse fostul gladiator cu un aer ceremonios şi formal.

Părea că scăpase de principalele efecte ale băuturii, dar Gaius băgă de seamă că nu încercase să se ridice şi aşteptase ca banii să-i fie aduşi.

Fulvio şi Decidus intrară în sala de antrenamente, însoţiţi de şi mai multe ovaţii din partea bărbaţilor. Era clar că tovarăşii lor le ţineau partea.

Amândoi purtau doar o pânză legată strâns în jurul coapselor şi o cingătoare lată. Decidus avea umerii şi trupul pe care le vedeai în mod normal la statuile de pe forum. Gaius îl examină cu băgare de seamă, dar nu zări nicio urmă de slăbiciune care să-i sară în ochi.

Fulvio nu salută mulţimea. Avea nasul bandajat cu o bucată de pânză prinsă în spatele capului, iar buzele umflate arătau înfiorător.

Gaius îi făcu semn lui Marcus cu cotul.

— Cred că i-ai spart nasul cu lovitura aia de cap. Sper că-ţi dai seama că se aşteaptă să-l loveşti din nou. Să aştepţi o ocazie bună.

Marcus încuviinţă din cap, încântat că Gaius cercetase mişcările bărbatului odată cu el.

Marius îşi ridică din nou mâinile pentru a se face auzit, liniştindu-i pe soldaţii agitaţi.

— Marcus şi Fulvio vor lupta în primul meci. Nu va fi o limită de timp, dar runda se va sfârşi când unul din adversari are cel puţin un genunchi pe pământ. Dacă unul nu se mai poate ridica, partida se termină şi vor începe ceilalţi. Ocupaţi-vă locurile!

Fulvio şi Marcus se aşezară de-o parte şi de alta a generalului.

— Când auziţi că sună cornul, începeţi. Succes!

Marius parcurse grav distanţa până la liniile desenate pe podea împreună cu cei doi combatanţi şi făcu semn să se sune în cornul folosit de obicei în luptă. Se lăsă tăcerea şi trâmbiţa răsună limpede.

Marcus îşi încălzi puţin muşchii umerilor, îşi legănă capul dintr-o parte în alta şi păşi înainte. Îşi ţinea mâinile în sus, aşa cum îl învăţase Renius, dar Fulvio nu-şi strânsese pumnii ci avea doar braţele uşor îndoite.

Se feri când Marcus se năpusti brusc cu stânga şi loviturile trecură pe lângă el, fără să-l atingă. Un pumn ţâşni pe nesimţite şi se izbi în pieptul lui Marcus, deasupra inimii. Tânărul răsuflă adânc, cuprins de durere, şi se dădu înapoi, pe urmă strânse din dinţi şi reveni. Se avântă asupra

adversarului cu o lovitură de dreapta, dar din nou Fulvio se feri cu o singură mişcare şi-l izbi în acelaşi loc cu pumnul drept învelit în mănuşa de piele. Marcus simţi cum aerul îi explodează din piept odată cu durerea.

Oamenii începuseră să aclame; doar Gaius, Tubruk şi Cabera îl încurajau pe tânărul luptător. Fulvio zâmbea, şi Marcus căzu pe gânduri. Bărbatul era rapid şi era greu să-l loveşti. Deocamdată, el făcea toată munca şi nu câştiga nimic de pe urma efortului depus. Urlă ca turbat şi se năpusti înainte, cu braţul drept ridicat în aer. Îl văzu pe Fulvio luând poziţie, apoi se smuci brusc în sus şi lovitura care ar fi trebuit să-l doboare îi trecu pe lângă bărbie. Marcus izbi cu putere în nasul lui Fulvio şi fu mulţumit să simtă oasele trosnind. Imediat o lovitură îi zdruncină însă capul dintr-o parte şi căzu cu toată greutatea pe podeaua de lemn, năucit.

Se ridică într-un genunchi gâfâind şi se uită în sus la Fulvio, care stătea câţiva paşi mai încolo. Sângele îi şiroia acestuia din nas şi avea o privire criminală.

Marcus fu întâmpinat de o rafală de lovituri. Încercă să se ferească din calea celor mai rapide, dar Fulvio tăbărâse cu totul pe el, izbindu-l cu pumnii în stomac şi în rinichi din toate părţile, tocându-l mărunt şi lovindu-l apoi din nou fulgerător în cap, trântindu-l pe spate. Marcus se prăbuşi din nou şi zăcu pe jos, cu pieptul tresăltând. Simţi gustul sângelui în gură, iar ochiul stâng i se închise, tumefiat complet sub asaltul directei lui Fulvio.

De data asta se ridică şi făcu trei paşi repezi înapoi ca să aibă timp să-şi vină în fire. Fulvio îl urmă fără nicio remuşcare, mişcându-şi capul şi trupul dintr-o parte în alta şi căutând cel mai bun loc unde să lovească. Semăna cu un şarpe gata să muşte şi Marcus înţelese că data următoare când avea să cadă, era foarte probabil să nu se mai ridice. Fu cuprins de furie şi se feri din reflex de prima lovitură, parându-le pe celelalte cu braţul. Simţi antebraţul lui Fulvio strecurându-i-se pe sub degete şi-l prinse brusc de încheietură. Lovi cu pumnul drept în stomacul bărbatului cu toată puterea şi fu răsplătit cu un geamăt uşor de durere.

Încercă să repete lovitura ţinându-l mai departe de braţ, dar Fulvio ridică mâna stângă şi-l izbi tare peste falcă. Totul fu învăluit în întuneric şi el căzu din nou, abia simţind tăria scândurilor de lemn de dedesubt. Picioarele păreau că-şi pierduseră toată vlaga şi nu reuşi decât să se ridice în patru labe, gâfâind ca o fiară sălbatică.

Fulvio îi făcu semn cu mănuşa să se ridice, încă nesatisfăcut pe deplin. Marcus se uită spre podea şi se întrebă dacă merita să stea în picioare.

Sângele îi picura printre buze şi el urmări stropii care se strânseseră într-o mică baltă.
„Ce-o fi o fi”, se gândi. Avea să mai facă o încercare.
De data asta Fulvio nu îl grăbi. Rânjea din nou şi-i făcu semn cu mâinile să vină spre el. Marcus îşi încleştă gura. Avea să-l doboare încă o dată pe acel bărbat, chiar dacă ar fi sfârşit ucis. Îşi închipui că pumnii lui Fulvio erau nişte pumnale, aşa că orice contact cu el ar fi însemnat moartea. Simţi că-şi vine din nou în fire. Ştia să se lupte cu săbii şi cuţite, ce era atât de diferit aici? Şovăi puţin, vrând ca Fulvio să vină primul la el. Cele mai multe antrenamente pe care le primise se concentraseră pe contraatac, aşa că voia ca boxerul să dea prima lovitură. Fulvio îşi pierdu repede răbdarea şi se repezi înainte, agitându-şi pumnii.
Marcus îi urmări mişcările şi blocă primul pumn cu antebraţul, lovindu-l apoi pe Fulvio în stomac. Boxerul scoase un răcnet şi lovi cu mâna stângă de jos în sus, din instinct, dar de data asta Marcus se aplecă şi lovitura trecu pe deasupra lui, lăsându-l pe Fulvio descoperit pentru o fracţiune de secundă. Marcus îşi adună toate forţele şi lovi cu braţul stâng, deşi şi-ar fi dorit să fi fost dreptul. Capul lui Fulvio fu dat pe spate, iar când reveni în poziţie normală, Marcus îl pocni din nou în nas cu pumnul drept. Fulvio se prăbuşi brusc, sânge proaspăt scurgându-i-se din nasul zdrobit.
Înainte ca Marcus să se poată bucura de isprava sa, bărbatul sări în picioare, revărsând asupra lui o ploaie de lovituri şi parând de două ori mai iute decât înainte. Marcus căzu la pământ după primii pumni şi mai încasă doi în cădere. De data asta nu se mai ridică şi nici nu mai auzi uralele sau sunetul cornului pe care Marius îl ordonase pentru a pune capăt meciului.
Fulvio îşi înălţă mâinile în aer victorios şi Marius făcu semn cu tristeţe ca primele cincizeci de monede să fie înapoiate oamenilor. Aceştia le adunară într-o grămadă provizorie, dar când tăcerea se aşternu din nou, un soldat îi întinse din nou punga lui Marius.
— Dacă ne permiteţi, o să lăsăm câştigul pentru runda următoare, domnule, zise.
Marius făcu o grimasă, prefăcându-se îngrozit, apoi dădu din cap şi spuse că avea să acopere pariul. Oamenii ovaţionară din nou.
Marcus se trezi când Tubruk îi aruncă o cupă de vin peste faţă.
— Am câştigat? rosti printre buzele zdrobite.
Tubruk râse pe înfundate şi-i şterse puţin din sângele şi din vinul de pe faţă.

— Nici pe departe, dar tot ai fost nemaipomenit. Normal ar fi fost nici să nu-l poţi atinge.

— Şi totuşi, l-am atins zdravăn, bombăni băiatul zâmbind printre dinţi şi tresări când buzele i se crăpară. L-am răsturnat cu fundul în sus!

Marcus se uită împrejur după un loc unde să scuipe şi, pentru că nu găsi nimic la îndemână, înghiţi amestecul cleios de salivă şi sânge.

Îl durea tot trupul, chiar mai rău decât atunci când îl legase Suetonius de copac, cu ani în urmă. Se întrebă dacă avea să arate la fel de bine după ce rănile i se vor fi vindecat, dar gândurile îi fură întrerupte de Fulvio, care se apropia, scoţându-şi mănuşile din mers.

— A fost o luptă pe cinste! Chiar eu am pariat pe mine trei monede de aur. Eşti foarte rapid. În câţiva ani ai să fii destul de periculos.

Marcus dădu din cap şi-i întinse mâna. Fulvio o privi şi o strânse scurt, apoi se întoarse la tovarăşii săi, care-l ovaţionară din nou.

— Ia cârpa asta şi tamponează-ţi rănile, continuă Tubruk vesel. O să ai nevoie de copci la ochi. Trebuie să-l tăiem ca să reducem umflătura.

— Nu încă. Mai întâi vreau să-l văd pe Gaius.

— Bineînţeles.

Tubruk se îndepărtă râzând, şi Marcus îl privi chiorâş cu ochiul bun.

Gaius îşi încordă pumnii şi-l aşteptă pe Tubruk să vină. Adversarul intrase deja în ring şi se încălzea întinzându-şi picioarele şi umerii musculoşi.

— E ditamai bruta, mârâi când Tubruk ajunse lângă el.

— E adevărat, dar nu e boxer, aşa că ai sorţi de izbândă, câtă vreme nu te pui în calea pumnilor lui uriaşi. Dacă te prinde, o să te doboare ca şi cum ai sufla într-o lumânare. Stai departe de el şi foloseşte-ţi picioarele ca să te mişti în jurul lui.

Gaius îl privi ironic.

— Altceva?

— Dacă poţi, loveşte-l în testicule. Nu e prea cinstit, dar, la drept vorbind, nici nu e împotriva regulilor.

— Tubruk, nu eşti un om cumsecade!

— Nu, sunt doar un sclav şi un gladiator. Am pariat două monede de aur pe tine pentru asta şi vreau să câştig.

— Ai pariat şi pe Marcus? îl întrebă Gaius.

— Bineînţeles că nu. Spre deosebire de Marius, mie nu-mi place să arunc cu banii pe fereastră.

Marius se îndreptă spre mijlocul încăperii şi făcu semn din nou să fie linişte.

— După înfrângerea asta amară, banii vor fi pariaţi pe runda următoare. Decidus şi Gaius, ocupaţi-vă locurile! Aveţi aceleaşi reguli. Când auziţi cornul, începeţi!

Aşteptă până când cei doi se aşezară faţă în faţă şi se îndreptă spre zid, încrucişându-şi braţele enorme deasupra pieptului.

Când cornul sună, Gaius atacă şi-l izbi cu pumnul în gât pe Decidus. Bărbatul slobozi un răcnet înăbuşit şi-şi duse ambele mâini la gât, în agonie. Gaius mai lovi o dată fulgerător şi-l nimeri în bărbie. Soldatul se prăbuşi în genunchi şi se rostogoli în faţă, cu ochii reci şi goi. Gaius merse agale către scaunul lui şi se aşeză. Zâmbi în tăcere, iar Renius, care-l urmărea, îşi aduse aminte de acelaşi zâmbet pe chipul unui băieţaş pe care-l scosese din apele de gheaţă ale unui râu. Gladiatorul încuviinţă repede din cap, cu ochii strălucindu-i, dar Gaius nu-l văzu.

Preţ de o clipă, tăcerea se lăsă adâncă, apoi oamenii traseră din nou aer în piept şi mulţimea de voci răscoli atmosfera. Cele mai multe erau întrebări drese cu câteva înjurături bune când bărbaţii îşi dădură seama că toate pariurile fuseseră pierdute.

Marius se îndreptă către omul întins la pământ şi-i puse mâna pe gât. Din nou se aşternu tăcerea. Într-un final, generalul dădu din cap.

— Inima încă îi bate. O să trăiască. Trebuia să-şi ţină bărbia în piept.

Oamenii îl ovaţionară pe învingător cu jumătate de gură, chiar dacă nu le prea venea s-o facă.

Marius vorbi mulţimii, rânjind:

— Dacă vă e foame, vă aşteaptă un ospăţ în sala de mese. O să petrecem toată noaptea, căci mâine ne apucăm iar de planuri şi de treabă.

Decidus fu readus în simţiri şi purtat afară, scuturând din cap ameţit. Ceilalţi îl urmară cu multă larmă, lăsându-i pe Marcus şi pe Gaius singuri cu generalul. Renius nu-şi părăsise nicio clipă locul şi Cabera stătea tot în spate, cu faţa luminată de curiozitate.

— Ei bine, băieţi, am câştigat o groază de bani astăzi datorită vouă, rosti Marius cu glas tare, începând să râdă. Trebui să se sprijine de zid, căci hohotele îi cutremurau tot trupul. Ce feţe aveau! Doi mucoşi imberbi, şi unul din ei l-a şi trântit pe Fulvio cu picioarele în sus…

Fu copleşit de râs şi-şi şterse lacrimile care i se scurgeau peste faţa înroşită.

Renius se ridică, clătinându-se uşor. Merse către Marcus şi Gaius şi-i bătu pe amândoi pe umăr băieţilor.

— Astăzi aţi început să vă clădiţi un nume, le spuse în şoaptă.

Capitolul 15

În noaptea de dinaintea Triumfului, tabăra legiunii Primigenia era plină de freamăt. Gaius se aşeză lângă unul dintre focuri şi începu să ascută pumnalul care fusese al tatălui său. Peste tot în jur, flăcările întreţinute atent şi zgomotul celor şapte mii de soldaţi şi de însoţitori făceau ca întunericul nopţii să fie agitat şi vesel. Îşi aşezaseră tabăra în câmp deschis, la mai puţin de opt kilometri de porţile oraşului. În ultima săptămână oamenii dăduseră lustru armurilor, unseseră pieile cu ceară şi peticiseră veşmintele. Caii fuseseră şi ei ţesălaţi, iar acum străluceau mândri în soare. Instrucţiile deveniseră o problemă complicată. Nu era îngăduită nicio greşeală şi nimeni nu voia să fie lăsat în urmă când aveau să mărşăluiască pe străzile Romei.

Cu toţii erau mândri de Marius şi de ei înşişi. În tabără nu exista nicio urmă de falsă modestie; toată lumea ştia că meritau onoarea unui Triumf.

Când Marcus se arătă în lumina focului şi se aşeză pe o bancă, Gaius se opri din şlefuit lama cuţitului. Privi la dansul flăcărilor fără să-i zâmbească.

— Şi care mai e treaba? întrebă furios, fără a-şi întoarce capul.

— O să plec mâine în zori, răspunse Marcus. Privea focul la rândul său în timp ce vorbea. E spre binele tuturor, să ştii. Marius a scris o scrisoare ca s-o iau cu mine la noua mea centurie. Vrei s-o vezi?

Gaius dădu din cap că da şi Marcus îi întinse un pergament. Citi:

> *Ţi-l recomand pe tânărul ăsta*, *Carac. În câţiva ani o să devină un soldat de excepţie. Are o minte ageră şi nişte reflexe nemaipomenite. A fost antrenat de Renius*, *care o să-l şi însoţească spre tabăra ta. Dă-i orice sarcină de îndată ce a demonstrat că o poate duce la capăt. Este un prieten al casei mele.*
>
> *Marius. Primigenia*

— Frumoase cuvinte! Îţi doresc succes! spuse Gaius cu amărăciune, terminând de citit şi înapoindu-i pergamentul.

Marcus pufni indignat.

— Reprezintă mai mult decât nişte cuvinte frumoase! Unchiul tău tocmai mi-a semnat intrarea într-o altă legiune. Nu înţelegi ce înseamnă asta pentru mine! Bineînţeles că mi-ar plăcea să rămân cu tine, dar tu o să înveţi politică în Senat, apoi o să ocupi o poziţie înaltă în armată şi în templu. Eu nu am nimic în afară de iscusinţă, o minte ageră şi echipamentul pe care mi l-a dat Marius. Fără bunăvoinţa lui, aş fi fost nevoit să ocup un post de paznic la templu! Dar aşa, măcar am ocazia să fac ceva în viaţă. Eşti de acord cu mine?

Gaius se întoarse către el şi Marcus fu surprins să-i vadă supărarea.

— Ştiu că asta trebuie să faci, doar că nu mă pot închipui trăind singur la Roma. Întotdeauna am crezut că o să fii cu mine. Asta înseamnă prietenie.

Marcus îl prinse strâns de braţ.

— Întotdeauna vei fi prietenul meu cel mai bun. Dacă o să ai vreodată nevoie de mine, cheamă-mă şi voi veni să-ţi fiu alături. Îţi mai aduci aminte pactul pe care l-am făcut înainte să venim la oraş? Să avem grijă şi să ne încredem total unul în celălalt. Ăsta e jurământul meu, şi nu l-am încălcat niciodată.

Gaius nu se uită la el şi Marcus îşi lăsă mâna să alunece.

— Poţi s-o păstrezi pe Alexandria, spuse Marcus, încercând să ia o înfăţişare nobilă.

Gaius trase aer în piept.

— Ăsta e un cadou de adio? Ce prieten generos eşti! Oricum eşti prea urât pentru ea, după cum mi-a mărturisit chiar ieri. Îi place tovărăşia ta doar pentru comparaţie. O faci să pară mai frumoasă când îţi vede faţa aia de maimuţă!

Marcus aprobă amuzat.

— Într-adevăr, pare că mă doreşte doar pentru cele trupeşti. Tu ai putea să-i citeşti poeme în timp ce eu îi arăt poziţiile.

Gaius răsuflă indignat, apoi îi zâmbi blajin.

— Cu tine plecat, cred că eu o să-i arăt poziţiile.

Râse pe înfundate, ascunzându-şi gândurile. Ce poziţii? Nu-i treceau decât două prin minte.

— O să pari un taur jugănit în comparaţie cu mine, având în vedere tot antrenamentul de care am avut parte. Marius e un bărbat generos.

Gaius îşi privi prietenul, încercând să-şi dea seama cam cât de adevărate erau spusele sale. Ştia că Marcus se dovedise a fi foarte iubit de sclavele din casa lui Marius şi că rareori îl găseai în camera lui după lăsarea

întunericului. Cât despre el, nu prea ştia ce simte. Câteodată şi-o dorea fierbinte pe Alexandria, alteori însă nu-şi dorea decât să alerge după fete pe coridoare, aşa cum făcea Marcus. Era conştient că dacă o forţa să fie a lui, profitând de faptul că era o sclavă, ar fi pierdut tot ceea ce îi părea atât de preţios. Cu o singură monedă de argint ar fi putut să-şi cumpere o astfel de relaţie, dacă ar fi vrut. Gândul că Marcus poate se bucurase deja de ceea ce-şi dorea el îi făcea sângele să-i zvâcnească prin vene de supărare.

Marcus îi întrerupse gândurile, vorbindu-i încet:

— O să ai nevoie de prieteni mai târziu, de oameni în care să poţi să te încrezi. Am văzut amândoi câtă putere are unchiul tău şi cred că ne-ar plăcea şi nouă să gustăm cândva din ea.

Gaius încuviinţă tăcut.

— Cu ce aş putea să-ţi fiu de folos dacă rămân un bastard fără bani? În legiunea asta aş putea să-mi fac un nume şi o avere, şi abia pe urmă putem să ne plănuim cu adevărat viitorul.

— Înţeleg. Îmi amintesc jurământul pe care l-am făcut şi am să-l respect. Gaius tăcu pentru o clipă, apoi scutură din cap pentru a-şi alunga gândurile despre Alexandria.

— Unde o să vă aşezaţi tabăra?

— O să mă alătur Legiunii a IV-a Macedonica, aşa că eu şi Renius o să mergem în Grecia. Se spune că e leagănul civilizaţiei. Abia aştept să văd meleaguri străine. Am auzit că femeile aleargă dezbrăcate în competiţii. Asta îţi face mintea să zboare puţin. Şi nu doar mintea!

Râse, iar Gaius zâmbi neputincios, gândindu-se încă la Alexandria. Oare i se dăruise lui Marcus?

— Mă bucur că te însoţeşte Renius. O să-i facă bine să-şi ia gândul de la problemele lui pentru o vreme.

Marcus se strâmbă.

— E adevărat, deşi n-o să fie cea mai grozavă companie. A fost cam nefericit de când a apărut beat la uşa unchiului tău, dar îl înţeleg perfect.

— Şi eu m-aş simţi pierdut dacă sclavii mi-ar fi ars casa din temelii. Se pare că i-au luat până şi economiile. Zice că le avea sub podea, dar tâlharii trebuie să le fi găsit după aceea. Nu e un capitol prea glorios în toată povestea asta, ca sclavii să fure banii unui bătrânel. Pardon, nu mai e chiar un bătrânel, nu-i aşa, după tot ce i s-a întâmplat?!

Marcus se uită la el dintr-o parte. Nu vorbiseră niciodată despre asta, dar Gaius părea că nici nu simţise nevoia s-o facă.

— Te referi la Cabera? întrebă, întâlnindu-i privirea.
Marcus încuviinţă.
— Mă gândeam că la el te referi. Şi mie mi-a făcut ceva asemănător când am fost rănit. E clar că e bine să-l ai în preajmă.
— Mă bucur că rămâne cu tine. Are încredere în viitorul tău. Cred că nu-i va fi greu să te ţină în viaţă până mă întorc eu, acoperit de glorie şi înconjurat numai de femei frumoase, câştigătoare de competiţii de alergat în pielea goală.
— S-ar putea nici să nu te mai recunosc, îngropat în atâta glorie şi grămezi de femei!
— Voi fi acelaşi ca întotdeauna. Îmi pare rău că o să pierd Triumful de mâine. Cred că o să fie ceva cu adevărat deosebit. Ştii că a bătut monede de argint cu chipul lui? O să le arunce mulţimii pe străzi.
Gaius râse.
— E tipic pentru unchiul meu. E înnebunit să-l recunoască lumea. Cred că faima îi place mai mult decât să câştige o bătălie. Deja îi plăteşte pe oameni cu monedele alea ca să răspândească mai repede banii prin Roma. Lucrul ăsta îl supără cu siguranţă pe Sulla şi probabil că asta şi urmăreşte.
Cabera şi Renius îşi făcură apariţia din întunericul nopţii, ocupând locurile goale de pe banca lui Marcus.
— Aici eraţi! spuse Renius. Începusem să cred că n-o să te pot găsi să-mi iau la revedere.
Gaius observă din nou vigoarea de care dădea dovadă bărbatul. Părea să nu aibă mai mult de patruzeci de ani, cel mult cincizeci. Dădu mâna cu Gaius, strângând-o ca într-un cleşte.
— Ne vom întâlni din nou cu toţii, spuse Cabera şi ei se uitară spre el.
Îşi ridică mâinile zâmbind.
— Nu e nicio profeţie, e doar ceea ce simt. Drumurile noastre nu se despart aici.
— Mă bucur că măcar tu rămâi. Cum Tubruk se întoarce la moşie şi ei doi pleacă în Grecia, aş fi rămas singur aici, zise Gaius zâmbind timid.
— Să ai grijă de el, ticălos bătrân ce eşti! spuse Renius. Nu mi-am bătut capul să-l antrenez ca să aud că a fost lovit de un cal. Ţine-l departe de femei stricate şi de prea multă băutură. Apoi se întoarse, arătând cu degetul spre Gaius. Să te antrenezi în fiecare zi. Tatăl tău nu a fost niciodată delăsător, iar tu ar trebui să îi urmezi exemplul, dacă vrei să fii de vreun folos cetăţii ăsteia.

— Promit. Ce vei face după ce îl duci pe Marcus la destinaţie?

Pentru o clipă, chipul lui Renius se întunecă.

— Nu ştiu. Nu mai am bani pentru pensie, aşa că am să văd ce-i de făcut. Ca de obicei, soarta mea este în mâinile zeilor.

Tristeţea se aşternu pe feţele lor. Nimic nu mai era ca înainte.

— Haideţi! spuse Renius cu glas aspru. E timpul să dormiţi. Nu mai sunt decât câteva ore până în zori şi mâine ne aşteaptă pe toţi un drum lung.

Îşi strânseră mâinile în tăcere pentru ultima dată, înainte de a se întoarce la corturile lor.

•

Când Gaius se trezi a doua zi dimineaţă, Marcus şi Renius plecaseră. Lângă el, împăturită cu grijă, se afla *toga virilis*, reprezentând veşmântul bărbătesc. O privi îndelung, încercând să-şi amintească lecţiile lui Tubruk despre cum trebuia s-o poarte. Tunica pentru băieţi era ceva mult mai simplu, mai ales că acum tivul lung avea să se murdărească foarte repede. Mesajul era simplu şi, prin urmare, cât se poate de clar: un bărbat nu avea voie să se caţere în copaci şi nici să se arunce în râuri noroioase. Îndeletnicirile copilăreşti trebuiau date uitării.

În lumina zorilor, corturile mari se întindeau în depărtare, rânduite simetric, demonstrând disciplina oamenilor şi a generalului lor. Marius îşi petrecuse ultima lună plănuind ruta de aproape zece kilometri pe străzile Romei, care avea să se încheie, ca şi mai înainte, pe treptele Senatului. Deşi murdăria fusese curăţată de pe drumuri, acestea erau prea strâmte şi întortocheate, şi nu puteau fi parcurse decât de şase oameni sau trei cai odată, şi ei aveau să numere cu totul aproape o mie o sută de rânduri de soldaţi, cai şi echipament. După mai multe discuţii aprinse cu inginerii săi, Marius fusese de acord să lase armamentul de asediu în tabără, pentru că nu era chip să-l treacă de colţurile înguste ale străzilor. Estimaseră că avea să le ia trei ore până la încheierea marşului, dacă n-ar fi survenit vreo întârziere sau vreo greşeală.

Până ce Gaius se spălă, se îmbrăcă şi îşi puse burta la cale, soarele se ridicase deja pe cer, iar cei mai mulţi soldaţi în armuri strălucitoare erau deja în poziţii, pregătiţi pentru marş. Lui Gaius i se spusese să-şi pună toga lungă, să încalţe sandalele şi să-şi lase armele în tabără. După ce atâta timp purtase cu el echipamentul legionarului, fără ele se simţea un pic fără apărare, dar se supuse.

Marius avea să meargă pe un tron aşezat deasupra unui car deschis, tras de şase cai. Avea să poarte o togă de culoare purpurie, pe care numai generalii din fruntea unui Triumf o puteau purta. Vopseaua era nemaipomenit de scumpă; fusese strânsă din scoici rare şi apoi distilată. Era un veşmânt care putea fi îmbrăcat o singură dată, iar culoarea era aceea a vechilor regi ai Romei.

Când avea să treacă pe sub porţile oraşului, un sclav urma să-i ridice deasupra capului o coroană din lauri auriţi, ţinând-o în aceeaşi poziţie pentru tot restul călătoriei. Aceleaşi cuvinte aveau să fie şoptite pe toată durata Triumfului, ignorate cu veselie de Marius: „*Memento mori!*”[29].

Carul fusese asamblat de inginerii legiunii şi făcut să se încadreze perfect printre pietrele de pe străzi. Roţile grele de lemn fuseseră îmbrăcate într-o bandă de fier şi osiile erau proaspăt unse. Partea din mijloc a carului fusese poleită şi strălucea în razele dimineţii de parcă ar fi fost cu totul din aur.

Când Gaius se apropie, generalul îşi inspecta trupele, cu o expresie serioasă. Le vorbi multor oameni şi ei îi răspunseră milităreşte. În cele din urmă, generalul păru mulţumit şi se urcă în car.

— Locuitorii Romei nu vor uita această zi. Văzându-vă pe voi, copiii îşi vor dori să se alăture forţei care ne oferă tuturor protecţie. Ambasadorii străini ne vor privi şi vor fi precauţi în tratativele lor cu Roma, purtând mereu în minte imaginea noastră. Negustorii ne vor privi şi-şi vor da seama că în lumea asta mai există şi altceva în afară de bani. Femeile ne vor privi şi-şi vor compara bărbaţii neputincioşi cu cei mai buni luptători ai Romei! Uitaţi-vă în ochii lor şi vă veţi vedea pe voi! Astăzi veţi da oamenilor mai mult decât pâine şi bani! Le veţi da glorie!

La cele din urmă cuvinte, oamenii ovaţionară şi Gaius se trezi că le urmează exemplul. Merse către carul unde se afla tronul şi Marius îl zări.

— Unde să stau, unchiule? întrebă.

— Aici sus, băiete. Vei sta la dreapta mea pentru ca ei să ştie că tu eşti drag casei mele.

Gaius rânji şi se căţără, ocupându-şi locul lângă el. De la înălţime putea vedea mult în depărtare şi un fior de nerăbdare îi străbătu trupul.

Marius îşi lăsă braţul în jos şi cornurile sunară, străbătând rândurile până la ultimul. Legionarii făcură primul pas pe pământul bătătorit.

De fiecare parte a carului uriaş de aur, Gaius recunoscu chipurile din prima călătorie sângeroasă către Senat. Chiar şi într-o zi ca aceasta, de sărbătoare, Marius îşi luase cu el oameni aleşi pe sprânceană. Numai un

nebun ar fi riscat să atace legiunile pe străzi, declanşând astfel un măcel în cetate, dar Marius îi avertizase că nebuni se găseau pretutindeni, aşa că nimeni nu zâmbea printre rânduri.

— Să fii în viaţă într-o zi ca asta este un dar al zeilor, spuse Marius cu vocea răsunându-i în cuprinsul şirurilor de oameni.

Gaius încuviinţă din cap şi-şi sprijini mâna pe tron.

— Sunt şase sute de mii de suflete în oraş şi nici măcar unul nu o să-şi vadă astăzi de treburi. Deja au început să umple străzile şi să-şi cumpere locuri la ferestre ca să ne ovaţioneze trecerea. Au presărat peste tot trestie proaspătă, un covor întreg pe care să păşim pe toată distanţa de aproape zece kilometri. Numai forumul este lăsat liber ca să ne putem aşeza acolo toate trupele de cinci mii de oameni. O să jertfesc un taur pentru Jupiter şi un mistreţ pentru Minerva, şi apoi noi doi vom intra în Senat ca să participăm la primul nostru vot.

— Despre ce este votul? întrebă Gaius.

Marius râse.

— Nu e decât un act oficial ca să te acceptăm în rândurile oamenilor mari şi ale nobilimii, o simplă formalitate. Ţi se cuvine acest drept de la tatăl tău, iar dacă nu, atunci sponsorizarea mea ar fi de ajuns. Să nu uiţi că oraşul a fost construit şi păstrat pe talent. Există casele vechi, din care fac parte nobilii pur sânge. Sulla însuşi e unul dintre aceştia. Dar alţi bărbaţi sunt acolo pentru că şi-au croit drum la putere, ca mine. De aceea, respectăm tăria de caracter şi preţuim tot ce este bun pentru oraş, indiferent de originea fiecăruia.

— Suporterii tăi sunt din rândurile oamenilor noi? întrebă Gaius.

Marius scutură din cap.

— Nu, oricât ar părea de ciudat. De multe ori se feresc să fie văzuţi lângă unul de-ai lor. Mulţi dintre ei îl sprijină pe Sulla, dar cei care mă urmează pe mine sunt deopotrivă de origine nobilă, cât şi lupi tineri. Tribunii poporului fac paradă din faptul că nu se lasă atinşi de politică şi iau fiecare vot ca atare, deşi întotdeauna depindem de ei ca să votăm pentru ieftinirea grânelor sau pentru drepturi mai multe pentru sclavi. Având acest drept de veto, nu pot fi niciodată ignoraţi.

— Atunci, ar putea să se împotrivească acceptării mele în Senat?

Marius râse pe înfundate.

— Nu mai face faţa asta îngrijorată! Nu votează în probleme interne, cum ar fi membrii noi, votează doar în treburile cetăţii. Şi chiar de-ar fi aşa, ar fi

nevoie de un om extrem de curajos să voteze împotriva mea când miile de oameni din legiunea mea aşteaptă afară, în forum. Eu şi Sulla suntem consuli, comandanţii supremi ai tuturor forţelor armate ale Romei. Noi conducem Senatul, nu el pe noi.

Zâmbi mulţumit şi ceru să bea vin. I se dădu o cupă plină.

— Ce se întâmplă dacă nu cazi de acord cu Senatul sau cu Sulla? întrebă Gaius.

Marius pufni când duse la gură cupa cu vin.

— Ăsta e un lucru obişnuit. Poporul alege Senatul pentru a face legi şi a le pune în aplicare, pentru a construi imperiul. Tot el îi alege şi pe înalţii funcţionari, pe edili[30], pretori[31], şi consuli. Eu şi Sulla ne aflăm aici pentru că poporul ne-a votat şi Senatul nu uită asta. Dacă noi nu cădem de acord, un consul poate interzice orice lege şi votarea ei se opreşte imediat. Sulla sau eu ne exercităm dreptul de veto la începutul discursurilor şi nu se mai dezbate deloc în acel an. Putem să blocăm votarea legii în acelaşi fel în fiecare an, deşi asta nu se întâmplă des.

— Dar cum îi controlează Senatul pe consuli? insistă Gaius, curios.

Marius trase o duşcă zdravănă de vin şi se bătu pe burtă zâmbind.

— Senatul ar putea vota împotriva mea, ba chiar, teoretic, m-ar putea înlătura din funcţie. Însă practic vorbind, susţinătorii şi clienţii mei vor împiedica un asemenea vot, aşa că pe parcursul unui an un consul e aproape intangibil în puterea sa.

— Ai spus că un consul este ales pentru un an, după care trebuie să renunţe la funcţie, zise băiatul.

— Legea se pleacă în faţa oamenilor puternici, Gaius! În fiecare an, Senatul protestează ca să se facă o excepţie, iar eu să fiu reales. Înţelegi tu, eu sunt bun pentru Roma şi ei ştiu asta.

Gaius se simţi mulţumit de conversaţia purtată încet, aproape în şoaptă, cel puţin atât de încet pe cât era capabil generalul. Înţelese de ce tatăl lui fusese atât de precaut cu bărbatul de lângă el. Marius era ca trăsnetul de vară: imposibil să-ţi dai seama cine avea să fie următorul lovit. Dar avea oraşul la picioare în prezent şi Gaius îşi dăduse seama că acolo îşi dorea şi el să ajungă, în miezul lucrurilor.

•

Auziră vuietul Romei cu mult înainte de-a ajunge la porţi. Zgomotul semăna cu sunetul valurilor mării care se izbeau de ţărm şi care-i înghiţiră când se opriră la turnul de la intrare. Paznicii cetăţii se apropiară de carul de

aur şi Marius se ridică să-i întâmpine. Erau îmbrăcaţi în uniforme perfect scrobite şi aveau un aer oficial.

— Spuneţi-vă numele şi treburile ce vă aduc la oraş, zise unul dintre ei.

— Sunt Marius, generalul legiunii Primigenia. Am venit să ţin un Triumf pe străzile Romei.

Omul roşi puţin şi Marius rânji.

— Puteţi intra în cetate, spuse paznicul, păşind înapoi şi făcând semn să se deschidă poarta.

Marius se apropie de Gaius, în timp ce îşi relua locul pe tron.

— Ceremonialul spune că trebuie să cer voie să intru, dar e o zi prea frumoasă ca să fiu politicos cu nişte paznici care n-au fost în stare să intre în rândurile legiunii. Condu-ne înăuntru!

La un semn, cornurile sunară din nou de-a lungul şirurilor de soldaţi. Porţile se deschiseră şi gloata se îmbulzi în jur, strigând entuziasmată. Zgomotul îi împresură pe legionari şi vizitiul lui Marius trebui să pocnească tare din hăţuri ca să urnească armăsarii.

Legiunea Primigenia pătrunse în Roma.

•

— Trebuie să te ridici acum din pat dacă vrei să fii gata la timp ca să vezi Triumful! Toată lumea spune că o să fie glorios şi părinţii tăi s-au îmbrăcat şi se ocupă deja de slujitori, iar tu zaci în pat şi lenevești!

Cornelia deschise ochii şi se întinse, fără să-i pese de păturile care-i căzură de pe pielea ca de aur. Doica sa, Clodia, îşi făcea de lucru la fereastră, trăgând draperiile pentru a aerisi încăperea, lăsând razele soarelui să se reverse înăuntru.

— Uită-te, soarele a urcat deja pe cer şi tu nici măcar nu te-ai îmbrăcat! E ruşinos să te găsesc despuiată. Dacă eram un bărbat sau chiar tatăl tău?

— Nu ar îndrăzni să intre. Ştie că nu mă obosesc să port cămaşă de noapte când e cald.

Căscând mai departe, Cornelia se ridică goală din pat şi se întinse ca o pisică, încovoindu-şi spatele şi ridicându-şi pumnii în aer. Clodia străbătu camera şi trase zăvorul în cazul în care cineva ar fi vrut să intre.

— Bănuiesc că vrei să te îmbăiezi puţin înainte de a te îmbrăca, spuse Clodia, afecţiunea stricându-i strădania de a-i vorbi pe un ton aspru.

Cornelia dădu din cap a aprobare şi se îndreptă pe vârfuri către baie. Aburii ieşind din apă îi aduseră aminte că restul casei se trezise şi muncea încă din zori. Se simţi puţin vinovată, dar sentimentul se risipi repede în

căldura mângâietoare când îşi trecu un picior peste marginea căzii şi se aşeză oftând. Era un lux de care ea se putea bucura, preferând să nu mai aştepte până la ora stabilită pentru baie, care era spre seară.

Clodia zori în urma ei, cărând un braţ plin de pânze calde. Niciodată nu stătea locului, era o femeie cu o energie enormă. Unui ochi străin, nimic din veşmântul sau din comportamentul ei nu i-ar fi spus că avea dinainte o sclavă. Până şi bijuteriile pe care le purta erau adevărate şi-şi alegea hainele dintr-o garderobă somptuoasă.

— Grăbeşte-te! Usucă-te cu astea şi pune pe tine *mamillare*[32]*!*

Cornelia se văită.

— Mă strânge prea tare ca să-l port în zilele fierbinţi.

— O să-ţi ţină sânii ridicaţi, ca să nu atârne ca nişte săculeţi goi în câţiva ani! spuse Clodia, repezind-o. Atunci o să-ţi pară bine că l-ai purtat. Haide, sus! Ieşi afară din apă, leneşă ce eşti! Ai un pahar cu apă pe margine ca să-ţi cureţi gura!

În timp ce Cornelia se ştergea cu prosopul, Clodia îi scoase robele şi deschise mai multe cutiuţe de argint cu vopsele şi cu uleiuri.

— Pune asta pe tine! spuse, aruncând o tunică lungă şi albă peste braţele întinse ale fetei.

Cornelia se strecură în veşminte şi se aşeză la măsuţa de toaletă, ridicând o oglindă ovală de bronz ca să se poată vedea.

— Aş vrea să am părul ondulat, spuse melancolică, ţinând o buclă între degete.

Era de un blond întunecat, cu firul întins, în ciuda grosimii sale.

— Nu ţi-ar veni bine, Lia. Şi astăzi nu avem timp. Cred că mama ta deja s-a împodobit şi ne aşteaptă. Astăzi avem nevoie de frumuseţe simplă şi naturală.

— Atunci pune puţin ocru pe buze şi pe obraji, doar dacă nu vrei să mă pictezi iar cu plumbul ăla alb şi împuţit!

Clodia pufăi nervoasă.

— O să treacă ani de zile până o să ai tu nevoie să-ţi ascunzi ridurile. Câţi ani ai acum, şaptesprezece?

— Ştii bine câţi am, doar te-ai îmbătat la petrecere, îi răspunse Cornelia zâmbind şi stând nemişcată în timp ce culoarea i se aplica pe chip.

— Eram şi eu veselă, dragă, ca toată lumea. Nu e nimic rău dacă bei cu moderaţie, asta am spus întotdeauna. Clodia încuviinţă ca pentru sine, în timp ce îmbina culorile. Şi acum să punem puţină pudră de antimoniu în

jurul ochilor pentru ca bărbaţii să creadă că sunt negri şi misterioşi şi pe urmă ne putem ocupa de păr. Nu pune mâna! Nu te atinge ca să nu te pătezi!

Doica pieptănă repede şi cu pricepere părul de un auriu-închis şi-l strânse la spate într-un coc, lăsând descoperit gâtul lung şi subţire al Corneliei. Fata îşi privi chipul în oglindă şi zâmbi văzând efectul.

— N-o să înţeleg niciodată de ce tatăl tău nu a găsit un bărbat pentru tine. Nu mai încape nicio îndoială că eşti destul de atrăgătoare.

— A spus că mă lasă pe mine să aleg, dar eu n-am găsit încă pe nimeni care să-mi placă, răspunse Cornelia, atingându-şi agrafele din păr.

Clodia scoase o exclamaţie de dezaprobare.

— Tatăl tău e un om bun, dar tradiţia e importantă. Ar trebui să-ţi găsească un tânăr cu perspectivă, iar tu ar trebui să ai o casă a ta pe care s-o stăpâneşti. Cred că ţi-ar plăcea într-un fel.

— O să te iau cu mine când o să se întâmple asta. Ţi-aş duce dorul dacă nu te-aş lua… aşa cum mi-ar lipsi o rochie puţin cam veche şi demodată, dar care totuşi e confortabilă, înţelegi?

— Ce frumos îţi arăţi afecţiunea pentru mine, draga mea! răspunse Clodia, lovind-o uşurel peste cap în timp ce se întoarse să ia roba.

Era făcută dintr-o bucată mare de pânză cu firul de aur, care-i atârna Corneliei până la genunchi. Trebuia să fie aranjată cu îndemânare ca să se obţină efectul cel mai potrivit, dar Clodia făcea asta de ani de zile şi cunoştea gustul fetei pentru croială şi stil.

— E frumoasă, dar e grea, murmură Cornelia.

— Aşa sunt şi bărbaţii, draga mea, o să vezi, îi răspunse Clodia cu ochii scânteind. Acum dă fuga la părinţii tăi! Trebuie să ajungem destul de devreme ca să ocupăm locuri bune de unde să privim Triumful. Mergem acasă la un prieten al tatălui tău.

•

— O, tată, de-ai trăi să vezi asta! şopti Gaius în timp ce mergeau pe străzi.

Drumul se aşternea verde în calea lor, fiecare bucăţică de piatră fiind acoperită cu trestie. Oamenii purtau şi ei veşmintele cele mai bune şi mai luminoase, într-un amestec pestriţ de culoare şi de sunet. Mâinile se agitau ridicate şi ochi plini de invidie îi urmăreau. Toate prăvăliile erau închise, aşa cum spusese Marius. Părea că tot oraşul ieşise pe străzi în zi de sărbătoare ca să-l vadă pe marele general. Gaius fu uluit de mulţimea care se adunase şi de entuziasmul oamenilor. Oare uitaseră că aceiaşi soldaţi îşi

croiseră drum spre forum cu doar o lună înainte? Marius afirmase că nu aveau respect decât pentru putere, şi dovada era în uralele lor, care răsunau asurzitoare pe străzile înguste. Gaius aruncă o privire către o fereastră şi văzu o femeie frumuşică aruncând flori către el. Prinse una şi mulţimea vui din nou, admirativ.

Nimeni nu se îmbulzea pe drum, în ciuda lipsei soldaţilor şi a paznicilor de pe margini. Era clar că lecţia de ultima dată fusese învăţată şi o barieră nevăzută îi ţinea în loc. Până şi pe chipurile aspre ale oamenilor din garda lui Marius se putea vedea un rânjet în timp ce mărşăluiau.

Marius stătea pe tron ca un zeu. Îşi ţinea mâinile mari pe braţele de aur şi zâmbea mulţimii. Sclavul din spatele lui îi ridică ghirlanda din lauri de aur deasupra capului şi umbra ei i se aşternu peste trăsături. Toţi ochii îi urmăreau înaintarea. Caii fuseseră antrenaţi în luptă şi ignorau strigătele oamenilor, chiar şi când unii mai îndrăzneţi le puneau flori în jurul grumazului.

Gaius stătea lângă umărul acestui bărbat măreţ, în timp ce marşul continuă şi mândria pe care o simţi îi ridică moralul. Oare tatăl lui ar fi fost la fel de mândru? Probabil că răspunsul era negativ şi băiatul fu străbătut de un fior de tristeţe. Marius avea dreptate: doar să fii în viaţă într-o astfel de zi era un dar ceresc. Ştia că nu avea s-o uite niciodată şi văzu în ochii oamenilor acelaşi lucru, că acele clipe aveau să-i încălzească în iernile grele ale anilor ce aveau să vină.

La jumătatea drumului, Gaius îl zări pe Tubruk stând la un colţ de stradă. Când privirile li se întâlniră, simţi tot ce împărtăşeau, ce îi unea. Tubruk ridică o mână în semn de salut şi Gaius îi răspunse. Bărbaţii din jurul lui Tubruk se întoarseră ca să-l privească, întrebându-se care era legătura dintre cei doi. Dădu din cap când trecură şi Gaius făcu la fel, înghiţindu-şi un nod în gât. Era beat de emoţie şi se prinse de spatele tronului ca să nu se clatine în valul de urale.

Marius făcu un semn către doi dintre oamenii săi şi aceştia urcară pe car, purtând cu ei saci din piele catifelată. Mâinile li se afundară şi ieşiră purtând monede scânteietoare de argint. Profilul lui Marius se abătu asupra mulţimii şi oamenii îi strigară numele, îngenunchind în urma lui după bucăţile de metal. Marius vârî la rândul său mâinile în saci şi degetele ieşiră la lumină scăpând piese de argint, apoi aruncă monedele în înalt, gesticulând şi râzând, iar gloata se aplecă să culeagă darurile. Le oferi zâmbete largi, iar ei îl binecuvântară.

•

De la o fereastră joasă, Cornelia îşi petrecu privirea peste mulţimea fremătândă, mulţumită că era departe de ea. Simţi un fior când Marius se apropie şezând pe tron şi aclamă împreună cu ceilalţi. Era un general chipeş şi oraşul îi iubea pe eroi.

Lângă el zări un băiat, dar era prea tânăr ca să fie legionar. Cornelia se aplecă pentru a vedea mai bine. Băiatul zâmbea şi ochii îi aruncau străluciri albastre, în timp ce râdea la ceva ce spusese Marius.

Procesiunea ajunse în dreptul locului unde stăteau Cornelia şi familia ei. Văzu monedele zburând şi oamenii repezindu-se să le prindă. Tatăl ei, Cinna, strâmbă din nas.

— Risipă de bani! Se vede că Roma iubeşte generalii cumpătaţi, spuse sarcastic.

Cornelia nu-l luă în seamă, aţintindu-şi ochii asupra tovarăşului lui Marius. Era atrăgător şi avea o înfăţişare viguroasă, dar mai avea ceva în plus, ceva în felul în care stătea. Emana o încredere interioară şi Clodia spunea adesea că nimic pe lume nu era mai atrăgător decât încrederea.

— Toate mamele din Roma o să alerge după cocoşelul ăsta pentru fetele lor, îi şopti Clodia.

Cornelia roşi şi sprâncenele doicii se ridicară, plăcut surprinse.

Triumful mai dură vreo două ore, dar Corneliei i se părură pierdere de timp.

•

Culorile şi chipurile se amestecaseră între ele, bărbaţii fuseseră cu totul acoperiţi de flori şi soarele se ridicase deja în înaltul cerului când ajunseră la porţile forumului. Marius făcu semn vizitiului să poarte carul în faţă, lângă treptele Senatului. Spaţiul din jur răsună când copitele loviră lespezile de piatră şi larma de pe străzi fu lăsată încet în urmă. Gaius îi văzu pentru prima dată pe soldaţii lui Sulla păzind intrările în piaţă şi gloata clocotindă din spatele lor.

Atmosfera aproape că se liniştise după zbuciumul călătoriei spre centru.

— Opreşte aici, spuse Marius şi se ridică de pe tron ca să urmărească trupele intrând.

Toţi oamenii erau bine instruiţi şi se aşezară în rânduri compacte, din cel mai îndepărtat punct până la treptele Senatului, până când forumul se umplu de soldaţii săi în armură strălucitoare. Niciun glas de om nu ar fi putut răzbate până la ultimul, aşa că un corn dădu ordinul de oprire şi legionarii

izbiră cu picioarele de pământ, cu zgomot ca de tunet. Marius zâmbi cu mândrie şi îl apucă pe Gaius de umăr.

— Să ţii minte ziua de azi. Pentru asta luptăm la sute şi mii de kilometri distanţă de casă.

— Nu aş putea s-o uit niciodată, răspunse Gaius cu sinceritate şi strânsoarea se încleştă o clipă înainte de a-i da drumul.

Marius se îndreptă spre locul în care un taur alb era ţinut de patru dintre oamenii săi. La fel era ţinut şi un mistreţ negru şi ţepos, grohăind şi zbătându-se în sfori.

Generalul primi o lumânare şi aprinse tămâia dintr-un castron de aur. Oamenii îşi plecară capetele şi el înaintă cu pumnalul, vorbind în şoaptă în timp ce tăia cele două gâtlejuri.

— Poartă-ne teferi înapoi spre casă în cetatea noastră şi fereşte-ne de război şi de boală! spuse.

Şterse lama de pielea taurului în timp ce animalul se prăbuşea în genunchi, strigându-şi frica şi durerea. Generalul băgă arma în teacă, puse un braţ pe umărul lui Gaius şi urcară împreună treptele largi şi albe ale Senatului.

Acolo era centrul puterii întregii lumi. Coloane care nu puteau fi cuprinse nici de braţele întinse a trei bărbaţi robuşti sprijineau acoperişul înclinat, înălţat şi el pe statui măreţe. Uşi de bronz care-l făceau să pară mic până şi pe un om de statura lui Marius se găseau la capătul treptelor, ferecate. Erau făcute din panouri îmbinate care arătau de parcă ar fi fost făurite să ţină piept unei armate întregi, dar când cei doi urcară, uşile se deschiseră tăcute, trase din interior. Marius îi făcu semn din cap şi Gaius îşi înăbuşi admiraţia.

— Vino, băiete, să mergem să ne întâlnim stăpânii. Nu se cuvine să lăsăm Senatul să ne aştepte.

Capitolul 16

Marcus se miră de expresia încordată de pe faţa lui Renius, în timp ce băteau drumul către mare. Din zori până şi până-n seară, merseseră pe întinderea de piatră fără să-şi spună vreun cuvânt. Era flămând şi îi era groaznic de sete, dar nu voia să recunoască. Hotărâse la prânz că, dacă Renius dorea să facă tot drumul până pe chei fără oprire, atunci el nu avea să fie cel care renunţă primul.

Când mirosul de peşte mort şi de alge marine putrede otrăvi în cele din urmă aerul curat de ţară, Renius se opri, şi spre surprinderea lui, Marcus băgă de seamă că era palid.

— Vreau să mă opresc aici, să-mi văd un prieten. Poţi să mergi pe chei să-ţi iei o cameră acolo. E un han…

— Vin cu tine, spuse Marcus scurt.

Chipul lui Renius se înăspri şi rosti printre dinţi:

— Cum doreşti! apoi ieşi de pe drumul principal, apucând-o pe o cărare lăturalnică.

Încurcat, Marcus îl urmă pe drumeagul care tăia prin păduri kilometri în şir. Nu întrebă încotro mergeau, dar îşi ţinu sabia slobodă în teacă, în caz că erau bandiţi ascunşi în frunziş. Nu că o sabie ar fi folosit prea mult în faţa unui arc, socoti el.

Când ajunseră în cele din urmă într-un sătuc, soarele abia se mai întrezărea prin bolta de frunziş, coborând spre orizont. Nu erau mai mult de douăzeci de căsuţe, dar locul părea bine întreţinut. Ţarcuri cu găini şi capre priponite se găseau pe lângă mai toate casele şi Marcus nu simţi niciun pericol. Renius coborî de pe cal.

— Vii înăuntru? zise el, în timp ce se îndrepta spre o uşă.

Marcus dădu din cap că da şi legă cei doi cai de un stâlp.

Până să termine, Renius intrase deja; făcu şi el la fel, încruntându-se şi ţinând mâna pe pumnal. Înăuntru era destul de întuneric, încăperea fiind luminată doar de o candelă şi de un foc mic în vatră, dar Marcus îl zări pe gladiator îmbrăţişând cu braţul care-i rămăsese sănătos un bătrânel venit parcă din alte timpuri.

— Ăsta e fratele meu, Primus. Primus, ăsta este flăcăul de care îţi spuneam şi care călătoreşte cu mine în Grecia.

Omul trebuia să fi avut vreo optzeci de ani, însă avea o strângere de mână puternică.

— Fratele meu mi-a scris despre progresul tău şi despre celălalt băiat, Gaius. Nu îi plac prea mult oamenii, dar cred că pe voi vă urăşte mai puţin decât pe alţii.

Marcus scrâşni din dinţi.

— Stai jos, băiete! Ne aşteaptă o noapte lungă.

Se duse la focul mic de lemne şi vârî în flăcări un vătrai lung de metal.

— Ce se întâmplă? întrebă Marcus.

— Fratele meu a fost chirurg, oftă Renius. El o să-mi taie braţul.

Marcus simţi cum îl cuprinde groaza când îşi dădu seama ce avea să vadă. Vina i se citea pe faţă. Spera ca Renius să nu spună cum se rănise. Ca să-şi acopere ruşinea, zise repede:

— Sunt sigur că Lucius sau Cabera ar fi putut să facă asta.

Renius îi făcu semn cu mâna să tacă.

— Mulţi oameni ar putea s-o facă, dar Primus a fost… este cel mai bun.

Primus râse, scoţând la iveală o gură ştirbă.

— Frăţiorul meu obişnuia să ciopârţească oamenii şi eu îi coseam la loc, spuse el vesel. Haideţi să facem lumină. Se răsuci către o lampă cu ulei şi o aprinse folosind o lumânare. Când se întoarse se uită pieziş la Renius. Ştiu că ochii mei nu mai sunt ce au fost odată, dar ţi-ai vopsit cumva părul?

Renius se făcu roşu la faţă.

— Nu vreau să mi se spună că te lasă vederea înainte să începi să mă tai, Primus. Îmbătrânesc bine, asta-i tot.

— Al naibii de bine, încuviinţă Primus.

Goli un săculeţ de piele cu instrumente pe un soi de masă şi făcu semn fratelui său să se aşeze. Văzând fierăstraiele şi acele, Marcus îşi dori să fi ascultat sfatul lui Renius şi să se fi dus în port, dar acum era prea târziu. Renius se aşeză şi sudoarea i se prelinse pe frunte. Primus îi dădu o sticlă cu un lichid maroniu şi el o duse la gură, bând cu înghiţituri mari.

— Băiete, ia funia aia şi leagă-l de scaun. Nu vreau să se zvârcolească şi să-mi strice mobila.

Simţind că-i vine să vomite, Marcus apucă bucăţile de sfoară observând cu groază că erau pătate cu sânge uscat. Încercă să nu se gândească la asta şi se concentră pe legatul nodurilor. După câteva clipe, Renius fu ţintuit în scaun şi Primus îi turnă pe gât restul de lichid maroniu.

— Asta-i tot ce am, din păcate. O să-l ajute, dar nu prea mult.

— Treci odată la treabă, mârâi Renius printre dinţii încleştaţi.

Primus luă o bucată groasă de piele, i-o duse la gură şi îi spuse să muşte din ea.

— Măcar o să-ţi cruţe dinţii. Se întoarse către Marcus. Ţine-i braţul nemişcat. O să-l tai mai repede astfel. Puse mâinile lui Marcus pe bicepsul legat şi verifică dacă sfoara ţinea strâns încheietura şi cotul, apoi scoase o lamă fioroasă din legătură şi o ridică în lumină, mijind ochii la tăiş. O să tai un cerc de jur împrejurul osului şi încă unul mai jos, ca să fac loc fierăstrăului. O să scoatem un inel de carne, o să tăiem osul şi apoi o să cauterizăm rana. Trebuie să o facem repede, altfel va sângera până la moarte. O să las destulă piele cât să acopere ciotul, apoi trebuie legat bine. O săptămână nu trebuie să-l atingă, dar pe urmă o să-ţi dau un unguent cu care trebuie să se dea în fiecare dimineaţă şi seară. Nu am un suport de piele care să susţină ciotul, trebuie să faci tu unul sau să cumperi.

Marcus înghiţi în sec, neliniştit.

Primus îşi cufundă degetele în carnea braţului neputincios, pipăindu-l. După o clipă spuse cu ciudă, ca pentru sine:

— E cum ai spus, nu mai simţi nimic. Muşchii sunt tăiaţi şi încep să moară. A fost o luptă?

Fără să vrea, Marcus se uită la Renius. Deasupra dinţilor încleştaţi ochii erau înfiorători, dar Renius îşi întoarse privirea.

— Un accident de antrenament, spuse el încet, cu glasul înăbuşit de pielea din care muşca.

Primus dădu din cap şi apăsă lama în piele. Renius zvâcni şi Marcus îi strânse braţul. Cu mişcări sigure şi îndemânatice, Primus tăie adânc, oprindu-se doar ca să tamponeze sângele care-i împiedica vederea. Marcus simţi un junghi în stomac, dar fratele lui Renius părea foarte relaxat, aerul ieşindu-i printre dinţi ca şi cum ar fi fredonat o melodie. Osul alb se ivi învelit într-o perdea roz şi Primus mormăi mulţumit. În numai câteva clipe ajunsese la os de jur împrejur şi începuse deja a doua tăietură. Renius privi mâinile pline de sânge ale fratelui său şi buzele i se strâmbară într-o grimasă amară. Apoi privi fix la perete, cu gura încleştată. Un tremur uşor al respiraţiei era singurul semn de frică.

Sângele se scurse pe mâinile lui Marcus, pe scaun, pe podea, peste tot. Şuvoaie întregi curgeau din Renius, strălucitoare şi ude. Al doilea inel fu scobit lăsând bucăţi mari de piele atârnând. Primus crestă şi tăie, scoţând bucăţi negre de carne pe care le lăsă nepăsător să cadă pe podea.

— Nu-ţi face griji că murdăreşti. Am doi câini care abia aşteaptă să-i las înăuntru.

Marcus îşi întoarse capul şi vomită fără să vrea. Primus scrâşni din dinţi nemulţumit şi rearanjă mâinile băiatului care trebuiau să ţină braţul. O bucată albă de os se zărea la o lăţime de palmă mai sus de cot. Renius începu să respire puternic pe nas şi Primus apăsă cu mâna pe gâtul fratelui său ca să-i simtă pulsul.

— Am să lucrez cât pot de repede, murmură.

Renius dădu din cap fără să clipească.

Primus se ridică şi-şi şterse mâinile pe o cârpă. Se uită în ochii lui Renius şi faţa i se strâmbă de ceea ce văzu.

— Asta-i partea cea mai grea. O să simţi durerea când voi tăia osul şi vibraţia este foarte neplăcută. Voi fi cât de rapid pot. Strânge-l bine. Două minute trebuie să fii tare ca piatra. Nu mai ai voie să vomiţi, ai înţeles?

Marcus trase adânc aer în piept şi Primus scoase un fierăstrău cu lama subţire şi cu mânerul de lemn ca un cuţit de bucătărie.

— Sunteţi gata?

Amândoi încuviinţară tăcuţi şi Primus potrivi lama şi începu să taie, cotul mişcându-i-se rapid înainte şi înapoi. Renius se încordă, iar corpul ţintuit cu funii i se contorsionă. Marcus îl ţinu strâns, ca şi cum viaţa lui ar fi depins de asta, tresărind când degetele îi alunecau pline de sânge, apoi fierăstrăul rupse osul.

Fără nicio veste braţul se desprinse, atârnând într-o parte. Bătrânul gladiator îl privi şi mârâi furios. Primus îşi şterse mâinile şi apăsă o bucată de cârpă pe rană. Îi făcu semn lui Marcus să-l ţină strâns şi aduse băţul de fier care se încinsese în foc. Vârful strălucea şi Marcus tresări dându-şi seama ce avea să urmeze.

Când cârpa fu îndepărtată Primus dădu zor, arzând cu fierul rana sângerândă. La fiecare atingere se auzea un sfârâit şi duhoarea era groaznică. Marcus se prăvăli pe podea vomitând bilă galbenă, cleioasă.

— Pune-l repede înapoi în foc. O să ţin eu cârpa până se încinge din nou.

Marcus se ridică clătinându-se şi vârî fierul înapoi în flăcări. Capul lui Renius i se bălăbăni pe umeri şi bucata de piele îi căzu din gura fără vlagă. Primus apăsă mai departe cu cârpa pe rană, apoi o îndepărtă şi sângele ţâşni din belşug. Înjură turbat.

— Am ratat cel puţin jumătate din vene. Obişnuiam să le nimeresc pe toate din prima, dar n-am mai făcut asta de câţiva ani. Trebuie să le

cauterizăm bine, altfel rana o să se infecteze. E gata fierul?

Marcus îl trase din foc, dar vârful era încă negru.

— Nu. O să se facă bine?

— Nu, dacă nu reuşesc să închid rana. Du-te afară şi adu nişte lemne ca să înteţim focul.

Marcus era mulţumit că găsise o scuză şi ieşi în grabă, trăgând adânc în piept aerul proaspăt. Aproape că se întunecase – pe toţi zeii, cât timp stătuseră acolo? Zări câinii mari de vânătoare adormiţi lângă zid; un tremur îi străbătu trupul şi se apucă să adune bucăţile mari de lemn din grămada de lângă dulăi. Se treziră când se apropie şi mârâiră încet, fără să se ridice. Fără să-i privească, Marcus se întoarse înăuntru aruncând doi buşteni în flăcări.

— Adu-mi fierul de îndată ce se înroşeşte la vârf, murmură Primus apăsând cârpa cu putere de ciot.

Marcus se feri să privească braţul desprins. Părea nefiresc dezlipit de trup şi stomacul i se contractă de spasme înainte ca el să se uite din nou către flăcări.

Primus nu fu mulţumit până nu încinse încă o dată fierul. Marcus ştia că nu avea să uite în veci sfârâitul fierului încins apăsat peste carne şi îşi înăbuşi un tremurat în timp ce ajută la legarea ciotului în pansamente de pânză curate. Îl ridicară pe Renius şi-l aşezară pe un pat de paie într-o altă încăpere, iar Marcus stătu pe margine ştergându-şi sudoarea care-i ustura ochii, recunoscător că totul se terminase.

— Ce se va întâmpla cu… ăsta?

Făcu un semn către braţul care era încă legat de scaun.

Primus înălţă din umeri.

— Nu mi se pare corect să-l dau pe tot la câini, cred că am să-l îngrop undeva în pădure. Dacă nu o fac, o să putrezească şi o să duhnească, dar să ştii că mulţi oameni mi le cer înapoi. O mână ascunde atât de multe amintiri… Acea mână a îmbrăţişat femei şi a mângâiat copii. E o mare pierdere, dar fratele meu este puternic. Sper că destul de puternic pentru a trece peste asta.

— Vasul nostru pleacă în patru zile, aşteptăm fluxul cel bun, spuse Marcus cu glas pierit.

Primus îşi scărpină bărbia.

— Poate să stea în şa. O să fie slăbit câteva zile, dar e puternic ca un taur. Singurele probleme le va avea cu echilibrul. Va trebui să se antreneze din

nou, aproape să o ia de la zero. Cât de mult o să dureze călătoria pe mare?

— O lună, dacă avem vânt prielnic, răspunse Marcus.

— Foloseşte-te de timpul ăsta. Antrenează-l în fiecare zi. Dintre toţi oamenii, fratele meu o să fie cel mai nefericit dacă e neputincios.

Capitolul 17

Marius se opri la uşile interioare ale camerei Senatului.

— Nu ai voie să intri până nu eşti acceptat oficial drept cetăţean, şi chiar şi atunci doar ca invitat al meu. Pentru o zi. Te voi propune şi voi ţine un mic discurs în favoarea ta. Este o formalitate. Aşteaptă până mă întorc şi am să-ţi arăt unde poţi sta.

Gaius încuviinţă calm şi se dădu înapoi în timp ce Marius bătu uşor în uşă şi intră. Băiatul rămase singur în camera exterioară şi se plimbă în sus şi în jos o vreme.

După douăzeci de minute, începu să se agite din cauza întârzierii şi se duse către uşile exterioare, rămase deschise, pentru a se uita la mulţimea de soldaţi din forum. Alcătuiau o privelişte uimitoare, aşa cum stăteau rigizi în poziţie de drepţi, înfruntând arşiţa. De la înălţimea uşilor Senatului şi cu piaţa deschisă în faţa lui, Gaius avea o perspectivă foarte bună asupra oraşului zgomotos din depărtare. Se pierduse în contemplare, când auzi scârţâitul balamalelor de la uşile interioare şi apăru Marius.

— Bine ai venit în *nobilitas*[33], Gaius! Eşti cetăţean al Romei, tatăl tău ar fi fost mândru. Aşază-te lângă mine şi ascultă faptele zilei. Bănuiesc că le vei găsi interesante.

Gaius îl urmă şi întâlni ochii senatorilor care îl priveau atunci când intră. Unul sau doi îi făcură semn cu capul şi el se întrebă dacă îl cunoşteau pe tatăl său şi încercă să le memoreze feţele, în caz că ar fi avut ocazia să discute cu ei mai târziu. Aruncă o privire prin sală, încercând să nu se holbeze. Lumea întreagă asculta ceea ce spuneau aceşti câţiva oameni.

În timp ce se aşeza pe locul indicat de Marcus, se gândi că aranjamentul era foarte asemănător cu un circ în miniatură. Cinci trepte cu rânduri de locuri pentru şezut înconjurau spaţiul central, unde un vorbitor pe rând se putea adresa celorlalţi. Gaius îşi aminti de la tutorii săi că *rostrum*[34] era făcută din prora unei nave de război cartagineze şi fu captivat să-şi imagineze istoria ei.

Braţele de lemn închis la culoare ale locurilor, construite pe rânduri, se vedeau acolo unde nu erau acoperite de oameni care stăteau jos. Toată lumea purta togi albe şi sandale, iar efectul era acela al unei camere de lucru, un loc care clocotea de energie. Majoritatea bărbaţilor aveau părul alb, dar câţiva erau tineri şi puternici din punct de vedere fizic. Câţiva

senatori stăteau în picioare şi se gândi că voiau să pună ceva în discuţie sau să vorbească în dezbaterea curentă. Sulla stătea în centru, vorbind despre taxe şi despre grâne. Îi zâmbi lui Gaius când tânărul se uită la el, iar Gaius îi simţi puterea. „Uite încă unul ca Marius”, cugetă pe dată, dar era oare loc în Roma pentru doi de felul acesta? Sulla arăta la fel ca atunci când Gaius îl văzuse la jocuri. Era îmbrăcat într-o toga simplă, albă, cu o centură roşie. Părul său era dat cu ulei şi strălucea în cârlionţi auriu-închis. Plesnea de sănătate şi de vitalitate, şi părea complet relaxat. În timp ce Gaius se aşeza lângă unchiul său, Sulla tuşi delicat.

— Având în vedere problemele serioase ale zilei, această dezbatere asupra taxelor poate fi amânată până săptămâna viitoare, spuse el. Sunt obiecţii în acest sens?

Cei care stăteau în picioare se aşezară calmi. Sulla zâmbi din nou, arătându-şi dinţii albi.

— Bine ai venit, noule cetăţean, sper în numele Senatului că vei servi oraşul la fel de bine cum a făcut-o tatăl tău.

Răsună un murmur de aprobare, iar Gaius îşi aplecă fruntea în semn de recunoaştere.

— Totuşi, primirea noastră formală trebuie lăsată deoparte pentru moment. Chiar în dimineaţa asta, am primit veşti grave despre o ameninţare care pluteşte asupra oraşului. Se opri şi aşteptă răbdător ca senatorii să se oprească din vorbit. La est, un general grec, Mithridates, a invadat o garnizoană de-a noastră în Asia Minor. Are aproximativ opt mii de răsculaţi sub comanda sa. Se pare că a înţeles că trupele noastre sunt foarte răsfirate şi mizează pe faptul că suntem prea slăbiţi să recâştigăm teritoriul. Totuşi, dacă nu acţionăm pentru a-l respinge, riscăm ca armata lui să devină din ce în ce mai puternică şi să ameninţe securitatea posesiunilor noastre greceşti.

Câţiva senatori se ridicară în picioare şi începură să se certe. Sulla îşi ridică mâna în semn de tăcere.

— Trebuie luată o decizie aici. Legiunile care sunt deja în Grecia, sunt angajate în controlul graniţelor instabile. Nu au oamenii necesari pentru a înfrânge această nouă ameninţare. Nu putem lăsa oraşul fără apărare, mai ales după revoltele recente, dar este la fel de important să trimitem o legiune să-l întâmpine pe Mithridates. Grecia aşteaptă să vadă cum vom răspunde: trebuie să fie un răspuns violent.

Diverşi senatori aprobară cu mult elan. Roma nu fusese construită cu prudenţă şi compromisuri. Gaius se uită la Marius, cumpănind. Generalul

stătea cu mâinile încleştate, iar faţa îi era aspră şi rece.

— Eu şi Marius comandăm fiecare câte o legiune. Suntem mult mai aproape decât orice legiune din nord. Decizia pe care o supun la vot este care din noi ar trebui să se îmbarce pentru a merge să întâmpine inamicul.

Se uită fugitiv la Marius şi, pentru prima dată, Gaius putu vedea licărirea malefică din ochii lui Sulla. Marius se ridică în picioare şi în cameră se făcu linişte. Cei care stăteau în picioare se aşezară pentru a permite primul răspuns celuilalt consul. Marius îşi duse mâinile la spate, iar Gaius putu vedea albeaţa încheieturilor sale.

— Nu găsesc nimic greşit în privinţa propunerii lui Sulla. Situaţia e clară: forţele noastre trebuie împărţite pentru a apăra Roma şi teritoriile noastre străine. Trebuie să-l întreb dacă se oferă voluntar pentru a fi cel care va spulbera inamicul.

Toţi ochii se întoarseră spre Sulla.

— Mă voi încrede în judecata Senatului. Sunt servitorul Romei. Dorinţele mele nu contează.

Marius zâmbi strâmb, iar tensiunea dintre cei doi se putea simţi în aer.

— Sunt de aceeaşi părere, rosti Marius răspicat şi se aşeză.

Sulla păru uşurat şi aruncă o privire prin încăperea boltită.

— Atunci este o alegere simplă. Voi rosti numele fiecărei legiuni, iar cei care cred că aceasta trebuie să se lupte cu Mithridates se vor ridica şi vor fi număraţi. Ceilalţi se vor ridica când vor auzi al doilea nume. Nimeni nu trebuie să se abţină de la un astfel de vot privind securitatea oraşului. De acord?

Cei trei sute de senatori aprobară solemn, iar Sulla zâmbi. Gaius simţi cum îl cuprinde frica. Sulla tăcu un răstimp îndelungat, savurând în mod evident tensiunea din jur. Rosti în sfârşit un cuvânt, rupând liniştea:

— Primigenia.

— Nu poţi vota astăzi, băiete, zise Marius punându-şi mâna pe umărul lui Gaius.

Gaius rămase aşezat, privind în jur să vadă cât de mulţi se ridicaseră. Marius se uită indiferent la Sulla, de parcă situaţia nu avea nicio importanţă pentru el. Părea că, de jur împrejurul lor, bărbaţii se ridicau, Gaius înţelese că unchiul lui pierduse. Apoi zgomotele încetară şi nu se mai ridicară şi alţi bărbaţi. Băiatul privi la chipeşul consul şi putu vedea cum chipul lui Sulla se schimba de la plăcere relaxată, la uimire, apoi furie. Făcu socoteala şi ceru să fie verificată de alţi doi până se puseră de acord.

— O sută douăzeci şi unu în favoare ca Legiunea Primigenia să întâmpine inamicul.

Îşi muşcă buzele, cu o expresie sălbatică pentru o secundă. Privirea sa poposi asupra lui Marius, care dădu din umeri şi se uită în altă parte. Bărbaţii se aşezară.

— Legiunea a II-a Alaudae, şopti Sulla, vocea lui fiind purtată de acustica bună a sălii.

Din nou, bărbaţii se ridicară, şi Gaius putu vedea că erau majoritatea. Orice plan avusese Sulla în minte eşuase, iar Gaius îl văzu făcându-le semn senatorilor să se aşeze înainte ca numărarea să se fi încheiat. Se strădui să-şi vină în fire, iar atunci când vorbi era din nou tânărul acela încântător pe care Gaius îl văzuse când intrase.

— Senatul a vorbit, iar eu sunt slujitorul Senatului, rosti el formal. Să înţeleg că Marius va folosi cazarma oraşului pentru oamenii săi în absenţa mea?

— Da, spuse Marius, cu faţa calmă şi netulburată.

— Cu susţinerea forţelor noastre în Asia Minor, nu o văd ca fiind o campanie lungă. Mă voi întoarce la Roma imediat ce îl voi distruge pe Mithridates, continuă Sulla. Apoi vom decide viitorul acestui oraş. Spuse asta uitându-se direct la Marius, iar mesajul era foarte clar. Îi voi pune pe oamenii mei să elibereze cazarma în seara asta. Mai este şi altceva? O zi bună tuturor.

Sulla părăsi încăperea, cu un grup de susţinători în spatele lui. Tensiunea dispăru odată cu el şi deodată toţi vorbeau, chicotind sau uitându-se gânditor unii la alţii.

Marius se ridică şi imediat se făcu linişte.

— Vă mulţumesc pentru încrederea voastră, domnilor. Voi păzi cetatea cu mândrie, împotriva tuturor.

Gaius se gândi că Sulla putea fi foarte bine unul dintre aceia împotriva cărora va păzi cetatea.

•

Senatorii se îngrămădiră în jurul unchiului său, câţiva îl felicitară deschis, strângându-i mâna. Marius îl trase pe Gaius lângă sine, ţinându-l cu un braţ, şi puse cealaltă mână pe umărul unui om sfrijit, care le zâmbi.

— Crassus, acesta este nepotul meu, Gaius. Dacă te-ai uita la el nu ai zice, însă Crassus este probabil cel mai bogat om din Roma.

Bărbatul avea un gât lung şi subţire, iar capul i se legăna la capătul acestuia; avea nişte ochi căprui calzi şi strălucitori, şi o mulţime de riduri mici.

— Am fost binecuvântat de zei, e adevărat. Am şi două fete frumoase.

— Una este destul de atractivă, Crassus, însă cealaltă seamănă cu tatăl său, chicoti Marius.

Gaius tresări, dar Crassus nu părea deloc afectat. Râse trist.

— Este adevărat, este un pic cam osoasă. Trebuie să-i dau o zestre frumoasă pentru a tenta tinerii din Roma. Se întoarse către Gaius şi îşi întinse mâna. E o plăcere să te cunosc, tinere! Vei fi un general, ca unchiul tău?

— Voi fi, spuse Gaius serios.

— Atunci ai nevoie de bani, zâmbi Crassus. Să vii la mine când vei avea nevoie de un bancher.

Gaius apucă mâna întinsă şi o strânse scurt, apoi Crassus se pierdu în mulţime. Marius se aplecă spre băiat şi-i murmură în ureche:

— Te-ai purtat bine. Mi-a fost un prieten loial şi are o avere incredibilă. Voi aranja să-i vizitezi moşia, este de-o opulenţă copleşitoare. Acum, mai este o persoană pe care vreau să o cunoşti. Vino cu mine.

Gaius îl urmă printre grupurile de senatori care vorbeau despre evenimentele zilei şi despre umilirea lui Sulla. Observă că Marius strângea mâna fiecărui om cu care se întâlnea, spunând câteva cuvinte de felicitare şi întrebând despre rude sau despre prieteni care erau absenţi. Se despărţea zâmbind de fiecare grup.

Pe partea cealaltă a sălii Senatului se afla un grup de trei oameni, care vorbeau în şoaptă; se opriră imediat ce Marius şi Gaius se apropiară.

— Aceasta este persoana, Gaius, spuse Marius vesel. Gnaeus Pompei[35], care este descris de suporterii lui ca fiind cel mai bun general al Romei în prezent. Desigur, doar când eu sunt bolnav sau plecat din oraş.

Pompei dădu mâna cu amândoi, zâmbind cu amabilitate. Spre deosebire de Crassus, părea puţin cam gras, dar era la fel de înalt ca Marius şi arăta bine, creând impresia unui individ vârtos. Lui Gaius i se păru că nu are mai mult de treizeci de ani, ceea ce făcea ca statutul lui militar să fie foarte impresionant.

— Nu e nicio îndoială, Marius, replică Pompei. Sunt într-adevăr splendid pe câmpul de luptă. Bărbaţi puternici plâng la vederea frumuseţii manevrelor mele.

Marius râse şi îl bătu pe umăr. Pompei îl măsură pe Gaius din cap până-n picioare.

— O versiune mai tânără a ta, vulpoiule bătrân? îi zise lui Marius.

— Ce altceva ar putea fi, cu sângele meu curgându-i în vene?

— Unchiul tău şi-a asumat un risc mare azi, dându-l pe Sulla afară din Roma. Ce crezi despre asta? întrebă Pompei punându-şi mâinile la spate.

Marius dădu să răspundă, însă Pompei îşi ridică mâna.

— Lasă-l să vorbească, vulpoi bătrân! Lasă-mă să văd dacă e ceva de capul lui.

Gaius răspunse fără ezitare, cuvintele venindu-i surprinzător de uşor:

— Jignirea lui Sulla este o mişcare periculoasă, dar unchiul meu apreciază riscurile de acest fel. Sulla este servitorul oraşului şi va lupta bine împotriva acestui rege străin. Când se va întoarce, va trebui să facă o înţelegere cu unchiul meu. Poate vom reuşi să extindem barăcile, astfel încât ambele legiuni să apere oraşul.

— Este nebun? clipi Pompei, întorcându-se către Marius.

— Nu, chicoti Marius. Însă nu ştie dacă am încredere în tine sau nu. Presupun că mi-a ghicit deja planurile.

— Ce va face unchiul tău când se va întoarce Sulla? şopti Pompei la urechea lui Gaius.

Gaius se uită în jur, dar nu era nimeni destul de aproape pentru a-l auzi, în afară de cei trei oameni, în care Marius avea evident încredere.

— Va închide porţile. Dacă Sulla va încerca să forţeze intrarea, Senatul va trebui să-l declare inamicul Romei. Va trebui fie să atace, fie să se retragă. Cred că se va pune sub comanda lui Marius, aşa cum orice general din armată ar face-o în faţa consulului Romei.

— Un plan periculos, după cum spuneam, Marius, afirmă Pompei, fără să clipească. Nu te pot susţine deschis, dar voi face tot ce pot în particular. Felicitări pentru marşul tău triumfal! Arătai splendid.

Le făcu semn celor doi de lângă el şi plecară împreună.

Gaius începu să vorbească din nou, dar Marius clătină din cap.

— Hai să mergem afară, aici aerul musteşte de intrigi.

Se îndreptară către uşă; ajunşi afară, îşi puse un deget pe buze pentru a opri întrebările lui Gaius.

— Nu aici. Sunt prea mulţi care ascultă.

Gaius se uită împrejur şi observă că o parte din senatorii lui Sulla se aflau în apropiere, uitându-se la ei cu duşmănie. Îl urmă pe Marius în forum,

aşezându-se pe treptele de piatră, departe de oricine i-ar fi putut auzi. În apropiere, Primigenia era încă în poziţie de drepţi, legionarii părând o forţă invincibilă în armurile lor sclipitoare. Îl încerca un sentiment ciudat să se afle în faţa a mii de soldaţi, şi totuşi să fie atât de relaxat, stând cu unchiul său chiar pe treptele Senatului.

Gaius nu mai putu să se abţină.

— Cum ai reuşit să întorci votul împotriva lui Sulla?

Marius începu să râdă şi îşi şterse fruntea de transpiraţie.

— Planificând, băiatul meu! Am aflat de venirea lui Mithridates aproape imediat ce s-a întâmplat, cu multe zile înaintea lui Sulla. Am folosit cel mai vechi truc din lume pentru a-i convinge pe nehotărâţii din Senat să voteze cu mine, dar, chiar şi aşa, a fost mult mai strâns decât mi-aş fi dorit. M-a costat o avere, însă de mâine-dimineaţă o să am controlul asupra Romei.

— Se va întoarce, totuşi, zise Gaius.

— Peste şase luni sau mai mult, pufni Marius. Poate fi ucis pe câmpul de luptă, ar putea chiar să piardă în faţa lui Mithridates; am auzit că grecul este un general şiret. Chiar şi dacă Sulla îl bate şi are vânt bun spre Grecia şi înapoi, voi avea luni întregi la dispoziţie în care să mă pregătesc. Nu va întâmpina piedici în a pleca din Roma, dar, îţi spun de acum, nu va intra în cetate fără luptă.

Gaius încuviinţă, nevenindu-i să creadă că gândurile sale erau confirmate.

— Ce se întâmplă acum? Mergem înapoi la casa noastă?

— Nu, zâmbi Marius trist. A trebuit s-o vând pentru mită – Sulla îi mituise deja, înţelegi, şi a trebuit să dublez suma în majoritatea cazurilor. Am dat tot ce aveam, mai puţin sabia, calul şi armura mea. Cred că sunt primul general sărac lipit pe care îl are Roma.

Râse încet.

— Dacă ai fi pierdut votul, ai fi pierdut totul, şopti şocat Gaius.

— Dar nu am pierdut! Am Roma, iar legiunea mea stă în faţa noastră.

— Totuşi, ce ai fi făcut dacă ai fi pierdut?

— Aş fi plecat să mă lupt cu Mithridates, bineînţeles, răspunse Marius slobozind aer pe gură cu dispreţ. Nu sunt eu un slujitor al cetăţii? Atenţie însă, ar fi trebuit să fii un om foarte curajos să îmi iei banii şi să votezi împotriva mea, cu legiunea mea aşteptând afară, nu-i aşa? Trebuie să fim recunoscători că Senatul preţuieşte aşa de mult aurul. Se gândesc la cai şi la sclavi noi, dar nu au fost niciodată aşa de săraci cum am fost eu. Eu

preţuiesc aurul pentru ceea ce îmi aduce, şi el m-a adus aici: pe treptele astea, cu cel mai mare oraş din lume la picioarele mele. Înveseleşte-te, băiete, asta e o zi de sărbătoare, nu de regrete!

— Nu, nu e asta. Mă gândeam că Marcus şi Renius se duc către est să se alăture Legiunii a IV-a Macedonica. Sunt destule şanse să îl întâlnească pe acest Mithridates.

— Sper că nu. L-ar mânca pe grec la micul dejun şi vreau ca Sulla să aibă ceva de făcut când ajunge acolo.

Gaius râse şi se ridicară amândoi. Marius se uită la legiunea sa, iar Gaius îi putea simţi mândria şi bucuria.

— Astăzi a fost o zi bună. I-ai întâlnit pe cei mai puternici oameni din oraş, iar eu am fost iubit de popor şi susţinut de Senat. Apropo. Sclava aceea a ta, cea drăguţă, eu aş vinde-o dacă aş fi în locul tău. Una e să te joci cu o fată de câteva ori, dar tu se pare că eşti prea bun cu ea şi asta va aduce numai necazuri.

Gaius se uită în altă parte, muşcându-şi buza. Nimic nu se putea ţine secret?

Marius îşi urmă vorba, fără a-şi da seama de stânjeneala nepotului său.

— Ai încercat-o deja? Nu? Poate asta ţi-o va scoate din minte. Ştiu câteva case pe aici, dacă vrei să ai ceva experienţă înainte. Trebuie doar să mi-o ceri, când eşti pregătit.

Gaius se înroşi şi tăcu.

Marius se uită cu evidentă mândrie la Legiunea Primigenia încolonată în faţa lui.

— Să ducem oamenii la cazarma oraşului, tinere! Cred că le-ar prinde bine o masă copioasă şi un somn decent după atâta mărşăluit şi stat în soare.

Capitolul 18

Marcus privi la Marea Mediterană şi îşi umplu pieptul cu aerul cald şi sărat. După o săptămână de mers pe mare, începuseră să se plictisească. Cercetase deja fiecare centimetru al micuţei ambarcaţiuni de comerţ, ba chiar şi ajutase la număratul şi la aranjatul amforelor cu ulei gros şi al scândurilor de abanos transportate din Africa. Pentru o vreme, interesul său fusese stârnit de sutele de şoareci de sub punte şi pierduse vreo două zile târându-se pe întuneric până în cuiburile lor, înarmat cu un pumnal şi o presă de hârtie furată din cabina căpitanului. După ce aruncase câteva zeci de cadavre peste bord, rozătoarele învăţaseră să-i recunoască mirosul şi pasul uşor, retrăgându-se în ungherele adânci ale corabiei imediat ce punea piciorul pe scara ce ducea sub punte.

Oftă şi privi apusul, încă înmărmurit de culorile soarelui asfinţind pe mare. Ca pasager, ar fi putut sta în cabina sa pe întreaga durată a călătoriei, aşa cum hotărâse Renius să facă, dar spaţiul mic şi înghesuit nu-i oferea nicio distracţie, iar Marcus ajunsese să-l folosească numai pentru a dormi.

Căpitanul îi permisese să stea de pază şi chiar încercase să controleze cele două vâsle mari din spate – sau pupa, cum aflase că i se spune în termeni marinăreşti –, dar îşi pierduse repede interesul.

„Încă vreo două săptămâni ca asta mă vor omorî”, îşi zise, folosind pumnalul să-şi incrusteze iniţialele în marginea de lemn. Auzi un târşâit de picioare în spatele lui, dar nu se întoarse; zâmbi, uitându-se în continuare la apus. Se făcu linişte, apoi se auzi un alt sunet, ca şi când cineva se foise să se aşeze mai bine.

Marcus sări aruncându-şi cuţitul pe sub braţ, aşa cum îl învăţase Renius mai demult. Lama se înfipse în catarg, vibrând. Se auzi un ţipăt scurt de spaimă şi se mistui în întuneric, încercând foarte tare să nu facă niciun zgomot.

Marcus se duse către cuţit şi îl scoase din catarg. Privind insistent prin beznă, îşi puse pumnalul înapoi în teacă.

— Nu te mai ascunde, Peppis, ştiu că eşti acolo, strigă el. Auzi un smiorcăit. Nu te-aş fi lovit cu pumnalul, era doar o glumă. Pe cuvânt!

Încet, un băieţel scheletic ieşi de după nişte saci. Era cumplit de murdar, cu ochii măriţi de frică.

— Doar mă uitam la tine, zise Peppis neliniştit.

Marcus se uită cu mai multă atenţie la el, observând o crustă mică de sânge uscat sub nas şi o vânătaie la un ochi.

— Te-au bătut din nou? zise el, încercând să fie prietenos.

— Un pic, dar fusese vina mea. M-am împiedicat de o funie şi am desfăcut un nod. N-am vrut, însă secundul a zis că mă învaţă el să fiu cuminte. Sunt oricum neîndemânatic, aşa că i-am zis că nu mai am nevoie să mă înveţe, şi apoi mi-a dat una.

Smiorcăi din nou şi îşi şterse nasul cu dosul palmei, lăsând o dâră albicioasă.

— De ce nu fugi când ajungeţi într-un port? întrebă Marcus.

Peppis îşi umflă pieptul cât de tare putu, dezvăluindu-şi coastele ca nişte beţe albe sub piele.

— Niciodată. Voi fi marinar când voi fi mare. Învăţ tot timpul, doar uitându-mă la oameni. Pot lega foarte multe noduri acum. Puteam să leg azi funia aia la loc dacă secundul m-ar fi lăsat, dar nu ştia că pot.

— Vrei să vorbesc cu… secundul? Să-i spun să înceteze cu bătăile?

— M-ar omorî dacă faci asta, poate pe drumul ăsta, poate la întoarcere, zise Peppis scuturând din cap şi pălind şi mai tare. Spune mereu că, dacă nu pot învăţa să devin marinar, mă va arunca peste bord într-o noapte când o să dorm. De asta dorm aici pe punte, nu în patul meu. Mă mut foarte des, astfel încât nu va şti să mă găsească dacă se hotărăşte că e timpul.

Marcus oftă. Îi părea rău de băiat, dar nu găsea un răspuns simplu pentru problemele lui. Chiar dacă secundul era aruncat peste bord fără să ştie nimeni, Peppis avea să fie torturat de către ceilalţi. Toţi luau parte la asta, iar prima dată când îi spusese lui Renius, bătrânul gladiator râsese şi zisese că exista unul ca Peppis pe orice corabie de pe mare. Chiar şi aşa, Marcus nu putea suporta să vadă băiatul lovit. Nu uitase niciodată cum era să fii la mâna unor bătăuşi ca Suetonius şi ştia că, dacă ar fi construit el capcana pentru lupi, şi nu Gaius, ar fi aruncat cu pietre înăuntru şi l-ar fi strivit pe nemernic. Oftă încă o dată şi se ridică, întinzându-şi muşchii obosiţi.

Unde ar fi ajuns dacă părinţii lui Gaius nu l-ar fi luat în grija lor? Poate că s-ar fi urcat clandestin pe un vas comercial şi ar fi fost chiar în poziţia grea în care se afla Peppis. Nu ar fi fost niciodată antrenat să lupte şi să se apere, iar lipsa hranei l-ar fi făcut slab şi bolnăvicios.

— Uite, zise el, dacă nu mă laşi să te ajut cu marinarii, lasă-mă să-mi împart hrana cu tine. Oricum nu mănânc prea mult, am trimis din ea înapoi, mai ales când sunt apele învolburate. Bine? Stai aici şi îţi aduc eu ceva.

Peppis încuviinţă tăcut; înveselit un pic, Marcus se duse sub punte, în cabina sa înghesuită, să aducă brânza şi pâinea rămase de la masa de mai devreme. De fapt, îl cam rodea foamea, dar putea să reziste, iar băiatul era practic înfometat.

Lăsându-l pe Peppis să mănânce, Marcus se duse la vâsle, ştiind că secundul era de gardă pe la mijlocul nopţii. Ca şi Peppis, nu auzise niciodată numele lui adevărat. Toată lumea îi spunea după grad, iar bărbatul părea să facă o treabă bună, strunind echipajul cu o mână fermă. Micuţul vas *Lucidae* avea o reputaţie de vas comercial onest, cu foarte puţină marfă dispărută pe drum. Alte vase trebuiau să deducă asemenea pierderi pentru a-şi ţine echipajul mulţumit, însă nu şi proprietarii acestuia.

Marcus se lumină la faţă, văzând că omul îşi ocupase deja postul, ţinând una dintre vâslele cele mari împotriva curenţilor şi pălăvrăgind încet cu partenerul său.

— O seară frumoasă, spuse el, când se apropie.

Secundul mormăi şi aprobă din cap. Trebuia să fie politicos cu pasagerii care plăteau, dar o fărâmă de politeţe era tot ce putea oferi. Se dovedea a fi un om puternic, ţinând vâsla cu o mână, în timp ce partenerul său trebuia să-şi proptească umerii şi toată greutatea pentru a ţine nemişcată vâsla sa. Celălalt bărbat nu zise nimic, iar Marcus îl recunoscu ca fiind un membru al echipajului, înalt, cu braţe lungi şi cu capul ras. Se uita ţintă înainte, preocupat de sarcina sa şi de unealta de lemn masiv din mâinile sale.

— Aş vrea să cumpăr un membru al echipajului ca sclav. Cu cine ar trebui să vorbesc? spuse Marcus, păstrându-şi tonul binevoitor.

Secundul clipi uimit, iar cele două priviri se aţintiră asupra tânărului roman.

— Suntem oameni liberi, zise celălalt, vocea trădându-i dezaprobarea.

— Ah, nu am vrut să spun unul din voi, bineînţeles, zise Marcus derutat. Mă refeream la băiat, la Peppis. Nu se află pe lista echipajului. Am verificat, aşa că am crezut că ar putea fi cumpărat. Am nevoie de un băiat să-mi care sabia şi…

— Te-am văzut pe punte, bubui secundul din capul pieptului. Te strâmbai când îl învăţam minte. Bănuiesc că eşti unul dintre băieţii aia moi de la oraş care cred că suntem prea răi cu băieţii pe vase. Ori asta, ori îl vrei la tine în pat. Care din ele e?

— Vai, zise Marcus zâmbind încet, scoţându-şi la iveală dinţii. Asta sună a insultă, prietene! Ar trebui să laşi vâsla, ca să pot să te învăţ eu minte.

Secundul deschise gura să răspundă şi Marcus îl lovi. Pentru o vreme, *Lucidae* pluti pe mare fără ţintă.

•

Renius îl trezi scuturându-l tare.

— Trezeşte-te! Căpitanul vrea să te vadă.

Marcus gemu. Faţa şi partea de sus a corpului său erau o mare de vânătăi urâte. Renius fluieră uşor în timp ce se ridică şi începu să se îmbrace tresărind. Folosindu-şi limba, găsi un dinte mişcându-se şi scoase vasul cu apă de sub pat pentru a scuipa cu sânge.

Cu partea activă a minţii sale, se bucură să observe că Renius purta platoşa din fier şi avea sabia la cingătoare. Ciotul braţului său era legat cu faşe curate, iar depresia care îl ţinuse în cabină primele săptămâni părea să fi dispărut. După ce Marcus îşi puse tunica şi o mantie care să-l apere de aerul rece al dimineţii, Renius îi ţinu uşa.

— Cineva i-a bătut bine azi-noapte pe secund şi pe încă un om care era cu el, zise Renius vesel.

Marcus îşi puse o mână peste faţă şi simţi o bucată de piele crăpată pe obraz.

— A spus cine a făcut-o? murmură el.

— Zice că i-a sărit în spate, pe întuneric. Ştii, are un umăr rupt.

Bătrânul nu mai era clar deprimat, dar Marcus decise că noul Renius, care chicotea de zor, nu reprezenta o îmbunătăţire.

Căpitanul era un grec numit Epides. Un om mic şi energic, cu o barbă care părea lipită de obraz, fără un fir de păr rebel. Se ridică atunci când Marcus şi Renius intrară şi îşi puse mâna pe birou, care era ţintuit de podea cu piedici mari de fier. Fiecare deget purta o piatră preţioasă încastrată în aur; giuvaierele străluceau la fiecare mişcare. Încăperea era simplă, aşa cum îi plăcea unui comerciant. Nu era nimic luxos şi nu aveai la ce să te uiţi, decât la căpitanul care se zgâia la ei.

— Hai să nu protestăm că suntem nevinovaţi, zise el. Secundul meu are un umăr şi clavicula rupte, iar tu ai făcut-o.

Marcus încercă să vorbească, dar căpitanul îl întrerupse:

— Nu te va identifica, numai Zeus ştie de ce. Dacă ar face-o, te-aş biciui pe punte. În starea în care e acum, va trebui să îi preiei îndatoririle pentru restul călătoriei şi voi trimite o scrisoare comandantului legiunii tale, spre a-l informa ce neghiob indisciplinat are sub arme. Eşti, prin urmare, trecut ca membru al echipajului pentru această călătorie, aşa cum îmi permite statutul

de căpitan al vasului *Lucidae.* Dacă voi descoperi că te eschivezi de la îndatoririle tale, te voi biciui. Ai înţeles?

Marcus dădu să răspundă, însă de data asta fu Renius cel care îl opri, vorbind încet şi chibzuit:

— Căpitane. Când băiatul a acceptat poziţia în Legiunea a IV-a Macedonica, a devenit din acel moment membru al acelei legiuni. Cum te afli într-o situaţie dificilă, se va oferi voluntar pentru a-l înlocui pe secundul tău până ajungem în Grecia. Totuşi, voi fi eu cel care se va asigura că nu se eschivează de la îndatoriri. Dacă este biciuit din ordinul tău, voi veni aici şi-ţi voi smulge inima din piept. Ne-am înţeles?

Vocea lui rămase calmă, prietenoasă până la sfârşit.

Epides păli puţin şi ridică o mână pentru a-şi mângâia barba cu un gest nervos.

— Asigură-te doar că îşi face treaba. Acum ieşi şi du-te la adjunct să-ţi dea de lucru.

Renius se uită la el un răstimp lung, apoi încuviinţă încet din cap, întorcându-se spre uşă şi făcându-i loc lui Marcus să treacă primul.

Lăsat singur, Epides se afundă în scaun şi îşi umezi degetele într-un bol cu apă de trandafiri, stropindu-şi apoi gâtul. Apoi îşi reveni şi zâmbi înverşunat, în timp ce îşi aduna materialele de scris. Pentru o vreme, visă la replicile sclipitoare şi ascuţite pe care le-ar fi dat. Auzi, să fie ameninţat de Renius, pe toţi zeii! Când s-ar fi întors acasă, ce poveste ar mai fi spus, ce discurs muşcător, dar, la momentul respectiv, ceva violent şi adânc din ochii acelui bărbat îi închisese gura.

•

Adjunctul era un om aspru din nordul Italiei numit Parus. Zise foarte puţine atunci când Marcus şi Renius veniră la el, doar sublinie treburile zilnice pentru un secund de vas comercial, totul culminând cu ţinutul cârmei la miezul nopţii.

— Nu ar fi corect să îţi zicem secund, cu el încă sub punte.

— Îi voi face treaba. Îmi poţi zice cum îi spuneai şi lui, atâta timp cât o fac, replică Marcus.

— Câţi ani ai, şaisprezece? se întunecă adjunctul. Nici oamenilor nu le va plăcea, zise el.

— Şaptesprezece, minţi Marcus dibaci. Oamenii se vor obişnui. Poate că ar trebui să-i vedem acum.

— Ai mai navigat înainte? întrebă Parus.

— Prima călătorie, dar spune-mi ce trebuie făcut şi am să fac. Bine?

Umflându-şi obrajii cu dezgust evident, Parus dădu din cap.

— Voi aduce oamenii pe punte.

— Voi aduce oamenii pe punte, *secundule*, zise Marcus răspicat printre buzele umflate.

Ochii săi sclipiră periculos şi Parus se miră cum de îl bătuse pe secund în luptă şi de ce omul nu îl identificase în faţa căpitanului, când orice tâmpit ar fi văzut că fusese băiatul.

— Secundule, aprobă el posac şi plecă.

Marcus se întoarse spre Renius, care îl privea strâmb.

— Ce părere ai? îl întrebă pe bătrân.

— Cred că ar trebui să-ţi păzeşti spatele, altfel nu vei ajunge să vezi Grecia, răspunse Renius pe un ton serios.

•

Toţi membrii echipajului care nu aveau sarcini în momentul acela se adunară pe puntea mică. Marcus numără cincisprezece marinari, cu încă cinci la cârme şi prin jur.

Parus îşi drese glasul pentru a le capta atenţia.

— Din moment ce mâna secundului este ruptă, căpitanul zice că slujba îi revine ăstuia de aici pentru toată călătoria. Treceţi la muncă.

Bărbaţii se întoarseră să plece, însă Marcus făcu un pas în faţă, furios.

— Staţi pe loc! răcni Marcus, surprinzându-se chiar şi pe sine cu puterea vocii sale. Le captase atenţia pentru un moment şi nu dorea să o piardă. Ştiţi cu toţii că eu am rupt braţul secundului, aşa că nu am de gând s-o neg. Am avut o nepotrivire de opinii şi ne-am bătut pentru asta, atâta tot. Nu ştiu de ce nu i-a spus căpitanului cine a fost, dar îl respect un pic mai mult pentru asta. O să fac munca lui cât pot de bine, dar nu sunt un marinar, şi ştiţi asta. Lucraţi alături de mine şi nu mă voi supăra dacă îmi spuneţi că greşesc. Dar când îmi spuneţi că greşesc, aţi face bine să aveţi dreptate. Vi se pare corect?

Se auzi un murmur din mulţime.

— Dacă nu eşti marinar, nu vei şti ce să faci. Ce rost are un fermier pe o navă de comerţ? strigă un marinar tatuat, foarte vârtos.

Rânjea ironic şi Marcus răspunse repede, aprinzându-se la faţă de mânie:

— În primul rând, voi merge de-a lungul şi de-a latul vasului şi voi vorbi cu fiecare dintre voi. Îmi veţi spune care sunt îndatoririle voastre, iar eu le

voi îndeplini. Dacă nu le pot îndeplini, voi merge înapoi la căpitan şi îi voi spune că nu pot face faţă. Protestează cineva?

Se făcu linişte. Câţiva dintre ei se arătau interesaţi de provocare, dar majoritatea feţelor nu exprimau decât o ostilitate fără menajamente. Marcus îşi încleştă fălcile şi simţi dintele zgâlţâindu-se.

Îşi scoase pumnalul şi îl ridică. Era o armă bine făcută, dată de Marius ca dar pentru plecare. Fără să fie decorată ostentativ, nu era mai puţin preţioasă, cu un mâner din fir de bronz.

— Dacă orice om poate face ceva ce eu nu pot face, îi voi da arma asta, primită de la generalul Marius al Legiunii Primigenia. La locurile voastre!

De data asta, se putu vedea mai mult interes pe feţele oamenilor, iar câţiva marinari se uitară la lama încă ridicată în timp ce se întorceau la treburile lor.

Marcus se întoarse către Renius şi gladiatorul clătină încet din cap în semn de dezaprobare.

— Pe toţi zeii, da’ tânăr mai eşti! Asta e o lamă mult prea bună să o arunci.

— Nu o voi pierde. Dacă trebuie să îmi dovedesc puterile în faţa echipajului, asta voi face. Sunt în stare de asta. Cât de grele pot fi aceste sarcini?

Capitolul 19

Marcus strânse crucea catargului până i se albiră degetele. Aici, în cel mai înalt punct al vasului *Lucidae*, părea că se balansa cu catargul de la un punct al orizontului la altul. Jos, marea era pătată de valuri albe schimbătoare, fără a fi periculoase pentru mica ambarcaţiune robustă. Stomacul lui se contractă şi fiecare parte a corpului său răspunse protestând. Vânătăile căpătate îi înţepeniseră gâtul până la prânz şi acum îi venea greu să-şi mişte capul la dreapta fără durere şi fără să vadă stele verzi.

Deasupra lui, desculţ, stând fără să se ţină de catarg, era un marinar, primul care încerca să câştige pumnalul. Omul zâmbi fără răutate, însă provocarea era clară: Marcus trebuia să ajungă şi el acolo, riscând să cadă în mare sau, mai rău, pe punte.

— Aceste catarge nu păreau aşa de înalte de jos, mormăi Marcus printre dinţii încleştaţi.

Marinarul merse până la el, în echilibru perfect şi ajustându-şi greutatea tot timpul după balansul vasului.

— Destul de înalte ca să te omoare. Secundul putea să meargă pe vergă totuşi, aşa că trebuie să alegi.

Aşteptă răbdător, verificând din când în când nodurile şi funiile, din obişnuinţă. Marcus strânse din dinţi şi se ridică pe traversă, odihnindu-şi stomacul pe ea. Îi putea vedea pe ceilalţi dedesubt şi se gândi că nu ştia dacă puţinii oameni care priveau în sus aşteptau să-l vadă reuşind sau pentru a se pune la adăpost dacă ar fi căzut.

Putea atinge vârful catargului festonat cu frânghii, aşa că îl apucă şi îl folosi ca să se ridice suficient de sus pentru a pune un picior pe traversă. Celălalt picior atârna în jos şi pentru câteva momente îi folosi legănatul pentru a se echilibra. Cu toţi muşchii protestând, se chirci pe vergă, ţinând vârful catargului cu ambele mâini, cu genunchii mai sus de bărbie. Văzu orizontul înălţându-se şi coborând, şi deodată i se păru că vasul stătea nemişcat, iar lumea se învârtea în jurul lui. Ameţi şi îşi închise ochii, ceea ce-l ajută, dar numai puţin.

— Hai odată, murmură el pentru sine. Ai un echilibru bun.

Mâinile îi tremurară când dădu drumul catargului, folosind muşchii picioarelor pentru a se opune balansului. Apoi se deşiră ca un om bătrân, fiind gata să apuce catargul din nou în momentul în care nu s-ar mai fi aflat

în echilibru. Se ridică într-o poziţie cât de cât normală, cu ochii fixaţi la catarg. Îşi flexă genunchii un pic şi încercă să se adapteze mişcărilor vasului.

— Nu e nici prea mult vânt, bineînţeles, zise marinarul liniştit. Am fost aici pe o furtună, încercând să leg o velă ruptă. Asta nu-i nimic.

Marcus se abţinu să răspundă. Nu dorea să supere un om care stătea aşa de confortabil cu braţele încrucişate la douăzeci de metri deasupra punţii. Se uită la el, ochii lui Marcus părăsind catargul pentru prima dată de când ajunsese la înălţimea aceea.

— Trebuie să mergi pe toată lungimea, zise marinarul dând din cap. De la capătul tău până la mine. Apoi poţi coborî. Dacă te lasă nervii, dă-mi pumnalul înainte să cobori. Nu va fi foarte uşor de luat odată ce atingi puntea.

Asta putea să înţeleagă şi Marcus. Omul încerca să-l sperie şi obţinu contrariul. Ştia că poate avea încredere în reflexele sale. Dacă şi-ar fi pierdut echilibrul, tot ar fi avut timp să apuce ceva. Va ignora înălţimea şi balansul continuu şi-şi va asuma riscul. Se îndreptă complet de spinare şi îşi târşâi picioarele spre margine, înclinându-se în faţă atunci când catargul părea hotărât să îl arunce jos, înainte să se balanseze înapoi. Apoi se trezi uitându-se la o ditamai panta, blocată la un moment dat de trupul marinarului calm.

— Bine, zise Marcus, întinzându-şi mâinile pentru a-şi ţine echilibrul. Bine.

Începu să-şi târşâie picioarele, fără să-şi ridice tălpile goale de pe lemn. Ştia că marinarul poate să se plimbe de-a lungul traversei fără nicio grijă, dar nu avea să încerce să copieze acea lejeritate căpătată în ani de exerciţiu. Se mişcă preţ de câţiva centimetri, iar încrederea lui crescu foarte mult, până când începu să-i placă mişcarea, înclinându-se înainte şi înapoi, chicotind.

Marinarul rămase la fel de calm când Marcus ajunse la el.

— Asta e tot? întrebă Marcus.

Marinarul clătină din cap.

— Până la capăt. Mai e un metru până ajungi.

— Îmi stai în drum, omule! Marcus îl privi neliniştit. Doar nu se aştepta să îl ocolească pe o bucată de lemn la fel de groasă ca şi coapsa lui?

— Ne vedem jos atunci, zise omul şi coborî de pe traversă.

Marcus privi cu uimire cum omul trecu pe lângă el. În acelaşi moment în care îi văzu mâna apucând verga şi faţa rânjind la el, îşi pierdu echilibrul şi se legănă speriat, înţelegând deodată că avea să fie zdrobit pe punte. Mai multe feţe intrară în câmpul său vizual. Toţi păreau că se uită în sus, îi vedea ca prin ceaţă, arătând cu degetul.

Marcus dădu din mâini înainte şi înapoi, şi se legănă cu mişcări spasmodice în timp ce se lupta să se salveze. Apoi se linişti şi se concentră la catarg, ignorând prăpastia de dedesubt şi încercând să recapete ritmul de care se bucurase doar cu câteva clipe mai devreme.

— Aproape că ai căzut, zise marinarul, ţinându-se relaxat de un capăt al vergii, neluând în seamă hăul ce se căsca sub el.

Fusese o şmecherie deşteaptă şi aproape că mersese. Chicotind şi clătinând din cap, omul se întinse după o funie, când deodată Marcus călcă peste degetele ce erau strânse pe vergă.

— Hei! ţipă omul, dar Marcus îl ignoră, punându-şi toată greutatea pe călcâi în timp ce se întorcea odată cu mişcarea vasului *Lucidae.*

Deodată, se simţea bine din nou şi inspiră adânc, liniştindu-se pe dinăuntru. Degetele se agitară sub talpa sa şi era o urmă de panică în vocea marinarului, în timp ce descoperi că nu putea să ajungă la cea mai apropiată funie, chiar dacă îşi ridica picioarele. Cu mâna liberă, ar fi putut să se balanseze şi să-şi dea drumul destul de uşor, dar, având degetele prinse, nu putea decât să atârne şi să înjure.

Fără nicio avertizare, Marcus îşi mută piciorul pentru a face ultimul pas până la capătul verigii şi fu întâmpinat de urale amestecate, în timp ce marinarul, luat prin surprindere, alunecă şi se prinse disperat, încercând să se salveze. Marcus se uită în jos şi văzu căutătura furioasă a marinarului care începuse să se urce înapoi pe vergă. În privirea lui se puteau citi intenţii criminale, iar Marcus se aşeză repede în centrul vergii, strângând puternic vârful catargului între coapse. Încă simţindu-se în pericol, încolăci catargul cu piciorul, pentru a rămâne nemişcat. Scoase pumnalul lui Marius şi începu să-şi cioplească iniţialele în lemn, chiar în vârf.

Marinarul aproape sări pe vergă şi stătu la capăt, uitându-se lung. Marcus îl ignoră, dar aproape că putea să-i audă şirul gândurilor: omul înţelesese că nu avea nicio armă şi că avantajul adus de echilibrul său superior se pierdea în faţa felului în care băiatul se prinsese de catarg. Dacă s-ar fi apropiat suficient de Marcus cât să-l poată azvârli jos, ar fi riscat să se trezească cu un cuţit în beregată. Se scurseră câteva secunde.

— Bine, atunci. Păstrează-ţi pumnalul. E timpul să coborâm.

— Tu primul, zise Marcus, fără să se uite la el.

Ascultă sunetele pe care le făcu marinarul când coborî şi-şi termină de scrijelit iniţialele în lemnul tare. Experienţa se dovedise dezamăgitoare. Dacă îşi făcea inamici în continuare în ritmul acesta, într-o noapte va întâlni cu siguranţă un cuţit binevoitor.

Decise că diplomaţia era mult mai grea decât părea.

•

Renius nu era prin preajmă pentru a-l felicita pentru succes, astfel că Marcus îşi continuă turul de-a lungul vasului de unul singur. După aţâţarea iniţială, adusă de gândul că puteau câştiga pumnalul, privirile pe care le primi fură ori neinteresate, ori răutăcioase. Marcus îşi duse mâinile la spate pentru a le opri din tremuratul ce-l apucase imediat ce simţise sub tălpi lemnul sigur al punţii. Dădu din cap la fiecare privire ca şi când ar fi fost un salut şi, spre surprinderea lui, unul sau doi chiar răspunseră, poate doar din obişnuinţă, dar, oricum, făcându-l să se simtă mai bine.

Un marinar, cu părul lung legat la spate cu o cârpă albastră, încerca în mod vizibil să capteze atenţia lui Marcus. Părea destul de prietenos, aşa că Marcus se opri.

— Ce faci aici? întrebă el cu precauţie.

— Vino la pupa… secundule, zise omul şi plecă, făcându-i semn să îl urmeze.

Marcus îl însoţi până lângă cele două cârme mari.

— Numele meu este Crixus. Fac o mulţime de lucruri când este nevoie, dar treaba mea este să curăţ cârmele când sunt murdare. Pot fi alge, dar de obicei sunt plase de pescuit.

— Cum le cureţi?

Marcus putea ghici răspunsul, dar întrebă oricum, încercând să pară calm şi interesat. Nu fusese niciodată un înotător bun, dar pieptul acestui om lua proporţii uriaşe atunci când inspira.

— Ţi se va părea uşor, după plimbarea de pe catarg. Sar în apă, înot până la cârme şi îmi folosesc cuţitul pentru a tăia orice e agăţat de ele.

— Pare a fi o treabă periculoasă, replică Marcus, primind în schimb un zâmbet abia schiţat.

— Este, dacă sunt rechini pe acolo. Urmăresc *Lucidae* în caz că aruncăm resturi peste bord.

Marcus îşi frecă bărbia, încercând să-şi aducă aminte ce era acela un rechin.

— Sunt mari, rechinii aceştia?

— Da, pe toţi zeii! Crixus dădu cu energie din cap. Unii dintre ei pot înghiţi un om întreg! Unul a eşuat pe mal lângă satul meu odată şi avea jumătate de om înăuntru. Sigur l-a retezat în două, când l-a muşcat.

Marcus se uită la el şi se gândi că găsise încă unul care încerca să-l sperie.

— Ce faci când te întâlneşti cu rechinii aceştia acolo? zise Marcus.

— Le dai un pumn în bot, râse Crixus. Le arăţi tu lor! Asta le taie pofta de mâncare.

— Bine, zise Marcus cu îndoială, uitându-se la apele negre şi reci.

Se întreba dacă ar fi trebuit cumva să amâne asta pentru a doua zi. Coborârea de pe catarg îl dezmorţise în bună măsură, dar orice mişcare îl făcea încă să tresară şi apa nu era suficient de caldă pentru a face înotatul atractiv.

Se uită la Crixus şi văzu că omul se aştepta ca el să refuze. Oftă în sinea lui. Nimic nu mergea aşa cum dorise.

— Nu e nimic care să fie agăţat de cârme astăzi, nu-i aşa? zise el, iar zâmbetul lui Crixus se lăţi pe faţă, gândindu-se desigur că Marcus încerca să găsească scuze pentru a scăpa.

— Nu, nu aici în larg. Răzuie doar un crustaceu de pe fundul uneia; este un animal mic care se lipeşte de nave. Adu unul când te întorci şi îţi fac cinste. Vino fără şi lama aia frumuşică e a mea, bine?

Marcus aprobă cam fără chef şi îşi lepădă tunica şi sandalele, lăsând doar o bucată de pânză ce îi acoperea bărbăţia. Sub privirea amuzată a lui Crixus, începu să-şi întindă picioarele folosind marginea vasului drept proptea. Nu se grăbi, ştiind după entuziasmul lui Crixus că omul socotea că n-o să fie în stare.

După o vreme, era relaxat şi pregătit. Luându-şi cuţitul, păşi pe secţiunea plată de lemn de jur împrejurul cârmei, pregătindu-se pentru scufundare. Erau vreo şase metri până la apă, chiar şi pentru un vas aşa de scurt precum era *Lucidae*, care se legăna încet în bătaia valurilor. Se încordă, încercând să-şi aducă aminte cele câteva scufundări pe care le făcuse într-o călătorie cu părinţii lui Gaius, pe când avea opt sau nouă ani. Mâinile împreunate.

— Ar fi mai bine să îţi pui asta, îi întrerupse Crixus firul gândurilor. Omul ţinea o funie subţire dată cu smoală. Se pune în jurul brâului pentru a

nu rămâne în urma vasului. *Lucidae* nu pare prea rapidă, însă nu o poţi prinde înotând.

— Mulţumesc, zise Marcus suspicios, întrebându-se dacă nu cumva Crixus se gândise să-l lase să sară fără ea, răzgândindu-se în ultimul moment. Legă bine funia şi se uită la undele reci, despărţite în linii subţiri de cârme. Îi trecu un gând prin minte. Unde e celălalt capăt?

Crixus păru jenat şi îi confirmă suspiciunile. Fără niciun cuvânt, arătă către locul unde era legată funia, iar Marcus aprobă din cap, întorcându-se la inspecţia valurilor.

Apoi sări, răsucindu-se puţin în aer şi lovind apele cenuşii cu un sunet puternic. Îşi ţinu respiraţia în timp ce se scufunda, smucindu-se atunci când funia îi opri coborârea. Încă putea simţi mişcarea în momentul în care corabia începu să îl tragă după ea. Se luptă să ajungă la suprafaţă şi gâfâi uşurat când ieşi din apă lângă cârme.

Putea vedea marginile lor negre, tăind valurile, şi încercă să se ţină de suprafaţa lor lunecoasă aflată deasupra apei. Era imposibil şi descoperi că trebuia să înoate puternic numai ca să stea lângă ele. De îndată ce încetini mişcarea mâinilor şi a picioarelor, se îndepărtă de vas, până ce funia se întinse, trăgându-l după ea.

Frigul îi paraliza muşchii şi Marcus pricepu că avea doar puţin timp la dispoziţie până n-ar mai fi fost bun de nimic în apă. Strângând cuţitul puternic în pumnul drept, trase adânc aer în piept şi se scufundă, folosindu-şi mâinile pentru a se ghida către verdele lunecos de sub cea mai apropiată cârmă.

Simţi cum plămânii îi explodează. Putu să se ţină câteva secunde, cu degetele căutând febril prin murdărie, dar nu putu să găsească nimic care să semene cu tipul de vietate cu cochilie de care îi spusese Crixus. Blestemând, se ridică la suprafaţă. Cum nu izbutea să se ţină de cârme, simţi cum îl părăsesc puterile.

Mai trase o gură de aer şi dispăru din nou în undele întunecate.

Crixus simţi prezenţa bătrânului gladiator înainte ca acesta să ajungă lângă el şi să se uite în jos la funia care vibra în apă între cârme. Când îi întâlni privirea, Crixus zări în ochii bătrânului o furie cenuşie şi făcu fără să vrea un pas în spate.

— Ce faceţi? întrebă Renius încet.

— Verifică cârmele şi scoate crustaceii, răspunse Crixus.

Renius se strâmbă de dezgust. Chiar şi fără un braţ, răspândea violenţă, deşi stătea complet nemişcat. Crixus observă sabia prinsă de centură şi-şi şterse mâinile pe jambierele sale rupte de pânză. Îl urmăriră pe Marcus ieşind la suprafaţă şi intrând în apă de încă trei ori. Braţele sale băteau valurile fără rost, şi amândoi îl puteau auzi tuşind sleit de puteri.

— Adu-l sus acum. Înainte să se înece, zise Renius.

Crixus dădu din cap repede şi începu să tragă de funie, bucată cu bucată. Renius nu se oferi să-l ajute, dar îl încuraja suficient stând cu mâna pe mânerul sabiei.

Crixus asuda abundent atunci când Marcus ajunse la nivelul punţii. Atârna moale de funie, cu mădularele prea obosite pentru a le mai putea controla. Ca şi când ar fi încărcat un balot de marfa, Crixus îl trase peste margine şi îl răsuci cu faţa în sus pe punte, cu ochii închişi şi gâfâind. Crixus zâmbi în momentul în care văzu că încă ţinea pumnalul într-o mână şi se întinse să-l ia. Se auzi o mişcare rapidă în spatele lui şi înlemni atunci când Renius îşi aduse sabia în câmpul său vizual.

— Ce crezi că faci?

— Iau pumnalul! El… trebuia să aducă un crustaceu… se bâlbâi omul.

— Verifică-i şi cealaltă mână, zise Renius.

Marcus de-abia putea auzi din pricina vuietului apei din urechile sale, din pricina durerii din piept şi din membre, dar îşi deschise pumnul stâng, iar acolo, printre zgârieturi şi tăieturi, se afla o cochilie rotundă, cu ocupantul său viu şi lucind ud înăuntru.

Lui Crixus îi căzu falca, iar Renius îl alungă cu sabia.

— Pune adjunctul să adune oamenii… Parus, aşa îl cheamă. S-a mers prea departe cu treaba asta.

Crixus se uită la sabie şi la expresia bătrânului, şi nu discută.

Renius se ghemui lângă Marcus, punându-şi sabia în teacă. Se întinse şi-i dădu lui Marcus câteva palme peste faţa lividă, colorându-i puţin obrajii. Marcus tuşi jalnic.

— Credeam că te vei opri după ce aproape că ai căzut de pe catarg. Nu ştiu ce vrei să dovedeşti. Stai aici şi odihneşte-te în timp ce eu mă ocup de oameni.

Marcus încercă să spună ceva, dar Renius scutură din cap.

— Nu te mai împotrivi, am avut de a face cu oameni ca aceştia toată viaţa mea.

Se ridică fără niciun alt cuvânt şi se duse acolo unde se adunase echipajul, aşezându-se astfel încât să fie văzut de mulţime. Vorbi cu dinţii încleştaţi, dar vocea lui putea fi auzită de toţi:

— Greşeala lui a fost că s-a aşteptat să fie tratat cu onoare de scursuri ca voi. Nu-mi doresc să vă câştig încrederea sau respectul. Vă dau dreptul la o alegere simplă din acest moment. Vă faceţi treaba cum trebuie. Veţi munci din greu, vă veţi ţine posturile şi veţi face lucrurile cum trebuie până ajungem în port. Am omorât mai mulţi oameni decât pot număra şi voi spinteca pe oricine nu mă ascultă. Acum fiţi bărbaţi! Dacă vrea cineva să mă contrazică, să-şi ia sabia şi să-şi adune prietenii şi să atace toţi în acelaşi timp. Nu plecaţi de aici şi complotaţi pe la colţuri ca babele la soare! zbieră el. Spuneţi ce aveţi de spus acum, luptaţi-vă acum, că, dacă nu o faceţi, vă jur că voi descoperi comploturile mai târziu şi vă voi sparge capetele!

Se uită ţintă la ei, iar oamenii se zgâiră la picioarele lor. Nu zise nimeni nimic, şi nici Renius nu mai continuă. Tăcerea se prelungi, devenind supărătoare. Nu se mişcă nimeni, stăteau toţi ca nişte statui pe punte. În sfârşit, bătrânul inspiră adânc şi mârâi la ei:

— Niciunul dintre voi nu are curajul să se pună cu un moşneag cu un singur braţ? Atunci treceţi la treabă şi munciţi cum trebuie, fiindcă vă voi urmări pe fiecare în parte şi nu dau avertizări.

Trecu printre ei, iar marinarii se dădură la o parte tăcuţi, făcându-i loc. Crixus se uită la Parus şi acesta înălţă uşor din umeri, dându-se înapoi ca şi ceilalţi. *Lucidae* naviga liniştită, tăind valurile reci.

Renius se sprijini de uşa cabinei, când aceasta se închise în urma lui. Îşi putea simţi subsuorile umede de transpiraţie şi înjură printre dinţi. Nu obişnuia să-i păcălească pe oameni să-l asculte, dar echilibrul lui cu spada era groaznic şi ştia că era încă slăbit. Voia să doarmă, dar nu putea înainte să-şi termine exerciţiile. Oftând, îşi scoase sabia şi începu să facă mişcările pe care le învăţase cu jumătate de secol în urmă, din ce în ce mai repede, până ce lama lovi tavanul şi se înţepeni. Renius înjură cu năduf, iar oamenii care erau lângă uşa sa îl auziră şi se uitară unul la altul cu ochi măriţi.

•

Noaptea aceea, Marcus stătea la provă de unul singur, uitându-se la lună şi simţindu-se nevrednic. Eforturile sale din ziua respectivă nu-i aduseseră niciun câştig, iar faptul că Renius făcuse ordine în numele lui îl făcea să simtă o greutate mare în piept.

Auzi voci joase în spatele lui şi se răsuci pe călcâie, zărind nişte siluete întunecate apărând de după cabinele înalte. Îi recunoscu pe Crixus, pe Parus şi pe omul de pe catarg, al cărui nume nu-l ştia. Se pregăti pentru lovituri, ştiind că nu putea să-i doboare pe toţi, dar Crixus întinse o cupă de piele, conţinând un lichid închis la culoare. Zâmbea reţinut, nefiind sigur dacă nu cumva Marcus avea să i-o azvârle din mână.

— Uite. Am promis că îţi dau de băut dacă aduci o scoică, şi eu mă ţin de promisiuni.

Marcus luă cupa, iar cei trei bărbaţi se relaxară vizibil, venind să se proptească de margine şi să se uite spre apa întunecată, care se învolbura sub ei. Toţi trei aveau cupe similare şi Crixus le umplu dintr-o ploscă de piele moale care gâlgâi când o puse la subraţ.

Marcus simţi mirosul lichidului amărui când duse cupa la gură. Nu gustase niciodată ceva mai tare ca vinul şi luă o înghiţitură sănătoasă înainte de a-şi da seama că, orice era, îl înţepa în tăieturile buzelor şi ale gingiilor. Din reflex, pentru a scăpa de usturime, înghiţi şi se înecă imediat din pricina flăcărilor din stomac. Se chinui să respire şi Parus îl bătu pe spate, fără a trăda vreo emoţie.

— Îţi face bine treaba asta, zise Crixus chicotind.

— Îţi face bine, *secundule*, replică Marcus printre pufnituri.

Crixus zâmbi.

— Îmi place de tine, băiete! Chiar îmi place, zise umplându-şi cupa. Ai grijă însă, pentru că prietenul acesta al tău, Renius, este cu adevărat un nemernic.

Toţi încuviinţară din cap şi se întoarseră liniştiţi la privitul cerului şi al mării.

Capitolul 20

Simţăminte felurite traversau sufletul lui Marcus pe când se apropiau de portul aglomerat. *Lucidae* manevră sprinten printre pietrele străvechi care marcau hotarul dintre marea sălbatică şi apele liniştite ale portului. O ceată de vase îi acompanie şi trebuiră să stea în afara radei aproape toată dimineaţa, până când un ghid foarte ocupat îi conduse cu o barcă de la chei.

La început, Marcus nu se gândise prea mult la luna ce avea să o petreacă pe mare, considerând că prezenta la fel de mult interes ca o călătorie de la un oraş la altul. Doar destinaţia fusese interesantă în mintea lui. Acum însă, ştia numele fiecărui membru al echipajului micuţ şi se simţise acceptat de oameni după noaptea aceea petrecută bând la prova. Chiar şi întoarcerea secundului la treburi mai uşoare nu stricase relaţiile sale bune cu oamenii. Secundul, de fapt, nu îi purta pică, ba chiar era mândru, ca şi când el ar fi încurajat acceptarea lui Marcus în echipaj.

Peppis nu încetase nicio clipă să doarmă noaptea pe la colţuri, dar se mai împlinise odată cu hrana pe care Marcus i-o păstra şi pentru că bătăile încetaseră ca prin farmec. Băieţelul devenise mai vesel şi poate că într-o zi avea să ajungă marinar, aşa cum spera.

Într-o anumită măsură, Marcus îl invidia; avea un strop de libertate. Aceşti oameni urmau să vadă toate porturile din lumea cunoscută, în timp ce el va mărşălui pe câmpuri sub soarele arzător, purtând Roma mereu cu sine.

Respiră adânc şi închise ochii, încercând să desluşească toate mirosurile care se împleteau cu briza mării. Iasomia şi uleiul de măsline erau puternice, dar mai era şi mirosul oceanului de oameni: transpiraţie şi excremente. Oftă şi tresări când o mână îi poposi pe umăr.

— Ne va fi bine dacă ajungem şi noi în sfârşit pe uscat, zise Renius, privind alături de băiat către inima portului. Vom lua cai care să ne ducă spre răsărit, către legiune, să-ţi găsim centuria şi să-ţi depui jurământul.

Marcus încuviinţă din cap în tăcere, iar Renius îi citi gândurile.

— Doar amintirile rămân aceleaşi, băiete! Toate celelalte se schimbă. Când vei vedea Roma din nou de-abia o vei mai recunoaşte, şi toţi oamenii pe care îi iubeşti vor fi diferiţi. Nu o poate nimeni opri, este cel mai firesc lucru de pe lume. Văzând că vorbele sale nu îl înseninară pe Marcus, continuă: Civilizaţia asta era străveche când Roma de-abia se ridica. Este un

loc străin pentru un roman şi va trebui să ai grijă ca ideile lor despre viaţa uşoară să nu te strice. Există totuşi triburi sălbatice care atacă graniţele în Iliria[36], aşa că vei avea parte de acţiune. Ţi-am trezit interesul, aşa-i? râse scurt. Presupun că te-ai gândit că vei avea parte numai de exerciţii şi de stat în soare, nu? Marius este un judecător bun, băiete. Te-a trimis la unul dintre cele mai grele posturi din imperiu. Grecii nu sunt uşor de strunit şi sunt şireţi, iar în Macedonia s-a născut Alexandru. Este locul potrivit pentru a te întări.

Se uitară împreună cum *Lucidae* poposi la chei, iar funiile fură aruncate şi legate. La scurt timp, micul vas fu priponit bine şi lui Marcus aproape că îi fu milă de lipsa lui de libertate. Epides ieşi pe punte îmbrăcat cu un *chiton*, o tunică grecească fără mâneci, lungă până la genunchi. Era încărcat de bijuterii sclipitoare, iar părul îi strălucea în bătaia soarelui din cauza uleiului turnat din belşug. Văzu cei doi pasageri stând într-o parte, aşteptând să coboare, şi se duse către ei.

— Am veşti grave, domnilor. O armată grecească s-a ridicat în nord şi nu am putut ancora la Dyrrhachium, aşa cum am plănuit. Acesta este oricum, cam la o sută şaizeci de kilometri mai la sud.

— Poftim? se încordă Renius. Ai fost plătit să ne duci în nord, pentru a ne putea alătura legiunii băiatului, eu…

— Nu am avut altă posibilitate, cum spuneam, răspunse căpitanul, zâmbind. Codurile de steaguri au fost foarte clare pe măsură ce ne apropiam de Dyrrhachium. Din această cauză am mers pe lângă coastă, în sud. Nu puteam să risc ca *Lucidae* să întâlnească o armată beată pe lângă garnizoane romane distruse. Era în joc siguranţa navei.

— Al naibii să fii, omule! Renius îl apucă de tunică, ridicându-l în aer. E un munte al naibii de mare între noi şi Macedonia, după cum bine ştii. Asta înseamnă încă o lună de călătorie grea şi cheltuieli mari, iar tu eşti răspunzător!

Epides se zbătu, înroşindu-se de furie.

— Ia-ţi mâna de pe mine! Cum îndrăzneşti să mă ataci pe propria navă? Voi chema paza portului şi te voi spânzura, arogant…

Renius îşi mută strânsoarea, apucând un rubin aflat pe un lanţ de aur gros de la gâtul lui Epides. Trase sălbatic, rupând zalele, şi îl băgă în punga de la curea. Epides începu să tremure şi să se bâlbâie de furie, iar Renius îl împinse într-o parte, întorcându-se către Marcus, în timp ce căpitanul se întindea pe podea cât era de lung.

— Bine. Hai să coborâm. Cel puţin acum ne permitem să cumpărăm provizii pentru drum, după ce vând lanţul.

Când văzu privirea lui Marcus fixându-se undeva în spatele lui, Renius se răsuci şi îşi trase sabia dintr-o singură mişcare. Epides, cu faţa contorsionată, se repezea asupra lui cu un pumnal împodobit cu bijuterii.

Renius fandă neîndemânatic, spintecând pieptul proaspăt ras al bărbatului. Retrase lama şi o şterse de tunica lui Epides, în timp ce acesta se prăbuşea pe punte contorsionat.

— Garnizoane bete şi devastate, aşa-i? murmură, încercând să bage sabia în teacă. A naibii teaca asta, nu stă locului…

Marcus rămase înmărmurit de moartea subită a căpitanului şi membrii echipajului care se aflau în apropiere rămaseră cu gura căscată la vederea scenei violente. Renius dădu din cap spre ei în timp ce sabia intra în teacă.

— Daţi bagajul jos. Ne aşteaptă un drum lung.

Deschiseră o secţiune într-o latură a navei şi scânduri de lemn fură aşezate pentru a descărca. Marcus clătină din cap, nevenindu-i să creadă. Îşi verifică lucrurile pentru ultima dată şi se bătu cu palma peste şold, simţind lipsa pumnalului pe care îl dăduse secundului cu o seară înainte. Ştia că aşa se cuvenea, iar zâmbetele echipajului când bărbatul le arătase cadoul îi spuseseră că făcuse alegerea cea mai bună. Acum însă nu mai aveau parte de zâmbete şi îşi dori să-l fi păstrat.

Îşi puse bagajul pe umeri şi îl ajută şi pe Renius cu lucrurile sale.

— Să vedem ce are Grecia de oferit, zise el.

Renius rânji la văzul schimbării bruşte de dispoziţie a lui Marcus, trecând pe lângă trupul contorsionat al lui Epides fără să-l privească. Părăsiră vasul *Lucidae* fără să se uite înapoi.

Pământul se mişca alarmant sub picioarele lui, iar Marcus se legănă şovăielnic pentru câteva momente, până ce obişnuinţa veche de ani de zile îşi reinstitui drepturile.

— Aşteaptă! se auzi o voce din spatele lor.

Se întoarseră şi îl văzură pe Peppis coborând rampa, dând alandala din mâini şi din picioare. Se opri în dreptul lor cu răsuflarea tăiată şi cei doi îl aşteptară să se calmeze pentru a putea vorbi.

— Ia-mă cu tine, domnule, zise Peppis uitându-se stăruitor la Marcus, care clipi mirat.

— Credeam că vrei să devii un marinar, zise el.

— Nu mai vreau, vreau să fiu un luptător, un legionar ca tine şi ca Renius, zise Peppis, cuvintele îngrămădindu-i-se pe buze. Vreau să apăr imperiul de hoarde sălbatice.

Marcus se uită la Renius.

— Ai vorbit cumva cu băiatul?

— Da, i-am spus câteva poveşti. Mulţi băieţi visează să fie legionari. E o viaţă demnă, răspunse Renius fără să se tulbure.

Peppis îl văzu pe Marcus ezitând şi insistă:

— Vei avea nevoie de un servitor care să-ţi care sabia şi să aibă grijă de calul tău. Nu mă puneţi să mă întorc!

Marcus îşi lepădă greutatea de pe umeri şi i-o dădu băiatului care îi arunca priviri rugătoare.

— Bine. Cară asta. Ştii să ai grijă de un cal?

Peppis, radiind de fericire, clătină din cap în semn că nu.

— Atunci o să înveţi.

— Aşa voi face. Voi fi cel mai bun servitor pe care l-ai avut, răspunse băiatul ţinând în mână pachetul.

— Cel puţin căpitanul nu se poate opune, spuse Marcus.

— Nu. Nu îmi plăcea individul, replică Renius ţâfnos. Întreabă pe cineva unde sunt cele mai apropiate grajduri. Trebuie să ne mişcăm repede, înainte să se lase întunericul.

•

Grajdurile, locul unde se odihneau călătorii, chiar şi oamenii de acolo reprezentau un amestec ciudat pentru Marcus. Putea recunoaşte Roma în o mulţime de mici detalii, nu doar legionarii cu feţe încruntate care mergeau în perechi pe străzi, în căutare de distracţii. Totuşi, la orice pas putea vedea ceva nou şi necunoscut. O fată frumoasă, plimbându-se cu gărzile ei, le vorbi într-un fel de păsărească şi ei păreau să înţeleagă. Un templu de lângă grajduri era construit din marmură albă, pură, precum cea de acasă, dar statuile erau ciudate, asemănătoare celor pe care le cunoştea, dar cu feţe diferite. Mulţi bărbaţi purtau barbă, ondulată şi parfumată cu uleiuri dulci, dar cele mai ciudate lucruri pe care le văzu se aflau pe pereţii templului dedicat vindecării bolnavilor.

Organe întregi sau jumătăţi de organe, realizate perfect din ghips sau din piatră, atârnau pe zidurile exterioare legate de cârlige. Un picior de copil, îndoit de la genunchi, ocupa acelaşi spaţiu cu modelul unei mâini de

femeie, iar în vecinătate se afla miniatura unui soldat făcută din marmură roşcată, cu detalii foarte frumoase.

— Ce sunt astea? îl întrebă pe Renius în timp ce treceau pe lângă templu.

— Doar un obicei, spuse bătrânul, ridicând din umeri. Dacă zeiţa te vindecă, trebuie să sculptezi organul însănătoşit şi să i-l aduci omagiu. Cred că ajută la aducerea mai multor oameni la templu. Nu vindecă pe nimeni fără un pic de aur înainte, aşa că modelele astea sunt ca nişte semne pentru un magazin. Aici nu e Roma, băiete! Dacă te gândeşti bine, ei nu sunt ca noi.

— Nu îţi plac?

— Respect ceea ce au realizat, dar trăiesc prea mult în umbra gloriei trecutului. Sunt oameni mândri, Marcus, dar nu suficient de mândri să ne salte piciorul de pe grumazul lor. Le place să creadă despre noi că suntem barbari, iar cei de viţă nobilă vor pretinde că nu existăm, dar ce rost au mii de ani de artă dacă nu te poţi apăra? Primul lucru pe care trebuie să îl înveţe oamenii îl reprezintă virtutea de a fi puternic. Fără putere, orice altceva vei avea sau vei face îţi poate fi luat. Ţine minte asta, băiete!

Cel puţin grajdurile erau la fel ca în oricare altă parte. Mirosul îl făcu să se întristeze un pic, stârnindu-i dorul de casă, şi se gândi cum o ducea Tubruk la moşie, cum se descurca oare Gaius cu pericolele capitalei.

Renius bătu cu palma crupa unui armăsar robust. Îşi petrecu mâinile de-a lungul picioarelor şi îi verifică atent dinţii. Peppis îl urmări cu atenţie şi îi imită mişcările, cu o faţă serioasă.

— Cât vrei pe acesta? îl întrebă Renius pe proprietar, care stătea flancat de două gărzi.

Omul nu mirosea a cal. Părea a fi curat şi cumva spilcuit, cu părul şi cu barba sclipitoare.

— E puternic, nu? rosti în latină, dar cu accent. Tatăl lui a câştigat curse în Pontus[37], dar este un pic cam greu pentru a avea viteză bună, mult mai potrivit pentru luptă.

— Vreau doar să mă ducă în nord, dădu Renius din umeri. Cât ceri pe el?

— Numele lui este Apollo. L-am cumpărat când un om bogat a fost lovit de soartă şi a trebuit să-şi vândă proprietăţile. Am plătit o mică avere, dar mă pricep la cai, ştiu cât valorează.

— Îmi place, spuse Peppis.

Amândoi bărbaţii îl ignorară.

— Voi plăti cinci monede de aur pe el şi îl voi vinde când se termină călătoria, spuse Renius ferm.

— Face douăzeci şi am plătit pentru hrana lui toată iarna, replică vânzătorul.

— Pot să cumpăr o casă mică pentru douăzeci!

Vânzătorul înălţă din umeri şi păru să-şi ceară scuze.

— Nu mai e aşa. Preţurile au crescut. Este din cauza războiului din nord. Cei mai buni sunt luaţi pentru Mithridates, un parvenit care îşi spune rege. Apollo este printre ultimii cai de calitate rămaşi.

— Zece este ultima mea ofertă. Îţi vom cumpăra doi azi, aşa că vreau un preţ pentru amândoi.

— Hai să nu ne certăm. Lasă-mă să-ţi arăt altul mai puţin valoros care te va duce în nord. Am alţi doi pe care pot să-i vând împreună, sunt fraţi şi destul de rapizi.

Omul se îndepărtă împreună cu Renius, îndreptându-se către alţi cai, iar Marcus se uită la Apollo, care îl privi interesat în vreme ce mesteca o gură de fân. Îi mângâie botul delicat; discuţia continua, răzbătând până la el. Apollo îl ignoră şi se întinse să mai ia o gură, dintr-un sac de sfoară ţintuit de peretele grajdului.

După o vreme, Renius se întoarse, puţin cam palid.

— Avem doi, pentru mâine: Apollo şi încă unul pe care l-a botezat Lancer. Sunt sigur că inventează numele pe loc. Peppis va călări cu tine, fiind uşor nu va fi dificil. Pe toţi zeii, ce preţuri cer oamenii ăştia! Dacă unchiul tău nu ar fi fost aşa de generos, am fi mers pe jos mâine.

— Nu e unchiul meu, îi aminti Marcus. Cât au costat?

— Nu întreba şi nu te aştepta să mănânci prea mult pe drum. Hai să mergem, vom lua caii mâine-dimineaţă. Să sperăm că preţurile la camere nu au crescut tot aşa de mult, căci altfel ne vom strecura înapoi aici când se întunecă.

Bodogănind în continuare, Renius părăsi grajdurile, cu Marcus şi Peppis pe urmele lui, încercând să nu zâmbească.

Capitolul 21

Marcus călărea dezinvolt pe bidiviul său, din când în când întinzându-se să scarpine urechile lui Lancer în timp ce înaintau pe drumul de munte. Peppis moţăia în spatele lui, adormit de ritmul dulce al calului. Marcus se gândi să-i tragă un cot şi să-l trezească pentru a vedea priveliştea, dar decise să-l lase în pace.

Părea că puteau vedea toată Grecia de pe înălţimi, întinsă la picioarele lor, o privelişte încărcată de galben şi verde, cu păduri de măslini şi ferme izolate împestriţând dealurile şi văile. Aerul curat mirosea diferit, purtând parfumul unor flori necunoscute.

Marcus îşi aminti de blândul Vepax, profesorul particular, şi se gândi dacă păşise pe aceste dealuri. Sau poate chiar Alexandru însuşi condusese armate pe aici, către câmpii, în marşul său pentru cucerirea Persiei îndepărtate. Îşi imagină fioroşii arcaşi cretani şi falangele macedonene, urmându-l pe regele-copil, şi se semeţi în şa.

Renius călărea în faţă, făcând ochii roată, de la cărarea strâmtă la tufele cu frunziş şi înapoi, într-o stare continuă de alertă. Se retrăsese în sine din ce în ce mai mult în ultima săptămână de călătorie şi trecuseră zile întregi fără să le adreseze mai mult de câteva cuvinte. Doar Peppis rupea tăcerile lungi cu exclamaţii de uimire la vederea păsărilor sau a şopârlelor de pe pietre. Marcus nu insistase să vorbească, simţind că gladiatorului îi plăcea mai mult tăcerea. Zâmbi confuz în spatele bătrânului, gândindu-se la ce simţea pentru el.

Îl urâse cândva, în momentul acela din curtea moşiei, când Gaius zăcea rănit în praf. Dar încercase un respect puternic chiar şi înainte să ridice sabia asupra lui. Renius era atât de solid, încât alţi bărbaţi păreau pitici pe lângă el. Putea fi brutal şi avea capacitatea de a fi de o violenţă crudă, neîndurător în faţa durerii şi a fricii. Alţii îl urmau fără să stea pe gânduri, de parcă ştiau că acest om îi va conduce unde trebuie. Marcus văzuse asta la moşie şi pe vas, şi nu putea să nu simtă un strop de admiraţie. Nici măcar vârsta nu-l putea ţine în frâu. Marcus îşi aminti când Cabera îi închisese rănile şi fusese surprins cât de repede se vindecase. Se uitaseră amândoi cu mirare cum viaţa i se întorsese în trup şi sângele îi revenise în obraji.

— Merge pe un drum mai glorios decât mulţi, spusese Cabera mai târziu, după ce Renius fusese aşezat pe un pat răcoros în casă pentru a se putea

vindeca. Picioarele sale sunt foarte puternic înfipte în pământ.

Marcus se gândi la tonul lui Cabera, care încerca să-l facă să înţeleagă importanţa lucrurilor pe care le văzuse.

— Nu am văzut niciodată ca moartea să lase din gheare un om aşa cum s-a întâmplat cu Renius. Zeii îmi şopteau în ureche când l-am atins.

Poteca se răsucea şi cotea, iar ei încetiniră pentru a îngădui cailor să-şi aleagă singuri calea de urmat pe suprafaţa crăpată de piatră, nevrând să rişte un accident pe panta abruptă.

„Oare ce îţi rezervă viitorul? se gândi Marcus în toată acea linişte. Şi adăugă: Tată."

Îi răsărise în minte cuvântul şi înţelese că avea acea idee în cap de ceva vreme. Nu cunoscuse pe nimeni căruia să-i fi spus „tată", iar cuvântul deschidea o uşă în mintea lui, pe măsură ce îşi explora sentimentele fără durere. Renius nu îi era rudă, însă o parte din el îşi dori să fi străbătut acele ţinuturi cu tatăl lui, apărându-se unul pe celălalt de pericole. Visa cu ochii deschişi şi îşi imagină feţele oamenilor la auzul veştii că el era fiul lui Renius. L-ar fi privit cu ceva mai multă admiraţie şi el poate că ar fi zâmbit cu subînţeles.

Renius trase un vânt zgomotos, mutându-şi greutatea pe stânga fără să se uite înapoi. Marcus râse brusc, înveselit de acea întrerupere a gândurilor sale, şi chicoti la diferite intervale o bucată de timp după aceea. Gladiatorul călări mai departe, cu gândurile la coborâre şi la viitorul lui, odată ce îl ducea pe Marcus la legiunea sa.

Când se apropiară de partea îngustă a cărării, întâlniră bolovani pe ambele părţi, de parcă drumul subţire ar fi fost tăiat printre aceştia. Renius îşi puse mâna pe sabie şi o trase puţin din teacă.

— Suntem urmăriţi. Fii pregătit, spuse încet în spate.

Nici nu-şi termină bine fraza, că o siluetă întunecată se ivi dintre tufişuri.

— Stai!

Cuvântul fusese rostit degajat, pe un ton plin de încredere şi într-o latină clară, dar Renius nu îl luă în seamă. Marcus îşi scoase sabia pe jumătate şi ţinu calul la trap mărunt, apăsându-l cu genunchii. Ştiu că Peppis era treaz şi alert, după strânsoarea pe care o simţi în jurul taliei; măcar acum, băiatul tăcea.

Omul arăta ca un grec, cu barba cârlionţată caracteristică, dar, spre deosebire de comercianţii pe care îi văzuseră în oraş, avea un aer de luptător. Zâmbi şi rosti din nou:

— Stai sau te omor! Ultima şansă.
— Renius? murmură Marcus neliniştit.
Bătrânul se încruntă, dar continuă să meargă, înfigându-şi călcâiele în coastele lui Apollo pentru a-l grăbi la trap.
O săgeată fulgeră prin aer, lovind calul în piept cu un sunet înfundat. Apollo necheză şi căzu cu un zăngănit de metal, ţintuindu-l pe Renius la pământ. Peppis ţipă cuprins de frică şi Marcus domoli calul, cercetând vegetaţia după semne de arcaş. Era unul singur sau erau mai mulţi? Aceşti oameni erau evident tâlhari, ar fi fost norocoşi să scape cu viaţă dacă s-ar fi predat fără a opune rezistenţă.
Renius se ridică şovăielnic, scoţându-şi sabia. Ochii îi sticliră. Dădu din cap către Marcus care descălecă uşor, folosindu-şi calul pentru a nu intra în bătaia arcaşului. Îşi scoase sabia, îmbărbătat de greutatea ei familiară. Peppis se dădu jos de pe cal aproape de-a berbeleacul şi încercă să se ascundă după un picior, murmurând înspăimântat.
Străinul vorbi din nou, cu o voce prietenoasă:
— Să nu faceţi nimic nesăbuit. Prietenii mei sunt foarte buni arcaşi. Exerciţiul e singura modalitate să nu te plictiseşti aici, la munte. Asta şi uşuratul călătorilor ocazionali de bunuri.
— Cred că este un singur arcaş, mârâi Renius, urcându-se pe bolovanii de la picioarele sale, scrutând tufişul.
Ştia că omul nu ar fi stat în acelaşi loc şi probabil se strecura pentru a găsi un unghi mai bun pentru a trage.
— Vrei să-ţi pariezi viaţa pe asta?
Cei doi bărbaţi se uitară unul la celălalt, iar Peppis prinse calul de picior făcându-l să necheze supărat.
Tâlharul era curat şi îmbrăcat simplu. Semăna mult cu vânătorii pe care îi ştia Marcus de pe moşie, bronzaţi puternic datorită expunerii constante la soare şi de vânt. Nu părea omul care să facă ameninţări fără temei şi Marcus oftă în sinea lui. În cel mai bun caz, ar fi ajuns la legiune fără echipament, un început de militărie pe care poate că nici n-avea să-l mai apuce. În cel mai rău caz, moartea se afla la câteva clipe depărtare.
— Pari a fi un om inteligent, continuă banditul. Dacă îmi las mâna jos, vei fi mort imediat. Aruncă sabia şi vei mai trăi câteva clipe, poate până vei îmbătrâni, da?
— Am fost bătrân. Nu merită, replică Renius, punându-se deja în mişcare.

Îşi azvârli sabia către bărbat, lama răsucindu-se în aer. Înainte să-şi atingă ţinta, el sări într-o parte, la adăpostul stâncilor. O săgeată tăie aerul acolo unde stătuse o clipă mai devreme, dar nu urmară şi altele. Un singur arcaş.

Marcus folosi momentul pentru a se strecura pe sub cal, trecând pe lângă Peppis; o luă la goană, aruncându-se în susul pantei, bazându-se pe viteză pentru a-şi menţine echilibrul. Trecu de creasta principală fără să încetinească şi acceleră, bănuind unde ar putea fi arcaşul. În timp ce se apropia, un bărbat o rupse la fugă din umbra unei pădurici de smochini în dreapta, iar el aproape că se împiedică atunci când schimbă direcţia.

Îl ajunse din urmă din douăzeci de paşi repezi peste suprafaţa pietroasă, tăbărând pe el dintr-un salt. Impactul făcu să-i sară sabia din mână şi se trezi prins într-o luptă crâncenă cu un bărbat care era mai mare şi mai puternic decât el. Arcaşul se răsuci violent în strânsoarea lui Marcus şi amândoi se apucară sălbatic de gât. Marcus începu să intre în panică. Faţa omului era roşie, dar gâtul lui părea făcut din lemn şi nu izbutea să îi apuce cum trebuie carnea tare.

L-ar fi strigat pe Renius, dar acesta nu putea să urce creasta doar cu o mână şi oricum nu putea trage aer în piept, având labele uriaşe ale arcaşului înţepenite pe gâtul lui. Marcus îşi înfipse degetele în traheea adversarului şi îşi lăsă toată greutatea pe ele. Omul urlă de durere, însă palmele păroase se încleştară şi mai tare, iar Marcus văzu fulgerări de lumină albă trecându-i pe dinaintea ochilor, în timp ce corpul lui începea să ceară aer cu disperare. Mâinile lui păreau să-şi piardă puterea şi fu deznădăjduit preţ de o secundă. Mâna dreaptă se desprinse de beregată, aproape fără să-şi dea seama, pocnind faţa omului. Scânteierile albe erau amestecate de străluciri negre, dar continuă să lovească, iar şi iar. Faţa adversarului ajunsese o mare de sânge, dar mâinile înfipte în gâtul lui erau necruţătoare.

Apoi acestea se descleştară, fără prea multe proteste, zăcând nemişcate în ţărână. Marcus horcăi după aer şi se răsuci pe o parte. Inima îi bătea nebuneşte, aproape ireal de repede, şi se simţea uşor, ca şi cum ar fi plutit. Se ridică în genunchi, iar degetele sale râcâiră fără vlagă după mânerul sabiei sale, în cercuri din ce în ce mai mari.

Într-un târziu, reuşi să apuce mânerul de piele şi Marcus rosti în gând o rugăciune de mulţumire. Îi putea auzi pe Renius şi pe Peppis strigându-l de jos, dar nu avea suflare să le răspundă. Clătinându-se, se apropie de arcaş şi îngheţă în momentul în care îl văzu cu ochii deschişi, uitându-se la el, cu pieptul mare săltând la fel de tare ca şi al lui.

Cuvinte scrâşnite răzbăteau de pe buzele umflate ale omului, dar erau în greceşte şi Marcus nu le putea înţelege. Gâfâind încă violent, împlântă vârful ascuţit al sabiei în pieptul omului, apăsând din toate puterile. Apoi degetele îi lunecară de pe mâner şi căzu, răsucindu-se fără vlagă să-şi verse conţinutul stomacului.

Când se întoarse, cu tot trupul ţeapăn, Peppis recuperase sabia lui Renius, iar gladiatorul apăsa o bucată de cârpă peste rana din pieptul lui Apollo. Calul tremura vizibil din cauza şocului, dar se ţinea pe picioare şi era conştient. Peppis trebui să ţină strâns frâiele lui Lancer în timp ce acesta tropăia şi se învârtea, cu nările dilatate şi ochii măriţi, speriat de mirosul de sânge.

— Eşti bine, băiete? întrebă Renius.

Marcus încuviinţă din cap, incapabil să vorbească. Gâtul îi părea zdrobit şi la fiecare răsuflare părea să şuiere. Arătă spre beregată, iar Renius îi făcu semn să se apropie ca să vadă mai bine. Îi făcu semn încet, cu băgare de seamă, astfel încât să nu sperie caii.

— Nimic permanent, hotărî Renius un minut mai târziu. Mâini mari, dacă ne luăm după amprente.

Marcus putea doar să gâfâie slab. Spera ca Renius să nu simtă mirosul acru de vomă care îl înconjura, dar bănui că era evident şi alese să nu vorbească despre asta.

— Au făcut o greşeală că ne-au atacat, observă Peppis, cu o expresie serioasă pe faţa lui mică.

— Da, aşa este, băiete, dar şi noi suntem norocoşi, replică Renius. Se uită la Marcus. Nu încerca să vorbeşti, ajută-l doar pe băiat să lege echipamentul pe calul tău. Apollo va fi slab vreo săptămână sau două. Va trebui să călărim pe rând, numai dacă banditjudecăţii ăia nu au cai pe undeva pe-aproape.

Lancer necheză şi un fornăit se auzi din josul muntelui drept răspuns. Renius rânji.

— Văd că avem noroc din nou, zise el vesel. Ai căutat bine leşul?

Marcus negă dând din cap şi ridicând din umeri.

— Nu mai merită să urci înapoi acum. Nu cred să fi avut prea multe, şi un arc nu e folositor unui om cu un singur braţ. Hai să mergem. Putem coborî de pe muntele ăsta până la asfinţit dacă mergem repede.

Marcus începu să îl descarce pe Apollo, apucându-l de dârlogi. Renius îl bătu pe umăr, înainte de a-i întoarce spatele. Gestul conta mult mai mult decât orice cuvânt.

•

După o lună de zile lungi şi de nopţi reci, se bucurară să vadă profilându-se în depărtare tabăra legiunii. Chiar şi de la distanţa aceea se puteau auzi sunete slabe. Părea a fi un oraş întins la orizont, peste câmpie, cu opt mii de suflete, bărbaţi, femei şi copii care îşi vedeau de viaţa de zi cu zi, necesară pentru a păstra atâţia oameni pe câmpul de luptă. Marcus încercă să-şi imagineze fierăriile şi armurăriile, construite şi dezmembrate odată cu fiecare tabără. Existau bucătării care produceau mormane de gunoaie, sculptori, tâmplari, pielari, sclavi, prostituate şi mii de alţi civili care trăiau şi erau plătiţi să susţină măreţia Romei în luptă. Spre deosebire de rândurile de corturi din legiunea lui Marius, asta era o tabără permanentă, cu un zid solid şi cu fortificaţii care înconjurau partea principală. Într-un fel, era un adevărat oraş, dar un oraş pregătit constant pentru război.

Renius îşi opri bidiviul şi Marcus îl trase pe Lancer alături, smucind frâiele pentru a înfrâna cel de-al treilea cal, pe care îl botezaseră Bandit, după numele ultimului proprietar. Peppis călărea stângaci pe spinarea lui Bandit, acoperită cu o pătură; băiatul rămăsese cu gura căscată la vederea legiunii. Renius zâmbi văzându-i uimirea.

— Asta e, Marcus. Asta e noua ta casă. Mai ai hârtiile pe care ţi le-a dat Marius?

Marcus se bătu cu mâna pe piept drept răspuns, simţind pachetul cu pergamentul împăturit aflat sub tunică.

— Vii şi tu? întrebă.

Marcus spera că avea s-o facă. Renius făcuse parte din viaţa sa pentru atât de mult timp, încât gândul de a-l vedea plecând în timp ce el se îndrepta către porţi era mult prea dureros.

— Vă voi însoţi pe tine şi pe Peppis până la *Praefectus castrorum*[38] – şeful însărcinat cu încartiruirea. El îţi va spune în care centurie vei merge. Învaţă istoria repede; fiecare îşi are propriul trecut şi propria mândrie.

— Alte sfaturi nu-mi dai?

— Îndeplineşte orice ordin fără să crâcneşti. În momentul de faţă, lupţi pe cont propriu, ca unul din triburile sălbatice. Te vor învăţa să ai încredere în companionii tăi şi să lupţi ca făcând parte dintr-o unitate, dar învăţatul nu e aşa de uşor pentru unii. Se întoarse apoi către Peppis. Viaţa va fi grea pentru tine. Fă ceea ce ţi se spune, iar când vei creşte ţi se va permite să te alături legiunii. Nu face nimic de care să-ţi fie ruşine. Ai înţeles?

Peppis încuviinţă, cu gâtul uscat din cauza fricii de lumea cea nouă ce i se deschidea.

— Voi învăţa. La fel va face şi el, spuse Marcus.

— Asta vei face.

Renius dădu din cap şi plesni din limbă, făcându-i semn calului să se mişte.

Marcus simţi o satisfacţie nelămurită la vederea întinderii curate şi ordonate a străzilor, completate cu rânduri de clădiri lungi şi joase ce serveau oamenilor ca adăpost. El şi Renius fuseseră întâmpinaţi călduros la porţi după ce arătase hârtiile şi o apucaseră pe jos până la camerele prefectului, unde avea să depună jurământul că-şi va dedica ani buni din viaţă în serviciul Romei. Era sigur pe sine, molipsindu-se de la Renius, care străbătea încrezător străzile înguste, aprobând cu mişcări din cap perfecţiunea îndelung cizelată a soldaţilor care mărşăluiau pe lângă el în detaşamente de câte zece. Peppis tropotea în spatele lor, cărând în spinare un morman greu de echipament.

Hârtiile trebuiră arătate de încă două ori, până ajunseră în dreptul unei clădiri mici şi albe, de unde prefectul taberei conducea afacerile unui oraş roman într-o ţară străină. Li se permise după o vreme să intre şi un om slab, îmbrăcat cu o toga albă şi purtând sandale veni în camerele din faţă să-i întâmpine de cum intrară pe uşă.

— Renius! Am auzit că eşti în tabără. Oamenii deja vorbesc despre faptul că ţi-ai pierdut mâna. Pe toţi zeii, ce bine e să te văd!

Bărbatul le zâmbea, imaginea eficienţei romane, puternic şi bronzat, întâmpinându-i pe fiecare în parte cu o strângere de mână puternică.

Renius zâmbi şi el, cu o căldură autentică.

— Marius nu mi-a spus că eşti aici, Carac! Mă bucur să te văd!

— Jur că nu ai îmbătrânit! Pe toţi zeii, nu arăţi că ai fi îmbătrânit nicio zi peste patruzeci de ani. Cum reuşeşti?

— Trai bun, mormăi Renius, încă stânjenit de schimbarea pe care i-o adusese Cabera în privinţa înfăţişării.

Prefectul ridică o sprânceană neîncrezător, dar trecu la alt subiect.

— Şi braţul?

— Accident de antrenament. Puştiul de aici m-a rănit şi a trebuit să mi-l retez.

Prefectul fluieră admirativ şi îi strânse din nou mâna lui Marcus.

— Nu am crezut că voi întâlni omul care să poată să-i vină de hac lui Renius! Pot să văd hârtiile pe care le-ai adus cu tine?

Dintr-odată, Marcus se emoţionă. I le înmână, iar prefectul se duse cu hârtiile către nişte bănci lungi în timp ce citea.

După o vreme, i le înapoie.

— Vii cu nişte recomandări foarte bune, Marcus. Cine e băiatul?

— Era pe vasul de negoţ pe care am călătorit până în Grecia. Vrea să fie servitorul meu şi să se alăture legiunii când va creşte mare.

— Avem foarte mulţi asemenea lui în tabără, aprobă din cap prefectul, de obicei fii bastarzi ai târfelor şi ai soldaţilor. Dacă intră în ritm, şi-ar putea găsi un loc, dar competiţia este feroce. Sunt interesat mai mult de tine, tinere. Se întoarse către Renius. Povesteşte-mi despre el. Mă voi încrede în judecata ta.

— Marcus e neobişnuit de rapid, chiar şi mai iute atunci când sângele lui este vărsat, vorbi Renius ferm, aproape ca şi când ar fi raportat. Când se va maturiza, mă aştept să devină cunoscut. Este pripit şi nesăbuit, şi îi place să se lupte, lucru ce i se trage atât din cauza firii sale, cât şi din cauza vârstei. Va servi bine Legiunea a IV-a Macedonica. I-am făcut antrenamentul de bază, dar a depăşit de mult acest nivel şi va merge mai departe.

— Îmi aminteşte de fiul tău. Ai observat asemănarea? întrebă prefectul încet.

— Nu… m-am gândit la asta, replică Renius dând semne vizibile de disconfort.

— Mă îndoiesc. Totuşi, avem întotdeauna nevoie de oameni de calitate, iar acesta e locul ideal pentru el să ajungă la maturitate. Îl voi pune în Centuria a V-a, Pumnul de Bronz.

— Mă onorezi, zise Renius inspirând adânc.

Prefectul clătină însă din cap.

— Mi-ai salvat viaţa odată. Îmi pare rău că nu am putut-o salva pe a fiului tău. Asta e doar o mică parte a datoriei mele faţă de tine.

Îşi dădură mâinile din nou. Marcus se uită la ei un pic confuz.

— Şi acum ce ai de gând, bătrâne prieten? Te vei întoarce la Roma să-ţi cheltuieşti aurul chivernisit?

— Speram să existe un loc pentru mine aici, spuse Renius încet.

Prefectul zâmbi.

— Începusem să cred că nu o să mă întrebi. Pumnul de Bronz duce lipsa unui maestru armurier care să-i antreneze pe soldaţi. Bătrânul Belius a

murit de febră acum şase luni şi nu e nimeni la fel de bun. Vrei să accepţi?

— Voi accepta, Carac, rânji Renius dintr-odată, cu zâmbetul lui ascuţit. Îţi mulţumesc.

Prefectul îl bătu pe umăr, cu evidentă satisfacţie.

— Bine aţi venit în Legiunea a IV-a Macedonica, domnilor! Făcu un semn unui legionar care aştepta ordine în apropiere. Du-l pe tânărul acesta în noua sa cazarmă, în Centuria Pumnul de Bronz. Trimite băiatul la grajduri până îi pot da de lucru cu ceilalţi copii de tabără. Eu şi Renius avem multe de istorisit… şi mult vin de băut în timp ce ne aşternem la poveşti.

Capitolul 22

Alexandria şedea în tăcere, lustruind negreala de pe o sabie veche în mica armurărie a lui Marius. Se bucura că acesta îşi putuse lua înapoi casa din oraş. Auzise că proprietarul se grăbise să o facă cadou noului conducător al Romei. Aşa era mult mai bine, de preferat traiului alături de soldaţii necioplіţi în barăcile oraşului care ar fi fost dificil, în cel mai fericit caz. Zeii ştiau că nu îi era frică de bărbaţi; unele dintre primele sale amintiri erau legate de ei, petrecând cu mama ei în camera de alături. Veneau trăsnind a bere şi a vin ieftin, şi plecau făcând pe grozavii. Nu păreau să reziste foarte mult. Unul dintre ei încercase să o atingă odată şi îşi aminti că o văzuse pe mama sa înfuriată de-a binelea, pentru prima dată în viaţa ei. Îi crăpase capul cu un vătrai şi îl târâseră împreună într-o alee, lăsându-l acolo. Zile întregi aşteptase mama ei ca uşa să fie făcută bucăţi şi să vină să o spânzure, dar nu venise nimeni.

Oftă în timp ce freca de zor la crustele de ulei vechi de pe tăişul de bronz, relicvă din vreo veche campanie militară. La început, Roma păruse a fi un oraş ce-i oferea posibilităţi nelimitate, dar Marius pusese stăpânire pe cetate cu trei luni în urmă şi ea tot aici era, lucrând toată ziua pentru nimic şi îmbătrânind cu fiecare zi. Alţii schimbau lumea, dar viaţa ei rămânea la fel. Doar noaptea, când şedea alături de bătrânul Bant în odaia lui mică în care lucra metalul, simţea că face un progres în viaţa ei. Bărbatul îi arătase cum se folosesc uneltele şi îi călăuzise mâinile la început. Nu vorbea mult, dar părea că se bucură de compania ei, iar ei îi plăceau tăcerile lui şi ochii blânzi, albaştri. Îl văzuse pentru prima dată pe când meşterea o broşă în atelier, şi ştiuse că aşa ceva ar fi putut face şi ea. Era o îndeletnicire folositoare chiar şi pentru un sclav.

Frecă lama spadei cu şi mai multă îndârjire. Să valorezi pentru cineva nu mai mult decât un cal sau chiar decât o sabie bună, precum aceea pe care o ţinea în mână! Nu era corect.

— Alexandria, se auzi vocea Cariei strigând.

Pentru un moment fu tentată să păstreze tăcerea, dar femeia avea o limbă foarte ascuţită şi era temută de majoritatea femeilor sclave.

— Aici sunt, strigă ea, punând sabia jos şi ştergându-se pe mâini cu o cârpă.

Avea să mai primească ceva de lucru, alte câteva ore de muncă înainte să adoarmă.

— Aici erai, iubire! Am nevoie de cineva care să se ducă în piaţă; vrei să faci tu asta?

— Da!

Alexandria se ridică repede. În ultimele luni ajunsese să aştepte cu nerăbdare aceste însărcinări. Erau singurele ocazii în care putea părăsi casa lui Marius, iar ultimele dăţi fusese lăsată singură. Oricum, unde ar fi putut pleca?

— Am o listă de cumpărături pentru casă. Totdeauna obţii cel mai bun preţ, spuse Caria dându-i o tăbliţă.

Alexandria dădu din cap. Îi plăcea să se târguiască cu negustorii. O făcea să se simtă o femeie liberă. Prima dată nu fusese singură, dar, chiar şi cu martori, Caria fusese şocată de câţi bani economisise. Negustorii cereau preţuri peste nivelul pieţei de ani buni, ştiind că Marius avea buzunare adânci. Bătrâna îşi dăduse seama că fata avea talent şi o trimitea în oraş cât putea de des, înţelegând că îi trebuia şi puţină libertate. Unii nu se obişnuiau cu condiţia de sclavi şi erau dărâmaţi încet de depresie şi de disperare. Caria se bucura de fiecare dată când vedea chipul Alexandriei luminându-se la gândul unei ieşiri.

Bănuia că fata mai păstra o monedă sau două din ce primise, dar ce conta? Le economisea arginţii, aşa că, dacă mai păstra câte o piesă din bronz, Caria nu o pizmuia pentru asta.

— Du-te repede. Vreau să te întorci în două ore şi niciun minut mai mult, ai înţeles?

— Da, Caria. Două ore. Mulţumesc.

Bătrâna îi zâmbi, amintindu-şi că fusese şi ea tânără cândva, iar lumea îi părea un loc aşa de interesant. Ştia totul despre vizitele Alexandriei la Bant, fierarul. Părea că bătrânului începuse să-i placă fata. Existau puţine lucruri din ce se întâmpla în casă despre care Caria să nu afle mai devreme sau mai târziu, şi femeia ştia că în camera Alexandrei se găsea un disc mic de bronz pe care ea îl decorase cu un cap de leu folosind uneltele lui Bant. Era o piesă frumoasă.

În timp ce se uita la silueta îngrijită dispărând după colţ, Caria se întrebă dacă acel cap de leu nu era cumva un cadou pentru Gaius. Bant spusese că fata dovedea talent. Poate pentru că făcea totul din dragoste.

•

Piaţa era o învălmăşeală de mirosuri şi de mulţimi învolburate, dar Alexandria nu pierdu deloc vremea, ochind fără întârziere lucrurile de pe listă. Îşi îndeplini treaba repede, primind preţuri bune, dar oprindu-se cu negocierea înainte de a-i aduce la sapă de lemn pe vânzători. Acestora părea că le place să discute cu fata frumoasă, aruncându-şi mâinile în aer şi chemând martori să vadă ceea ce solicita ea. Atunci fata le zâmbea, şi pentru câţiva dintre vânzători acel surâs scăzu preţul atât de mult, încât nu le veni să creadă după ce ea plecă. Cu siguranţă, preţuri mult mai scăzute decât ar fi putut accepta soţiile lor.

Cu pachetele ambalate cu grijă în două traiste de cârpă, Alexandria se grăbi către adevărata ei destinaţie, un mic magazin cu bijuterii de la capătul tarabelor. Fusese înăuntru de multe ori pentru a se uita la modelele proprietarului. Majoritatea erau din bronz sau din cositor. Argintul era foarte rar lucrat pentru bijuterii, iar aurul costa foarte scump, fiind folosit doar pentru comenzi speciale. Bijutierul era un om scund, îmbrăcat într-o tunică aspră şi purtând un şorţ greu din piele. Se uită la fată când intră în magazin şi se opri din lucrul la un inel mic de aur pentru a o putea urmări. Tabbic nu era un om care să aibă încredere în ceilalţi, iar Alexandria îi putea simţi privirea urmărind-o în timp ce se uita la marfa lui.

Îşi făcu în sfârşit curaj şi îi vorbi.

— Cumperi produse? spuse ea.

— Câteodată, veni răspunsul. Ce ai?

Scoase discul de bronz dintr-un buzunar dinăuntrul tunicii, iar bărbatul i-l luă din mână, ţinându-l în lumină pentru a vedea modelul. Îl ţinu aşa multă vreme, iar ea nu îndrăzni să vorbească, de frică să nu-l mânie. Bijutierul păstră tăcerea o vreme, întorcând discul pe o parte şi pe alta, examinând fiecare amănunt săpat din metal.

— De unde l-ai luat? întrebă el într-un sfârşit.

— Eu l-am făcut. Îl ştii pe Bant?

Omul încuviinţă încet din cap.

— El mi-a arătat cum se face.

— Este copilăresc, dar îl pot vinde. Execuţia este neîndemânatică, dar modelul este foarte bun. Chipul leului este foarte bine cioplit, eşti doar puţin nepricepută în mânuirea fină a uneltelor. Îl întoarse din nou. Acum spune-mi adevărul. De unde ai luat bronzul să faci asta?

Alexandria se uită la el neliniştită. El îi întoarse privirea fără să clipească, dar în acei ochi se citea blândeţe. Fata îi mărturisi despre negocierile sale şi

despre cum reuşise să pună deoparte câteva monede mici din banii casei, suficient cât să cumpere discul de metal de la o prăvălioară cu fleacuri.

— Nu pot să o iau atunci, dădu Tabbic din cap. Nu îţi aparţine, aşa că nu poţi să o vinzi. Monedele sunt ale lui Marius, aşa că şi bronzul este tot al lui. Ar trebui să i-l dai lui.

Alexandria simţi cum o năpădesc lacrimile. Lucrase atât de mult timp pentru piesa aceea micuţă, şi acum totul se dovedise în zadar. Privea, aproape hipnotizată, cum bărbatul întorcea în mână piesa de bronz. Apoi i-o îndesă înapoi în palmă.

Nefericită, puse discul înapoi în buzunar.

— Îmi pare rău, spuse ea.

Bijutierul se întoarse iar spre ea.

— Numele meu este Tabbic. Tu nu mă cunoşti, dar am o reputaţie de om onest şi uneori mândru. Ridică un alt disc de metal, de culoare gri-argintie. Acesta este cositor. E mai moale ca bronzul şi îl vei putea lucra mai uşor. Se lustruieşte uşor şi nu se decolorează aşa de rău, doar îşi pierde luciul. Ia-l şi dă-mi-l înapoi când ai făcut ceva cu el. Îi voi pune un ac şi-l voi vinde ca încheietoare pentru mantie pentru un legionar. Dacă este la fel de bun precum cel din bronz, aş putea lua o monedă de argint pentru el. Voi reţine preţul cositorului şi al acului şi vei rămâne cu şase, poate şapte quadrantes[39]. O afacere, înţelegi?

— Unde este şi profitul tău? întrebă Alexandria cu ochii măriţi a mirare de norocul ce dăduse peste ea.

— Niciunul de data asta. Fac o mică investiţie în talentul pe care socot că îl ai. Trimite-i lui Bant salutările mele când îl vezi.

Alexandria băgă în buzunar cercul de cositor şi din nou trebui să-şi stăpânească lacrimile. Nu era obişnuită ca lumea să o trateze cu blândeţe.

— Mulţumesc. Am să îi dau bronzul lui Marius.

— Ai grijă să o faci, Alexandria.

— Cum… cum de ştii numele meu?

Tabbic ridică inelul de aur la care lucra când intrase fata în prăvălie.

— Bant nu prea mai vorbeşte de altceva atunci când ne vedem.

•

Alexandria trebui să alerge într-un suflet pentru a fi înapoi înainte să se termine cele două ore, dar picioarele îi erau uşoare şi îi venea să cânte. Avea să transforme discul de cositor în ceva frumos şi Tabbic îl va vinde pentru mai mult de o monedă de argint, apoi va cere mai mult, până când munca ei

va aduce monede de aur, iar într-o zi îşi va aduna profiturile şi îşi va cumpăra libertatea. Liberă. Era un vis năucitor.

În momentul în care i se îngădui să intre în casa lui Marius, mirosul grădinii îi umplu nările şi rămase nemişcată o clipă, savurând mireasma înserării. Caria apăru, luându-i cele două traiste şi monedele, dând din cap aprobator, ca de obicei, la vederea economiilor făcute. Dacă femeia observase ceva diferit la Alexandria, nu o mărturisi, însă zâmbi în timp ce ducea alimentele jos în depozitele reci din pivniţă, unde aveau să ţină mai mult.

Adâncită în gânduri, Alexandria nu îl observă la început pe Gaius şi nici nu se aştepta să îl vadă. Acesta petrecea majoritatea zilelor luptându-se cu programul sever al unchiului său, întorcându-se acasă la ore târzii doar pentru ca să mănânce şi să doarmă. Gărzile îl lăsară să intre fără niciun comentariu, obişnuiţi cu venirile şi plecările lui. Gaius tresări când o văzu pe Alexandria în grădină şi se opri un moment, admirând-o. Seara cobora încet, cu o lentoare de vară târzie, când aerul este dulce şi lumina aruncă ore întregi umbre de cenuşiu înainte de a se stinge.

Fata se întoarse spre el atunci când se apropie şi îi zâmbi.

— Pari fericită, spuse Gaius, răspunzându-i la zâmbet.

— Da, chiar sunt, rosti fata.

Nu o mai sărutase de când se întâlniseră la grajduri, la moşie, dar simţi că în sfârşit sosise clipa. Marcus plecase, iar casa din oraş părea pustie.

Îşi înclină capul şi inima îl înghionti dureros, ca şi când i-ar fi fost frică.

Îi simţi respiraţia fierbinte înainte să-i atingă buzele, iar apoi o putu gusta, sufocând-o într-o îmbrăţişare firească, trupurile lor părând să se potrivească perfect, fără niciun efort.

— Nu-ţi pot spune cât de des m-am gândit la asta, murmură el.

Alexandria se uită în ochii lui, ştiind că exista un cadou pe care i-l putea face; îşi dădu seama că inima ei dorea acest lucru.

— Vino cu mine în camera mea, şopti ea, luându-l de mână.

Ca prin vis, Gaius o urmă prin grădini către camera ei.

Caria îi privi îndepărtându-se.

— Era şi timpul, murmură ea.

•

La început Gaius se îngrijoră că ar fi putut fi neîndemânatic sau, mai rău, prea rapid, dar Alexandria îi îndrumă mişcările, şi îi simţi răcoarea mâinilor pe piele. Luă o sticlă mică de ulei parfumat de pe un raft, iar el privi cum ea

îşi picură puţin în palme. Uleiul răspândea o mireasmă puternică, iar nările sale adulmecară cu nesaţ când ea se aşeză lângă el, masându-l uşor pe piept şi mai jos, tăindu-i răsuflarea. Gaius luă puţin ulei de pe pielea lui şi îl întinse pe sânii ei, amintindu-şi momentul în care văzuse pentru prima dată rotunjimea lor catifelată acum multă vreme, pe moşie. Îşi apăsă buzele uşor pe unul, apoi pe celălalt, gustându-i pielea şi sărutându-i sfârcurile uleioase. Ea îşi întredeschise gura de plăcere, închizând ochii la atingerea lui. Apoi fata se aplecă să îl sărute, părul ei despletit acoperindu-le chipurile.

În timp ce se înnopta, se împreunară cu dorinţă arzătoare, apoi din nou, jucăuş, cu desfătare. În lipsa lumânărilor, era puţină lumină în camera ei, dar ochii îi străluceau, iar pielea îi sclipea auriu în timp ce se mişca sub el.

El se trezi înainte de răsărit, descoperind că ea se sculase înaintea lui şi că îi privea chipul.

— Pentru mine a fost pentru prima dată, rosti el încet. Ceva dinlăuntru îi spunea să nu pună întrebarea, dar trebuia să ştie. A fost pentru prima dată şi pentru tine?

Ea zâmbi, un zâmbet trist.

— Aş vrea să fi fost, spuse ea. Chiar aş vrea.

— Te-ai… cu Marcus?

Ochii ei se măriră o idee. Era într-adevăr atât de inocent, încât nu vedea insulta?

— O, aş fi făcut-o, bineînţeles, răspunse fata cu acreală, dar nu mi-a cerut-o.

— Îmi pare rău, spuse el roşind. N-am vrut să…

— A spus el că am făcut-o? ceru Alexandria să ştie.

— Da, mă tem că s-a fălit cu asta, spuse Gaius cu o mină serioasă.

— Pe toţi zeii, am să-i bag un cuţit în ochi data viitoare când îl văd! se înfurie Alexandria, adunându-şi hainele pentru a se îmbrăca.

Gaius aprobă din cap serios, încercând să nu zâmbească la gândul că Marcus se va întoarce fără să ştie de furia fetei.

Se îmbrăcară repede, deoarece niciunul nu dorea să se stârnească bârfe cum că Gaius ieşise din camera ei înainte de răsăritul soarelui. Ieşiră împreună din camerele destinate sclavilor şi merseră în grădină, mângâiaţi de un vânt cald care bătea încet.

— Când pot să te mai văd?

Ea îşi feri privirea, iar el se gândi că nu va răspunde. I se făcu frică.

— Gaius… Mi-a plăcut fiecare moment de noaptea trecută: atingerea ta, mângâierile, gustul tău. Dar tu te vei căsători cu o fiică a Romei. Ştiai că nu sunt romană? Mama mea era din Cartagina, luată când era copil şi înrobită, apoi transformată într-o prostituată. M-am născut târziu. Nu ar fi trebuit să mă nasc aşa de târziu. Nu a mai fost niciodată în putere după ce m-a născut.

— Te iubesc, spuse Gaius, ştiind că era adevărat, cel puţin pentru moment, şi sperând că asta s-ar fi dovedit de-ajuns.

Voia să o încredinţeze cumva că reprezenta mai mult decât o plăcere de-o noapte pentru el.

Ea scutură încet din cap auzind vorbele lui.

— Dacă mă iubeşti, lasă-mă să stau aici, în casa lui Marius. Pot să creez bijuterii şi într-o zi voi face suficiente pentru a mă putea elibera. Pot să fiu fericită aici, aşa cum nu aş putea fi niciodată dacă mi-aş îngădui să te iubesc. Aş putea, dar tu eşti un soldat şi pleci în locuri îndepărtate ale lumii, iar eu m-aş putea întâlni cu soţia şi copiii tăi pe stradă şi ar trebui să-i salut. Nu mă face târfa ta, Gaius! Am văzut cum e să trăieşti aşa, iar eu nu vreau asta. Nu mă face să-mi pară rău pentru noaptea trecută. Nu vreau să-mi pară rău pentru ceva atât de frumos.

— Pot să te eliberez, şopti el cu durere.

Nimic nu părea a avea sens.

— Nu, nu ai putea! Ochii ei sclipiră cu mânie, pe care şi-o înăbuşi repede. O, ai putea să-mi iei mândria şi să mă eliberezi după legea romană, dar voi fi obţinut asta în patul tău. Sunt liberă acolo unde contează, Gaius. Acum îmi dau seama de asta. Pentru a fi un cetăţean liber după cum spune legea, trebuie să muncesc să mă răscumpăr. Atunci mi-aş aparţine mie. Am cunoscut ieri un om care mi-a spus că e onest şi mândru. Eu am aceste două calităţi, Gaius, şi nu vreau să pierd niciuna. Nu te voi uita. Vino să mă vezi peste douăzeci de ani şi îţi voi dărui un pandantiv din aur, gravat cu dragoste.

— Aşa voi face, spuse el.

Se apleacă şi o sărută pe obraz, apoi se ridică şi străbătu grădinile parfumate.

Ieşi singur pe străzile oraşului şi merse până se pierdu de tot şi de toate, până fu atât de obosit, încât să nu mai simtă nimic altceva decât amorţeală.

Capitolul 23

În timp ce luna se ridica pe cer, Marius se încruntă la centurion.

— Ordinele mele au fost clare. De ce nu le-ai îndeplinit?

Omul se bâlbâi un pic în timp ce răspundea:

— Generale. Am presupus că este o greşeală.

Faţa lui era palidă în timp ce vorbea. Ştia care erau consecinţele. Soldaţii nu trimiteau mesageri să le pună la îndoială ordinele, le îndeplineau, dar ceea ce i se ordonase reprezenta o nebunie.

— Ţi s-a spus să ai în vedere anumite tactici împotriva unei legiuni romane. Mai bine zis, să găseşti modalităţi să-i anulezi puternica mobilitate în afara porţilor. Care parte nu ai înţeles-o?

Vocea lui Marius era feroce, iar omul păli şi mai tare văzându-şi pensia şi gradul dispărând ca fumul.

— Eu… nimeni nu se aşteaptă ca Sulla să atace Roma. Nimeni nu a mai atacat oraşul…

— Eşti eliberat din grad, îl întrerupse Marius. Adu-mi-l pe Octavius, secundul tău. El îţi va lua locul.

Ceva se rupse în interiorul omului. Fiind trecut de patruzeci de ani, nu avea să mai fie promovat niciodată.

— Domnule, dacă vin totuşi, aş vrea să fiu în primele rânduri să-i întâmpin.

— Să-ţi răscumperi greşeala? întrebă Marius.

Omul încuviinţă din cap amărât.

— Îţi dau voie. Faţa ta va fi prima pe care o vor vedea. Şi vor veni, ca nişte lupi, nicidecum ca mieii.

Marius privi cum se îndepărtează soldatul cel abătut şi scutură din cap. Multora le venea greu să creadă că Sulla se va ridica împotriva oraşului lor iubit. Pentru Marius era o certitudine. Veştile pe care le primea zilnic vorbeau despre faptul că Sulla zdrobise în sfârşit armatele inamice ale lui Mithridates, pârjolind şi o bună bucată din Grecia. Trecuse abia un an şi avea să se întoarcă precum un erou cuceritor. Poporul îl va adula. Cu o poziţie atât de puternică, nu şi-ar fi lăsat cu siguranţă legiunea în câmp sau într-un oraş apropiat, în timp ce el şi prietenii lui ar fi intrat liniştiţi să-şi ocupe locurile în Senat şi să îşi vadă de treabă ca de obicei. Pe asta mizase

Marius. Deşi nu mai admira altceva la el, Sulla era un general excelent, iar Marius ştiuse de la bun început că putea câştiga şi că urma să se întoarcă.

— Oraşul este al meu acum, bombăni el, uitându-se în jurul lui la soldaţii care construiau apărători pentru arcaşi pe porţile grele.

Se gândea pe unde se ascunsese nepotul lui şi constată absent cât de puţin îl văzuse în ultimele săptămâni. Îşi frecă obosit nasul, ştiind că îşi forţa limitele fizice.

Dormise puţin în ultimul an, vreme în care îşi construise traseele de alimente, îşi înarmase oamenii şi plănuise asediul care avea să vină. Roma fusese recreată ca un oraş fortăreaţă şi nu exista niciun punct slab pe vreunul dintre ziduri. Ştia că putea rezista, iar Sulla şi-ar fi rupt colţii în faţa porţilor.

Centurionii erau aleşi pe sprânceană, iar pierderea unuia dintre ei în dimineaţa aceea reprezenta un prilej de mare enervare. Fiecare om fusese promovat pentru flexibilitatea sa, pentru abilitatea de a reacţiona în situaţii noi, fiind pregătiţi pentru acel moment, clipa în care cel mai măreţ oraş al lumii avea să îşi înfrunte copiii în luptă – şi să-i distrugă.

•

Gaius era beat. Stătea pe marginea unui balcon, ţinând o cupă plină de vin, încercând să-şi concentreze privirea. O fântână arunca stropi în grădina de sub el, iar el decise ca prin ceaţă să se ducă să-şi vâre capul în apă. Noaptea era suficient de caldă.

Când se întoarse înăuntru, zgomotul de la petrecere era un amestec spart de muzică, râsete şi ţipete de oameni beţi. Era trecut de miezul nopţii şi nimeni nu mai era treaz. De-a lungul pereţilor se înşirau lămpi cu ulei care scânteiau, aruncând o lumină intimă pe feţele chefliilor. Sclavii însărcinaţi cu vinul umpleau fiecare cupă imediat ce era golită, şi făceau asta de câteva ore bune.

O femeie se frecă de Gaius şi îşi întinse o mână peste umărul lui, chicotind, făcându-l să-şi verse vinul roşu pe podeaua de marmură crem. Îi trase mâna liberă să-i mângâie sânii dezgoliţi, în timp ce ea îşi apăsă buzele peste ale lui.

Gaius se întrerupse din sărut pentru a respira, iar ea îi luă vinul şi îl goli dintr-o răsuflare. Aruncând cupa peste umăr, îşi introduse mâna în cutele togii lui, dezmierdându-l cu îndemânare. O sărută din nou şi se clătină sub greutatea ei până ajunse cu spatele lipit de o coloană a balconului. Putea simţi răceala marmurei pe spinare.

Mulţimii nu-i păsa. Mulţi erau doar pe jumătate îmbrăcaţi, iar în bazinul scufundat din mijlocul podelei se unduiau cupluri alunecoase. Gazda adusese câteva sclave, dar orgia se întinsese datorită beţiei, iar la ora aceea târzie, ultimii oaspeţi erau gata să accepte orice.

Gaius gemu când străina îşi petrecu buzele peste pântecul său, şi făcu semn unui sclav care trecea să-i umple cupa. Vărsă câteva picături pe piept şi se uită cum lichidul se scurge în gura ei, frecând absent cu degetele vinul pe buzele ei moi.

Muzica şi râsetele se împleteau în jurul lui. Aerul era fierbinte şi umed, încărcat de abur de la bazin şi de fum de la lumina lămpilor. Îşi termină vinul şi aruncă cupa peste balcon, în beznă, fără să îi audă căderea în grădinile de dedesubt. Era a cincea petrecere în două săptămâni, şi socotise că era prea obosit pentru a mai ieşi, dar Diracius era cunoscut pentru petrecerile lui sălbatice. Celelalte patru fuseseră epuizante şi îşi dădu seama că acesta ar fi putut fi sfârşitul. Mintea sa părea un pic detaşată, un simplu observator al perechilor contorsionate din jur. De fapt, Diracius avusese dreptate spunând că petrecerile îl vor face să uite, dar, chiar şi după atâtea luni, fiecare clipă petrecută cu Alexandria era încă prezentă în mintea lui. Ce pierduse erau uimirea şi bucuria.

Îşi închise ochii şi speră că picioarele aveau să-l ţină până la sfârşit.

•

Îngenunchind, Mithridates scuipă sânge pe jos, ţinându-şi capul plecat. Era un om cât un taur, răpusese mulţi soldaţi în bătălia de dimineaţă, iar legionarii mergeau prudent pe lângă el, chiar şi acum, când avea mâinile legate şi fusese dezarmat. Rânji satisfăcut la ei, dar era un rânjet amar. De jur împrejur zăceau sute de oameni care fuseseră prietenii şi discipolii săi, iar mirosul de sânge şi de intestine sfârtecate plutea în aer. Soţia şi fiicele sale fuseseră smulse din cortul lui şi măcelărite de soldaţi nemiloşi. Generalii săi fuseseră traşi în ţeapă, iar trupurile lor atârnau, înfipte în pari înalţi cât un stat de om. Era o zi blestemată, în care vedea totul sfârşindu-se.

Mintea sa rătăci în trecut, amintindu-şi ultimele luni, gustând din nou bucuriile rebeliunii, mândria pe care o simţise atunci când greci puternici veniseră sub steagul său din toate oraşele, uniţi din nou în faţa unui inamic comun. Totul păruse posibil pentru o vreme, dar acum simţea numai gustul cenuşii din gură. Îşi aminti primul fort care căzuse, uimirea şi ruşinea din ochii prefectului roman când fusese pus să se uite la el cum ardea.

— Uită-te la flăcări, îi şoptise Mithridates. Aşa va fi şi la Roma.

Romanul încercase să răspundă, dar Mithridates îl redusese la tăcere, tăindu-i beregata în uralele oamenilor.

Acum rămăsese singurul în viaţă din grupul de prieteni care îndrăznise să ridice jugul stăpânirii romane.

— Am fost liber, bolborosi el scuipând sânge, dar cuvintele nu îl mai însufleţeau ca pe vremuri.

Sunară trompetele şi cai sosiră în galop pe o cărare curăţită, oprindu-se în locul unde aştepta Mithridates, aşezat pe pământ. Îşi înălţă capul păros, părul lung căzându-i în ochi. Legionarii din jur stăteau drepţi, păstrând tăcerea, iar el ştiu cine venise. Unul din ochi era plin de sânge, dar cu celălalt putu desluşi o siluetă aurie coborând de pe un armăsar şi dând cuiva frâiele. Toga albă, imaculată, părea nepotrivită cu peisajul acelui câmp al morţii. Cum de era posibil să rămâi neatins de suferinţa unei zile astfel blestemate?

Nişte sclavi aruncară bucăţi de trestie peste noroi pentru a face o cărare până la regele îngenuncheat. Mithridates se ridică. Nu-l vor vedea înfrânt şi cerşind, nu cu fiicele sale zăcând nemişcate, atât de aproape de el.

Cornelius Sulla se apropie de bărbat şi se opri, privindu-l stăruitor. De parcă zeii ar fi pus asta la cale, soarele alesese acel moment pentru a se ivi dincolo de nori, iar părul blond-închis al romanului strălucea în timp ce scotea o sabie scânteietoare de argint dintr-o teacă simplă.

— Mi-ai făcut o grămadă de probleme, Măria-Ta, spuse Sulla încet.

La aceste vorbe, Mithridates miji ochii:

— M-am străduit din răsputeri, răspunse el feroce, susţinându-i privirea cu ochiul cel bun.

— Dar acum s-a terminat. Armata ta este strivită. Rebeliunea s-a încheiat.

Mithridates ridică din umeri. La ce bun să spui ceea ce era evident?

— Nu am avut nicio legătură cu moartea nevestei şi a fiicelor tale, continuă Sulla. Soldaţii care au făcut asta au fost executaţi din ordinele mele. Nu mă războiesc cu femeile şi copiii, şi îmi pare rău că ţi-ai pierdut familia.

Mithridates îşi scutură capul ca şi cum ar fi vrut să alunge cuvintele şi amintirile. O auzise pe iubita sa Livia strigându-i numele, dar erau legionari cu bâte de jur împrejurul lui pentru a-l captura viu. Îşi lăsase pumnalul în gâtul unui soldat, iar sabia se înţepenise în coastele altuia. Chiar şi atunci, auzind ţipetele ei, rupsese gâtul unuia care se aruncase asupra lui, dar când

se aplecase să ridice o sabie, ceilalţi îl loviseră până leşinase şi se trezise legat şi bătut.

Se uită la Sulla, căutând să vadă dacă îşi bate joc de el. În loc de asta, văzu numai seriozitate şi îl crezu. Se uită în altă parte. Ce aştepta omul acesta, ca regele Mithridates să râdă şi să spună că totul fusese iertat? Ucigaşii fuseseră romani, iar el era stăpânul lor. Nu era oare un vânător răspunzător de câinii săi?

— Asta e sabia mea, spuse Sulla, oferindu-i-o. Jură pe zeii tăi că nu te vei mai ridica împotriva Romei cât timp trăiesc eu, iar eu te voi lăsa să trăieşti.

Mithridates se uită la sabia de argint, încercând să nu-şi arate surprinderea. Se obişnuise cu gândul că va muri, dar să audă dintr-odată o ofertă pentru a trăi era ca şi când ar fi smuls cineva crustele unor răni ascunse. Sosise timpul să-şi îngroape nevasta.

— De ce? mârâi el înfundat, cu gura plină de sânge cleios.

— Pentru că te cred un om de cuvânt. Au murit prea mulţi azi.

Mithridates încuviinţă din cap tăcut, iar Sulla îi reteză legăturile cu sabia sa fără de pată. Regele simţi cum se încordează soldaţii din jur la văzul inamicului liber din nou; se întinse şi apucă lama sabiei cu mâna dreaptă plină de cicatrice. Simţi atingerea rece a metalului.

— Jur.

— Ai fii, cu ei ce se întâmplă?

Mithridates se uită la generalul roman, întrebându-se cât de multe ştia. Fiii lui erau în est, ridicând armate pentru tatăl lor. Se vor întoarce cu oameni şi cu alimente şi cu un motiv nou pentru răzbunare.

— Nu sunt aici. Nu pot răspunde pentru fii mei.

Sulla ţinu sabia nemişcată în palma grecului.

— Nu, dar îi poţi avertiza. Dacă se întorc şi ridică Grecia împotriva Romei cât timp trăiesc eu, voi abate asupra poporului lor o durere aşa de cruntă cum n-au mai văzut.

Mithridates dădu din cap că înţelesese şi dădu drumul sabiei. Sulla o băgă în teacă şi se întoarse pe călcâie, ducându-se la calul său fără a mai arunca o privire înapoi. Toţi soldaţii din jur îl însoţiră pe Sulla, lăsându-l pe grec singur, în genunchi, înconjurat de morţi. Se ridică înţepenit, cutremurându-se sub arsura multelor răni pe care le căpătase. Îi văzu pe romani ridicându-şi tabăra şi pornind spre vest, către mare, iar în ochii lui reci se citea nedumerirea.

Sulla călări tăcut primii câţiva kilometri. Prietenii lui schimbară priviri între ei, dar pentru o vreme nimeni nu îndrăzni să rupă tăcerea sumbră. Într-un târziu, Padacus, un bărbat tânăr şi chipeş din nordul Italiei, îşi aşeză mâna pe umărul lui Sulla, iar generalul trase de hăţuri, uitându-se la el întrebător.

— De ce l-ai lăsat să trăiască? Nu va veni iar împotriva noastră la primăvară?

— Poate, spuse Sulla ridicând din umeri, dar, dacă o face, ştiu cel puţin că este un om pe care îl pot învinge. Succesorul său poate nu va face greşeli aşa de uşor. Aş fi putut petrece încă şase luni, exterminând toţi urmaşii săi rămaşi în viaţă prin taberele mici din munţi, dar ce am fi obţinut, în afară de ura lor? Inamicul real, adevărata luptă… Se opri şi se uită la orizontul din apus, ca şi când ar fi putut vedea până la porţile Romei. Adevărata bătălie nu a început încă şi am petrecut deja prea mult timp aici. Mergeţi. Vom reuni legiunea pe coastă, pentru a traversa marea spre casă.

Capitolul 24

Gaius se aplecă pe marginea de piatră a ferestrei şi privi soarele răsărind deasupra oraşului. O auzi pe Cornelia foindu-se în aşternuturile patului lung în spatele lui şi zâmbi în sinea lui în timp ce se întorcea s-o privească. Încă dormea, cu părul lung auriu răvăşit pe faţă şi pe umeri, şi se răsucea agitată. În timpul nopţii fierbinţi nu avuseseră nevoie de prea mult ca să se învelească, iar picioarele ei lungi erau dezvelite aproape până la şold de cearşaful alb pe care îl mototolise cu mâna ei mică şi îl trăsese foarte aproape de faţă.

Pentru un moment, gândurile lui se întoarseră la Alexandria, dar fără să-l mai doară. Fusese greu în primele luni, chiar şi având prieteni ca Diracius care să-i distragă atenţia. Privea acum înapoi şi se cutremura dându-şi seama de naivitatea şi de neîndemânarea lui. Îl încerca şi tristeţe, totuşi. Nu avea să mai fie vreodată acel băiat inocent.

Se întâlnise în secret cu Metella şi semnase un document care transfera proprietatea asupra Alexandriei casei lui Marius, ştiind că se putea încrede în mătuşa lui că avea să fie bună cu ea. Lăsase şi o sumă de bani în piese de aur, luată din fondurile moşiei, pentru a-i fi înmânată fetei în ziua în care îşi va răscumpăra libertatea. Va afla despre asta când avea să fie liberă. Era un cadou mic, dacă lua în consideraţie ceea ce îi dăruise ea.

Gaius rânji când simţi excitarea încercându-l încă o dată, ştiind că trebuia să plece înainte ca întreaga casă să se trezească. Cinna, tatăl Corneliei, era un alt mare politician pe care Marius îl curta şi încerca să-l controleze. Nu era un om pe care să vrei să-l superi, iar dacă l-ar fi descoperit în iatacul scumpei sale fiice, asta ar fi însemnat moartea chiar şi pentru cel mai iubit nepot al lui Marius.

Se uită la ea din nou şi oftă în timp ce îşi trăgea hainele. Meritase însă, meritase riscul de câteva ori pe-atât. Mai în vârstă cu trei ani ca el, fata era virgină, ceea ce-l surprinsese. Fusese numai a lui şi asta îi oferise o satisfacţie dulce şi-şi recăpătase puţin din vechea bucurie.

Se cunoscuseră la o întâlnire oficială a familiilor Senatului, unde se celebra naşterea gemenilor unuia dintre nobili. În mijlocul zilei, nici vorbă de libertinajul de la petrecerile lui Diracius, iar la început Gaius fusese plictisit de nesfârşitele felicitări şi discursuri. Apoi, într-un moment de acalmie, ea venise la el şi totul se schimbase. Purta un veşmânt auriu-închis,

aproape maroniu, cercei din aur, iar la gât îi strălucea un colier din acelaşi metal preţios. O dorise din primele clipe, şi o plăcuse la fel de repede. Era deşteaptă, plină de încredere în sine şi îl dorea la rândul ei. Era un sentiment ameţitor. Se strecurase pe acoperişul de la dormitorul ei, uitându-se la ea în timp ce dormea, cu părul răvăşit.

Îşi aminti cum se ridicase din aşternuturi şi se aşezase pe pat, cu picioarele strânse sub ea şi cu spatele drept. Trecuseră câteva clipe până îşi dăduse seama că zâmbea. Oftă în timp ce se îmbrăca şi îşi puse sandalele.

Sulla lipsea din oraş de un an întreg deoarece răscoala grecilor adunase mulţi adepţi, şi lui Gaius îi venea uşor să uite că la un moment dat trebuia să aibă loc şi o răfuială. Marius, însă, muncise din prima zi, pregătind momentul în care stindardele lui Sulla aveau să apară la orizont. Oraşul zumzăia încă de surescitare şi de teamă, aşa cum se întâmpla de câteva luni încoace. Mulţi rămăseseră, dar o scurgere continuă de negustori însoţiţi de familii care părăseau oraşul arăta că nu toţi locuitorii împărtăşeau încrederea lui Marius în succes. Fiecare stradă din oraş avea magazine cu tarabe închise, iar Senatul criticase multe dintre deciziile luate, înfuriindu-l pe Marius atunci când se întorcea acasă foarte devreme dimineaţa. Era o încordare pe care Gaius nu o prea putea împărtăşi, mai ales că plăcerile oraşului îl distrăgeau.

Se uită din nou la Cornelia în timp ce îşi strângea toga şi văzu că avea ochii deschişi. Se duse spre fată şi o sărută pe buze, simţind cum creşte dorinţa în el. Îşi aşeză o mână pe sânul ei şi o simţi cum tresare în timp ce se dezlipea de ea.

— Vei veni din nou la mine, Gaius?

— Da, răspunse el zâmbind şi constată, spre surprinderea sa, că avea de gând într-adevăr să o facă.

•

— Un general bun este pregătit pentru orice eventualitate, îi spuse Marius lui Gaius, întinzându-i documentele. Astea sunt ordine de bani. Sunt la fel de bune ca aurul, luat din vistieria oraşului. Nu vreau să mi le plăteşti înapoi, sunt un cadou pentru tine.

Gaius se uită la sume şi oferi un zâmbet forţat. Sumele erau mari, dar abia puteau acoperii datoriile pe care le acumulase la creditori. Marius nu putuse să vegheze suficient de atent asupra nepotului său, în timp ce pregătirile pentru reîntoarcerea lui Sulla erau în plină desfăşurare, iar Gaius făcuse câteva credite în lunile de la început, după cele întâmplate cu

Alexandria, cumpărând femei, vin şi sculpturi – totul pentru a-şi creşte poziţia şi influenţa într-un oraş care nu punea preţ decât pe aur şi pe putere. Cu avere de împrumut, Gaius se impusese într-un peisaj social uzat ca un leu tânăr. Chiar şi cei care nu aveau încredere în Marius ştiau că Gaius era un om ce trebuia urmărit, niciodată nefiind o problemă cu sumele mereu crescânde de care avea nevoie, de vreme ce bogătaşii se luptau să fie următorii pe listă care să-i ofere finanţare nepotului lui Marius.

Marius zări un licăr de dezamăgire în privirea lui Gaius şi-l interpretă drept un semn de îngrijorare pentru viitor.

— Mă aştept să câştig, dar numai un nebun nu ar lua în consideraţie şi eventualitatea unui dezastru atunci când vine vorba despre Sulla. Dacă nu merge cum am plănuit, ia hârtiile şi pleacă din oraş. Am adăugat o recomandare ce-ţi va asigura un post pe un vas al legiunii, vas care te va duce în locul cel mai îndepărtat din imperiu. Am… întocmit şi documentele în care te-am numit fiul casei mele. Vei putea să te alături oricărui regiment şi să-ţi faci un nume vreo doi ani.

— Ce se întâmplă dacă îl zdrobeşti pe Sulla, aşa cum plănuieşti?

— Atunci vom continua cu promovarea ta în Roma. Îţi voi aranja un post care-ţi va oferi calitatea de membru pe viaţă al Senatului. Acestea sunt păstrate ca ochii din cap, dar, când vin alegerile, nu va fi imposibil. Ne va costa o avere, dar te va introduce în miezul lucrurilor, cu adevărat unul dintre cei aleşi. Cine ştie unde te va purta norocul după aceea?

Gaius rânji, cuprins şi el de entuziasmul lui Marius. Va folosi hârtiile pentru a-şi plăti cele mai grele datorii. Bineînţeles, târgul de cai era săptămâna viitoare, iar bârfele spuneau că prinţii arabi aduceau noi soiuri de cai de luptă, armăsari uriaşi ce puteau fi mânuiţi cu cea mai mare uşurinţă. Ar fi costat o avere, asemănătoare cu cea pe care o avea acum în mână. Dosi hârtiile în togă în timp ce se îndepărtă. Cămătarii puteau să mai aştepte un pic.

În noaptea rece care împresura casa lui Marius din oraş, Gaius îşi cântări opţiunile pentru orele pe care le mai avea la dispoziţie până dimineaţa. Ca de obicei, oraşul întunecat nu era nici pe departe adormit, iar el nu se arăta încă dispus să doarmă. Negustori şi cei care împingeau cărucioarele se înjurau, fierarii băteau cu ciocanul, cineva râse într-o casă învecinată, iar el putu auzi sunetul sec al unor vase de lut spărgându-se. Oraşul era plin de viaţă, într-un fel nicicând accesibil moşiei tatălui său. Lui Gaius îi plăcea la nebunie.

Putea merge să-i asculte pe oratori în forum, cuvântând la lumina torţelor, probabil alăturându-se uneia dintre dezbaterile fără sfârşit, împreună cu alţi tineri nobili, până când zorii i-ar fi gonit pe toţi acasă. Sau putea merge la casa lui Diracius, pentru a-şi satisface alt fel de nevoi. Era mai înţelept să nu se plimbe singur pe străzi, se gândi el, amintindu-şi avertismentele lui Marius despre acei *raptores* care mişunau pe aleile întunecate, gata de hoţii sau de crime. Oraşul nu era un loc sigur pe timp de noapte şi izbuteai cu uşurinţă să te rătăceşti prin labirintul de străzi întortocheate şi fără nume. O cotitură greşită putea conduce pe cineva într-o alee cu mormane de excremente umane şi cu bălţi mari de urină, deşi mirosul reprezenta de cele mai multe ori un avertisment puternic.

Cu o lună înainte, ar fi adunat prieteni pentru a petrece o noapte sălbatică, dar chipul unei fete apărea tot mai des în gândurile lui. Dincolo de a se micşora, dorul de ea părea că se aprindea tot mai tare, în loc să se stingă atunci când o atingea. Cornelia probabil se gândea la el în odăile sale de pe domeniul tatălui cel influent. Se va duce la ea şi va escalada zidul exterior, strecurându-se pe lângă gărzi încă o dată.

Rânji în sinea lui, gândindu-se la frica pe care o simţise atunci când alunecase ultima dată când se căţărase, atârnând deasupra pietrelor ameninţătoare ale străzii de dedesubt. Începuse să cunoască fiecare bucăţică din zid, dar o singură greşeală îl putea costa nişte oase rupte sau poate chiar mai rău.

— Meriţi riscul, fata mea, îşi zise el în şoaptă, privind cum aerul îi îngheţa răsuflarea în timp ce mergea pe străzile întunecate către destinaţia sa.

Capitolul 25

Zarva muncilor zilnice începu pe moşia lui Cinna la fel de devreme ca pe oricare alta din Roma: încălzirea apei, aprinderea cuptoarelor, măturatul, curăţarea şi pregătirea hainelor familiei înaintea deşteptării acestora. Înainte de răsăritul soarelui, o sclavă intră în camera Corneliei, căutând hainele pentru spălat. Gândurile îi stăteau la miile de alte corvoade pe care trebuia să le termine înainte de revărsatul zorilor şi pentru început nu zări nimic. Apoi ochii i se abătură în locul unde un picior musculos atârna peste marginea patului, îngheţă văzând cuplul adormit, doi tineri îmbrăţişaţi încă.

După un moment de ezitare, ochii i se aprinseră de furie şi inspiră adânc, apoi un ţipăt sălbatic sparse liniştea acelei scene.

Gaius se rostogoli despuiat din pat şi se ghemui pe podea. Într-o secundă analiză situaţia, dar nu irosi nicio clipă cu mustrările de conştiinţă. Îşi înhăţă toga şi sabia, apoi ţâşni spre geam. Sclava fugi la uşă ţipând, iar Cornelia aruncă blesteme în urma ei. Paşi grei se auziră, iar infirmiera Clodia intră în cameră, cu chipul negru de supărare. Îşi repezi mâna şi izbi obrazul sclavei, învârtind-o în loc cu un sunet sec de carne plesnită care înăbuşi ţipătul.

— Dispari imediat, flăcăule! izbucni Clodia spre el în timp ce sclava scâncea pe podea. Ar fi bine să meriţi efortul, la ce scandal o să iasă din treaba asta!

Gaius dădu din cap aprobator, dar se întoarse de la fereastră către patul Corneliei.

— Dacă nu plec, o să mă omoare ca pe un intrus. Spune-le cum mă cheamă şi spune-le că eşti a mea, că o să mă căsătoresc cu tine. Spune-le că, dacă cineva îţi face rău, o să-l omor.

Cornelia nu îi răspunse, doar se ridică şi îl sărută.

El se trase înapoi, râzând.

— O, zeilor, lăsaţi-mă să plec! E o dimineaţă frumoasă pentru o partidă de vânătoare!

Ea privi amuzată cum fesele albe ale lui Gaius dispărură dincolo de pervazul ferestrei, încercând să adopte o atitudine potrivită pentru spectacolul ce avea să urmeze.

Gărzile tatălui său intrară în cameră, conduse de un căpitan sobru, care o salută înclinând din cap şi traversă camera spre fereastră, privind în jos.

— Să mergem! strigă către însoţitorii săi. Eu traversez acoperişul după el, voi îi tăiaţi calea pe jos. Am să-i întind pielea pe băţ pentru asta. Mă scuzaţi, domniţă, rosti spre Cornelia în semn de la revedere, iar faţa-i aprinsă de furie dispăru pe uşă.
Cornelia îşi înăbuşi un chicotit nervos.

•

Gaius alunecă şi îşi pierdu echilibrul pe ţigle, zgâriindu-şi coatele şi genunchii, renunţând la siguranţă pentru a căpăta o viteză nebunească. Auzise vocea căpitanului strigându-i în urmă, dar nu se uită înapoi. Ţiglele nu îi ofereau prea multă aderenţă şi tot ce putea să facă era să îşi controleze viteza alunecării în timp ce cobora spre marginea acoperişului şi spre strada pietruită de dedesubt. Găsi timp să blesteme când îşi dădu seama că sandalele rămăseseră în camera de sus. Cum va reuşi o asemenea săritură în picioarele goale? Cu siguranţă că şi-ar rupe oasele, iar vânătoarea se va încheia. Renunţă la togă, căreia îi dădu drumul din mână, preferând să nu piardă sabia, de departe cea mai valoroasă dintre cele două. Reuşi să se ţină de marginea acoperişului şi înaintă precaut, evitând să stea în picioare, în eventualitatea în care l-ar fi pândit arcaşii. Nu ar fi fost de mirare ca un om cu stare precum Cinna să aibă o mică armată pe domeniul lui, cum avea şi Marius.
Ghemuit, ştiu că nu mai putea fi zărit de căpitanul care înjura şi gâfâia în urma lui şi căută de jur împrejur o cale de scăpare din acea situaţie îngrozitoare. Trebuia să coboare de pe acoperiş. Dacă rămânea acolo, garda ar fi scotocit fiecare ungher al acoperişului până l-ar fi găsit şi atunci fie l-ar fi aruncat în cap, fie l-ar fi târât la picioarele lui Cinna să-l pedepsească. În furia sa de moment adusă de trădare, Cinna ar fi rămas surd la justificările lui şi l-ar fi executat rapid, sub acuzaţia de viol. De fapt, Gaius îşi dădu seama că Cinna nu ar fi avut nevoie să îl pună sub acuzaţie, ci doar ar fi chemat călăul să îl execute pe loc. Dacă Cinna şi-ar fi pierdut minţile de tot, ar fi pus să fie strangulată şi Cornelia, pentru a salva onoarea casei, deşi Gaius ştia că bătrânul îşi iubea la nebunie unica fiică. Dacă ar fi fost sigur că fata ar fi avut de suferit, ar fi rămas negreşit, dar se gândi că ea avea să fie destul de în siguranţă în faţa mâniei lui Cinna.
Dedesubt, unde acoperişul atârna deasupra străzii, Gaius putea auzi strigătele gărzilor organizate în formaţie circulară, blocând toate ieşirile. În spatele lui, scrâşnetul sandalelor ţintate pe ţigla acoperişului se apropia constant, aşa că inspiră adânc pentru a se calma şi o zbughi, sperând ca

viteza şi echilibrul să îl menţină pe suprafaţa lunecoasă destul de mult cât să îşi găsească un refugiu. Căpitanul gărzii strigă după el imediat ce ieşi din ascunzătoare, dar Gaius nu avea timp să privească înapoi. Cel mai apropiat acoperiş era prea la distanţă pentru a putea sări şi singurul loc plat din întreg complexul era o clopotniţă cu o fereastră mică.

Ajunse la pervaz, dintr-o săritură disperată, chiar în momentul în care tălpile sale îşi pierduseră toată aderenţa, şi se ridică peste margine, trăgând în plămâni cu înghiţituri mari aerul rece al dimineţii. Clopotniţa era micuţă, cu trepte ce duceau în jos, spre camera principală. Pentru început, Gaius fu tentat să o ia la fugă pe scări, dar un plan se înfiripă în mintea lui şi îşi calmă respiraţia, apoi îşi încălzi puţin muşchii şi aşteptă ca şeful gărzilor să ajungă la fereastră.

La câteva clipe după ce decise să rămână pe loc, bărbatul apăru în cadrul ferestrei, blocând razele soarelui, iar faţa i se lumină când se uită către tânărul încolţit în clopotniţă. Se priviră în ochi pentru o clipă, iar Gaius observă cum perspectiva de a fi ucis în timp ce ar fi escaladat fereastra străbătu ca un nor chipul căpitanului. Gaius clătină din cap şi se retrase pentru a-i permite acestuia să intre.

Căpitanul rânji maliţios, gâfâind încă după toată acea alergătură.

— Trebuia să mă omori când ai avut ocazia, spuse el, scoţând sabia.

— În cazul acesta ai fi căzut de pe acoperiş, iar eu am nevoie de hainele tale. În special de sandalele alea, răspunse calm Gaius, scoţând la rândul lui sabia din teacă şi relaxându-se, nepărând stânjenit de goliciunea lui.

— Vrei să îmi spui cum te cheamă înainte să te ucid? Doar ca să ştiu ce să îi spun stăpânului meu, îţi dai seama, rosti căpitanul, luând poziţia de luptă.

— Vrei să îmi dai hainele tale odată? Este o dimineaţă prea frumoasă ca să omor pe cineva, replică Gaius cu un zâmbet şăgalnic.

Căpitanul dădu să replice şi atunci Gaius atacă, dar se trezi cu sabia respinsă într-o parte. Bărbatul se aştepta la o asemenea lovitură şi era pregătit. Gaius înţelese repede că se afla în faţa unui luptător priceput şi se concentră, planificând fiecare mişcare a confruntării. Podeaua era prea mică pentru mişcări ample şi casa scării se căsca între ei, ameninţând să îi trimită la vale pe oricare dintre ei.

Eschivau şi loveau, căutându-şi reciproc punctele slabe. Căpitanul era nedumerit de îndemânarea de care dădea dovadă tânărul. Îşi dobândise funcţia în garda lui Cinna după câştigarea unui turneu de luptă cu sabia şi

ştia că este unul dintre cei mai buni luptători din cetate, dar toate atacurile lui erau respinse cu viteză şi precizie. Totuşi, nu se arătă îngrijorat de acest lucru. În cel mai rău caz, nu avea decât să întârzie suficient timp cât să sosească ajutoare, şi atunci când gărzile îşi vor da seama unde se luptă, vor da năvală pe scări pentru a-l copleşi pe intrus. Ceva din această cugetare se pare că se răsfrânse şi pe chipul lui, aşa că Gaius trecu la ofensivă în cele din urmă.

Gaius fandă, spărgând garda căpitanului şi străpungându-i umărul cu vârful sabiei. Bărbatul primi lovitura cu un geamăt şi izbi la rându-i, dar Gaius îi înlătură riposta şi îi despică armura de piele. Căpitanul se trezi încolţit cu spatele la perete în micuţa clopotniţă, iar o izbitură peste degete îl făcu să-şi scape sabia pe scări, zăngănind şi ricoşând în căderea ei. Mâna îi atârna pe lângă trup, dintr-odată nefolositoare, şi căpitanul privi în adâncul ochilor lui Gaius, aşteptând lovitura care avea să îl doboare.

Gaius îşi încetini elanul numai puţin. Îşi roti sabia în ultima clipă, astfel încât îl izbi pe căpitan cu latul ei în tâmplă, lăsându-l inconştient pe podea.

Mai multe voci strigau dedesubt şi el începu să îl dezbrace pe căpitan, degetele lucrându-i febril.

— Haide, haide… bombăni pentru sine.

„Întotdeauna să ai o soluţie de rezervă”, îl sfătuise Renius odinioară, dar, în afară de a-i fura hainele omului, nu avusese timp să se gândească bine şi la restul planului de evadare.

Într-un târziu, izbuti să se îmbrace. Căpitanul începuse să se mişte, astfel că Gaius îl lovi din nou cu mânerul sabiei, aprobând din cap în timp ce foiala bărbatului încetă. Spera că nu-l omorâse; omul făcuse ceea ce fusese plătit să facă, şi fără rea voinţă. Gaius inspiră adânc. Pe scări sau pe fereastră? Se opri doar pentru o secundă, îşi puse propria sabie în teaca şefului gărzilor, ce atârna la şoldul lui acum, şi coborî scările revenind în clădirea principală.

•

Marius îşi strânse pumnii când auzi veştile de la mesagerul care gâfâia.

— Cu câte zile sunt în urma ta? spuse el, cât de calm putu.

— Dacă mărşăluiesc forţat, nu pot fi mai departe de trei sau patru zile. Am venit cât de repede am putut, schimbând caii, dar majoritatea oamenilor lui Sulla debarcaseră deja până am plecat eu. Am aşteptat ca să mă asigur că era grosul armatei, nu doar o manevră.

— Ai făcut bine. L-ai văzut şi pe Sulla?

— Da, deşi de la distanţă. Părea debarcarea completă a legiunii sale care se întorcea la Roma.

Marius îi aruncă omului o monedă de aur, iar acesta o prinse din zbor. Consulul se ridică.

— Atunci trebuie să fim pregătiţi să-l întâmpinăm. Adună şi celelalte iscoade. Vă voi pregăti mesaje de bun venit pe care să i le duceţi lui Sulla.

— Generale? întrebă omul, surprins.

— Nu pune întrebări. Nu se întoarce eroul învingător acasă? Vino aici într-o oră ca să primeşti scrisorile.

Omul se înclină şi plecă, fără să mai spună un cuvânt.

•

Căpitanul fusese găsit de celelalte gărzi împleticindu-se dezbrăcat, coborând din turnul clopotniţei în vreme ce se ţinea de cap. Nu se vedea nici urmă de intrus pe nicăieri, deşi se căutase îndelung toată dimineaţa. Unul dintre soldaţi îşi amintea de un om îmbrăcat precum căpitanul, care se dusese să verifice o stradă laterală, dar nu îşi putea aminti prea multe detalii pentru a-l descrie mai în amănunt. La prânz, căutarea fusese anulată; vestea că Sulla se întorsese deja ajunsese la urechile tuturor cetăţenilor. După o oră, una dintre gărzile casei observă un pachet mic, bine legat, care se sprijinea de poarta casei, şi îl deschise, găsind înăuntru uniforma căpitanului, teaca şi sandalele. Căpitanul înjură când le primi.

Gaius fusese chemat în faţa lui Marius în după-amiaza aceea şi se pregătise să se apere. Totuşi, generalul păru că nu auzise scandalul şi doar îi făcu semn să stea lângă centurionii săi.

— Fără îndoială sunteţi deja la curent cu faptul că Sulla şi-a debarcat trupele pe coastă şi e la numai trei, patru zile de oraş.

Ceilalţi aprobară şi doar Gaius se strădui să îşi ascundă şocul pe care-l resimţi.

— Au trecut exact un an şi patru luni de când a plecat Sulla în Grecia. Am avut destul timp să-i pregătesc o primire cum se cuvine.

Câţiva bărbaţi râseră pe înfundate în semn de răspuns, iar Marius rânji sumbru.

— Nu e o misiune uşoară. Sunteţi toţi oameni în care am încredere şi nimic din ceea ce spun aici nu va părăsi încăperea. Nu vorbiţi despre asta cu nevestele voastre sau cu amantele, nici cu cei mai de încredere prieteni. Nu mă îndoiesc că Sulla a avut spioni în oraş care mi-au urmărit fiecare

mişcare. Ştie sigur de pregătirile noastre şi va veni avertizat pe deplin asupra faptului că Roma se aşteaptă la un război civil.

Cuvintele, rostite deschis în sfârşit, îngheţară inimile tuturor celor care le auziră.

— Trebuie să vă mărturisesc că nu vă pot dezvălui nici acum toate planurile mele. Dacă Sulla ajunge în oraş încă în viaţă, şi s-ar putea să nu se întâmple asta, îi vom trata legiunea ca pe o armată atacatoare, distrugându-i pe câmpul de bătaie. Avem provizii de grâu, carne şi sare cât să ne ajungă pentru multe luni. Vom baricada oraşul împotriva lui şi îl vom nimici de pe ziduri. Chiar în aceste momente, intrarea şi ieşirea din Roma au fost oprite. Oraşul este izolat.

— Dar dacă îşi lasă legiunea campată şi vine la porţile oraşului singur, pentru a-şi cere intrarea triumfală pe deplin meritată? întrebă un bărbat pe care Gaius nu-l cunoştea. Ai risca să-ţi atragi mânia Senatului, te-ai autoproclama dictator?

Un timp îndelungat, Marius rămase tăcut, apoi îşi înălţă capul şi spuse încet, aproape şoptind:

— Dacă Sulla vine singur, îl voi secera. Senatul nu mă va face trădător al statului. Am susţinerea lor în tot ceea ce fac.

Măcar atât era adevărat: niciun om cu influenţă nu ar fi îndrăznit să propună vreo moţiune care să-l condamne pe general. Poziţia sa era clară.

— Acum, domnilor, însărcinările voastre pentru mâine.

•

Cornelia aşteptă răbdătoare în camera ei până ce tatăl ei terminase, lăsând să treacă furtuna, fără a o atinge.

— Nu, tată. Nu îl vei încolţi. Va fi soţul meu şi tu îl vei primi în casa noastră când va sosi timpul.

Cinna se învineţi din nou de furie.

— Mai degrabă îl voi vedea putrezind! Se strecoară precum un hoţ în casa mea şi tu stai acolo, ca o bucată de marmură, şi îmi zici că trebuie să accept? Nu voi face una ca asta, până ce trupul lui nu va zăcea sfâşiat la picioarele mele!

Cornelia suspină uşor, aşteptând ca şuvoiul de furie să se oprească. Astupându-şi urechile la ţipetele lui, numără florile pe care le putea vedea de la geam. Într-un final, tonul bărbatului se schimbă, iar fata îşi întoarse atenţia la tatăl ei, care se uita la ea gânditor.

— Îl iubesc, tată, iar el mă iubeşte. Îmi pare rău că ţi-am făcut casa de ruşine, dar căsătoria va şterge totul, în ciuda bârfelor. Îţi mai aminteşti că mi-ai spus că îmi pot alege bărbatul pe care îl doresc?

— Eşti însărcinată?

— Nu, din câte ştiu eu. Nu va fi niciun semn atunci când ne vom căsători, nu vor exista spectacole publice.

Tatăl ei aprobă din cap, părând cumva mai bătrân şi mai puţin pornit.

Cornelia se ridică şi îşi puse mâinile pe umerii lui.

— Nu vei regreta.

— Îl cunosc pe acest hoţ care ţi-a răpit inocenţa?

— Da, sunt sigură, zâmbi Cornelia, uşurată de schimbarea de atitudine. Este Gaius Iulius Caesar, nepotul lui Marius.

Cinna ridică din umeri.

— Am auzit de numele acesta.

Capitolul 26

Cornelius Sulla sorbi din vinul răcoros la umbra cortului său, admirând tabăra legiunii. Era ultima noapte pe care trebuia s-o îndure departe de iubita sa cetate, Roma. Se cutremură uşor în adierea brizei, înfiorându-se poate şi în aşteptarea conflictului ce urma să vină. Ştia oare toate aspectele planului lui Marius sau vulpoiul bătrân îl va lua prin surprindere? Mesaje oficiale de bun venit zăceau pe masă, neluate în seamă din pricina faptului că nu reprezentau decât o formalitate.

Padacus se apropie călare, oprind printr-o manevră ostentativă, ridicând calul pe picioarele din spate. Sulla îi zâmbi. „Atât de tânăr şi un bărbat atât de frumos”, se gândi el.

— Tabăra e sigură, generale, strigă Padacus în timp ce descăleca.

Fiecare centimetru din armura sa strălucea, lustruit conştiincios, iar pielea era moale şi îmbibată cu ulei. „Un tânăr Hercule, se gândi Sulla pe când primea salutul şi răspundea. Loial până la moarte, totuşi, ca un câine bine strunit.”

— Mâine-noapte vom intra în oraş. Asta e ultima noapte petrecută pe pământ tare, într-un trai de barbar, îi spuse Sulla, preferând să prezinte acea imagine simplă, nicidecum realitatea paturilor moi şi a aşternuturilor de preţ din cortul generalului.

Inima lui era alături de oameni, dar privaţiunile vieţii de legionar nu îl încântaseră niciodată pe consul.

— Îţi vei împărtăşi planurile, Cornelius? Toţi ceilalţi sunt nerăbdători să ştie cum vei aborda lucrurile cu Marius.

Padacus mersese prea departe în entuziasmul său, iar Sulla ridică o mână.

— Mâine, prietene! Mâine va fi suficient timp pentru pregătiri. Mă voi retrage devreme în seara asta, după ce voi mai bea încă un pic de vin.

— Doreşti… companie? întrebă Padacus încet.

— Nu. Aşteaptă. Trimite-mi vreo două târfe frumoase. Vreau să văd dacă mai am ceva nou de învăţat.

Padacus îşi plecă fruntea de parcă ar fi fost lovit în cap. Se întoarse la calul lui şi plecă în galop.

Sulla îi urmări retragerea arogantă şi oftă, aruncând restul de vin din cupă în ţărâna neagră. Era a treia oară când tânărul i se oferise şi Sulla trebuia să recunoască faptul că devenise o problemă. Hotarul dintre adoraţie şi ură era

foarte lesne de trecut pentru Padacus. Ar fi fost mai bine să îl trimită la altă legiune înainte să creeze probleme care nu puteau fi trecute cu vederea. Oftă din nou şi intră în cort, închizând învelitoarea din piele în spatele lui printr-o smucitură.

Lampa fusese aprinsă de sclavi, podeaua era acoperită cu covoare şi cu pânze. Într-o cupă mică ardea un ulei cu miros dulce, un amestec rar care îi plăcea. Sulla inspiră adânc şi surprinse cu coada ochiului pe cineva apropiindu-se de el din partea dreaptă. Se prăbuşi pe spate, ferindu-se, şi simţi ceva sfâşiind aerul de deasupra lui. Sulla lovi cu picioarele sale puternice, iar atacatorul căzu la pământ. În timp ce asasinul se rostogolea, Sulla îi prinse mâna cu cuţitul într-o strânsoare zdrobitoare. Se ridică, astfel încât apăsa cu toată greutatea pe pieptul omului şi zâmbi văzând cum expresia adversarului trece de la furie şi frică la surpriză şi disperare.

Sulla nu era un om firav. Era adevărat că nu agrea testele extreme de bravură ale romanilor, în care rănile şi cicatricile arătau curajul, dar se antrena în fiecare zi şi lupta în fiecare confruntare. Încheieturile sale erau tari ca fierul şi nu-i fu greu să întoarcă lama cuţitului în interior, până când fu îndreptată către gâtul omului.

— Cât de mult te-a plătit Marius? rânji Sulla dispreţuitor, vocea trădându-i puţin încordarea.

— Nimic. Te omor de plăcere.

— Amator şi la vorbă, şi la faptă! continuă Sulla apăsând lama cuţitului mai aproape de beregata care zvâcnea. Gărzi! Prezentaţi-vă la consulul vostru! strigă el şi, în câteva secunde, omul fu ţintuit la pământ, iar Sulla putu să se ridice şi să se scuture de praf.

Căpitanul gărzilor intrase odată cu mulţimea de oameni. Era palid, dar reuşi să ofere un salut respectuos.

— Se pare că un asasin s-a strecurat în tabără şi în cortul consulului Romei, fără să fie prins, spuse Sulla liniştit, înmuindu-şi degetele într-un bol cu apă parfumată aflat pe masa de stejar şi apoi ţinându-le pentru a fi şterse de o sclavă.

Căpitanul gărzilor inspiră adânc, pentru a se calma.

— Vom scoate de la el prin tortură numele stăpânilor săi. Eu însumi voi supraveghea interogatoriul. Cu permisiunea ta, generale, îmi voi depune demisia mâine-dimineaţă.

— Nu agreez să fiu acostat în propriul cort, continuă Sulla de parcă omul nu ar fi spus nimic. Este atât de vulgar ca un incident josnic să-mi tulbure

odihna astfel!

Se aplecă şi ridică pumnalul, ignorând zbaterea frenetică a posesorului său, în timp ce soldaţii cu chipuri crunte îl legau înfiorător de strâns. Întinse lama subţire către căpitanul neliniştit.

— M-ai lăsat neprotejat. Ia asta. Du-te la tine în cort şi ia-ţi gâtul cu ea. Îţi voi ridica trupul în… două ore?

Omul dădu din cap ţeapăn, luând cuţitul. Salută din nou, se întoarse pe călcâie şi ieşi din perimetrul cortului.

Padacus puse o palmă fierbinte pe braţul lui Sulla.

— Eşti rănit?

— Sunt bine, spuse Sulla, trăgându-şi mâna iritat. Pe toţi zeii, era un singur om! Marius trebuie să aibă o opinie foarte proastă despre mine.

— Nu ştim dacă nu cumva era însoţit. Voi pune gărzi de jur împrejurul cortului tău în seara asta.

— Nu, zise Sulla scuturând din cap. Să-l las pe Marius să creadă că m-a speriat? Le voi păstra în aşternut pe cele două târfe pe care mi le aduci şi mă voi asigura că una din ele este trează toată noaptea. Adu-le şi scapă de toată lumea. Cred că mi-a venit cheful de o distracţie vicioasă.

Padacus salută elegant, dar Sulla văzu botul pe care îl făcu atunci când se întoarse. Omul reprezenta un risc evident. Nu va ajunge înapoi la Roma. Un fel de accident… o cădere de pe minunatul său armăsar. Perfect.

Rămas în sfârşit singur, Sulla se aşeză pe un pat jos, netezind cu o mână materialul delicat. De afară, se auzi o tuse delicată de femeie, iar Sulla zâmbi de plăcere.

Cele două fete care intrară la chemarea lui erau curate, suple şi îmbrăcate bogat. Amândouă erau frumoase.

— Minunat, suspină Sulla, bătând cu palma aşternutul de lângă el.

Dincolo de toate defectele lui, Padacus avea ochi pentru femeile cu adevărat frumoase, un dar mai degrabă irosit în circumstanţele date.

•

Marius se încruntă la nepotul său.

— Nu îţi contest decizia de a te însura! Cinna va fi astfel un susţinător important al carierei tale. Îţi va folosi atât politic, cât şi personal să te însori cu fata lui. Totuşi, pun sub semnul întrebării alegerea momentului. Legiunea lui Sulla poate ajunge la porţile oraşului mâine-seară, iar tu vrei să-ţi aranjez o nuntă cu aşa mare grabă?

Un legionar alergă la general, încercând să salute cu un braţ plin de pergamente şi de documente. Marius ridică o mână să-l oprească.

— Ai discutat anumite planuri cu mine, în caz că lucrurile nu merg cum trebuie mâine? întrebă Gaius cu o voce scăzută.

Marius încuviinţă din cap şi se întoarse către soldat.

— Aşteaptă afară. Te voi chema când am terminat aici.

Omul se strădui să salute din nou şi părăsi repede încăperea din cazarmă a generalului. În momentul în care nu mai puteau fi auziţi, Gaius vorbi din nou:

— Dacă se-ntâmplă ca lucrurile să nu ne meargă bine… iar eu trebuie să plec din oraş, nu o voi lăsa pe Cornelia nemăritată.

— Nu poate veni cu tine! se stropşi Marius.

— Nu. Dar nu o pot lăsa fără numele meu drept pavăză. Poate fi însărcinată.

Nu putea suporta faptul că trebuia să admită cât de serioasă era relaţia lor. Era un lucru privat între ei, dar numai Marius putea interveni astfel încât sacrificiile şi preoţii să fie gata în scurtul timp rămas, şi trebuia făcut să înţeleagă situaţia.

— Înţeleg. Tatăl ei ştie despre… intimitatea voastră?

Gaius aprobă din cap.

— Atunci suntem norocoşi că nu e la uşă cu un bici. Destul de corect totuşi. Voi face pregătirile pentru cea mai scurtă ceremonie de rostire a jurămintelor. Mâine în zori e bine?

Gaius zâmbi dintr-odată, eliberat de o tensiune care îl chinuia.

— Aşa mai merge, râse Marius drept răspuns. Pe toţi zeii, Sulla nici nu se vede în zare, şi va fi o cale lungă pentru a-mi lua Roma înapoi! Mă tem că eşti prea pesimist, având cele mai negre presimţiri. Mâine-seară, graba ta de-acum va părea ridicolă, atunci când vom înfige capul bătrânului Sulla într-o ţeapă, dar nu mai contează. Du-te. Cumpără o togă de nuntă şi cadouri. Trimite toate socotelile la mine. Îl bătu pe Gaius pe spate. Ah, şi treci pe la Catia în drumul tău. E o doamnă în vârstă care face uniforme pentru bărbaţi. Se va gândi la câteva lucruri trebuincioase, şi va şti şi de unde pot fi procurate într-un răstimp aşa de scurt. Du-te!

Gaius plecă, chicotind.

Imediat ce nepotul său se făcu nevăzut, Marius îşi chemă ajutorul cu un strigăt şi întinse sulurile de pergament pe masă, împiedicând marginile să se îndoaie cu greutăţi şlefuite din plumb.

— În regulă, tinere, îi spuse el soldatului. Cheamă centurionii pentru încă o întâlnire. Vreau să aud orice idee nouă, oricât ar fi de ciudată. Ce am trecut cu vederea? Ce plănuieşte Sulla?
— Poate te-ai gândit deja la toate, generale.
— Niciun om nu se poate gândi la toate; tot ceea ce putem face este să fim gata pentru orice.
Cu un semn, Marius îl trimise la îndatoririle sale.

•

Gaius îl găsi pe Cabera jucând zaruri cu doi dintre legionarii lui Marius. Bătrânul era prins de joc, iar Gaius îşi stăpâni nerăbdarea, în timp ce acesta mai aruncă o dată şi bătu din palmele sale bătrâne cu evidentă plăcere. I se înmânară monedele câştigate, iar Gaius îi apucă braţul înainte ca o altă rundă să poată începe.
— Am vorbit cu Marius. Poate aranja ceremonia pentru mâine în zori. Am nevoie azi de ajutor pentru a fi gata totul mâine.
Cabera se uită cu băgare de seamă la el în vreme ce îşi îndesa câştigurile în roba maro, cam zdrenţuită. Făcu un semn din cap soldaţilor, iar unul din ei îi dădu mâna un pic abătut înainte de a se îndepărta.
— De-abia aştept să o cunosc pe fata asta care a avut un impact aşa de mare asupra ta. Presupun că este grozav de frumoasă.
— Desigur! Este o tânără zeiţă. Ochi dulci căprui şi păr blond. Nici nu îţi poţi închipui!
— Nu. Pentru că nu am fost niciodată tânăr. M-am născut un om bătrân şi plin de riduri, spre surprinderea mamei mele, răspunse Cabera serios, făcându-l pe Gaius să râdă.
Se simţea îmbătat de emoţie, umbra ameninţătoare a venirii lui Sulla fiind alungată într-un ungher al minţii.
— Marius mi-a dat pe mână băierile pungii, dar magazinele închid foarte devreme. Nu mai avem timp de pierdut. Haide!
Gaius îl trase pe Cabera de mână, iar bătrânul chicoti, bucurându-se de entuziasmul tânărului.

•

În timp ce seara se aşternea peste oraş, Marius îi lăsă pe centurioni şi merse pentru a face o altă inspecţie pe zidurile de apărare. Îşi întinse mădularele din mers, auzind şi simţindu-şi spatele trosnind, înţepenit de atâta stat aplecat asupra planurilor, preţ de ore şi ore. Un gând îi fulgeră alarmant prin minte, amintindu-i cât de nesăbuit era să meargă prin oraş

după lăsarea întunericului, chiar şi fiind în vigoare interdicţia de a ieşi din casă după o anumită oră. Alungă acest gând înălţând din umeri. Roma nu i-ar fi făcut niciodată rău. Ştia că îşi iubea fiul mult prea mult.

Ca un răspuns la gândurile lui, simţi vântul proaspăt şi călduţ mângâindu-i chipul, uscând sudoarea care îi cursese pe obraji în cazarma înghesuită. Când Sulla va fi îndepărtat, va avea grijă să construiască o clădire mai mare pentru legiunea romană. Exista o mahala sărăcăcioasă chiar lipită de cazarmă, şi putea fi pusă la pământ din ordin senatorial. Îşi imagină măreaţa construcţie şi se văzu întreţinându-se cu lideri străini în sălile mari. Vise cu ochii deschişi, dar cât de plăcut era să viseze în timp ce mergea pe străzile tăcute, acompaniat doar de lipăitul sandalelor sale care întrerupea tăcerea deplină.

Putea vedea de departe siluetele oamenilor săi aflaţi pe ziduri, profilându-se pe fundalul cerului spuzit de stele. Unii stăteau nemişcaţi, iar alţii îşi făceau rondurile fixe, intersectându-se în traseul lor. Dintr-o privire îşi putea da seama că erau în alertă. Oameni de ispravă. Cine putea şti ce-i aştepta data viitoare când avea să se lase întunericul? Ridică din umeri din nou, ca pentru sine, şi se bucură că nu îl văzu nimeni pe străzile slab luminate. Sulla va veni şi va fi întâmpinat cu răceala oţelului. Nu avea rost să îşi facă griji; Marius luă o gură de aer proaspăt, liniştindu-se pe dinăuntru. Zâmbi vesel atunci când prima din multele santinele îl opri.

— Tinere brav! Ţine dreaptă suliţa aceea, un *pilum* este o armă de temut într-o mână puternică. Aşa. M-am gândit să fac o vizită acestei secţiuni. Ştii, nu pot suporta aşteptarea. Tu poţi?

Santinela salută grav:

— Nu mă deranjează, domnule. Puteţi trece.

— Brav soldat, spuse Marius bătând santinela pe umăr. Nu vor trece de tine.

— Nu, domnule.

Legionarul îl privi cum se îndepărtează şi încuviinţă pentru sine. Bătrânul era încă flămând.

Marius urcă treptele către zidul cel nou pe care îl construise legiunea lui de jur împrejurul porţilor vechi ale Romei. Era o construcţie solidă şi masivă, din blocuri grele care se îmbinau, cu o pasarelă largă în vârf, unde un zid mai mic avea să-i apere oamenii împotriva arcaşilor. Marius îşi odihni mâinile pe piatra netedă şi privi în adâncul nopţii. Dacă el ar fi fost Sulla, cum ar fi luat oraşul cu asalt?

Legiunea lui Sulla avea mecanisme de asediu uriaşe, arcuri masive, aruncătoare de pietre şi catapulte. Marius folosise fiecare din aceste tipuri de armament şi se temea de toate. Era conştient de faptul că, pe lângă pietrele mari pentru dărâmarea zidului, Sulla îşi putea folosi mecanismele pentru a azvârli încărcături mai mici, ce aveau să-i facă bucăţi pe acei soldaţi prea lenţi să se ferească. Se va folosi de foc, aruncând butoaie cu catran peste ziduri pentru a aprinde clădirile interioare. Cu suficiente butoaie, oamenii de pe ziduri vor fi arşi din spate, devenind o ţintă uşoară pentru arcaşi. Marius dezmembrase câteva clădiri din lemn de pe lângă zid, oamenii lui dovedindu-se eficienţi şi rapizi. Pentru cele pe care nu le putea muta, pusese cantităţi mari de apă la îndemână, alături de echipe antrenate să le folosească. Era o idee nouă pentru Roma, una pe care trebuia s-o investigheze mai îndeaproape când avea să se încheie lupta. În fiecare vară, focul mistuia diverse case din oraş, câteodată întinzându-se la alte clădiri înainte să poată fi oprit de o stradă lată sau de un zid mare de piatră. Un grup mic, cu apă la îndemână…

Se frecă la ochi, apăsat, folosindu-şi pumnii. Prea mult timp pierdut gândind şi plănuind. Apuca numai câteva ore de somn de săptămâni întregi, iar oboseala îşi spunea cuvântul, chiar şi în cazul unui om atât de vânos precum el.

Zidul trebuia escaladat cu scări. Era puternic, dar legiunile romane fuseseră antrenate în cucerirea fortăreţelor şi a castelelor. Tehnicile erau acum arhicunoscute. Marius murmură pentru sine, ştiind că santinela cea mai apropiată se afla prea departe pentru a-i auzi vocea.

— Nu s-au luptat niciodată cu romani, mai ales cu cei care îşi apără propriul oraş. Acesta e adevăratul nostru avantaj. Îl ştiu pe Sulla, dar şi el mă ştie pe mine. Ei au avantajul mobilităţii, dar noi avem fortăreaţa şi moralul. Nu oamenii *mei* sunt cei care atacă Roma, până la urmă.

Înveselit de propriile gânduri, Marius îşi continuă inspecţia, până la secţiunea zidului. Vorbi cu fiecare om în parte, amintindu-şi nume pe ici, pe colo, îi întrebă despre progresul, promovările lor şi despre cei dragi. Nu se simţea nicio urmă de slăbiciune în cei cu care vorbi. Toţi erau câini de vânătoare ageri, nerăbdători să omoare pentru el.

Când sfârşi de inspectat secţiunea aceea şi coborî din nou pe străzile întunecate, Marius se simţea îmbărbătat de încrederea sinceră a oamenilor în deciziile lui. Îi vor fi alături până la capăt; nici el n-avea să-i părăsească.

Prinse să fredoneze o melodie militară şi o porni spre cazarmă cu inima uşoară.

Capitolul 27

Gaius Iulius Caesar zâmbi, în ciuda slăbiciunii şi a nervozităţii pe care o simţi în stomac. Cu ajutorul cusătoresei lui Marius, trimisese diverşi servitori să cumpere lucruri trebuincioase şi să organizeze ceremonia mare parte din noapte. Ştiuse că festivitatea trebuia să fie simplă şi fusese uimit să vadă aţâţi membri ai *nobilitas* aşteptând în răcoarea dimineţii. Veniseră senatori, aducându-şi familiile şi sclavi la templul lui Jupiter. Fiecare privire pe care o întâlnea era urmată de un zâmbet, iar mireasma catifelată a florilor şi a lemnului aromat care ardea mocnit se simţea puternic în aer. Marius şi Metella se aflau acolo, la intrarea în templul de marmură, iar Metella îşi ştergea lacrimi din colţul ochilor. Gaius îi salută agitat pe amândoi, în timp ce-şi aştepta mireasa să ajungă. Răsuci mânecile togii sale de nuntă, tăiată adânc la gât pentru a dezvălui un ametist triunghiular atârnat de un lanţ firav de aur.

Îşi dori ca Marcus să fie aici. Ar fi fost de ajutor să aibă pe cineva care îl cunoştea cu adevărat. Toţi ceilalţi făceau parte din lumea în care trebuia să se integreze: Tubruk, Cabera, Marius, chiar şi Cornelia. Brusc, fu izbit de revelaţia că, pentru a face ca totul să pară real, avea nevoie de cineva pe care-l putea privi în ochi şi care să-i cunoască toate amănuntele călătoriei sale prin viaţă până acolo. În loc de asta, Marcus era plecat în ţinuturi străine, un aventurier sălbatic, cum dorise întotdeauna să fie. Până la întoarcerea sa, ziua nunţii urma a fi o amintire pe care nu o vor împărtăşi niciodată.

În templu era destul de frig şi Gaius tremură înfiorat, simţindu-şi pielea furnicându-l, iar părul zbârlindu-i-se. Se afla într-o încăpere plină de oameni care nu îl cunoşteau.

Dacă tatăl său ar fi trăit, s-ar fi putut întoarce spre el, în timp ce toţi o aşteptau pe Cornelia. Poate că şi-ar fi împărtăşit un zâmbet sau i-ar fi făcut cu ochiul, spunând: „Uite ce am făcut”.

Gaius simţi cum lacrimile îi umpleau ochii şi se uită în sus, la tavanul boltit, dorindu-şi ca ele să nu i se rostogolească pe obraji. Înmormântarea tatălui său reprezentase sfârşitul liniştii mamei sale. Tubruk clătinase din cap atunci când Gaius îl întrebase dacă femeia putea veni. Bătrânul gladiator o iubea foarte mult, ştia asta. Poate că întotdeauna fusese aşa.

Gaius îşi drese glasul şi îşi îndreptă gândurile către momentul prezent. Trebuia să lase copilăria în urmă. Se aflau mulţi prieteni în încăpere, îşi spuse. Tubruk era ca un unchi, cu afecţiunea lui posacă, iar Marius şi Metella păreau că îl acceptaseră fără nicio rezervă. Marcus trebuia să fie aici. Îi datora asta.

Gaius spera ca Cinna să fie mulţumit. Nu vorbise cu el de când îi ceruse mâna Corneliei oficial, pentru a trece de la tată la soţ. Nu fusese o întâlnire fericită, deşi senatorul îşi păstrase atitudinea demnă, de dragul ei. Cel puţin fusese generos cu zestrea Corneliei. Cinna îi înmânase actele unei case spaţioase într-o zonă prosperă a Romei. Odată cu sclavii şi cu gărzile ce însoţeau darul, Gaius simţi cum grijile i se împuţinează. Ea ar fi fost în siguranţă acum, nu mai conta ce se întâmpla. Se încruntă. Trebuia să se deprindă cu noul nume, lepădându-l pe cel vechi odată cu celelalte semne ale tinereţii. Iulius. Numele tatălui său. Suna bine, deşi bănuia că va rămâne întotdeauna Gaius pentru cei care îl cunoscuseră de mic. Tatăl său nu trăise să-l vadă adoptându-şi numele de adult, iar asta îl întristă. Se gândea dacă părintele îşi putea vedea singurul fiu, de acolo unde se afla, şi spera că da, dorindu-şi ca măcar pentru acel moment să-i împărtăşească mândria şi dragostea.

Se întoarse şi zâmbi slab spre Cabera, care se uită la el cu o expresie acră, părul său delicat fiind încă ciufulit la spate de la trezitul la o oră considerată de el drept cel puţin neomenească. Purta la rândul său o robă nouă, maro, pentru a celebra ocazia, împodobită cu o simplă broşă de cositor, un model cu o lună cu faţa lătăreaţă care stătea mândră, încastrată în metal. Iulius recunoscu stilul şi lucrătura Alexandriei şi îi zâmbi lui Cabera, care se scărpină viguros la subraţ. Iulius continuă să zâmbească şi, după câteva secunde, chipul bătrânului reflectă un răspuns vesel, în ciuda grijilor sale.

Viitorul era întunecat pentru Cabera, aşa cum se întâmplase mereu atunci când făcuse parte dintr-un destin special. Bătrânul simţi din nou iritare, întrucât nu i se dezvăluiau căile care aveau legătură cu viaţa sa, dar neliniştile aduse de îndoielile sale nu-l puteau împiedica să se bucure de veselia tinerească pe care o simţea venind dinspre Iulius precum o adiere proaspătă.

O nuntă era ceva minunat, chiar şi una înjghebată atât de repede precum aceea. Toată lumea era fericită şi, măcar pentru un răstimp scurt, problemele care urmau să vină puteau fi uitate, sau cel puţin ignorate până la lăsarea serii.

Iulius auzi paşi răsunând pe marmura din spatele lui, se întoarse şi îl văzu pe Tubruk părăsindu-şi locul şi apropiindu-se de altar. Administratorul moşiei părea acelaşi ca de obicei, puternic, bronzat şi sănătos, iar Iulius îi strânse mâna, simţind-o ca pe un lucru care îi oferea stabilitate şi siguranţă.

— Păreai un pic pierdut acolo. Cum te simţi? întrebă Tubruk.

— Agitat. Mândru. Uimit că au venit atât de mulţi.

Tubruk se uită cu interes reînnoit la mulţime şi se întoarse cu sprâncenele ridicate.

— Aproape toată puterea din Roma este în încăperea asta. Tatăl tău ar fi fost mândru de tine. Eu sunt mândru de tine. Tăcu pentru un moment, nesigur dacă să continue. Mama ta a vrut să vină, însă era prea slăbită.

Iulius dădu din cap şi Tubruk îi lovi braţul cu afecţiune înainte să meargă la locul său, câteva rânduri mai în spate.

— În satul meu, e suficient să iei o fată de păr şi să o târăşti la tine în colibă, vociferă Cabera şocându-l pe preot şi făcându-l să-şi piardă expresia inspirată. Văzând asta, bătrânul continuă vesel: Dacă nu merge, îi dai tatălui său o capră şi apuci pe una dintre surorile ei. Mult mai simplu aşa: fără supărări şi lapte de capră pe degeaba pentru tată. Am avut o turmă de treizeci de capre când am fost puştan, dar a trebuit să le dau pe majoritatea, rămânând cu suficiente pentru a mă putea întreţine. Nu a fost o alegere înţeleaptă, dar ar fi fost culmea s-o regret, nu?

Preotul se înroşise la auzul acestor referinţe la practicile barbare, numai că Iulius chicoti.

— Bătrâne şarlatan! Vrei doar să şochezi aceşti cetăţeni cinstiţi ai Romei.

Cabera pufni zgomotos.

— Poate, recunoscu el, amintindu-şi ce necazuri stârnise când încercase să-şi ofere ultima capră pentru o noapte de plăcere. Păruse de bun-simţ la vremea respectivă, dar tatăl fetei luase o suliţă de pe perete şi îl alergase pe tânărul Cabera până pe dealuri, unde trebuise să se ascundă pentru trei zile şi trei nopţi.

Preotul se uită la Cabera cu dezgust. El era nobil, dar în rolul său religios purta o togă crem cu o glugă ce-i dezvelea vederii doar faţa. Aşteptă răbdător, împreună cu ceilalţi, sosirea miresei. Iulius îi explicase faptul că trebuia să fie o ceremonie cât mai simplă posibil, pentru că unchiul său ar fi dorit să plece cât mai devreme. Preotul îşi scărpinase barba, vizibil deranjat, înainte ca Iulius să-i strecoare un mic săculeţ cu monede în robă ca „ofrandă” pentru templu. Chiar şi nobilii aveau plăţi de făcut şi datorii de

achitat. Avea să fie o ceremonie scurtă. După ce Cornelia va fi adusă înăuntru pentru a fi dată de tatăl său, vor fi rugăciuni închinate lui Jupiter, Marte şi Quirinius. Un augur fusese plătit cu aur pentru a prezice avere şi fericire pentru amândoi. Vor urma jurămintele, iar Iulius va aşeza un inel simplu de aur pe degetul ei. Va fi soţia lui. El va fi soţul ei. Simţi transpiraţia umezindu-i subsuorile şi încercă să-şi alunge starea de nelinişte.

Se întoarse din nou şi se uită direct în ochii Alexandriei, care era îmbrăcată într-o rochie simplă, purtând o broşă de argint. În ochii fetei străluceau lacrimi, dar îl salută înclinând din cap şi parcă se mai linişti.

De undeva din spate începu să se reverse o muzică delicată, ridicându-se pentru a umple tavanul boltit, ca fumul înmiresmat ce se vărsa din cădelniţe. Iulius îşi roti privirea, respiraţia i se opri pentru o clipă, iar tot restul fu dat uitării.

Cornelia îşi făcuse apariţia, păşind semeaţă într-o rochie crem cu un voal auriu fin, la braţul tatălui său, care se vedea clar că nu izbutea să nu zâmbească mândru. Părul ei fusese vopsit într-o nuanţă mai închisă, iar ochii păreau a avea aceleaşi tonuri calde. La gâtul ei se afla un rubin de mărimea unui ou, încastrat în aur, contrastând cu pielea ei albă. Părea frumoasă şi fragilă. Pe cap avea o cunună mică, din verbină şi sovârf. Le putea simţi mirosul, tot mai puternic pe măsură ce Cornelia şi tatăl ei se apropiau. Cinna îi dădu drumul la mână când ajunseră în dreptul lui Iulius, rămânând cu un pas în urmă.

— O las pe Cornelia în grija ta, Gaius Iulius Caesar, spuse el oficial.

— O accept în grija mea, încuviinţă Iulius.

Se întoarse spre ea, iar Cornelia îi făcu cu ochiul.

În timp ce îngenunchează, simţi din nou mirosul florilor din cununa ei şi nu se putu împiedica să privească la capul ei plecat. Se gândi dacă ar fi iubit-o dacă nu o cunoştea pe Alexandria sau dacă ar fi întâlnit-o înainte să meargă la casele unde femeile puteau fi cumpărate pentru o noapte sau chiar pentru o oră. Nu ar fi fost pregătit pentru asta, nu atunci, cu un an şi cu o viaţă în urmă. Rugăciunile urzeau un murmur liniştitor, deasupra capetelor lor, iar Iulius era mulţumit. Ochii ei erau delicaţi precum noaptea de vară.

Restul ceremoniei se pierdu în ceaţă pentru el. Jurămintele simple fură rostite: „Unde mergi tu, acolo voi merge şi eu”. Îngenunche sub povara mâinii preotului aproape preţ de o veşnicie, apoi ieşiră afară, la soare, mulţimea aplaudă şi strigă: „*Felicitas!*”, iar Marius îşi luă la revedere bătându-l cu putere peste umăr.

— Eşti un bărbat acum, Iulius. Sau te va face ea foarte curând, spuse el tare, cu o sclipire în ochi. Porţi numele tatălui tău. Ar fi fost mândru de tine.

— Mă vrei pe ziduri acum? zise mirele strângându-i mâna puternic.

— Cred că ne putem lipsi de tine pentru câteva ore. Vino la mine la patru după-amiază. Cred că până atunci Metella se va fi oprit din plâns.

Rânjiră unul la altul ca doi băieţei, iar Iulius fu lăsat pentru un moment singur cu mireasa sa într-o mulţime de urări. Alexandria veni la el, iar el zâmbi, încordat dintr-odată. Părul negru al fetei era prins cu o bentiţă din metal, iar văzând-o lui Iulius i se uscă gâtul. Un trecut atât de bogat se oglindea în ochii aceia!

— Porţi o broşă foarte frumoasă, spuse el.

Ea ridică mâna şi-o mângâie.

— Ai fi surprins cât de mulţi au întrebat de ea în dimineaţa asta. Am deja câteva comenzi.

— Afaceri în ziua nunţii mele! exclamă el şi ea aprobă fără a se arăta stânjenită.

— Fie ca zeii să-ţi binecuvânteze casa, spuse ea oficial.

Plecă, iar Iulius se întoarse şi o văzu pe Cornelia uitându-se la el întrebător. O sărută.

— Este foarte frumoasă, cine e? spuse ea, vocea trădându-i o urmă de îngrijorare.

— Alexandria. Este o sclavă în casa lui Marius.

— Nu se poartă ca o sclavă, răspunse Cornelia cu suspiciune.

— Mi se pare mie sau eşti geloasă? râse Iulius.

Cornelia nu zâmbi, dar el îi luă mâinile duios într-ale lui.

— Eşti tot ceea ce vreau. Frumoasa mea soţie! Vino în noua noastră casă şi-ţi voi arăta.

Cornelia se relaxă în timp ce el o săruta cu foc, hotărându-se să afle tot ce se putea despre sclava aceea cu bijuteriile.

•

Noua casă nu avea încă mobilă sau sclavi. Erau singuri acolo, iar vocile le rătăceau prin unghere, purtate de ecou. Patul era un dar de la Metella, făcut din lemn sculptat închis la culoare. Cel puţin exista o saltea deasupra şipcilor, şi nişte aşternuturi noi.

Pentru câteva minute, părură stânjeniţi, conştienţi de greutatea noilor lor titluri.

— Cred că ar trebui să-ţi dai toga jos, nevastă, spuse Iulius moale.

— Aşa voi face, bărbate. Poate mă ajuţi să-mi desfac părul. Pasiunea lor reveni şi stânjeneala fu dată uitării toată după-amiaza, în timp ce afară se încălzise.

Iulius se opri gâfâind, cu părul ud de transpiraţie.

— Voi fi frânt diseară, spuse el respirând greu.

O cută uşoară apăru pe fruntea Corneliei.

— Vei avea grijă?

— Deloc, mă voi arunca în luptă. Poate o să încep o luptă eu însumi, numai ca să te impresionez.

Cornelia trasă cu degetele o linie pe pieptul lui, adâncind pielea netedă.

— Mă poţi impresiona în alte feluri.

— Nu pot chiar acum, dar dă-mi puţin timp, gemu el. Ochii ei sclipiră neastâmpăraţi, în timp ce îşi mişca degetele delicate.

— Aş putea fi prea nerăbdătoare să aştept. Cred că îţi pot trezi interesul.

După câteva momente, Iulius gemu din nou, mototolind cearşafurile cu pumnii strânşi.

•

La ora patru, Iulius bătu la uşa cazărmii şi i se spuse că generalul era pe ziduri, inspectând fiecare sector. Iulius îşi schimbă toga cu o uniformă simplă de legionar, din piele şi pânză. La brâu avea sabia legată de centură, iar sub un braţ ţinea un coif. Se simţea un pic ameţit după orele petrecute cu Cornelia, dar descoperi că putea ţine acea dorinţă într-un lăcaş ascuns înlăuntru. Se va întoarce la ea ca un amant tânăr şi viguros, dar acum era un soldat, nepotul lui Marius, antrenat de însuşi viteazul Renius.

Îl găsi pe Marius discutând cu un grup de ofiţeri şi rămase la câţiva paşi distanţă, uitându-se cum se făceau pregătirile. Marius îşi împărţise legiunea în grupuri mici, mobile de câte şaisprezece oameni, fiecare cu sarcini precise. Toate iscoadele raportară că Sulla se îndrepta direct către oraş, fără nicio încercare de manevră sau de inducere în eroare. Se părea că Sulla va risca un atac direct; Marius totuşi suspecta faptul că un alt plan avea să se dezvăluie, în momentul în care armata devenea vizibilă. Dădu ultimele ordine şi strânse mâna tuturor ofiţerilor înainte să-i trimită la posturile lor. Soarele trecuse de zenit şi mai rămăseseră doar câteva ore până la căderea serii.

Se întoarse către nepotul lui şi rânji văzându-i expresia serioasă.

— Vreau să mergi pe zid cu mine, am nevoie de o minte proaspătă. Spune-mi orice ţi-ar da prin gând să îmbunătăţeşti. Uită-te la oameni, la

expresiile lor, la felul în care stau. Judecă-le moralul.

Iulius încă mai păstra o figură sumbră, iar Marius oftă exasperat.

— Şi zâmbeşte, băiete! Ridică-le moralul. Se aplecă mai aproape de el. Mulţi dintre aceşti oameni vor fi morţi până mâine-dimineaţă. Sunt experimentaţi, dar ştiu ce e frica. Unii nu vor fi prea fericiţi că ne înfruntăm propriul popor în luptă, deşi am încercat să-i mut pe cei mai mulţi dintre aceştia cât mai departe de primul zid de asalt. Spune câteva cuvinte, la cât de mulţi poţi, nu conversaţii lungi, doar observă ce fac şi laudă-i. Întreabă-le numele şi apoi foloseşte-l când răspunzi. Gata?

Iulius încuviinţă, îndreptându-şi spatele. Ştia că felul în care li se înfăţişa soldaţilor influenţa modul în care aceştia îl percepeau. Dacă mergea cu umerii şi cu spatele drept, oamenii îl vor lua în serios. Îşi aminti de tatăl său, cum le spunea celor doi băieţi despre felul în care să conducă soldaţii.

— Ţineţi-vă capul sus şi nu vă cereţi scuze decât dacă este absolut necesar. Atunci faceţi-o o singură dată, tare şi clar. Nu vă plângeţi, nu insistaţi, nu izbucniţi niciodată. Gândiţi-vă înainte să vorbiţi cu un om, iar apoi, când o faceţi, folosiţi doar câteva cuvinte. Oamenii respectă tăcerea; dispreţuiesc guralivii.

Renius îl învăţase cum să omoare un om cât mai repede şi cât mai eficient. Încă mai învăţa însă cum se câştigă loialitatea.

Merseră încet de-a lungul unei secţiuni a zidului, oprindu-se şi vorbind cu fiecare soldat în parte şi petrecând câteva minute în plus cu fiecare conducător de sector, ascultând idei şi sugestii şi felicitând oamenii pentru pregătirea lor temeinică.

Iulius întâmpină privirile şi le susţinu, încuviinţând din cap. Soldaţii îl recunoscură, încordaţi în mod vizibil. Se opri lângă un omuleţ cu pieptul cât un butoi, care ajusta un arc puternic din metal, încastrat în piatra zidului.

— La ce distanţă bate?

Soldatul salută prompt:

— Trei sute de paşi, cu vântul în spate, domnule!

— Excelent! Maşinăria poate fi ochită?

— Un pic, nu foarte precis în acest moment. Atelierul lucrează la un suport care se mişcă.

— Bine. Arată destul de feroce.

Soldatul zâmbi mândru şi frecă folosind o cârpă mecanismul care aducea înapoi braţele puternice în locaşul lor.

— Este o ea. Ceva atât de periculos trebuia să fie o femeie.

Iulius chicoti gândindu-se la Cornelia şi la mădularele lui, care îl săgetau dureros.

— Care e numele tău, soldat?

— Trad Lepidus, domnule!

— Mă voi uita să văd câţi inamici va doborî, Lepidus.

Omul zâmbi din nou.

— Vor fi câţiva, domnule. Nimeni nu intră în oraşul meu fără permisiunea generalului, domnule.

— Brav soldat!

Iulius plecă mai departe, simţindu-se ceva mai încrezător. Dacă toţi oamenii ar fi fost la fel de credincioşi precum Trad Lepidus, nu ar fi existat armată pe pământ care să cucerească Roma. Îl prinse din urmă pe unchiul său, care tocmai primea să bea dintr-o sticluţă de argint, scuipând instantaneu conţinutul.

— Pe Marte! Ce e acesta, oţet?

Ofiţerul se chinui să nu zâmbească.

— Îndrăznesc să spun că aţi fost obişnuit cu oţet mai bun, domnule. Alcoolul e un pic tare.

— Tare! Ba îţi arde maţele, spuse Marius ridicând încă o dată sticluţa. Apoi, se şterse la gură cu dosul palmei. Excelent! Trimite un puşti la intendent mâine-dimineaţă. Cred că o duşcă mică va fi exact ceea ce le trebuie ofiţerilor pentru a lupta cu frigul unei nopţi de iarnă.

— Desigur, domnule, răspunse omul, încruntându-se uşor în timp ce încerca să calculeze profitul pe care îl putea face ca unic furnizor pentru întreaga legiune.

Răspunsul îl încântase evident, şi salută prompt atunci când Iulius trecu.

În sfârşit, Marius ajunse la mulţimea de trepte de piatră ce duceau în stradă, scări ce marcau sfârşitul sectorului. Iulius vorbise, îi aprobase sau îi ascultase pe fiecare dintre cei aproximativ o sută de soldaţi de pe partea aceea a zidului. Avea muşchii feţei amorţiţi şi totuşi se simţi cotropit de o fărâmă din mândria unchiului său. Erau oameni buni, iar a şti că se arătau cu toţii gata să îşi sacrifice viaţa la ordinul tău reprezenta un lucru minunat. Puterea este seducătoare, iar Iulius se bucură de căldura ei, răzbătând dinspre unchiul său. Simţi o emoţie crescândă în timp ce aştepta împreună cu cetatea ca generalul Sulla să vină, iar întunericul să se coboare.

•

Turnuri înguste de lemn fuseseră aşezate la diferite intervale în jurul oraşului. Pe când soarele apunea, o santinelă strigă dintr-unul, iar alarma se propagă cu o viteză cumplită. Inamicul se zărea la orizont, mărşăluind către oraş. Porţile fură închise pentru a-i împiedica intrarea.

— În sfârşit! Aşteptarea mă chinuia, urlă Marius, ieşind din cazarmă în timp ce în tot oraşul răsunau note prelungi, din cornurile de avertizare.

Rezervele îşi ocupară poziţiile. Cei câţiva romani aflaţi încă pe străzi alergară către casele lor, baricadându-se şi zăvorându-şi uşile împotriva invadatorilor. Oamenilor puţin le păsa cine conducea oraşul, atâta vreme cât familiile lor erau în siguranţă.

Întâlnirile Senatului fuseseră amânate în ziua aceea, iar senatorii se aflau la rândul lor în casele lor maiestuoase împrăştiate prin oraş. Niciunul dintre ei nu plecase spre vest, deşi câţiva îşi trimiseseră familiile la moşiile de la ţară, nedorind să le expună riscurilor. Câţiva apărură cu zâmbete reţinute la balcoane, privind orizontul în timp ce cornurile se văitau în oraşul care se cufunda în întuneric. Alţii stăteau în băi sau în paturi şi puseseră sclavi să le maseze muşchii încordaţi de frică. Roma nu fusese atacată în întreaga ei istorie. Fuseseră întotdeauna prea puternici. Chiar şi Hannibal preferase să întâlnească legiunile Romei pe câmpul de luptă, mai degrabă decât să ia cu asalt porţile oraşului. Fusese nevoie de un bărbat ca Scipio pentru a lua capul lui şi al fratelui său. Va fi Marius la fel de capabil sau va fi Sulla cel care, în final, va ţine Roma în mâna sa însângerată? Unul sau doi senatori ardeau tămâie la altarele lor private ale zeilor casei. Îl susţinuseră pe Marius, atunci când acesta devenea tot mai influent în Roma, forţaţi fiind să se situeze de partea lui în mod public. Mulţi mizaseră cu propria viaţă pe succesul lui. Sulla nu fusese niciodată un om iertător.

Capitolul 28

La căderea serii fură aprinse torţe în tot oraşul. Iulius se gândi cum li se părea zeilor, atunci când aceştia priveau din tării: un ochi mare strălucitor, pe întinderea neagră al ţinutului? „Noi ne uităm în sus, în timp ce ei se uită în jos”, se gândi el.

Stătea cu Cabera, pe jos, ascultând veştile strigate de santinelele de pe ziduri, care se transmiteau din gură în gură în miezul oraşului, o vână de informaţii pentru cei care nu puteau vedea şi auzi nimic. În ciuda zgomotelor din jur, putea însă auzi tropăitul îndepărtat al cailor şi al miilor de oameni înarmaţi. Acesta umplea blândeţea nopţii crescând pe măsură ce soldaţii se apropiau.

Nu mai era niciun dubiu acum. Sulla îşi aducea legiunea chiar pe Via Sacra, la porţile oraşului, fără să încerce niciun subterfugiu. Santinelele raportară o coloană de oameni cu torţe întinsă pe kilometri în întuneric, capătul pierzându-se dincolo de dealuri. Era o formaţie de marş pentru ţinuturi prietenoase, nu o strategie prudentă pentru întâlnirea cu o armată vrăjmaşă. Încrederea unui marş atât de relaxat îi făcu pe mulţi să ridice din sprâncene şi să se gândească la ce avea Sulla de gând. Un lucru era cert: Marius nu era omul care să se teamă de încrederea în sine a adversarului.

•

Sulla îşi încleştă pumnii de nerăbdare pe măsură ce porţile şi zidurile fortăreţei începură să se ivească în întuneric, strălucind de la lumina reflectată de torţele purtate de legiunea sa. Mii de luptători şi încă jumătate pe atât de susţinători mărşăluiau în noapte. Zgomotul era ritmic şi asurzitor, loviturile picioarelor pe drumul de piatră răsunau în noapte, împresurând oraşul. Ochii lui Sulla scânteiară în bătaia torţelor şi ridică alene mâna dreaptă. Semnalul se propagă, cornuri mari se auziră în noapte, stârnind răspunsuri de-a lungul coloanei şerpuite de soldaţi.

Oprirea unei legiuni în mers necesita îndemânare şi antrenament. Fiecare secţiune trebuia să se oprească la ordin, altfel ar fi rezultat o îngrămădeală, precizia pierzându-se într-un haos general. Sulla se întoarse şi se uită în spate spre deal, satisfăcut pe măsură ce fiecare secţiune se oprea, torţele lor rămânând nemişcate. Dură aproape jumătate de oră de la primul semnal până la ultimul, până când, în sfârşit, stăteau toţi pe Via Sacra, iar tăcerea

firească a zonei de ţară părea că îi îmbracă în veşmântul ei. Legiunea lui aştepta ordine, răspândind luciri aurii.

Sulla trecu în revistă fortificaţiile, imaginându-şi sentimentele confuze ale tuturor celor din interior. Se vor întreba de ce se oprise, şoptindu-şi neliniştiţi unul altuia, anunţându-i şi pe cei care nu puteau vedea marea procesiune. Cetăţenii îi vor auzi cornurile răsunând şi vor aştepta atacul în orice clipă.

Zâmbi. Marius se frământa la rândul său, aşteptând următoarea mişcare. Trebuia să aştepte, asta era slăbiciunea principală a unei fortificaţii: se puteau doar apăra, având hărăzit un rol pasiv.

Sulla îşi acordă un răgaz, făcând semn să-i fie adus vin rece. Odată cu gestul, observă poziţia oarecum rigidă a unui purtător de torţă. De ce era omul atât de încordat? Se înclină în şa şi observă firul strălucitor de ulei fierbinte care se scurgea din torţă către mâna neprotejată a sclavului. Sulla privi ochii sclavului, care reveneau stăruitor la lichidul fierbinte. Uleiul purta cumva cu sine şi o flacără? Căldura ar fi fost teribilă; lichidul cleios s-ar fi lipit de carne, arzând braţul omului. Sulla privi cu interes, observând sudoarea de pe fruntea sclavului şi făcând un pariu cu sine însuşi asupra a ceea ce se va întâmpla când uleiul va atinge pielea.

Credea în semne şi, într-un asemenea moment, în faţa porţilor Romei, ştia că zeii îi vor privi. Era acesta un mesaj din partea lor, un semnal pe care Sulla să-l interpreteze? Cu siguranţă că era iubit de zei, aşa cum o arăta poziţia sa solemnă, îşi făcuse planurile cu simţ de răspundere, dar dezastrul era oricând posibil cu un adversar ca Marius. Flăcările din picăturile de ulei atinseră pielea sclavului. Sulla ridică o sprânceană, cu colţurile gurii strâmbându-i-se de surpriză. În ciuda durerii evidente, omul rămase nemişcat, ca o stană de piatră, lăsând uleiul să îi curgă pe încheietură şi să cadă în praful drumului. Sulla putea vedea flăcările lingându-i mâna cu o sclipire galbenă delicată, însă omul nu se mişcă din loc.

— Sclavule! strigă el.

Omul se întoarse să îşi privească stăpânul. Încântat, Sulla zâmbi la văzul statorniciei lui.

— Eşti scutit. Pansează mâna aia. Curajul tău este un semn bun pentru seara asta.

Omul se plecă recunoscător, stingând micile flăcărui de pe piele cu mâna cealaltă. Se îndepărtă, cu faţa roşie, gâfâind de uşurare. Sulla acceptă graţios o cupă rece care îi fu întinsă şi închină zidurilor oraşului, cu ochii

ascunşi atunci când o înclină şi gustă din vin. Nu trebuia să facă nimic, decât să aştepte.

•

Marius apucă plin de iritare marginea zidului masiv de apărare.

— Ce face? murmură pentru sine.

Putea vedea legiunea lui Sulla întinzându-se în depărtare, oprită la un mai mult de câteva sute de paşi de porţile care se deschideau în Via Sacra. În jurul său oamenii aşteptau la fel de încordaţi ca şi el.

— Sunt cu puţin în afara bătăii armelor, generale, observă un centurion.

— Ştiu, răspunse Marius încercând să-şi controleze o ieşire de mânie. Dacă intră în raza de bătaie, începeţi să trageţi imediat. Loviţi-i cu tot ce avem. Nu vor cuceri niciodată oraşul în formaţia asta.

Nu avea niciun sens! Doar un front larg avea vreo şansă împotriva unei armate bine pregătite. Marşul în formaţie de lance nu avea nicio şansă să străpungă apărarea. Îşi strânse pumnul de furie. Ce anume îi scăpase?

— Sună din corn imediat ce se întâmplă ceva, îi ordonă şefului de sector, apoi se strecură printre soldaţi către treptele care duceau la oraşul de dedesubt.

Iulius, Cabera şi Tubruk aşteptau răbdători ca Marius să se apropie, privindu-l în timp ce vorbea cu sfătuitorii săi, care însă nu aveau nimic nou de oferit, dacă era să judece după felul în care clătinau din cap. Tubruk îşi trase puţin sabia din teacă, simţind încordarea uşoară care se ivea întotdeauna înaintea vărsării de sânge. Se simţea în aer, iar el se bucură că rămăsese în cetate. Gaius, ba nu, Iulius acum, intenţionase să-l trimită la moşie, dar ceva în ochii fostului gladiator îl împiedicase să dea ordinul.

Iulius îşi dorea ca grupul de prieteni să fie complet. S-ar fi bucurat de sfaturile lui Renius şi de ciudatul simţ al umorului al lui Marcus. Şi în afară de acestea, dacă venea timpul unei lupte, existau puţini soldaţi mai buni pe care i-ar fi putut avea alături. Şi el îşi trase puţin sabia, zăngănind lama de buza tecii de câteva ori pentru a o curăţa de orice piedici. Era a cincea oară când făcea asta în ultimele câteva minute, iar Cabera îşi aşeză o palmă pe umărul său, făcându-l să tresară.

— Soldaţii se plâng mereu că trebuie să aştepte. Eu prefer aşteptarea decât omorul.

De fapt, simţea cărările întortocheate ale destinului apăsându-l şi era prins între dorinţa de a-l duce pe Iulius departe pentru a fi în siguranţă şi cea

de a se urca pe ziduri pentru a întâmpina primul atac. Orice pentru a transforma acele cărări în simple evenimente!

Iulius cercetă zidurile, observând numărul soldaţilor şi poziţionarea lor, schimbările de gardă bine efectuate, testele balistei şi ale celorlalte arme împotriva armatelor. Străzile erau tăcute; Roma îşi ţinea răsuflarea, şi totuşi nimic nu se mişca, nimic nu se schimba. Marius tropăia jur-împrejur, urlând ordine care ar fi fost mai bine lăsate în seama oamenilor de încredere aflaţi la comandă. Se părea că tensiunea îl afecta chiar şi pe el.

Şirurile nesfârşite ale mulţimii forfotitoare se opriră într-un târziu. Nu mai era apă de cărat, iar proviziile de săgeţi şi de ghiulele se aflau în poziţie. Doar paşii obosiţi ai unui mesager dintr-o altă parte a zidului întrerupea tăcerea o dată la câteva minute. Iulius putea citi îngrijorarea pe chipul lui Marius, sporită de veştile că nu exista niciun alt atac. Era Sulla capabil să îşi rişte pielea încercând să intre legal în oraş? Curajul său îi va câştiga admiratori, dacă el însuşi va păşi spre porţi, dar Iulius era sigur că în acest caz ar fi fost mort, ucis de o „săgeată întâmplătoare" pe când se apropia. Marius nu ar fi lăsat un şarpe aşa de periculos în viaţă dacă s-ar fi apropiat în bătaia săgeţii.

Gândurile lui fură întrerupte de un mesager cu robă care se lovi de el. În acel moment, scena se schimbă: Iulius privi cu un început de teroare cum oamenii de pe secţiunea cea mai apropiată a zidului fură dintr-odată copleşiţi din spate, de chiar tovarăşii lor. Erau atât de concentraţi la cei din legiunea care aştepta afară, încât fură luaţi prin surprindere, şi mulţi căzură în doar câteva clipe. Cărăuşii de apă lăsară să cadă găleţile şi împlântară cuţite în soldaţii cei mai apropiaţi, ucigându-i înainte ca aceştia să înţeleagă că erau atacaţi.

— Pe toţi zeii! şopti el. Sunt deja înăuntru!

Pe când îşi scotea sabia, simţindu-l mai degrabă decât văzându-l pe Tubruk făcând la fel, zări o săgeată cum era aprinsă calm de la o torţă şi trimisă în zbor în noapte. În timp ce se ridica spre cer, tăcerea crimei ce se înfăptuia fu întreruptă. Din afara zidurilor, legiunea lui Sulla izbucni ca şi când iadul s-ar fi deschis şi ar fi venit către ei.

În întunericul străzilor de jos, Marius stătea cu spatele la zid când observă expresia îndurerată a unui centurion. Se răsuci la timp ca să vadă omul bătând aerul cu braţele, străpuns de un pumnal ce fusese înfipt în spatele lui.

— Ce este? Pe sângele zeilor…

Inspiră adânc, pentru a regrupa sectoarele cele mai apropiate, şi în timp ce făcea asta văzu săgeata scânteietoare străbătând întunericul ca de smoală al nopţii fără stele.

— La mine! Legiunea Primigenia la poartă! Ţineţi poarta! Sunaţi alarma! Ne atacă!

Vocea lui răsună spart, dar cei care trebuiau să dea alarma din corn zăceau scăldaţi în propriul sânge. Unul încă se mai lupta cu atacatorii săi, ţinând strâns cornul de bronz, în ciuda faptului că trupul său era înjunghiat. Marius trase sabia care fusese în familia lui de generaţii. Faţa îi era neagră de furie. Cei doi atacatori sfârşiră prin a fi ucişi, iar Marius duse cornul la buze, gustând din sângele care stropise metalul din belşug.

În jurul lui, în întuneric, alte cornuri răspunseră. Sulla câştigase primele momente ale luptei, dar Marius jură că nu se terminase încă.

•

Iulius văzu un grup înarmat de oameni îmbrăcaţi în mesageri care se grăbeau către locul unde stătea Marius, ţinând un corn însângerat şi sabia strălucitoare, pătată deja de sânge. Zidul se întrezărea în spatele lui, strălucind din flăcările torţelor.

— Cu mine! Se îndreaptă către general în toată confuzia asta! urlă către Tubruk şi Cabera, atacând spatele grupului în timp ce ţipa.

Prima lui lovitură îl nimeri în gât pe unul dintre oamenii care alergau, în vreme ce atacatorii încetiniră pentru a putea trece de câteva grupuri de luptători. Oamenii lui Marius păreau însă în sfârşit a fi înţeles că inamicul era deghizat, dar lupta se vădea a fi grea şi, în culorile sclipitoare şi zarva disputei, niciun om nu ştia care grup era prieten şi care era duşman. Haosul se aşternuse înlăuntrul zidurilor.

Iulius spintecă muşchiul unui picior, izbind cu picioarele în timp ce trecea în fugă peste corpul care se prăbuşea şi fiind satisfăcut când simţi oasele cedând şi rupându-se sub sandalele sale. La început fu surprins că grupul nu stătea să lupte, dar pricepu repede că aveau ordin să-l asasineze pe Marius şi nu le mai păsa de celelalte pericole.

Tubruk puse încă unul la pământ cu o săritură care îi întinse pe amândoi pe bolovanii tari. Cabera ochi pe un altul cu o lovitură de cuţit ce-l izbi în coaste pe omul lui Sulla, făcându-l să se clatine. Iulius secera cu sabia în stânga şi în dreapta, cu lama zăngănind, şi simţea vibraţii plăcute străbătându-i braţul în timp ce tăişul se înfigea şi se elibera.

Marius stătea singur, şi alţi oameni înveşmântaţi în negru se îndreptau spre el. Urlă sfidător în timp ce îi văzu venind şi deodată Iulius ştiu că era prea târziu. Mai mult de cincizeci de oameni se îndreptau către general. Toţi soldaţii săi din acea zonă erau morţi sau pe moarte. Unul sau doi încă mai strigau, plini de frustrare, dar nici ei nu puteau să ajungă la unchiul lui.

Marius scuipă sânge şi flegmă, şi îşi ridică sabia ameninţător.

— Veniţi încoace, băieţi! Nu mă lăsaţi să aştept! răcni el printre dinţii încleştaţi, mânia ţinând disperarea la distanţă.

Iulius simţi un pumn puternic încleştându-se de gulerul lui şi târându-l în spate. Mugi mânios şi îşi simţi făcută prizonieră mâna ce ţinea spada în timp ce se întorcea să înfrunte pericolul. Se trezi uitându-se la faţa aspră a lui Tubruk.

— Nu, băiete. E prea târziu. Fugi cât mai poţi!

Iulius se zbătu în strânsoare, înjurând cu furie nestăpânită.

— Dă-mi drumul! Marius este…

— Ştiu. Nu-l putem salva. Faţa lui Tubruk era rece şi palidă. Oamenii lui sunt prea departe. Pe noi nu ne-au luat în seamă pentru un moment, dar sunt prea mulţi. Supravieţuieşte ca să-l răzbuni, Gaius! Supravieţuieşte!

Iulius se răsuci în strânsoare şi la cincizeci de paşi îl văzu pe Marius prăbuşindu-se sub o grămadă cotropitoare de trupuri, unele dintre ele învinse şi fără putere, oameni deja morţi din cauza loviturilor lui. Văzu că alţii ţineau bâte şi-l loveau sălbatic pe general, trântindu-l la pământ cu o ferocitate dementă.

— Nu pot să fug, spuse Iulius.

Tubruk slobozi o înjurătură.

— Nu. Dar te poţi retrage. Bătălia asta e pierdută. Oraşul e pierdut. Priveşte, trădătorii lui Sulla sunt chiar pe porţi. Legiunea lui se va abate asupra noastră dacă nu acţionăm acum. Vino!

Fără să mai aştepte răspuns, Tubruk îl luă pe tânăr la subraţ şi începu să îl târască, ajutat de Cabera, care îl apucase de celălalt braţ.

— Vom lua caii şi vom traversa oraşul către una dintre celelalte porţi. Apoi către coastă şi către galera legiunii. Trebuie să dispari. Puţini dintre cei care l-au susţinut pe Marius vor mai trăi până dimineaţă, continuă Tubruk pe un ton sumbru.

Tânărul merse aproape fără vlagă în strânsoarea lui, apoi înţepeni de frică atunci când noaptea se umplu de şi mai multe umbre negre, care îi

înconjurară. La gâtul lor fură ridicate săbii, iar Iulius se încordă la gândul durerii care va urma. Însă un alt ordin se auzi în noapte:

— Nu şi aceştia! Îi cunosc. Sulla a zis să-i ţinem în viaţă. Ia funiile!

Se luptară, dar nu puteau face nimic.

•

Marius îşi simţi sabia smulsă din mână şi auzi zăngănitul ei în timp ce fu aruncată pe pietre. Simţi loviturile bâtelor nu ca pe nişte mesageri ai durerii, ci doar ca nişte izbituri, purtându-i capul într-o parte şi într-alta. Simţi o coastă plesnind cu o durere fulgerătoare, apoi braţul i se răsuci, umărul dislocându-se cu un pârâit puternic. Redeveni conştient şi apoi se scufundă din nou, atunci când cineva călcă pe degetele lui rupându-le. Unde erau oamenii săi? Vor veni sigur să-l salveze. Nu aşa era menit să se întâmple lucrurile, nu astfel îşi văzuse sfârşitul. Nu era omul care intrase în Roma în fruntea unui Triumf măreţ, care purtase veşmânt purpuriu şi aruncase monede de argint mulţimii care îl aclama. Era ceva stricat, care sângera şi se stingea pe pietrele ascuţite şi se gândea dacă oamenii lui vor mai veni după el, cei pe care îi iubea precum un tată îşi iubeşte copiii.

Se simţi tras de cap şi aşteptă ca o sabie să-i reteze beregata. Dar nu se întâmplă asta, şi, după lungi secunde de agonie, ochii săi se concentrară pe masa neagră ameninţătoare a porţilor dinspre Via Sacra. Oameni mişunau peste ea ca nişte furnici, iar cadavrele o îmbrăcau într-un costum obscen. Văzu zăvorul ridicat de echipe de oameni şi apoi zări licărirea torţelor scânteind prin deschizătură. Marea poartă fu dată de ziduri, iar dincolo de ea stătea măreaţa legiune a lui Sulla, cu generalul în frunte, purtând o cunună de aur pentru a-i ţine părul, o togă albă imaculată şi sandale de aur. Marius clipi pentru a îndepărta sângele care i se scurgea în ochi, iar în depărtare auzi zăngănit de arme, în timp ce Legiunea Primigenia năvălea din toate cotloanele oraşului pentru a-l salva pe generalul ei.

Veniseră prea târziu. Inamicul era deja înăuntru, iar el pierduse. Vor arde Roma, ştia asta. Nimic nu mai putea împiedica asta acum. Trupele lui vor fi copleşite şi vor fi măcelărite, iar oraşul – jefuit şi distrus. A doua zi, dacă Sulla mai era în viaţă, avea să moştenească un strat gros de cenuşă.

Degetele înfipte în părul lui Marius traseră mai cu putere, pentru a-i înălţa capul cât mai sus, o durere distantă, printre atâtea altele. Marius se simţi cuprins de o mânie rece împotriva omului care venea maiestuos către el; totuşi, era amestecată cu o urmă de respect pentru un inamic destoinic. Nu era oare un om judecat după inamicii săi? Atunci cu siguranţă că Marius

era măreţ. Gândurile lui rătăciră încoace şi încolo, înceţoşate de loviturile puternice. Leşinase, gândi pentru o clipă, revenindu-şi în timp ce un soldat cu faţa aspră îl plesni peste obraz, strâmbându-se nemulţumit de sângele care îi rămăsese pe mână. Omul începu să se şteargă pe hainele lui murdare, dar se auzi o voce puternică.

— Ai grijă, soldatule, mâinile tale sunt mânjite de sângele lui Marius! Cred că e necesar un pic de respect.

Omul se holbă spre cuceritor, incapabil să înţeleagă. Se dădu câţiva paşi înapoi, intrând în mulţimea de soldaţi şi ţinându-şi mâinile înţepenite departe de corp.

— Puţini înţeleg, Marius, nu-i aşa? Cum e să fii născut pentru un destin măreţ?

Sulla se trase mai într-o parte pentru ca Marius să-l poată privi în ochi. Ochii lui scânteiau, plini de o satisfacţie pe care Marius sperase să nu o mai vadă în veci. Uitându-se în altă parte, tuşi cu sânge şi îl lăsă să i se scurgă pe bărbie. Nu mai avea energie să scuipe şi nu avea nicio dorinţă să dea vreo replică în ultimele momente dinaintea morţii. Se gândi dacă Sulla ar fi lăsat-o pe Metella în viaţă, dar ştia că nu ar fi făcut-o. Iulius… spera ca el să fi scăpat, dar se afla şi el probabil printre cadavrele care se răceau pretutindeni.

Zgomotele luptei se înălţară în fundal şi Marius îşi auzi numele răsunând în timp ce oamenii săi se luptau să ajungă la el. Încercă să nu spere; era prea dureros. Moartea avea să vină în câteva secunde. Oamenii lui îi vor vedea doar cadavrul.

Sulla îşi duse un deget la buze, cu faţa îngândurată.

— Dacă ai fi oricare alt general, te-aş executa şi apoi aş negocia cu legiunea să înceteze ostilităţile. Sunt, până la urmă, un consul şi mă aflu pe deplin în drepturile mele. Ar trebui să fie o treabă destul de uşoară să le dau voie forţelor potrivnice să se retragă în afara oraşului şi să-mi conduc oamenii în cazarma cetăţii în locul lor. Cred, totuşi, că soldaţii tăi vor continua lupta până la ultimul, iar asta mă va costa câteva sute de legionari de-ai mei. Nu eşti tu generalul poporului, iubit de Primigenia? Se bătu din nou cu degetul peste buze, iar Marius se chinui să se concentreze, să ignore durerea şi sfârşeala care ameninţau să îl târască înapoi în întuneric. Pentru tine, Marius, trebuie să găsesc o soluţie specială. Asta e oferta mea. Mă poţi auzi?

Îl chemă pe unul dintre oamenii pe care Marius nu îi putea vedea. Câteva palme îl treziră din amorţeală.

— Mai eşti cu noi? Spune-le oamenilor tăi să-mi accepte autoritatea drept consul al Romei. Legiunea Primigenia trebuie să se predea, iar legiunii mele trebuie să i se permită să intre în oraş fără incidente şi fără alte atacuri. Ştii că oricum sunt înăuntru. Dacă poţi face asta, îţi voi îngădui să părăseşti oraşul cu soţia ta, cu onoarea mea drept zălog. Dacă refuzi, niciunul dintre oamenii tăi nu va mai trăi. Îi voi nimici pe fiecare stradă, în fiecare casă, împreună cu cei care ţi-au arătat susţinere sau bunăvoinţă, cu soţiile lor, copiii şi sclavii. Pe scurt, îţi voi şterge numele din analele oraşului, astfel încât niciun om care te-a numit cândva prieten nu va mai trăi. Înţelegi, Marius? Ridică-l în picioare şi susţine-l! Adu-i apă să îşi înmoaie gâtul.

Marius auzi cuvintele şi încercă să le reţină în vârtejul de plumb al gândurilor lui. Nu avea încredere în onoarea lui Sulla nici măcar cât negru sub unghie, dar legiunea lui putea fi salvată. Vor fi trimişi departe de Roma, desigur, dându-li-se vreo însărcinare degradantă, cum ar fi să păzească minele din nordul îndepărtat împotriva sălbaticilor cu trupuri vopsite, dar vor supravieţui. Pariase şi pierduse. O disperare surdă îl cuprinse, înmuind ascuţimea durerii ce izvora dinspre oasele rupte care se deplasau în strânsoarea cumplită a oamenilor lui Sulla, oameni care nu ar fi îndrăznit să-l atingă nici cu un deget în urmă cu un an. Braţul său atârna vlăguit, amorţit, şi îl simţi străin, dar asta nu mai conta.

Un ultim gând îl opri să vorbească imediat. Să tragă cumva de timp, în speranţa că oamenii săi ar putea câştiga şi răsturna situaţia în avantajul său? Îşi întoarse capul şi văzu mulţimea oamenilor lui Sulla repezindu-se să invadeze străzile din jur şi pricepu că şansa unei reveniri rapide trecuse. De atunci înainte avea să fie cea mai cumplită şi mai mizerabilă luptă, iar majoritatea soldaţilor din legiunea lui se aflau încă pe ziduri, incapabili să răspundă. Nu.

— Sunt de acord. Îmi dau cuvântul. Lasă-i pe cei mai apropiaţi dintre oamenii mei să mă vadă, ca să le pot transmite ordinul.

Sulla încuviinţă din cap, cu chipul exprimând neîncredere.

— Mii de oameni vor muri dacă minţi. Soţia ta va fi torturată până la moarte. Hai să-i punem capăt. Adu-l în faţă!

Marius gemu de durere atunci când fu târât din umbra zidului către locul unde zgomotul luptei răsuna intens. Sulla făcu semn către oamenii săi.

— Anunţaţi încetarea luptei! se răsti el, vocea trădându-i nervozitatea pentru prima dată de când Marius îl întâlnise.

Cornurile dădură semnalul şi imediat primele două rânduri se dădură înapoi cu un pas din calea inamicului, adoptând poziţia de apărare, cu săbiile sângerânde.

Trupele lui Marius părăsiră zidurile pe partea de sud-est a oraşului, împrăştiindu-se pe străzi. Se îngrămădiră pe fiecare alee şi pe fiecare drum, cu ochii aprinşi de furie şi de sete de sânge. În spatele lor se adunau din ce în ce mai mulţi, în timp ce zidurile erau despuiate de apărători. Când Marius fu ridicat să vorbească, un urlet puternic se ridică dinspre oameni, un zgomot animalic de răzbunare. Sulla rămase nemişcat, dar ridurile din jurul ochilor i se adânciră drept răspuns. Marius inspiră adânc, pregătindu-se să cuvânte, şi simţi apăsarea unui pumnal în spate.

— Legiunea Primigenia… Vocea lui Marius era un murmur, şi încercă din nou, găsind de astă dată putere. Legiunea Primigenia! Nu e nicio dezonoare. Nu am fost trădaţi, doar atacaţi de oamenii lui Sulla pe care şi i-a lăsat în urmă. Acum, dacă mă iubiţi, dacă m-aţi iubit vreodată, *omorâţi-i pe toţi şi ardeţi Roma din temelii!*

Nu luă în seamă durerea cu care cuţitul îl pătrunse, stând mândru dinaintea oamenilor săi pentru încă o clipă, în timp ce ei urlară de bucurie sălbatică. Apoi se prăbuşi.

— Pe toate flăcările iadului! urlă Sulla în timp ce Legiunea Primigenia se repezea la atac. În formaţii de câte patru! În formaţii şi angajaţi-vă! Compania a VI-a la mine! Atacaţi!

Îşi trase sabia, pe când compania cea mai apropiată se strânse în jurul lui pentru a-l proteja. Deja putea simţi în aer mirosul sângelui şi al fumului, iar zorile erau încă departe.

Capitolul 29

Marcus se uită peste parapet, mijindu-şi ochii la focurile inamicului din depărtare. Era un tărâm frumos, dar nu avea nimic blând. Iernile îi omorau pe cei slabi şi bătrâni, chiar şi arborii pitici păreau veştejiţi şi cumva învinşi, aşa cum atârnau de piscurile stâncoase din trecătorile din munţi. După mai mult de un an pe post de cercetaş, pielea îi era de un maroniu-închis, iar corpul său era fibros şi musculos. Dezvoltase ceea ce bătrânii soldaţi numeau „mâncărime”, capacitatea de a mirosi o ambuscadă, de a zări un urmăritor şi de a se mişca nevăzut în întuneric, peste stânci şi pietre. Toţi urmăritorii experimentaţi aveau acest talent, iar cei care nu o dobândiseră după un an, nu aveau să o mai dobândească niciodată – şi nu vor fi niciodată printre cei mai buni, susţineau ei.

Marcus fusese prima dată promovat comandant peste opt oameni după ce descoperise cu succes o ambuscadă a clanurilor cu pielea albastră, direcţionându-şi cercetaşii pe lângă inamic şi ajungând în spatele lor. Oamenii lui îi făcuseră bucăţi şi abia apoi cineva remarcase că îi urmaseră comanda fără să crâcnească. Era prima dată când văzuse nomazii sălbatici de aproape, iar imaginea feţelor lor pictate în albastru încă îi mai bântuia visele după ce se hrănea cu mâncare proastă şi bea vin ieftin.

Politica legiunii era să controleze şi să aducă pace în zonă, ceea ce în realitate însemna o acoperire pentru permisiunea de a omorî cât de mulţi sălbatici puteau. Atrocităţile se aflau la ordinea zilei. Gărzi romane dispăreau, fiind apoi găsite înţepate cu ţăruşi, cu măruntaiele revărsate în bătaia soarelui necruţător. Mila şi bunătatea erau date repede uitării în amestecul de căldură, praf şi muşte. Multe dintre acţiuni nu aveau amploare – pe un teren atât de ostil şi de denivelat nu puteau avea parte de luptele grandioase atât de iubite de legionarii romani. Patrulele plecau şi se întorceau cu câteva capete sau câţiva oameni lipsă. Se părea că ajunseseră la un impas, niciuna din părţi neavând puterea să o extermine pe cealaltă.

După douăsprezece luni petrecute astfel, raidurile asupra caravanelor cu provizii sporiseră şi deveniseră brutale. Împreună cu alte unităţi, oamenii lui Marcus se alăturaseră gărzilor de la provizii, pentru a se asigura că butoaiele cu apă şi alimentele conservate ajungeau la posturile cele mai izolate.

Era clar că aceste clădiri erau ca nişte spini în coasta triburilor, iar atacurile asupra forturilor mici de piatră dintre dealuri erau frecvente. Legiunea îi rotea pe oamenii staţionaţi acolo la intervale regulate şi mulţi se întorceau la tabăra permanentă cu poveşti sinistre despre capete aruncate peste parapete sau despre cuvinte scrise cu sânge pe ziduri, descoperite atunci când răsărea soarele.

La început, îndatoririle de paznic al caravanei nu se arătară apăsătoare pentru Marcus. Cinci dintre cei opt oameni ai săi erau experimentaţi, cu sânge rece şi îşi îndeplineau treburile fără să crâcnească sau să se plângă. Dintre ceilalţi trei, Japek se plângea mereu, fără să-i pese că ceilalţi nu-l plăceau, Rupis era aproape de pensionare şi fusese retrogradat după ce greşise pe când se afla la comandă, iar al treilea era Peppis. Fiecare avea probleme diferite; Renius îl refuzase când îi ceruse sfatul.

— Sunt oamenii tăi, rezolvă-ţi singur problemele, fuseseră singurele lui cuvinte pe tema respectivă.

Marcus îl făcuse pe Rupis secundul lui, răspunzător a patru dintre oameni, cu speranţa că îi va restitui astfel un strop din mândria pierdută. În schimb, bătrânul păruse cumva insultat de asta şi ajunsese practic să rânjească batjocoritor de fiecare dată când Marcus îi dădea un ordin. După ce se gândi un pic, Marcus îi ordonă lui Japek să-şi scrie toate plângerile imediat ce îi veneau în minte, compunând un catalog pe care îl vor prezenta centurionului când se vor întoarce la tabăra permanentă. Omul era bine-cunoscut pentru faptul că nu putea suferi nebunii, iar Marcus se bucură să vadă cum nici măcar o singură plângere nu fusese scrisă pe pergamentul pe care i-l pusese la dispoziţie lui Tapek din depozitele legiunii. Probabil că obţinuse un mic triumf, dar Marcus se străduia să înveţe să trateze cu oamenii sau, aşa cum spunea Renius, să îi pună să execute ceea ce voia fără a fi extrem de enervat că o făceau prost. Când se gândi la asta, îl făcu să zâmbească ideea că singurul profesor de diplomaţie pe care îl avusese vreodată era Renius.

Peppis era genul de problemă ce nu putea fi rezolvată cu câteva cuvinte sau cu o lovitură. Avusese un început promiţător la cazarma permanentă, crescând repede datorită mâncării şi a exerciţiilor. Din nefericire, avea obiceiul să fure din depozite, aducând deseori lucrurile la Marcus, ceea ce-i provoca acestuia o grămadă de dificultăţi. Chiar dacă fusese forţat să înapoieze tot ceea ce luase, ba căpătase şi o biciuire scurtă, dar sănătoasă, nimic nu reuşise să-l vindece pe Peppis de obicei, iar într-un final

centurionul Legiunii Pumnul de Bronz, Leonides, îl trimisese pe băiat la Marcus cu un bilet pe care scria: „Responsabilitatea ta. Spinarea ta”.

Garda începuse bine, cu o eficienţă pe care Marcus o luase ca de la sine înţeleasă, dar despre care acum bănuia că nu era specifică în tot cuprinsul imperiului. Plecaseră cu o oră înainte de răsărit, mergând de-a lungul potecilor către dealurile întunecate de granit. Patru căruţe trase de bivoli fuseseră umplute cu butoaie legate bine, iar treizeci şi doi de soldaţi se prezentaseră de gardă. Se aflau sub comanda unui bătrân cercetaş numit Peritas, care avea douăzeci de ani de experienţă şi cu greu putea fi păcălit. Cu totul, reprezentau o forţă formidabilă care urca pe drumul dintre dealuri şi, cu toate că Marcus simţi că erau urmăriţi chiar de la început de ochi ascunşi, cu un astfel de sentiment te obişnuiai destul de repede. Unitatea sa era în avangardă, iar Marcus mergea în fruntea unui grup format din doi dintre oamenii săi pe malul abrupt al unei stânci acoperite de muşchi uscat, când se întâlniră faţă în faţă cu cincizeci de indivizi cu feţele pictate în albastru, înarmaţi cum se cuvine pentru război.

Pentru câteva secunde, ambele tabere se priviră, iar apoi Marcus se întoarse pe călcâie şi o luă la sănătoasa spre baza stâncii, cu cei doi însoţitori pe urme, doar o idee înceţi. În spatele lor se auzi un ţipăt puternic, făcând să nu mai fie necesară avertizarea caravanei. Albaştrii se revărsară peste buza stâncii şi se aruncară asupra gărzilor caravanei cu săbiile lor lungi ridicate deasupra capului şi umplând aerul de munte cu ţipete sălbatice.

Legionarii nu pierdură vremea, nu se intimidară. În timp ce albaştrii atacau, săgeţile erau puse în arcuri şi un val zumzăitor purtător de moarte trecu pe deasupra capului lui Marcus şi al oamenilor săi, dându-le vreme să ajungă la drum şi să se întoarcă spre duşman. Marcus îşi aminti că îşi scosese sabia şi omorâse un luptător, care ţipase chiar în momentul în care romanul îşi înfipsese lama în gâtul său.

Pentru un moment, legionarii fură copleşiţi. Puterea lor stătea în organizarea pe grupuri, dar pe cărarea zdrenţuită fiecare om lupta pentru sine şi erau puţine şanse să uneşti scuturile cu altcineva. Totuşi, Marcus văzu că fiecare roman ţinea piept şi reteza cu sabia, cu faţa nemiloasă şi dârză înaintea înspăimântătorului trib albastru. Mulţi oameni căzură în ambele tabere, iar Marcus se trezi cu spatele la o căruţă, ferindu-se de o lovitură de sabie şi împlântându-şi lama scurtă într-un stomac albastru care tresăltă; îşi eliberă apoi tăişul, hăcuind carnea. Intestinele se iviră, de un

galben aprins contrastând cu albastrul vopselii, gândi el în timp ce se apăra de alţi doi. Reteză o mână de la încheietură şi izbi un alt luptător în vintre, în timp ce acesta încerca să sară în căruţă. Sălbaticul căzu în praful înecăcios, horcăind, iar Marcus călcă peste el în timp ce despica bicepsul următorului. Lupta păru să dureze mult timp; însă, când sălbaticii cedară în sfârşit şi fugiră în susul pantei pentru a se pune la adăpost, Marcus fu surprins să vadă soarele tot acolo unde fusese în momentul în care se treziseră atacaţi. Nu trecuseră decât cel mult câteva minute. Se uită în jur după unitatea lui şi fu uşurat să vadă feţele pe care le ştia atât de bine, gâfâind, stropite de sânge, dar în viaţă.

Mulţi nu fuseseră însă atât de norocoşi. Rupis nu avea să mai rânjească batjocoritor niciodată. Zăcea cu picioarele sprijinite de una dintre căruţe, cu o gaură roşie, largă, deschisă în gât. Alţi doisprezece fuseseră măcelăriţi în timpul atacului, iar în jurul lor zăceau aproape treizeci de cadavre albastre care îşi udau cu sânge propriul pământ. Era o privelişte cruntă, iar muştele se adunaseră deja în roiuri pentru ospăţ.

În timp ce Marcus îi strigă lui Peppis să-i aducă apă, Peritas începu să numească gărzile din nou şi să cheme comandanţii la el pentru raport. Marcus luă plosca adusă de Peppis şi merse până în capul coloanei.

Peritas arăta de parcă, de-a lungul anilor, praful şi căldura supseseră toată umezeala din el, lăsând doar un fel de lemn tare şi ochi care se uitau la lume cu o indiferenţă amuzată. Din tot grupul, el era singurul călare. Răspunse la salutul lui Marcus.

— Ne-am putea întoarce, dar presupun că au dat deja tot ce puteau mai rău din ei în momentul acesta. Cred că dacă am duce cadavrele înapoi ar însemna o mică victorie pentru sălbatici, aşa că mergem mai departe. Legaţi morţii de căruţe şi schimbaţi gărzile. Vreau ca oamenii cei mai odihniţi să stea de pază, pentru orice eventualitate. Bine aţi făcut aceia care aţi surprins inamicul şi i-aţi făcut să se arate mai devreme. Probabil că aţi salvat câteva vieţi de romani. Mai sunt doar cincizeci de kilometri până la fortul de pe deal, aşa că ar trebui să ne grăbim. Întrebări?

Marcus se uită la orizont. Nu era nimic de întrebat. Oamenii mureau, apoi erau incineraţi şi cenuşa trimisă la Roma. Asta era viaţa de armată. Cei care supravieţuiau primeau promovări. Nu îşi dăduse seama că aveai nevoie de atât de mult noroc, dar Renius încuviinţase când fusese întrebat şi-i arătase că, deşi zeii aveau eroi favoriţi, unei săgeţi nu îi pasă pe cine omoară.

•

Adevăratele probleme începură atunci când compania sleită de puteri ajunse pe ultimii kilometri ai călătoriei. Începuseră să zărească oameni albaştri care îi priveau de sub copăcei, câte-o licărire de culoare ici şi colo. Nu erau suficient de numeroşi pentru a trimite o unitate pentru atac, iar albaştrii nu folosiseră niciodată arme la distanţă. Aşa că legionarii se făcură că nu-i văd şi ţinură mâinile încleştate pe săbii.

Cu cât se apropiau mai mult de fort, cu atât puteau vedea mai mulţi duşmani. Cel puţin douăzeci dintre ei ţineau ritmul cu caravana la un nivel mai înalt decât poteca, folosindu-se de copaci pentru a se ascunde, dar din când în când ieşeau la lumină pentru a huidui şi a-şi bate joc de soldaţii dârji ai Romei. Peritas se încruntă în vreme ce îşi mâna calul mai departe şi îşi puse mâna pe teaca sabiei.

Marcus se tot aştepta să se arunce cu o suliţă. Îşi imagină unul dintre luptătorii albaştrii ochindu-l şi putea simţi practic locul dintre umeri unde avea să se înfigă vârful. Cu siguranţă aveau suliţe, dar păreau că evită să le arunce, sau cel puţin aşa făcuseră în trecut. Totuşi, locul acela dintre umeri încă îl ardea. Începu să-şi dorească să fie mai aproape fortul şi în acelaşi timp prinse a se teme de ceea ce ar putea găsi acolo. Se adunaseră mai multe triburi; cu siguranţă niciunul dintre oameni nu văzuse atât de mulţi albaştri la un loc până acum. Dacă vreunul dintre ei trăia să raporteze legiunii, trebuia să îi avertizeze că triburile căpătaseră mai multă încredere şi crescuseră ca număr.

Într-un târziu, trecură de ultimul cot al drumului şi văzură ultima porţiune a călătoriei, un kilometru şi jumătate de drum abrupt până la o fortăreaţă aflată pe un deal cenuşiu. Pe zonele plate ale aflorimentului viermuiau mulţi oameni albaştri. Unii îşi făcuseră tabăra chiar în zona fortăreţei şi priveau caravana cu ochi mijiţi. În spatele lor puteau auzi alunecări mici de pământ stârnite de paşi şi bolovani care se dislocau din cauza picioarelor goale care le escaladau. Cu toţi oamenii având nervii încordaţi la maximum, începură urcuşul încet până la fort, vizitiii pocnindu-şi bivolii cu bicele nervoşi.

Marcus nu putea vedea niciun cercetaş şi începu să aibă o senzaţie de frică surdă. Nu vor ajunge… iar dacă ar fi făcut-o, ce ar fi găsit acolo?

Marşul încet continuă până ajunseră suficient de aproape pentru a vedea detaliile fortului. Nu se zărea nimeni pe metereze şi Marcus ştiu, cu inima cât un purice, că înăuntru nu mai putea fi cineva în viaţă. Îşi scoase sabia şi o învârti nervos prin aer, mergând mai departe.

Deodată se auzi un urlet puternic, slobozit din fiecare piept albastru din jur. Marcus se uită în spate şi văzu o ceată de aproximativ o sută de albaştri care îi atacau.

Peritas străbătu călare linia de legionari.

— Abandonaţi căruţele! Alergaţi către fort. Executarea! ţipă el, iar soldaţii o rupseră la fugă.

Urletele crescură în spatele lor cu o bucurie sălbatică, în timp ce vizitiii săriră din căruţe şi parcurseră pe jos ultimele sute de metri. Marcus îşi ţinea sabia departe de corp şi alerga cât îl ţineau picioarele, neîndrăznind să se uite înapoi. Putea auzi lipăitul crunt al tălpilor goale şi ţipetele ascuţite ale atacului albaştrilor, ameninţător de aproape. Văzu poarta ivindu-se în faţă şi trecu de ea cu o îmbrâncitură, soldaţii osteniţi întorcându-se imediat pentru a striga încurajări către cei mai înceţi.

Majoritatea ajunseră. Doar doi oameni, fie prea obosiţi, fie prea speriaţi pentru a mai reuşi sprintul, fură prinşi din urmă, întorcându-se în ultimul moment, ca animalele încolţite, şi sfârşind pătrunşi de multe săbii. Lamele ude şi roşii fură ridicate în semn de sfidare în timp ce supravieţuitorii închiseră şi baricadară poarta. Peritas coborî de pe cal şi ordonă să se cerceteze locul şi să se asigure că fortul era liber. Cine ar fi putut pătrunde în minţile bolnave ale sălbaticilor? Poate erau mai mulţi oameni care aşteptau înăuntru, doar pentru plăcerea de a-i surprinde când s-ar fi crezut în siguranţă.

Totuşi, fortul se dovedi a fi gol, cu excepţia cadavrelor. O echipă de cincizeci de oameni păzea fiecare fort, cu douăzeci de cai. Oameni şi animale zăceau la pământ, în locul în care fuseseră omorâte şi apoi mutilate. Chiar şi caii aveau măruntaiele împrăştiate pe podeaua de piatră, şi nori de muşte negre-albăstrui se ridicară bâzâind când fură deranjate. Doi oameni vomitară când simţiră mirosul, iar inima lui Marcus se strânse şi mai mult. Erau prinşi în capcană, viitorul hărăzindu-le numai boală şi moarte. Afară, oamenii albaştri cântau şi ţipau.

Capitolul 30

Până la căderea nopţii, Peritas încuiase deja cadavrele legionarilor într-un depozit gol de la subsol. Caii morţi se dovediră a fi o problemă mai dificilă. Toate armele fuseseră furate din fort şi nu se putea găsi niciun topor nicăieri. Cadavrele cleioase puteau fi ridicate de cinci sau şase oameni în acelaşi timp, dar nu puteau fi nicicum urcate pe treptele de piatră pentru a fi aruncate peste metereze. În cele din urmă, Peritas îngrămădise trupurile grele, lipsite de viaţă la porţi, pentru a-i încetini pe atacatori. La mai mult nu puteau spera. Nimeni nu se aştepta să supravieţuiască peste noapte, iar frica şi resemnarea atârnau greu pe umerii tuturor. Pe ziduri, Marcus privea focurile de tabără ale sălbaticilor cu ochii mici.

— Ce nu înţeleg, murmură el spre Peppis, este de ce ne-au lăsat să intrăm în fort. L-au cucerit odată şi probabil că i-a costat vieţi, aşa că, de ce nu ne-au oprit pe cărare?

Peppis ridică din umeri.

— Sunt sălbatici, domnule. Poate că le plac provocările sau vor să ne umilească. Băiatul îşi continuă însărcinarea de a ascuţi săbiile folosind o bucată tocită de gresie. Peritas spune că ni se va simţi lipsa atunci când nu ne vom mai întoarce, dimineaţă, şi vor trimite o forţă zdrobitoare până mâine-seară, poate şi mai devreme. Nu trebuie să rezistăm prea mult, dar nu cred că albaştrii ne vor îngădui un răgaz aşa de mare.

Continuă să plimbe piatra de-a lungul unei lame de argint.

— Cred că vom rezista aici cam o zi, spuse Marcus. Sunt numeroşi, e adevărat, dar nu mai au şi alte avantaje. Ţine minte însă că au cucerit locul odată.

Marcus tăcu în timp ce un cântec se ridică în întuneric, de undeva din apropiere. Dacă îşi încorda vederea, putea zări siluete dansând în lumina focurilor.

— Cineva se distrează în seara asta, mormăi el.

Salivă. Fântâna fortului fusese otrăvită cu carne putrezită, iar tot ce mai era comestibil fusese luat. Dacă întăririle nu veneau într-o zi sau două, setea i-ar fi ucis, scutindu-i pe albaştri de un efort. Poate chiar asta intenţionau, ca romanii să moară cu gâturile uscate în soarele arzător. S-ar fi potrivit cu poveştile crude pe care le auzise despre ei, istorisiri ale soldaţilor la ceas de înserare.

Peppis se uită peste zid în semiobscuritate şi pufni.

— Unul dintre ei se pişă pe zid acolo, spuse el, cu vocea amestecată între amuzament şi revoltă.

— Ai grijă, nu te apleca prea mult şi nu-ţi înălţa capul prea sus, zise Marcus, în timp ce se lipea de piatra dură, încercând să se uite peste margine expunându-se cât mai puţin.

Uimitor de aproape, direct sub ei, se afla un sălbatic albastru care se legăna ţinându-şi bărbăţia şi stropind fortul cu urină întunecată în jeturi rapide şi scurte. Individul care rânjea surprinse deodată mişcarea de deasupra şi sări speriat, revenindu-şi însă repede. Îşi flutură mâna spre perechea care îl urmărea şi îşi agită părţile intime în direcţia lor.

— Cred că a băut un pic cam mult, murmură Marcus, rânjind fără să vrea.

Urmări cum omul ridică o ploscă umflată atârnată de şold şi o duce la gură, mai mult vărsând pe el decât bând. Abia reuşi să pună dopul, după a treia încercare, şi le făcu din nou semne, strigând ceva în limba lui dulceagă.

Plictisit de lipsa lor de răspuns, făcu doi paşi şi căzu în nas.

Marcus şi Peppis îl priviră. Era nemişcat.

— Nu e mort, îi pot vedea pieptul mişcându-se. Mort de beat poate, şopti Peppis. Trebuie să fie o capcană. Albaştrii sunt prefăcuţi, aşa zice toată lumea.

— Poate, dar văd numai unul şi îi pot ţine piept. Ne-ar prinde bine vinul acela. Mie, cel puţin, răspunse Marcus. Mă duc acolo! Adu-mi o frânghie. Pot sări peste zid şi urca înapoi înainte să apară vreun pericol real.

Peppis fugi să îndeplinească însărcinarea, iar Marcus se concentră asupra siluetei aflate cu faţa în jos şi asupra zonei din jur. Cântări riscurile şi apoi zâmbi sardonic. Aveau să moară cu toţii la noapte sau în zori, deci ce mai contau riscurile? Problema dispăru astfel şi el simţi tensiunea părăsindu-i trupul. Moartea sigură era un calmant puternic. Cel puţin avea să bea ceva. Plosca aceea de vin părea suficient de durdulie pentru a le oferi tuturor o cupă plină.

Peppis legă capătul lui de frânghie şi aruncă restul la baza zidului; funia se desfăşură în tăcere pe o distanţă de şase metri. Marcus se asigură că sabia era la locul ei şi ciufuli părul puştiului.

— Ne vedem curând, şopti el, punând un picior pe parapet şi dispărând în întuneric.

Bezna era aşa de densă încât Peppis abia îl putea vedea în timp ce se furişa către silueta nemişcată, cu sabia trasă, pregătită a lovi.

Marcus simţi „mâncărimea" din nou şi îşi încleştă fălcile. Ceva era în neregulă cu scena aceea, dar era prea târziu pentru a mai evita capcana. Întinse un picior, voind să-l mişte pe albastrul beat şi nu fu surprins când acesta sări dintr-odată spre el. Marcus îi luă gâtul înainte ca expresia de triumf să se formeze pe chipul sălbaticului. Apoi încă doi albaştri se ridicară de la pământ. Prezenţa lor îl surprinse; stătuseră ascunşi în nişte gropi puţin adânci, nemişcaţi cu orele, cu o disciplină aproape neomenească. Probabil se îngropaseră în aşteptare chiar înainte să apară caravana romană, îşi dădu seama Marcus în timp ce ataca. Nu erau nişte sălbatici, ci nişte luptători.

Părea că erau doar aceştia trei, tineri care căutau să se remarce sau să omoare prima lor victimă. Se ridicaseră cu săbii în mâini, iar prima sa lovitură fu oprită cu un zăngănit puternic de metal, care îl făcu pe Marcus să se cutremure. Aveau să vină mai mulţi. Trebuia să scape înainte ca toată armata albastră să apară.

Sabia lui Marcus lunecă pe lângă arma unuia din luptătorii acoperiţi de praf şi se lovi de o armură de bronz primitiv prelucrat. Omul îl privi cu ură, iar Marcus îl lovi în stomac cu celălalt pumn, străpungându-l cu sabia, atunci când adversarul se încovoie de durere. Se prăbuşi, cu venele de la gât tăiate, şi lovi pământul cu un sunet înfundat.

Al treilea nu era la fel de priceput ca şi colegul său, dar Marcus putea auzi strigăte în spate şi ştia că mai avea puţin timp. Graba îl făcu neatent şi se feri târziu de o lovitură cruntă, care îi crestă urechea şi îi zgârie pielea capului.

Fandă spre stânga şi înfipse lama în inima bărbatului, dintr-o parte, printre coastele vopsite în albastru. În timp ce luptătorul cădea cu un urlet gâlgâit, Marcus auzi lipăitul de picioare care se apropiau în fugă, ce-i devenise atât de familiar odată cu goana spre fort de la amiază. Era prea târziu să mai alerge spre frânghie, aşa că se întoarse şi smulse plosca de pe primul cadavru, scoase dopul şi luă o gură zdravănă, în timp ce noaptea din jurul său se umplea de săbii şi de umbre albastre.

Formară un cerc în rândul lui, cu săbiile pregătite şi cu ochii sclipind, chiar şi în întuneric. Marcus lăsă plosca la picioarele sale şi îşi ridică sabia. Nu se mişcară, şi le văzu ochii uitându-se la cadavre. Câteva secunde bune se scurseră în tăcere, apoi unul dintre ei păşi în faţă, masiv, chel şi vopsit albastru, ţinând o sabie lungă şi curbată.

Războinicul făcu semn în depărtare şi gesticulă la Marcus. Marcus clătină din cap şi arătă către fort. Cineva râse batjocoritor, dar un gest scurt din mână al omului îl făcu să tacă. Războinicul înaintă fără teamă, cu sabia îndreptată către gâtul lui Marcus. Cu cealaltă mână arătă din nou către focurile de tabără, apoi din nou la tânărul roman. Cercul se strânse în jurul său în tăcere, iar Marcus simţi apropierea oamenilor din spatele lui.

— Tortură până la moarte în foc să fie atunci, spuse el arătând la rândul său către focuri.

Marele luptător albastru încuviinţă din cap, păstrându-şi privirea aţintită înspre Marcus. Spuse câteva ordine şi un alt luptător puse mâna pe sabia lui Marcus, desprinzându-i-o blând dintre degete.

— A, da, *neînarmat* şi torturat până la moarte, nu înţelesesem de la început, rosti Marcus, forţându-şi vocea să capete note plăcute şi ştiind că ei nu înţelegeau.

Zâmbi, iar ei îi zâmbiră la rândul lor.

Lăsară fortul în urmă, în întuneric, şi probabil că doar i se părea că întrezăreşte chipul lui Peppis profilându-se pe fundalul întunecat al cerului pentru un moment, atunci când privi înapoi.

•

Războinicii merseră cu încredere evidentă în tabăra albaştrilor, purtându-şi prizonierul. Marcus putea vedea că se pregăteau pentru luptă. Armele erau aşezate în grămezi, iar războinicii dansau şi urlau la focuri, scuipând ceva ce părea alcool nerafinat, judecând după flăcările albastre care ţâşneau în momentul în care jerbele de lichid le loveau. Ţipau şi se luptau între ei, şi mulţi îşi dădeau cu o grămadă de noroi pe braţe şi faţă; Marcus bănuia că era sursa vopselii albastre.

Abia apucă să se dumirească de toate, că se şi trezi pus în genunchi într-o parte a focului, iar o cupă de argilă conţinând alcool pur îi fu îndesată în mâini. Îi lăcrimară ochii de la aburii ce se evaporau, dar îl înghiţi pe tot şi se luptă să nu se înece. Era un lichior puternic şi refuză atunci când i se mai întinse o cupă, dorind să-şi păstreze mintea limpede. Gărzile sale se aşezară pe pământ de jur împrejurul său şi păreau să comenteze între ei despre hainele şi manierele sale. Cu siguranţă, conversaţia implica arătatul cu degetul şi multe râsete. Marcus îi ignoră, gândindu-se la posibilitatea de a se ivi o ocazie să fugă. Observă săbiile războinicilor de lângă el, reţinând cum erau scoase de la centuri şi aşezate pe tufişurile de iarbă, la îndemână. Ar fi fost în stare să apuce una…

Cornuri se auziră deodată şi concentrarea îi fu întreruptă. Cum toată lumea se uita către sursa sunetului, Marcus privi pe furiş la una dintre săbiile cele mai apropiate şi văzu că mâna războinicului se odihnea pe ea. Privirea sa urcă şi întâlni ochii omului; Marcus chicoti confuz în timp ce războinicul voinic făcu semn din cap că nu şi zâmbi, scoţând la iveală dinţi maronii, plini de carii.

Cornul era ţinut de primul luptător albastru pe care Marcus îl văzuse. Probabil că avea în jur de cincizeci de ani şi, spre deosebire de corpurile tari şi musculoase ale războinicilor tineri, avea un burdihan mare care îi împungea roba şi tresălta în timp ce îşi mişca braţele subţiri. Probabil că era conducătorul, pentru că luptătorii reacţionau cu iuţeală la comenzile pe care le striga. Trei oameni îşi scoaseră săbiile lungi şi făcură semn prietenilor din cerc. Fură aduse tobe mici şi un ritm rapid începu să se audă. Cei trei oameni stăteau relaxaţi, în timp ce ritmul umplea noaptea, apoi bărbaţii se puseră în mişcare, mai repede decât ar fi crezut Marcus că e posibil. Săbiile păreau nişte raze de soare în zori, iar mişcările erau fluide, curgând una după alta, atât de diferite de exerciţiile romane pe care le învăţase Marius.

Putea vedea că lupta era înscenată, mai mult un dans decât o întrecere violentă. Oamenii se învârteau şi săreau în timp ce săbiile lor vibrau, tăind aerul cald al nopţii.

Marius privi vrăjit până la sfârşit, până ce oamenii îşi reluară poziţiile relaxate, iar zgomotul făcut de tobe încetă. Luptătorii prinseră a urla, iar Marcus li se alătură fără a se ruşina, încordându-se atunci când bătrânul veni către el.

— Îţi place? Sunt pricepuţi? spuse omul cu un accent puternic.

Marcus încercă să îşi ascundă surpriza şi încuviinţă, păstrând pe chip o expresie neutră.

— Aceşti oameni ţi-au cucerit fortul cel mic. Sunt Krajka, cei mai buni dintre noi, da?

Marcus aprobă din cap.

— Oamenii tăi s-au luptat bine, dar Krajka se antrenează de când se ridică pe picioare da, când sunt copii? Vom lua înapoi forturile voastre urâte aşa, da? Piatră cu piatră, şi cenuşă împrăştiată? Vom face asta.

— Câţi… Krajka sunt? întrebă Marcus.

Bătrânul zâmbi, arătându-şi doar trei dinţi în gingiile întunecate.

— Nu suficienţi. Exersăm pe cei veniţi cu tine azi. Alţi războinici trebuie să vadă cum luptă poporul tău, da?

Marcus se uită la el neîncrezător. Viitorul era unul înnegurat pentru cei rămaşi în fort. Fuseseră lăsaţi să ajungă la adăpostul zidurilor doar pentru ca tinerii luptători albaştri să se umple din nou de sângele apărătorilor reduşi ca număr. Era cutremurător. Legiunea îi considera pe albaştri la fel de inteligenţi ca animalele. Orice prizonier capturat parcă-şi pierdea minţile, muşcând funiile şi omorându-se cu orice obiect ascuţit îi cădea la îndemână, dacă nu putea evada. Dovada acestor planuri meticuloase – şi unul de-al lor care vorbea o limbă civilizată – îi va trezi pe romani, arătându-le o ameninţare pe care nu o luaseră suficient în serios.

— De ce nu am fost ucis? întrebă Marcus.

Se luptă să rămână calm atunci când bătrânul se apropie de faţa lui, iar respiraţia lui acră îl învălui.

— Sunt impresionaţi. Trei oameni ai omorât cu sabie scurtă. Omori ca bărbat, nu cu arc sau aruncare de suliţă. Te-au adus la mine, ca pe un lucru ciudat, da?

O curiozitate, un roman bun la ucis. Bănui ce urma să se întâmple înainte ca bătrânul să vorbească.

— Nu trebuie ca tineri luptători să admire romani. Vei lupta cu Krajka, da? Dacă vei câştiga, te duci înapoi la fort. Dacă Krajka te omoară, atunci toţi oamenii văd şi ştiu că există speranţă pentru zilele care vor urma, da?

Marcus fu de acord. Nu mai era nimic altceva de făcut. Se uită la flăcări şi se întrebă dacă îl vor lăsa să-şi folosească sabia.

•

Bărbaţii albaştri veniseră de la toate celelalte focuri, lăsându-le în paza câtorva. Marcus îşi dădu seama că oamenii din fort nu îşi dădeau seama de şansa ce li se ivise. Vor vedea încă luminile sticlind în întuneric, neştiind că majoritatea veniseră să vadă întrecerea.

Marcus fu lăsat să se ridice, iar un cerc fu trasat cu pumnale înfipte în pământ. Albaştrii se strânseră în jurul acestuia, unii ţinându-şi prietenii pe umeri pentru a vedea. Oriunde se întorcea Marcus, întâlnea un zid mişcător de carne albastră şi de dinţi galbeni, rânjind. Observă că mulţi ochi erau înroşiţi şi decise că trebuia să fie ceva în vopsea care irita. Bătrânul, albastrul cu burdihanul mare, intră în cerc şi îi înmână solemn lui Marcus sabia, păşind înapoi cu grijă. Marcus îl ignoră. Nu aveai nevoie de ochi de cercetaş pentru a observa ostilitatea aici. Să pierzi şi să fii tăiat în bucăţi pentru a-şi arăta superioritatea, să câştigi şi să fii rupt în bucăţi de mulţime. Preţ de o clipă, se întrebă ce ar fi făcut Gaius într-o astfel de situaţie şi

zâmbi. Gaius l-ar fi omorât pe conducător, imediat ce acesta i-ar fi înmânat sabia. Până la urmă, nu şi-ar fi putut înrăutăţi în niciun fel situaţia.

Liderul era încă vizibil, burta invadându-i spaţiul din cerc, dar cumva nu părea corect să se ducă să-l străpungă pe bătrânul diavol. Poate îl vor lăsa să plece. Se uită din nou la feţele din jur şi ridică din umeri. Nu era foarte probabil.

O aclamare joasă se ridică din rândurile mulţimii în timp ce un Krajka intră în cerc, valul de luptători despărţindu-se pentru puţin timp, cât să-i facă loc, apoi trupurile albastre unindu-se şi împingându-se, pentru a căpăta o poziţie mai bună. Marcus îl cercetă din cap până-n picioare. Era cu mult mai înalt decât un luptător albastru obişnuit, fiind mai mare cu opt centimetri decât Marcus, chiar şi după ce acesta crescuse binişor după plecarea din Roma. Avea pieptul gol, iar muşchii se profilau uşor pe sub pielea vopsită. Marcus ghici că aveau probabil aceeaşi alonjă. Braţele lui erau lungi, cu încheieturi puternice de la orele de antrenament cu sabia. Ştia că avea o şansă, indiferent cât de bun era omul. Renius încă mai lucra cu el în fiecare zi, şi Marcus nu mai avea oponenţi care să-l provoace la antrenamente.

Privi la felul în care se mişca omul cel înalt. Se uită în ochii săi şi nu găsi niciun semn de slăbiciune. Omul nu zâmbea şi nu ar fi înţeles oricum insultele. Dădea ocol cercului, ţinându-se cât mai departe, în caz că Marcus ar fi încercat un atac sălbatic. Marcus se întoarse pe loc, urmărindu-l tot timpul până îşi luă poziţia de luptă pe partea opusă, la şase metri distanţă. Tactică, tactică. Renius spusese că nu trebuie să te opreşti niciodată din gândit. Scopul era să câştige, nu să fie corect. Marcus tresări când bărbatul trase o sabie lungă care ajungea de la şold până la pământ, o lamă sclipitoare de bronz lustruit. Nu îşi dăduse seama până atunci, dar albaştrii foloseau arme de bronz, şi o sabie de fier le va toci în curând, dacă va supravieţui primelor lovituri. Gândurile i se puseră în mişcare. Bronzul se tocea. Nu era la fel de tare ca fierul.

Omul se apropie şi îşi relaxă umerii goi. Purta doar jambiere peste picioarele goale şi părea extrem de atletic, mişcându-se ca o felină uriaşă.

— Dacă îl omor, sunt liber, da? strigă Marcus la conducătorul lor.

Un râset batjocoritor veni dinspre mulţime, făcându-l să se întrebe cât de mulţi înţelegeau limba. Bătrânul albastru aprobă din cap, zâmbind, şi făcu semn cu mâna să înceapă lupta.

Marcus sări cât colo când tobele sunară, acoperind murmurul mulţimii. Oponentul său se relaxă vizibil, în ritmul loviturilor. Marcus îl urmări cum se pleacă într-o poziţie de luptător, cu sabia dreaptă. Cei câţiva centimetri în plus ai lamei îi vor da un avantaj în privinţa alonjei, se gândi Marcus, dezmorţindu-şi umerii. Ridică mâna şi făcu un pas înapoi pentru a-şi da jos tunica. Se simţi uşurat când o lepădă în căldura aceea înăbuşitoare, sporită de focul din apropiere şi de mulţimea năduşită. Bătăile la tobă crescură în intensitate, iar Marcus îşi concentră privirea pe gâtul oponentului său. Asta îi descuraja pe unii adversari. Rămase perfect nemişcat, pe când celălalt se unduia încet. Două stiluri diferite.

Krajka păru că abia se mişcă, însă Marcus simţi atacul şi se răsuci într-o parte, lama de bronz trecând pe lângă el. Nu îşi încrucişă sabia cu cea a adversarului, încercând să judece viteza acestuia.

O a doua tăietură, venind în continuarea celei dintâi şi îi ameninţă faţa, iar Marcus îşi ridică sabia disperat, cu un zăngănit de metal. Lamele se încrucişară, iar el simţi sudoarea scăldând-i fruntea. Omul era rapid şi avea mişcări fluide, capabil de lovituri mortale ce păreau a fi atingeri uşoare şi fandări. Marcus blocă o altă lovitură joasă ţintindu-i stomacul, apoi atacă, izbind trupul albastru.

Dar spada sa nu îşi găsi adresantul, iar Marcus se prăbuşi pe pământul tare. Se ridică repede, observând că Krajka stătea departe, permiţându-i să o facă. Prin urmare, nu avea de gând să-l ucidă rapid. Marcus îşi privi adversarul, cu fălcile încleştate. „Nu te enerva, îşi spuse el, nici nu te ruşina.” Îşi aminti de cuvintele lui Renius. Nu contează ce se întâmplă în luptă, atâta timp cât duşmanul zace la picioarele tale la sfârşit.

Krajka sări uşor în faţă, apropiindu-se. Sabia de bronz licări în lumina focului, iar Marcus fu forţat să se apere. De astă dată nu mai continuă cu o fandare sub lovitură şi văzu că omul era pregătit pentru o tăietură în jos. „Se mai luptase cu romanii şi înainte!” Gândul se ivi în mintea lui Marcus. Omul acesta le ştia stilul de luptă, poate chiar îl învăţase exersând cu câţiva dintre legionarii care dispăruseră în lunile ce trecuseră, înainte să-i ucidă.

Era exasperant. Tot ceea ce fusese învăţat provenea de la Renius, un antrenor soldat roman şi un gladiator. Nu avea niciun alt stil pe care să se bazeze. Krajka era în mod clar un maestru în arta sa.

Sabia de bronz se repezi spre el, iar Marius o blocă. Se concentră asupra gâtului vopsit în albastru, care pulsa, putând însă vedea în continuare braţele care se răsuceau şi mişcările sinuoase ale corpului. Lăsă o lovitură

să treacă pe lângă el, apoi evită o alta, judecând distanţa perfect. Profitând de spaţiul ivit în garda adversarului, lovi ca un şarpe şi reuşi să-i lase luptătorului o crestătură roşie subţire în dreptul coastelor.

Mulţimea tăcu dintr-odată, şocată. Krajka părea nedumerit şi se îndepărtă cu doi paşi de Marcus. Se încruntă, iar Marcus văzu că nu simţise lovitura. Îşi apăsă mâna pe rană şi se uită la ea, cu faţa lipsită de expresie. Apoi dădu din umeri, continuând să danseze, cu sabia de bronz scăldată în lumini şi umbre.

Marcus simţi ritmul mişcărilor şi începu să acţioneze împotriva stilului curgător, rupând acea continuitate, făcându-l pe Krajka să sară din dreptul unui tăiş rigid, şi din nou atunci când sandalele dure ale lui Marcus îl loviră zdravăn peste degetele de la picioare.

Marcus înaintă, ştiind că încrederea în sine a oponentului său fusese zguduită. Fiecare lovitură era urmată de o alta, într-un ritm care imita stilul lui Krajka folosindu-l împotriva sa. Sabia deveni o prelungire a mâinii sale, un spin în mâna sa care necesita doar o atingere pentru a omorî. O lovitură decisivă trecu milimetric pe lângă trupul lui Krajka, iar Marcus simţi privirea fierbinte a adversarului. Omul era furios că nu câştigase uşor. O altă lovitură fu blocată şi din nou degetele goale ale picioarelor fură strivite sub sandalele romane dure.

Krajka lăsă să-i scape un geamăt sugrumat de durere şi sări, ridicându-se în aer precum o fantomă, aşa cum îi văzuse Marcus pe ceilalţi făcând înainte. Era o mişcare desprinsă din dans, iar sabia din bronz se răsuci odată cu luptătorul, ţâşnind pe nebăgate de seamă şi tăindu-l pe Marcus peste piept. Mulţimea izbucni în urlete, şi în momentul în care omul ateriză, Marcus întinse braţul şi îi prinse lama de bronz cu mâna stângă.

Krajka privi cu uimire în ochii lui Marcus şi îşi dădu seama, pentru prima dată de la începutul luptei, că i se uitau până în adâncul sufletului, negri şi reci. Îngheţă sub privirea aceea, iar ezitarea îi aduse moartea. Simţi sabia de fier pătrunzându-i beregata, simţi şuvoiul de sânge care îi răpi puterea. Ar fi vrut să-şi tragă arma din mâna adversarului, tăind degetele ca pe nişte tulpini prea coapte, dar nu mai avea forţă şi căzu la picioarele lui Marcus, un ghem de carne lipsit de viaţă.

Marcus respiră măsurat şi ridică sabia de bronz, uitându-se la marginea răsucită şi încovoiată, acolo unde o prinsese. Putea simţi sângele de la tăietura din palmă, picurându-i peste încheieturi, dar izbutea să-şi mişte degetele înţepenite. Aşteptă ca mulţimea să se repeadă şi să-l omoare.

Ei rămaseră tăcuţi o vreme, şi în tăcerea aceea se auzi vocea bătrânului albastru, strigând comenzi pe un ton aspru. Marcus îşi ţinea privirea în pământ, iar săbiile îi atârnau în mâini. Simţi paşi apropiindu-se şi se întoarse; bătrânul albastru îi prinse braţul. Ochii omului erau întunecaţi de uimire, dar în ei se zărea şi altceva.

— Vino. Îmi ţin cuvântul. Te întorci la prieteni. Vom veni după voi toţi mâine-dimineaţă.

Marcus dădu din cap, aproape nevenindu-i să creadă că era adevărat. Încercă să spună ceva.

— A fost un luptător minunat, Krajka. Nu am luptat niciodată mai bine.

— Bineînţeles. Era fiul meu.

Omul părea mai bătrân pe măsură ce vorbea, ca şi când anii se aşezau pe umerii lui şi îl apăsau. Îl conduse pe Marcus în afara cercului de pumnale şi îi făcu semn în noapte.

— Du-te acasă acum.

Rămase apoi tăcut, iar Marcus îi înapoie sabia de bronz şi dispăru în beznă.

•

Zidul fortului se profila tot mai mult în întuneric pe măsură ce Marcus se apropia. Pe când se afla încă la distanţă, fluieră o melodie, astfel încât soldaţii să-l audă şi să nu-i împlânte vreo săgeată în piept.

— Sunt singur! Peppis, aruncă frânghia! strigă el în liniştea nopţii.

Se auziră zgomote din interior; toţi ceilalţi se grăbeau să se uite peste zid.

Un cap apăru deasupra lui în întuneric şi Marcus recunoscu trăsăturile acre ale lui Peritas.

— Marcus? Peppis a spus că te-au luat albaştrii.

— Aşa au făcut, dar mi-au dat drumul. Ai de gând să-mi arunci o funie sau nu? răbufni Marcus.

I se făcuse frig de când plecase de lângă focuri şi îşi ţinea mâna rănită la subraţ pentru a-şi păstra degetele calde. Putea auzi conversaţii şoptite deasupra şi îl înjură pe Peritas pentru prudenţa sa. De ce să le întindă oamenii triburilor o capcană, când puteau să aştepte să moară cu toţii de sete?

Într-un târziu, o funie fu lăsată peste zid şi se trase în sus, mâinile tremurându-i de oboseală. Ajuns în vârf, mai multe mâini îi veniră în ajutor, trăgându-l pe bordura zidului interior, şi apoi aproape fu dărâmat de Peppis care îl cuprinse în braţe.

— Am crezut că te vor mânca, spuse băiatul.

Faţa lui murdară era brăzdată de şanţuri lăsate de lacrimi, iar Marcus simţi un val de amărăciune la gândul că adusese băiatul în locul acela îngrozitor, unde avea să-şi găsească sfârşitul.

Îi ciufuli părul cu afecţiune.

— Nu, băiete. Au spus că sunt prea fibros. Le place să fie tineri şi fragezi.

Peppis îşi pierdu răsuflarea de groază, iar Peritas chicoti.

— Ai toată noaptea la dispoziţie să ne spui ce s-a întâmplat. Nu cred că va dormi nimeni. Sunt mulţi acolo?

Marcus se uită la bătrân şi înţelese ce nu putea fi spus de faţă cu băiatul.

— Sunt destui, răspunse el, cu voce scăzută.

Peritas se uită în altă parte şi dădu din cap ca pentru sine.

•

Când se lumină de ziuă, Marcus şi ceilalţi aşteptară cu îndârjire atacul, cu ochii cârpiţi de nesomn. Fiecare om stătea pe ziduri, rotindu-şi privirile neliniştit la orice mişcare a unei păsări sau a unui iepure, jos în pădurice. Tăcerea era înfricoşătoare, dar atunci când căderea unei săbii o întrerupse, soldatul care o lăsase să cadă fu înjurat cu năduf.

Apoi, în depărtare, auziră cornurile de alamă ale legiunii romane, răsunând pe dealuri. Peritas alergă la platforma îngustă dintre ziduri şi izbucni în strigăte de bucurie la vederea a trei centurii de soldaţi apărând pe poteca de munte în pas de marş.

După doar câteva minute răsună o voce:

— Ne apropiem de fort!

Porţile fură deschise larg.

Comandanţii legiunii nu stătuseră mult pe gânduri şi trimiseseră o forţă de atac atunci când caravana întârziase să apară. După atacurile recente, doreau să demonstreze puterea Romei şi mărşăluiseră în orele nopţii pe teren accidentat, parcurgând treizeci de kilometri până în zori.

— Aţi văzut vreo urmă de albaştri? întrebă Peritas încruntându-se. Erau sute împrejurul fortului când am ajuns noi. Aşteptam un atac.

Un centurion clătină din cap şi îşi ţuguie buzele.

— Le-am văzut urmele, focuri abia stinse şi gunoi. Se pare că toţi au plecat pe timpul nopţii. Nu poţi înţelege felul cum gândesc sălbaticii. Unul dintre magicienii lor a văzut probabil o pasăre cu ghinion sau vreun soi de semn rău. Soldatul se uită prin fort şi simţi putoarea cadavrelor. Se pare că avem de lucru. Ordinele sunt să păzesc locul ăsta până la noi comenzi. Voi

trimite un grup de cincizeci cu tine către tabăra permanentă. Nimeni nu se mai mişcă de acum încolo fără o forţă armată puternică. Este un teritoriu ostil, să ştiţi.

Marcus deschise gura, pregătit să răspundă, dar Peritas îi puse o mână pe umăr şi îl întoarse cu spatele, îndepărtându-l de centurion cu un brânci uşor.

— Ştim, spuse bătrânul, înainte să se întoarcă pentru a-şi pregăti oamenii să mărşăluiască spre casă.

Capitolul 31

Gloata ce trecea pe stradă era deja încărcată de falduri de materiale bogate, furate de la magazine sau cusătorese. Vase de argilă revărsau vin pe pietrele drumului în timp ce oamenii care le purtau îşi croiau drum clătinându-se.

Alexandria se uita printre porţile încuiate ale casei lui Marius, încruntându-se.

— Scursura Romei, murmură ea pentru sine.

Cu toţi soldaţii din oraş prinşi în luptă, nu le luase prea mult să iasă în stradă celor care se bucurau de haos. Şi, ca de obicei, cei care sufereau cel mai mult erau săracii. În lipsa gărzilor, casele erau luate cu asalt şi orice lucru de valoare ajungea pe mâinile jefuitorilor care ţipau batjocoritor.

Alexandria putu vedea că o bucată de pânză era împroşcată cu sânge şi degetele ei simţiră nevoia să apuce un arc şi să trimită o săgeată în beregata omului cei beat.

Se ascunse în spatele stâlpului porţii când bărbaţii trecură, tresărind atunci când o mână solidă se întinse să zdruncine poarta, testându-i rezistenţa. Strânse în palmă ciocanul pe care îl luase de la atelierului lui Bant. Dacă încercau să sară poarta, era pregătită să spargă capul cuiva. Inima ei bătu cu putere în timp ce ei se opriră, şi putu auzi fiecare cuvânt şovăielnic pe care şi-l spuneau.

— E un bordel pe Via Tantius, băieţi! Am putea să facem un mic schimb de experienţă, se auzi o voce răguşită.

— Toate au gărzi, Brac. Nu aş părăsi un post ca acela, tu ai face-o? M-aş asigura de asemenea că sunt plătit pentru serviciile mele. Acele curve ar fi bucuroase să aibă un bărbat puternic care să le apere. Ce vrem noi este încă o nevestică, cu vreo două fete tinere. Ne vom oferi să le păzim în timp ce soţul e plecat.

— Eu sunt primul. Nu am apucat să mă simt bine data trecută, rosti prima voce.

— Era prea mult pentru ea, de aceea. După mine, o femeie nu mai vrea altul.

Râsul era spart şi brutal, iar Alexandria se cutremură în vreme ce bărbaţii se îndepărtau.

Auzi paşi uşori în spatele ei şi se răsuci, ridicându-şi ciocanul.

— Stai liniştită, sunt eu, spuse Metella, cu faţa palidă.

Auzise sfârşitul conversaţiei. Amândouă femeile aveau lacrimi în ochi.

— Sunteţi sigură de asta, stăpână?

— Foarte sigură, Alexandria, dar tu trebuie să fugi. Va fi mai rău dacă vei rămâne aici. Sulla este un om răzbunător, iar tu nu ai niciun motiv să fii prinsă în această duşmănie. Du-te şi găseşte-l pe Tabbic. Ai hârtia pe care am semnat-o?

— Bineînţeles. Este cel mai scump lucru pe care îl am.

— Păstreaz-o bine. Următoarele câteva luni vor fi dificile şi periculoase. Vei avea nevoie să demonstrezi că eşti o femeie liberă. Investeşte banii pe care ţi i-a lăsat Gaius şi stai departe de pericole până când legiunea oraşului va restaura ordinea.

— Aş vrea să-i pot mulţumi.

— Sper să ai ocazia într-o bună zi. Metella se îndreptă către poarta de metal şi o descuie, uitându-se în susul şi în josul străzii. Du-te repede acum. Drumul e liber pentru moment, dar trebuie să te grăbeşti spre piaţă. Nu te opri pentru nimic în lume, ai înţeles?

Alexandria încuviinţă cu mişcări rigide, fără să aibă nevoie să i se mai spună despre pericole după ce auzise mai devreme. Se uită la tenul palid şi la ochii negri ai Metellei, şi simţi cum o cuprinde frica.

— Îmi fac griji pentru tine. O să rămâi singură în casa asta mare. Cine va avea grijă de tine?

Metella ridică o mână şi gesticulă delicat.

— Nu-ţi face griji pentru mine, Alexandria. Am prieteni care mă vor scoate afară din oraş. Voi găsi un tărâm străin cald şi mă voi retrage acolo, departe de intrigile şi de durerile unui oraş în plin avânt. Mi-ar plăcea să ajung în vreun loc străvechi, unde toate războaiele tinereţii sunt doar amintiri uitate. Mergi pe strada principală. Nu mă pot linişti până nu ştiu că şi ultimul din familia mea se află în siguranţă.

Alexandria îi susţinu privirea pentru o secundă, cu ochii plini de lacrimi. Apoi dădu o dată din cap şi trecu printre porţi, închizându-le bine în urma ei şi grăbind pasul.

Metella o privi îndepărtându-se, resimţindu-şi dureros vârsta în comparaţie cu paşii uşori ai fetei. Invidia capacitatea celor tineri de a lua totul de la capăt, fără să se uite înapoi la cele trecute. Metella o urmări cu privirea până când Alexandria dădu un cot al străzii, apoi se uită la casa ei

cea goală, care răsuna de ecouri. Marea casă şi grădinile erau pustii, în sfârşit.

Cum de nu se afla Marius acolo? Era un gând sinistru. Fusese plecat atât de des în campanii lungi, şi totuşi întotdeauna se întorcea, plin de viaţă, de înţelepciune şi de putere. Ideea că el nu avea să se mai întoarcă era ca o rană urâtă la care nu voia să se uite. Îi venea mai uşor să-şi imagineze că era plecat cu legiunea sa, cucerind tărâmuri noi sau construind apeducte uriaşe pentru regi străini. Va dormi, iar atunci când se va trezi, durerea cumplită dinăuntru vă dispărea, iar el va fi acolo să o ţină în braţe.

Putea simţi miros de fum în aer. De la atacul lui Sulla asupra oraşului, petrecut în urmă cu trei zile, focul trecuse de la o casa la alta şi de la o strada la alta, mistuind totul în cale, fără ca nimeni să îl potolească. Nu ajunsese încă la casele de piatră ale celor bogaţi, dar incendiul care supunea Roma îi va devora pe toţi în cele din urmă, adunând cenuşă peste cenuşă până nu va mai rămâne nimic din visuri.

Metella se uită la oraşul care se ridica pe coline. Se sprijini de un perete de marmură şi îi simţi răceala, alungând zăpuşeala şi aducând puţină linişte. Dâre învolburate şi groase de fum se ridicau în aer din zeci de locuri deodată şi se împrăştiau într-un strat cenuşiu, culoarea disperării. Ţipete erau purtate de vânt, în timp ce soldaţii jefuitori hăcuiau fără milă, iar prădătorii de pe străzi omorau şi violau orice le trecea prin cale.

Spera că Alexandria va ajunge cu bine. Gărzile casei o părăsiseră în dimineaţa în care auziseră de moartea lui Marius. Presupunea că fusese norocoasă că nu o omorâseră în pat, pe când dormea, şi nu jefuiseră casa, dar trădarea lor încă durea. Oare nu fuseseră trataţi bine şi cinstit? De ce te mai puteai agăţa într-o lume în care jurământul unui om putea să dispară odată cu prima pală de vânt?

O minţise pe Alexandria, bineînţeles. Nu avea cum să iasă din oraş. Dacă era periculos să trimiţi o sclavă tânără într-o călătorie de doar câteva străzi, era de-a dreptul imposibil pentru o doamnă bine-cunoscută să-şi transporte averea, trecând pe lângă lupii însetaţi de sânge care mişunau pe străzile Romei, aşteptând tocmai asemenea oportunităţi. Poate că s-ar fi putut deghiza într-o sclavă, ar fi putut chiar călători cu una dintre sclave. Cu puţin noroc, ar fi izbutit să răzbată, deşi credea că era mai probabil să fie lovite şi abuzate, şi lăsate pradă câinilor pe undeva. De trei zile, în Roma nu mai exista nicio lege, iar pentru unii asta reprezenta o libertate ameţitoare. Dacă

ar fi fost mai tânără şi mai curajoasă, ar fi riscat, dar Marius fusese curajul ei prea multă vreme.

Alături de el, putea îndura chicotelile doamnelor din înalta societate care îi comentau pe la spate imposibilitatea de a zămisli copii. Alături de el, putea face faţă lumii cu un pântec sterp şi putea zâmbi fără să cedeze nebuniei. Fără el, nu putea să îndrăznească să iasă pe străzi singură şi s-o ia de la capăt, un exilat fără niciun ban.

Sandale cu talpă de metal trecură pe lângă porţi şi Metella simţi un tremur care începu de la umeri şi îi străbătu tot corpul. Nu avea să mai dureze mult până ce luptele ajungeau în acea zonă, iar jefuitorii şi criminalii care se mişcau odată cu trupele lui Sulla vor sparge porţile de fier ale vechii case de oraş a lui Marius. Primise rapoarte în primele două zile, apoi însă şi mesagerii ei o părăsiseră. Oamenii lui Sulla se răspândiseră în oraş, cucerind stradă după stradă, folosindu-se de avantajul pe care Marius li-l dăduse. Cum Legiunea Primigenia se afla pe zidurile oraşului, nu putuseră aduce grosul forţelor împotriva invadatorului în prima noapte de luptă, iar asta fusese suficient; Sulla era înfipt adânc în inima oraşului, bucuros să continue o luptă înfiorătoare, târându-şi maşinăriile de atac prin cetate pentru a distruge baricade şi înşirând străzile în spatele lui cu capetele oamenilor lui Marius. Se spunea că marele templu al lui Jupiter fusese ars, cu flăcări atât de fierbinţi, încât bucăţile de marmură crăpaseră şi explodaseră, făcând să cadă coloanele şi stâlpii grei, împrăştiindu-i în piaţă cu zgomote ca de tunet. Oamenii spuneau că era un semn, că zeii nu se arătau mulţumiţi de Sulla, şi totuşi părea că el continuă să câştige.

Apoi veştile încetaseră, iar pe timpul nopţii ştia că ritmicele cântece de victorie care se auzeau străbătând cerul Romei nu izvorau din gurile soldaţilor Legiunii Primigenia.

Metella duse o mână la umăr şi ridică breteaua, îndepărtând-o de piele. O lăsă să cadă şi apoi întinse mâna spre cealaltă. Imediat, rochia ei alunecă de pe trup, într-un morman de material; îşi petrecu picioarele peste veşmânt şi păşi dezbrăcată, cu spatele la porţi, trecând printre arcade şi uşi, tot mai adânc în casă. Aerul părea mai rece pe pielea ei neacoperită de veşmânt şi se înfioră din nou, de data asta simţind chiar puţină plăcere. Ce ciudat era să fii dezbrăcat în acele camere oficiale!

În timp ce mergea, îşi dădu jos brăţările de pe mâini şi inelele de pe degete, aşezând o grămăjoară de metal preţios pe o masă. Păstră inelul de căsătorie al lui Marius, pentru că îi promisese să nu îl scoată niciodată. Îşi

lăsă părul liber, îngăduindu-i să se reverse pe spate ca un val, scuturându-şi capul pentru a face ca onduleurile şi cârlionţii să se desfacă.

Era desculţă şi fără poveri pe trup în momentul în care intră în camera de baie şi simţi aburul care o învăluia într-o pânză subţire de umezeală. Respiră cu nesaţ şi lăsă căldura să-i umple plămânii.

Bazinul era adânc, iar apa – proaspăt încălzită, ultimul lucru pe care îl făcuseră servitorii şi sclavii înainte să plece. Lăsă să-i scape un mic suspin în timp ce se cufunda în apa limpede, de un albastru întunecat din pricina mozaicului de pe fund. Pentru câteva secunde îşi închise ochii şi se gândi la anii petrecuţi cu Marius. Nu o deranjaseră niciodată perioadele lungi petrecute de el departe de Roma şi de casa lui, plecat fiind cu legiunea. Dacă ar fi ştiut cât de puţin timp aveau la dispoziţie, s-ar fi dus cu el, dar nu era momentul pentru regrete fără rost. Lacrimi îi izvorâră de sub pleoape, ca un lucru firesc.

Îşi aminti cum fusese prima dată împuternicit şi bucuria lui la fiecare creştere în rang şi în autoritate. Fusese arătos în vremea tinereţii şi făceau dragoste cu veselie şi sălbatic. Ea era o fată inocentă când o ceruse de nevastă tânărul soldat musculos. Nu ştia nimic despre partea urâtă a vieţii, despre durerea pe care avea să o simtă odată cu trecerea anilor, fără copii care să-i aducă bucurie. Fiecare dintre prietenele ei născuseră prunci care ţipau, unul după altul, iar unii îi frângeau inima numai uitându-se la ei şi simţindu-se stearpă. Aceia erau anii în care Marius îşi petrecea din ce în ce mai mult timp departe de ea, nefiind în stare să facă faţă furiilor şi acuzaţiilor sale. Pentru o vreme sperase ca el să aibă o aventură şi îi spusese că ar fi acceptat un copil dintr-o asemenea relaţie, considerându-l al ei.

Marius îi luase blând capul în palme şi o sărutase uşor.

— Eşti numai tu, Metella, spusese el. Dacă soarta nu ne-a îngăduit această bucurie, nu o voi blestema.

Crezuse că nu avea să izbutească să-şi oprească vreodată plânsetele. Într-un târziu, el o ridicase şi o dusese în pat, unde se purtase atât de blând, încât ea plânsese încă o dată la sfârşit. Fusese un soţ bun, un om bun.

Se întinse către marginea bazinului fără să deschidă ochii. Degetele ei găsiră cuţitul subţire pe care îl lăsase acolo. Unul dintre pumnalele lui, primit după ce centuria sa apărase un fort timp de o săptămână împotriva unei armate uriaşe de sălbatici. Prinse lama între două degete şi o îndreptă către încheietură. Inspiră adânc, iar mintea ei era amorţită şi împăcată.

Lama se adânci în carne, dar cel mai straniu lucru era că nu o durea deloc. Durerea era un lucru îndepărtat, aproape neobservat, în timp ce ochiul ei interior îşi amintea de vremuri de mult apuse.

„Marius." Socoti că rostise numele cu voce tare, dar camera era încremenită în tăcere, iar apa cea albastră devenise roşie.

•

Cornelia se încruntă la tatăl ei.

— Nu voi pleca de aici! Asta e casa mea şi este la fel de sigură ca oricare alta din Roma în acest moment.

Cinna se uită în jurul lui, privind porţile grele care izolau clădirea de străzile de afară. Casa pe care i-o dăduse drept zestre era una simplă, cu opt camere, fără etaj. Era o casă frumoasă, dar ar fi preferat să fie una urâtă, cu un zid gros de cărămidă în jurul ei.

— Dacă o mulţime vine după tine sau poate oamenii lui Sulla, căutând să violeze şi să distrugă…

Vocea lui tremura în timp ce vorbea din cauza emoţiei pe care încerca să şi-o stăpânească, dar Cornelia rămase fermă pe poziţie.

— Am gărzi care să aibă grijă de mulţime şi nimic în Roma nu-l va opri pe Sulla dacă Legiunea Primigenia nu o poate face, răspunse Cornelia.

Glasul ei suna calm, dar pe dinăuntru o rodea îndoiala. Adevărat, casa tatălui ei era construită ca o fortăreaţă, dar cea în care stătea îi aparţinea ei şi lui Iulius. Aici ar fi căutat-o, dacă supravieţuia.

Vocea tatălui se ridică aproape ca un ţipăt:

— Nu ai văzut cum sunt străzile! Haite de animale care caută prăzi uşoare. Eu însumi nu aş putea ieşi fără gărzi. Multe case au fost mistuite de foc sau prădate. Este haos!

Îşi frecă faţa cu palmele, iar fiica lui văzu că nu se bărbierise.

— Roma va trece peste asta, tată. Nu voiai să te muţi la ţară când aveau loc răscoalele acum un an? Dacă aş fi plecat atunci, nu l-aş fi întâlnit pe Iulius şi nu m-aş fi măritat.

— Îmi doresc să fi plecat! se răsti Cinna, cu vocea sălbatică. Îmi doresc să te fi luat atunci! Nu ai fi acum aici, în pericol, cu…

Cornelia păşi mai aproape de el şi îşi puse mâna pe obrazul lui.

— Calmează-te, tată, calmează-te! Nu-ţi face bine să ai atâtea griji. Oraşul acesta a mai văzut revoluţii şi înainte. Va trece. Voi fi în siguranţă. Trebuia să te fi bărbierit.

În ochii lui sticleau lacrimi; o strânse în braţe, aproape strivind-o.

— Cu grijă, bătrâne! Sunt firavă acum.

Tatăl o eliberă din strânsoare, uitându-se la ea întrebător.

— Însărcinată? întrebă el, cu vocea plină de afecţiune.

Cornelia încuviinţă.

— Frumoasa mea fată, spuse bărbatul, îmbrăţişând-o din nou, dar mai cu grijă.

— Vei fi bunic, îi şopti ea la ureche.

— Cornelia, spuse el. Trebuie să vii acum. Casa mea e mai sigură decât asta. De ce să-ţi asumi un asemenea risc? Vino acasă!

Cuvintele lui erau atât de puternice! Voia să-l lase să o ducă acolo unde avea să fie în siguranţă, îşi dorea să fie din nou o fetiţă, dar nu se putea. Scutură din cap, zâmbind puţin, pentru a mai îndulci refuzul.

— Lasă mai multe gărzi, dacă te face să te simţi mai bine, dar asta e casa mea acum. Copilul meu se va naşte aici, iar când Iulius se va putea întoarce înapoi va veni prima dată aici.

— Şi dacă este ucis?

Cornelia închise ochii din pricina durerii puternice care o săgetă, simţind lacrimi izvorându-i sub pleoape.

— Tată, te rog… Iulius se va întoarce la mine. Eu… eu sunt sigură de asta.

— Ştie despre copil?

Rămase cu ochii închişi, dorindu-şi ca slăbiciunea să treacă. Nu putea să izbucnească în suspine, deşi o parte din ea dorea să-şi îngroape capul la pieptul tatălui şi să-l lase să o ia cu el.

— Nu încă.

Cinna se aşeză pe o bancă, în apropierea unei fântâni arteziene din grădină. Îşi aminti conversaţiile avute cu arhitectul când pregătea casa aceea pentru fiica lui. Părea să fi trecut atât de mult timp de atunci! Oftă adânc.

— M-ai învins, fată! Ce îi voi spune mamei tale?

Cornelia se aşeză lângă el.

— Îi vei spune că sunt bine şi că voi naşte peste vreo şapte luni. Îi vei spune că îmi pregătesc casa pentru naştere şi va înţelege asta. Îţi voi trimite mesaje când străzile vor fi din nou liniştite şi… că avem suficientă mâncare şi suntem sănătoşi. Simplu.

— Acest Iulius ar face bine să fie un soţ bun pentru tine… şi un tată bun. Vocea tatălui ei sună puţin spart în timp ce încerca să fie ferm. Voi pune să

fie biciuit dacă nu va şti să se poarte. Trebuia să o fac atunci când am auzit că alerga pe acoperişul meu după tine.

Cornelia îşi petrecu o mână peste ochi, alungând grijile adânc înăuntrul său. Se strădui să zâmbească.

— Nu ai pic de cruzime, tată, aşa că nu mai încerca să te prefaci că ai.

El se strâmbă, iar tăcerea se aşternu minute în şir.

— Voi mai aştepta încă două zile, apoi voi pune gărzile să te aducă acasă.

— Nu, spuse Cornelia apăsând cu o mână braţul tatălui ei. Nu mai sunt a ta. Iulius e soţul meu şi se aşteaptă ca eu să fiu aici.

Apoi nu îşi mai putu stăpâni lacrimile şi începu să plângă. Cinna o trase la piept şi o îmbrăţişă strâns.

•

Sulla se încruntă în timp ce oamenii lui dădeau zor să asigure străzile principale, care i-ar fi permis accesul la marele forum şi la inima oraşului. După prima confruntare sângeroasă, bătălia pentru Roma decursese bine pentru el, zonă după zonă fiind cucerite prin ambuscade rapide şi brutale, iar apoi protejate de un inamic dezorganizat. Înainte ca soarele să fi răsărit pe deplin, mare parte din zona estică a Romei era sub controlul său, creându-se o regiune unde se puteau odihni şi regrupa. Apoi apăruseră probleme tactice. Cu zonele controlate de el, care se măreau progresiv, aveau din ce în ce mai puţini oameni care să apere hotarele şi ştia că era permanent în pericol, fiind vulnerabil în faţa oricărui tip de atac venit din partea unui grup masiv de soldaţi.

Înaintarea lui Sulla încetini, iar ordinele sale se făceau auzite încă şi mai des, mutând unităţile sau punându-le în aşteptare. Ştia că trebuia să aibă o bază sigură, înainte de a cere adversarului să se predea. După ultimele cuvinte pe care le rostise Marius, Sulla se convinsese că exista posibilitatea ca soldaţii săi să lupte până la ultimul om – loialitatea lor fiind legendară chiar şi într-un sistem militar unde o asemenea virtute era încurajată şi cultivată. Trebuia să îi facă să-şi piardă speranţa, iar o înaintare înceată nu ar fi produs acest rezultat.

Acum stătea într-o piaţă deschisă, în vârful colinei Caelius. Toate străzile mari din spatele lui şi până la poarta Caelimontana îi aparţineau. Focurile fuseseră stinse, iar legiunea lui era întinsă de acolo şi până la Porta Raudusculana, la marginea din sud a zidurilor oraşului.

În piaţa mică se aflau aproape o sută dintre oamenii săi, împărţiţi în grupuri de câte patru. Fiecare soldat se oferise voluntar, iar el era

impresionat. Asta simţea oare Marius atunci când oamenii lui îşi dădeau viaţa pentru el?

— Aţi primit ordinele. Răspândiţi-vă şi provocaţi distrugeri. Dacă sunteţi depăşiţi numeric, puneţi-vă la adăpost până veţi putea ataca din nou. Sunteţi norocul meu şi al legiunii. Zeii să fie cu voi!

Salutară în acelaşi timp, iar el le răspunse la salut, cu braţul rigid. Se aştepta ca majoritatea să fie morţi într-o oră. Dacă ar fi fost pe întuneric, ar fi fost mai utili, dar în lumina puternică a zilei reprezentau puţin mai mult decât o distracţie. Privi ultimul grup de patru strecurându-se prin baricadă şi mistuindu-se rapid pe străzile laterale.

— Înveleşte trupul lui Marius şi pune-l la umbră, spuse Sulla unui soldat din apropiere. Nu pot spune când voi avea răgazul să-i organizez o înmormântare potrivită.

Un val de săgeţi fu lansat deodată de la două, trei străzi distanţă. Sulla privi cu interes norul purtător de moarte, analizând cam care ar fi fost locul de unde fusese slobozit şi sperând ca în apropiere să fie câteva din echipele sale de patru oameni. Săgeţile negre trecură peste capul lui şi apoi căzură în jur, sfărâmându-se pe pietrele din curtea pe care Sulla o adoptase ca post de comandă temporar. Unul dintre mesagerii lui căzu cu o săgeată înfiptă în piept, iar un altul ţipă, deşi nu părea a fi atins. Sulla se încruntă.

— Soldat! Du mesagerul acela undeva şi biciuie-l zdravăn. Romanii nu ţipă sau leşină la vederea sângelui. Ai grijă să pot vedea puţin dintr-al lui pe spinare atunci când se întoarce.

Soldatul dădu din cap, iar mesagerul fu dus în linişte, speriat la gândul că pedeapsa lui ar putea să crească în caz că ar fi protestat.

Un centurion veni în fugă spre Sulla şi salută.

— Generale. Zona e sigură. Să anunţ avansarea înceată?

Sulla se uită la el cu ochii măriţi.

— Mă nemulţumeşte ritmul cu care înaintăm. Sună atacul în forţă pentru zona asta. Lasă-i pe ceilalţi să ne prindă din urmă cum pot.

— Domnule, vom fi expuşi la atacuri laterale, se bâlbâi omul.

— Dacă-mi mai pui la îndoială pe viitor vreun ordin în luptă, te voi spânzura ca pe un criminal ordinar.

Omul păli şi se repezi să anunţe ordinul.

Sulla scrâşni din dinţi cuprins de iritare. O, ce ar păţi un inamic dacă s-ar întâlni cu el în câmp deschis! Lupta asta prin oraş era nedemnă şi violentă. Oameni tăindu-se cu săbii dosite, în alei necunoscute. Unde erau asalturile

glorioase? Armele care cântau în luptă? Însă va fi răbdător şi îi va duce într-un final la disperare. Auzi cornul care suna atacul şi-şi văzu oamenii ridicând baricadele şi pregătindu-se pentru a le căra mai departe. Simţi sângele clocotindu-i de entuziasm. Numai să încerce să-l flancheze, cu atât de multe din echipele lui care se amestecau printre ei acolo, pentru a-i ataca din spate!

Simţi mirosul fumului în aer şi văzu flăcările lingând ferestrele înalte pe străzile din faţă. Se auziră ţipete însoţind zăngănitul de arme şi siluete disperate apărură pe marginile de piatră ale ferestrelor, la zece, doisprezece metri deasupra luptei care se desfăşura dedesubt. Aveau să sfârşească striviţi de pietrele caldarâmului. Sulla văzu o femeie care îşi pierdu echilibrul şi căzu cu capul înainte pe bordura dură. Impactul o făcu să se rupă ca o păpuşă stricată. Fumul îi invadă nările, încă o stradă, apoi încă una.

Oamenii lui se mişcau repede.

— Înainte! îi impulsionă el, simţindu-şi inima bătându-i mai repede.

•

Orso Ferito întinse o hartă a Romei pe masa grea de lemn şi se uită la feţele centurionilor din Legiunea Primigenia.

— Linia pe care am marcat-o reprezintă teritoriul aflat sub controlul lui. Şi-a organizat soldaţii într-o linie care se extinde şi este vulnerabil la atacul de penetrare a unui punct, aproape în oricare parte a frontului. Sugerez să îl atacăm aici şi aici în acelaşi timp.

Arătă cele două regiuni pe hartă, uitându-se în jur la ceilalţi oameni din încăpere. Erau obosiţi şi murdari, ca şi el. De când începuse lupta, de trei zile, puţini dormiseră mai mult de o oră sau două puse cap la cap. Se aflau în pragul epuizării totale.

Orso se afla la comanda a cinci centurii când fusese martorul uciderii lui Marius de către Sulla. Auzise ultimul strigăt al generalului său şi încă ardea de mânie la gândul că încrezutul Sulla îşi împlântase sabia într-un om pe care îl iubea mai mult decât pe tatăl său.

Ziua următoare fusese haos, cu sute de soldaţi care mureau de ambele părţi. Orso păstrase controlul asupra oamenilor săi, lansând atacuri scurte şi sângeroase, apoi retrăgându-se înainte să ajungă ajutoarele. Ca mulţi dintre oamenii lui Marius, nu era de viţă nobilă şi crescuse pe străzile Romei. Ştia cum trebuie să lupţi pe străzile şi pe aleile pe care se jucase când era copil, iar înainte de zorile celei de-a doua zile devenise liderul neoficial al Legiunii Primigenia.

Influenţa lui se făcuse imediat simţită, începând să coordoneze cu înţelepciune atacurile şi apărarea. Orso lăsase să fie cucerite unele străzi, considerându-le neimportante din punct de vedere strategic. Ordonase ca ocupanţii să iasă afară din case, pusese foc şi îi lăsase pe oamenii lui să se retragă sub acoperirea săgeţilor. Pentru alte străzi se luptaseră cu furie, concentrându-şi forţele disponibile în a-l împiedica pe Sulla să treacă. Multe fuseseră pierdute, dar năvala generalului în oraş fusese încetinită, ba chiar oprită în multe zone. Acum nu avea să se termine repede, iar Sulla se confrunta cu un adevărat război.

Oricum l-ar fi numit mama lui în pruncie, el fusese întotdeauna Orso, ursul, pentru oamenii săi. Trupul său îndesat şi mare parte din faţa sa erau acoperite de un păr negru şi sârmos, urcându-i până la obraji. Umerii săi musculoşi erau pătaţi cu sânge uscat şi, asemenea celorlalţi romani din încăpere care fuseseră constrânşi să renunţe la tendinţa lor pentru curăţenia trupului, puţea a fum şi a transpiraţie înăcrită.

Camera de întâlnire fusese aleasă la întâmplare, o bucătărie din casa cuiva din oraş. Grupul de centurioni intrase din stradă şi desfăşuraseră harta. Proprietarul se afla undeva sus. Orso oftă în timp ce se uita la hartă. Breşele erau posibile, dar aveau nevoie de mult noroc din partea zeilor pentru a-l învinge pe Sulla. Se uită în jur la feţele celor de la masă; era greu să nu te înfiori văzând speranţa care răzbătea din acele priviri. El nu era Marius, ştia asta. Dacă generalul ar fi trăit şi ar fi fost în camera aceea, ar mai fi avut o şansă. Dar aşa cum stăteau lucrurile…

— Nu au mai mult de douăzeci până la cincizeci de oameni în oricare punct al frontului. Dacă facem o breşă repede, cu două centurii în fiecare loc, vom fi în stare să îi măcelărim înainte să vină întăririle.

— Apoi ce se va întâmpla? Mergem după Sulla? întrebă unul dintre centurioni.

Orso recunoscu în sinea lui că Marius i-ar fi ştiut numele.

— Nu putem fi siguri unde s-a poziţionat şarpele. Este capabil să instaleze un cort de comandă drept momeală pentru asasini. Sugerez să ne retragem, lăsând câţiva oameni îmbrăcaţi în haine civile să vegheze, în aşteptarea unei ocazii de a-l prinde.

— Oamenii nu vor fi încântaţi. Nu e o victorie zdrobitoare, iar ei vor aşa ceva.

Orso îşi stăpâni mânia.

— Oamenii sunt legionari şi formează cea mai bună legiune din Roma. Vor face ceea ce li se spune. Este un joc al numerelor, dacă aşa ceva poate fi considerat un joc. Au mai mulţi soldaţi decât noi. Controlăm zone similare cu mai puţini oameni. Pot să aducă întăriri mai repede decât o putem face noi… şi au un comandat mult mai experimentat. Ceea ce putem face este să distrugem o sută dintre oamenii lor şi să ne retragem, pierzând cât mai puţin posibil dintr-ai noştri. Sulla are o mare problemă de apărare, pentru că frontul lui de atac se tot lungeşte.

— Într-un anumit fel, avem aceeaşi problemă.

— Nu e nici pe jumătate atât de rău. Dacă ei fac o breşă, ea se produce în miezul oraşului, unde pot fi înconjuraţi cu uşurinţă şi izolaţi de restul trupelor. Avem sub control o zonă cu mult mai mare. Când le vom penetra linia de apărare, va fi chiar în inima teritoriului lor.

— Unde se află soldaţii lor, Orso! Nu sunt convins că planul tău va funcţiona, continuă omul.

— Care este numele tău? îl întrebă Orso privindu-l atent.

— Bar Gallienus, domnule.

— Ai auzit ce a strigat Marius înainte de a fi ucis?

Bărbatul se înroşi uşor.

— Am auzit, domnule.

— Şi eu am auzit. Ne apărăm oraşul şi locuitorii lui de un invadator ilegal. Comandantul meu e mort. Mi-am asumat comanda temporară până la trecerea crizei. Dacă nu ai ceva folositor de adăugat, îţi sugerez să aştepţi afară şi te vom anunţa atunci când am terminat. Este clar?

Deşi vocea lui Orso se menţinu calmă şi politicoasă pe durata schimbului de replici, toţi oamenii din încăpere simţiră mânia ţâşnind din el ca o forţă palpabilă. Îţi trebuia ceva de curaj să nu o ştergi.

— Aş vrea să rămân, spuse Bar Gallienus încet.

Orso îl bătu cu mâna pe umăr şi se uită la ceilalţi.

— Orice instrument capabil să lanseze un proiectil avem la dispoziţie, inclusiv orice om cu arc, vor fi masate în cele două zone, într-o oră. Îi vom lovi cu tot ce avem, iar apoi două centurii le vor ataca apărarea la comanda mea. Voi conduce atacul prin zona pieţei vechi, deoarece o ştiu bine. Bar Gallienus o va conduce pe cealaltă. Sunt întrebări?

La masă era linişte. Gallienus îl privi pe Orso în adâncul ochilor şi îşi dădu acordul aprobând din cap.

— Atunci adunaţi-vă legionarii, domnilor! Hai să-l facem pe bătrân mândru. „Marius” este strigătul de luptă. Trei sunete scurte din corn vor fi semnalul. Într-o oră.

•

Sulla se retrase de lângă omul însângerat care gâfâia în faţa lui. Din suta de soldaţi pe care o trimisese în luptă acum câteva ore, doar unsprezece se întorseseră să raporteze, iar aceştia erau toţi răniţi.

— Generale! Trupele mobile au izbândit doar parţial, spuse legionarul, încercând din greu să stea drept din cauza slăbiciunii plămânilor lui obosiţi. Am făcut multe pagube în prima oră şi pot să estimez că am omorât mai mult de cincizeci de inamici în încăierări mici. Unde a fost posibil, i-am prins singuri sau în perechi şi i-am copleşit, aşa cum ai sugerat. Apoi cred că au prins de veste şi ne-am trezit urmăriţi pe străzi. Cine îi conducea trebuie să fi ştiut străzile oraşului foarte bine. Unii dintre noi ne-am refugiat pe acoperişuri, dar erau oameni care ne aşteptau acolo. Făcu o pauză să-şi tragă sufletul, iar Sulla aşteptă nerăbdător ca omul să se calmeze. Am văzut câţiva oameni omorâţi de femei şi de copii care ieşeau din case cu cuţite. Au ezitat să omoare civili şi au fost făcuţi bucăţi. Echipa mea a fost măcelărită de un grup de legionari din Primigenia, care îşi scoseseră armura şi aveau numai săbiile. Alergam de multă vreme şi ne-au încolţit într-o alee. Eu…

— Spui că ai informaţii de raportat. Era clar de la început că grupurile mobile vor face pagube neimportante. Speram să împrăştii frică şi haos, dar se pare că a rămas un dram de disciplină în Legiunea Primigenia. Unul dintre secunzii lui Marius a preluat probabil controlul tactic. Va încerca să lovească repede. Au văzut oamenii tăi vreun semn în acest sens?

— Da, generale. Adunau în tăcere grupuri de oameni pe străzi. Nu ştiu unde şi când vor ataca, dar va fi un fel de încăierare în curând.

— Nu a meritat optzeci dintre oamenii mei, dar informaţia îmi este folositoare. Duceţi-vă la chirurgi. Centurionule! ţipă la un om aflat în apropiere. Du toţi oamenii pe baricade. Vor încerca să facă o breşă. Triplează oamenii pe linia frontului de atac.

Centurionul dădu din cap şi le făcu semn mesagerilor să poarte veştile la avanposturile liniei de înaintare.

Dintr-odată cerul se întunecă sub un nor de săgeţi, un viespar zumzăitor, aducător de moarte. Sulla privi săgeţile căzând. Îşi încordă pumnii, îşi încleştă fălcile în timp ce se îndreptau către el. Oamenii din jurul său se

aruncară la pământ, dar el rămase în picioare, fără să clipească, cu ochii strălucind.

Săgeţile cădeau şi se fărâmau de pietre în jurul său, dar el rămase neatins. Se întoarse şi râse la vederea imaginii consilierilor şi ofiţerilor lui. Unul era în genunchi, scoţându-şi o săgeată din piept şi scuipând sânge pe gură. Alţi doi fixau cu ochi sticloşi cerul, fără să se mişte.

— Un semn bun, nu credeţi? spuse el, încă zâmbind.

În faţă, undeva în oraş, un corn se auzi de trei ori şi un muget îi răspunse, ridicându-se în văzduh. Sulla auzi un nume strigat din multe piepturi, acoperind zgomotul, şi pentru o clipă simţi gustul îndoielii.

— Ma-ri-us! răcnea Legiunea Primigenia în timp ce înainta.

Capitolul 32

Alexandria bătu la uşa micii prăvălii a bijutierului. Trebuia să fie cineva acolo! Ştia că se putea ca el să fi părăsit oraşul, aşa cum făcuseră mulţi alţii, iar gândul că probabil doar atrăgea atenţia asupra ei o făcu să i se scurgă sângele din obraji. Un zgomot se auzi în apropiere, ca şi când o uşă s-ar fi deschis.

— Tabbic! Sunt eu, Alexandria! Pe toţi zeii, deschide, omule!

Îşi lăsă mâna să cadă, suspinând. Strigăte se auziră din apropiere, iar inima ei începu să bată sălbatic.

— Te rog. Te rog, şopti fata.

Deodată uşa se deschise şi Tabbic se ivi în prag, uitându-se scrutător şi ţinând strâns o secure în mână. Când o văzu păru uşurat şi o parte din mânia din privire dispăru.

— Intră, fato! Animalele au ieşit afară în noaptea asta, spuse el morocănos.

Se uită în susul şi în josul străzii. Părea pustie, deşi putea simţi ochi urmărindu-l.

Ajunsă înăuntru, ea avu un moment de slăbiciune.

— Metella… m-a trimis… ea…

— Stai liniştită, fato. Poţi să-mi explici mai târziu. Nevasta şi copiii pun masa sus. Du-te şi alătură-te lor. Eşti în siguranţă aici.

Alexandria tăcu pentru o clipă, apoi se întoarse către el, neputându-se abţine.

— Tabbic. Am hârtii şi toate cele. Sunt liberă.

Bărbatul se apropie de ea şi o privi în ochi cu un început de zâmbet.

— Când ai fost tu altceva? Treci sus acum. Soţia mea probabil se întreabă ce-i cu atâta gălăgie.

•

Nu se găsea nimic în manualele de luptă despre luarea cu asalt a unei baricade ridicate de-a latul unei străzi, în oraş. Orso Ferito răcni numele generalului său mort şi se aruncă pur şi simplu asupra resturilor de care şi de uşi, în braţele inamicului. Două sute de oameni veniră după el.

Orso îşi împlântă sabia în prima beregată care îi apăru în faţă şi aproape fu tăiat de lama adversarului, din cauza baricadei care se mişca, trezindu-se aruncat de partea cealaltă. Se ridică apoi clătinându-se şi fu recompensat cu

un trosnet satisfăcător de oase. Oamenii lui erau peste tot în jurul lui, ciopârţind şi tăind de zor. Orso nu putea spune cât de bine se descurcau şi cât de mulţi muriseră. Ştia doar că inamicul se afla înaintea lui şi că avea o sabie în mână. Urlă şi reteză din umăr mâna unui om în timp ce acesta ridica un scut pentru a-l bloca. Înşfăcă scutul, braţul neputincios căzând la pământ, şi îl folosi pentru a izbi cu umărul doi oameni aflaţi în calea sa, zdrobindu-i apoi sub tălpi. Unul din ei împunse cu sabia, iar el simţi un şuvoi cald pe picioare, dar nu-i dădu atenţie. Zona era liberă, dar capătul străzii se umplea de oameni. Orso îl văzu pe căpitanul lor sunând atacul şi se repezi înspre el. Ştiu în acel moment trăirile de care aveau parte acei luptători demenţi din naţiile sălbatice pe care le cucereau. Era o libertate ciudată. Nu simţea nicio durere, doar o absenţă stranie a fricii sau a epuizării.

Tot mai mulţi adversari cădeau sub sabia lui, iar Legiunea Primigenia înainta, tăind şi împărţind moarte în jur.

— Domnule! Străzile lăturalnice. Au venit mai multe întăriri!

Orso îşi smuci braţul, spre a scăpa de mâna ce-l trăgea în spate, apoi însă disciplina sa ieşi la iveală.

— Sunt prea mulţi. Înapoi, băieţi! I-am tăiat destul pentru moment!

Îşi ridică sabia triumfător şi începu să alerge înapoi pe unde veniseră, remarcând numărul morţilor lui Sulla. Mai mult de o sută, din câte putea el socoti.

Ici şi colo erau feţe pe care le cunoştea. Unii încă mai mişcau, iar el fu tentat să se oprească să-i ajute, dar din spate venea tropotul sandalelor izbind pietrele şi ştia că trebuia să ajungă la baricade, altfel urmând a fi străpunşi pe la spate.

— Înainte, băieţi! Ma-ri-us!

Îi răspunseră la urlet de jur împrejur, şi apoi urcară pe grămada de resturi. În vârf, Orso se uită înapoi şi îi văzu pe oamenii săi mai înceţi cum erau doborâţi şi striviţi. Majoritatea scăpaseră şi, în timp ce se întorcea pentru a trece de partea cealaltă, arcaşii Primigeniei traseră din nou peste capetele oamenilor săi, împrăştiind trupuri pe piatra drumului, ţipând şi zvârcolindu-se în ghearele morţii. Orso chicoti în timp ce alerga, sabia abia mai atârnându-i în mâini din cauza epuizării. Se adăposti în interiorul unei clădiri şi se opri pentru a-şi trage sufletul, cu mâinile pe genunchi. Tăietura din coapsa sa era adâncă, iar sângele curgea din belşug. Se simţea ameţit şi

putu doar îngăima ceva neinteligibil atunci când mâini îl cuprinseră şi îl purtară înainte, departe de baricadă.

— Nu ne putem opri aici, domnule. Arcaşii ne pot acoperi puţin timp, căci rămân fără săgeţi. Trebuie să mergem o stradă sau două mai încolo. Haideţi, domnule!

Înţelese cuvintele, dar nu era sigur dacă răspunsese. Unde se dusese energia lui? Îşi simţi piciorul foarte slăbit. Spera că Bar Gallienus se descurcase la fel de bine.

•

Bar Gallienus zăcea într-o baltă de sânge, cu sabia lui Sulla înfiptă în beregată. Ştia că va muri şi încercă să îl scuipe pe general, dar pe buze nu-i apăru decât o spumă roşiatică. Oamenii săi întâlniseră o centurie proaspăt întărită la nivelul baricadei şi aproape că fuseseră înfrânţi la primul atac. După câteva minute de lupte furioase, străpunseseră zidul de pietre şi de lemne stivuite, şi se aruncaseră asupra mulţimii de soldaţi de dincolo. Oamenii săi luaseră mulţi cu ei, dar erau copleşiţi numeric. Frontul de atac nu fusese deloc subţire.

Bar zâmbi, scoţând la iveală dinţii însângeraţi. *Ştia* că Sulla se putea întări repede. Era păcat că nu-l putea preveni pe Orso. Spera ca omul cel păros să se fi descurcat mai bine, altfel legiunea avea să fie din nou lipsită de lider. Fusese nesăbuit când riscase o asemenea aventură, dar prea mulţi dintre ei muriseră în prima zi de prăpăd şi execuţii. *Ştia* că Sulla va întări rândurile.

— Cred că e mort, domnule, auzi Bar o voce spunând.

— Păcat. Apoi auzi vocea lui Sulla răspunzând. Avea o expresie atât de stranie. Voiam să îl întreb ce gândea.

•

Orso mârâi la centurionul care încercă să îl ajute. Îl durea piciorul şi ţinea o cârjă sub umăr, dar nu avea niciun chef să fie ajutat.

— Nimeni nu s-a întors? întrebă el.

— Am pierdut ambele centurii. Secţiunea aceea fusese întărită chiar înainte să-i atacăm, domnule. Se pare că tactica nu va mai merge pe viitor.

— Însemnă că eu am fost norocos, mormăi Orso.

Nimeni nu îl privi în ochi. Fusese norocos într-adevăr, lovise o secţiune a baricadei unde întăririle erau puţine. Bar Gallienus probabil că şi-ar fi râs în barbă, văzând că avusese dreptate. Era păcat că nu-i putea da omului ceva de băut.

— Domnule? Aveţi alte ordine? întrebă unul dintre centurioni.

Orso scutură din cap.

— Nu încă. Dar voi avea atunci când ştim cum stăm.

— Domnule…

Tânărul ezită.

— Ce este? Orso se întoarse pentru a-l privi. Spune tot, băiete!

— Unii dintre oameni vorbesc de predare. Suntem reduşi la jumătate, iar Sulla deţine rutele de alimentare către mare. Nu putem câştiga şi…

— Câştiga? Cine a spus că vom câştiga? Când l-am văzut pe Marius murind, am ştiut că nu putem câştiga. Am înţeles atunci că Sulla va distruge coloana vertebrală a Legiunii Primigenia, înainte ca aceasta să-şi adune suficienţi soldaţi cât să-l pună în dificultate. Aici nu se vorbeşte de câştig, băiete, este vorba de luptă pentru o cauză dreaptă, urmând ordine şi onorând viaţa şi moartea unui om mare.

Se uită la oamenii din încăpere. Doar câţiva nu se puteau uita în ochii săi, şi ştiu că era printre prieteni. Zâmbi. Cum ar fi zis Marius?

— Un om poate aştepta o viaţă un moment ca acesta, fără să aibă parte de unul. Unii doar îmbătrânesc şi se ofilesc, fără să li se ivească şansa. Vom muri tineri şi puternici, nu am să-ngădui să se întâmple altfel.

— Dar, domnule, poate reuşim să fugim din oraş. Să ne ducem în munţi…

— Veniţi afară. Nu voi irosi un discurs măreţ pe nişte gâşte ca voi.

Orso mârâi de durere şi ieşi şontâcăind pe uşă. Pe stradă erau vreo sută de legionari, obosiţi şi murdari, cu bandaje legate în jurul rănilor. Păreau învinşi deja, şi gândul acesta îi aduse vorbele pe buze.

— Sunt un soldat al Romei! Vocea lui, profundă şi aspră, îi învălui, făcându-i să-şi îndrepte spatele. Tot ceea ce am vrut a fost să îmi fac datoria şi să mă retrag pe un petic frumos de pământ. Nu voiam să-mi pierd viaţa în vreun ţinut străin şi să fiu uitat. Dar apoi m-am trezit slujind cu un om care mi-a fost părinte mai mult decât mi-a fost propriul tată şi i-am văzut moartea, i-am auzit vorbele şi am gândit: „Orso, aici probabil că vei sta, bătrâne!" Şi poate că asta este de ajuns, până la urmă. Socoate cineva de aici că va trăi veşnic? Lăsaţi pe alţii să planteze varză şi să se stafidească la soare. Eu voi muri ca un soldat, pe străzile cetăţii pe care o iubesc, în apărarea ei!

Vocea lui scăzu un pic, ca şi când împărtăşea un secret. Oamenii se apropiară, şi alţii se alăturară mulţimii care creştea din ce în ce mai mult.

— Înţeleg acest adevăr. Puţine lucruri valorează mai mult decât visurile şi nevestele, plăceri ale cărnii sau chiar copii. Unele lucruri sunt însă mai importante, iar înţelepciunea aceasta este ceea ce ne face bărbaţi. Viaţa este doar o zi scurtă de vară, între două nopţi lungi. Se întunecă pentru toţi, chiar şi pentru cei care se împotrivesc şi pretind că vor fi mereu tineri şi puternici.

Arătă către un soldat în vârstă, care-şi mişca încet piciorul în timp ce asculta.

— Tinasta! Te văd testându-ţi bătrânul tău genunchi. Credeai că bătrâneţea va uşura durerea? De ce să aştepţi să se îndoaie de slăbiciune şi să ai oameni mai tineri care să te susţină? Nu, prietenii mei! Nu, fraţii mei! Hai să ne petrecem în timp ce lumina e încă puternică şi ziua e încă luminoasă!

Un tânăr soldat îşi înălţă privirea şi strigă:

— Îşi vor aminti de noi?

Orso oftă adânc, apoi zâmbi.

— Pentru o vreme, fiule. Dar cine îşi mai aminteşte astăzi de eroii din Cartagina sau de cei din Sparta? Ei ştiu cum şi-au încheiat ziua. Iar *asta* e de ajuns. Asta e tot ce contează întotdeauna.

— Nu este nicio şansă atunci ca noi să câştigăm? întrebă tânărul încet.

Orso şchiopătă către el, folosindu-şi cârja pentru a se susţine.

— De ce nu pleci din oraş? Câţiva dintre voi pot ieşi, dacă reuşiţi să treceţi de patrule. Nu e necesar să rămâi.

— Ştiu, domnule. Tânărul tăcu pentru o clipă. Dar o voi face.

— Atunci nu mai e nevoie să amânaţi inevitabilul. Adunaţi oamenii. Toată lumea trebuie să fie pregătită să atace baricadele lui Sulla. Lăsaţi-i să plece pe cei care vor, să plece cu binecuvântarea mea. Lăsaţi-i să-şi facă alte vieţi, în altă parte, şi să nu spună niciodată nimănui că au luptat pentru Roma atunci când a murit Marius. Într-o oră, domnilor! Serviţi-vă de arme încă o dată!

Orso se uită în jurul lui în timp ce oamenii îşi verificau lamele săbiilor şi armura, aşa cum fuseseră antrenaţi să o facă. Mulţi îl bătură pe umăr atunci când plecară la posturile lor şi îşi simţi inima plesnind de mândrie.

— Oameni bravi, Marius, murmură el. Oameni bravi.

Capitolul 33

Cornelius Sulla şedea leneş pe un tron de aur, aşezat pe un mozaic alcătuit din mii şi mii de plăcuţe de ceramică albe şi negre. Aproape de centrul Romei, domeniul lui nu fusese atins de revolte şi era o plăcere să fie din nou acasă, şi să deţină iar puterea.

Legiunea lui Marius se luptase aproape până la ultimul om, aşa cum prezisese el că vor face. Doar câţiva încercaseră să scape la sfârşit, dar Sulla îi vânase fără milă. Şanţuri adânci, purtătoare de foc înconjurau zidurile oraşului şi i se spusese că miile de cadavre vor arde zile, poate săptămâni înainte de a li se răci cenuşa. Era sigur că zeii vor lua în seamă un asemenea sacrificiu făcut pentru a salva oraşul.

Roma trebuia curăţată, atunci când aveau să se stingă focurile. Nici nu zid nu scăpase nepătat de cenuşa unsuroasă care plutea pretutindeni şi intra în ochii oamenilor.

Denunţase membrii Legiunii Primigenia ca trădători, iar pământurile şi averile lor fuseseră confiscate de Senat. Familiile fuseseră târâte în stradă de vecini invidioşi pe agoniseala lor. Sute fuseseră executaţi, şi încă mai aveau de lucru. Va fi o pagină amară în istoria glorioasă a oraşului celor şapte coline, dar ce altceva putea face?

Sulla medită în tăcere în timp ce o sclavă se apropie ţinând o cupă rece ca gheaţa cu suc de fructe. Era prea devreme pentru vin şi avea încă foarte mulţi de văzut şi de condamnat. Roma se va ridica din nou glorioasă, o ştia, dar, pentru ca asta să se întâmple, ultimii dintre prietenii şi susţinătorii lui Marius – ultimii dintre inamicii lui Sulla – trebuiau îndepărtaţi din trupul cetăţii aşa cum înlături o tumoare.

Tresări când sorbi din cupa de aur şi îşi trecu degetul peste ochiul umflat şi peste crestătura bătând în violet de pe obrazul drept. Fusese cea mai grea luptă din viaţa lui, campaniile împotriva lui Mithridates pălind prin comparaţie.

Moartea lui Marius îi reveni în minte, aşa cum se întâmplase atât de frecvent în ultimele zile. Impresionant. Trupul nu fusese aruncat în foc. Sulla se gândea să-i facă o statuie pe una dintre coline. Va demonstra propria măreţie, în onorarea celor morţi. Ori putea să îl arunce în şanţuri cu ceilalţi. Nu conta.

Camera unde stătea era aproape goală. Un acoperiş boltit fusese decorat cu un model al Afroditei în stil grecesc. Se uita la el cu dragoste, o femeie frumoasă, goală, cu părul învăluind-o. Voia ca oamenii care îl întâlneau să ştie că era iubit de zei. Sclava şi urciorul ei se aflau la câţiva paşi, gata să-i umple cupa la un semn. În încăpere mai era prezent călăul său, care stătea în apropiere, cu instrumentele sale unsuroase şi o torţă mică puse pe o masă în faţa sa. Şorţul lui din piele fusese deja stropit în urma muncilor de dimineaţă, şi încă mai avea de lucru.

Uşile de bronz, aproape la fel de mari precum cele din Senat, răsunară sub loviturile unei mănuşi de armură. Se deschiseră, iar în prag se iviră doi dintre legionarii săi, care târau un soldat solid, cu mâinile şi picioarele legate. Îl traseră peste mozaic către Sulla, care putu vedea că faţa omului era deja lovită, având nasul rupt. Un scrib mergea în urma soldaţilor şi consulta nişte pergamente pentru a oferi detalii.

— Acesta este Orso Ferito, stăpâne, rosti scribul. A fost găsit încă în viaţă sub un morman de oameni ai lui Marius şi a fost identificat de doi martori. A condus câţiva dintre trădători.

Sulla se ridică vioi şi merse până la siluetă, făcându-le semn gărzilor să-l lase să cadă pe podea. Era conştient, dar un căluş murdar de cârpă îl împiedica să scoată mai mult decât nişte grohăituri.

— Taie căluşul! Îl voi chestiona, ordonă Sulla, iar ordinul lui fu îndeplinit rapid şi brutal, o lamă scoţând sânge proaspăt şi un geamăt de la omul care zăcea la pământ.

— Ai condus unul dintre atacuri, nu-i aşa? Eşti tu acela? Oamenii mei spun că ai luat comanda după Marius. Eşti tu omul acela?

Orso Ferito se uită în sus cu o sclipire de ură. Privirea lui se plimbă peste vânătaie şi peste tăietura de pe faţa lui Sulla şi zâmbi, scoţând la iveală dinţi sparţi şi însângeraţi. Vocea părea să urce dintr-o fântână adâncă şi se prăvăli spre el.

— Aş face-o din nou!

— Da. Şi eu, replică Sulla. Scoate-i ochii şi apoi spânzură-l.

Îi făcu semn călăului, iar acesta scoase la iveală un fier înroşit în foc, ţinând capătul întunecat cu nişte cleşti puternici. Orso se zbătu în legăturile de piele ce-i strângeau braţele, muşchii săi contorsionându-se. Călăul duse impasibil metalul incandescent suficient de aproape pentru a pârli genele, apoi îl împinse în orbită, răsplătit cu un grohăit.

Sulla îşi vărsă cupa fără să guste sucul. Se uită mai departe, fără plăcere, felicitându-se pentru lipsa emoţiei. Nu era un monstru, ştia, dar oamenii se aşteptau la un lider puternic şi de asta vor avea parte. Imediat ce Senatul se va reuni din nou, se va declara dictator şi-şi va asuma puterea vechilor regi. O nouă epocă avea să se deschidă pentru Roma.

Leşinat, Ferito fu târât pentru a fi executat, iar Sulla nu avu decât câteva minute la dispoziţie pentru sine înainte ca uşa să răsune din nou, iar alţi soldaţi să intre însoţiţi de micul scrib. De data aceasta, îl recunoscu pe tânărul care se împleticea între ei.

— Iulius Caesar, spuse el. Capturat chiar în momentul culminant al frământărilor, cred. Lăsaţi-l să stea în picioare, domnilor! Acesta nu este un om de rând. Scoateţi-i căluşul… cu blândeţe.

Se uită la tânărul dinaintea sa şi fu bucuros să vadă că se îndrepta de spate. Pe faţa lui erau câteva zgârieturi, dar Sulla ştia că oamenii săi fuseseră cu băgare de seamă spre a nu risca să îl supere pe general, făcând prea multe daune înainte de judecată. Stătea mândru, având cu puţin sub un metru optzeci, corpul lui fiind musculos, bine proporţionat şi ars de soare. Ochii albaştri şi reci îl priveau, iar Sulla putea simţi forţa omului aceluia, părând să umple încăperea până când nu mai rămăseseră decât ei doi, soldaţii, călăul, scribul şi sclava fiind daţi uitării.

Sulla îşi lăsă capul pe spate puţin, iar gura sa se deschise, înflorind într-o expresie de încântare.

— Regret s-o spun, dar Metella a murit. Şi-a luat viaţa singură, înainte ca oamenii mei să poată intra s-o salveze. Pe ea aş fi lăsat-o să plece, dar tu… reprezinţi o altfel de problemă. Ştii că bătrânul capturat odată cu tine a reuşit să evadeze? Se pare că a scăpat din legături şi l-a eliberat şi pe celălalt. Nişte tovarăşi ciudaţi pentru un tânăr nobil. Văzu sclipirea de interes din ochii celuilalt. O, da! Am trimis oameni să îi caute, dar până acum nu au avut noroc. Dacă oamenii mei te-ar fi legat cu ei, îndrăznesc să spun că ai fi fost liber până acum. Soarta poate fi o amantă capricioasă… Apartenenţa ta la nobilime te ţine aici, pe când celelalte lepădături sunt libere.

Iulius nu spuse nimic. Nu se aştepta să trăiască mai mult de o oră şi pricepu dintr-odată că nimic din ce ar fi spus nu ar fi avut rost. Dezlănţuindu-se la adresa lui Sulla doar l-ar fi amuzat pe acesta, iar rugăminţile i-ar fi trezit cruzimea. Rămase tăcut şi se mulţumi să îl privească încruntat.

— Ce avem despre el, scribule? se adresă Sulla omului cu pergamentul.

— Nepot al lui Marius, fiul lui Iulius. Amândoi morţi. Mama, Aurelia, încă în viaţă, dar debilă. Posedă o mică moşie la câteva zeci de kilometri de oraş. Datorii considerabile către case private, sumele nu sunt specificate. Soţul Corneliei, fiica lui Cinna, căsătorit în dimineaţa luptei.

— Ah, spuse Sulla, întrerupându-l. Miezul problemei. Cinna nu îmi este prieten, deşi este prea viclean să-l fi susţinut pe Marius pe faţă. Este bogat; înţeleg de ce ai dori susţinerea bătrânului, dar sunt sigur că viaţa ta valorează mai mult. Îţi voi oferi o alegere simplă. Las-o pe această Cornelia, jură-mi credinţă şi te voi lăsa să trăieşti. Dacă nu, călăul meu îşi încălzeşte din nou instrumentele. Marius ar fi vrut ca tu să trăieşti, tinere! Fă alegerea corectă.

Mânia lui Iulius îi răzbătu în privire. Ceea ce ştia despre Sulla nu-l ajuta. Putea fi un şiretlic crud, cerându-i să-i renege pe cei pe care îi iubea, apoi să-l execute oricum.

Ca şi când i-ar fi ghicit gândurile, Sulla vorbi din nou:

— Divorţează de Cornelia şi vei trăi. Un act atât de simplu îl va face de ruşine pe Cinna, slăbindu-i puterea. Vei fi liber. Aceşti oameni sunt cu toţii martorii cuvintelor mele, vorbele conducătorului Romei. Care este răspunsul tău?

Iulius rămase complet nemişcat. Îl ura pe omul acesta. Îl omorâse pe Marius şi mutilase Republica pe care tatăl său o iubise atât. Nu mai conta ceea ce pierdea, răspunsul era clar, iar cuvintele trebuiau rostite.

— Răspunsul meu este nu. Termină odată!

Sulla clipi surprins, apoi izbucni în râs.

— Ce familie ciudată! Ştii câţi oameni au murit chiar în camera asta în ultimele zile? Ştii la câţi le-au fost scoşi ochii, câţi au fost castraţi şi câţi mutilaţi? Iar tu îmi batjocoreşti mila? Râse din nou, şi sunetul răsună aspru în domul purtător de ecouri. Dacă te las să pleci, vei încerca să mă omori?

Iulius încuviinţă din cap.

— Mă voi dedica tot restul vieţii acestei sarcini.

Sulla rânji la el cu o adevărată plăcere.

— Mă gândeam eu. Eşti neînfricat, şi singurul dintre nobili care a refuzat un târg cu mine. Sulla tăcu pentru un moment, ridicându-şi mâna pentru a face semn călăului, care stătea pregătit. Apoi mâna lui căzu cu indiferenţă. Eşti liber să pleci. Părăseşte-mi oraşul până la apus. Dacă te întorci cât timp trăiesc, te voi omorî fără proces sau audienţă. Tăiaţi-i legăturile, domnilor!

Aţi legat un om liber. Chicoti preţ de o clipă, apoi rămase nemişcat în timp ce funiile căzură la picioarele lui Iulius. Tânărul îşi frecă încheieturile, dar expresia sa părea cioplită în stâncă.

Sulla se ridică de pe tronul său.

— Duceţi-l la porţi şi lăsaţi-l să plece. Se întoarse să se uite în ochii lui Iulius. Dacă te întreabă cineva, spune-i că te-am cruţat deoarece îmi aminteşti de mine, şi poate că am omorât suficienţi oameni astăzi. Asta e tot.

— Şi soţia mea? strigă Iulius în timp ce braţele sale erau apucate din nou de gărzi.

Sulla înălţă din umeri.

— Poate o s-o iau amantă, dacă învaţă să-mi facă pe plac.

Iulius se luptă sălbatic, dar nu se putu elibera şi fu târât afară.

Scribul zăbovi lângă uşă.

— Generale? Este oare înţelept? Până la urmă, este nepotul lui Marius…

Sulla oftă şi acceptă o altă cupă de suc rece de la sclavă.

— Zeii să ne apere de oamenii mici. Ţi-am spus motivele mele. Am obţinut tot ceea ce-mi doream vreodată, şi se întrevede plictiseala. Este bine să las în viaţă câteva pericole care să mă ameninţe. Privirea lui se concentră undeva în depărtare. Este un tânăr impresionant. Cred că în el se află doi Marius. După expresia scribului, era evident că nu înţelegea nimic.

— Să pun să fie adus următorul, consule?

— Ajunge pentru astăzi. Băile sunt încălzite? Bine, liderii Senatului vor cina cu mine în seara asta şi vreau să fiu proaspăt.

•

Sulla îşi încălzea întotdeauna bazinul pe cât de fierbinte putea suporta. Acest lucru îl relaxa de minune. Singurele slujitoare prezente erau două dintre sclavele casei sale, şi se ridică dezbrăcat din apă, neavând reţineri în faţa lor. Şi ele erau dezbrăcate, purtând doar brăţări de aur la încheieturi şi coliere la gât.

Amândouă fuseseră alese pentru trupurile lor voluptuoase şi el era încântat în timp ce le lăsa să îl şteargă de apă. Făcea bine unui bărbat să se uite la lucruri frumoase. Ridica spiritul acestuia deasupra nivelului bestiilor.

— Apa mi-a adus sângele la suprafaţă, dar mă simt leneş, le murmură el, făcând câţiva paşi către o bancă lungă de masaj.

Atingerea acesteia era moale şi plăcută, şi se simţi relaxat complet. Îşi închise ochii, ascultând cum cele două femei tinere legau între ele nuiele

subţiri şi flexibile de mesteacăn, proaspăt tăiate în dimineaţa aceea şi încă verzi.

Sclavele stăteau deasupra corpului său înfierbântat. Fiecare ţinea o legătură de ramuri, aproape ca o mătură măsurând un metru. La început mai mult îl mângâiară cu nuielele de mesteacăn, lăsând urme albe uşoare pe pielea sa.

El mârâi uşor, iar ele se opriră.

— Stăpâne, vrei mai tare? întrebă una din ele timid.

Buzele ei erau vinete din cauza atenţiei pe care i-o acordase el cu o noapte înainte, iar mâinile îi tremurau uşor.

Bărbatul zâmbi fără să-şi deschidă ochii şi se întinse pe bancă. Era incredibil de revigorant.

— Ah, da, răspunse el visător. Loviţi tare, fetelor, loviţi tare!

Capitolul 34

Iulius stătea cu Cabera şi cu Tubruk la docuri, cu faţa sumbră şi rece. Ca şi cum şi-ar fi bătut joc de evenimentele nefericite din viaţa sa, ziua se arăta fierbinte şi desăvârşită, cu doar o uşoară briză venind dinspre mare pentru a aduce uşurare călătorilor plini de praf. Fusese o goană nebună din oraşul acoperit de duhori. La început, fusese singur pe un ponei spetit pe care îl putuse cumpăra pe un inel de aur. Strâmbându-se, ocolise şanţurile umplute de carne arzând şi o apucase spre apus, pe drumul principal ce ducea către coastă.

Apoi auzise un salut familiar şi îşi văzuse prietenii ieşind dintre copacii din faţă. Fusese o întâlnire plină de veselie; să se găsească în viaţă, însă dispoziţia i se întunecase pe măsură ce îşi povestiseră peripeţiile.

Chiar dintru început, Iulius putuse observa că Tubruk îşi pierduse în bună parte vitalitatea. Părea sfrijit şi murdar, şi cei doi îi povestiseră pe scurt cum trăiseră ca animalele pe străzi, unde se întâmplau orori de toate felurile ziua, iar noaptea se petreceau lucruri şi mai şi, iar ţipetele şi strigătele disperate fiind singurele indicii. El şi Cabera hotărâseră să aştepte o săptămână pe drumul ce ducea spre coastă, sperând că Iulius izbutea să se elibereze.

— După asta urma să furăm nişte săbii şi să venim să te salvăm, spuse Cabera.

Tubruk râse drept răspuns, iar Iulius putea vedea că se apropiaseră cât timp fuseseră împreună. Acest fapt nu reuşi să-l bine-dispună. Iulius le povesti despre cruzimea capricioasă a lui Sulla, iar pumnii săi se încleştară de mânie în timp ce vorbea.

— Mă voi întoarce la Roma. Îi voi tăia boaşele dacă se atinge de nevasta mea, spuse încet la sfârşit.

Tovarăşii săi nu putură să-i susţină privirea; chiar şi umorul obişnuit al lui Cabera dispăru pentru o vreme.

— Are cele mai frumoase femei din Roma, Gaius, murmură Tubruk. Doar că e genul de om căruia îi place să răsucească un pic cuţitul în rană. Tatăl ei o va apăra, chiar o va scoate din Roma dacă e vreun pericol. Bătrânul acela îşi va asmuţi gărzile asupra lui Sulla dacă există vreo ameninţare. Ştii asta.

Iulius dădu din cap, cu ochii distanţi, având nevoie să fie convins. La început, voise să ajungă la ea la adăpostul nopţii, dar semnalul de stingere al

luminilor fusese introdus din nou, iar a te plimba pe străzi putea însemna moarte imediată.

Cel puţin Cabera putuse face rost de câteva lucruri de preţ în zilele pe care le petrecuse cu Tubruk pe străzi. O brăţară de aur pe care o găsiseră în cenuşă le procurase caii şi folosise drept mită pentru a trece de gărzile zidului. Hârtiile de valoare pe care Iulius încă le purta asupra sa erau prea mari pentru a fi preschimbate altundeva decât într-un oraş şi era supărător să trebuiască să te bazezi pe câteva monede de bronz când aveau la îndemână o aşa avere, şi totuşi total nefolositoare. Iulius încă nu era sigur dacă semnătura lui Marius le mai făcea valabile, dar bănuia că generalul cel viclean se gândise la asta. Se pregătise pentru aproape tot ce se putea întâmpla.

Iulius cheltui două dintre monedele preţioase pentru a trimite o scrisoare, dând-o unor legionari care se întorceau în oraş, iar cealaltă unor soldaţi care călătoreau către Grecia.

Cornelia va şti cel puţin că era în siguranţă, dar că va trece multă vreme până va reuşi s-o vadă din nou. Până nu va aduna ajutoare şi putere, nu se va putea întoarce, iar amărăciunea îi devora sufletul, lăsându-l pustiu şi obosit.

Marcus va auzi de dezastrul din Roma şi va veni grăbit să îl caute atunci când serviciul lui militar va fi încheiat. Asta îl făcea să se simtă puţin mai bine. Ca niciodată în trecut, simţi lipsa prietenului său.

Mii de alte regrete îl chinuiau în timp ce îi răsăreau în minte, prea dureroase pentru a le lăsa să prindă rădăcini. Lumea se schimbase din temelii pentru tânărul bărbat. Nu se putea ca Marius să fie mort. Universul era pustiu fără el.

•

Osteniţi de zilele petrecute pe drumuri, cei trei oameni îşi îndreptară caii către portul fremătător de pe coasta aflată la vest de Roma. Tubruk vorbi primul, după ce descălecară şi îşi legară caii în faţa unui han.

— Steagurile celor trei legiuni se află aici. Hârtiile tale îţi pot da o însărcinare în oricare dintre ele. Aceea are baza în Grecia, cealaltă în Egipt, iar ultima se află în drum spre nord.

Tubruk vorbi calm, arătându-şi cunoştinţele despre mişcările imperiului, care nu se pierduseră cât timp condusese moşia.

Iulius se simţea stingher şi expus acolo, la docuri, însă asta nu era o decizie pe care trebuia s-o ia în pripă. Dacă Sulla se răzgândea, chiar şi

oricând se puteau ivi oameni înarmaţi gata să-i omoare sau să-i aducă legaţi la Roma.

Tubruk nu putea da prea multe sfaturi. E adevărat, recunoscuse stindardele legiunilor, dar ştia că se afla cu cincisprezece ani în urmă în ceea ce privea reputaţia ofiţerilor. Nu se simţea deloc în largul lui să lase o decizie atât de importantă în mâinile zeilor. Cel puţin doi ani din viaţă Iulius avea să îi petreacă în acea unitate pe care ei o alegeau, şi era posibil să ajungă să dea cu banul.

— Mie mi se pare potrivit Egiptul, spuse Cabera, uitându-se melancolic la mare. A trecut multă vreme de când mi-am scuturat sandalele de praful lui.

Putea simţi viitorul prinzând contur după voinţa celor trei. Puţine vieţi aveau la dispoziţie alegeri atât de simple, sau poate că toate aveau, dar majoritatea nu le puteau vedea atunci când le sosea sorocul. Egiptul, Grecia sau nordul îndepărtat? Fiecare trăgea în direcţii diferite. Băiatul trebuia să ia singur o decizie, dar cel puţin Egiptul era fierbinte.

Tubruk studie vasele care se legănau în apele portului, încercând să aleagă unul dintre ele. Fiecare era păzit de legionari ageri, şi un furnicar de oameni se zăreau pe punte, reparând, frecând sau rearanjând lucrurile, după călătorii în întreaga lume.

Dădu din umeri. Presupuse că, după ce agitaţia s-ar fi potolit şi Roma îşi va fi regăsit liniştea, se va întoarce la moşie. Cineva trebuia să ţină locul acela în viaţă.

— Marcus şi Renius sunt în Grecia. Ai putea să te întâlneşti cu ei acolo, dacă vrei, se hazardă Tubruk, întorcându-se să privească praful ridicat de călători pe drum.

— Nu. Nu am realizat nimic, în afară de a mă fi căsătorit şi de a fi dat afară din Roma de inamicul meu, murmură Iulius.

— Inamicul unchiului tău, îl corectă Cabera.

Iulius se întoarse încet către bătrân, cu o privire fermă.

— Nu. Este inamicul meu acum. Vreau să-l văd mort.

— Cu timpul, poate, spuse Tubruk. Astăzi, trebuie să pleci să înveţi să fii un soldat bun şi un ofiţer capabil. Eşti tânăr. Acesta nu e sfârşitul tău sau al carierei tale.

Tubruk îi susţinu privirea o secundă, gândindu-se cât de mult începuse să semene cu tatăl său.

În cele din urmă, tânărul dădu uşor din cap, apoi se întoarse către mare. Examină din nou navele.

— Egiptul să fie, atunci. Am vrut să văd întotdeauna pământul faraonilor.

— O alegere excelentă! spuse Cabera. Te vei îndrăgosti de Nil, iar femeile sunt frumoase şi parfumate.

Bătrânul se bucură văzându-l pe Iulius zâmbind pentru prima dată după noaptea în care fusese capturat. Era un semn bun, se gândi el.

Tubruk îi dădu unui băiat un bănuţ pentru a le ţine caii pentru o oră, iar cei trei bărbaţi se îndreptară către corabia ce purta un steag al legiunii egiptene. În timp ce se apropiau, activitatea lucrătorilor păru şi mai febrilă.

— Cred că sunt gata să ridice ancora, observă Tubruk, arătând cu degetul butoaiele cu alimente care erau încărcate de sclavi.

Provizii de carne sărată, ulei şi peşte erau trecute peste fâşia îngustă de apă ce despărţea vasul de chei, ajungând în braţele sclavilor transpiraţi de pe punte, fiecare butoi fiind notat pe o tăbliţă cu eficienţă romană clasică. Tubruk fluieră la una dintre gărzi, care veni către ei.

— Trebuie să vorbim cu căpitanul. E la bord? întrebă Tubruk.

Garda îi cercetă rapid şi păru satisfăcut, în ciuda prafului de pe drum adunat pe hainele lor. Tubruk şi Iulius, cel puţin, arătau ca nişte soldaţi.

— Este. Vom arunca ancora la prânz, odată cu refluxul. Nu garantez că vă va primi.

— Spune-i că îl caută nepotul lui Marius, proaspăt venit din oraş. Vom aştepta aici, replică Tubruk.

Sprâncenele gărzii se ridicară puţin iar privirea sa se îndreptă spre Iulius.

— Sigur, domnule. Îl voi anunţa imediat.

Omul făcu un pas spre marginea docului şi traversă podul îngust de scândură, ajungând pe puntea corabiei. Dispăru în spatele structurii de lemn care domina puntea şi care, bănuia Iulius, trebuia să conţină cabina căpitanului. În timp ce aşteptau, Iulius observă detaliile imensei corăbii: găurile pentru vâsle din părţi care aveau să fie folosite pentru a-i scoate din port, dar şi în luptă, pentru a împinge vasele duşmane, pânzele pătrate imense, care aşteptau să fie ridicate în vânt.

Puntea era golită de obiecte care se puteau rostogoli, aşa cum se cuvenea să fie un vas roman de război. Tot ceea ce putea răni odată ajunşi în ape învolburate era legat bine. Trepte duceau la nivelele inferioare în diferite locuri ale punţii de scândură şi fiecare putea fi acoperită de o trapă pentru a împiedica valurile puternice să lovească echipajul aflat dedesubt. Arăta ca

un vas bine întreţinut, dar, până nu-l întâlnea pe căpitan, nu ştia cum vor sta lucrurile pentru următorii doi ani din viaţa sa. Putea simţi mirosul catranului, al sării şi al transpiraţiei, mirosurile unei lumi străine, pe care el nu o cunoştea. Se simţea ciudat de emoţionat şi aproape râse de sine însuşi.

Din umbra punţii apăru un bărbat înalt, în uniformă completă de centurion. Părea un om aspru şi îngrijit, cu părul grizonant tăiat scurt şi cu platoşa atent lustruită, de un bronz auriu care strălucea în soare. Expresia sa era una vigilentă; traversă puntea către marginea docului şi îi salută pe cei trei oameni care aşteptau.

— Bună ziua, domnilor! Sunt centurionul Gaditicus, căpitan oficial al acestui vas pentru Legiunea a III-a Partica. Vom ridica ancora la următorul reflux, aşa că nu vă pot acorda prea mult timp, dar numele consulului Marius are încă mare greutate, chiar şi acum. Spuneţi ce treabă aveţi şi voi vedea cum vă pot ajuta.

Direct la obiect, fără înflorituri. Iulius simţi cum începe să-l placă pe acel om. Scotoci în tunică şi scoase la iveală papirusurile pe care i le încredinţase Marius. Gaditicus le luă şi rupse sigiliul cu degetul. Citi repede, încruntat, dând din cap din când în când.

— Acestea au fost scrise înainte ca Sulla să preia din nou controlul? întrebă el, cu ochii încă în pergament.

Iulius simţi imboldul de a minţi, dar presupuse că era testat de acest om.

— Într-adevăr. Unchiul meu nu… se aştepta ca Sulla să fie învingător.

Ochii lui Gaditicus erau fermi, măsurându-l din cap până în picioare pe tânărul din faţa lui.

— Mi-a părut rău când am auzit că a pierdut. Era un om popular şi bun pentru Roma. Aceste acte au fost semnate de un consul; aşadar, sunt perfect valide. Totuşi, am dreptul să-ţi refuz un post până când poziţia ta faţă de Cornelius Sulla nu îmi este clarificată. Te voi crede însă pe cuvânt dacă eşti un om onest.

— Sunt, domnule, replică Iulius.

— Eşti căutat pentru ofense criminale?

— Nu sunt.

— Eviţi vreun scandal de orice fel?

— Nu.

Din nou omul îl măsură cu privirea pentru câteva clipe, dar Iulius nu se uită în altă parte. Gaditicus împături hârtiile şi le puse în interiorul hainelor sale.

— Te voi lăsa să depui jurământul, în rangul cel mai jos al ofiţerilor din *tesserarius*[40]. Te voi avansa repede dacă îmi arăţi că eşti capabil; încet sau deloc, dacă nu eşti. Ai înţeles?

Iulius aprobă, păstrând o expresie impasibilă. Zilele de huzur din societatea romană se duseseră. Acesta era oţelul imperiului, cel care permitea oraşului să se relaxeze în trai plăcut şi plin de bucurie. Trebuia să îşi dovedească abilităţile, de data asta, fără a beneficia de un unchi puternic.

— Aceştia doi, cum se pot integra? întrebă Gaditicus, arătând către Tubruk şi Cabera.

— Tubruk este administratorul moşiei mele. El se va întoarce la Roma. Bătrânul este Cabera… servitorul meu. Aş vrea să mă însoţească.

— E prea bătrân pentru vâsle, dar îi vom găsi de lucru. Nimeni nu trândăveşte pe un vas pe care îl conduc eu. Toată lumea lucrează. Toată lumea.

— Am înţeles, domnule. Are pricepere ca vindecător.

Cabera avea o expresie sticloasă în ochi, dar încuviinţă după un moment de gândire.

— De asta avem nevoie. Vei semna pentru doi sau pentru cinci ani? întrebă Gaditicus.

— Doi pentru început, domnule!

Iulius îşi menţinu fermitatea vocii. Marius îl avertizase să nu îşi dedice viaţa serviciului sub contracte lungi, păstrând deschise opţiunile, pentru a căpăta o experienţă mai bogată.

— Atunci fii binevenit în Legiunea a III-a Partica, Iulius Caesar, spuse Gaditicus pe un ton aspru. Acum urcă la bord şi vorbeşte cu ofiţerul însărcinat cu încartiruirea pentru cabina ta şi pentru alimente. Ne vom întâlni în două ore pentru a depune jurământul.

Iulius se întoarse către Tubruk, care îi apucă ferm antebraţul.

— Zeii îi favorizează pe cei curajoşi, Iulius, spuse bătrânul luptător, zâmbind. Se întoarse către Cabera. Iar tu ţine-l departe de băuturi puternice, de femei slabe şi de oameni care au propriile zaruri. Ai priceput?

— Eu am propriile zaruri, replică acesta, scoţând pe buze un sunet vulgar.

Gaditicus se prefăcu că nu aude schimbul de replici în vreme ce traversa din nou scândura către corabia sa.

Bătrânul simţi cum se aşterne viitorul, odată decizia luată, şi nodul tensionat din capul său dispăru aproape înainte să priceapă că se afla acolo. Putea simţi că starea sufletească a lui Iulius se îmbunătăţise şi îşi simţi

propriul suflet mai uşurat. Tinerii nu îşi făceau griji pentru viitor sau pentru trecut, pe care-l dădeau repede uitării. În timp ce se îmbarcau pe corabie, evenimentele întunecate şi sângeroase din Roma păreau să aparţină unei alte lumi.

Iulius păşi pe puntea care se legăna şi trase aer adânc în piept.

Un tânăr soldat, având puţin peste douăzeci de ani, stătea în apropiere cu o privirea vicleană. Era înalt şi solid, cu o faţă buhăită şi ciupită, purtând semne vechi de acnee.

— Mă gândeam că eşti tu, peştişorule, spuse el. L-am recunoscut pe Tubruk pe chei.

Pentru un moment, Iulius nu îl recunoscu. Apoi îşi dădu seama.

— Suetonius?! exclamă el.

Tânărul adoptă o postură ţeapănă.

— *Tesserarius* Prandus, pentru tine. Sunt comandantul gărzilor pentru centuria asta. Un ofiţer.

— Te înscrii ca unul dintre aceştia, nu-i aşa, Iulius? spuse Cabera.

Iulius se uită la Suetonius. În acea zi, nu avea răbdare pentru sentimentele omului.

— Pentru moment, îi răspunse lui Cabera, apoi se întoarse către vechiul lui vecin. De cât timp eşti în gradul acesta?

— De câţiva ani, răspunse Suetonius încordat.

— Trebuie să văd dacă pot să avansez mai repede ca tine. Mă poţi conduce în cabina mea?

Mânia stârnită de felul sfidător de adresare înroşi obrajii lui Suetonius. Fără un alt cuvânt, se întoarse pe călcâie şi o porni de-a lungul punţii.

— Un vechi prieten? murmură Cabera în timp ce îl urmau.

— Nu, nu chiar.

Iulius nu spuse mai mult, iar Cabera nu ceru detalii. Aveau timp suficient pe mare pentru a afla toate amănuntele.

Iulius oftă în sinea lui. Avea să-şi petreacă doi ani din viaţă alături de acei oameni şi i-ar fi fost suficient de greu şi fără să-l aibă pe Suetonius acolo, să-i amintească de vremurile când era un mucos. Unitatea va veghea asupra drumurilor Mediteranei, păzind teritoriile romane, garantând un comerţ sigur, poate chiar luând parte la lupte pe apă sau pe uscat. Lăsă deoparte gândurile sale. Experienţa sa la oraş îi demonstrase că nu trebuie să îşi facă griji despre viitor, căci mereu acesta te lua prin surprindere. Se va maturiza, îşi va spori puterea şi va creşte în rang. În final, va fi suficient de puternic

pentru a se reîntoarce la Roma şi a-l înfrunta pe Sulla. Atunci vor vedea ce va fi.

Cu Marcus lângă el, va încheia socotelile, plătindu-i pentru moartea lui Marius.

Capitolul 35

Marcus aşteptă răbdător în odaia dinaintea camerelor prefectului taberei. Pentru a mai trece timpul înainte de a fi admis la întâlnirea care avea să-i determine viitorul, citi din nou scrisoarea de la Gaius. Aceasta călătorise preţ de multe luni şi fusese purtată din mână în mână de legiuni care trecuseră din ce în ce mai aproape de Iliria. Într-un târziu, fusese inclusă într-un pachet cu ordine pentru Legiunea a IV-a Macedonia şi ajunsese la tânărul ofiţer.

Vestea morţii lui Marius reprezentase o lovitură puternică. Marcus dorise să-i arate generalului că încrederea lui fusese bine întemeiată. Ar fi vrut să-i mulţumească, dar acum era imposibil. Deşi nu îl întâlnise niciodată pe Sulla, se întreba dacă într-adevăr consulul reprezenta un pericol pentru el şi pentru Gaius, devenit între timp Iulius.

Zâmbise la veştile despre căsătorie şi sărise ca ars când aflase lucruri despre Alexandria, ghicind mult mai mult decât dezvăluise Iulius. Cornelia părea un înger din felul cum o descria Iulius. Era de fapt singura veste bună din tot ce scrisese.

Gândurile lui fură întrerupte de uşa grea de la camerele interioare, care se deschise. Un legionar intră şi salută. Marcus se ridică şi întoarse gestul.

— Prefectul te va primi acum, spuse omul.

Marcus aprobă din cap şi intră în cameră, stând în poziţie de drepţi, păstrând distanţa regulamentară de un metru faţă de masa de stejar a prefectului pe care se aflau doar o carafă de vin, o călimară şi nişte pergamente aranjate ordonat.

Renius era şi el prezent, stând într-un colţ cu o cupă de vin în mână. Alături se afla Leonides, centurionul din Pumnul de Bronz. Carac, prefectul taberei, se ridică în timp ce tânărul intră şi îi făcu semn să se aşeze. Marcus se lăsă pe un scaun masiv şi rămase într-o postură ţeapănă.

— Pe loc repaus, legionare. Aceasta nu este o curte marţială, mormăi Carac, privind hârtiile de pe biroul său.

Marcus încercă să fie un pic mai relaxat.

— Cei doi ani ai tăi se termină peste o săptămână, după cum bine ştii, spuse Carac.

— Da, domnule, răspunse Marcus.

— Dosarul tău a fost excelent până azi. Comanda unui *contubernium*[41], acţiuni victorioase împotriva triburilor locale. Câştigătorul turnirului Pumnului de Argint luna trecută. Aud că oamenii te respectă, în ciuda faptului că eşti tânăr, şi te consideră o persoană pe care te poţi baza în momente de criză. Părerea ofiţerului este că te descurci bine în fiecare zi, dar că te remarci în luptă sau în momentele dificile. O trăsătură valoroasă la un ofiţer tânăr, potrivită pentru viaţa activă de legionar. Este poate în beneficiul tău faptul că imperiul se extinde. Vei putea găsi posturi active oriunde vei dori să mergi.

Marcus dădu din cap cu precauţie şi Carac se îndreptă către Leonides.

— Centurionul tău vorbeşte bine despre tine şi de felul în care ai potolit hoţiile tânărului acela… Peppis. Ne întrebam la început dacă îţi poţi integra individualitatea într-o legiune, dar ai fost onest şi în mod evident loial Legiunii a IV-a Macedonica. Pe scurt, băiete, aş vrea să semnezi din nou, cu promovarea la comanda unei unităţi de cincizeci de soldaţi. Statut şi plată mai bună, cu timp mai mult la dispoziţie pentru a te antrena pentru turniruri de sabie, dacă este necesar. Ce spui?

— Pot să vorbesc liber, domnule? întrebă Marcus cu inima bătând să-i spargă pieptul.

— Sigur, răspunse Carac încruntându-se.

— Este o ofertă generoasă. Cei doi ani cu Macedonica au fost ani fericiţi pentru mine. Am prieteni aici. Totuşi… domnule, am crescut pe moşia unui roman care nu a fost tatăl meu. Eu şi fiul său eram fraţi şi am jurat că îl voi ajuta, că-i voi fi pavăză când vom fi bărbaţi. Putea simţi intensitatea privirii lui Renius în timp ce continuă. El este în Legiunea a III-a Partica în prezent, o legiune navală, cu puţin mai mult de un an rămas de servit. Când se întoarce la Roma, mi-aş dori să mă întâlnesc cu el acolo, domnule.

— Renius mi-a prezentat câteva dintre amănuntele relaţiei tale cu acest… Gaius Iulius. Înţeleg loialitatea de felul acesta. Este poate ceea ce ne face să fim superiori animalelor. Carac zâmbi vesel, iar Marcus se uită la ceilalţi doi repede, surprins că nu zărea dezaprobarea de care se temea.

— Crezi că nu am fi înţeles? spuse Leonides cu voce calmă şi joasă. Fiule, eşti foarte tânăr. Vei servi în multe legiuni înainte să îţi dea pământ pe la vreo fermă. Cel mai important e totuşi faptul că vei servi Roma, constant şi fără preget. Noi trei ne-am devotat viaţa pentru ţelul acesta: să o vedem în siguranţă şi puternică, invidiată de tot restul lumii.

Marcus privi pe rând la chipurile celor trei şi îl surprinse pe Renius zâmbind în timp ce îşi acoperea gura cu cupa de vin. Împreună reprezentau personificarea a ceea ce îşi dorea să devină atunci când era copil, legaţi de credinţe, loialitate şi sânge ca un tot indestructibil.

Carac ridică un document trecut pe pergament gros.

— Renius era convins că acesta este singurul mod de a te reţine în legiune suficient încât să iei parte la competiţia de sabie din Graeca în iarna asta. Te angajează pentru un an şi o zi.

Îi înmână pergamentul, iar Marcus îşi simţi gâtul uscat de emoţie.

Se aştepta să fie necesar să-şi returneze echipamentul de ofiţer şi să-şi ceară plata înainte de a începe lungul drum de întoarcere în Italia. Să i se ofere aşa ceva, atunci când viitorul părea aşa de întunecat, era ca un dar al zeilor. Se gândea cât de mult se implicase Renius în asta, dar decise deodată că nu îi păsa. Îşi dorea să rămână cu Macedonica şi se simţise sfâşiat între loialitatea pentru prietenul său din copilărie şi satisfacţia pe care o simţea alături de propria familie, legiunea.

Acum mai avea un an la dispoziţie să crească şi să prospere. Ochii săi se măriră puţin în timp ce parcurgea latina complicată a documentului.

— Vezi, am inclus promovarea. Vei comanda o companie de cincizeci, sub Leonides, direct responsabil de *optio*[42] al său, Daritus. Îţi sugerez să începi în noua postură cu inima deschisă. Cincizeci de legionari nu sunt opt; problemele vor fi noi pentru tine, iar antrenamentul pentru război implică abilităţi complexe. Va fi un an greu şi plin de provocări, dar cred că te vei bucura de el.

— Aşa voi face, domnule. Mulţumesc. Este o onoare.

— O onoare câştigată, tinere. Am auzit ceea ce s-a întâmplat în tabăra pieilor albastre. Informaţia pe care ne-ai adus-o ne-a ajutat să ne reformulăm politica faţă de ei. Cine ştie, poate chiar vom face comerţ cu ei peste câţiva ani.

Carac se bucura în mod evident să-i aducă veşti bune tânărului, iar Renius se uita aprobator.

„Acesta va fi anul meu”, îşi jură Marcus în timp ce sfârşea de citit documentul, observând câte kilograme de sare şi câţi litri de ulei putea lua din depozite, care era alocaţia pentru reparaţii şi stricăciuni şi aşa mai departe. Noul post presupunea o sută de lucruri pe care trebuia să le înveţe rapid. Plata era îmbunătăţită considerabil. Ştia că familia lui Iulius îl va susţine dacă o va cere, dar gândul că ar putea fi dependent de mila altora

când se întorcea la Roma îl nemulţumea. Acum va putea economisi şi el puţin şi va avea câteva monede de aur pentru drumul înapoi.

Prin minte îi fulgeră un gând.

— Tu vei rămâne cu Macedonica? îl întrebă pe Renius.

Războinicul ridică din umeri şi sorbi din vin.

— Probabil, îmi plac oamenii de aici. Ai grijă, oricum sunt de mult trecut de vârsta pensionării. Carac trebuie să măsluiască socotelile de plată de fiecare dată când le trimite. Mi-ar plăcea să văd ce a făcut Sulla în oraş. O, am auzit că a adus Roma pe buzele tuturor. Nu m-ar deranja să verific că are grijă cum se cuvine de cetatea cea bătrână, şi, spre deosebire de tine, nu sunt sub contract ca maestru al armelor.

— Şi mie mi-ar plăcea să văd Roma din nou, oftă Carac. Au trecut paisprezece ani de când am fost înrolat acolo, dar am ştiut că va fi aşa când m-am înscris în legiune. Le turnă tuturor vin în cupe, umplându-i-o şi pe a lui Renius când acesta o întinse. Un toast pentru Roma, domnilor, şi pentru anul care vine.

Se ridicară în picioare şi ciocniră cupele cu zâmbete largi, fiecare dintre ei aflându-se foarte departe de casă.

Marcus îşi puse cupa jos, luă pana din călimară şi îşi semnă numele complet pe documentul oficial.

„Marcus Brutus”, scrise el.

Carac se întinse peste birou şi îi luă mâna dreaptă, strângându-i-o puternic.

— O decizie înţeleaptă, Brutus!

Notă istorică

Se găsesc foarte puţine informaţii istorice despre anii de tinereţe ai lui Iulius Caesar. Pe cât posibil, i-am dat o copilărie pe care ar fi avut-o un băiat provenind dintr-o familie romană fără statut înalt. Unele dintre aptitudinile sale pot fi deduse din realizările sale de mai târziu, bineînţeles. De exemplu, înotul i-a salvat viaţa în Egipt, când avea cincizeci şi doi de ani. Biograful Suetonius spunea că avea abilităţi deosebite în privinţa luptei cu sabia şi a călăriei, precum şi o surprinzătoare putere de a rezista la suferinţă, preferând să mărşăluiască mai degrabă decât să stea în şa şi mergând cu capul descoperit pe orice vreme. Mărturisesc cu regret că Renius este un personaj fictiv, deşi reprezenta un obicei să se angajeze experţi în diverse domenii. Se ştie despre un profesor din Alexandria care i-a predat lui Caesar retorică şi putem citi lauda fără tragere de inimă a lui Cicero despre capacitatea bărbatului de a vorbi abil şi mişcător atunci când era nevoie. Tatăl său a murit când Iulius avea cincisprezece ani şi este adevărat că, la puţin timp după aceea, Iulius s-a căsătorit cu fiica lui Cinna, Cornelia, se pare că din dragoste.

Chiar dacă Marius era un unchi din partea tatălui său, nu din partea Aureliei, cum este prezentat de mine, generalul semăna mult personajului pe care l-am descris aici. În opoziţie flagrantă faţă de lege şi obiceiuri, el a fost consul de şapte ori. Dacă înainte era posibil ca un om să se alăture legiunii numai dacă deţinea pământ şi avea un venit de pe urma lui, Marius a abolit acea hotărâre şi s-a bucurat astfel de loialitate fanatică din partea soldaţilor lui. Marius a fost cel care a introdus simbolul vulturului pentru toate legiunile romane.

Războiul civil dintre Sulla şi Marius ocupă o mare parte din structura romanului, dar am ales să simplific unele evenimente din motive scriitoriceşti. Cornelius Sulla o venera într-adevăr pe Afrodita şi o parte din stilul său de viaţă i-a scandalizat chiar şi pe cei mai toleranţi membri ai societăţii romane. Totuşi, era un general extrem de abil, care a servit la un moment dat sub comanda lui Marius într-o campanie în Africa pentru care amândoi au pretins laurii victoriei. Cei doi bărbaţi nu se agreau defel.

Când Mithridates s-a răsculat împotriva ocupaţiei romane din est, atât Marius, cât şi Sulla au vrut să pornească împotriva lui, considerând campania ca fiind una uşoară şi o şansă de a câştiga bogăţii mari. În mare măsură din motive personale, Sulla şi-a condus oamenii împotriva Romei şi a lui Marius în anul 88 î.Hr., pretinzând că „o va elibera de tirani". Marius a fost obligat să fugă în Africa, întorcându-se mai apoi cu armata pe care o adunase acolo. Senatul era pur şi simplu incapabil să facă faţă unor lideri atât de puternici, astfel că l-a primit înapoi, declarându-l pe Sulla drept inamic al statului în timp ce acesta era plecat să se lupte cu Mithridates. Marius a fost ales consul pentru ultima oară, dar a murit în exerciţiul funcţiunii, lăsând Senatul cel şovăielnic într-o situaţie extrem de delicată. Au căutat pace la început, dar Sulla se afla într-o poziţie de superioritate, după victoria zdrobitoare din Grecia. L-a lăsat pe Mithridates în viaţă, dar i-a confiscat averi imense, prădând comori străvechi. Am comprimat trei ani, plasând moartea lui Marius în primul atac, ceea ce ar putea reprezenta un sfârşit prea rapid şi nedrept pentru un om atât de charismatic.

Când Sulla s-a întors din campania sa în Grecia, şi-a condus armatele către o victorie rapidă împotriva celor ale Senatului, pătrunzând din nou în oraş în anul 82 î.Hr. A solicitat să fie numit dictator şi în această

postură l-a întâlnit pe Iulius Caesar pentru prima dată, adus în faţa lui ca un susţinător al lui Marius. Chiar dacă Iulius a refuzat categoric divorţul de Cornelia, Sulla nu l-a ucis. Se spune despre dictator că ar fi afirmat că văzuse „mulţi Marius în acest Caesar"; dacă este adevărat, aceasta reprezintă o perspectivă asupra caracterului omului, aşa cum sper că l-am descris în această carte.

Timpul în care Sulla a fost dictator a fost o perioadă întunecată pentru oraş. Poziţia unică pe care el o deţinea şi de care abuza fusese iniţial concepută ca o măsură de urgenţă pentru vremurile de război, concept similar celui de Lege Marţială în democraţiile moderne. Înainte de Sulla, existau restricţii legate de durata numirii, dar el a reuşit să evite aceste restricţii şi a dat astfel o lovitură de moarte Republicii. Una dintre legile pe care le-a promulgat a fost interzicerea trupelor armate de a se apropia de oraş, chiar şi pentru paradele triumfale tradiţionale. A murit la vârsta de şaizeci de ani, iar pentru o vreme se părea că Republica va înflori din nou, revenind la vechea putere şi autoritate. În vremea asta, în Grecia, un tânăr de douăzeci şi doi de ani, numit Caesar, va face lucrul acesta imposibil. Până la urmă, Marius şi Sulla au arătat fragilitatea Republicii când era confruntată cu nişte ambiţii nemăsurate. Nu vom cunoaşte precis niciodată felul în care tânărul Caesar a fost afectat atunci când l-a auzit pe Marius spunând: „Faceţi loc pentru generalul vostru" şi a privit mulţimea grăbindu-se să-i permită trecerea, în faţa Senatului.

Descrierile istorice ale acestor personaje, mai ales acelea scrise imediat după ce s-au petrecut din viaţă, de Plutarh şi de Suetonius, constituie o lectură uimitoare. În documentarea făcută pentru viaţa lui Caesar, întrebarea care îmi venea mereu în minte era: „Cum a izbutit aşa ceva?" Cum şi-a revenit un tânăr după dezastrul de a se afla în tabăra care pierduse războiul

civil, până într-acolo încât numele său să ajungă să însemne „rege”? Atât Ţar, cât şi Kaizer sunt derivate ale acelui nume, şi sunt încă folosite, la două mii de ani de la moartea măreţului bărbat.

Tratatele istorice pot fi uneori plictisitoare, deşi aş recomanda Caesar de Christian Meier oricărui cititor interesat de detaliile pe care a trebuit să le omit aici. Sunt atât de multe evenimente fascinante în acest destin, încât a fost o mare plăcere pentru mine să le dau viaţă. Întâmplările din cea de-a doua carte sunt şi mai uimitoare.

C. Iggulden

[1] Togă albă cu garnitură de purpură, pe care o purtau în vechea Romă tinerii patricieni. Din lat. *toga praetexta* (n.tr.).

[2] Pui de lup (în lb. latină în orig.).

[3] Din lat. *Campus Martius.* Zona publică unde defilau eroii Romei Antice, unde se antrenau atât armata romană, cât și oamenii de rând, unde aveau loc diferite jocuri și competiții publice. Denumit astfel după zeul roman al războiului, Marte. (n.tr.).

[4] Sală de mese (în lb. latină în orig.).

[5] Monedă de aur sau de argint de origine arabă, care a circulat în trecut și în Europa. (n.tr.).

[6] Instrument metalic de scris, folosit în Roma Antică. (n.red.).

[7] Veche civilizație iraniană situată în nord-estul Iranului de astăzi. (n.tr.).

[8] Oraș antic în nordul Africii, localizat în partea estică a Lacului Tunis, în prezent un cartier al orașului modern Tunis din Tunisia. A fost cea mai mare forță maritimă din Mediterana Occidentală până la Războaiele Punice cu Imperiul Roman. (n.tr.).

[9] Cunoscut sub numele de Alexandru cel Mare sau Alexandru al III-lea al Macedoniei, rege al Macedoniei (336 î.Hr. – 323 î.Hr.). A fost unul dintre primii mari strategi și conducători militari din istorie. (n.tr.).

[10] Om de stat și general cartaginez (247 î.Hr. – 183 î.Hr.), considerat unul dintre cei mai străluciți comandanți militari din istorie și unul dintre cei mai mari dușmani ai Republicii Romane. (n.tr.).

[11] Bătălie semnificativă a celui de-al doilea război punic (2 august 216 î.Hr.) care a avut loc aproape de orașul Cannae în Apulia (sud-estul Italiei). Armata cartagineză condusă de Hannibal a distrus armata romană, superioară numeric, condusă de doi consuli: Lucius Aemilius Paullus și Gaius Terentius Varro. Astăzi este privită ca una dintre cele mai mari bătălii tactice din istoria militară. (n.tr.).

[12] Bătălia finală și decisivă a celui de-al doilea război punic. A avut loc în jurul datei de 19 octombrie 202 î.Hr. Armata romană condusă de Publius Cornelius Scipio a înfrânt armata cartagineză condusă de Hannibal Barca. (n.tr.).

[13] Soldat care făcea parte dintr-o legiune romană. Din lat. *legionarius.* (n.tr.).

[14] General și om politic roman (138 î.Hr. – 78 î.Hr.), care, ca dictator, prin încercările lui de a constitui o formă nouă de stat, contribuie de fapt la destrămarea statului. (n.tr.).

[15] Provincie romană situată în regiunea de astăzi a Marocului și Algeriei de Vest. (n.tr.).

[16] Rege al Mauretaniei (110 – 91? 81? î.Hr.).

[17] Una din cele șapte coline, pe care a fost construită cetatea Romei.

[18] Vechii locuitori ai Danemarcei. (n.tr.).

[19] Legiune aflată sub comanda generalului Gaius Marius. (n.tr.).

[20] În armata romană, ofițer care comanda o centurie. (n.tr.).

[21] Expresie folosită de vechii romani care însemna că o persoană aflată pe patul de moarte a fost strigată pe nume de trei ori și, pentru că nu a răspuns, a fost declarată decedată. (n.tr.).

[22] Locul public în centrul unui oraș roman. (n.tr.).

[23] Zeul roman al războiului. (n.tr.).

[24] Cel mai popular joc în Imperiul Roman. Reprezenta o formă incipientă a șahului. Din lat. *latrones*, care înseamnă mercenar și făcea referire la soldați. (n.tr.).

[25] În armata romană, subdiviziune tactică însumând o sută de ostași. (n.tr.).

[26] În Roma Antică reprezenta celebrarea unei victorii prin intrarea solemnă în oraș a comandantului biruitor, pe un car tras de patru cai albi și însoțit de un cortegiu din care făceau parte senatori, căpeteniile armatei și prizonierii făcuți în război, reprezentând cea mai mare onoare acordată învingătorului. (n.tr.).

[27] Crimă, nelegiuire, ticăloșie. (în lb. latină în orig.).

[28] Oameni de nimic! (în lb. latină în orig.).

[29] Nu uita că vei muri. (în lb. latină în orig.).

[30] Magistrat roman care supraveghea edificiile și instalațiile publice, care se ocupa de aprovizionare, de organizarea jocurilor etc. (n.tr.).

[31] Magistrat roman cu înalte atribuții judiciare (și care adesea guverna o provincie romană). (n.tr.).

[32] Fâșie de piele moale purtată de femei sub tunică pentru a le susține sânii (în lb. latină în orig.).

[33] Nobilime. (în lb. latină în orig.).

[34] Platforma. (în lb. latină în orig.).

[35] Gnaeus sau Cnaeus Pompeius Magnus (29 septembrie 106 î.Hr. – 28 septembrie 48 î.Hr.), general și om de stat roman, fiu al lui Gnaeus Pompeius Strabo, reprezentant al unei familii senatoriale. (n.tr.).

[36] Iliria era în Antichitate teritoriul din nord-vestul peninsulei Balcanice, cuprins între Marea Adriatică, râul Morava și Panonia, locuit de iliri. (n.tr.).

[37] O regiune a coastei sud-estice a Mării Negre. (n.tr.).

[38] Gradul de deasupra centurionului-șef (*Primus Pilus*) era cel al prefectului taberei. Era atribuit celor care fuseseră centurioni-șefi. Prefectul taberei avea grijă de echipament, lucrările de construcție, dar putea comanda legiunea atunci când seniorii săi nu erau prezenți. (n.tr.).

[39] Monedă de bronz din Roma Antică. (n.tr.).

[40] Soldat în armata romană, răspunzător pentru transmiterea cuvintelor de gardă de la comandant și care avea grijă de păstrarea lor în siguranță. (n.tr.).

[41] Cea mai mică unitate de organizare a soldaților din armata romană. Era compusă din opt legionari. (n.tr.).

[42] Soldat în armata romană care deținea o poziție similară cu cea a unui ofițer executiv din armatele moderne. (n.tr.).

Table of Contents

Table of Contents